FREDERICI RUYSCHII

Anatomiæ & Botanices Professoris

THESAURUS ANATOMICUS QUINTUS

Cum Figuris æneis.

HET VYFDE ANATOMISCH CABINET,

VAN

FREDERIC RUYSCH,

Professor van de Anatomie en Botan.

Met Kopere Platen.

AMSTELÆDAMI,

Apud JOANNEM WOLTERS, 1705.

THESAURUS ANATOMICUS QUINTUS

Quinos continens asseres: quorum primo imposita sunt sequentia.

ASSER PRIMUS.

N°. 1. PHiala in liquore continens Infantis Caput, cujus pars Cranii superior est ablata, ut Cerebri portio videri posset.

Not. 1. Dictam Portionem Cerebri in Capitis cavo relictam, Pia matre obductam esse, hic licet cernere: per eam plurima vasa sanguinea repleta repunt, nec non innumeræ particulæ rotundæ, & albicantes, per eam sunt dispersæ, quæ mihi sunt pinguedo; aliis autem perperam dicuntur Piæ matris Glandulæ.

2°. In utroque latere, supra dictam Cerebri portionem, plexus Choroideus sese videndum exhibet, estque coloris albicantis, quia ceraceâ materiâ non est repletus.

Het VYFDE ANATOMISCH CABINET.

In sigh onthoudende vyf Planken, waar op dese navolgende zaken geplaatst zyn.

Op de Eerste PLANK.

No. I. EEn Vles met voght, waar in te zien is, 't Hoofd van een Kind, waar van het bovenste des Pans afgenomen is, om also een gedeelte van de herssene te konnen zien.

Aanmerkt ten eersten. Dat het geseyde deel der herssene nog bedekt is met het dunne herssenvlies, waar door heen seer veele opgevulde slagh-aderkens passeeren; ook ziet men in 't selve vlies ontelbaar veel ronde witte lighaamtjes, die ik oordeel niet anders te zyn als vet, hoewel andere dezelve voor klierkens hebben gehouden.

Ten tweeden, Boven het geseyde stuk van de Herssene, doet zigh wederzyts op de Aderwyse vleghtingh, en is deselve wit van couleur, om dat de bloedvaten niet opgevult zyn.

3°. Sub Cute, in orbem dissecta, pinguedo apparet, eâdem formâ & colore, sicuti in supradicta Pia matre.

N°. II. Phiala in liquore conservans brachium pueri recens nati, coloris vividi, cujus manus continet portionem Epidermidis humanæ; in ea portione, quæ digito annulari proximè adjacet, luculenter visuntur productiones Epidermidis, quæ investiunt pilos è cute erumpentes, idque ad altitudinem aliquot linearum.

Hæ autem productiones hic jam comparent in superficie interiore Epidermidis, quia in Epidermidis separatione invertuntur, sicuti videmus fieri in chirotheca, cum eam extrahentes parte superiore arripimus, sic enim chirothecæ productiones, digitos tegentes, simili modo invertuntur.

N°. III. Brachium pueri ejusdem notæ, in liquore conservatum: in hujus manu continetur Corpus reticulare testudinis.

Not. In hoc animali foramina

Ten derden, Zoo ziet men, even onder het in 't ront afgesnede vel, het vet, in deselve couleur en gedaante, gelyk in 't boven gemelde dunne Herssen-vlies.

N°. II. Een vles met voght, waar in te zien is het Armtje van een eerst-geboore Kindje, 't welk levendigh van couleur is, in wiens Handje onthouden werd, een stuk van 't Opper-velleke van een Mensch; in dat gedeelte, 't welk naast aan de pinck is, kan men bequamelyk zien alle de uytsteekselkens van 't Opper-velleke, waar van de Hayrtjens omvanghen werden, ter plaatse, daar zy uyt 't vel voortkomen, en dat eenighe linie hoogh, en dese uytsteekselkens van 't Opper-velleke komen ons hier omgekeert voor, dat is, sy werden hier gezien aan de inwendighe Opper-vlakte, en dat wegens haare overstroopinghe, anders komen zy uyt de Opper-vlakte voort.

Het zelve ziet men in 't uyttrekken van de Handschoenen, wanneer men deselve uyttrekkende van boven aangryp, als dan zoo is 't, dat ook haare uytsteekfels, die de vingeren decken, als overstroopt en omgekeert werden.

N°. III. Een Kinds Armtje op de selve wyse geconserveert, desselfs hand onthoud in sig het netwyse lighaam van een Schiltpad.

Aanmerkt, Dat de gaatjens

mina corporis reticularis esse admodum capacia, iisque lustratis, facilius in subjecto humano in conspectum producuntur.

N°. IV. Brachium pueri, vitæ speciem referens, in cujus manu continetur portio Linguæ vitulinæ, ita dissectæ, ut sequentia luculenter videre liceat, &

1° quidem, quomodo papillæ nervosæ Corpus reticulare linguæ transeuntes, in linguæ area desinant.

2°. Videndas sese exhibent in hoc objecto innumeræ papillæ nervosæ, ab integumentis denudatæ, idque in superficie hujus objecti.

3°. Dictas papillas nervosas in suis extremitatibus crassiores fieri, videri hic pot est, & verosimile quoque est, integumenta linguæ productiones & expansiones dictarum papillarum esse.

N°. V. Fœtus humanus, jamjam nati, manus, in liquore continens portionem Epidermidis humanæ, ut & corporis reticularis Malpighii.

Not. 1°. Cuticulam hic esse coloris cineracei, corpus reticu-

van 't Net-wyse lighaam zeer ruym zyn, en die gesien zynde, kan men se in een mensch ook veel eerder in 't gesigt krygen.

N°. IV. Een Armtje van een Kindje, levendig van couleur, in wiens Handje onthouden werd een stuk van de Tongh van een Kalf, 't welk zoodanig is bereyd, dat men dese navolgende zaaken klaar zien kan.

Aanmerkt ten eersten, Op wat wyse de Zenuw-tepeltjens, door het Net-wyse lighaam des tonghs passerende, in 't vlakke des tongs komen te eyndigen.

Ten tweeden, soo vertoonen haar dese Zenuw-tepeltjens naakt, en van haar dekzel t'enemaal ontbloot, langs de Opper-vlakte deses voorwerps.

Ten derden, Kan men hier zien, dat dese gesëyde Zenuw-tepeltjens aan 't eynde komen te verdikken, en 't is ook waarschynelyk, dat de bekleedzels van de tongh, uytspanzels zyn van de geseyde tepeltjens.

N°. V. Een Handje van een jongh geboore Kindje, mede hangende in een vogt, en vattende tusschen de vingertjens een stuk van 't Opper-velleke, en ook het Net-wyse lighaam van den mensch, door de Heer Malpighius eerst uytgevonden.

Aanmerkt ten eersten, Dat het Opper-velleke asgrauw, en het Net-

ticulare contra coloris subflavi.

2°. Papillas in corpore ret: microscopii ope videri posse, sc: portiones, quæ abruptæ, in corpore retic. relictæ sunt.

3°. Papillas extra Epidermidem non nihil hic propullulare, idque propter diutinam macerationem in liquore.

N°. VI. Brachium infantis, viventis speciem referens, & manu tenens Duram matrem hominis, per quam plurimæ Arteriæ, ceracea materia repletæ, sunt disseminatæ. Quam dura, crassa, tenax & veluti tendinosa sit dicta membrana, hic videre est.

N°. VII. Infantis Brachium, viventis instar rubicundum, & nullis rugis contractum; inter digitos manus continetur ramus floris passionis, fructu præditus, in quo fructu quamvis mollis sit, nulla ruga; imo in extrema ejus parte floris clavi conservati.

N°. VIII. Fœtus recens nati portio stomachi, a cujus fun-

Net-wyse lighaam geelagtigh van couleur is.

Ten tweeden, Dat de Tepeltjens, door toedoen van een vergrootglas, sigtbaar zyn; namentlyk dat gedeelte der zelve, 't welk in 't Net-wyse lighaam is blyven sitten, als men het van 't vel quam te scheyden.

Ten derden, Dat dese Tepeltjens hier ook wat komen uyt te puylen, buyten de Opper-vlakte van dit Opper-velleke, en dat wegens het lang weyken in de vogt.

N°. VI. Een Armtje van een jong Kindje, mede levendigh van couleur, in wiens handje gevonden werd het harde of dikke Herssen-vlies van een mensch, waar door men de opgevulde Slagaderen menighvuldigh ziet loopen: ook staat hier aan te merken, de ongemeene dikte, tayheyd, hardigheyd en peesagtigheyd van 't geseyde vlies.

N°. VII. Een Armtje van een Kindje levendig rood van couleur, waar aan niet de minste onnatuurlyke rimpel gevonden werd: tusschen desselfs vingertjens hout het een tak van de passie-blom met desselfs vrugt vast, in welke vrugt mede niet een rimpel te zien is, hoewelse sagt in 't aantasten is: ook vind men aan desselfs uyterste de nageltjens des bloems nogh vast sitten.

N°. VIII. Een stuk van de Maagh van een jongh gebooren Kind,

fundo magna Omenti portio dependet, quæ in præparatione illibata, nulla contraxit foramina, quantumvis nonnulli existiment Omenta in naturali statu esse foraminulenta, id quod à vero alienum; si autem suspensa manu non tractetur, facillime omentum foramina contrahit.

Not. Præterea stomachi portionem rubicundissimam esse propter Arteriarum repletionem, & præsertim quidem tunicam villosam & Nerveam.

N°. IX. Placenta Uterina humana integra, rubicundissima, propter vasorum sanguineorum, Placentam constituentium, repletionem.

Not. in Variis locis superesse integumentum, quo superficies Placentæ, Uterum respiciens, integitur: ut autem hoc magis visui constaret, liquori innatat placenta. De hac re plura referam, cum pervenerim ad Asserem tertium hujus Thesauri.

N°. X. Phiala in liquore continens Vasa arteriosa Cerebri humani, ceraceâ materiâ flavâ referta.

Kind, aan wiens onderste een groot gedeelte van't Net vast is, 't welk in de toebereydinghe gants en gaaf is gebleven, zoo datter niet een eenigh gaatje in te vinden is, en sy by gevolg geabuseert zyn, dewelke sustineren, dat het Net natuurlyker-wyse vol gaatjens zoude zyn. Het is wel waar, dat het ons vol met gaatjens voorkomt, als men het onsagt handelt.

Aanmerkt daarenboven, Dat dit gedeelte des Maaghs zeer rood is, insonderheyd het Fluweele en Zenuw-agtigh vlies, wegens het opvullen der Slag-aderen.

N°. IX. Een geheele Moerkoek van een mensch, welke zeer rood is, wegens het opvullen van alle de Bloet-vaten, welkers tsamenstel de Moerkoek maakt.

Aanmerkt, Dat op verscheyde plaatzen dit bekleetzel kan gesien werden, welk de binnenste oppervlakte van de Moerkoek (die aan de Baarmoeder gehegt is) komt te bekleden, en op dat zulk bequamer zoude gesien werden, zoo hangt dese Moerkoek in een groote vles met vogtigheyd; van dese zaak zal wyders gesproken werden, als ik tot de derde Plank van dit's de Cabinet zal gekomen zyn.

N°. X. Een vles met vogt, waar in bewaard werden de Bloetvaten der Herssens van een mensch, opgevult met een Geelwassighe substantie.

N°. XI. Phiala, in qua continetur Pia mater, cujus vasa arteriosa ad extremum usque sunt repleta.

Not. Extremitates ultimas tomenti instar esse tenues, & tamen ceraceâ materiâ repletas.

N°. XII. Arteria splenica vitulina in liquore conservata, & repleta materiâ ceraceâ rubrâ, cujus extremitates præbent speciem penicillorum, ex parte detritorum.

N°. XIII. Phiala in liquore conservans hominis Piam matrem integram, & quidem fere illibatam; hujus Arteriæ ad extremum usque mirum in modum sunt repletæ, ita ut tomentum rubrum repræsentent vasculorum extrema.

Not. præterea 1°. Piam matrem in hoc, ut & aliquando etiam in aliis objectis humanis, pinguedine variis locis esse ditatam.

2°. Processus Piæ matris, qui sese insinuant, inter interstitia circumvolutionum Cerebri, hic oppido quam bene posse conspici.

N°. XIV. Portio intestini jejuni hominis, ita inversa, ut superficies interior hic facta sit

N°. XI. Een vles in sigh onthoudende het dunne Hersſen-vlies, wiens Bloet-vaten tot het alderuyterste toe opgevult zyn.

Aanmerkt, Dat derselver uyteynden zoo dun zyn, datse haar als dons vertoonen, egter is dese donsighe fynheyd met een wassighe stoffe vervult.

N°. XII. Des Milts-slag-ader uyt een Kalf in een vogt geconserveert, en met een Rood-wassighe stoffe opgevult, wiens uyterste takxkens haar als half versleete penceelen vertoonen.

N°. XIII. Een glas met vogt conserveerende daar in het geheele dunne Hersſen-vlies van een mensch, 't welk by na ongeschonden van de Hersſene afgenomen is, dese haare Slag-aderen zyn wonderbaarlyk vervult, zoo dat haar uyterste uyteynden eenigh dons vertoonen.

Aanmerkt ten eersten, Dat in dit dunne Hersſen-vlies, hier en daar vet gevonden werd, 't welk meermalen komt te gebeuren.

Ten tweeden, Dat men de uytsteeksels van het dunne Hersſen-vlies, die haar tusschen de omwindingen der Hersſene invoegen, hier zeer bequamelyk zien kan.

N°. XIV. Een gedeelte van de Nughtere darm uyt een mensch, zoodanig omgekeert, dat de binnenste Opper-vlakte nu hier de buy-

ſit exterior, & ſic juga (valvulæ conniventes Kerkringio dicta) ut & ita dictæ Glandulæ luculenter conſpici poſſint: hæ autem Glandulæ ſolitariæ & miliares dictæ, extra ſuperficiem propullulant, cum contra in Inteſtino recto, ut & in iis, quæ dicuntur in agmen conſitæ, inſtar fovearum ſeſe videndas ut plurimum exhibeant.

buytenſte geworden is, en alzoo is 't dat men de latwyſe verhe-ventheden (dewelke de Hr. Kerkring oogluykende klap vlieſen heeft gelieven te noemen,) als mede de zoogenaamde klierkens klaar konnen geſien werden.

Deſe eenſaame en geerſt-gelykende kliertjens puylen uyt, als kleene geerſtkens, daar men in tegendeel die geene, dewelke veel by een ſtaande, en als by een gekoppelt zyn, meeſt holwys, en ingedooken vind, 't welk ook plaatze heeft in die van de Endeldarm.

N°. XV. Fœtus humanus quinque fere menſium, liquori innatans, quem aggreditur Serpens Africanus exiguus, admodum elegans & rarus, unde, quaſi pavefactus, caput poſteriora verſus reflectit, ictumque fugere videtur.

Hujus Inſcriptio talis eſt:

MUNDUS LACHRYMARUM VALLIS.

N°. XV. Een Kindje van omtrent vyf maanden dragts, leggende in een vogt, 't welk als van een zeer raar en moy Africaanſch Slangetje aangetaſt werd, waar door het deſſelfs hoofdje, als agterwaarts door vreſe ſchynt te buygen, om dien vyand quantſuys te willen wyken, met dit devys.

DE WERELD IS EEN TRAANEN DAL.

N°. XVI. Brachium Infantis vitæ ſpeciem referens, cujus manus continet Cerebri portionem, cujus parte corticali ablata, ſulci & circumvolutiones ſubſt: medullaris egregie conſpiciuntur. In Phialæ fundo vaſa Arterioſa per Piam

N°. XVI. Een Armtje van een kleen Kindje levendig van couleur, in wiens handje te zien is een gedeelte van de Herſſene eenes Kinds, waar van de ſchorſighe ſtoffe afgenomen zynde, de groeven, en de omwindighen van 't medullaare weſen byzonder curieus geſien kan werden, als mede op de grond van de vles de Slagaderen, die door het dunne Herſſen-

Piam matrem disperſa, copioſe videri poſſunt.

No. XVII. Phiala in liquore continens Ramos Venæ Cavæ, per Hepar diſperſos, aut potius Hepar ex parte conſtituentes; ſuntque eorum ramuſculi longe pauciores non ſolum, verum etiam aliter conſtituti ac ramuſculi Venæ Portæ, ſicuti hoc diſtincte videri poteſt in præmiſſis & ſequentibus Jecinoribus, ubi Vena Portæ & Vena Cava ſibi invicem adhuc cohærent.

No. XVIII. Pueri Inteſtina infarcta, ceracea materia rubra, horum vaſa ſanguinea quoque ſunt repleta.

No. XIX. Hominis Veſicula fellea aperta, in qua viſuntur duo calculi nucis Moſchatæ magnitudine.

Not. 1°. Hoſce calculos forma non convenire cum iis, quæ ſæpe reperiuntur in veſicula fellea: Hi enim ſunt inſtar nucis Moſchatæ rotundi, colore nigricantes, illi autem anguloſi parvi, & ſinuoſi, ſuperficie æquali & quaſi politi & colore ſubflavo.

2o. In interiore ſuperficie dictæ Veſiculæ reperiuntur innumeræ foveæ minutæ, ceu Glandulæ Inteſtini recti, quæ etiam

ſen-vlies loopen met een Roodwaſſighe ſtoffe opgevult zynde.

No. XVII. Een vles met vogt waarin te zien zyn eenighe tacken van de Hol-ader des Levers, die opgevult zyn, welkers tacktjens niet alleen veel minder in getal ſyn, als wel die van de Poortader, maar ook ſelfs heel anders van conſtitutie, 't welk klaar te zien is in de voorgaande en navolgende Levers, daar de Hol en Poort-ader nogh aan den anderen vaſt zitten.

No. XVIII. Het gedarmte van een Jongeling, 't welk opgevult is met een Rood-waſſighe ſtoffe, deſe haar Bloet-vaten zyn ook opgevult.

No. XIX. Een opgeſneede Galblaas van een menſch, waar in te zien zyn twee ſteenen, zoo groot als Noote-muſchaaten.

Aanmerkt ten eerſten, Dat deſe ſteenen van fatſoen niet overeenkomen met die geene, dewelke dikwils in de Gal-blaas zitten, want deſe zyn, ront, ſwart, en als een Noote-Moſchaat groot: de andere in tegendeel hoekig, wat uytgeholt, of met kuyltjens begaaft, kleen, effen, glat, geelagtig en als gepolyſt.

Ten tweeden, In de binnenſte Opper-vlakte vint men zeer veele kleene kuyltjens, repreſenteerende ingetrokke kliertjens, gelyk

etiam fovearum inſtar ſæpe ſeſe videndas exhibent.

N°. XX. Fœtus humani novem circiter menſium Caput, cujus parte Cranii ſuperiore, ut & Cerebro ablatis, videndas ſeſe exhibent Nervi olfactorii cum ſuis productionibus per Os Cribriforme ad Naſi tunicam, ejuſque papillas, iter facientibus.

Not, Præterea Cerebellum proprium adhuc occupare locum.

ASSER SECUNDUS.

N°. XXI. PHiala ſicca, in qua conſervatur portio membranæ Chorii vaccini, per quam diſſeminantur rudimenta plurima placentularum minutiſſimarum; in iis oppido quam bene videri poteſt Placentulas nil eſſe, niſi vaſorum ſanguineorum compages, absque ullis glandulis.

Conſiderandum, dictas Placentulas nonnullis Authoribus antiquis dici Acetabula: cum autem alii reperiuntur, qui per Acetabula intelligant ſinus quosdam in uterinis protuberantiis Vaccarum, dum utero gerunt; ſatius fore exiſtimavi

lykmen in de Endeldarm veeltyds vind.

N°. XX. Het Hoofdje van een Kindje van ontrent negen Maanden, wiens opperſte van de panne, als mede de Herſſens weggenomen zynde, beſcheydentlyk konnen gezien worden de reuk-zenuwen met haar ſcheuten en doorgangen door het Seef-been, die haar dan verders gewoon zyn te verſpreyden door het vlies van de Neus, en deſſelfs tepeltjens.

Aanmerkt ook dat het agterbreyn, nogh in ſijn natuurlyke plaatze is blyven ſitten.

De tweede PLANK.

N°. XXI. EEn Vlesje, waar in droogh bewaard werd een ſtuk van 't Vlies Chorion uyt een Koe, waar door haar verſpreyen zeer veel kleene beginſelen van Moer-koekjens: in deſe is beſcheydentlyk te zien, dat de Moer koekjens niet anders zyn, als een t'ſamenſtel van bloetvaatjens ſonder eenige tuſſenkomende kliertjens.

Hier ſtaat nog te conſidereeren dat deſe geſeyde Moer-koekjens by zommige Autheuren geheeten ſijn Màtjens, *Acetabula*, maar dewyl andere hier mede alleen betekenen ſekere kleene holletjens, die men in de uytgeſette en verheevene deelen van de Baarmoeder der Koeyen vint, terwylſe bevrugt zyn: zoo dunkt het my

ſtimavi nomine Placentularum uti, quæ denominatio omnibus magis nota.

N°. XXII. Phiala in liquore conſervans portionem Cerebri infantis, cujus corticalis ſubſtantia eſt ablata, & ſic longe diſtinctius ſulci & circumvolutiones conſpici poſſunt.

N°. XXIII. Hominis adulti Auricula, in liquore conſervata, quæ vitæ ſpeciem refert: in ea videre licet innumeros poros cutaneos hiantes.

N°. XXIV. Phiala liquore referta, in qua conſervatur portio Piæ matris Cerebellum inveſtientis, è fœtu humano.

Not. 1°. Quod Proceſſus, qui ſeſe inſinuant inter Cerebelli lamellas, luculenter, variis locis, hic videre liceat.

2°. Dictam membranam admodum eſſe tenuem & vaſculoſam, ita ut maximâ parte conſtituatur ex vaſis ſauguiferis, quæ, ne loco ſuo dimoveantur, continentur membranacea ſubſtantia, telæ Aranearum craſſitiem, in ea ætate, vix excedente. Rem ita eſſe conſtabit, ſi quis vaſa ſanguinea,

beter te zyn, de benaminghe van Moer-koekjens te behouden, aangezien zulkx een yder kennelyker is.

N°. XXII. Een Vlesje met Vogt, waar in gevonden werd een ſtuk van de Herſſene van een Kind, wiens ſchorſſige ſelfſtandigheyt geweert zynde, d'omwindinghen, en haar byſtaande groeven veel beter konnen geſien worden.

N°. XXIII. Het Oor van een bedaagt menſch, 't welk van een levendigh Oor niet kan onderſcheyden werden, en ziet men in 't zelve ontallyke gapende Sweetgatjens.

N°. XXIV. Een Vlesje met Vogt, en daar in een ſtuk van 't dunne Herſſen-Vlies van 't agterbreyn, uyt een jongh geboore Kindje.

Aanmerkt ten eerſten dat men hier duydelyk zien kan de uytſteekſels of aanhangzels, van 't geſeyde Vlies, dewelke haar ſetten tuſſchen de mooten van 't agterbreyn.

Ten tweeden. Dat dit Vlies byſter dun is, en ſeer ryk van bloetvatiens, dewelke, op dat ſe niet uyt haare plaatſe door deſe of geene oorzaaken zoude komen te wyken, zoo iſt, datſe door deſe vlieſighe ſubſtantie, die in die tyd niet dikker is, als een ſpinnewebbe, gehouden werden. Dat dit alzoo is, zal klaar blyken, wanneer men de bloedvaten of alleen

guínea aut ſolummodo Arterias hujus Membranæ repleverit ceraceâ materiâ tinctâ, idque ad ultimas extremitates uſque; tum enim id, quod membranoſum eſt, albicante colore nobis occurrit.

Si quis autem de craſſitie piæ matris vellet judicare, quatenus ſeſe videndam exhibet ſine repletione vaſorum, facile falleretur; tunc enim craſſior apparebit, propter vaſa ſanguinea, quæ poſt mortem, utplurimum maxima parte, inanita ſunt, & ſic ad craſſitiem Piæ matris multum conferre videntur.

N°. XXV. Acetabulum oſſis innominati fœtus immaturi, ſub cujus medio ligamentum nerveo-cartilagineum in conſpectum venit, in liquore.

Not. 1°. Dicti ligamenti baſin ad robur articuli, admodum eſſe latam, & expanſam, acetabuloque affixam, donec pervenerit ad marginis partem inferiorem, ubi ab acetabulo recedens inſeritur in caput oſſis femoris.

2°. Dictum ligamentum rubedine eſſe perfuſum, propter arteriolarum repletionem.

N°.

leen de Slag-aderen van dit Vlies met een geverfde waſſighe ſtoffe komt te vervullen, tot de uyterſte uyteynden, als wanneer dan het vlieſighe ons wit voor komt.

Maar zoo ymand zoude willen oordeelen van de dikte van 't dunne Herſſen-vlies, zoo als het ons voorkomt, zonder dat de bloetvaten opgevult zyn, zoo zoude men ligt bedrogen werden, aangeſien het ons dicker voorkomt, wegens de bloetvaten, dewelke na de dood meeſt altoos voor het grootſte gedeelte ledigh zyn, waar door ſe het geſeyde Vlies ſchynen te verdikken.

N°. XXV. De Panne van het Naam-looſe-been, van een onvoldrage Schepſeltje, onder wiens midden men zien kan de zenuw-kraakbenige band voort te komen en legt dit in een glaasje met vogt.

Aanmerkt ten eerſte, dat deſe band vry breed en uytgeſtrekt is aan deſſelfs voortkomen of grond, en dat tot verſterking van het junctuur. Ook is dezelve zoo ver met de panne vereenigt, tot onder aan de rand van de panne, alwaar 't de panne verlatende, ſigh komt te planten in 't hooft van het Dyebeen.

Ten tweeden, dat deſe band ons hier rood van couleur voorkomt, wegens het opvullen der Slagh-aderkens.

N°.

N°. XXVI. Inteſtinula fœtus immaturi, ceraceâ materiâ nigrâ referta; & ſic apparent tanquam in corpore vivo, ubi Meconio nigro ſunt repleta.

Not. Arterias dictorum inteſtinorum egregie eſſe repletas.

N°. XXVII. Phiala in liquore continens unam ex Placentulis Ovinis, ceraceâ materiâ flavâ repletam.

Hoc objectum tam nitide hic nobis occurrit, ut nemo ſine admiratione illud adſpicere poſſit. Arteriolarum enim repletio, ramuſculorum diviſio, & extremitatum ſuccoſitas viſum allicere debent.

N°. XXVIII. Ren fœtus ovini, cujus Arteriæ non ſunt repletæ; ita ut omnia admodum confuſa nobis occurrant: cum autem arteriæ ſunt repletæ, veram conſtitutionem cernere licet, ſicuti hoc apparet in objectis præcedentibus.

N°. XXIX. Phiala liquore referta, in qua conſervatur portio Pulmonis ſerpentis.

N°. XXX. Portio Venæ Cavæ per Hepar diſperſæ, aut potius, quæ Hepatis partem gibbo-

N°. XXVI. Het gedarmte van een onvoldrage Vrughje, met een ſwartwaſſige ſtoffe opgevult, op datſe ons zoude voorkomen, gelykſe opgevult zyn in levendighe voorwerpen met een ſwarte ſtoffe, die men *Meconium* heet.

Aanmerkt deſe haare Slagaderkens ſeer curieus opgevult te zyn.

N°. XXVII. Een Vlesje met vogt, onthoudende een van de Moer-koekjens uyt een Schaap, 't welk met een geel-waſſighe ſtoffe is opgevult.

Dit voorwerp komt ons ſo curieus voor, dat niemand 't zelve als met verwondering kan aanſchouwen; want het vervullen der Slag-aderkens, de verdeelingh der Takjens, en de ſappigheyd der uyteynden, moeten ons geſigt aanlokken, ja vervoeren.

N°. XXVIII. De Nier van een onvoldrage Vrughje van een Schaapje, wiens Slag-aderkens niet opgevult zyn, zoo dat ons alles als verwart voorkomt, maar als deſe haare Slag-aderkens vervult zyn, zoo kan men deſſelfs waare weſen beſchouwen, gelyk zulks blykt in de voorgaande voorwerpen.

N°. XXIX. Een Vlesje met vogt, waar in te zien is, de Long van een Slangh.

N°. XXX. Een ſtuk van de Hol-ader des Levers, of liever die des Levers bultighe gedeelte maakt: hoe veel, en waar in de Hol-

gibbosam constituit. Hæc autem Vena quantum differat à Vena Portæ, per fig. expressi in præcedente Thes. 2.

Hol-ader der Levers verschillende is van de Poort-ader is in 't II. Cabinet met Fig: verbeelt.

N°. XXXI. Phiala sicca & in ea calculi, in Vesica biliaria humana reperti; quamvis autem hi ceu politi, flavi & splendentes, imo angulosi sint, non rarò tamen reperi eos rotundos, superficie inæquales, Nucis Moschatæ magnitudine, & nigros, uti supra innui N°. XIX.

N°. XXXI. Een droogh vlessie, waar in bewaard werden eenighe Steenen, die in de Galblaas van een mensch gevonden zyn, en hoewel deese geel-agtigh hoekigh en blinkend zyn, zoo heb ikse somtyts swart, rond, en ongelyk van oppervlakte, ja rou in 't aantasten gevonden, in groote een Noote-muschaat gelyk zynde, hoedanig te zien zyn in dit selfde Cabinet.

N°. XXXII. Phiala sicca, in qua reservantur Calculi ex eodem loco ad intestina propulsi, & per anum excreti.

N°. XXXII. Een droogh vlessie, waar in gevonden werden eenighe Steenen, die uyt die selve plaatse tot in de holte van 't gedarmte zyn gedreven, en zoo verders door de stoelgangh gelost.

Circa hosce calculos observari potest, eos adeò esse leves, ut in aquam positi, aquæ innatent.

Omtrent dese steenen bemerkt men zoo groote lightigheyd, datse in 't water geworpen zynde, komen te dryven.

N°. XXXIII. Phiala in liquore conservans Oculum Gallinæ, ita præparatum, ut Musculus nictitans cum suo tendine videri possint: hujus tendo sub alio Musculo, tanquam per trochleam, repit.

N°. XXXIII. Een glaasje met vogt, waar in te zien is, 't Oogh van een Hoen, 't welk zoodanig toebereyt is, dat men de Ooghblickende Spier met desselfs peese bequamelyk zien kan, dese syne peese loopt onder een andere Spier door, gelyk als door een catrol.

N°. XXXIV. Pueri vera intestini susceptio, quæ post cruciatus varios, mortis fuit causa.

N°. XXXIV. Een waare inschietinghe van 't gedarmte, dewelke na zeer heevighe pynen, de oorsaak des doods in een Jonghe geweest is.

Not. Phiala, dictum objectum

Aanmerkt, Dat dit glaasje in plaats

ctum continens, obturata eſt, loco Veſicæ, cute humana, tam artificioſe præparata, ut vaſa ſanguinea repleta, cutim ſumma rubedine imbuant.

Nº. XXXV. Phiala ſicca, continens portionem Venæ jugularis, ex caballo.

Not. parte ſuperiore, ubi ramulum promit, duas reperiri valvulas ſanguinis regreſſum præpedientes.

Nº. XXXVI. Thymus infantis rubicundiſſimus præ copia vaſorum ſanguineorum, ceraceâ materiâ repletorum.

Nº. XXXVII. Phiala in liquore conſervans Os petroſum Infantis, in cujus capſa, quæ hic aperta, conſpicere licet oſſiculum ſtapedem in ſuo ſitu naturali, membranula tenuiſſima obductum, per quam plurima vaſcula arterioſa repunt.

Not. Præterea membranulam, dictam capſam cingentem, rubicundiſſimam eſſe, propter Arteriolarum repletionem.

Nº. XXXVIII. Hepatis tertium Ligamentum tenuiſſimum, robuſtum tamen, cujus ope Hepatis limbus connectit ur diaphragmati, idque in ſiniſtro

plaats van een ſtuk van een blaas, gedekt is met een ſtukje van menſche vel, wiens bloetvatjens zoo konſtig zyn opgevult, dat het vel gants rood is geworden.

Nº. XXXV. Een droog glas, waar in gevonden werd een ſtuk van de Hals-ader van een Paard.

Aanmerkt, Dat aan het bovenſte van dit voorwerp, alwaar een takje komt uyt te ſpruyten, twee klapvlieſen gevonden werden, die de verkeerde loop des bloets tegenſtaan.

Nº. XXXVI. De Sweſerik van een Kind, die ons rood voorkomt, wegens het opvullen der Slag-aderen.

Nº. XXXVII. Een vlesje met voght, waar in bewaart werd het Steen-been van een kleen Kind, in wiens buſſe off trommeltje, 't welk hier geopent is, te ſien is het Stegel-reepje in ſyn natuurlyke plaatſe, omvangen ſynde van een ſeer dun vliesje, waar door heen veele bloetvatjens loopen.

Aanmerkt daarenboven, Dat het vliesje 't welk de Buſſe off Trommel bekleed zeer rood is, wegens het opvullen der Slagadertjens.

Nº. XXXVIII. Een vlesje met vogt, in ſigh onthoudende de derde Band des Levers, die wel zeer dun, maar egter ſterk is, door wiens toedoen de rand des levers in de linker zyde ontrent de punt

ſiniſtro latere, circa cartilaginem enſiformem, hoc Ligamento Hepar continetur, ne nimis fluctuet in dextrum latus.

Not. 1°. Huic Ligamento cohærent portio Hepatis, ut & Diaphragmatis, idque in liquore.

2°. Plurimis vaſculis ſanguineis ditatum dictum Ligamentum.

punt van 't borſtbeen gehegt is aan het Middel-rift, hier door is 't, dat de Lever in ſyn plaats gehouden werd, en niet te veel na de regter zyde kan verplaatſen.

Aanmerkt ook, Dat aan deſe derde Band nogh vaſt ſitten een ſtukkje van 't Middel-rift, en ook van de Lever: ook is deſe Band met veel opgevulde Slag-adertjens voorſien.

No. XXXIX. Phiala ſicca, continens Penem pueri, cujus membrana celluloſa flatu repleta, de qua materia videri poteſt. Reſponſ. ad Epiſt. Problem. XV. ubi per figuras hanc membranam delineandam curavi.

No. XXXIX. Een droogh glaasje, waar in gevonden werd de roede van een Kind, wiens celluleuſe vlies met wind vervult is. Over deſe materie kan men naſien myn antwoord op de XV. voorgeſtelde Brief. alwaar ik dit vlies afgebeelt heb.

No. XL. Phiala, in cujus fundo videre licet Pulmonem Embryonis recentem, & bene conſtitutum.

Not. In fundo Phialæ; liquore repletæ, dico reperiri Pulmonem: nunquam enim liquori ſupernatabit Pulmo bene conſtitutus, ſi fœtus, in Utero materno moriatur, ante ſuum exitum; ita ut, vel ex ignorantiâ, vel ex malevolentia contrarium ſuſtinuerint, qui mihi olim adverſabantur, tanta cum aſtutia; id quod illis condono.

No. XL. Een glaasje met vogt, op wiens grond geſien werd de Longh van een ſeer kleen en onvoldraage Kindje, dewelke fris en vers was.

Aanmerkt dat ik ſegh, dat dit Longhetje op de grond van 't glaasje gelegen is. aangeſien de Longhe fris en wel geſtelt zynde, noyt dryft in eenighe voght, ik ſpreeke van Kindertjens, die in 's Moeders lyve ſterven, en nogh niet geademt hebben: zoo dat ſy, die my voorheen contrarieerden en ſtoutelyk tegenſpraken, zulkx off door onwetentheyd, of door quaadaardigheyd hebben gedaan, 't geen ik haar van harte vergeve.

No.

N°. XLI. Phiala in liquore conſervans portionem membranæ Chorii fœtus humani, quam in duas partes, maxime inter ſe deſcrepantes, ſeparavi, harum altera tenuiſſima & pellucida fœtum reſpiciens, Pſeudo-Alantois à me vocabitur nomine in poſterum, propterea quod vera Alantois in homine non reperiatur; altera autem, quæ opaca, craſſior, non extenſilis, & utramque faciem Placentæ obducens, Chorii nomen retinere poterit, (illa enim inſervit fulciendis vaſis ſang:) modò illam portionem, quæ recedit à Placenta, & per quam rariſſime vaſa ſanguinea viſuntur diſperſa in homine, mihi liceat nominare membranam Placentæ villoſam: uſum enim peculiarem, obtinere exſtimo; ſcilicet, quod ſit ceu Tunica Villoſa inteſtinorum tenuium, in quam Chylus ſeſe inſinuat, ut eò facilius radices vaſorum lacteorum chylum recipere poſſent; ſic quoque ſuccus nutritius in extremitatibus Arteriarum Uteri confectus, & in dictam Tunicam villoſam ſeſe inſinuans, ab Venarum Placentæ extremitatibus ſuſcipitur, & ad fœtum

N°. XLI. Een vles met vogt, waar in een ſtuk van 't vlies Chorion, van een Jong geboore Kindje te ſien is, 't welk ik in twee vlieſen, van den andere zeer verſchillende, heb geſcheyden; hier van is 't een, 't welk kindwaarts geplaaſt is, ſeer dun, en als doorſightigh zynde, van my voortaan geheeten *Pſeudo-alantois*, waar mede ik te kennen geven wil, datter een alſoo genoemde Alantois in den menſch niet te vinden is: maar het ander dat niet doorſigtigh, dikker, ſeer broos, en beyde de oppervlaktens van de Moer-koek bekleet, kan men de naam van Chorion wel laaten behouden, want de bloedvaten worden daar door by een gehouden en onderſteunt, alleen zoude ik goetvinden, dat men dan dat gedeelte, 't welk van de Moer-koeks oppervlakte afwykt, en waar door men ſelden eenighe bloetvatjens ſiet paſſeeren, de naam van *Noppig vlies des Moerkoekx* noemden, aangeſien ik oordeele, dat het een byſonder gebruyk heeft: namentlyk, 't voedende ſap uyt de uyteynden van de Slag-aderen te ontfangen, en door ſyn noppen 't zelve in te trekken en te behouden, tot dat de uyteynden der aderen 't zelve nevens het aderlyke bloet na haar nemen, en door de Navelader tot de vrugt voeren, even gelyk men ziet te gebeuren in 't Fluweele vlies der dunne darmen, waar in ſigh de Chyl ſet, tot datſe

tum per funiculum umbilicalem deducitur.

Dixi fœtus succum nutritium in extremis Arteriolis uterinis confici, id quod auctores olim Glandulis Uterinis, nunquam visui exhibitis, adscripsêre; tale quid nemo unquam demonstrare poterit; jam autem dubitandum non est, dictas extremitates Arteriolarum Uterinarum in sui extremo aliam subire mutationem, ut aptæ natæ sint ad succi nutritii confectionem, ex sanguine arterioso. In ovibus, dictæ extremitates Arteriolarum Uterinarum in vasa vermicularia, nullis intercedentibus Glandulis, mutantur, quemadmodum depingi curavi in Thesauri II. descriptione; utrum hoc etiam locum habeat in corpore humano, nondum satis exploratum habeo: sed ad viam, unde digressus sum.

Dicta portio Tunicæ Chorii, quæ mihi Villosa aut succosa, uteri cavitatem non solum, verum etiam Placentæ uterinæ faciem, quæ uterum respicit, obducit, id quod absurdum, & tanquam chimæra plurimis quidem videbitur, at-

se van de worteltjens van de Melkaderen opgenomen en verstuert werd.

Ik segge, dat het voedende sap, waar door de Vrugt gevoet werd, in de uyteynden der Slag-aderen des lyfmoeder toebereyt werd, welk gebruik de Auteuren eertyds toeschreven aan eenighe alsoo genoemde, en noyt getoonde Kliertjens van de Lyfmoeder.

Daar is nu niet meer aan te twyfelen, of de uyteynden der Slagaderen van de Lyfmoeder nemen eenige veranderingh aan, waar door sy bequaam werden tot het bereyden van 't voetsel uyt het Slag-aderlyke bloed. In de Schapen veranderen haar dese uyteynden der Slag-aderen van de Lyfmoeder in wormwyse vaatjens, zonder eenighe tusschenkomende Kliertjens, gelyk ik dese afgebeelt hebbe in de beschryvinghe van 't II. Cabinet: of zulks ook plaatse heeft in de Lyfmoeder van een Vrouw, dat heb ik tot nogh toe niet genoegsaam ondersogt.

Om dan weder te komen tot de wegh, waar van ik wel zoude afdwalen, zoo zegh ik, dat dat gedeelte, 't welk ik het Sappighe of Noppighe Vlies noeme, niet alleen dat deel van de holte des Lyfmoeders komt te bekleeden, dat buyten de koek, en genoegsaam bekent is, maar ook selfs de

tamen veritati consentaneum esse reperient, qui debito modo per Arteriam umbilicalem Placentam ad extremum usque ceraceâ materiâ rubrâ repleverint: nam hoc facto, tota Placenta, (quæ nil aliud nisi vasa sanguinea,) summa rubedine perfunditur, & sic in conspectum venit dicta Tunica Villosa aut succosa, cinereo colore prædita, quam si accurate perscrutatus fueris, Lect. Benevole, reperies illam esse continuam, cum Tunica Villosa, mihi dicta. Vid. Tab. 1. Fig. 1. Thes. V.

Dixerit forsan aliquis, si illa portio chorii, quæ mihi succosa seu Villosa, continuet cum ea portione per quam Vasa sang: repunt, quare diverso nomine insigniri velim? Resp. hoc à ratione non esse alienum, quoniam diversum usum obtinere mihi videntur; illa enim portio, per quam myriades vasorum sang: sunt dispersæ, vasa continet, ne loco dimoveantur: Altera vero, quæ mihi succosa, rarissime vasis sang: superbit, vil-

oppervlakte des Moer-koeks, die na de Lyf-moeder ziet of tegens de Lyf-moeder aansit.

Dit sal wel beuselagtig en voor ongelooflyk van sommighe opgenomen werden, egter zullen sy het alsoo inder daad en waarheyt bevinden, dewelke op een bequame wyse de Moerkoeks Slag-ader tot de uyteynden toe met een rood-wassighe stoffe zullen komen te vervullen, want zoo doende, zal de geheele Moer-koek, (die anders niet is, als alleen bloetvaten en vliesen,) een rode couleur aannemen, en dit geseyde Vlies blyft sijn asverwighe couleur behouden. Dat ook dit Vlies continueel is met het andere sappige gedeelte, zal men dan ook klaarlyk konnen zien. Ziet de 1. Plaat. Fig. 1. van dit V. Cabinet.

Ymand zal mogelyk vragen, indien dat gedeelte van het Vlies Chorion, 't welk ik vlockig of Sappigh heb geheeten, continueel is met dat deel, waar door alle die Bloed-vaten lopen, en Chorion heet, wat reden isser om dese twee deelen met verscheyde benaminghen te noemen? Ik antwoorde, zulkx niet zonder reden te zyn, om dat, zoo ik meen, sy verscheyde zyn in haar gebruyk; want dat gedeelte, waar door zoo groot een menigte van Bloed-vaten lopen, dat houd dese Bloet-vaten by een, op datse niet zouden van een komen te wyken; maar door het ander deel, van

villoſior quoque, & minus tenax. Inteſtinum jejunum continuat quoque cum duodeno & Ileo, attamen in totum haud conveniunt inter ſe, & ea de cauſa diverſis inſigniuntur quoque nominibus. Meſenterium membrana eſt, quæ continuat cum Meſocolo, diverſa tamen habent nomina, quia portio illa connectit tenuia, hæc autem craſſa inteſtina.

van my het Sappighe of Noppige Vlies geheeten, ziet men zeer raar eenige Bloetvaatjens paſſeeren, ook is het ſelvige ruwer, en niet zoo ſtevigh: Den nughteren darm is ook wel continueel met den twaalfvingerighe, en boghtige Darm, maar ſy komen niet over een in alles, en daarom zoo heeft menſe ook byzondere namen gegeven. Het Darm-ſcheyl is een Vlies, 't welk continueel is met het *Meſocolon*, maar noghtans heeft het verſcheyde namen, om dat aan het eerſte gedeelte het dunne gedarmte, vaſt is, aan 't andere in tegendeel het grove.

N°. XLII. Phiala in liquore conſervans Teſticulum humanum diſſolutum.

N°. XLII. Een Vlesje met voght, waar in bewaart werd een uytgerafelde Teſticul van een menſch.

N°. XLIII. Phiala ſicca continens inteſtinula fœtus immaturi, ceraceâ materia referta.

N°. XLIII. Een droogh Glas, en daar in het Gedarmte van een onvoldrage Vrughtje, 't zelve is met een rood-waſſighe ſtoffe opgevult.

ASSER TERTIUS.

De derde PLANK.

N°. XLIV. PHiala in liquore conſervans portionem ſubſtantiæ corticalis Cerebri humani diſſolutam, quam à capillo dependentem nil eſſe, niſi vaſcula ſanguinea, ex hoc ſubjecto luculenter apparet: ſuntque dicta vaſcula ſanguinea cor-

N°. XLIV. EEn Vlesje met voght, waar in te zien is een kleen ſtukje van de ſchorſſighe ſubſtantie van de Herſſene van een menſch, 't welk ontdaan zynde en aan een hayrtje hangende, klaar doet zien, dat de geſeyde ſchorſſighe ſtoffe niet anders is, als een 't ſamenſtel van Bloet-vaatjens, en wel inſonder-

 heyt

corticalem Cerebri ſubſtantiam conſtituentia tam ſubtilia, ut prima fronte viſa, nobis occurrant, tanquam tomentum rubicundum, propter vaſorum repletionem ceraceâ materiâ rubrâ.

heyt van Slag aderkens: en zyn deſe Bloet-vaatjens, de ſchorſſige ſubſtantie makende, zoo ſubtiel, dat deſelve met het eerſte opſlagh der ooghen geſien zynde, eenighe roſſe dons verbeelden, wegens der zelve roode opvullingh met een rood-waſſighe ſtoffe.

N°. XLV. Phiala in liquore continens Cerebri humani portionem, cujus cortex non diſſolutus præ copia vaſculorum ſanguineorum repletorum, rubicundus apparet, medullaris verò albicat.

N°. XLV. Een Vles met vogt in zigh onthoudende een ſtuk van de herſſene uyt een menſch, wiens ſchorſſighe ſubſtantie niet ontdaan zynde, zigh rood opdoet wegens het opvullen der Bloetvaten, de merghagtighe of medullaire ſubſtantie is in tegendeel witagtigh.

Not. 1°. In medullari ſubſtantia plurima puncta reperiri rubicunda, quæ nil, niſi vaſcula ſanguinea repleta, & tranſverſim ſciſſa.

Aanmerkt ten eerſten. Dat 'er in de merghagtighe ſelfſtandigheyt veele roode ſtippen gezien werden, die niet anders zyn, als vervulde en doorgeſnede Bloetvaatjens.

2°. Quamvis ſubſtantia medullaris, Corticalem mole ſuperet, variis tamen locis in Cerebri peripheria, corticalem ſubſtantiam medullarem ſuperare mole ſua, hic conſtat.

Ten tweede, hoewel de mergagtighe ſelfſtandigheyt de ſchorſſighe in veelheyd overtreft, zoo iſt eghter, dat op verſcheyde plaatzen, in den omtrek der Herſſene, de ſchorſſighe dicker is, als de merghagtighe, gelyk men zulkx hier ook zien kan.

N°. XLVI. Phiala in liquore conſervans portionem ſubſtantiæ Cerebri, cujus ſubſtantia Corticalis, in totum non repleta ceraceâ materiâ rubrâ, minus diſtinctè repræſentat, qualis ſit vera ejus conſtitutio.

N°. XLVI. Een Vles met vogt conſerverende een ſtukje van de Herſſene, wiens ſchorſſighe of uytwendighe zelfſtandigheyt in 't geheel niet is vervult met een rood-waſſighe ſtoffe, weshalven men niet te reght zien kan, wat van deſſelfs hoedanigheyt is.

N°. XLVII. Portio Placentæ Uterinæ muliebris, ceraceâ materiâ flavâ repleta, cujus facies (ut ſupra dictum) Uterum reſpiciens, vel quæ Utero connectitur, membranâ ſuccoſâ ſeu villoſâ adhuc eſt obducta.

N°. XLVIII. Fœtus humani Cerebellum cum annexa protuberantia annulari, biſecta, & liquori immerſa.

Not. 1°. Ut interiora diſtinctius nobis occurrant, à ſeta dependet in liquore dictum objectum.

2°. Corticalis ſubſtantia in totum rubicunda, propter repletionem ſupra memoratam, Medullaris contra albicat.

3°. Hoc objectum tam diſtincte, & luculenter demonſtrat Corticalem ſubſtantiam eſſe Vaſculoſam, ut hiſce viſis, nemo de rei veritate diutius anceps hærere poſſit.

N°. XLIX. Portio Cerebri humani, in quo Nervorum Opticorum coalitio, ut & eorum proventus ex Thalamis diſtincte videri poſſunt.

Not. Præterea Cerebelli proceſſum, vermiformem dictum, ſubſt: non eſſe diſtinctum à reliqua

N°. XLVII. Een ſtuk van een Moerkoek van een Vrouw, 't welk met een geel-waſſighe ſtoffe is vervult, en is deſſelfs oppervlakte, die zigh met de Lyfmoeder vereenight (gelyk hier voren is geſegt) met een Sappigh of Vlokkig dekzel nogh bekleet.

N°. XLVIII. Het Aghterbreyn van een jongh geboore Kindje, met deſſelfs ronde verheventheyt, deſelve is in twee geſpouwen, en werd hier in een voght geconſerveert,

Aanmerkt ten eerſten. Dat dit voorwerp aan een hayrtje in een witte en heldere voght hangt, ten eynde het inwendighe geſtel te beter zoude te voorſchyn komen.

Ten tweeden. De geheele ſchorſſige ſtoffe is rood, wegens het opvullen, gelyk hier vooren gemelt is, het merghagtighe weſen is in tegendeel wit.

Ten derden. Dat de ſchorſſige ſubſtantie uyt Bloed-vaten beſtaat, wyſt dit voorwerp ons zoo evident aan, dat niemand het zelve gezien hebbende, aan de waarheyt zal konnen twyfelen.

N°. XLIX. Een ſtuk van de Herſſene uyt een menſch, waar in de vereeninge der geſigtzenuwen, als mede haar voortkomen uyt der ſelver Slaap-kamers, bequaam gezien konnen werden.

Aanmerkt daarenboven, dat het wormwyſe uytſteekſel van 't Agter-breyn, in weſen niet is verſcheyden van de reſt van 't Agter-

liqua Cerebelli ſubſtantia, hic videre eſt.

Nº. L. Hepar vitulinum excarne, uti vulgò (aſt minus caute) loquimur.

Not. Dictum objectum in liquore conſervatur, ut luculentius ramorum divaricationes in conſpectum venirent.

Nº. LI. Phiala liquore repleta, in qua conſervatur fœtus humanus, quinque præter propter menſium cum dimidio, dextrâ ferens portionem Piæ Matris, quæ ſcatet Arteriolis repletis, ejus inſcriptio talis eſt,

VITA QUID EST? FUMUS FUGIENS, ET BULLA CADUCA.

Not. Hunc fœtum ſitum habere talem, qualem obtinet in Utero materno.

Nº. LII. Portio Cerebri, cum integro Cerebello.

Not. 1º. Reptatus Arteriolarum per Cerebelli ſuperficiem, hic luculenter videri poteſt, quia repletæ ſunt dictæ Arteriæ.

2º. Arteriæ Cervicalis unionem cum Arteriis Vertebralibus, earumque ramificatione, diſtincte hic videre licet, nec non

ter-breyn, maar is met het ſelvighe over een komende.

Nº. L. Een ontvleesde Lever van een Kalf, gelyk men gemeenlyk, edogh te onregt ſpreekt.

Aanmerkt, dat het ſelve in een voght hangt, op dat men de verdelinghe der tacken en tackjens te beter zoude konnen zien.

Nº. LI. Een Vles met voght, waar in te zien is een Kind van ontrent vyf en een halve maand dragts, 't zelve houd in ſijn reghter handje, een ſtuk van 't dunne Herſſen-vlies, 't welk vervult is van roode opgevulde Slag-aderkens, met dit devys.

WAT IS 'T LEVEN? EEN VOORBY GAANDE ROOK, EN VERDWYNENDE BOBBEL.

Aanmerkt, dat dit Kind zoo is gelegen in deſe Vles, gelyk het gemeenlyk in 's Moeders lyve leyt.

Nº. LII. Een ſtuk van de Herſſene, met het geheele Aghterbreyn.

Aanmerkt ten eerſten, dat de cours of loop der Slagh-aderen, langhs de oppervlakte van 't Aghter-breyn, hier zeer bequaam kan geſien worden, om dat de Slag-aders opgevult zyn.

Ten tweeden, zoo kan men hier ook in 't geſighte krygen de vereeninghe der Nek-ſlagh-aders met de twee Wervel-ſlagh-aders, als

non portionem Tunicæ Arachnoideæ, præsertim supra processum vermiformem, ubi fluctuans apparet, Phialâ nonnihil motâ.

als mede der selver verdeelinghe in tackjens, en voornamentlyk ook een gedeelte van 't derde Herssen-vlies, het Spinne-webwyse vliesje, *Tunica Arachnoidea* geheten zynde, 't welk leyt en drilt off fluctueert in 't glas, als men het zelve wat komt te bewegen.

3°. Processus vermiformis cum duobus processibus Cerebelli, ad ejus latera siti, longe distinctius hic videri possunt, quam in objecto recenti.

Ten derden, Het Worm-wyse uytsteeksel, met de twee op zy staande uytsteeken van 't Achterbreyn konnen hier ook veel klaarder gezien werden, als wel in een vers afgestorven lighaam.

4°. Quid sit de subdivisione substantiæ Corticalis Cerebelli, in millenas particulas quadrangulares, de quibus egi, & quas depingi curavi in Respons. Epist. Problem. XII. ad Clariss: Virum Etmullerum, hic quoque videre licet.

Ten vierden, Watter sy van de smaldeelinghe of subdivisie van de schorssighe selfstandigheyd des Agter-breyns, in duysende van vierkante deeltjens, waar van ik niet alleen gehandelt heb, maar die ook heb laten afbeelden in 't antwoord op de XII. voorgestelde Brief aan de Hr. Etmuller, zulkx kan men hier ook zien.

5°. Loco vesicæ, dicta Phiala obturata est Membranâ, myriadibus Arteriolarum repletarum superbiente, id quod observavi quoque in omnibus fere Phialis. de quibus egi, & in posterum agere decrevi, & hoc non solum ut visui gratiam conciliarem, verum etiam, ut diversitas vasorum sang: reptatus videri possit.

Ten vyfden, Dit glas is gedekt, in plaats van een blaas, met een stuk van een vlies, waar door heen duysende van bloetvatjens komen te passeren, en heb ik zulkx ook gedaan ontrent meest alle de glasen, waar van voor heen is gesprooken, en die nogh staan beschreven te werden; de reeden die ik hier toe had, was niet alleen tot cieraad van 't oogh, maar ook om de verscheydentheyd van de cours der bloetvaten te konnen zien.

N°. LIII. Phiala in liquore con-

N° LIII. Een vlesje met vogt, en

conſervans oſſium Tarſi humani portionem, hæc oſſa in unum coälita, & in aliam ſubſtantiam mutata, nil minus, quam oſſa illius loci repræſentant, idque ex muliere, cujus pes extremus Spina Ventoſa fuerat obſeſſus.

N°. LIV. Inteſtinula fœtus immaturi tenuia, nitidiſſime repleta & conſervata, per quæ diſtribuuntur vaſa ſanguinea, ceraceâ materiâ flavâ repleta.

N°. LV. Phiala, & in ea fœtus humanus trium circiter menſium cum dimidio, cujus caput decumbit, loco pulvinaris, ſuper Placentulam, tali Inſcriptione

LIBER AB OMNI MALO,
IN PACE QUIESCO.

N°. LVI. In medio hujus Aſſeris reperitur Pedamentum magnum, cui inſidet rupes naturalis, inſtructa non ſolum Calculis humanis, membraniſque, per quas repunt vaſa ſanguinea repleta, verum etiam Renibus humanis, Ureteribus, &c. ita ut rupes naturalis immediate haud videri poſſit.

Præterea dicta rupes obſeſſa eſt ramis vaſorum ſanguineorum,

en daar in een gedeelte van de beentjens des voor-voets van een vrouw, wiens voet met een winddoorn *Spina Ventoſa* was beſet, en ſyn deſſelfs beenderen van de voor voet als in een geſmolten, en in een ander weſen verandert, verbeeldende niet minders, als beentjes van die plaatze.

N°. LIV. Het dunne gedarmte van een onvoldraghe vrughtje, dewelke zeer curieus vervult en bewaart zyn geworden, en zyn derſelver bloetvatjens met een Geel-Waſſighe ſtoffe opgevult.

N°. LV. Een glas, en daar in een Kindje van drie en een halve Maand dragts, wiens Hoofdje gelegen is op een Moer-koekje in plaatſe van een oorkuſſentje, met dit devys,

VAN ALLE ONHEYLEN BEVRYD, RUST IK HIER IN VREEDE.

N°. LVI. In 't midden van deſe plank ſtaat een groote pedeſtal, en daar op een natuurlyke Steenrots, voorſien niet alleen van ſteenen, die uyt 's menſchen lighaam zyn gekomen, maar vindmen op de zelve ook menſche Nieren, water-peſen en vlieſen, waar door heen vervulde bloetvaten paſſeeren; zoo dat deſe natuurlyke Rots inmiddels niet kan geſien werden.

Daarenboven is deſe Rots over al beſet met bloetvaten, dewelke op-

tum, qui repleti ceraceâ materiâ rubrâ, repræſentare videntur Corallia rubra.

In faſtigio hujus rupis ſeſe videndum exhibet, ſceleton fœtus humani, ſex circiter menſium, tali ſitu, & corporis incurvatione, ut capite antrorſum adacto, quaſi alloqui velle videatur ſceleton fœtus humani ejuſdem ætatis (ſunt enim gemellorum ſceleta) quod in fundo pedamenti pedibus inſiſtit, tali inſcriptione.

DECIPIMUR VOTIS, ET TEMPORE FALLIMUR, ET MORS DERIDET CURAS, ANXIA VITA NIHIL.

Not. Secundum ſceleton pedes figit in fundo Pedamenti, talique ſitu corpus contorquet, ut capite ſurſum adacto, quaſi auſcultare & alterum ſceleton aſpicere velle videatur cum inſcriptione.

ET VIX DUM CÆPI VIVERE, VITA FUGIT.

Dictum ſceleton pedes figens ſupra Pedamentum, ſiniſtra continet partes generationis infantis, quas more antiquo à 40 annis præparaveram; ante vulvæ introitum videri poteſt membrana hymen.

Theſ. V. Ante

opgevult zyn met een rood-waſſighe ſtoffe, repreſenteerende roode Coraal tacken.

In 't opperſte van deſe Rots doet zigh op, het geraamte van een Kindje van ontrent ſes maanden dragts, en dat met ſulk een poſtuur, buyginghe des Lighaams, en na vooren wendinghe van 't Hoofdje, als of het geſprek wilde houden met het geraamte van een ander van deſelve ouderdom, (want het zyn geraamtjens van tweelingen) ſtaande op de grond van de geſeyde pedeſtal, en aan de voet van de Rots, met dit opſchrift.

WENSCH EN TYD BEDRIEGEN ONS, DE DOOD BELAGHT ONSE SORGE; EN ALSOO IS 'T LEEVEN NIETS.

Het tweede geraamte, ſtaat aan de voet van de Rots, desſelfs Hoofdje is na boven gewent, als wilde het 't eerſte aanſchouwen en toeluyſteren, en heeft dit tot devys.

'T LEVEN IS VAN MY GEVLODEN, ZOO DRA HET MY WAS TOEGEBRAGHT.

Het onderſte geraamte heeft in ſyn linker Handje een præparatie, die ik over 40 Jaaren præpareerde, op de wyſe als men doe gewoon was, &c.

Ante pedem dictæ rupis, reperitur quoque sceleton fœtus humani trium circiter mensium cum dimidio, dextra gerens ramos Arteriosos è pulmone, repletos, & artificiosissime exsiccatos, quorum extremitates valde tenues & capillares sunt, hujus inscriptio est

NIL VOLENTIBUS ARDUUM.

Nº. LVII. Phiala in liquore conservans Placentam uterinam. cujus Fig. I. Tab. I. continetur.

Not. 1º. Hanc Placentam, ea superficie, qua connectitur Utero, illibatam esse, unde non in multos globulos à se invicem separatos sit subdivisa, sicuti illa nobis utplurimum occurrit, ob rudiorem extractionem, sed integra, ita ut tunica villosa, seu succosa, de qua supra egi, hic fere illæsa nobis sese videndam exhibeat.

Dicta superficies semper, & quidem in statu naturali, sulcosa nobis occurrit, illi verò sulci operiuntur dictâ membranâ villosâ, nisi Placenta à rudiori manu in varias particulas disjungatur.

2°.

Nogh staat 'er op de voet des Rots het geraamte van een Kindje van ontrent drie en een halve maand dragts, in wiens reghter handje onthouden werden eenighe tacken van slag-aderkens, dewelke konstig opgevult en gedroogt zyn: dese haare uyteynden zyn zeer fyn, en curieus uyt de Longh gehaalt. Dessels devys is.

NIETS ISSER SWAAR, VOOR HEM DIE WIL.

Nº. LVII. Een vles met vogt, waar in te zien is, een voldraghe Moerkoek van een Vrouw, waar van de Figuur te zien is in de I. Plaat I. Figuur.

Aanmerkt ten eersten, Dat die oppervlakte, welke zigh met de Lyfmoeder vereenight, gants ongeschonden is, weshalve dese oppervlakte niet in veele knobbelagtighe verdeeltheeden is gescheyden, gelykse ons meest voorkomt, wegens het ruwe aantasten: maar deselve is gaaf en geheel gebleven, zoo dat men het donsighe, of veselagtighe vlies, waar van hier vooren is gesprooken, by na gants en gaar hier zien kan: door dese oppervlakte loopt in een welgestelde Moer-koek, altoos wel yets groevigs, edogh het zelve werd door het geseyde vliesigh wesen bedekt, ten sy dat door 't rouw handelen de Moerkoek, als in veele deelen, verdeelt komt te werden.

Ten

20. Dictam Tunicam villosam continuari cum ea parte Chorii crassiore, quæ Placentam obducit, ea facie, quæ fœtum respicit; hæc oppidò quam bene hic cernere licet, & sic constabit ut antea dixi, Chorii partem crassiorem, quæ mihi succosa & villosa, utramque superficiem Placentæ obducere.

Longe itaque à veritate recedit, quod dixerint olim Anatomici, sc. vasa sanguinea Placentæ, inosculari vasis sanguineis Uterinis.

Quid præterea sit considerandum circa hanc materiam, supra innui, & in gratiam eorum, qui me olim sæpius rogarunt, quid sentirem de ita dicta Tunica Alantoide, nonnihil hic addere animus mihi est. Quid statuendum sit de Alantoide brutorum & de ejus contento humore, hactenus mihi satisfacere non potui, multo minus quid dicendum de ita dicta Alantoide humana, quandoquidem nunquam illam invenerim, & objectorum inopia, temporis penuria, imo impensæ incredibiles, quas intra 40 annos feci, & adhuc facio, me detinuerunt hactenus: hoc saltem in medium proferam, quid observarim temporis successu.

Ten tweeden, Zoo kan men nu hier klaar zien, dat het donsighe vlies, continueel en vereenight blyft, met dat dicke deel van 't vlies *Chorion*, 't welk die Moer-koekx vlakte bekleet, dewelke na het kind ziet, en waar door heen alle de bloetvaten loopen, en by een gehouden werden: Zoo dat gelyk hier te vooren is gesegt, het dikste deel van 't vlies *Chorion*, beyde de oppervlacktens van de Moer-koek komt te bekleeden.

Hoe verre ist dan van de waarheit, 't geen de ontleeders eertyds waanden, namentlyk dat de bloetvaten van de Moer-koek haar immiddels met die van de Lyfmoeder vereenighden.

Wat verders hier ontrent te considereren valt, heb ik hier vooren verhandelt; nu, tot voldoeningh van die my voormaals hebben voorgeworpen, wat ik van 't alsoo genaamde vlies *Alantois* en desselfs vogt inde beesten hield, zo bekenne ik gaarne, dat ik my daar ontrent nogh niet kan voldoen, veel min wat te houden is van 't bestaan van 't vlies *Alantois* en desselfs vogt in een mensch: nadien ik dit noyt gevonden hebbe, en door de schaarsheyd der voorwerpen, kortheyd des tyds, en bystre onkosten, die in veertigh Jaar van my gedaan zyn, ben ik te rugh gehouden: 't geen ik egter daar ontrent geobserveert heb zal ik hier in 't kort verhaalen.

Nunquam Urachum humanum inveni ita pervium, ut flatum aut liquorem ex Vesicæ cavitate adigere potuerim in peculiarem, ita dictam, Alantoidem; Urachus quidem apertus est, ad digiti transversi præter propter longitudinem, sed non ulterius.

Noyt is my een eenigh pis-vat, *Urachus*, in een mensch voorgekomen, 't welk ik bevond toegangh te hebben tot een alzoo genaamde *Alantois* of pis-vlies, 't sy door blaasen of inspuytingh van vogten. Het pisvat word wel aan de grond van de blaas gevonden eenighe openingh te hebben, ontrent een vingher breed hoogh, maar dan komt de wind te stuyten: en verders is die niet te brengen.

Tunica Chorium, ut supra dictum, in duas lamellas separabilis, quas inter in statu (ut puto præternaturali) aliquando quidem inveni pauxillum liquoris; sed hoc ubique in corpore non raro contingit, scilicet liquores colligi inter membranarum duplicaturas, & hoc imposuisse Anatomicis existimo, qui Alantoidis existenstentiam statuerunt in corpore humano, id quod nunquam me statuisse memini.

Het vlies *Chorion*, gelyk hier boven gesegt hebbe, kan men in twee deelen scheyden, tusschen dewelke zomtyds eenighe vogtigheyd gevonden werd, maar dat is, zoo ik meen, tegens de loop van de natuur; daarenboven zoo ziet men 't geheele lighaam door, dat meest alle de vliesen verdubbelt zynde, wel eenighe vogtigheyd plaatze geven, om daar voor eenighe tyd te huysvesten, maar zulkx is al mede onnatuurlyk, en dese verdubbeling van de *Chorion* en versamelingh van vogtigheyd tusschen desselfs verdubbelingh, geloof ik oorsaak geweest te zyn van haare erreur of dwaling ontrent dat alzoo genoemde vlies *Alantois* in de menschen.

3°. In dicta Phiala reperitur quoque frustum Placentæ, à dicta Tunica Villosa seu succosa separatum, ut vasorum constitutio accurate videri posset.

Ten derden, In dit glas werd ook een stuk van een Moer-koek gevonden, wiens donsigh of sappigh vlies afgescheyden is, op dat men der bloetvaten gestel bequamelyk konde zien.

4°. Ten

4°. Funiculi umbilicalis vasa sang: ; ceraceâ materiâ repleta hic luculenter conspiciuntur.

N°. LVIII. Infantis Pes, naturali rubedine perfusus, & in liquore conservatus.

Not. 1°. Omnes Musculi Tibiam flectentes, & in postica parte femoris siti, hic nitide sunt separati, sc: Sartorius, Gracilis, Semi-nervosus, Semi-membranosus, & Biceps, quos inter sub Genu Nervi, Os sacrum transeuntes, & per femur decurrentes luculenter videri possunt, nec non eorum ramificationes, sub genu, quarum exterior gracilior, per Musculos, Fibulæ instratos, decurrit, alter verò, & crassior, inter Tibiam & fibulam decurrens, ramum largitur, qui inter duo capita Musculi Gasterocnemii externi decurrit ad calcaneum.

2°. Parte anteriore conspiciendas quoque sese exhibent portiones Musculorum tibiam extendentium sc: Musculi lati tendinis, Recti, vasti interni, & Vasti externi. Suntque omnes hi Musculi naturali rubedine perfusi.

Ten vierden, Des strengs bloetvaten opgevult zynde, kunnen hier bequaam gezien werden.

N°. LVIII. Het been van een kleen Kind, 't welk natuurlyker wyse rood van couleur voorkomt, leggende in een vogt.

Aanmerkt ten eersten, Alle de spieren, die het scheen-been buygen, en op 't agterste van 't dye-been geplaast zyn, kan men hier zeer bequaamelyk zien, namentlyk de snyders-spier, de schraale-spier, de half zenuw-agtighe, de half-vliesighe en twee hoofdighe spieren. Tussen dese spieren kan men de zenuwen zien, dewelke door het Heyligh-been lopende haar door de dye verspreyden, als mede der zelver twee tacken of scheuten onder 't vouwen van de knie, waar van de buytenste en schraalste door die spieren loopt, dewelke op 't kuyt-been leggen; de tweede en dikkere tack, loopende tusschen het scheen-en kuyt-been, geeft een tak van sigh, dewelke tussen de twee hoofden van de buytenste kuyt-spier nederwaarts afloopt na de hiel.

Ten tweeden, Van vooren doen zigh op een gedeelte van de spieren die het scheen-been uytsteken, namentlyk de breed-peesighe, de reghte, de vaste-uytwendighe, de vaste-inwendighe, en zyn alle dese spieren natuurlykerwyse rood van couleur.

N°. LIX. Phiala in liquore conſervans Cor fœtus humani & Pulmonem.

Not 1°. Pulmonis veſiculæ ceraceâ materiâ ſunt repletæ, unde totus Pulmo rubicundus, & naturali expanſione præditus eſt.

2°. Inter duos Pulmonis lobos majores, Cor in conſpectum venit, naturali colore præditum ſitumque naturalem retinens.

3°. Arteria Pulmonalis, Arteria magna cum tribus ſuis ramis abſciſſis, ſurſum ſpectantibus, nec non ductus Arterioſus, & Cordis auriculæ luculenter hic videri poſſunt, tanquam in corpore vivo.

N°. LX. Phiala liquore repleta, in qua offertur ſutura tendinis muſculorum ſuralium.

N°. LXI. Phiala in liquore continens hominis os petroſum, in quo diſtincte videri poſſunt tres canales oſſei, Cochlea, cum ſua lamina ſpirali, tenuiſſima membranula ſuccincta.

N°. LXII. Arteria ſplenica vitulina, ceraceâ materiâ flavâ repleta, & in liquore conſervata, ut extremitates ſuccoſæ, pe-

N°. LIX. Een vles in zigh onthoudende het Hart en Longh van een Jong geboore Kindje.

Aanmerkt ten eerſten, Dat alle de blaaskens van de Longh met een waſſighe ſtoffe opgevult zyn, waar door de geheele Longh rood en natuurlykerwyſe uytgeſpanne voor komt.

Ten tweeden, Tuſſen de twee groote lobbens van de Longh, ziet men het Hart, natuurlyk van couleur, en van plaatze geenzints verandert zynde.

Ten derden, Des Longhs ſlag-ader, de groote ſlag-ader met deſſelfs drie groote afgeſnede en opwaarts lopende tacken, als mede de ſlag-aderlyke wegh, en oorkens des Herte kan men alle hier zoo perfect zien, als of men het in een levendig menſch ſagh.

N°. LX. Een vles met vogt, in 't welk te zien is, een nayingh van de peeſe van de kuyt-ſpieren.

N°. LXI. Een vlesje met voght, waar in te zien is het ſteen-been van een menſch, met deſſelfs drie beenighe Canaalen, het ſlacke-huysje, met deſſelfs rond-lopend plaatje (*Lamina Spiralis*) bekleet met een uytnemend dun vliesje.

N°. LXII. Des Milts ſlag-ader uyt een Kalf met een geel-waſſighe ſtoffe opgevult, leggende in een vogt, op dat men de ſappighe uyteynden konde zien, dewelke half-

penicillorum detritorum modo constitutæ, videri queant.

N°. LXIII. Phiala sicca, continens, tria corpuscula à capillo dependentia, ab aliis habita pro calculis, quæ mihi sunt ossicula, reperta in glandula pineali, quæ mihi dono dedit Excell. Vir, Collega & Dominus Quina, practicus apud Amstelodamenses felicissimus, qui hæc objecta in Glandula pineali cujusdam fœminæ invenit.

N°. LXIV. Phiala, liquore repleta, & in ea fœtus humanus trium circiter mensium, nitide conservatus, cujus inscriptio talis est,

NAVITA, QUO PACTO SÆVIS PROJECTUS AB UNDIS, SIC EGO NUDUS HUMI JACUI PUER INDIGUS OMNI AUXILIO VITÆ, CUM PRIMUM IN LUMINIS ORAS NIXIBUS EX ALVO MATRIS NATURA PROFUDIT.

N°. LXV. Phiala liquore repleta, in qua occurrit portio Cerebelli, ut & Medulla oblongata.

Not. 1°. Processus vermiformis hic luculenter videri potest, ut & duæ portiones Cerebelli à lateribus processus Vermi-

half-versleete penceeltjens komen te verbeelden.

N°. LXIII. Een droogh glaasje, waar in aan een hayrtje hangen drie Lighaamtjens, dewelke van Andere voor steentjens zyn aangesien, edogh ik houde de zelve voor beentjens, de welke den wel-geoeffende Hr. Dr. Quina gevonden heeft in 't Pyn-appels kliertje *Glandula Pinealis* van een Vrouw.

N°. LXIV. Een Kindje van ontrent drie maanden dragts, 't welk in een voght zeer curieus bewaard werd, met dit devys.

Gelyk een Schipper word in Zee
Gesolt, geslingert door de baaren:
Zoo lag ik naakt onmagtig meê
Ter aarde, omringt van veel gevaaren:
Terwyl ik geene hulpe vond
Toen 's levens licht my eerst bestraalde,
En ik, na myn geboorte stond
Uit 's Moeders lyf, hier adem haalde.

N°. LXV. Een vlesje met voght, waar in ons voorkomt een gedeelte van 't agterbreyn, als mede het verlenghde rug-mergh.

Aanmerkt ten eersten, Dat het worm-wyse uytsteeksel hier klaar gesien kan werden, als mede de twee uytsteeksels van 't aghterbreyn, dewelke byzyde het worm-wy-

Vermiformis siti, & magnam analogiam cum dicto vermiformi processu habentes.

2°. In medulla oblongata corpora Pyramidalia & Olivaria visui sese exhibent, idque non solum parte inferiore, quæ ab Anatomico Excellentissimo Vieussen sunt inventæ, descriptæ & depictæ, verum etiam parte superiore, quas ego descripsi, & depingi curavi in Responsf. Epist. Problem. XII. Tab. XIV. Fig. 5.

No. LXVI. Portio Cerebelli hum: cum Medullæ oblongatæ portione.

Not. 1°. Medulla oblongata circa principium spinalis medullæ, ubi corpora olivaria & Pyramidalia reperiuntur, tractus medullares sunt duplicis ordinis, scil: 1°. Circulares & sub iis longitudinales, quas ego detexi, & depingi curavi in Responsf. Epist. Probl. supra citata.

2°. Fissura antica & postica principii spinalis medullæ hic etiam exactissime conspiciuntur, ut & processus duo, à Cerebello ad protuberantiam annularem tendentes.

No.

wyse uytsteekzel geplaast zynde, een groote overeenkomst hebben met het geseyde worm-wyse uytsteeksel.

Ten tweeden. In 't verlengde Rugh-mergh kan men hier de olyv-wyse, ook de pyramied-wyse lighaamen bequamelyk zien, en dat niet alleen van onderen, die beschreven sijn van den deftige Ontleeder Vieussens, maar ook selfs van boven; dese zyn uytgevonden, beschreven en afgebeeld van my, in myn antwoord op de XII. Voorgestelde Brief. Tab. XIV. Fig. V.

No. LXVI. Een stuk van 't agterbreyn, als mede van 't verlenghde mergh uyt een mensch.

Aanmerkt ten eersten, Dat de merg-agtighe draaden van 't verlengde rugh-mergh tweederhande zyn; namentlyk, eerst komen ons voor zoodanige, dewelke na de ronte loopende van my uytgevonden zyn, en onder dese, die na de lenghte gaan, dewelke ik heb doen afbeelden in 't bovengemelde antwoord.

Ten tweeden, Zoo kan men hier ook zeer distinct zien de twe spleeten, die daar gevonden werden in 't begin van 't rug-mergh, waar van de eene aan de voorste, de andere aan de aghterste zyde geplaast zyn. Ook ziet men hier de twee uytsteken, dewelke van 't agterbreyn na de ronde verheventheyd lopen.

No.

No. LVII. Fœtus Hepar excarne, uti vulgo, ast minus caute, loquimur.

No. LXVII. Een ontvleest Levertje, gelyk men gemeenlyk (hoewel abusivelyk) spreekt.

ASSER QUARTUS.

De Vierde PLANK.

No. LXVIII. PLexus Choroideus infantis, in quo nullæ Glandulæ, ab authoribus ita decantatæ, comparent, huic in Phialæ fundo connectitur Glandula Pinealis.

Not. 1°. Hunc plexum Piæ matri quoque esse connexum, per quam Piam matrem plurima quoque vascula sanguinea sunt disseminata.

2°. Huncce plexum nil esse, nisi Arteriolas, ad visum succosas, à naturali constitutione Arteriosa nonnihil recedentes, mirumque in modum contortas, serpentinoque modo reptantes, Glandulasque repræsentantes. Vid. Resp. in Epist. Probl. XII. Tab. XV. Fig. 3.

No. LXVIII. DE Aderighe vlegting van een Kind, waar in gants geen klieren, zoo roemrughtigh van de Autheuren voorgestelt, te zien zyn, aan 't zelve is nogh vast gehegt het Pyn-appels kliertje, leggende op de grond van 't Vlesje.

Aanmerkt, Dat dese geseyde vlegtingh niet anders is als Slagaderkens, op 't gesight sapagtigh, en wat van de Slag-aderlyke gestaltenisse afwykende.

Ten tweede, Deselve zyn wonderlyk geslingert, en zoo Slangswyse kruypende, datse eenigher maate in 't eerste opslag der ooghen kleene kliertjens repræsenteeren. Ziet hier over na het antwoord op de XII. voorgestelde Brief Tafel. XV. Fig. 3.

No. LXIX. Phiala liquore repleta, in qua videre licet portionem Ossis sacri ex infante, quam secundum longitudinem secui, huic parte superiore, relicta lamella ultimæ vertebræ lumborum, ut

No. LXIX. Een vlesje met voght, waar in te zien is een na de lenghte doorgesnede stuk van 't Groote of Heyligh-been; aan desselfs bovenste is ook nogh aan vast gebleven een doorgesnede stuk van de laaste Wervel-beendere van de Lendene: als mede aan 't on-

ut & parte inferiore integrum os caudæ.

Not. hoc objectum ita secundum longitudinem esse dissectum, ut videri possit differentia, quæ reperitur inter interstitia corporum vertebrarum Spinæ dorsi, & interstitia corporum vertebrarum ossis sacri.

In interstitiis corporum vertebrarum Spinæ dorsi, cavitas reperitur exigua, & in illa humor, ut in aliis juncturis; dicta cavitas hic apparet inter ultimam lumborum vertebram, & primam ossis sacri vertebram.

Contrà, inter primum & secundum corpus vertebræ ossis sacri, vix ac ne vix quidem vestigium cavitatis reperitur, inter sequentes autem nulla omninò videri potest cavitas, neque ejusmodi cavitates isthic loci necessariæ erant, quandoquidem corpora vertebrarum inter se per Synchondrosin sunt conjuncta, & ab omni motu destituta: Spinæ autem dorsi conceditur motus, & per consequens indigebant corpora vertebrarum interstitiis, cavita-

't onderste het gehele, na de lenghte doorgesnede, Staart-beentje.

Aanmerkt, Dat dit voorwerp zoodanigh na de lenghte doorgesneden is, op dat men het onderscheyd zoude konnen zien, die daar is tusschen de tusschenscheydzels der lighaamen der Wervel-beendere van de ruggegraat, en die van 't Groote of alzoo genoemde Heyligh-been.

Tusschen de tusschen-scheydzels der Wervel-beenderen van de Rugge-graat werd een kleene holligheid gevonden, en daar in een voght, gelyk als in de andere junctuuren des lighaams: Dese holligheyd is hier nogh te zien tusschen het lighaam van de laaste Wervel-been van de lendenen, en tusschen dat van het eerste Wervel-been van 't Heyligh-been.

In tegendeel zoo ziet men tusschen het lighaam van de eerste en tweede Wervel-beenderen van 't Heyligh-been naulykx eenighe holte, en tusschen de rest gantsch geene, en zulkx is ook niet nodigh, nadien de Wervel-beenderen van 't Heylig-been onderlingh door Kraak-been aan den andere geheght zynde, gants onbeweeghelyk zyn: In tegendeel, dewyl datter evidente beweeginghe in de Rugge-graat is, zoo wasser die holte en vogtigheyd immers zoo dienstigh, als in de andere junctuuren.

Op

vitatibus, & dicto humore, in omnibus juncturis reperiundo.

In fundo hujus Phialæ Testiculus humanus nonnihil dissolutus reperitur. Vid. Thesaur. V. Tab. III. Fig. 2.

Op de grond van dese vles is ook te zien, een ten deele ontdaane Testicul van een Mansperfoon. Siet 't V. Cab. Taf. III. Fig. 2.

N°. LXX. Phiala in liquore continens Pudendum Infantis, cujus labia naturalem constitutionem sine rugis retinuerunt.

Not. Horum labiorum alterum rubedine est persusum, propter vasorum sanguineorum repletionem, pæterea Epidermide ablata, duum generum Pori sese conspiciendos exhibent. Nymphæ vero nulla cute obducuntur, ea propter talibus poris cutaneis destituuntur.

N°. LXXI. Lactes fœtus balænæ, cujus dimidia pars rubicunda, propter vasorum sanguineorum repletionem.

N°. LXXI. De Hom van een Jongh Walvisje, wiens halve zyde rood-agtigh is, wegens het opvullen der bloetvaten.

N°. LXXII. Arteria splenica vitulina ceraceâ materiâ referta, cujus extremitates succosæ, variis locis relictæ, videri hic possunt, diversis autem locis abstuli eas, & sic penicillorum detritorum instar nobis occurrunt.

N°. LXXII. De Slag-ader uyt een Kalfs Milt, met een wassighe stoffe opgevult, wiens sappighe uyteynden op verseheyde plaatzen overgebleven zyn, andere daarentegen wegh genomen zynde verbeelden de uyteynden van versleeten Penceeltjens.

N°. LXXIII. Pia mater, cum suis processibus inter anfractus Cerebri sese insinuantibus, idque in liquore.

N°. LXXIII. Een vlesje met voght, waar in onthouden werd het dunne Herssen-vlies, met desselfs aanhanghzels, dewelke haar komen te zetten tusschen de omwindighen der Herssene.

Not. 1°. Vasa arteriosa ad extremitatem usque esse repleta, unde totum objectum rubicundissimum.

Aanmerkt ten eersten, Dat desselfs Slag-aderen ten uyterste eyneen toe opgevult zyn, waar door het geheele voorwerp rood is geworden.

2°. Per Piæ matris ſubſtantiam variis locis pinguedinem eſſe diſperſam.

N°. LXXIV. Æthiopiſſæ fœtus, ſeptem præter propter menſium, cujus capitis pars ſuperior non ſolum, verum etiam frons ad Palpebras uſque, undique capillis nigris ſtipatur, habetque ſitum talem, qualis ſæpius obſervatur in fœtu uterum maternum occupante.

N°. LXXV. Ante dictum objectum conſpiciendum ſeſe exhibet Corbiculus Indicus, in quo continetur pueri Cor cum Pulmone.

Not. Cordis vaſa, Ventriculi, ut & Auriculæ repletæ ſunt materiâ ceraceâ rubrâ, ſitumque naturalem retinuit Cor: Pulmonis veſiculæ etiam ſunt repletæ ceraceâ materiâ albâ; & ſic dictæ partes conſtitutæ ſunt, ac ſi ſuperſtites eſſent in corpore vivo.

N°. LXXVI. Phiala in liquore continens Placentam Uterinam cum ſuo funiculo umbilicali, quæ ſunt repleta ceraceâ materiâ rubrâ. Tunicâ villoſâ aut ſuccoſâ maxima parte ablatâ, luculenter videri poteſt, totius Placentæ ſubſtan-

Ten tweeden, Dat dit dunne Herſſen-vlies op verſcheide plaatze met vet is voorſien.

N°. LXXIV. Een vles met voght, waar in te zien is een Kindje van een Americaanſche Negerinne van omtrent ſeven Maanden dragts, wiens opperhoofdje niet alleen vervult is met ſwarte hayrtjens, maar ook ſelfs het voorhoofdje tot op de Wyn-brauwen: 't ſelve is gelegen in zoo een poſtuur, gelyk de Kinderen menighmaal in 's Moeders lyve zyn gelegen.

N°. LXXV. Voor het geſeyde Kindje vind men een Indiaanſch korfje, waar in gelegen is het Hart van een Jonghe, met deſſelfs Longe.

Aanmerkt, Dat de bloetvaten, als mede beyde de Ooren van 't Hart met een Rood-waſſighe ſtoffe vervult zyn, en heeft het Hart zyn natuurlyke plaatze behouden: ook zyn de blaaskens van de Longh met een Wit-waſſighe ſtoffe vervult, en dus doende komen ons deſe zaaken voor, als in een levendigh menſch.

N°. LXXVI. Een vles met voght, en daar in een Moer-koek van een Vrouw met deſſelfs Navel-ſtrengh, waar van alle de bloet-vaten vervult zyn met een Rood-waſſighe ſtoffe, en is deſſelfs ſappighe of ruyge vlies wegh genomen, op dat men klaar konde zien de geheele Moer-koek niet

ſtantiam, nil eſſe niſi vaſa ſanguinea, nullis interjectis, ita decantatis, Glandulis.

N°. LXXVII. Phiala repleta liquore, in quo videre licet portionem magnam Piæ matris, cujus vaſa ſanguinea optime ſunt repleta.

N°. LXXVIII. Hominis inferior Cerebri pars, cum integro Cerebello, parte inferiore viſa.

Not. 1°. Inter duas Cerebelli portiones conſpiciuntur duæ Cerebelli prominentiæ, & inter illas proceſſus vermiformis.

2°. Duo corpora Olivaria, ut & Pyramidalia inferiora, à Domino Vieuſſens delineata & deſcripta, luculenter hic videri poſſunt, ut & nervi olfactorii, Viſorii. &c.

3°. Hujus Cerebri vaſa non ſunt repleta, ita ut totum hoc objectum colore albo præditum ſit.

N°. LXXIX. Phiala continens portionem Cerebri, ſc: fornicem cum ejus ita dictis duobus brachiis. Cavitates laterales ſunt Ventriculorum anteriorum partes ſuperiores Cerebri. In poſtico aut oppoſito latere in eadem Phiala occurrit

niet anders te zyn als een t'ſamenſtel van bloetvaten, waar tuſſchen gants geen kliertjens te vinden zyn.

N°. LXXVII. Een vlesje met voght, onthoudende een groot ſtuk van 't dunne Herſſen-vlies, wiens bloet-vaten byzonder moy opgevult zyn.

N°. LXXVIII. Een gedeelte van 't onderſte der Herſſene van een menſch, met het geheele agter-breyn, zoo als het ons van onderen voorkomt.

Aanmerkt ten eerſten, Dat tuſſchen de twee deelen van 't Agter-breyn, ook twee byſondere uytſteekzels gevonden werden, en tuſſchen deſe wederom het worm-wyſe uytſteekzel.

Ten tweeden, de twee Olyfs- en Piramiedswyſe lighaamtjens, dewelke van de Heer Vieuſſens beſchreven en afgebeelt zyn, kan men hier bequamelyk zien, als mede de Reuk en Geſight-zenuwen. &c.

Ten derden, De bloetvaten van deſe Herſſene zyn niet vervult, en daarom komt ons dit voorwerp voor, wit van couleur.

N°. LXXIX. Een glaasje met vogt, en daar in een ſtuk van de Herſſene, namentlyk het verwerfzel met deſſelfs twee alzoo genoemde armen. De twee op zy ſtaande holligheden of groeven, zyn het opperſte der twee voorſte Herſſen-groeven: In 't agterſte van dit glas komt ons nog

voor

currit portio Cerebri, ut & Piæ matris infantis, cujus vasa sanguinea repleta sunt ceraceâ materiâ rubrâ.

N°. LXXX. Phiala in liquore conservans Papillam Mammæ balænæ, per medium sectam.

Hoc objecto parte anteriore viso, occurrit spina, demonstrans ductum lactiferum sulcatum non solum, verum etiam fimbriatum.

Phialâ inversâ conspicienda sese exhibent sequentia.

Spina lævi lateris indigitare videtur Papillæ integumentum; dextri lateris spina demonstrat Papillas nervosas, quæ à se invicem dissolutæ fasciculos pilosos præ se ferunt. Vid. hac de re Thesaur. I. Tab. 4. Fig. 1.

N°. LXXXI. Phiala sicca, in qua continetur albissimum Muris sceleton, unico pede insistens, cæteris à terra remotis, peculiari modo saltare videtur; inter pedes posteriores fructus Spinosissimus Opuntiæ reperitur.

N°. LXXXII. Phiala in liquore continens intestinula fœtus balænæ.

N°.

voor een ander deel van deHerssene, en ook van 't dunne Herssenvlies uyt een Kind, wiens bloetvatjens vervult zyn met een roodwassighe stoffe.

N°. LXXX. Een vlesje met voght, in zigh onthoudende een over langs doorgesnede Tepel van de borst van een Walvis.

Als men dit voorwerp van vooren ziet, zoo ziet men in dit voorwerp een doorntje steken, 't welk ons aanwyst deMelk-canaal, dewelke niet alleen geveurt, maar ook zelfs gesaselt is.

Als men het zelve glas omkeert, zoo doen zigh op, voor eerst een ingestoke doorn, en dat aan de linker zyde van 't voorwerp, aanwysende het uyterlyke bekleetzel des Tepels, het doorntje aan de reghter zyde, wyst ons aan de Zenuw-agtighe Tepeltjens, dewelke ontdaan zynde, representeerense hayrige bundelkens. Ziet hier over verders na het I. Cabinet Tab. IV. Fig. I.

N°. LXXXI. Een droogh vlesje waar in bewaart werd een zeer wit geraamte van een Muys, dewelke op een van de agterste pooten staande, schynt te dansen; tusschen desselfs agterste pooten werd gevonden een vrugt van een grote stekelige Indiaanse Vyge, die byster vol van doorntjens beset is.

No. LXXXII. Een vlesje met voght waar in te zien zyn, de darmtjens van een Jong Walvisje.

N°.

N°.LXXXIII. Phiala liquore repleta, in qua fœtus Venа Portæ videri poteſt, cujus extremitates mirum in modum ſunt repletæ & conſervatæ.

N°. LXXXIII. Een vlesje met voght waar in te zien is de Poort-ader uyt een onvoldrage vrughtje, en zyn deſſelfs uyteynden wonderlyk vervult en bewaart.

N°. LXXXIV. Portio Cerebri humani, cujus cortex rubicundus, propter repletionem vaſor: dictam ſubſtantiam conſtituentium: hujus figura delineata eſt in Reſponſ. Epiſt. Problem. XII. Tabula XIV. Fig. 2.

N°. LXXXIV. Een ſtuk der Herſſene uyt een Menſch, wiens ſchorſighe ſelfſtandigheyd rood van couleur is, wegens het opvullen der bloet-vaten, dewelke de ſchorſſighe ſubſtantie zelfs zyn. Deſe Figuur vind men afgebeelt in 't antwoord op de XII. voorgeſtelde Brief Tab. XIV. Fig. II.

ASSER QUINTUS.

De vyfde PLANK.

N°. LXXXV. Hominis auricula Cordis dextra, cujus ſuperficies interior hic à me facta eſt exterior, ut columnæ carneæ diſtinctius conſpicerentur.

Not. interim dictas columnas variis locis auriculæ eſſe connatas, & diverſis locis ab illa in ſui medio eſſe disjunctas, id quod ſetæ, quæ hic ſub columnis tranſeunt, ceu indicare videntur.

N°. LXXXV. Het reghter Oor van een menſche Hart, wiens binnenſte oppervlakte buytenwaarts van my is gewent, op dat men de vleeſighe ſtutſels beter konde zien.

Aanmerkt ondertuſſchen, Dat deſe ſtutzels niet alleen op verſcheyde plaatzen aan 't Oor vaſt zitten, maar ook datſe op verſcheyde plaatzen in haar midden daar van zyn geſcheyden, 't welk deſe doorgeſtooke borſteltjens aanwyſen.

N°. LXXXVI. Phiala in liquore ſervans lamellam Cerebri humani, cujus cortex à repletione rubicundus, medullaris verò albicans.

N°. LXXXVI. Een vlesje met voght, waar in te zien is een ſtuk of moote van de Herſſene van een Menſch, wiens ſchorſſighe ſelfſtandigheid wegens het opvullen der bloet-vatjens rood voorkomt.

Not. Aan-

Not. In parte medullari media obſervatur hic quoque corticalis ſubſtantiâ.

No. LXXXVII. Phiala ſicca, & in ea rami arterioſi, ceraceâ materiâ repleti. In fundo Phialæ ſceleton Muris quoque reperitur, mira geſticulatione poſitum.

No. LXXXVIII. Phiala, in cujus liquore videre eſt portionem inteſtini coli humani, cum annexo cœco, & proceſſu vermiformi.

Not. Hoc objectum vitæ ſpeciem præ ſe ferre.

No LXXXIX. Hominis naſus in liquore conſervatus, cum ſuis interruptionibus cartilagineis, non quinque, uti voluere authores, ſed pluribus ſc: octo. Vide Reſp. Epiſt. Problem. VIII. Tab. IX. Fig. 5.

No. XC. Teſticulus humanus, cujus Tunicam Vaginalem aperui, ut vaſa præparantia in conſpectum venirent.

Not. Per Dictæ Tunicæ dorſum innumera vaſa ſanguinea repleta diſpergi; musculus autem ſuſpenſorius per ſuperficiem decurrens, colore albicante hic etiam in conſpectum venit, quia vaſa ſang: inania ſunt.

Aanmerkt, Dat men in 't merg-agtighe weſen hier ook een ſchorſig weſen vind.

No. LXXXVII. Een droogh vlesje in zigh onthouden Slag-aderlyke tacken, die met een Rood-waſſighe ſtoffe zyn opgevult, op de grond van dit vlesje vind men een wit geraamte van een Muys, in een ſeltzaame poſtuur geſtelt zynde.

No. LXXXVIII. Een vlesje in wiens voght bewaart werd een ſtuk van de Colyk-darm van een menſch, met deſſelfs blinde-darm en worm-wyſe uytſteekzel, en verbeelt dit voorwerp nogh levendig te zyn.

No. LXXXIX. De Neus van een menſch in een vogt bewaart, waar in te zien zyn deſſelfs kraak-beenighe verdeeltheden, die niet vyf in getal zyn, gelyk de Autheuren ſchryven, maar agt. Ziet het antwoord op de VIII. Voorgeſtelde brief. Tab. IX. Fig. V.

No. XC. Een Zaad-bal van een Menſch, wiens ſchee-Vlies geopend zynde, de bereydende Vaten geſien konnen werden, dewelke opgevult zyn.

Aanmerkt ook, dat door het buytenſte van 't geſeyde Vlies zeer veel Bloet-Vaten loopen, ook ziet men hier het ophangend Spiertje, 't welk witagtig hier nu voor komt, om dat deſſelfs vaatjens niet opgevult zyn.

No. XCI.

No. XCI. Phiala in liquore reservans duos Lienes fœtuum humanorum, quorum vasa, Lienem constituentia, sunt repleta ceraceâ materiâ rubrâ, hisce connectuntur Pancreata rubicundissima propter eandem rationem.

No. XCII. Hominis dimidia pars Nasi, viventis speciem referens, in cujus ala vestigium variolæ remansit, stellæ figuram præ se ferens.

Not. 1°. In cute, ab Epidermide liberata, videri posse duo pororum genera, majora scilicet & minora. Prolabium integumento obductum, & sic villositas (de qua in Thesaur. IV. egi) non apparet.

2°. Ductus lachrymalis continet portionem pennæ anserinæ, ut sic demonstrem, ubinam loci sit ejus terminus in nasi cavitate.

No. XCIII. Phiala in liquore continens Fœtus intestinula, quorum vasa sanguinea sunt repleta.

No. XCIV. Portio cutis frontis fœtus humani, cum palpebra, vitæ speciem referens.

No. XCI. Een vles met voght, en daar in twee Miltjens van Jongh geboore Kindertjens, welkers bloet-vaten, die de Milt maken, opgevult zyn met een Rood-wassighe stoffe; Aan dese Milten zitten de Maagh-kussekens nogh vast, die om deselve reede zeer rood couleurigh zyn.

No. XCII. De helft van een mensche Neus, zeer levendig van couleur, in wiens vleugel het teken van een kinder pockje is gebleven, het welk een Sterretje komt te verbeelden.

Aanmerkt ten eersten, Dat men in 't vel, ontbloot zynde van 't opper-velleke, tweederhande sweet-gatjens zien kan, namentlyk groote en kleene. Des Voorlips ruyghe gesteltheyd kan men hier nu niet zien, om dat dessels bekleetzel niet weg genomen is. Ziet hier over na het IV. Cabinet.

Ten tweeden, Zoo werd hier gesien, dat in de traan-canaal een pennetje is gestooke, om het uyteynde deses canaals te konnen zien in de holte van de Neus.

No. XCIII. Een vlesje met voght, in sigh onthoudende het gedarmte van een jongh geboore Kindje, en zyn dese haare bloetvatjens opgevult.

No. XCIV. Een stuk van 't vel van 't Voorhoofd van een jongh geboore Kindje, met dessels opperste Oogh-schel, levendigh van couleur.

Not. in Limbo palpebræ osculа visuntur, per quæ humor excernitur, quo palpebræ oblinuntur.

Aanmerkt, dat aan de uyterste omtrek hier gesien werden alle die mondekens, waar door een voght passeert, die het uyterste der Oogh-schellen komt te bestryken.

N°. XCV. Infantis facies vivido colore prædita, cui circumposita sunt vasa sanguinea Piæ matris.

N°. XCV. Het aangesigt van een jongh geboore Kindje, zeer levendigh van couleur, rondom 't zelve zyn gelegen de opgevulde Slag-aderen van 't dunne Herssenvlies.

N°. XCVI. Phiala sicca; in qua reservatur portio Corii, in filamenta dissoluta.

N°. XCVI. Een droogh vlesje, en daar in een stuk van 't vel tot leer bereid, en in draden uytgerafelt.

N°. XCVII. Phiala liquore repleta, continens portionem Arteriæ pulmonalis, ceracea materia artificiose repletam.

N°. XCVII. Een vlesje met voght, waar in gesien werd een stuk van des Longhs Slag-ader zeer konstigh opgevult met een wassighe stoffe.

N°. XCVIII. Cerebellum Infantis eodem modo conservatum.

N°. XCVIII. Het Agterbreyn van een kleen Kindje, op dezelve wyse geconserveert.

N°. XCIX. Oculus humanus cum suis palpebris, qui, ut rotunditatem conservaret, repletus est.

N°. XCIX. Een mensche Oog met dessels Oogh-schellen; op dat het Oog zyn rondigheyd zoude behouden, is 't zelve opgevult.

N°. C. Phiala sicca, & in ea Scrotum humanum inflatum, exsiccatum, ut, eo aperto, videri possit septum, ut & cellulositas (si ita loqui liceat) Tunicæ Dartos. Vide ejus figuram in Resp. Epist. Problem. I. Fig. I. Tab. I.

N°. C. Een droogh glaasje, en daar in het Kloot-sakxke van een mensch, 't zelve is opgeblasen, en opgesnede, op dat men bequamelyk zoude konnen zien dessels tusschen scheydzel, als mede de celluleuse gesteltheyd van 't vlies *Dartos*. Ziet dessels Figuur in 't antwoord op de I. voorgestelde Brief. Fig. I. Tab. I.

N°. CI. Pueri portio intestini

N°. CI. Een stuk van een omge-

ſtini Coli inverſi, ut in conſpectum venirent rugæ, ita dictæ Glandulæ, Tunica Villoſa, nec non Pori qui luculenter in conſpectum veniunt, & cribrum repræſentare videntur.

N°. CII. Phiala ſicca continens portionem Coli inteſtini, cum annexo Cœco, proceſſu vermiformi, & portione Ilei.

Not. Valvula (aut ſi mavis Valvulæ) Coli accurate hic videri poteſt, idque ex puero.

N°. CIII. Pars Renis dimidia, ſecundum longitudinem diviſa, ut interiora videri poſſint, de quibus in præcedent: Theſaur. egi.

N°. CIV. Veſica humana aperta, ut ſuperficies interior, quæ valde inæqualis, videri poſſit.

Not. hæc inæqualitas haud ſolùm, verùm etiam craſſities conſideratione dignæ ſunt; craſſitie enim digito non cedit, idque à calculo, qui in dicta Veſica eſt repertus.

N°. CV. Phiala ſicca, in qua, duo ſceleta Murium, nitidiſſime præparata, reſervantur, horum alterum pede ſiniſtro continet Anguillæ caudam,

gekeerde Kronkel-darm uyt een Kind, om de rimpels, de alzoo genoemde klieren, het Fluweele vlies, en ſweetgatjens, die een zeef verbeelden, bequamelyk te konnen zien.

N°. CII. Een droog glas met een ſtuk van de Colyk-darm, met deſſelfs Blinde-darm, worm-wyſe uytſteekzel, en een gedeelte van de Bogtighe darm.

Aanmerkt, Dat het Klap-vlies of Klap-vlieſen van de Colyk-darm, hier bequaam konnen geſien werden, en is het genomen uyt een Jonghe.

N°. CIII. De helft van een Nier, na de lengte doorgeſnede, op dat men deſſelfs inwendighe geſteltheyd zoude konnen zien; hier van is gehandelt in de voorgaande Cabinets beſchryvingh.

N°. CIV. Een geopende Blaas uyt een menſch, waar in te zien is deſſelfs ongelyke binnenſte oppervlakte een vinger dik te zyn, veroorzaakt door een ſteen, die men in de Blaas gevonden heeft.

N°. CV. Een droogh vlesje, waar in geſien werden de geraamtens van twee Muyſen, die zeer curieus toebereyt zyn, een van de zelve hout in ſyn linker poot de ſtaart van een Aal, de welk e zoo

 toe-

dam, ita præparatam, ut non ſolùm oſſicula, verùm etiam pinnarum conjunctiones inter ſe nitidiſſime conſpiciantur.

No. CVI. Stomachus fœtus humani cum annexo Inteſtino duodeno, in liquore conſervatus, cujus Arteriæ, ad extremitatem uſque, ſunt repletæ.

No. CVII. Membrana Chorion, cum ſuis acetabulis, ſeu placentulis, aciculæ caput magnitudine non ſuperantibus, idque ex ſue. Horum vaſcula ſanguinea perfectiſſime ſunt repleta.

toebereyt is, dat men niet alleen de graaten, maar ook de onderlinghe vereeninghe der vinnen zeer curieus zien kan.

No. CVI. Het Maaghje van een jong geboore Kindje, met deſſelfs twaalf vingerighe darm; in een vogt: en ſyn deſſelfs Slagaderkens tot de uyterſte uyteynden vervult.

No. CVII. Het vlies *Chorion* met deſſelfs Moer-koekjens, een ſpelde hoofd in groote niet overtreffende, uyt een Sogh of Varken, en zyn deſſelfs bloetvatjens zeer volmaakt opgevult.

LOCULAMENTUM magnum ſub dicto THESAURO QUINTO

Continet quasdam Arculas in quarum

Prima, ex ligno Cedrino confecta, reperitur Infantis Caput oſſeum nitidiſſimum, in duas partes diviſum, in quarum partium ſuperiore, facie interiore, conſpiciendum ſeſe exhibet dura Mater cum ſuis Arteriis artificioſiſſime repletis.

Not. 1°. Sinum falciformem remanſiſſe apertum, ut conſtitutio ejus diſtincte videri poſſit.

DE GROTE LAADE onder dit vyfde CABINET

Onthout in zig verſcheyde cedere vierkante kiſtjens of dooſen.

In de I. deſer, werd gevonden een Doods-hoofdje van een jongh Kind, 't welk ons zeer fray voorkomt, en is 't ſelve in twee deelen verdeelt. In de holte van 't bovenſte deel, ziet men het harde Herſſen-vlies, met deſſelfs bloet-vaten die zeer konſtigh opgevult zyn.

Aanmerkt ten eerſten, Dat de Seyſen-wyſe groeve opengebleven is, zoo dat deſſelfs weſen zeer diſtinct geſien kan werden.

Ten

2°. Fontanellam esse tensam & naturaliter constitutam, sine ulla ruga.

In altera & inferiore hujus Ossis parte, conspicienda sunt.

1°. Palati involucrum, vasis sanguineis repletis, refertum, unde palatum rubro colore nobis occurrit.

2°. Utraque membrana Tympani, præ copia vasorum sanguineorum repletorum, rubicundissima.

3°. Os occipitis, in ea ætate, ex quatuor ossibus constare, conspicere licet.

4°. Maxilla inferior, quæ membranæ & cartilaginis ope, ex duobus ossibus constituitur in hoc objecto, officulum supernumerarium habet, dictæ conjunctioni interpositum.

In ARCULA Cedrina II reperiuntur Vesiculæ seminales caballinæ, quæ, geminas vesiculas felleas humanas mentientes, nullis cellulis gaudent.

In ARCULA Cedrina III. sequentia reperiuntur, &

1°. Quidem, Tunica intima vaccina, Litt. A. notata, cum suis protuberantiis, quæ in vaccis, uterum gerentibus, reperiuntur, & à nonnullis cotyl:

Ten tweeden, Dat het vliesje, 't welk *Fontanella* heet, natuurlyker wyse gespannen staat, zonder eenighe rimpels.

In het ander, of onderste deel van dit Doods-hoofdje, kan men dese navolgende zaaken zien.

Ten eersten, Het bekleetzel van 't verhemelte is rood, wegens haar opgevulde bloetvatjens.

Ten tweede, dat beyde de Trommel-vlieskens, zeer rood zyn, wegens haar opgevulde Slag-aderkens.

Ten derde, Het Agterhoofsbeen, in die tyd te bestaan uyt vier beenderkens, kan men hier ook sien.

Ten vierden, Zoo ziet men hier dat 't onderste Kaakebeen, 't welk uyt 2 stukken bestaat, door een vliesigh en Kraak-beenig toedoen gemeenelyk vereenigt zynde, hier nog een overtollig beentje besit, 't welk tusschen de geseyde vereening werd gevonden.

In het II. Cedere KASJE, werden gevonden de Saad-blaaskens uyt een Hengst, dewelke zeer aardigh twee Gal-blaaskens uyt een mensch verbeelden, dewylse gants geen cellekens hebben.

In het III. werden gevonden voor eerst het binnenste vlies van de Lyf-moeder van een Koe, getekent met de Lett. A. In dese ziet men, die uytpuylentheden, dewelke altoos gevonden werden in swangergaande Koeyen, dese werden van zommighe *Cotyledones* ge-

tyledones dicuntur, ab aliis verò, ſed minus recte, dicuntur Placentularum pars altera.

Placenta enim, quam Placenta, in duas dirimi haud poteſt partes, cum Placenta proprie pars fœtus ſit, non uteri; atque illa uteri pars protuberans, nil niſi efflorefcentia Uterina, quæ tempore graviditatis eo loco, ubi connectitur placentulis, in tumorem attollitur, multiſque cavitatibus ſeu foveis profundiſſimis ditatur, in quas ſeſe inſinuant vaſa ſanguinea, placentulas conſtituentia.

Quamvis autem in mulieribus non dentur tot protuberantes partes uterinæ, dum uterum gerunt; tamen eo loco, ubi placenta ſeſe utero applicat, uteri tunicam interiorem nonnihil, ſeſe in tumorem quoque attollere, experior.

Not. præterea, hanc tunicam innumeris vaſis ſanguineis ſuperbire, præſertim circa dictas protuberantias.

Tunica extima uteri vaccæ, Litt. B. notata, gaudet vaſis ſanguineis multum diſcrepantibus ab iis, de quibus ſupra dictum eſt.

geheeten, van andere ook. hoewel t'onregt, het tweede deel van de Moer-koekjens.

De Moer-koek als Moer-koek kan in geen twee deelen verdeelt werden, om datſe eygentlyk een deel is van de vrugt, en niet des Lyf-moeders; maar dat uytpuylend deel van de Lyf-moeder, en is niet anders als een uytbottingh of uytſettingh des Lyf-moeders, geduurende het ſwanger gaan, die haar op die plaatze laaten vinden, daar de Moer-koekjens met haar vereenigt werden: en hebben deſe *Cotyledones* of uytbottinghe des Lyf-moeders veele zeer diepe holletjens, waar in haar komen te zetten de penceel-wyſe bloet-vaten die de Moer-koekjens eygentlyk conſtitueeren; en hoewel men in de Vrouwen die veelheyd van zoodanighe uytpuylentheden des Lyf-moeders niet vind, geduurende het ſwanger gaan, zoo is 't evenwel dat ik bevonden heb, dat ter plaatze daar de Moerkoek zigh vaſt maakt aan de Lyfmoeder, dat daar ook een uytpuylentheyd gevonden werd in de Lyf-moeder.

Aanmerkt ook dat dit binnenſte vlies des Lyf-moeders zeer ryk is van bloetvaten, inſonderheyd ontrent die plaatze daar de Moerkoekjens haar laten vinden. Het buytenſte vlies des Lyf-moeders van een Koe getekent Lett. B. heeft ook veel bloet-vatjens, maar deſe verſchillen veel van de geſeyde.

AR- Het

ARCULA Cedrina IV. continet Omentum, omni pinguedine destitutum, sericum repræsentans.

ARCULA Cedrina V, in qua reperiuntur duo Renes humani indurati, prodigiosæ magnitudinis, suntque eorum vasa ceraceâ materiâ rubrâ repleta.

Not. 1°. Quod rarissime (si unquam) contingit, Venas renales hic prodire ex Vena Cava, paulum supra divisionem in duos ramos Iliacos.

2°. Ureteres ceraceâ materiâ albâ sunt repleti, & sic naturalem cursum tortuosum reservarunt, suntqne justo ampliores.

3°. Uterque Ren, gaudet duabus Arteriis Renalibus, quarum una ex superiore, altera ex Renis inferiore parte prodit.

4°. Ex Arteriæ magnæ trunco descendenti hic prodeunt arteria Cœliaca, & sub ea, mesenterica superior; ab iis, ut dixi, Renales etiam prodeunt, item arteria mesenterica inferior, arteriæ Lumbares, Iliacæ, &c. Vena spermatica sinistra, ut & dextra ex venis renalibus hic prodeunt.

AR-

Het IV. KISJE of vierkante Doos onthoud in zigh, het Net van al het vet ontbloot, repræsenteerende een stuk zyde Floers.

In het V. werden gevonden twee hart gebalsemde mensche Nieren, dewelke monstreus groot zyn, en zyn derselve bloet-vaten met een Rood-wassighe stoffe vervult.

Aanmerkt ten eersten, Dat de Nier-aderen zeer ongewoon hier voortkomen, uyt de Hol-ader een wynigh hooger als ter plaatze, daar de Hol-ader haar in twee Heup-tacken komt te verdeelen.

Ten tweeden, Zoo zyn de twee Pis-leyders ongewoonelyk ruym, en met een Wit-wassighe stoffe opgevult, en hebben in 't opvullen haare gints en weder lopende cours hier behouden.

Ten derden, Yder Nier, heeft twee Niers-slag-aderen, waar van de eene uyt 't bovenste, d'andere uyt 't onderste der Nieren voortkomen.

Ten vierden, Zoo ziet men hier, dat de nederdalende stronk van de groote Slag-ader, van zig geeft de Maaghs-slag-ader, en onder dese ook de opperste darmscheyls slag-ader, ook de onderste darm-scheyls slag-ader, der Lendene slag-aderen, ook ziet men hier beyde de Zaat aderen uyt die der Nieren voort te komen.

In

ARCULA Cedrina VI. continet pueri Diaphragma, cum suis tendinibus numerosis, Aortæ portione, & Pericardio, ita præparato, ut luculenter videri possit unio diaphragmatis cum Pericardio.

In ARCULA Cedrina VII. continetur Infantis Thorax apertus, ut vertebrarum corpora, costarumque cursus rite videri possint.

Not. 1°. Arterias intercostales non solum prodire ex arteriæ magnæ trunco descendente, verum etiam ex arteriis Mammariis, luculenter hic videri potest, utpote ceraceâ materiâ rubrâ refertis.

2°. Costas superiores sursum, inferiores deorsum spectare, hic videre licet.

3°. Quomodo arteriæ Ossis sacri in utroque latere repunt, ortumque ducunt, ex ramis Iliacis hic cerni potest.

In ARCULA Cedrina VIII reperiuntur duo Renes repleti & indurati, cum annexa portione Venæ Cavæ, utraque Vena Spermatica sinistra, prodeunte ex Vena renali, & Vena spermatica dextra, ex trunco Ve-

In het VI. vierkante KISJE, vind men het Middel rift, en desselfs scheuten uyt een Jonghe, waar aan nogh vast sitten een deel van de groote Slag-ader, en Harte sakxke: 't zelve is zoo toebereyt, dat men zeer bequaam de vereenigingh van 't Harte sakxke met het Middel-rift zien kan.

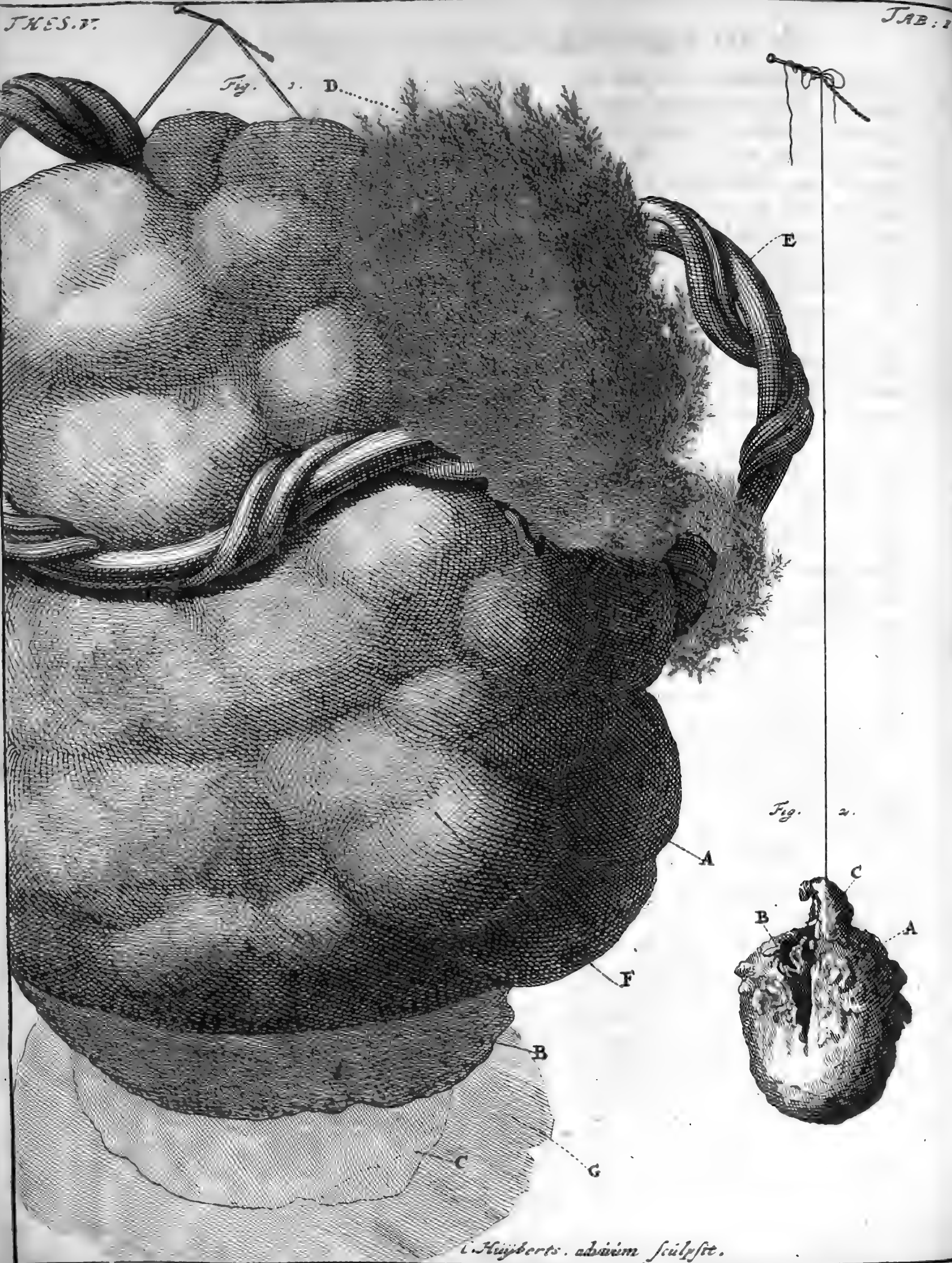
In het VII. werd bewaard de Borst van een kleen Kind, geopent zynde, om te bequamer de lighaamen der Wervel-beenderen te konnen zien, als mede de cours der Ribbens.

Aanmerkt ten eersten, Dat de tusschen-ribbighe Slag-aderen niet alleen uyt de nederdaalende stronk van de groote Slag-ader voort komen, maar ook zelfs uyt de Mam-tacken, en zulkx kan men hier te bequamer zien, om dat dese vaten opgevult zyn met een Rood-wassighe stoffe.

Ten tweeden, Dat de opperste Ribbens na boven, en de onderste na beneden loopen, kan men van gelyke hier zien, als mede.

Ten derden, Hoe de Slag-aderen van 't groote of Heylig-been wederzyts loopen.

In de VIII. Doos of KISJE, vind men nogh twee Nieren uyt een mensch, dewelke vervult en hart gebalsemt zyn met een stuk van de Hol-ader, en beyde de Nier-aderen daar aan, daar benevens zyn der nogh aan vast de linker Zaad-ader, voortkomende uyt

I. Huijberts. ad vivum sculpsit.

Venæ Cavæ emergente, nec non uterque Ren, cum suis pelvibus, ut & Vena sinistra Capsulæ renalis hic in conspectum quoque veniunt.

Supra dictum Loculamentum magnum, quinque minora reperiuntur in dicto Thes. V. suntque instructa conchyliis, aliisque rebus, ex utraque India ad nos delatis, de quibus in sequentibus.

uyt de stronk des hol-aders; ook zynder de twee pis-leyders met haar beckens, en de twee by-nieren noch aan vereenigt, dit alles kan hier gevoegelyk gezien werden.

Boven de geseyde groote Laade werdender nogh vyf wat kleender gevonden, dezelve zyn voorsien van Hoorntjens, Schulpen, en andere zaaken, die ons zoo uyt Oost- als West-Indie zyn toegesonden, waar van ik hier na soude kunnen handelen.

FIGURARUM

Explicatio

THESAURI QUINTI.

TABULA I.

FIGURA I. Secundinæ humanæ figuram ostendit.

A. Placentæ uterinæ facies, quæ uterum respicit & involucro villoso obducta est.

B. Chorii portio villosa, à Placenta dependens.

C. Chorii portio tenuior, à crassiore & tenuiore portione separata, & pro Alantoide (minus tamen caute) habita.

D. Placentæ portio dissoluta, luculenter ostendens, ejus con-

VERKLARING

der Figuuren van 't

VYFDE CABINET.

De I. PLAAT.

Fig. I. Wyst ons aan de na-geboorte van een Mensch.

A. De oppervlakte des Moerkoekx, dewelke tegen de Lyfmoeder aansit, en met een ruygagtigh bekleetzel beset is.

B. Het ruyg-agtighe gedeelte van 't Vlies *Chorion*, 't welk van de Moer-koek af-hangt.

C. Het dunste gedeelte van 't geseyde vlies *Chorion*, afgeschyde van 't dikke en ruyge-gedeelte, 't welk te onregt voor het vlies *Alantois* werd gehouden.

D. Een gedeelte van de Moerkoek, 't welk ontdaan is van 't geseyde ruyg-agtigh bekleetzel klaar-

constitutionem mere vasculosam esse, nullis intercedentibus, ita decantatis, Glandulis.

E. Funiculus umbilicalis.

F. Chorii portio villosior, illam Placentæ partem obducens, quæ Uterum respicit, & cum eo connectitur.

G. Tunicæ Amnii portio.

FIG. II. Exhibet Iconismum secundinæ uterinæ Embryonis, præter propter bimestris, quæ post annihilationem aut liquefactionem Embryonis, aliquanto temporis spatio in utero remansit, unde ab utero, temporis successu, magis magisque compressa, induruit, & sic nil minus quam secundinam repræsentat.

A. Placentulæ facies externa.

B. Apertura à me forcipe facta, ut cavitas in conspectum deveniret.

C. Portio sanguinis coagulati, quæ in uteri collo hæsit, & pedunculum repræsentat.

Not. Interim Embryone eo tempore in nihilum redacto, aut

klaarlyk aanwysende, dat desselfs wesen niets anders is, als een t'samenstel van bloet-vaten, sonder het tussen komen van eenige de minste, zoo zeer beroemde kliertjens.

E. De Navel-strengh.

F. Dat gedeelte van 't ruyge vlies, 't welk die opper-vlakte bekleet, die na de Lyf-moeder ziet, en daar mede vereenigt is.

F. Een gedeelte van het vlies *Amnios*.

De II. FIG: Wyst ons aan het afbeeltzel van de nageboorte van een onvoldrage, en ontrent twee maandigh Schepseltje, 't welk na 't vergaan of smelten van 't Schepseltje, nogh in de Lyfmoeder is blyven sitten, alwaar het metter tyd door 't inkrimpen van de Lyf-moeder meer en meer is komen geperst en verhard te werden; en hier door is 't, dat het niet minder als een nageboorte komt te verbeelden.

A. Des Moer-koekjes uyterlyke wesen.

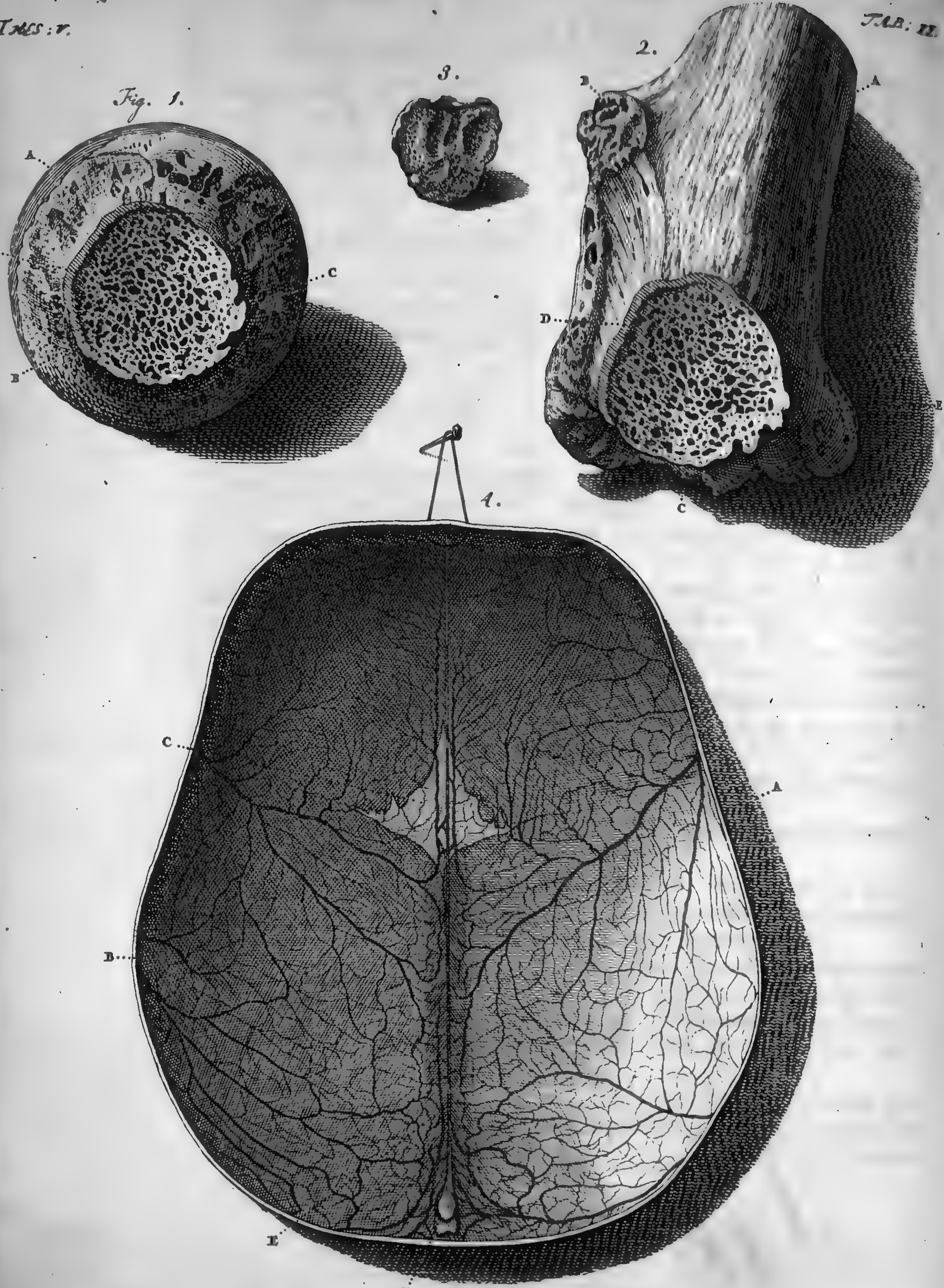
B. Een opening van my door de schaar gemaakt, om in de holligheyd te konnen zien.

C. Een gedeelte van 't geronne bloed 't welk in de inwendige hals van de Lyf-moeder heeft geseten, en sigh hier als een steeltje opdoet.

Aanmerkt ondertussen, dat het Schepselke van die ouderdom ver-

THES: V.

TAB: II.

A. de Blois, ad viv. delin. et sculp.

aut resoluto, placentulam ut & membranas ejus sæpe multo sanguine obducti, unde secundina justo major esse videtur, pro ratione Embryonis.

vernietigt of gesmolten zynde, het Moer-koekje en vliesen met veel bloed gemeenlyk beset zyn, waar door de nageboorte seer veel grooter en dikker schynt te weesen, als zy inderdaad is.

TABULA II.

FIG. I. Exhibetur Caput ossis femoris serra divisum.

A. Pars glabra, exterior, cartilagine incrustata.

B. Pars interior osseo-spongiosa.

C. Pars exterior sinuosa, nulla cartilagine obducta.

D. Lamella ossea, quæ admodum tenuis, & ab una parte vix apparens.

FIG. II. Monstratur juvenis portio ossis femoris superior, duabus apophysibus (mihi Apophysibus spuriis) seu trochanteribus, destituta.

A. Dicti ossis portio superior, serra divisa.

B. Pars eminens minor, à qua, coctione, recessit, trochanter minor.

C. Cervix ossis femoris, à qua caput dicti ossis serra est divi-

Verklaaring vande II. PLAAT.

De I. FIG: Stelt ons voor ooghen het afgesaagt Hooft van een Dye-been.

A. Het gladde, en uyterlyke deel, 't welk met kraakbeen bekorst is.

B. Het inwendige Sponcieus-beenighe gedeelte.

C. Het buytenste en groevige deel, met geen kraakbeen omvangen.

D. De uyterlyke vastbeenighe schille des beens, dewelke zeer gering zynde, aan de eene zyde naulykx te zien is.

De II. FIG: Wyst ons aan het bovenste gedeelte van 't Dyebeen van een Jongh, dogh volwassen Persoon, 't welk van de twee *Trochanteres* of alzo genaamde uytwassen (die ik Bastaart uytwassen noem) ontbloot is.

A. Het opperste afgesaagde gedeelte van 't geseyde been.

B. Het kleenste uytsteekzel, waar van, door 't koken de kleene *Trochanter* afgeweken is.

C. De hals van 't Dye-been, waar van het Hooft is afgesaagt, om

divisum, ut interius osseo-spongiosa substantia ejus, ut & lamellæ tenuitas optime appareant.

D. Lamella ossea, quæ ab uno latere perquam tenuis & fracturis ansam præbet eo loci.

E. Osseo-spongiositas cervicis ossis femoris.

FIG. III. Exhibetur Trochanter minor, qui coctione recessit à verâ ossis parte.

FIG. IV. Repræsentat partem superiorem Cranii infantis, in cujus cavitate relicta est dura mater, cum suis Arteriis, ceracea materia rubra repletis.

A. Portio superficiei exterioris Cranii.

B. Arteriarum cursus per duram matrem.

C. Earum cursus à latere, processus falciformis sub Fontanella.

D. Sinus processus falciformis.

E. Falx.

om alzoo het inwendige Sponcieus-beenigh wesen, als mede de dunheyd vande vastbeenige en uytwendige schille te konnen zien.

D. De geseyde beenighe schille, die aan de eene zyde byster dun is, en oorsake geeft tot het ligt breken des beens op die plaatse.

E. De Sponcieuse beenigheyd van den hals van dit been.

De III. FIG. Verbeelt de kleene *Trochanter* die door het koken is komen af te wyken van 't waare deel des Dyebeens.

De IV. FIG: Wyst aan het bovenste gedeelte van de Herssen-panne van een kleen Kind, in wiens holte nogh vast sit het harde Herssen-vlies, met desselfs slagaderen, die met een rootwassighe stoffe opgevult zyn.

A. Een gedeelte van de buytenste oppervlakte vande Herssenpanne.

B. De Cours deser Slagaderen door het harde Herssenvlies.

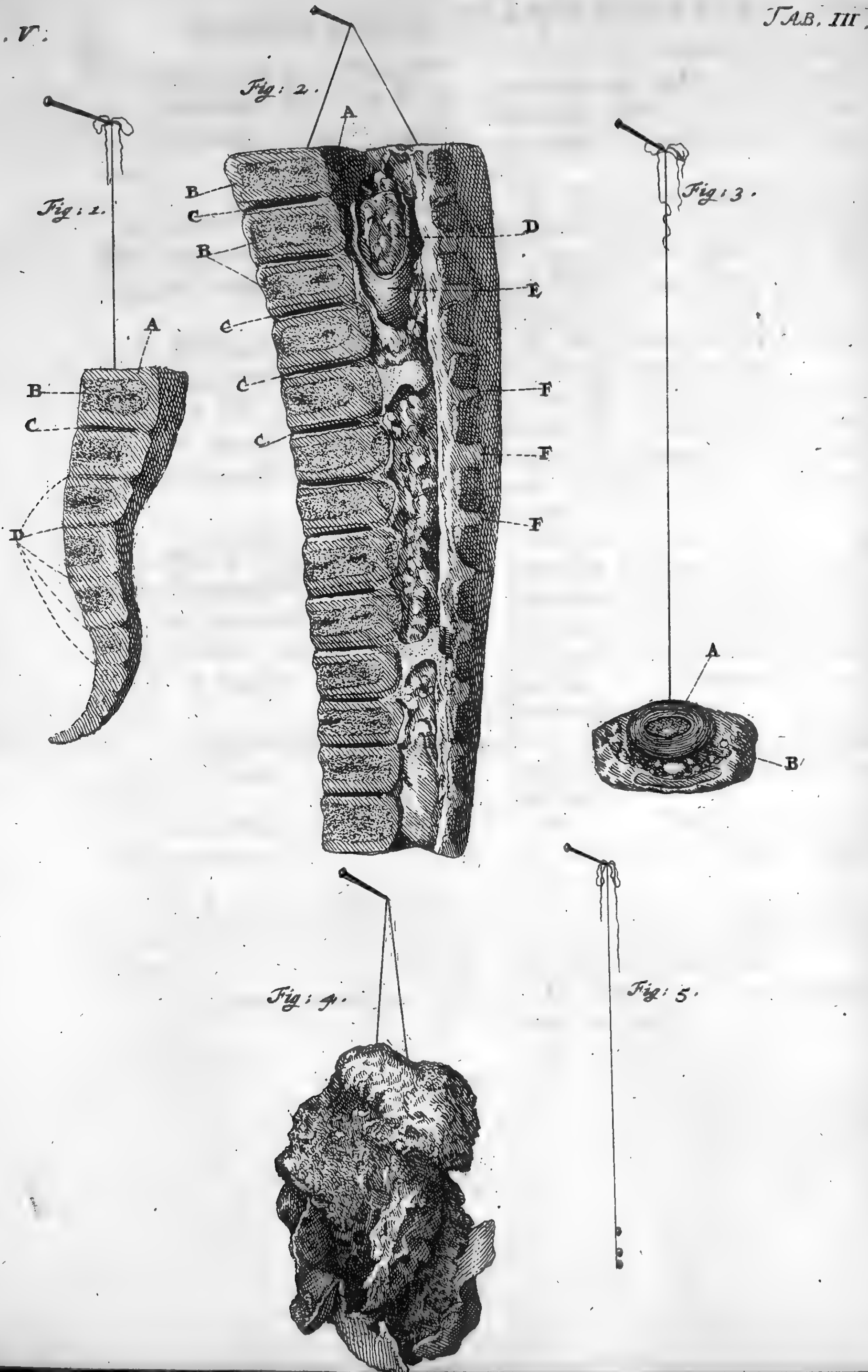
C. Derselver cours langs de zyde van 't Zeysen-wyse uytsteekzel onder de *Fontanella*.

D. De Groeve van de Zeysenwyse uytsteek.

E. De Zeysen.

Tkes. V:

Tab. III.

TABULA III.

Exhibet IV. Figuras, quarum

FIG. I. Indigitatur infantis Offis Sacri, Caudæ & ultimæ vertebræ, portio, ſuntque in duas partes diviſa & lateraliter hic viſa.

A. Portio corporis vertebræ infimæ Lumborum.

B. Pars interior oſſeo-ſpongioſa.

C. Cavitas inter corpus ultimæ vertebræ Lumborum & primæ Oſſis ſacri.

D. Spatia inter corpora vertebrarum oſſis Sacri, cavitates mentientia & ſucceſſive magis magiſque diminuentia.

FIG. II. Lit. A. demonſtrat portionem Spinæ dorſi in duas partes ſecundum longitudinem diviſam, & à latere viſam, idque ex infante.

Litt. B. B. Corporum vertebrarum interior ſubſtantia oſſeo-ſpongioſa.

C. C.

In de III. PLAAT,

Werden vier Figuren gevonden, waar van de

I. FIG: Ons vertoont een gedeelte van 't Staart, en Heylig been, als mede een deel van 't lighaam van het laaſte Wervelbeen vande Lendenen, en werd dit alles in twee deelen na de lengte verdeelt zynde, op zyde gezien.

A. Een gedeelte van 't lighaam van het laaſte wervelbeen van de Lendene.

B. Het uytwendigh en Sponcieus-beenige gedeelte.

C. De holte tuſſchen het lighaam, van de laaſte Wervel-been derLendenen, en eerſte van 'tHeiligh been.

D. De ſpatie tuſſen de Lighamen der Wervel-beenderen van 't Heylig-been, dewelke ook wel eenigſints holligheden verbeelden, egter geen holligheden zyn, en ziet men ook datſe van boven af ſucceſſivelyk minder en minder daar na gelyken.

De II. Fig. Letter A. vertoont een gedeelte van de Rugge-graat van een jong Kint, 't welk in twee deelen na de lenghte geſcheyden is, en zydelings kan geſien werden.

Lett. B. B. De inwendige ſponcieus-beenige ſubſtantie der Wervel-beenderen.

C. C

C. C. Cavitates inter corpora vertebrarum sitæ.

D. Spinalis Medullæ portio.

E. Ejusdem integumentum, continuans cum dura matre.

F. F. Processus spinosi cartilaginei.

FIG. III. Lit. A. Designat corpus vertebræ ejusdem spinæ, seorsum visum.

B. Ligamenta, inter gemina vertebrarum corpora sita, & lamellatim disposita.

FIG. IV. Representatur portio degenerationis ossium Tarsi in substantiam osse molliorem idque propter spinam ventosam, unde totus Tarsus sine ulla ossium divisione unum corpus repræsentat.

FIG. V. Exhibentur tria ossicula, seu Calculi in glandula Pineali humana reperti. Hæc ossicula à capillo dependent.

C. C. De holligheden, die men tusschen de lighamen der Wervelbeenderen vint.

D. Een gedeelte van 't ruggemergh.

E. Desselfs bekleetzel, 't welk met het harde Herssen-vlies een continueel lighaam is.

F. F. De Kraakbeenige, en Doornagtige uitsteken.

De III. FIG. Lett. A. Vertoond ons het Lighaam van een Wervel-been des Rugge-graats, apart.

B. De Mootwyse Banden tusschen de lighaamen der Wervelbeenderen geplaast.

In de IV. FIG. Werd verbeeld een gedeelte van een ontaarde Voorvoet, wiens substantie, veel sagter als been is geworden, door een voorgaande Wint-doorn (*Spina Ventosa*). Alle dese Kooten zyn tot een Lighaam geworden, en als in een gesmolten.

De V. FIG. Vertoont ons drie beentjens of steentjens in het Pynappels-kliertje (*Glandula Pinealis*) van een Mensch gevonden; dese hanghen aan een hayrtje.

FINIS.

FREDERICI RUYSCHII

Anatomiæ & Botanices Professoris

THESAURUS ANATOMICUS SEXTUS

Cum Figuris æneis.

HET SESDE ANATOMISCH CABINET

VAN

FREDERIK RUYSCH,

Professor van de Anatomie en Botan:

Met kopere Platen.

AMSTELÆDAMI,

Apud JOANNEM WOLTERS, 1705.

VI. THeſaurô jam ad finem perductô, in quo, ut & in cæteris præcedentibus, & ſequentibus plurima reperiuntur, quæ planè ſunt nova, & notatu digna, mihi animus eſt, Collegium privatum domi meæ in illos inſtituere, idque per totum anni decurſum, ſine temporis interruptione, ab hora duodecima ad primam, vel ſemiſecundam uſque. In hoc Collegio exhibiturus ſum omnes totius corporis partes, ut & particulas minutiſſimas, quæ maxima parte hærent in Phialis, liquore limpidiſſimo repletis, in quibus illa longe diſtinctius, & luculentius demonſtrantur, quam extra liquorem. Cum autem nonnulla contra diſtinctius videri poſſint, poſt illorum exſiccationem, hæc omnia in capſis conſervata, viſui quoque exhibebo, brevemque ſermonem de omnibus iſtis præparatis habebo. Cum autem plurima inter illa reperiantur, quæ extra ſitum naturalem ſunt poſita, in uno cadavere partium ſitum demonſtrabo; & cum nonnulli encheireſin diſſecandi deſiderent, in eorum uſum ſemel atque iterum partes

DEwyl nu het Seſde Cabinet in 't light is gekomen, waar in, als mede in voorgaande, en volgende ſeer veele zaken werden gevonden, dewelke waarlyk als nieuwigheden te houden, en aanmerkens waardig zyn: Zo is myn voornemen private Collegien te, mynen Huyſe daar over te houden, en dat 't gehele Jaar door, ſonder ophouden, van twaalf tot een of half twee uuren. In dit Collegie ſal ik alle partyen, ja ook alle de kleenſte deeltjens van 's menſchen Lighaam aanwyſen, en ſijn deſe voor 't grootſte gedeelte, in een ſeer heldere voght gehangen, waar door veele zaken klaarder kunnen werden gezien, als buyten de Voght, gedrooght en hard gemaakt zynde. Dewyl eghter eenige zaken bequamer geſien kunnen werden, na datſe verhart en droogh gemaakt zyn; zoo zal ik die, in Dooſen en Kasjens bewaart werdende, ook aanwyſeu, over alles een kleen diſcours voerende. Nadien nu onder alle deſe toebereytſelen veele buyten haar plaatſe zyn genomen; ſoo zal ik daar toe een Lighaam nemen, om deſelve in haar natuurlyke plaatſe aan te wyſen; ook is myn meeninge een reys of twee wat

corporis diſſecabo. Hiſce peractis, ad incudem revocabo, idq; in uſum eorum, quibus tempus diutius commorandi ſuppetit, demonſtrationes quadrupedum, Piſcium, Conchyliorum, Papilionum, Avium, Marinorum, &c. quæ omnia, præſertim ex utraque India ad nos delata, tanta ſunt numero, ut circiter mille & quingentas phialas conſervem, exceptis iis quæ in forma ſicca in thecis reſervantur: ita ut multum temporis requiratur, ſi quis cum attentione ſingula perluſtrare velit, idque per horam ſingulis diebus: quæ autem corpus humanum ſpectant, & in XVI Theſauris ſunt repoſita, illa abſolvere conabor intra IV. vel V hebdomadas.

te Anatomiſeren in 't lighaam zelfs, voor die geene, dewelke begeerigh zyn, de handelingh daar van te zien. Dit alles verrigt zynde, ſoo is de meninghe over te te gaan, (voor die gene die nog tyt overigh hebben, en haar verblyf nogh wat kunnen verlengen,) tot het vertoonen van de viervoetige Dieren, Viſſen, Hoorens, Schelpen, Capellen, Vogels, en veele Zeezaken, die al te ſamen voor 't meerendeel, uyt Ooſt en Weſt-Indien overgebraght zyn, en zyn deſe ſoo groot in getale, dat ik van die zaken, ontrent de 1500 Vleſſen vergadert hebbe, uytgenomen die gedrooght zynde in Dooſen en Kasjens werden bewaart: ſoo dat'er al vry veel tyds vereyſt werd voor die geene, dewelke alles met een naukeurigh oogh willen beſien, en zal ik daar toe nemen alle dag een uur, en dat van 12 tot een of half twee uuren. Die zaken nu, die het's menſchen lighaam betreffen, en in 16 Cabinetten opgeſlooten zyn, deſe meene ik te ſullen werden geabſolveert in vier of vyf weken.

FREDERICI RUYSCHII

Anatomiæ Professoris

PRODROMUS

THESAURI ANATOMICI SEXTI,

IN quo demonſtratur neutiquam CL. Dm. Vieuſſens, ſed me, primum inventorem eſſe variarum novitatum in corpore Humano, quas ſibi vindicat Cl. Vieuſſens in ſuo tractatu, nuper admodum edito, nomine *Novi ſyſtematis Vaſorum ſanguineorum in corpore humano.*

Cum abhinc annos circiter quatuordecim præter vulgarem præparandi, diſſecandi, & demonſtrandi, methodum invenerim aliam, quâ corporum humanorum partes, ut & particulæ minutiſſimæ in conſpectum producantur, & ſine qua ut hæc omnia demonſtrentur impoſſibile eſſe reor.

A°. 1696. Epiſtolas Anatomico Problematicas, ad me à variis Doctis Viris miſſas, cum reſponſionibus, Figuris adornatis, publici juris facere incepi.

In illis plurima nova inveniuntur, quandoquidem, eô tempore inveneram methodum, quâ corpora humana poſt mortem, oculis objiciuntur, tanquàm in vitam revocata eſſent, ſicuti omnes teſtantur, qui illa quotidie in ædibus videndi cauſâ conveniunt, quos inter quòque fuit è Societate Jeſu, Reverend. Dns. G. Papin, ex India Orientali tunc temporis redux, qui cadavera illa ſic à me præparata condecorabat variis verſiculis, inter quos ſequens quoque erat;

Mortuus, arte Tua, Ruyſchi, vivit, docet, infans,
Elinguis loquitur, mors timet ipſa ſibi.

Præterea uſitatum non erat in illo tempore, ut Profeſſores Anat: cum exhiberent demonſtrationes Anatomicas, adducerent præparata, in liquore ſuſpenſa, & ſic tunc temporis viſui exhiberent, uti ego facere incipiebam; exiſtimabam enim Anatomicas demonſtrationes, quæ inſtituuntur in corporibus jamjam denatis, minus eſſe utiles, ſi non talibus præparatis, in liquore ſuſpenſis, jungerentur; ſic aliquoties diſſectiones publice inſtitui in corporibus juvenum à multis annis denatorum, uti liquet ex programmatibus in lucem editis, inter quæ, hoc ſequens quoque fuit.

PROGRAMMA

L. S.

QUandoquidem ſingulis annis, ſemel aut bis, Anatomicas demonſtrationes publicas facere ſoleo; jamque integro anno, ne unum quidem ſubjectum humanum recens obtinere potui; mihi in animo eſt, prima die Martis, Menſis Auguſti, 1703, *Anatomiam publicam auſpicari in* Theatro Anatomico; *idque in cadaveribus illorum trium Juvenum, qui abhinc annos ferè decem, vitam cum morte commutarunt, annoque* 1695, *Menſe Julio, ut & Anno* 1696. *Menſe Octobri publicè à me demonſtrati fuerunt.*

Hæc autem cadavera naturalem formam hominis vivi, arte noſtra, recuperarunt, & quod plus eſt, temporis ſucceſſu formoſiora ſunt reddita, quemadmodum dicto tempore patebit.

Horum primum dormientem repræſentat Juvenem, facie venuſta, malis & prolabiis rubicundis, cute glabra, ſine rugis, & nullo prorſus pigmento, aut colore tincta, quemadmodum anno 1696 *viſum fuit, cum rogatus à Viro quodam Nobiliſſimo, coram omnibus ſpectatoribus, qui demonſtrationes iſtas ſuâ præſentiâ condecorabant, faciem hujus fricarem ſale, aquâ, arenâ, ſapone, & linteo, ad excoriationem fere uſque.*

Hujus Cerebrum, Stomachus, Inteſtina, Hepar, Lien, Renes,

Cor

Cor, Pulmo, cæteraque Viscera, huc usque tam nitide sunt conservata, ut videantur partes multorum viventium superare.

Hoc cadaver, uti soleo, vestibus indutum, visui exponere mihi est animus, absque ulla incisione aut laceratione, & sic illibatum conservare decrevi.

Alterum autem Cadaver contra à me supradictis annis publice est dissectum, Musculis separatis.

Tertium autem ita dissecui, ut singulas partes seorsim demonstrare, & iis qui non adstabant proximi, exhibere potuerim.

Circa dicta cadavera considerandum, quod omnia multo distinctius & accuratius in illis demonstrabuntur, atque videbuntur, quam quidem fieri potest in recens denato; quandoquidem notissimum est, quicquid externe in corpore humano vivo oculis gratiam conciliat, illud morte adimi, & à statu naturali recedere. Non minus etiam verum est, partes internas, post mortem, à naturali constitutione multum recedere, imo particulas minutissimas visum nostrum aufugere.

Hac autem arte nostra restituitur denatis id, quod moriendo amiserunt, sc: naturalis constitutio, quam tam pulchre denuò recuperant, ut iterum vivere ac dormire videantur: Omnia quoque membra, quæ in mortuis rigida facta sunt, in hisce tam mobilia existunt, quam in homine vivo.

Præterea corpora denata brevi odorem spirant ingratum, hæc autem sunt odoris grati.

In hac tractatione Anatomica non est animus tali, ut consuevi, methodo, procedere; hæc enim consideranda tanquam spicilegium præcedentium demonstrationum, in qua varia, ab aliis neglecta, & nonnulla nova exhibiturus sum.

Primò, à corporis integumentis universalibus incipere decrevi, atque ea occasione ostendere Prolabiorum integumentum, quod neque pro Epidermide, neque pro Cute, habendum, quandoquidem nulla cutis ibi reperitur. Dicto integumento exhibito, pergam ad veræ prolabiorum constitutionis demonstrationem, quam ante tres annos detexi & in tertio Thesauro descripsi, ac Fig: expressi, inde autem nobis constabit, quare tanti cruciatus excitentur, Prolabiis male constitutis, aut integumento proprio destitutis.

2o. *Hisce peractis, ad incudem revocabo demonstrationem Mammarum; quoniam autem dictorum nostrorum cadaverum juvenilium Mammæ nimis exiles sunt, ad integram Mammarum constitutionem ostendendam, afferam majoris dilucidationis gratia, Mammas virorum, mulierum, dum viverent utero gerentium, Nutricum, Infantum recens natorum, nec non portionem Mammæ Balænæ & Vaccæ.*

3°. *Exponam quanta sit discrepantia inter has, & illas vasorum sanguineorum extremitates, non solum ratione reptatus, verum etiam substantiæ, quam rem cæteri auctores neglexerunt.*

4°. *Explicabo conjunctiones extremitatum arteriarum renalium, cum ductibus urinariis, in Thes. III. figuris expressas.*

5°. *Ostendam frustraneam impendere operam, qui foramina in Omento humano, bene constituto, quærunt.*

6o. *Demonstrare decrevi mirabilem reptatum vasorum sanguineorum Renalium, maximam partem Renis constituentium, quemadmodum in Thesauro III. figuris declaravi.*

7°. *Hepatis atque Lienis substantiam ex meris vasis sanguiferis, non autem ex Glandulis esse conflatam, indigitabo.*

8o, Demonstrabo, *nullam ex tunicis aut membranis intestinorum tot gaudere Vasis sanguifluis, quam quidem tunica nervea, quæ innumeris scatet Venis atque Arteriis, idque ob glandulas intestinales, ita dictas, quæ revera originem suam ducunt ex dictorum Vasorum extremis.*

9°. *Qua ratione, aut modo, omnes Intestinorum Membranæ, quæ quatuor sunt numero, tanta dexteriate oculis exhiberi queant, ut singularum constitutio distincte videri possit.*

10°. *Demonstrabitur ad oculum, Venam portæ longe plures habere ramos & ramusculos, quam quidem Vena Cava quatenus Vena Cava per Hepar sese spargit, aut potius Hepar constituit, id quod consideratione dignum esse, nemo facile negabit.*

11o. *Quomodo exactissime demonstrari possint communicationes cavitatum Ossium Malarium cum cavitate Narium: Canales, qui à Palato oris ad aures tendunt, ut & communicatio Cavitatis, quæ est sub sella equina, cum cavitate Nasi.*

12.

12°. *Hasce demonstrationes cum aliquibus operationibus Chirurgicis commiscere decrevi, inter cæteras, fracturam Tibiæ restauraturus, & deligaturus sum, eâque occasione nonnulla circa ossa Tibiæ exhibiturus sum, quæ inter rarò contingentia referenda sunt, sc: Os Tibiæ, cujus lamella interior tanquam fistula, propter prægressam cariem, à natura est expulsa, longitudine sesqui digiti, cujus rei, uti mihi relatum, Clar: D. du Verne quoque exemplum detexit.*

Os Tibiæ omni cavitate destitutum.

Os Tibiæ & fibula flexibilia instàr virgulæ, &c. &c.

Quomodo utraque ossis Tibiæ tabula optime demonstrari possit.

Ultimò Methodum, quâ optime queant ostendi Vasa sanguinea, quæ per tenuissimam membranulam in cavitate ossis tibiæ & femoris decurrunt, ostendam.

Ab his demonstrationibus, bis singulis hebdomadis instituendis, sc: diebus Martis & Veneris, horà tertia pomeridianâ initium facere decrevi, prima die Martis mensis Augusti, 1703, in Theatro Anatomico publico, idque sermone Belgico, aut Latino, pro re nata, ad quas videndas omnes Anatomiæ amantes invitant

F. RUYSCHIUS,
Professor, ut &
Præsides Collegii Chirurgici.

Post hac præparata mea publicare incepi per modum descriptionis Thesaurorum Anatomicorum, plurimis figuris ad vivum adjectis, suntque dicti Thesauri XVI. numero, quorum V. in lucem jam prodierunt; cum autem multum temporis ad illud opus perficiendum requiratur, & interim singulis fere diebus plures me conveniant, hinc illis occasio datur hoc & illud rogandi, videndi, annotandi, & ad alios per literas transscribendi, unde nec mirum nonnullos inventa mea pro suis in lucem edere; neque id contigit illis solum, quæ nondum à me erant publicata, verum etiam illis, quæ ab aliquot annis â me jam fuerant descripta,

 de-

depicta, & in lucem edita, ut video factum à Cl. D°. Raymundo Vieussens, Monspeliensi Medico, nec non â D°. Hovio, Med. Doctore apud Enchusanos.

Horum primus, haud ita pridem tractatum conscripsit, cui titulus est NOVUM SYSTEMA VASORUM SANGUINEORUM IN CORPORE HUMANO, in quo video illum sibi vindicare varia nova à me inventa, ab aliquot annis descripta, & cum figuris in lucem edita.

Inter omnia mea nova, quæ intra 40 annos inveni, eminet inventio sequens, sc:, Corticalem Cerebri substantiam non esse glandulosam, uti perperam descripserunt, depinxerunt, imò pro certo habuerunt Anatomici, sed plane vasculosam.

Cum A°. 1698 hunc præparandi modum inveneram, Cl: Michael Ernestus Etmullerus, Vir non minus doctus, quam in perscrutatione Anatomica curiosus, me sæpius conveniebat, curiosa Anatomica videndi causâ, inter quæ nullum exstabat objectum, quod magis mirabatur, quam Corticem Cerebri vasculoso-tomentosum, (jure merito ita nominandus cortex cerebri, cum nil sit, nisi vascula tomenti instar tenuia) imò tanquam attonitus corticem Cerebri aspiciens me incitabat ad publicandum inventum tanti momenti; scripsit itaque ad me A°. 1699. Epistolam Anatomico-Problematicam, quæ cum cæteris venalis prostat apud Johannem Wolters, Bibliopolam Amstelodamensem, simul cum responsione, additis figuris, ad vivum sculptis.

Postquam dictus Cl. Etmullerus in illa Epistola recensuerat, quicquid autores scripserant de cortice Cerebri glanduloso, & ostenderat omnes in eo convenire, ne quidem Cl. Dom. Vieussens excepto, hisce verbis me admonuit: *Te itaque Cl. Vir, rogo, atque contendo, ut veram illam Corticis Cerebri texturam patefacere, faciem ejus exhibere, usumque determinare non dedigneris.* Cl. Virum Vieussens hæc mea scripta, ut ait, non legisse, vel à nemine intellexisse me hoc eo tempore publicasse, non solum miror, verum illud multo magis, quod post meam detectionem, Cl. Vir iis, quæ antea scripserat, rejectis, mea

vestigia

veſtigia jam inſequatur, cum contendiſſet corticem eſſe glandulosum, uti liquet ex ejus Neurologia Cap. X. ubi ita loquitur, *Cerebrum binis à ſe invicem diſcrepantibus ſubſtantiis cinerea nempe & alba conſtat ; cinerea autem ſeu in ſtatu naturali, ſeu poſtquam in Aqua vel Oleo excocta fuit, ſpectetur alba, multo mollior exiſtit, eamque dum microſcopii interpoſitu accurate inſpiciatur, innumeris è globulis ſimul coagmentatis, ovalem figuram quadantenus æmulantibus conſtructam eſſe percipitur ; ita ut ipſa conglobatis è glandulis conflatum corpus apprime referat.*

Glandularum autem illarum aliæ alias comprimunt, unde obtuſi oboriuntur anguli, ut ab Expertiſſimo Malpichio obſervatum eſt, quorum alii ab aliis intermediis, fere æqualibus, diſtinguuntur, quod ea probatur experientia, qua corticali Cerebri excocti ſubſtantiæ Pia meninge denudatæ atratus Spiritus vini affunditur, qui in ſpatiola externis prædicta corticalis ſubſtantiæ Glandulis interpoſita, ita inducitur, ut poſtquam goſſypio leviter abſterſus ſit, innumeræ illius particulæ ſupradicta ſpatiola occupantes & circumſcriptas Glandulas exhibentes, vel ſine microſcopio, facile detegantur, quod ſic non contingeret, ſi corticalis Cerebri ſubſtantia, particulis figuræ, ab ovali aut oblonge-rotundâ, diverſæ conſtaret.

Vide L.B. illud quod ACCURATE inſpiciebatur, ut ait, & reperiebatur olim, poſt decoctionem in Oleo; id quod APPRIME referebat corpus glanduloſum, & quod FACILE microſcopio detegebatur, ſc: ſubſtantiam corticalem Cerebri eſſe glanduloſam; poſt meam detectionem, Cl. Viro jam dicitur vaſculoſum, & ſic ACCURATA inſpectio, & FACILIS detectio harum rerum tam facile invertuntur jam à Clariſſ. Viro Vieuſſens, Cerebrô eodem modô in oleo per quinque horas decocto, FACILIUS autem nobis erit, hiſce omnibus bene perpenſis, dijudicare, præparationes per decoctiones in Oleo inutiles, imò plane eſſe rejiciendas, & hoc eſt quod ad ipſum Cl. Vieuſſens ſcripſi, ſc: ejuſmodi inveſtigationes tanquam inutiles, plane eſſe removendas, & quod ego Cerebrum ſoleam retinere in ſtatu ceu vivo, ſolummodo arterias corticalis Cerebri ſubſtantiæ artificioſè replendo, loco ſanguinis, mate-

materiâ ceraceâ rubrâ, donec puto arteriolarum extremitates ultimas esse repletas, hoc factô, particulam Cerebri abscindo, à capillo in liquore suspendo, & sic exhibeo, corticem Cerebri ex meris vasculis & præsertim arteriolis tomentosis, non autem ex ita dictis glandulis, esse constitutum.

Hoc autem non solum dico, sed ad oculum demonstro, non solum ope microscopiorum, verum etiam oculis inermibus; præterea innumera ejusmodi Cerebri objecta domi reservo, demonstro.

Cum ego huncce tractatum viderem, scripsi (ut dixi) ad illum Epistolam, in qua demonstrabam non illum, sed me inventorem esse eorum, quæ pro inventis suis vult haberi, & illud quoque liquere ex actis Lipsiensibus, & meis scriptis; in responsione sese excusat, dicens, se nescivisse me illa à multis annis detexisse, neque Acta lipsiensia legisse; itaque denuo illi rescripsi, ne recusaret manum dare veritati, sc: me primum esse inventorum, non solum supradicti corticis, verum etiam immediatæ connexionis Arteriarum Renalium cum ductibus urinosis, sicuti hoc patet ex Thes. I. descriptione A°. 1701. typis impressa, ubi fol. 33. hæc verba reperiuntur, *Sunt mihi Renes quorum vascula urinaria omnia, post repletionem Arteriarum Renalium, infarcta sunt; dehisce plura alibi, ubi Renis veram & miram constitutionem (Deo volente) delineaturus sum.*

In Thesauro III. impresso A°. 1703. fol. 40. sequentia habentur, *Præterea hic vobis conspiciendos offero Renes, in quibus continuationem Arteriolarum cum ductibus Bellini videre licet, & hoc infragabile argumentum esse mihi videtur.*

Præterea hocce inventum publice demonstravi, uti liquet ex supra citato Programmate A. 1703.

Hisce adjungendum magnum istud inventum meum, circa Integumentum Placentæ uterinæ, Uterum respiciens, ut & vasa vermicularia interioris Tunicæ uterinæ, quæ omnia sibi quoque vindicavit in dicto tractatu Cl: Vieussens.

Quid magis mirandum L. B. quam quod mihi scribat sese mea scripta, à multis annis publicata, & per figuras illustrata, non

solùm

ſolùm non vidiſſe, verum etiam à nemine intellixiſſe, me illa oſtendiſſe, vel publicaſſe.

An non vidit Cl: Vieuſſens mea ſcripta, neque acta Lipſienſia adeò nota, in quibus ſatis ſuperque mea inventa ſunt expreſſa? Vidit forſan Cl: Vir. Phyſiologiam medicam, nunquam ſatis laudandam Clariſſ. Profeſſoris J. Goth: Bergeri A°. 1701. impreſſam, & per orbem diſperſam: Cl. ille Profeſſor inter alia, à me inventa, hæc quoque recenſet folio mihi 118. *Quod ſi organorum ſecernentium aliorum, quæ hodie pro Glandulis habentur, conſtructionem, propius intueamur, eam aliam omninò ac vulgò opinamur, depræhendemus. Inter hæc corticem Cerebri ex acinis glanduloſis cum Malpichio, plerique contextum putant, quem tamen accuratior docet inſpectió, totum ex vaſculis conſtare ſanguineis, per Meningem tenuem tanquam falcimentum, numero innumerabili, ita pariter diſſeminatis, ut ultra recurvos venularum tubulos prolatæ, arteriarum extremæ propagines ſuccoſæ apparaent, quemque ſecretum continent, Lymphæ ſuccum in fibras medullares convehant, unde muſci ſeu tomenti inſtar illa cerebri corticoſa portio apparet, atque à parte altera medullari ſine notabili læſione auferri poteſt. Qui coctione Cerebri in oleo & ſimuli liquore apparent grumuli, & Bidloo, exhibentur, hoc artis effecta eſſe, falſoque pro glandulis haberi, & res ipſa loquitur, & diligenter oſtendit Ruyſchius.* Hæc ſunt verba Cl. Profeſſoris Bergeri, qui talia non tam plane profeſſus fuiſſet, niſi à plurimis annis in ædibus meis hoc vidiſſet, & oculatus fuiſſet eorum teſtis. Videbimus figuras dicti corticis in oleo per quinque horas cocti, ſi illas exhibiturus ſit Vir Clar: Vieuſſens, uti ego feci, ſine cerebri decoctione (potius deſtructione) id autem difficile erit Clar: Viro, niſi meas in auxilium vocaverit figuras. Cerebrum ovinum &c. in oleo unusquisque coquere poteſt, verum nemo corticem eſſe vaſculoſo-tomentoſum reperiet, idque tali experimento, quod plane inutile eſſe reor, imò ipſemet coxi cerebrum in oleo per quinque horas, & hoc facto, ita induruit, ut fricando digitis in pulverem redigerem; ita ut jure meritò dicere auſim, neminem unquam vidiſſe veram

corticis ſtructuram tomentoſo vaſculoſam , poſt decoctionem in oleo per 5 horas , uti liquet ex hiſce figuris, quos confici curavi, ut differentiam utriuſque præparationis luſtrari poſſit. Cùm autem jam VI. Theſaurus ſub prelo ſudet, in quo multa notatu digna occurrunt , quæ unicuique etiam demonſtravi, conſultum duxi, nonnulla hic recenſêre, quæ continentur in dicto VI. Theſauro ſc:

TAB. I. Reperitur ſceleton Embryonis digiti annularis magnitudine , à cujus dextra dependet à capillis tria Ova muliebria non fœcundata.

Secundum ſceleton paulò eſt majus, à cujus dextra ope capilli dependet Ovum fæcundatum, non apertum.

Tertia figura, à capillo dependens, continet Ovum muliebre fœcundatum apertum , in quo nil , niſi paululum liquoris, inveni.

TAB. II. Exhibet V figuras, quarum I. Continet ſceleton fœtus humani trium præter propter menſium , à cujus ſiniſtra capilli beneficio dependet Embryonis humani rudimentum magnitudine pediculi, ſeu ſeminis Lactucæ, à dextra dependens habet Embryonis humani rudimentum, magnitudine ſeminis Aniſi.

Fig II. Repræſentat Embryonem magnitudine grani hordei mundati.

III. Repræſentatur Embryo paulò major, ut &

IV. Aliquanto majorem Embryonem indigitat.

V. Denuò majorem, & ſic ulterius repræſentantur majores atque majores; ſuntque omnia ſculpta ad objecta in ædibus meis conſervata, atque conſervanda.

Viſui quoque exponuntur in dicto VI Theſauro, Figuræ Uterorum mulierum, in quibus varia notatu digna, repræſentantur.

Horum unus eſt, è corpore cujusdam mulieris, poſt mortem à me exciſus , quæ in adulterio deprehenſa à marito, paulo poſt coitum, occiſa erat, in cujus Uteri cavo, ut & Tubis Fallopianis repertum eſt ſemen virile , & tanta quidem copia, ut Utraque Tuba eodem adhuc ſemine referta ſit.

In Alterius mulieris Ovario, Ovum fæcundatum videre licet &c.

Præ-

Præterea notatu dignum occurrit in dicto Thesauro VI. sc: quod cordis ultimæ Arteriolarum extremitates, ceraceæ materiæ exitum præbuerint instar nubeculæ, sine ulla extravasatione præternaturali (sicuti jam publice aliquoties monstravi, & per figuras in sequentibus Thesauris ostendam, repræsentaturus ea, quæ domi meæ à Curiosis harum rerum videri adhuc possunt) ut ita loquar, alias globulorum formâ oculis exhiberetur; idem fieri existimo, in corpore vivo, sc: tantum liquoris ex dictis Arteriolarum extremis roris instar effundi, quantum necesse est ad sui nutritionem. Præterea plurima recensentur in dicto Thesauro jam sub prelo sudante, in quo nil refero, nisi quod in ædibus meis, idque magnis sumptibus, reservo, ut omnem dubitandi ansam non solum removerem, verum etiam Collegia Anatomica de illis omni tempore, uti facere soleo, haberem, hyeme non solum, verum etiam æstate, ut & diebus canicularibus; omnia enim ita præparata sunt, ut minutissima in corpore humano, sine microscopiis videri queant, modò cælum serenum nobis faveat.

Ut Interim L. B. videre possit, quid sit de vera Renis structura, consultum duxi in hoc Prodromo fig: aliquot Renum tam humanorum, quam vervecinorum repræsentare.

Cum enim viderem Renis vervecini figuram, quam in suo tractatu, de *novo systemate vasorum sanguineorum in corpore humano*, inseri jussit Cl. Vieussens, & nonnulla insolita in dicta figura animadverterem, consultum duxi, mea methodo Renem vervecinum exhibere, ut differentia inter utriusque præparationem, & figuræ exhibitionem, videri hic possit.

Fig. I. & II. Repræsentant easdem figuras Renum humanorum, de quibus mentionem feceram Thesauro I. A°. 1701, & pub: juris exposueram A°. 1703 & 1704 in Thesauro III. & IV. ubi eædem visuntur Figuræ.

Cæteræ figuræ repræsentant Renes vervecinos, sine ulla destructione per macerationem in aqua simplici ad putrefactionem usque, aut decoctionem, sed sola vasorum repletione præparatos.

EXPLICATIO
FIGURARUM TABULÆ
PRODROMI THESAURI SEXTI.

FIG. PRIMA, *Exhibetur Ren Humanus, facie exteriore visus ante hac Tab. IV. Thesaur. III. Anni* 1703. *à me in lucem editus.*

A. Renis superficies, per quam innumera vasa sanguinea disseminantur vermiformia, suntque microscopio visa.
B. Arteria Renalis abscissa.
C. Vena Renalis abscissa.
D. Portio Pelvis extra corpus Renis contra naturæ leges, propullulans, per quam plurimæ Arteriolæ sunt disseminatæ.
E. Vasa sang.

FIG. II. *Exhibet Renem bisectum, ut interiora pateant, convenitque cum Fig. III. Tab. IV. Thesaur. III. Anni* 1703.

A. Indigitat Arteriolarum plurimarum extrema, serpentino ductu in ductus Bellinos degenerantia.
B. Exigua portio superficiei externæ.
C. C. Papillæ Renales, plurimis foraminulis, aut osculis pertusæ, pro Urinæ transitu.
D. Ureter.
E. E. Pelvis aperta.

FIG. III. *Denotat Renem vervecinum, per dorsum dissectum, ut interiora in conspectum producantur.*

A. Arteriolæ, ductus urinosos producentes, vel in illos degenerantes.
B. Corpus papillare, ubi notandum, in vervece unicum tantum reperiri corpus papillare semicirculare, uti hic demonstratur, cum contra in homine plurimæ reperiantur papillæ.
C. Arteriolæ abscissæ.
D. Margo pelvis adipe obsitus.
E. Frustum pennæ anserinæ quod inserui in principium ureteris.
F. Corporis papillaris margo, innumeris foraminibus, seu osculis præditus.
G. Vena Renalis,
H. Arteria Renalis.
I. Ureteris portio.

FIG. IV. *Exhibet Renem vervecinum, bisectum, cujus margo corporis papillaris & semicircularis à me reflexus est, ut vasa sanguinea nonnihil in conspectum venirent: nonnihil dico, quandoquidem mihi neutiquam in animo est vasorum sanguineorum reptatum hic repræsentare, illud enim in sequentibus Thesauris facere decrevi.*

A. Arteriolæ degenerantes in ductus urinarios; ubi Not. sc. illas ante dictam degenerationem quandam mutationem subire, aut ceu in aliud esse mutari; & qua in re illud consistat, accuratius in posterum perscrutandum; hoc saltem verum est, replendo Arterias, repleri quoque ductus urinarios, ita ut continua sint corpora.

B. Ductus Urinarii.

C. Margo pelvis bisecti.

D. D. Margo corporis papillaris & semilunaris, innumeris osculis pertusus pro urinæ exitu.

E. Pelvis superficies exterior undique adipe obsita.

F. Ureter abscissus.

G. Vena Renalis abscissa.

H. Arteria Renalis abscissa.

I. Portiones interioris substantiæ Renis, quæ ceu Papillæ quidem nobis hic occurrunt, sed neutiquam pro Papillis habendæ sunt; omnes enim continuæ sunt, vasa autem sanguinea hisce portionibus intersita, videntur dictam interiorem partem Renis in varias particulas separare, suntque dicta vasa multo sevo obsita, unde illa prima fronte visa, admodum crassa nobis obveniunt, cum contra re penitius perspecta, longe tenuiora sint, sicuti hoc quoque liquet ex hac Figura.

FIG. V. *Denotat copiam figuræ Renis vervecini quam Clar. D. Vieussens, in suo tractatu* de novo systemate vasorum sanguineorum in corpore humano *inseruit.*

A. A. A. A. Extima seu glandulosa Renis vervecini substantia.

B. Arcus arteriosi minimi paulo supra majores arcus constituti.

C. Arteriæ Venas comites habentes, quæ è superna & postica arcuum arteriosorum majorum facie nascuntur, & extimæ Renis substantiæ convexam illius partem occupanti, efformandæ impenduntur.

D. Arcus arteriosi majores.

E. Ea vasculosorum plexuum Renalium pars, quæ arcubus majoribus & minoribus arteriosis circumscribitur.

F. Arcus arteriosi minores.

G. Hæc vasculosorum plexuum Renalium pars, quæ à margine pelvis ad minores usque arteriosos arcus protenditur.

H.

H. Cavitas pelvis.
I. Membranaceæ fiſtulæ è margine pelvis elongato conflatæ, ſeu membranacea arcuum arterioſorum fulcimenta, quorum parietes tenuiſſimi evadunt, dum in arcus arterioſos & venoſos abeunt.
K. Oſtium ureteris.
X.X. Propagines arterioſæ, ex arcubus arterioſis majoribus emergentes.

FIG. VI. *Adumbratur, humani portio corticalis Cerebri ſubſtantiæ, quæ plane ex vaſculis ſanguineis, & maxima quidem parte arteriolis, tomenti inſtar tenuibus, conſlatur. Hæc autem præparatio facta ſolâ arteriarum Cerebri repletione artificioſâ, ceraceâ materiâ rubrâ.*

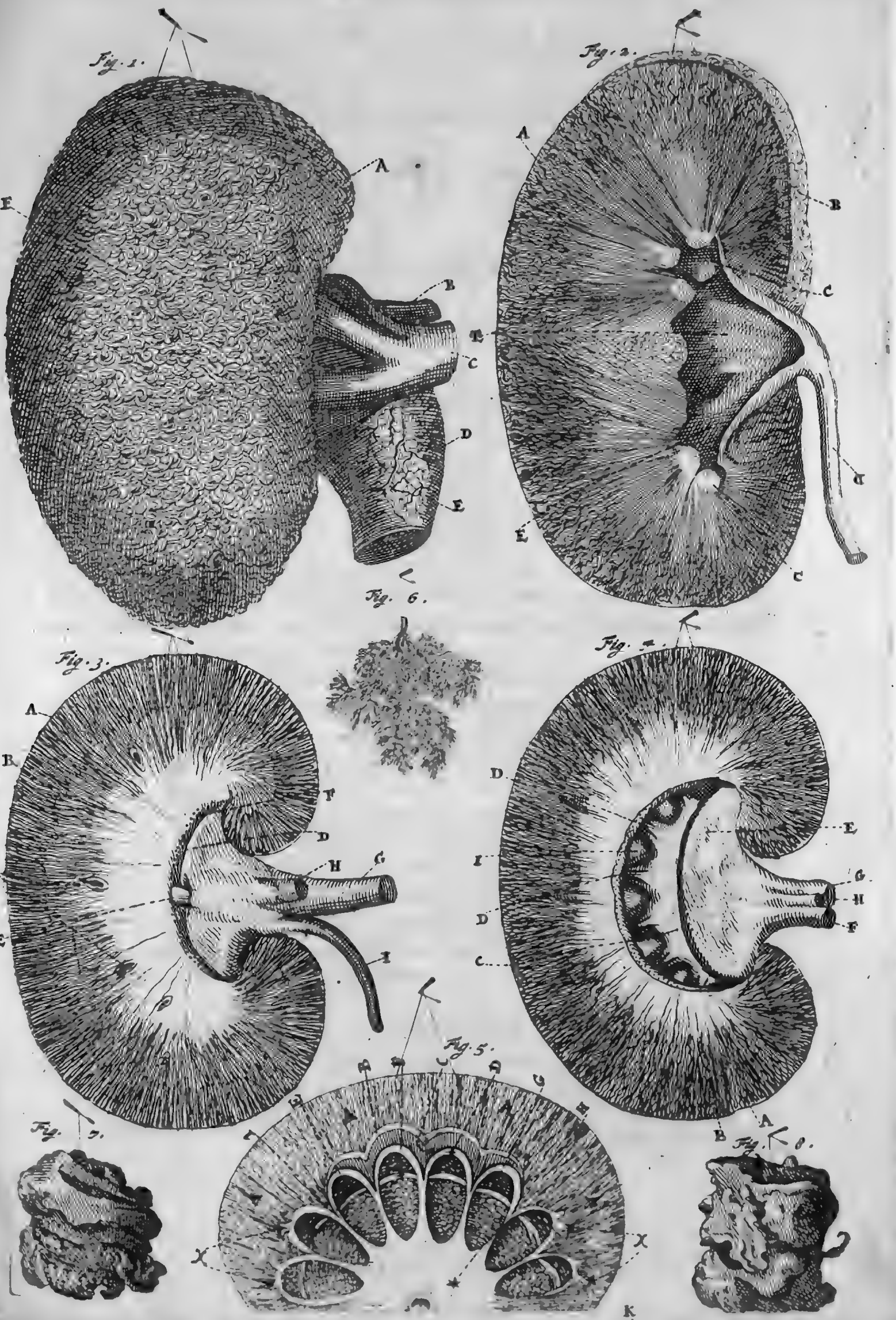
FIG, VII. *Oſtenditur portio Corticalis Cerebri vervecini, per quinque horas in oleo Olivarum decocta, in qua nihil quidem vaſculoſi videri poteſt, utpote per decoctionem ceu in aliud eſſe mutatum; ita enim induruit, ut digitis in pulverem redigi poſſit, & per conſequens ad expiſcandam veram conſtitutionem inepta facta ſit.*

FIG. VIII. *Portionem Corticis Cerebri humani demonſtrat, quæ eodem modo decocta, æque inepta facta eſt demonſtrationi ſupradictæ.*

ERRATA

Prodromi Theſauri Sexti.

Pag. 2. l. 3. pro et. leg. ut. Pag. 3. lin. 7. diſſectnm leg. diſſectum. lin. 18. naturalis conſtitutio l. naturalem conſtitutionem. P. 4. l. 26. dexteriate. l. dexteritate. P. 9. l. 9. qnæ. leg. quæ. lin. 17. apparaent. leg. appareant. lin. 21. ſimuli. l. ſimili. l. 22. glandnlis. l. glandulis.

Fig. 1.
Fig. 2.
Fig. 3.
Fig. 5.
Fig. 6.
Fig. 7.
Fig. 8.

VOORLOPER

Van het Sesde

ANATOMISCH CABINET,

Van den Professor

FREDRIK RUYSCH,

WAar in aangewesen word, dat geensints den Professor Vieussens, maar ik, de eerste uitvinder van verscheyde nieuwigheden ben, die hy in syn tractaat, 't welk den naam draaght van een *Nieuwe stellingh der bloetvaten in s' menschen lighaam*, heeft laten invloeyen. Na dat ik van nu ontrent over 14 Jaaren uytgevonden hebbe een nieuwe manier van ontleden, prepareren, en vertoonen, waar door de partyen, ja de allerkleenste deeltjens van 's menschen lighaam zeer klaar voor ons gesight gebragt werden, en zonder dewelke ik meene, dat zulks te doen, ommogelyk is.

In 't Jaar 1696 heb ik begonnen met het uytgeven van eenighe brieven, die my vraags-wyse wierden voorgestelt met hare antwoorden, en daar toe dienende Figuuren; in deselve werden zeer veele nieuwe, en van my uytgevonde zaken verhandelt, nadien ik doenmaals een methode uytgevonden had, waar door de lighaamen der menschen na haar dood, als weder levendig ons voor ooghen komen, gelyk van een yder werd getuygt, die my dies wegen dagelyks komen besoeken, en 't zelve komen te zien: onder dewelke ook is geweest den Eerwaardige Heer Papin, doenmaals uyt Oost-Indien gekomen zynde, dewelke op dese myne lighaamen verschyde Latynse vaarsen maakte, onder dewelke dit in 't Neerduyts overgeset, ook gevonden werd,

Hoogleeraar Ruysch, uw konst, doet 't doode Kind
Herleven, en ons nutte Leering geven,
Ook zonder tong. Het spook dat all' verslind.
Begind dus voor sigh selven ook te beeven.

Daar en boven was het doenmaals geenſints gebruykelyk, dat de Profeſſoren, de Anatomie celebrerende, eenighe geprepareerde zaaken in een voghtigheyd hangende, medebragten, om die dan daar nevens te vertoonen, gelyk ik doenmaals begon te doen: want ik meende, dat de Anatomiſche vertooningen, dewelke geſchieden in vers afgeſtorvene menſchen, niet zoo bequaam waren, alsmen die niet doet verſellen met geprepareerde zaken, in een vogt opgehangen zynde: en alzoo heb ik eenighe reyſen, ontleedkundighe vertooninghen gedaan in de lighaamen van Jongelinghen lange Jaaren na haar dood, gelyk zulks blykt uit de gedrukte bekentmakinghen, waar onder ook deſe volgende is geweeſt.

BEKENTMAKINGH.

Beminde Leſer. &c.

N*Adien myn gewoonte is, alle Jaaren een of twee publyke ontledinghen te doen, en nu een geheel Jaar geen gelegentheyd heb konnen krygen, om 't zelve in een vers afgeſtorve menſche te verrigten; zoo is myn voornemen, den eerſte Dingsdagh van de Maand Auguſtus, een aanvangh te neemen met een publyke ontledingh, op het Theatrum Anatomicum, en dat in deſelve lyken der drie Jongelinghen, dewelke nu ontrent* 10 *Jaaren geleden, geſtorven, en in het Jaar* 1695. *in July, en* 1696. *in October, publyk vertoont zyn.*

Deſe geſeyde Lighaamen hebben haare natuurlyke geſtalteniſſe, door onſe konſt, weder gekregen, die ſy hadden, wanneer ſy nogh leefden, en wat meer is, dezelve zyn van tyd tot tyd nogh meer en meer opgeheldert, gelyk zulkx als dan zal konnen geſien werden.

De Eerſte deſer verbeelt een ſlapende Jongelingh, ſchoon en welgemaakt van tronie, met roode wanghen en lippen, effen van vel, zonder rimpels, en dat alles zonder met eenigh blanketzel off verwe beſmeert te zyn, gelyk zulks gebleeken is in 't Jaar 1696, *als wanneer ik op 't verſoek van zeker Heer, deſe zyn tronie met Zand, Zout, Zeep, water en een doek, byna tot ontvellingh toe, ſterk vreef, in 't byzyn van alle die geenen, dewelke de geſeyde Anatomie met haar præſentie vereerden.*

Deſſelfs Herſſene, Maagh, Darmen, Lever, Milt, Nieren, Hart, Longh en andere ingewanden zyn nogh zoo fris en wel geſtelt, datze in 't aanſien die van veele levendighe menſchen komen te overtreffen.

Dit Lighaam is myn voornemen na gewoonte aangekleet te vertoonen, zonder 't zelve te ontleden, en zoo ongeſchonden te bewaren.

Het

Het tweede in tegendeel, is van my inde geseyde Jaaren publyk ontleet, desselfs Spieren gescheyden, en zoo vertoont.

Het derde heb ik zoodanigh ontleed, dat ik yder deel apart konde vertoonen, ten eynde dat die geene, dewelke wat verre afstonden, yder deel wat nader toegereykt kost worden.

Ontrent dese gezeyde lighaamen staat te considereeren, dat alles in haar veel klaarder, distincter, en netter zal werden vertoont en gesien, als wel mogelyk is te doen in een vers affgestorve mensche: nadien het meer als kennelyk is, dat alles wat in een mensch uyterlyk aangenaam is voor 't oogh, door 't sterven wegh genomen werd, en van wesen komt te veranderen: alsoo mede is 't, dat de inwendighe partyen van haar natuurlyke gestalte ook veel komen te verliesen, ja de allersubtielste deeltjens haar voor onse ooghen komen te verbergen.

Nu door dese van ons uytgevonde konst, werd aan de afgestorvene Lighaamen haar natuurlyk wezen zoodanigh wedergegeven, dat menſe van een levendigh en slapend mensch niet kan onderscheyden, zynde alle de Leedemaaten, die in afgestorvene styf en onbewegelyk zyn, in dese zoo beweegelyk, als in een levendig mensche.

Daarenboven zoo geven de dooden wel haast een onaangenaame reuk van haar; dese in tegendeel zyn aangenaam van reuk.

In dese Anatomische verhandelingh is myn voornemen niet alles in die ordre te verrigten, gelyk men gewoon is te doen, maar zal deselve houden als een nalesingh van myne voorgaande Anatomische demonstratien, en in deselve veele zaaken die van andere genegligeert syn, als mede eenighe nieuwigheden, aanwysen.

Ten Eerste, heb ik voor van de algemeene dekſels of bekleetzels van 't lighaam te beginnen, en by die gelegentheyd ook te vertoonen het bekleetzel van de Voorlippen, 't welk nogh voor Oppervelleke, nogh voor Vel, gehouden kan werden, nadien daar ter plaatze geen vel te vinden is. Dit aangewesen zynde, is het voornemen de waare selfstandigheyd der Voorlippen selfs te vertoonen, dewelke ik voor drie Jaaren uytgevonden, en in de beschryving van myn derde Cabinet met Fig: afgebeelt hebbe, en zal ons dit ontdecken, wat de oorzaake is, dat qualyk gestelde, of van haar bekleetzel beroofde Voorlippen, zoo veel pyns komen te verwecken.

Ten tweede, Zoo meen ik de borsten te vertoonen, en nadien die van dese onse Jongelinghen te kleen zyn, om alles 't geen in de Borsten te zien is, aan te wysen, zoo is 't voornemen tot meerder verklaringhe, verscheyde Borsten van afgestorve Mannen, Vrouwen, zoo van swanger gaande, als van sooghs zynde, ook van Iongh geboore kinderen, en een stuk van een Walvis Borst, als mede een van een Koeje Borst mede te brengen.

Ten derde, Zal van my aangewesen werden het onderscheyd deser en gee-

ner bloetvaten uyteynden, niet alleen ten opsigte van haaren loop, maar ook wegens haare selfstandigheyd, waar aan de Ontleders niet gedagt hebben.

Ten vierde, De Vereeninghe der uyteynden der Slagh-aderen van de Nieren met der selver Pis-canaaltjens, mede in 't derde Cabinet afgebeelt.

Ten vyfde, Dat men te vergeefs eenighe gaten in een welgestelt Net van een mensch komt te soeken.

Ten zesde, is myn voornemen te vertoonen die seldsaame en Worm-wyse cours der bloetvaten, die het grootste gedeelte van de Nieren uytmaken, gelyk in 't derde Cabinet ook afgebeelt is, als mede

Ten zevende, Dat des Levers en Milts selfsstandigheyt uyt loutere bloetvaten, en geen klieren haar bestaan heeft.

Ten aghste, Datter geen van de Vliesen der Darmen meer voorsien is van Bloet-vaten als wel het Zenuagtighe vlies, 't welk daar van als doorzaeyt is, en dat van wegen de alzoo genoemde Darm-kliertjens, dewelke haar bestaan in dit vlies, uit der bloetvatjens uyteynden, krygen.

Ten negende, De Manier en wyse, hoe men alle de vier vliesen der Darmen op 't bequaamst voor ooghen stellen kan, om yders wesen distinctelyk te zien.

Ten tiende, dat de Poort-ader zeer veel meer tacken en tackjens heeft, als de Hol-ader, voor zoo veel als de Hol-ader zigh door de Lever verspreyt, of liever voor zoo veelse de Lever helpt maaken, en dat zulkx aanmerkens waardigh is, zal niemand meene ik, tegen spreken.

Ten elfde, Op wat wyze men de gemeenschap van de holte van het derde paar Beenderen van de opperste kaak, met dat van de Neus wederzyts best kan aanwysen, alsmede de gemeenschap van die Canalen, dewelke van 't verhemelte des Monds, na het werktuyg van 't gehoor loopen: ook de communicatie van de holte, die men onder de Paarde-zaal vind, met de holligheyt van de Neus.

Ten twaalfde, Zoo is myn voornemen dese demonstratien te vermengen met eenighe Chirurgicaale operatien; onder andere zullen wy een gebrooke been herstellen, verbinden, en by die occasie eenighe selszaamheden ontrent het scheenbeen vertoonen, als daar zyn,

Een Scheenbeen, wiens binnenste tafel in de gedaante van een holle pyp, na een voorgaande caries geheel en al van de natuur uyt geworpen is, de groote van anderhalve vingher langh, waar van, zoo my berigt is, de Hr. Proff: du Verne ook een exempel voorgekomen is.

Een scheenbeen daar gants geen holte in te zien is.

Een dat men buygen kan als een ryske &c. &c.

Hoe men beyde de tafels van 't scheenbeen op 't klaarste vertoonen kan.

De manier en wyse om de bloetvatjens die door het vlieske loopen, 't welk binnen in 't scheen en dyebeen gevonden werd, best kan aanwyzen.

Met

Met dese demonstratien ben ik van meeningh een aanvangh te nemen, gelyk hier voor gesegt is, de Eerste Dingsdagh van de maand Augustus 1703. *ten* 3 *uuren, op 't Theatrum Anatomicum, en zulks tweemaal des weeks vervolgen, namentlyk Dingsdaghs en Vrydaghs, en dat in de Nederlandsche en ook Latynsche Tale, na vereys van zaken. Waar toe alle Liefhebbers van de geseyde Konst werden genodight van*

FREDERICUS RUYSCH,
Professor, en van de
Overluyden van 't Chirurgyns Gild.

HIer na zoo heb ik myne geprepareerde en geconserveerde stucken openbaar beginnen te maken, by manier van beschryvinghe der Anatomische Cabinetten, waar in de selve bewaard worden, en hebbe daar ook zeer veele Figuuren ingevoegt, dewelwe na 't leven zyn gemaakt; nu dese Cabinetten off kassen zyn XVI in 't getale, waar van datter al Vyf uyt gegeven zyn, en nadien datter veel tyds vereyst werd, om dit werk tot perfectie te brengen, en ondertusschen dagelyks veele menschen dese zaaken komen zien, waar door haar gelegentheyd gegeven werd om 't een of 't ander ziende, te vragen, aan te tekenen, en anderen over te schryven, 't geen sy zien en hooren.

Hier door is 't niet te verwonderen, dat zommighe myne uytvindighen voor de haare komen te debiteeren, en is zulks my niet alleen gebeurt wegens zaken, die ik nogh niet had beschreven, maar ook zelfs van die geene, de welke al voor eenighe Jaaren van my zyn beschreven, met Figuuren afgebeelt, en met den druk bekent gemaakt, gelyk nu weder zie gedaan te zyn vande Heeren Reymond Vieussens, Medicyn mr. tot Mompelliers, en Dr. Hovius tot Enkhuysen.

De Eerste deser heeft onlangs een tractaatje in 't light gebragt, wiens titul is een *Nieuwe stelling der bloetvaten van 's menschen lighaam*, in 't zelve zie ik, dat hy zich toeschryft, de uytvindingh van verscheyde zaken, die van my eerst uytgevonden, ook voor eenige Jaaren beschreven, en met Figuuren afgebeelt zynde, wereltkundigh zyn gemaakt.

Onder alle nieuwigheden die ik in 40 Jaaren uytgevonden, en in 't light gebragt heb, en isser geen van meerder belang, als dat vande schorsfighe substantie der hersfene, dewelke te onregt gehouden werd voor een waare t'samenstel van kliertjens, gelyk sy die daar voor niet alleen hielden, maar hebbense ook als kliertjens afgebeeld, daar deselve van my uytgevonden is te bestaan uyt loute re bloedvaatjens.

 Wan-

Wanneer ik in 't Jaar 1698, de manier uytgevonden had, waar door zulks klaar bleek, zoo is de Heer Michiel Ernestus Etmullerus, die niet minder geleert, als curieus is, in 't onderzoeken van Anatomische zaaken, my dikmaals komen besoeken, om myne toebereytzelen te zien, onder de welke geen een was, waar over hy meer sigh verwonderde, als wel over dese dons Slagh-aderen van Slag-ader-donsige vaten van de schorsse der herssene, met regt also genaamt, nadien sy zo fyn zyn als dons, waar uyt de geseyde schorse is bestaande, ja den geseyde Heer, dit (als verbaast) ziende, raade my dit wereld-kundigh te maken, als zynde een zaak van groot belangh, weshalven hy my een voorstellender-wyse Brief schreef, in 't Jaar 1699, diemen nevens het antwoord nogh te koop vind, en met Figuuren verrykt, by Sr. Johannes Wolters, Boekverkooper op 't Water.

Na dat den geseyde Heer Etmullerus, in den Brief verhaalt had, watter geseyt was van andere wegens het alsoo gewaande klierigh weezen van de schorssighe substantie der Herssene, en getoond had, datse gesamentlyk daar in over een quamen, selfs de Heer Vieussens niet uytgesondert, die van 't zelve gevoelen was, zoo vermaande hy my, met dese woorden; *Weshalve zoo versoeke ik, dat ghy dese waare gesteltenisse van de schorsse der Herssene wilt bekent maken, desselfs wesen af beelden, en sijn gebruyk aanwysen.*

Ik ben niet alleen verwondert, dat de Heer Vieussens dese myne geschriften, zoo hy seyt, niet gelesen, ook noyt van iemand zulks verstaan heeft, dat ik in die tyd zulks al wereldkundig gemaakt had, maar ik verwonder my veel meer, dat hy na myne uytgegeve ontdekkingh, sijne eerste stellingh van een klierigh wesen verwerpende, myne voetstappen van agter na gaat, gelyk zulks blykt uyt sijn Beschryvingh van de Zenuwen in 't X. Capittel, alwaar hy dusdanigh schryft,

De Herssene bestaat uyt twee verscheyde selfsstandigheden, namentlyk grauwe en witte. De grauwe substantie 't sy men deselve in syn natuurlyke staat beschouwt, of na dat mense in water of in Olie gekookt heeft, zoo is die egter sagter als wel de Witte, en als menſe accuraet met vergroot glasen ziet, zoo bevint men deselve uyt ontallyke aaneengevoegde bollekens te bestaan, dewelke eenigsints ovaal van Figuur zyn: zo dat deselve zeer wel komt te verbeelden een lighaam dat van geconglomereerde kliertjens sijn bestaan heeft. Nu dese kliertjens perssen den een den ander, waar door sy stompe hoeken krygen, gelyk van de wel geoeffende Hr.

Mal-

Malpighius aangemerkt is, waar van d'eene van d'anderen onderscheyden is, door byna gelyke tusschen scheydinghen, en werd dit door dese ervarentheid bevestigt, namentlyk, wanneer men swart gemaakte Brandewyn komt te gieten op de schorsighe substantie der herssene, die men gekookt en van 't dunne herssen vlies heeft ontbloot, welke swart gemaakte Brandewyn zigh dan zodanigh komt te voegen in die tusschenscheytzelen der kliertjens, dat na een saghte afvaging met wat Boom-wol, ontallyke deeltjens, de geseyde tusschen scheydselen bezittende, en de geseyde kliertjens vertonende, zonder vergrootglazen ligtelyk konnen ontdekt en gesien werden, 't welk ons zoo niet zoude voorkomen, indien de schorssighe substantie van zodanige deeltjens bestond, dewelke niet over een quamen met een ovale of lang en ronde Figuuren.

Ziet Beminde Leser, 't geen eertyds ACCURAAT gesien wierd, zoo hy zelfs zeyt, na het kooken der herssene in Oly, 't geen eertyts SEER WEL een klierigh wesen vertoonde, en 't geen LIGTELYK door vergrootglasen wierd ontdekt, namentlyk, de schorssige substantie der herssene een klierig wesen te zyn, dat word nu, na myne uytvinding, van de Hr. Vieussens gehouden voor vaatjens: en alsoo ist, dat de ACCURATE beschouwing en de LIGTE Ontdecking deser zaaken, zoo light een keer komen te nemen by de geseyde Heer Vieussens, na dat hy nu al weer op deselve wyse de Herssene vyf uuren in de Oly komt te koken; maar het zal ons veel LIGHTER zyn, dese zaaken wel overwogen zynde, te oordeelen, dat de bereydingen, die door het kooken in Oly geschieden, gants en gaar onnut, ja t'eenemaal verwerpelyk zyn: en dat is, 't geen ik aan de Hr. Vieussens selfs ook heb geschreven, namentlyk dat zodanigh præpareeren, als onnut te verwerpen is, en dat ik de Herssene als in staat van leven behoude, alleen maar de slagaderen van de schorssighe substantie konstigh opvullende, met een roodwassighe stoffe in plaats van bloed, tot dat ik vertrouw de uyterste uyteynden vervult te zyn, na dit doen, soo sny ik een stuk van de Herssene, en hangh het zelve aan een hayrtje des hoofds in een seer heldere vogt, en zoo vertoon ik de geseyde schorsse of schorssighe substantie, alleen te bestaan uyt loutere bloedvaatjens, en wel insonderheyt uyt donsighe slag-aderkens, en geensints uyt ingebeelde kliertjens.

Nu dit zegge ik niet alleen, maar ik doe zulks zien, en dat niet alleen

alleen door vergrootglasen, maar ook zonder deselve: tot meerder verseekering zoo bewaare, en vertoon ik ontallyke veel van zoodanighe stukken 't mynen huyse.

Zoo dra my desselfs Tractaat ter hand gesteld wierd, zoo heb ik hem, gelyk gesegt is, een brief laten toekomen, in de welke ik hem toonde, dat niet hy, maar ik de uitvinder ben, van die zaaken, die hy voor de syne uytgeeft, en dat zulks ook blykt uyt myn schriften, als meden uyt de Leypsigher verhandelinghen (*Acta Lipsiensia*).

In desselfs antwoord verontschuldight hy hem, zeggende, dat hy niet heeft geweeten, dat ik die zaken al over veele Jaaren heb uitgevonden, ook dat hy de Leypsiger verhandelingen niet heeft gelesen: derhalven zoo heb ik hem wederom voor de tweedemaal een brief laten toekomen, en versogt, niet te willen weygeren my te houden voor de eerste uitvinder, en dat niet alleen wegens de geseyde Schorse der herssene, maar ook zelfs rakende de immediate vereeniging van de slag-aders der Nieren, met die vande Pis-canaaltjens, gelyk zulks blykt; uyt de beschryvingh van myn eerste Cabinet in 't Jaar 1701 gedrukt, alwaar Folio 33, dit volgende gevonden werd; *Ik heb ook nieren welker Pis-canaaltjens allegader gevult zyn geworden na het vervullen van de Niers-slag-aderen: waar van hier na verders zal werden gehandelt, wanneer ik (zoo God wil) het waare en wonderlyk gestel der nieren zal komen af te beelden.*

In de beschryving van myn III. Cabinet, uytgegeven in 't Jaar 1703. folio 40. daar vintmen dese woorden. *Hier en boven zoo vertoon ik u lieden de Nieren, in dewelke te zien is de continuatie der Slag-aderen met de Pis-canaaltjens van de Heer Bellinus beschreven en afgebeelt, en zulks meene ik een onwederleggelyk argument te zyn, &c.*

Daar en boven zoo heb ik dit uytgevondene publyk vertoond in 't Jaar 1703. gelyk het blykt uyt de bovengemelde Bekentmaking.

Hier by komt nogh die groote, van my uytgevondene, ontdekking, wegens het bekleetzel des Moer-koekx superficie, die na de Lyf-moeder ziet, of met de Lyf-moeder vereenight is: Als mede myne uytvindingh van de worm-wyse vaatjens van de Baar-moeder, van alle welke zaaken zigh de Heer Vieussens ook als de eerste uytvinder wil maaken, in sijn geseyde Tractaat.

Waar over kan sigh ymand meerder verwonderen, waardighe Leser, als dat hy my tot antwoord geeft, dat hy myne Schriften, die over veele Jaaren zyn uytgegeven, en met Figuuren verselt, niet

alleen

alleen noyt heeft gezien, maar ook van niemand heeft verstaan, dat ik die zaake vertoont of uytgegeve hebbe, zoo hy dan die niet gesien heeft, nogh ook de Leypsigher verhandelinghen (*Acta Lipsiensia*) zoo hy zeyt, niet gelesen heeft, in dewelke dese en anderen van myne uytgevondene zaaken overvloedig aangetekent staan, zoo zal de Hr. Vieussens de noyt genoegh gepresen *Phisiologia Medica* van de Hr. Professor J: Goth. Bergerus in 't Jaar 1701 uytgegeven, apparent wel gesien, en doorlesen hebben, dewelke onder anderen van myne uitvindinghen dese woorden ter nederstelt op 't 118 blad. *Indien wy de gesteltheyd der anderen werktuygen, die verordineert zyn tot eenighe afscheydingh wat nauwer komen te besien, zoo zullen wy die geheel anders bevinden te zyn, als men wel meenden; Onder dese is te considereren de Schorsighe substantie der herssene, die men waant te wesen, gelyk Malpighius voorgehouden heeft, een t'samenstel van klierighe kerntyes of besikens, maar een naukeuriger onderzoeking leert ons deselve geheel en al uyt ontelbaare bloetvatjens te bestaan, dewelke door het dunne herssen-vlies, die deselve tot een steunsel komt te verstrecken, zoodanig verspreyt werden, dat de uyteynden der slag-aderkens eyndelyk voorby de uyteynden der Aderen gekomen zynde, sappigh werden, en de afgescheyde voght aan de mergagtighe draden (Fibræ medullares) overbrenghen, en dese bloedvaatjens, waar uyt de Schorsighe substantie bestaat, zyn zoo fyn als dons, en konnen ook zonder merkelyke quetsingh van de mergagtighe substantie gescheyden werden. Nu dat die grummeltjens, dewelke haer opdoen door het kooken der herssenen in oly, of andere voght, en van Bidloo voorgestelt werden, niet anders als uytwerkzels vande konst, en te onregt voor kliertjens gedebiteert werden, spreekt van 't selfs, ook zoo word zulks naarstig van Ruysch aangewesen.* Dit zyn de woorden van den Professor Bergerus dewelke zulks niet zoo volkomentlyk zoude hebben voorgesteld, indien hy zulks van over veele jaaren t' mynen huyse niet hadde gesien.

Wy zullen de Figuuren van de geseyde Schorsse zien, na vyf uuren kokens in oly, indien de Hr. Vieussens deselve ons zal konnen voorstellen, gelyk ik gedaan hebbe, zonder de minste koking (liever destructie of vernieting) edogh zulkx zal hem swaar vallen te doen, ten zy hy tot hulpe komt te gebruyken myne uytgegevene Figuuren.

Een yder kan de herssene van een Schaap, of van een andervoorwerp in oly koken, edogh niemand zal bevinden, door dat toedoen, dese schorsse uyt dons fyne vaatjens te bestaan, aangezien ik oordeele dese manier van doen daar toe gants en gaar onnut te zyn: ja ik heb selfs de herssene vyf uuren lang in oly laten koken, en

dat gedaan zynde, bevond ik deselve zoo verhard te zyn, dat ik die tot pulver tusschen de vingeren kon vryven: zoo dat ik met regt derf zeggen, noyt ymand het waare dons-fyn-vatigh gestel van de schorsse der herssene gesien te hebben, na een vyf uurigh gekook in oly, gelyk zulkx ook blykt, uyt dese bygevoegde Figuuren, die ik heb laten afbeelden, om de differentien te zien tusschen dese beyde preparatien. Nadien nu het sesde Cabinet onder de pers is, waar in veele aanmerkens waardige zaken ter neder werde gestelt, die ik menighmaal een yder heb laten zien: zoo ben ik te raaden geworden eenighe der selver hier te verhalen. Op de eerste Plaat werd gevonden een Geraamte van een Kindje, 't welk zoo groot is, als een kleene vinger, van wiens reghter handje aan hayrtjens drie onbevrugte eyerkens van Vrouwen afhangen.

Daar en boven zoo werd op deselve Plaat gevonden een geraamte, een wynigh grooter als het voorgaande, het selve heeft in 't linker handje een hayrtje waar aan vast gehegt is een bevrugt mensche Eytje, 't welk van my niet en is opgesneden.

Nog een derde geraamte van een schepzelke, 't welk een weinigh grooter is, als het aanstonds geseide, 't zelve draagt ook aan een hayrtje een bevrugt Eytje, 't welk opgesneden is, waar in ik niets lighamelyks heb gevonden.

Op de II Plaat werden vyf Figuuren gevonden, waar van de eerste aanwyst, 't geraamte van een schepselke van ontrent drie maanden dragts, wiens linker handje, aan een hayrtje heeft hangen het beginzel van een mensche schepselke de groote van een luys of latuw zaadje, van desselfs reghter handje hangt af aan een hayrtje, 't beginzel van een menschen schepselke, zoo groot als een anys-zaadje.

De II Figuur verbeeld een mensche Schepzelke, zoo groot als een gepelt garste koorntje.

De III. Fig: veerbeeld een mensche Schepzelke een wynig grooter als 't laast gezeyden.

De IV. al weder wat grooter.

De V. weder wat grooter, en zoo werd 'er in deselve vervolgens grooter en grooter aangewesen: en zyn dese alle afgebeeld na de voorwerpen, zoo als tot mynent bewaert worden.

Ook zoo werden in de beschryvingh van 't VI Cabinet verbeelt de Lyfmoeders van vrouwen, waar in verscheyde notable zaken aangewesen werden: Onder dese isser een uyt een vrouw, na haar dood van my uytgesneden, dewelke in overspel van haar man betrapt, doorstoken is geworden, in wiens baarmoeders holte als mede in haar eyerwegen, de natuur des overspeelders nogh zit, en

voor-

voornamentlyk in de Eyerweegen, die daar van nogh opgevult zyn.

Inde Eyerſtok van de baar-moeder van een andere vrouw, kanmen nogh een bevrugt Ey zien zitten; &c.

Daar en boven is 't aanmerkens waardigh, dat in dit VI Cabinet geſien kan werden, dat de uyterſte uyteynden der opgevulde ſlag-aderen van 't harte, haare rootwaſſige ſtoffe op veele plaatzen uytgang hebben gekregen, buyten haare vaatjens, en dat in de gedaante van een wolkje, zonder eenighe de minſte tegennatuurlyke uytſpattingh, gelyk ik zulks eenighe reyſen heb getoont, en van meeningh ook ben na heen in Fig: af te beelden, ſoo als die 't mynen huyſe geſien kunnen werden; en in deſe geſeyde opvullinghe en iſſer geen tegennatuurlyke uytſpattinghe geſchiet, anders ſoude het niet wolks-wys, maar als kleene ronde bollekens voorkomen.

Hier uit ſoo vertrouw ick, dat het in een levendigh menſche ook by na alſoo toegaat, namentlyk, datter ſoo veel vogtigheyt door de uyterſte uyteynden der ſlaghaderen, in de gedaante van een damp of rook uytgevoerd werd, als nodig is tot voedinghe van 't herte.

Nogh werdender in dit ſesde Cabinet, onder de pers zynde, veele zaaken verhandelt en beſchreven, dewelke 't mynen huyſe met groote onkoſten werden bewaart, niet alleen, ten eynde alle twyfelingen weghgenomen zouden werden, maar ook om over deſelve dagelyksſe collegien te kunnen houden, en dat niet alleen des Winters, maar ook des Somers, ja ſelfs in de Hondsdagen: want alles is ſoodanigh toebereyt, dat de kleenſte deeltjens van 's menſchen lighaam, by helder weer geſien kunnen werden.

Op dat ondertuſſen den Eerw. Leſer zien moghte wat datter zy vande ware ſtructuur der Nieren, ſoo ben ick te rade geworden in deſe Voorloper van 't ſesde Cabinet eenighe Figuuren daar van alhier te verbeelden, want als ick ſagh de Figuuren van een Schape nier, afgebeelt door d'Heer Vieuſſens, in ſyn tractaat, wegens ſyne *nieuwe ſtellinghe der bloedvaten in den menſch*, zoo vond ik daar eenige ongewoone zaken, derhalven heeft het my mede goet gedaght, een Schape nier te verbeelden, ſoo als ons die voorkomt, op myne manier geprepareert zynde, om alſoo het onderſcheyt deſer twee toebereydſelen te vertonen.

De eerſte en II Fig. wyſen ons eerſt aan deſelve Figuuren van menſche Nieren, van dewelke ick gewagh gemaakt hebbe in het eerſte Cabinet van 't Jaar 1701. en derſelver Figuuren heb laten verbeelden in 't III, en IV Cabinet 1703. en 1704. De reſt ver-

 beel-

beelden ons de Nieren van Schapen, en dat ſonder de minſte deſtructie of vernietinghe vande ſelve, door te weyken in water, tot datſe beginnen te bederven, ook ſonder deſelve te koken, maar alleen door het opvullen der bloetvaten, toebereyt zynde.

Verklaaring der Figuuren.

De I. Fig. wyſt ons aan een Nier, ſoo als ons die van buyten voorkomt, voorheen op de IV plaat van 't III Cabinet 1703 afgebeelt, en uytgegeven.

A. Des Niers oppervlakte, door dewelke ontallyke bloetvaten wormswys loopen, ſoo als ons die met vergrootglaſen voorkomen.
B. De afgeſnede Nier-ſlaghader.
C. De afgeſnede Nier-ader.
D. Een gedeelte van 't bekken des niers, 't welk buyten de Nier uytpuylende, voorſien is van veele ſlagaderkens.

De II Fig. verbeeld een doorgeſneede menſche Nier, op datmen 't inwendighe geſtel zoude kunnen zien, en komt deſelve overeen met de III Fig. vande IV Plaat van 't III Cabinet, uytgegeven int Jaar 1703.

A. De uyteinden der ſlagaderen van de Nier, dewelke ſlangs-wys loopen, eerſe haar in de piscanaaltjens van Bellinus inenten.
B. Een kleen gedeelte vande oppervlakte des Niers.
C. De Nier tepeltjens, op veele plaatzen met kleene gaatjens als doorboort, tot doorgang van de pis.
D. De Pisleyder.
E. Het geopende Bekken.

De III Fig. verbeelt een ſchape Nier, dewelke ook langhs den Rugh of bultigh gedeelte doorgeſneden is, om het inwendighe te kunnen zien.

A. De ſlaghaderen, die de piscanaaltjens voortbrengen, of in de ſelve veranderen.
B. Het tepelaghtighe lighaam, waar ontrent te conſidereeren ſtaat, dat inde Nieren der ſchaapen, maar een eenigh tepelaghtigh lighaam gevonden werd, 't welk ſigh halfmaanigh op doet, gelyk hier aangeweſen werd; in de menſchen in tegendeel vintmen veele tepelwyſe lighaamtjens.
C. De afgeſnede ſlaghaderkens.
D. De rand van 't bekken, met veel vets beſet.
E. De holte van 't bekken, waar in van my een ſtukje van een penneke is geſtoken.

F. De rand van 't tepelagtighe lighaam, waar in veel gatjens of mondekens der piscanaltjens zitten.

G. De Nier-ader.

H. De Nier-ſlaghader.

I. Een gedeelte vande Pisleyder.

De IV. Fig. vertoont ons een ſchape Nier langs den rugh doorgeſneden, wiens rand van 't tepelachtig, en halfmanig lighaam van my omgeſlagen is, op dat de bloetvaten eenigher maten te voorſchyn ſouden komen, ick ſegge eenighermaten, om dat ick hier niet voorgenomen hebbe de gantſche cours der ſelver te verbeelden, nadien zulkx in de volgende Cabinetten aangeweſen zal werden.

A. De ſlaghaderkens, in piscanaaltjens veranderende, alwaar aan te merken ſtaat, dat de geſeyde arterikens eer ſy in piſcanaaltjens komen te veranderen, zelfs ook nogh eenighe veranderinghe aannemen, en zulks moet ick na heen nog wat naukeuriger onderzoeken, eer ick zeggen kan, waar in het beſtaat: dit is altoos zeker, als ik de ſlagaderen vande Nieren kome te vervullen, dat dan ook te gelyk de piscanaaltjens vol lopen, ſo dat dit twee continuele lighamen zyn.

B. De pis-canaaltjens.

C. Den doorgeſnede rand van 't bekken.

D. D. De rand van 't tepelagtighe en halfmanighe lighaam, 't welk met veele gatjens als doorboort is, tot paſſagie van de piſſe.

E. De buytenſte oppervlakte van 't bekken, alſints met ongel of roet beſet.

F. De afgeſnede pisleyder.

G. De afgeſnede Nierader.

H. De afgeſnede Nier-ſlagader.

I. De inwendighe ſubſtantie vande Nier, dewelke ons hier wel voorkomt in de gedaante van Nier tepeltjens, maar deſelve en moeten daar voor niet gehouden werden, aangeſien de Nieren van een Schaap niet meer als een eenigh halfmaning tepelagtigh lighaam hebben, gelyk hier vooren geſeght is; maer de bloetvaten door het lighaam der nieren lopende, ſchynen aldaar tepels te formeren en zyn ook deſe vaten met veel roets beſet, waar door ſy in de eerſte opſlag van 't oogh ons veel dikker voorkomen, als ſy wel in der daad zyn, 't welk in deſe Figuur ook uytgedrukt word.

De V. Fig. verbeelt de copie van de Fig., dewelke den Heer Vieuſſens in ſyn tractaat van de *nieuwe ſtellinghe der bloetvaten in 's menſchen lighaam* heeft laten invoegen.

A. A. A. A. De uytwendige of klierige ſubſtantie des Niers uyt een ſchaap.

B. De kleenſte ſlaghaderlyke boogen, geplaaſt een weynigh boven de groote boghen.

C. De ſlagaderen verſelt met hare aderen, dewelke uyt de bovenſte, en agterſte zyden van de groote ſlaghaderlyke booghen voortkomende, het bultige gedeelte des Niers komen te maken.

D. De groote ſlaghaderlyke boogen.

E. Dat gedeelte van de vatighe vlegtinge des Niers, dewelke van de groote en kleene ſlagh-aderlyke booghen omſchreven werd.

F. De kleene ſlagaderlyke booghen.

G. Dat gedeelte vande vatige vlegting der Nieren, 't welk vanden rand van 't bekken uytgeſtrekt is, tot de kleene ſlagaderlyke boogen.

H. De holte van 't bekken.

I. De vlieſighe buyskens, voortkomende uyt de verlengde rand vant bekken, of de vlieſighe ſtutzels van de ſlagaderlyke boogen, welkers wanden of zyden ſeer fyn uytgeſtrekt worden, daarſe haar tot ſlagaderlyke en aderlyke boogen ſetten.

K. Het mondeke vande pisleyder.

X. X. Slagaderlyke ſcheuten of takken, voortkomende uyt de groote ſlagaderlyke boogen.

In de VI Fig. wort ons aangeweſen een ſtuk van de ſchorſſighe ſubſtantie der herſſene van een Menſch, dewelke t'eenemaal uyt bloetvatjens, en inſonderheyt uyt ſlagaderkens is beſtaande, dewelke ſoo fyn fyn, als dons. Deſe toebereydinghe is alleen gemaakt door het konſtigh opvullen vande ſlaghaders der herſſene, en dat met een roodwaſſighe ſtoffe.

In de VII Fig. werd ons verbeelt een ſtuk van de herſſene van een Schaap, vyf uuren lang in oly gekookt zynde: in 't ſelve kanmen niet het minſte bloetvatje ſien, aangeſien door zulk koken de herſſene als in een ander weſen koomen te veranderen: ja door het kooken is het ſelve ſoo verhard geworden, datmen het met de vingeren tot een poeder kan vryven; bygevolgh is ſoo een toebereydinghe gants en gaar onnut, om het ware geſtel deſſelfs na te vorſſen.

De VIII Fig. verbeelt ons een ſtuk vande herſſene van een menſche, 't welk op deſelve wyſe gekookt zynde, even ſoo onbequaam is geworden tot het onderzoek van 't boven verhaalde.

ERRATA.

Prodromi Sexti.

B. L. fic corrigat.

P. 3. l. 11. l. videbuntur. p. 9. l. 15. l. fulcimentum. p. 10. l. 9. l. dependent. p. 11. l. 30. l. juri.

THESAURI SEXTI.

P. 3. l. 23. l. humectantes. L. 31. l. uvulam. p. 4. l. 35. l. conservata. p. 8 l. 24. hoc Thes. VI. lege Thesauro VII. p. 9. l. 12, l. Tab. V. p. 10. l. 10. l. vesiculæ. L. ult. l. occœcentur. p. 14. l. 1: l. nonnullæ. p. 17. l. 25. l. hæsi. p. 19. l. 22. l. repræsentantes. p. 31. l. 16. l. delineent. p. 37. l. 28. l. colore. p. 47. l. 21. l. unà. p. 48. l. 11. l. talem. p. 49. l. 27. l. corticalem. p. 55. l. 23. l. arripio. p. 57. l. 4, l. innumeros. l. 9. l. 20. p. 62. l: 15. l. impossibile. p. 64. l. 26. internæ. p. 65. l. 1. l. internæ. L. 27. l. Vena. L. 29. l. situs. p. 68. l. 15. l. No. XCVI. p. 69. l. 23. l. occurrant. p. 77. l. 30. l. succenturiatus. p. 78. l. 32. l. sis. p. 79. l. 1. l. videretur. p. 81. l. 24. l. fig. VII. & VIII. p. 86. l. 17. l. in qua VII. p. 88. l. 32. l. teretia. p. 89. l. 22. l. prolapsus. p. 90. l. 13. l. VIII figuras. p. 92. l. 4. l. apponet. L. 7. l. ut & L. 10. l. reperiantur. L. 28. l. videre.

DRUKFOUTEN.

Van 't VI Cabinet in 't Duyts.

Pag. 8. lin. 26. leest in 't VII. Cabinet.
p. 9. l. 15. l. 5de. Plaat.
p. 12. l. 32. l. schoon.
p. 14. l. 20. l. sleutelbeentje.
p. 20. l. 36. l. hondje verbeelt.
p. 25. l. 5. l. uytgestrekt. L. 32. l. met een die dunne.
p. 58. l. 1. l. No. LXXVIII.
p. 59. l. 4. *dele* opperste en.
p. 69. l. 22. l. andere. L. 34. l. klaarder.
p. 71. l. 37. l. aangewesen.
p. 77. l. 12. l. dese. L. 23. l. Wervelbeen.
p. 78. l. 36. l. groote.
p. 79. l. 17. l. sijne.
p. 80. l. 18. l. schubwyse been.
p. 81. l. 27. l. sevende en aghste.
p. 81. l. 29. slag-aderen. L. 29. l. slaap-slag-ader.
p. 83. l. 8. l. linkerhandje.
p. 84. l. 18. l. mensch-werdinghe.
p. 86. l. 20. l. VII. Fig.

THESAURUS ANATOMICUS SEXTUS.

Super cujus ASSERE primo, sequentia sunt reposita.

No. I. PArtes generationi inservientes ex puella, suntque tam nitide conservatæ, ut vitæ speciem præ se ferant, sc: naturali colore non solum sunt imbutæ, verum etiam sine rugis præternaturalibus conservatæ, idque in liquore limpidissimo.

Het SESDE ANATOMISCH CABINET,

Op wiens eerste PLANK, dese navolgende zaaken geplaatst zyn.

No. I. DE partyen tot de Generatie gedestineert, uyt een kleyn Dochterke, die zoo kurieus zyn geconserveert, datze nogh schynen te leven, want alles heeft sijn natuurlyke couleur niet alleen, maar ook zoo vintmen daar gants geen onnatuurlyke rimpels in, werdende deselve geconserveert in een zeer heldere voght. *

Not. 1°. Vulvæ labia, Mons veneris, Nymphæ &c. partes circumsitæ, neutiquam à statu naturali recedunt. Clitoris autem hic in conspectum non venit, propter Nympharum nutationem.

2°. Membrana Hymen, maxima parte, tantum visui occurrit, idque propter excrescentiam quandam præternaturalem ex Vaginæ principio erumpentem.

3°. Anus, qui à natura rugosus, sub pudendo sese videndum exhibet, tanquam in statu vivo & sano.

4°. Phiala nonnihil inversa, videnda sese exhibent Vesica urinaria, & sub ea, Uterus cum annexis Ovariis, Tubis fallopianis, Ligamentis teretibus, ut & latis, præterea Clitoris, quatenus sub cute latitat, hic conspici quoque potest.

5°. Quamvis Clitoridis crura sint abscissa, tamen consideratione dignum esse censeo, sc. quod ab arteriarum repletione, Clitoridis corpus simul quoque sit repletum, sicuti fieri vide-

mus in repletione Arteriæ pudendæ, ubi corpora nerveo-spongiosa semper quoque replentur eâdem ceraceâ materiâ, qua Arteriæ replentur.

6. Uterus, uti & cæteræ partes utero connatæ, rubedine sunt imbutæ, propter arteriarum repletionem.

N°. II. Crus Infantis, cujus tibia ut & pes naturali colore sunt prædita.

Not. 1°. Cutis tibiæ, facie exteriore secundum longitudinem est aperta, ut musculi sub cute, eo loco siti, in conspectum venirent, sc. flexor externus, aliis semifibulæus, ut & abducens pedem, nec non cursus tendinum dictorum musculorum sub malleolo externo.

2°. Arteriam, per Pedis dorsum decurrentem, ceracea materia replevi, ut reptatus ejus clare videri possit: hujus ramificationes potiores, per digitorum latera decurrunt, non autem per digitorum dorsum, tendines autem extensorum contra per dorsum, non autem à latere reptant, hæc omnia in liquore conservantur, ut naturalem constitutionem conservent.

N°. III. Phiala in liquore continens Pueri Palatum, partem Nasi, ut & Labium superius, naturali colore perfusa, & ita con-

N°. II. Een beentje van een Kind, wiens couleur ons zeer levendig voorkomt.

Aanmerkt ten eersten. Dat het Vel aan 't buytenste des Scheens na de lenghte geopent is, ten eynde de Spieren, die daar onder het Vel leggen gezien konden werden, namentlyk den uytwendigen buyger, den af leyder des Voets, als mede den loop der pesen deser geseyde Spieren onder den uytwendighe enkel.

Ten tweden, Die Slaghader, dewelke langs den rugh of opperste des Voets loopt, is van my met een roodwassighe stoffe vervult, op dat men desselfs cours bequamelyk zoude konnen zien; en lopen dese haare voornaamste Takjens langs de zyde der Toonen, en niet langs het bovenste der zelve; de Pesen der uytstekers daar en tegen nemen haare cours over de rugh der Toonen, en niet langs haar zyden. Dit alles werd in een heldere vogt bewaart, op dat het sijne natuurlyke gestalte zoude conserveeren.

N°. III. Een glas met voght, waar in onthouden werden, het verhemelte van een Jonge, een gedeelte van de Neus, en desselfs bovenste

conservata, ut varia distinctius videri possint, quam in corpore vivo.

Not. 1°. Apertura gemina canaliculorum brevissimorum, quæ pone dentes incisorios reperitur hic in conspectum venit, per quas aperturas narium mucus in Os derivatur; per has filum tenue trajeci, ut primo intuitu statim oculos incurrerent. Considerandum autem non semper geminam reperiri aperturam, in oris cavum hiantem, aliquando enim singularis occurrit, in aliis quoque vix visibiles esse comperio.

2°. Glandulæ nasales, luculenter hic videri possunt, utpote rubedine perfusæ, propter arteriolarum repletionem, suntque nil nisi fasciculi extremitatum arteriolarum, nares humectantes, quæ ita dictæ glandulæ in homine vivo ut & jamjam denato, visum fugiunt, in hoc autem objecto luculenter conspiciuntur arte nostra.

3°. Dictæ Glandulæ hic quoque visuntur dispersæ per Palati involucrum, ante Vulvam, nec non per Labium superius.

N°. IV. Phiala in qua conservatur Lienis humani portio, cujus

venste Lip, al het welke zoo natuurlyk van couleur en zoo wel bewaart is, dat men verscheyde zaken beter zien kan, als in een levendig mensch.

Aanmerkt ten eerste. Dat men hier zien kan, twee openinghen van zeer korte canaaltjens, die men even agter de sny-tanden vint, waar door de snot uyt de Neus tot in de mond komt; door dezelve heb ik een draat garen doen passeeren, op dat men die aanstonds in 't gesigt zoude krygen; maar staat te letten dat men hier in alle menschen geen twee openingen vint, want in zommighe is deselve eensaam, ook kan men dese niet ontdecken in veele doode Lighamen door haare byzondere enghte.

Ten tweden. De klieren van de Neus, kanmen hier duydelyk zien, door diense ons rood voor komen, wegens het vervullen der slag-aderkens; en zyn deze kliertjens niet anders, als fyne bundelkens der uyteynden van de slagh-aderkens, dewelke de Neus bevoghtigen, en zyn deze alzo genaamde kliertjens hier duydelyk te zien, 't welk men in een levendig, als mede in een pas gestorve mensch sonder dese onse konst te vergeefs zou zoeken.

Ten derden. Ook kan men dese geseyde kliertjens verspreyd zien door het bekleetzel van 't verhemelte, even voor de lelle des Keels, als mede door de bovenste Lip.

N°. IV. Een vles met vogt, en daar in een stuk van een mensche milt

cujus involucrum, quod in sanitate perfectiore tenuissimum, hic tam crassum existit, ut cultri dorsum fere adæquet, idque forsan à prægressa inflammatione.

N°. V. Uterus mulieris, quæ ut puto, à paucis diebus, aut horis (id quod tam præcise scire nequeo) conceperat, Uterus enim eodem modo est constitutus, sicuti post coitum prolificum semper inveni, sc: mole justo major, substantia multo crassior, facies interior villosa, id quod primis à conceptione diebus fieri solet; præterea unum ex ovis, quod ego existimo fœcundatum, mutationem magnam subiit, sc: magnitudine non solum cætera ova antecellit, verum etiam post ejus apertionem ovi contentum coagulatum reperio, sicuti hic adhuc videri potest; contra, cætera ova ab incisione transversali læsa, hic visuntur inanita, propter contenti effluxum à læsione causatum. Dicti ovi fœcundati, & coagulati contentum, colore cinereo, continens colore niveo nobis occurrit, id quod luculenter in conspectum venit, quoniam omnia in liquore sunt conservata; & si omnes Anatomici ita

Milt, wiens vlies of bekleetsel, in een wel gestelt mensche byster dun zynde, hier de dikte van den rugh van een mes halen kan, en dat mogelyk door een voorgaande ontsteeking.

N°. V. De Lyfmoeder van een Vrouw, dewelke wynigh dagen of uuren ('t geen niet zoo perfect te zeggen is) voor haar dood bevrugt was geworden, en is dese Lyfmoeder even zoo gestelt, gelyk ik die gewoon ben te zien, kort na de bevrugting; namentlyk wat vergroot, desselfs substantie veel verdikt, de binnenste oppervlakte fluweligh of donsigh en sagt, 't welk in de eerste dagen ordinaris zoo bevonden werd, gelyk gesegt hebbe: daarenboven zoo heeft 'er een van de Eyertjens, des Eyerstoks, 't welk ik vast stel bevrugt te zyn, een groote veranderingh aangenomen, als zynde niet alleen veel grooter geworden, als een van de andere bystaande Eyertjens, maar ook zoo vinde ik, na het openen van dit bevrughte Eytje het binnenste als gecoaguleert en gestremt te zyn, 't welk men hier nogh zien kan, het tegendeel zietmen in de andere byleggende Eyertjens, die mede over dwers geopent zynde, gants ledigh zyn, wegens het uytvloeyen van haar vogt, door het openen. Dit bevrughte en opgesnede Eytje komt ons hier van binnen as-grauw voor, het buytenste in tegendeel wit van couleur

ita fecissent, nec impensa, labores, & alia, illos deterruissent, majorem nostri corporis notitiam habuissemus, nec tam frequenter disputassent de particularum minimarum existentia, sine ulla sensibili demonstratione.

Cum scriptores Anatomicos olim rogare solerem, ut mihi hæc & alia demonstrare vellent, quæ per figuras exprimi curaverant; brevis eorum erat responsio, sc: tunc temporis mihi hoc ita occurrebat, jam autem nulla mihi datur demonstrandi occasio; & sic discedere coactus fui: Ne autem mihi tale quid regerere cogar, omnia, quæ per figuras cum orbe literato communico, maximo sumptu conservo, & tali quidem artificio, ut per secula manere queant in eodem statu, sine ulla mutatione.

Quicunqne hanc nostram artem præparandi, & conservandi tam in liquore, quam extra liquorem, sicuti ego à quadraginta annis suscepi, olim vidit, facile concipiet, ejusmodi præparata incorruptibilia esse, modo illi hæc ita conservent, uti ego facio. Verum

couleur, en kanmen zulk szeer perfect zien, alzoo het alles in een zeer heldere voght gelegen is.

Indien alle Ontleders zoo gedaan hadden, en de onkosten, moeyte, en andere zaken haar niet hadden te rugh gehouden, zoo zouden wy veel verder gekomen zyn in de kennisse van 's menschen Lichaam: ook zoude men de Jeught niet opgehouden hebben, met het disputeeren over het zyn en niet zyn dezer en geener kleyne deeltjens, die sy noyt togh konde vertoonen.

Wanneer ik voor desen de Ontleders quam vragen, ofte sy dit of dat my geliefde te vertonen, 't geen sy door Figuren hadden afgebeeld; zoo kreeg ik wel haast een kort antwoord, namentlyk, zodanig is 't my doenmaals voorgekomen, en nu kan ik u zulks niet vertoonen, en daar mede most ik heenen gaan: Nu, op dat ik my van zo een onnosel antwoord niet zoude bedienen, zo conserveer ik alles, wat van my door Figuuren werd afgebeeld, en zulks niet zonder groote kosten, edog kan het zelve veele Eeuwen zo gehouden werden, en dat in de zelve staat, waar in het nu is, zonder de minste veranderingh.

Al wie voorheen gesien heeft dese myne manier van præpareren, zoo in, als buyten de vogt, gelyk ik nu 40 Jaaren lang gedaan heb, die zal wel haast konnen begrypen dat dese toebereytzels onbederfelyk zyn, indien men die bewaart, gelyk als ik gewoon ben te doen.

Verum in viam redeo, unde digressus sum; in dicti Ovi fœcundati confinio spinulam tenuissimam indidi, ut statim ovum fœcundatum oculos incurreret; præterea alterâ spinulâ aperta tenetur Uteri cavitas, ut superficies rugosa conspici possit, & hæc omnia vasculis sanguineis repletis scatent.

No. VI. Duo Atheromata inter cervicis bovinæ musculos reperta, quorum alterum transversim apertum aviculæ Indicæ (cui nomen *Pegafroe*) nidum repræsentat, hujus atheromatis pars exterior, sive continens constructum ex pilis veris, in orbem ita dispositis, & quidem sine manibus auxiliaribus nostris, ut nemo hactenus sine admiratione viderit. Contentum autem, ante immersionem in liquore meo, pultaceæ erat naturæ, nunc autem induruit, & colorem nigricantem acquisivit. Vid. Tab. IV. Fig. V. Thes. VI.

Ex altero Atheromate, quod etiam apertum est, emergit fasciculus pilorum, densissime con-

Om dan weder te komen op de wegh, waar van ik wat ben afgeweken, zoo staat verders te observeeren, dat ik digt aan 't bevrugte Eytje een doorntje gestooken heb, op dat men met de eerste opslag van 't oog, het bevrugte Eytje zoude komen te zien, daarenboven zoo werd de holte des Lyfmoeders ook open gehouden door een doorntje, op dat men desselfs binnenste ruygaghtige oppervlakte zoude konnen zien, en dit voorwerp is roodaghtigh, wegens het opvullen der Slagh-aderkens.

No. VI. Twee Pap-geswellen *Atheromata*, dewelke tusschen de Spieren vanden hals van een Os gevonden zyn, waar van 't eerste over dwers geopent zynde, zeer aardig komt te verbeelden een nesje van een Indiaans Vogeltje, 't welk van d'Hr. Piso *Pegafroe* en gemeenlyk Colubrietje alhier geheten werd; het buytenste van dit Pap-geswel is een t'samenstel van waaragtig hair, 't welk in de rondte zoodanig is gelegen, zonder toedoen van menschen handen, dat niemand het zelve tot nogh toe zonder verwonderingh heeft gezien; het binnenste wezen was een pap-aghtige stoffe; dewelke nu door de vogt, waar in het is gelegen, is komen te verharden, en van couleur swartagtig geworden. Ziet de IV. Plaat Fig. V.

Uyt het tweede Pap-geswel, 't welk mede geopent is, komt een bundel regt opstaande hayr, zeer dig

constipatorum, suntque dicti pili sesqui unciæ longitudine. Vid. Tab. IV. Fig. VI.

N°. VII. Phiala in liquore continens membranæ affinem, seu pseudo-membranam, arte confectam ex mei ipsius sanguinis sero, idque sola sanguinis conquassatione ramulo portulacæ affinis plantæ Africanæ fruticosæ, donec refrigerando coagulationem adipisceretur, ut autem membranam repræsentaret, ramulum elegi foliis minoribus præditum, quorum ope dicta materia sese melius poterat extendere, in formam membranæ.

Notandum interim, per hancce pseudo-membranam stamina plurima, seu fibras esse dispersas æmulantes ea, quæ in corpore humano à natura generantur. Cum hæc & similia ex sanguine produci videamus, mirandum non est, sæpissime pluribus imposuisse excretiones uterinas sanguineas, hanc illamve formam adeptas, cum in uteri, aut cervicis uteri cavo, imò & in vagina per aliquot horas hæserint, & in coagulum & præsertim quidem in iis, limosiorque factus est. Hinc plures quoque fue-

digt by een, te voorschyn, en is dit hayr anderhalf duym lang. Ziet de IV. Plaat. Fig. VI. van dit VI. Cabinet.

N°. VII. Een vlesje met vogt, waar in bewaard werd een gesingeert Vlies, 't welk door de konst gemaakt is, uyt het wey of huyagtighe gedeelte myns bloeds, en dat alleen door 't roeren en bewegen van't bloet met een takje met bladeren van 't gewas *Portulaca affinis planta fruticosa*, tot dat het bloet quam te stollen, en op dat het te beter na een vlies zoude gelyken, zoo ist dat ik een takje, met kleyne bladerkens voorsien zynde, uytgekosen heb, door welkers toedoen dese stoffe sigh te beter konde uytsetten tot een vliesagtigh wesen.

Ondertusschen staat ons hier aan te merken, dat door dit onwaare vlies of vliesagtigh wesen zeer veel draaden of zaselinghe loopen, die geene gelykende, dewelke in 's menschen lighaam van de natuur werden voortgebragt. Als men dan ziet, dat deze en geene zaken uyt bloet, dat buyten sijn vaten is geraakt, voortgebragt werden, zo is 't niet te verwonderen, dat veele bedrogen zyn geworden, door de vloed der Vrouwen, welkers bloed nu dese, dan geene forme komt aan te nemen, wanneer het in de scheede, of ook wel in de inwendige hals des Lyfmoeders, na eenige uuren is komen te stollen, en

fuerunt decepti, qui nobis pro monſtris obtruſerunt varias excretiones uterinas, imò per figuras publici juris fecerunt. Ut autem dicta coagulatio, membranacea, appareat, neceſſe eſt, ut poſt coagulationem, per diem unum atque alterum aq., puræ maceretur, ſic rubedo plane diſparet.

en voornamentlyk in die geene, welkers huy des bloeds te dik en te taay is geworden. Ja hier door zyn ſommige zoo verre bedrogen geworden, datſe ons voor monſters wilde opdringen, zoodanighe gecoaguleerde ſtoffe. Nu, op dat ons 't geſeyde te beter vlieſigh zoude voorkómen, zoo moet men 't zelve na de ſtolling een dagh of twee in 't water leggen, op dat de rodigheyd daar uyt mogt getrokken werden.

N°. VIII. Mulieris portio Mammæ cum annexa Papilla, ab Epidermide denudatæ, ut Papillæ cutaneæ luculenter videri poſſent.

Notandum interim me in Theſaur. I°. Papillam muliebrem delineandam curaſſe, aſt verò in hac Papilla longe diſtinctius Papillæ cutaneæ in conſpectum veniunt, ita ut conſultum duxerim de integro hanc Papillam per figur. illuſtrare in hoc Theſaur. VI. Tab. I. Fig. II. Vid. cætera quæ de Papillis ſtatui in Theſ. I. F. IV. Tab. IV.

N°. VIII. Een ſtuk van de Borſt van een Vrouw, met deſſelfs Tepel, waar van het opper-velleke is afgehaalt, op dat de Vel-Tepeltjens te bequamer konde geſien werden.

Aanmerkt ondertuſſchen, dat ik wel in 't eerſte Cabinet een Tepel van de Borſt heb doen afbeelden, maar in deſe komen ons de Vel-Tepeltjens zeer veel klaarder in 't geſighte, zo dat ik te rade ben geworden, dezelve voor de twede maal in dit VI. Cabinet af te laten beelden. Plaat I. Fig. II. Wat ik verders van de Tepels heb geſchreven kan men zien in 't I. Cabinet. Plaat IV. Fig. IV.

N°. IX, Portio Inteſtini Ilei humani, ita præparata, ut tunica quædam, mihi celluloſa, appareat.

Not. 1. Tunicas Inteſtinorum hactenus propoſui quatuor, ſc: 1. extima, quæ communis

N°. IX. Een droog vlesje, en daar in een ſtukje van de bogtighe Darm van een Menſch, waar in te zien is een zeker Vlies, 't welk van my het celluleuſe Vlies der Darmen is geheten.

Aanmerkt eerſtelyk: tot nu toe heb ik vier Vlieſen in 't Gedarmte geſtelt, namentlyk het 1ſte

nis audit, 2. quæ carnosa dicitur, tertia nervosa, 4 villosa; verumenimvero cum sæpissime inter primam & secundam pinguedo colligatur, idque in homine obeso, & pinguedo nusquam nisi in tunicis cellulosis congregetur, quintam annumerare licitum est, sub communi sitam, consultum quoque duxi hanc quintam per Figuram illustrare. Vid. Tab. 6 Fig. 2.

en buytenste is het gemene Vlies geheten, het 2. 't Vlesighe, het 3. 't Zenuagtige, het 4. 't Flueele Vlies; edogh dewyl tusschen het eerste en tweede veeltyts vet gevonden werd, inzonderheyd in Vette Persoonen, en datter nergens vet gevonden werd, als alleen in een byzonder Vlies, zoo heeft het my goed gedagt het vyfde hier by te voeghen, als mede bequaamelyk door een Figuur af te beelden, nadien ik zulks noyt in Figuuren verbeelt heb gesien, ziet de 6 Plaat, Fig. 2.

20. Dicta tunica cellulosa adeo considerabilis est, uti in hoc objecto lustrari potest, ut sub cute vix dentur plures cellulæ, in tunica cellulosa, sub cute sita, quæ vulgò membrana adiposa dicitur, quia cellulæ, in homine sano, pinguedine sunt refertæ, & sæpissime in leucophlegmatia latice aquoso. In macilentis autem membrana dicta tenuissima apparet, nec in ea dictæ cellulæ in conspectum veniunt, nisi flatu sint expansæ.

Ten tweeden. Dit celluleuse Vlies, is zoo considerabel, gelyk men hier zien kan, datter in 't celluleuse Vlies, 't welk onder het Vel geplaast is, naauwlyks meer cellekens gevonden werden. Onder het Vel draagt het in vette Persoonen, de name van vet, als wanneer alle de cellekens met vet vervult zyn; in de Watersugtige, welkers ondervellige deelen met water beset zyn, zitten dese cellekens dikwils vol water, en in zeer vermagerde Persoonen, zoo komt het ons als een zeer dun Vliesje te vooren, zonder dat men dese cellekens dan zien kan, ten zy dezelve met wint opgeblasen werden.

N°. X. Placenta Uterina integra dissoluta, id est, sola portio chorii villosior (de qua egi in Thesaur. V.) hic est ablata, ut vasorum sanguineorum,

N°. X. Een geheele Moer-koek van een Vrouw, dewelke van my zoodanig is toebereyt, dat men het geheel gestel der Bloetvaten, waar uyt de geheele Moerkoek bestaat, zeer klaar zien kan, 't welk

rum, Placentam constituentium, constitutio luculenter videri possit, id quod fieri nequit, nisi vasis ad extremum usque repletis, Placenta liquori innatet.

't welk niet zoude konnen geschieden, ten waren men het ruyghe gedeelte van 't Vlies *chorion* (waar van gehandelt is in de Beschryving van 't V. Cabinet) eerst wegname, de Bloet-vaten tot haar uyterste toe vervulde, en dan in een heldere voght gelegt wierd.

No. XI. Phiala in liquore continens portionem hepatis hydropici, quæ tota quanta nil, nisi meræ visiculæ, gelatinosa materia repletæ.

No. XI. Een Vles met vogt, waar in te zien is, een stuk des Levers van een Watersugtighe, dewelke geheel en al niet anders als een 't samenstel van ronde Blaaskens of cellekens was geworden, met een gelatineuse stoffe vervult zynde.

Not. 1°. Quandoquidem hepar viscus est, ex meris vasis constitutum, nullis intercedentibus glandulis, aut parenchymate (sicuti hoc distincte videri potest in edibus meis), concipi vix possit, quomodo omnia illa vasa majora, minora, nec non ramusculi minutissimi, in vesiculas mutari queant, nisi statuamus tunicam cellulosam etiam inesse vasis sanguineis, sicuti ego demonstrare possum, quibus in hydrope vasculosa, ut ita loquar, ab humore aquoso, limoso, gelatinoso, repletis, vasorum cavitates à compressione continui affluxus occœcentur.

N. XII.

Aanmerkt ten eerste. Nadien de Lever een t'samenstel is alleen van Vaten, zonder tusschenkomingh van eenighe kliertjens, of andere t'samen geronne stoffe *Parenchyma* (gelyk men zulks zeer bequaam 't mynen huyse zien kan) zoo kan men naulyks beseffen, hoe alle die groote en kleene vaten, ja ook selfs alle de aller kleenste Takskens zoude konnen in Blaaskens veranderen, ten zy men ook een celluleus Vlies in de Bloetvaten komt te stellen, gelyk ik zulks ook toonen kan: Nu dese cellekens van dit celluleuse Vlies in een Ader-water-sugt (op dat ik dese nieuwe benamingh kome te gebruyken) vervult zynde met een water-agtighe of gelatineuse vogt, zoo moet de gantsche holligheyd der Aderen door den aanpers deser voghten toegedrukt en gesloten werden.

No. XII.

N. XII. Phiala ſicca, & in ea portio ſpinæ dorſi cujuſdam quadrupedis, mihi ignoti, quam ex Africanis oris mihi attulêre, & circa illam

Not. 1°. Omnes vertebras ſine ulla ligamentorum ope ſibi invicem ita connecti & cohærere, ut ſpina mobilis ſit, ſine ulla disjunctione vertebrarum.

2°. Nonnullas vertebras immobiles eſſe, propter Ancyloſin, id quod in ſpina dorſi adulti hominis admodum frequens.

N°. XIII. Phiala ſicca, in qua conſervatur ſceleton fœtus humani, decem circiter hebdomadum, cujus dextra continet coſtam fœtus humani jamjam nati, & ſpiræ inſtar tortam, idque artificio, liquor enim, in quo conſervaveram objectum, juſtò acidior factus, ita mollificaverat coſtas, ut fili, aut funiculi inſtar, torqueri potuerint. Pone ſceleti brachium ramus arterioſus reperitur, arbuſculam repræſentans, ceracea materia enim repletam exſiccavi, & ſic poſui,

N°. XII. Een droogh vleſſie, waar in te zien is, een gedeelte van de Rugge-graat van een ſeker vier-voetigh dier, 't welk my onbekent, uyt Africa geſonden is.

Aanmerkt ten eerſte. Dat byna alle deze wervel-beenderen onderlingh zoodanig zyn gekoppelt en aan een gehegt, zonder eenigh hulpmiddel van banden of peezen, dat men haar alzints kan beweegen, zonder los te gaan.

Ten tweden. Zoo is het aanmerkens waardigh datter enighe wervel-beenderen door een Beenighe vereeninghe, *Ancyloſis*, tegens de loop van de natuur aan een gegroeyt zyn, 't welk men in oude Menſchen ook dikwils ziet gebeuren.

N°. XIII. Een droog vleſſie, waar in bewaard werd het geraamte van een Kindje van ontrent tien weken dragts, in wiens regter handje vaſt werd gehouden een ribbetie van een jong geboore Kindje, 't welk geboogen is op de wyſe van een wyngaarts klauwiertje; en zulks is door konſt te wegen gebragt, door dien de vogt, waar in het voorwerp was bewaart, te zuur geworde zynde, de Ribbens zoo week had gemaakt, dat men dezelve als een ryske of touwtje konde buygen. Agter dit geraamte werd een tak van een op gevulde Slag-Ader gevonden, dewelke een Boomtje ver-

ſui, ut ſuſtentaculo ſit ſceleto dicto, cui innititur.

No. XIV. Fœtus humani, Pulmo, cor, Thoracis pars, à parte poſteriore viſa.

Not. 1o. Hæc omnia proprium retinuiſſe locum.

2o. In dicto objecto Arteria bronchialis ex Aorta vulgò prodiens, hic verò ex art: incoſt: emergens, nec non vena Azygos, cum ſuis ramulis intercoſtalibus luculenter hic in conſpectum veniunt; & cum vaſa horum omnium ſint repleta, colore rubro perfunduntur.

No. XV. Phiala in liquore continens membranæ analogum quid: ſc: mulier, quædam poſt embryonis excluſionem, aut annihilationem, placentulæ rudimentum peperit, hujus autem ſuperficiei cohærebat ſanguis coagulatus, cujus portionem abſtuli & aquæ puræ indidi, ut omnis rubedo evaneſceret; hoc facto, iſtam portionem obſervavi tantam habere analogiam cum membrana, ut operæ pretium fore mihi viſum fuerit liquori meo indere, & ſic conſervare; vix enim credibile eſt, ſanguinem extra vaſa profuſum in ta-

verbeelende het geraamte tot een ſteunſel komt te verſtrekken.

No. XIV. De Longh, Hart, en een gedeelte van de Borſt van een Kind, zoo als ons dat van agteren voorkomt.

Aanmerkt ten eerſte. Dat alle deſe partyen haar natuurlyke plaatze behouden hebben, zoo als die in 't lighaam zyn gelegen.

Ten tweden. In 't zelve voorwerp kan men de *Arteria Bronchialis*, uyt de groote Slag-Ader gemeenlyk, maar hier uit een tuſſen-ribbige ſl: voortkomende, zien, als mede de ongepaarde Ader (*Azygos*) met deſſelfs tuſſchen-ribbighe takxkens en dat geheel rood, wegens het opvullen der zelve met een rood-waſſige ſtoffe.

No. XV. Een glas met vogt waar in yets vlieſighs te zien is, namentlyk een zeker Vrousperſoon, na datze bevrugt was geworden, en het ſchepzelke by haar was vergaan, of buyten weten had geloſt, raakte na heen ook het beginzel of onvolmaakte Moerkoekje quyt, wiens oppervlakte alzints beſet was met geronne bloet, waar van ik een gedeelte af nemende, in ſchoon ſchoon water leyde, op dat alle roodigheyd daar uyt zoude trekken: Dit gedaan zynde vertoonde ſigh dat geronne bloet zoo aardigh een natuurlyk Vlies, dat my daght de moeyte waardigh te zyn, 't zelve te bewaaren: want het ſchynt niet mogelyk te weſen, dat het Bloed uyt

talem ſubſtantiam poſſe mutari.

Hinc etiam varii olim fuerunt decepti in ſuo judicio, exiſtimantes cum puerperæ enituntur ejusmodi objecta, ea eſſe reliquias membranarum placentæ.

N°. XVI. Ren humanus biſectus, in quo luculentius, quam in præcedentibus & à me deſcriptis Renibus videri poſſunt mutationes Arteriolarum in vaſa urinaria à Cl: Bellino delineata.

Cum replerem arteriam renalem, ſimul etiam replebantur, ductus urinoſi vel vaſa urinaria. Præterea in hoc objecto non ſolum diſtincte viſuntur Papillæ renales, quæ nil niſi congeries ductuum urinariorum, verum etiam reptatus extremitatum arteriolarum, quæ, antequam degenerant in ductus urinarios, reptatum circularem mutant in reptatum Serpentinum.

N°. XVII. Portio ſtomachi Lacerti ſquamoſi, diaboli Negundici vulgò dicti, ita inverſi ut ſuperficies interior jam facta ſit exterior; circa ejus Pylorum innumeræ protuberant Papillæ ingentes pyramidales,

uyt zyne vaaten geloopen zynde, in zoo een ſtoffe kan veranderen.

Hier door is 't dat veele voorheen zyn bedroogen geworden in haare meeninghe, wanneer de Kraamvrouwen zoodanighe ſtoffe quamen te loſſen, datſe zulks voor nagebleve Vlieſen van de nageboorte hebben aangeſien.

N°. XVI. Een doorgeſnede Nier van een Menſch, waar in veel duydelyker de veranderinghe der Slagh-Aderkens der Nieren in de Pis-canaaltjens, van Bellinus afgebeelt, als wel in de voorgaande, en van my beſchrevene Nieren te zien zyn.

Wanneer dat ik deſes Niers Slag-Ader opvulde, zoo iſt, dat te gelyk ook deſſelſs Pis-canaaltjens vervult wierden: daarenboven, zoo ziet men in dit voorwerp niet alleen zeer diſtinct des Niers Tepeltjens, die niet anders zyn als een t'ſamenſtel en by een komſte van alle Pis-canaaltjens, maar ook de cours der uyt eynden van de Slagh-Aderkens, dewelke eer zy in de Pis-canaaltjens komen te veranderen, haare ronde cours verwiſſelen in die der Slanghen.

N°. XVII. Een ſtuk van de Maagh van een groote geſchobde Haagdis, die men de Negundoſche Duyvel heet, dezelve heb ik omgekeert, en 't binnenſte buytewaarts gewent, en alzoo komen ons hier voor ontrent den uytgang van de Maagh groote uytpuylende

 de

dales, nonnullà autem ſunt oblongo-rotundæ.

N°. XVIII. Phiala in liquore continens Infantis caput, vitæ ſpeciem præ ſe ferens, cujus Cerebro extracto, in conſpectum veniunt Nervi.

N°. XIX. Phiala in qua continetur Crus cum Pede fœtus hum: quo conculcari videtur Crocodili fœtus, dictus Crocodilus naturali geſtu & colore præditus, morſum minatur.

N°. XX. Fœtus humani Brachium, cum Scapula & oſſe claviculari.

Not. 1°. In totum fere cutis eſt ablata, ut vaſa ſanguinea non ſolum, verum etiam Nervorum ſitus inter vaſa ſanguinea luſtrari poſſint.

2°. Caro ubique viventis inſtar rubicunda, ut & digiti manus, vitæ ſpeciem repræſentantes.

3°. Digiti Manus cutem retinuerunt, ut naturalem conſtitutionem conſervarent, & actionem, naturali ſimilem, repræſentarent, inter eos enim con-

de Tepeltjens, waar van zommige Piramiedwys, andere langwerpigh rond zyn.

N°. XVIII. Een vles met vogt, in zigh onthoudende het Hoofd van een Jongh geboore Kindje, 't welk zeer levendigh van couleur is, de Herſſene hier uytgenome zynde komen ons de Zenuwen in 't geſight.

N°. XIX. Het Beentje van een jongh geboore Kindje, wiens Voetje een kleen Crocodilletje ſchynt te trappen, welk Crocodilletje wederom door zyne geſten het Voetje ſchynt te byten, en dit alles zeer levendigh van couleur.

N°. XX. Een Armtje met desſelfs Schouder-blad, en Borſtbeentje van een jongh geboore Kindje.

Aanmerkt ten eerſte. Dat het Vel voor 't meeſte gedeelte wegh genomen is, op dat men niet alleen de Bloet-vaten, maar ook de Zenuwen, en haar natuurlyke plaatze tuſſchen de Bloed-vaten zoude komen te zien.

Ten tweden. Dat het Vlees alzints zigh als levendigh komt te vertoonen, als ook mede de vingertjens.

Ten derde. De Vingertjens hebben haar Vel behouden, om haare natuurlyke geſtelteniſſe en actie, dieſe verbeelden, te aangenamer voor 't oogh te maken, want tuſ-ſchen

continentur Inteſtinula craſſa fœtus vitulini exigui, mœconio nigro repleta, ſuntque arteriolæ per Inteſtina diſſeminatæ ceraceâ materiâ repletæ, id quod viſui gratiam conciliat.

N°. XXI. Phiala in liquore continens Uterum mulieris, quæ à marito in adulterio deprehenſa, occiſa eſt: Vocatus ad cadaveris apertionem, reperi Uterum aliquanto eſſe tumidiorem, itaque ſuſpicabar illam concepiſſe, Uterum itaque mecum aſſumpſi, ut ſuſpenſa manu omnia inveſtigarem, eoque aperto, inveni ejus ſubſtantiam eſſe craſſiorem; cavitas autem referta erat ſemine albo & bene cocto, aut ſaltem ſubſtantiâ, quæ ſemini virili ad colorem & viſum, ſimilis erat, utraque Tuba eodem liquore quoque referta erat.

Hiſce viſis ſumma cum cautela hæc omnia liquori meo quidem indidi; Utero autem aperto contentum ſemen omne in Utero continere haud potui,

ſchen de Vingertjens werden gehouden het groote gedarmte van een onvoldraage Kalfje, 't welk maar wynigh weeken was gedragen; door dit gedarmte, 't welk nogh vervult is van ſwarte Darmsvuyligheyd, die men (*mœconium*) noemt, loopen de opgevulde S lag-Aderkens zoo curieus door, dat het oogh hier door zeer voldaan werd.

N°. XXI. De Lyf-moeder van een Vrouw, dewelcke van haar Man in overſpel gevonden zynde, dood geſtoken wierd. Als ick geroepen wierd, om het Lighaam te openen, zoo bevond ik de Lyfmoeder wat meer als ordinaris verheven, waar uyt ik vermoeden kreegh, dat zy bevrugt was geworden, weshalven ik de Lyfmoeder mede nam, om dezelve naukeurigh te onderzoeken; dezelve geopent zynde, zoo heb ik bevonden, dat deſſelfs weſen of ſelfſtandigheyd wat dikker was, en dat de holte des Lyf-moeders niet alleen, maar ook beyde de Eyer-wegen of Trompetten, vervult waren met wel gekookte Manlyke natuur, of ten minſten met die ſtoffe, in 't aanſien en met de couleur overeenkomende.

Dit ziende, zoo heb ik wel met alle omſigtigheyd dit alles in myne gewoone vogtigheyd gelegt, maar de Lyf-moeder geopent zynde, en konde het geſeyde daar

tui, portio tamen, liquoris ope, in coagulum redacta, in uteri cavo, ut & in uteri ore huc usque hæret, Tubæ autem, quæ integræ remanserunt, adhucdum præ copia tument, cum autem tubas non nihil premerem semen libere effluebat.

Cum jam consideramus mulieres affirmare sese, (si non semper, saltem ut plurimum,) factas esse gravidas, aut concepisse, cum sentiunt semen maxima parte remansisse in utero, & contra in coitu improlifico semen exitum sibi quærere, percipiant: Quid hinc aliud concludendum, quam quod non solum aura seminalis, verum etiam substantia ipsa ad conceptionem sit necessaria. Dixerit forsan aliquis, reperiri mulieres quæ dicunt sese concepisse, quamvis semen non retinuerint, Resp: Credibile esse illas saltem tantum retinuisse seminis, quantum requirebatur ad conceptionem prolificam.

Utrum jam talia animalcula in semine virili contineantur, quæ ad conceptionem hoc vel illud conferant, in medio relin-

daar in niet geheel en al bewaart werden; eghter zoo isser een gedeelte van in blyven zitten, 't welk door toedoen van myne voght in de holte is komen te stremmen, als mede in de mond van de Baar-moeder.

De Eyer-wegen of Trompetten ongeschonde zynde, zyn nogh t'eenemaal daar van opgevult, waar aan als ik maar sagtjens quam te drukken, 't zelve daar uyt liep. Als men nu considereert, dat de Vrouwen ons zeggen, dat zy (indien niet altoos, ten minsten meestentyd,) beswangert werdende, gevoelen de natuur des Mans meerendeels by haar te blyven; en ter contrarie, dat het haar anders weder afgaat; wat zal men hier van anders gelooven, als dat de stoffe van de natuur, en niet alleen desselfs dampen of geesten, tot dit werk vereyst werden; men zal my mogelyk hier tegenwerpen datter Vrouwen zyn gevonden, dewelke, zeggen bevrugt geworden te zyn, hoewelse de natuur des Mans niet by haar behielden, zoo zy meenden, eghter zoo is't geloof lyk, en zeer apparent, dat die te minsten zoo veel by haar hebben gehouden, als vereyst wierd tot de vrugtbaarheyd.

Offer nu ook zoodanighe diertjens in der Mannen natuur huysvesten, dewelke dit of dat toebrengen tot de bevrughtingh, dat zal

linquo, illud enim extra ſcopum meum eſſet, quia nil deſcribere ſtatui, niſi quod in XVI meis Theſauris Anatomicis demonſtrare valeam, & quæ in Theſauris luſtrari poſſunt: Hoc tantum contendo ex dictis & in poſterum dicendis, auram ſeminalem haud ſufficere, ſed neceſſe eſſe, ſemen ipſum Uterum intrare in coitu prolifico.

Ova autem muliebria, quæ à ſemine fœcundantur, & poſt fœcundationem per ductus ovarios, ſeu Tubas deferuntur, ad uteri cavitatem in hoc objecto, non tam luculenter viſuntur, quam quidem in ſequentibus, quia nullam inſtitui præparationem. An autem in illa actione Ovum totum, an vero Ovi contentum Ovario ſolummodo exeat, anceps olim heſi, jam verò poſterius verum eſſe credo, quia in Gallinis externum Ovi integumentum, ovario adhærens, ſimul cum Vitello non extruditur, ſed in calicis forma remanet: Præterea in utero muliebri fœcundato, in principio

Theſ. VI.

zal ik hier niet aanroeren, aangeſien zulks buyten myn oogmerk zoude zyn, nadien ik in dit werk niets voorgenomen heb te beſchryven, als 't geen in myn XVI. Anatomiſche Cabinetten gevonden en getoond werd.

Dit alleen is myn vertrouwen, en dat uyt het gezeyde, en 't geen na heen volgen zal, dat de dampen of geeſten des zaads, niet genoegzaam zyn tot de bevrugtingh, maar dat de ſubſtantie ſelfs daar toe vereyſt werd, en tot de Lyf-moeder moet ingaan.

Nu de Eyerkens der Vrouwen, die door de natuur des Mans bevrugt worden, en na heen door de Eyer-wegen of Trompetten afgegevoert na des Lyf-moeders holte, en zyn in dit voorwerp zoo wel niet te zien, als wel in de volgende, om dat ik die daar toe niet heb bereyt, om dezelve te zien.

Of nu in die actie, het bevrugte Ey geheel en al uyt de Eyer-ſtok werd geperſt, dan of alleen het interieur uytgangh neemt, daar over heb ik lang in bedenken geweeſt, egter zoo geloof ik nu het laaſte, om dat in de Eyeren der Hoenders het buytenſte bekleetzel, zeer vaſt zittende aan de Eyerſtok, het doir niet volgt, maar aan de Eyer-ſtok kelkjens-wys vaſt blyft zitten: Daarenboven zoo is alles in de beginne in de Baar-moeder zoo teer, datter niets

cipio conceptionis, omnia ita tenera, ut nil reperiatur, quod corticem Ovi, redoleat, id autem, quod remanet, mihi ceu cortex eſt, circa quem obſervavi, ſc: quod ejus cavitas, poſt contenti expulſionem, admodum ſit mollis, villoſa, rubicunda, ſanguinolenta, ſicuti videre eſt in cavitate uteri poſt fœtus excluſionem, ita ut excluſio Ovi ex Ovario conſideranda ſit, tanquam primus, & Ovi partus.

Præterea difficile eſt credere in excluſione contenti Ovorum, corticem ſimul Ovario exire, quia cortex tam firmiter Ovario connectitur, ut incredibile ſit, corticem ſimul cum contento Tubam intrare: Interim per ovi contentum non ſolum liquorem, quo repleta ſunt ova, intelligo, ſed liquorem ſimul cum tenerrimis membranulis, liquorem immediate ambientibus. Fateor quidem, me hic latum campum aperire, quem tamen à limine tantum ſalutare volui, conſiderans hoſce meos Theſauros nil eſſe, niſi Catalogos; ſufficiat itaque me ea communicaſſe,

gevonden werd, 't geen na 't buytenſte en dikſte ſchelle van 't Ey gelykt, maar 't geen in de Eyer-ſtok na blyft, conſidereer ik, als het kelkje van 't Ey, waar ontrent ik bevonden heb, dat deſſelfs holte, na het afgaan van het binnenſte des Eys, byzonder rouw, ſagt, rood en bloedigh is, gelyk men ook zodanigh dat deel des Lyf-moeders vind, waar aan de Moer-koek heeft geſeten, even na het baaren: zoo dat den uytgang van 't Ey uyt de Eyer-ſtok geconſidereert kan werden, als de eerſte en Eytjes baring.

Hier en boven zoo is 't beſwaarelyk te gelooven, dat in 't uytperſſen van het binnenſte des Eys, de buytenſte ſchorſſe ook zoude komen te volgen, en tot de Eyerwegen ingaan, nadien de zelve byſter vaſt vereenigt is met de geheele Eyer-ſtok.

Ondertuſſchen zoo ſtaat te letten, dat ik met het inwendighe des Eys niet alleen verſtaa, die vogt, waar van het Ey vervult is, maar met deſe vogt ook te gelyk die zeer tedere Vlieskens, die deſe voght immediatelyk komen te omvangen.

Nu zoo beken ik hier wel een ruym Velt te openen, waar in diep te weyden, myn meningh niet is, nadien ik conſidereere, deſe myne beſchryvingen alleen moeten gehouden werden voor Catalogen myner Cabinetten, wes-

nicasse, quæ observavi, conservavi, & quæ demonstrare valeo.

N°. XXII. Crus infantis, viventis speciem præ se ferens.

Not. 1. Cute adempta Musculi in conspectum veniunt, ut & Nervus cruralis, qui sub Poplite denudatus bifariam dividitur, ex ejus bifurcatione ramus oritur, qui per dorsum Musculi Gasterocnemy externi repens, à latere calcis, Pedem adit, & sic ulterius subdivisus, per Pedis exteriora disseminatur, & ut hæc omnia naturalem constitutionem conservarent, liquori meo indidi.

N°. XXIII. Phiala in liquore continens infantis Brachium, colore & constitutione Brachium vivum representans, & ne hoc objectum deses videatur ab indice dependentem habet, & demonstrat portionem Piæ matris humanæ, cujus arteriolis, ceraceâ materiâ rubrâ, repletis, summa rubedine Pia mater perfusa est, & quod Not. Per dictam portionem Piæ matris disseminantur corpuscula innumera albicantia capitis

weshalven het genoegh is in deselve 't een en 't ander in te voegen, 't geen ik geobserveert hebbe, en 't geen ik vertoonen kan.

N°. XXII. Een Been van een jongh geboore Kindje, zeer levendigh van couleur.

Aanmerkt ten eerste. Dat het Vel afgehaalt zynde, de Spieren gezien werden, als mede de Zenuw van 't Dye-been, dewelke in 't vouwen van de knie ontbloot zynde, in tween verdeelt werd, en uyt dese verdeelingh komt een tak voort, dewelke langs de rugh van de buytenste Kuyt-spier na de voet loopt, en dat op de zyde van 't hielke, dese verders in takken verdeelt zynde, verspreyt zigh door het buytenste des voets.

En op dat dit alles zynè natuurlyke gestalte zoude behouden, zoo heb ik het in myne voght gehangen.

N°. XXIII. Een Vles met voght, waar in gevonden werd het Armtje van een jongh geboore Kindje, 't welk van gestel en couleur nogh schynt te leven, en op dat het niet zoude schynen ledigh, en buyten werkzaamheyd te zyn, zoo vertoont het een gedeelte van 't dunne Herssen-vlies, 't welk van dessels voorste vingertje afhangt, wiens Slagh-Aderkens met een rood-wassighe stoffe opgevult zynde, 't geheele vliesje byster rood maken: En 't geen hier nogh aan te merken staat: door dit Vliesje zyn byster veel witte

tis aciculæ minoris magnitudine, quæ mihi pinguedo, aliis autem glandulæ, aſt perperam, nuncupantur.

N°. XXIV. Phiala liquore repleta; in qua luſtrari poteſt Placenta uterina humana integra, cum ſuo funiculo umbilicali.

Not. 1o. Quod portio Villoſa Tunicæ chorii variis locis ſit lacerata & ablata, ut vaſorum extremitates ultimæ conſpici poſſint.

2°. Vaſa ſanguinea Placentam conſtituentia ad ultimas extremitates ſunt repleta.

No. XXV. Phiala in liquore conſervans corpus quoddam præternaturale, prodigioſæ magnitudinis, ex utero vaccino expulſum, undique pilis brevibus, nigris, albis, ſtipatum, & pedunculo longiſſimo præditum, quemadmodum cœlo ſuo ſculptor expreſſit. Tab. VI. Theſ. VI.

Not. 1o. Quod dictum corpus nullis gaudeat viſceribus, ſed liquorem olim continebat.

2o. Prima fronte viſum, repræſentat caniculum dormientem, qui caput & Pedes abſcondit, ut facere ſolent canes, ubi ad dormiendum ſeſe componunt.

3.

witte Lighaamtjens, zoo kleen als ſpelde hoofdjens, verſpreyt, dewelke zommige te onregt voor kliertjens, en ik voor het Vet houde.

No. XXIV. Een vles met vogt, waar in te zien is, een geheele Moer-koek van een Vrouw met deſſelfs Navel-ſtrengh.

Aanmerkt ten eerſte. Dat het ruwe deel van 't Vlies Chorion, op verſcheyde plaatzen geſchonden en ook weggedaan is, om dat de uyteynden der Bloet-vaten van de Moer-koek zoude konnen geſien werden.

Ten tweden. De Bloed-vaten, des Moer-koeks geſtel makende, zyn tot het uyterſte toe alſints vervult.

No. XXV. Een heel groot onnatuurlyk lighaam, alzints met korte witte, en ook ſwarte hayren beſet, 't welk een Koe door de Teeldeelen geloſt heeft, waar aan een langhe band, als een ſteel hangt, gelyk de Plaatſnyder het zelve hier heeft afgebeelt, in de VI. Plaat van 't VI. Cab.

Aanmerkt ten eerſte. Dat dit Lighaam gants geen ingewanden heeft, maar was van binnen met water beſet.

Ten tweden. Dat het met de eerſte opſlagh van 't Oogh, een ſlapend hondje, 't welk het hoofdje en pootjens eenigzints verbergt, gelyk de honden wel meermaals komen te doen, als ſy haar tot het ſlaapen gaan nederleggen.

Ten

3°. Pedunculus Funiculum umbilicalem egregie mentitur, an ab eo dependerit in uteri cavo, dicere nequeo, verosimile tamen eſt.

Hiſce viſis, cogitare cœpi, utrumne tale quid ab aliis olim quoque fuerit viſum, illudque anſam dederit, ſtatuendi Molas dari in utero, idque tranſtulerint ad uteros humanos, è quibus non raro corpora expelluntur, de quibus ſuprà egi; veras autem Molas, de quibus fabulantur multi, à nemine unquam fuiſſe viſas, exiſtimo, propterea quod ſæpenumero mihi attulerint corpuſcula utero excluſa, quæ mihi pro Molis obtrudere voluerunt.

Si veræ exſtarent Molæ, ad meas proculdubio veniſſent manus, quandoquidem uberrimam habui occaſionem & à triginta ſeptem annis cum obſtetricibus converſatus fui, earumque examini, ſimul cum Inſpectoribus Collegii Medici, præſui, & quicquid illis occurrebat, hoc mihi demonſtrare haud negligebant; nunc autem

Ten derde. Deeſe ſteel of band verbeelt de Navel-ſtreng te zyn; of nu dit voorwerp daar aan vaſt gehangen heeft in de holte des Lyfmoers, zulks kan ik niet zeggen, eghter zoo is 't waarſchynelyk.

Dit ziende heb ik beginnen te denken, of diergelyke voorwerpen niet wel voorheen ook andere voorgekomen moghten zyn, en zulks oorzaake gegeven hebben, van dat men heeft begonnen te ſpreken van Suygers, en zulks van de Koeyen, tot de Menſchen overgebragt te zyn, nadien de Vrouwen ookwel zomtyds onnatuurlyke zaaken komen te loſſen, waar van hier voren geſproken is; maar ware Suygers met hayr beſet, en die een byzonder leven zouden hebben, geloof ik noyt gezien te zyn, te meer alzo men my dikwils voorwerpe t'mynen huyſe gebragt heeft, die van Vrouwen waren afgegaan, en die ſy my voor Suygers wilde opdringen.

Indien datter waare Suygers waaren, zoo zoudenſe buyten twyffel my in ſeven-en-dartig Jaaren wel eens zyn voorgekomen, aangezien ik daar toe een zeer groote gelegentheyd gehad heb, wegens de geſtadighe ommegangh der Vroet-Vrouwen, welkers examen ik nevens de Heeren *Inſpectores Collegii Medici* nu ſeven-en-dartigh Jaaren bygewoont hebbe, waar door ſy gewoon zyn my alle vreemde zaaken ter hand te ſtellen

tem ſanguinem coagulatum, animalculi formâ, tunc Sarcoma, ex Uteri cavo prognatum, ſæpiſſime quoque Placentulas uterinas induratas, mihi oſtendebant, quas etiamnum magno numero ſervo, quæ nil minus quam Placentæ formam præſeferunt, ita ut exiſtimem, veras non dari molas, quæ (uti nugantur) vivunt, multò minus volant, & ſub veſtibus mulierum, quæ aſſiſtunt parturientibus, ſeſe abſcondunt.

len, om het zelve te onderſoeken, en alzoo braghten ſy my dikmaals geronnen bloet, 't welk na de gedaante van een dier eenigſints geleek, zomtyts vertoonden ſy my vleeſighe geſwellen, die uyt de binnenſte oppervlakte des Lyf-moeders waaren uytgewaſſen, en afgevallen, en niet zelden kleene nageboortens, dewelke als ontaard en verhard zyn geworden, en in groote menighte t'mynen huyſe bewaart worden; zoo dat ik vertrouw, datter geen waaragtighe Suygers gevonden werden, daar zoo veel met onwaarheyd van geſegt word, datſe leven, veel min datſe zoude konnen vliegen, en haar onder de rokken der aſſiſterende Vrouwen, komen te verbergen.

N°. XXVI. Infantis brachium & manus, inter cujus digitos continetur portio Pulmonis, in qua, transverſim ſecta, Veſiculæ, Pulmonis ſubſtantiam conſtituentes, patent & hiant, ſicuti fit in inſpiratione: & cum Pulmo à me inflatus non ſit, videri poſſunt Veſicularum naturalis magnitudo & capacitas.

N°. XXVI. Het Armtje en Hand van een kleen Kindje, tuſſchen wiens Vingertjens gehouden werd een ſtukje van de Longh, over dwers doorgeſneden, waar in de Blaaskens, die de ſubſtantie des Longhs uytmaakt, gapen en openſtaan, gelykſe doen in het inademen, en dat zonder van my opgeblazen te zyn, zoo dat men hier haar natuerlyke groote en ruymte zien kan.

N°. XXVII. Phiala in liquore continens Infantis Brachium & manus, rubicundiſſimo colore perfuſum, & vitæ ſpeciem tam nitide repræſentans, ut nemo (niſi à corpore abſciſſum vi-

N°. XXVII. Een Vles met voght, waar in te zien is het Armtje en Handje van een jongh Kindje, 't welk zoo rood en levendigh van couleur is, dat niemand dit voorwerp voor een dood Armtje

videret) pro Brachio Infantis denati haberet.

Not. Inter digitos retinet portionem Thoracis fœtus jam jam nati, vivido colore quoque præditi, & ita præparati, ut Nervi intercoſtales, eorumque reptatus perfecte videri poſſint; ubi notandum, Nervos Intercoſtales non ſemper in coſtarum ſulcis tam præciſè ſeſe abſcondere, quin ſæpe extra eos proſiliant, ſicuti hic videri poteſt, ita ut in Paracenteſi Thoracis, aliquando lædi poſſint, ut olim factum vidi, unde ægro convulſionibus correpto, ab ulteriore perforatione deſiſtere coactus fuerit Chirurgus.

Armtje zoude aanzien, ten waare men bemerkte 't zelve van 't Ligħaamtje afgeſcheyden te zyn.

Aanmerkt dat het tuſſchen de Vingertjens een ſtukje van de Borſt van een ander pas geboore Kindje houd, 't welk mede levendigh van couleur, en zoo toebereyd is, dat de tuſſchen-ribbighe Zenuwen en ook haare cours, perfect konnen gezien werden, waar omtrent te letten ſtaat, dat de tuſſchen-ribbighe Zenuwen niet altoos haar zoo juyſt verbergen in de groeven der Ribbens, dat zy daar niet wel eens buyten en bezyden dezelve zoude loopen, gelyk hier gezien kan werden, zoo datſe in 't maken van een openingh in de Borſt, (*Paracenteſis*) wel eens konnen gequeſt werden, gelyk ik voor heen wel gezien heb in 't doorbooren, waar door den lyder in ſtuypen quam te vervallen, ende den Chirurgyn genootzaakt wierd op te houden om vorders voor te gaan.

N°. XXVIII. Infantis Pes, in liquore conſervatus, & ita præparatus, ut integumentis exterioribus ablatis in conſpectum veniant Pedis, digitorumque muſculi, naturali colore rubicundo præditi.

N°. XXVIII. Het Beentje van een kleen Kindje, zoodanigh toebereyt, dat de uytwendighe bekleetzels als Vel, vet &c. weghgenomen zynde, de Spieren van 't Been, en van de voet gezien konnen werden, en dat rood en levendigh van couleur.

N°. XXIX. Infantis Brachium viventis ſpeciem referens, à cujus Indice dependet à capillo portio Veſicæ hominis,

N°. XXIX. Een Armtje van een Kindje zeer levendigh van couleur, tuſſchen wiens Vingertjens aan een hayrtje afhangt, een ſtuk van de Blaas van een Menſch, de-

nis, calculo, dum viveret, laborantis.

Not. Ab attritione continua calculi, ſuperficiem interiorem Veſicæ hic occurrere inæqualem & ramoſam, vide ſuper hac re plura Theſaur. II.

N°. XXX. Uterus muliebris, maximis, mediocribus, ut & parvis tumoribus rotundis undique obſitus.

Dicti tumores ſunt admodum ſcirrhoſi, vel potius ſcirrhi, utero non ſolum pedunculi ope, verum etiam abſque eo, connati ſunt. Hæc omnia in liquore conſervantur, ut conſtitutionem naturalem retinerent.

N°. XXXI. Phiala liquore repleta, & in ea portio magna ſpinalis Medullæ cum annexa Cauda equina, colore niveo prædita ex homine.

N°. XXXII. Uterus cujuſdam mulieris, à paucis diebus gravidæ, ſicuti hoc liquet ex Uteri, ut & unius ovi conſtitutione.

Not. 1°. Uterus mole major, quam quidem in muliere, quæ non concepit.

2°. Uteri cavitas villoſa, & in

dewelke in zyn leven met de ſteen gequelt was.

Aanmerkt hier, dat door het geduurig vryven van de Steen, de binnenſte oppervlakte ons hier ongelyk en als getakt (om zoo te ſpreken) voorkomt, ziet hier over verders na het II. Cabinet.

N°. XXX. De Lyfmoeder van een Vrouw, dewelke van buyten beſet is, met zeer groote, middelmatige, en ook klyne geſwellen.

Deſe geſwellen zyn Scirrheus, ja Scirrhi ſelfs, waar van datter zommighe met, andere zonder ſteeltjens aan de Lyfmoeder vaſt ſitten; dit alles werd in een voght bewaart, op dat het zyne natuurlyke geſtalte zoude behouden.

N°. XXXI. Een Vles met voght, en daar in een groot gedeelte van 't Rugge-mergh, met deſſelfs alzoo genaamde Paardeſtaart, en dat uyt een Menſch. Dit alles is zeer wit, en wel geconſerveert.

N°. XXXII. De Lyfmoeder uyt een Vrouw, dewelke, weynigh dagen voor haar dood, bevrugt was geworden, gelyk zulks is blykende uyt het geſtel des Lyfmoeders, als mede uyt dat van een der Eyeren.

Aanmerkt ten eerſte, de Lyfmoeder is grooter uytgeſet, als wel in die geene, die niet bevrugt zyn.

Ten tweden, de hölligheyt van de Baarmoeder bevond ik ongelyk

inæqualis, uti semper in aliis observavi.

3°. Uteri Os admodum amplum & villosum.

4°. In uno ex Ovariis vestigium Ovi videre licet, sc: ubi Ovum est expulsum; calix seu integumentum ovi extimum, quod in ovario, ut ego existimo, remanet, post contenti expulsionem, obsessum est materiâ quâdam rubicundâ, quam olim inveni villosam, post ovi exclusionem; hic autem â liquore occurrit compacta, rubicunda, in cujus medio foramen aut cavitas exigua reperitur, quam ego habeo pro osculo cavitatis, ex qua Ovi contentum est prognatum, quæ cavitas, jam denuo contracta, foraminis instar nobis occurrit.

5°. Pro Ovi contento, ut antea quoque dixi, habeo liquorem, qui in Ovis continetur, & membranulis, Chorio, & Amnio, obducitur, & pro calice, durior pellicula, quæ, post exclusionem contenti, remanet; id quod luculentius videre licet in volatilium Ovariis.

6°. In Uteri cavitate nil nisi li-

Thes. VI.

gelyk en rouw van superficie, gelyk zulks in andere meer geobserveert heb na de bevrughting.

Ten derde. De mond des Lyfmoeders is wyt uytgestelt en rouw.

Ten vierde. In een van de Eyerstokken is nogh te zien de voetstap of 't teken daar het Eytje uit geparst is geworden, want het kelckje of dopje, 't welk van my gehouden werd voor het buytenste bekleetzel van 't Eytje, ziet men nogh zitten in de Eyer-stok, en is het zelve ook nogh bol en als beset met een roode stoffe, die nu wel wat massief is geworden door de liqueur, daar het Jaren lang in gelegen heeft, maar van my voorheen eerst rood en rouw bevonden wierd. In 't midden van 't gezeyde Kelckje is ook nogh te zien een openingje, 't welk van my gehouden werd voor het mondeke van de holte, waar uyt het Eytje gekomen is, welk nu zodanigh weder ingekrompen is, dat het nu als een kleen gaatje ons voor komt.

Ten 5e Voor 't inwendige des Eys houde ik, gelyk te voore geseght is, die voght des Eys, en te gelyk met die dedunne Vlieskens *Chorion* en *Amnios*, en voor het Kelkje, dat dikke velleken of Vliesken, 't welk na blyft, als het geseyde uytgeperst is; en is dit klaarder te zien in de Eyerstokken der Vogelen.

Ten sesde. In de holte van de

Baar-

liquidum quid inveni.

N°. XXXIII. Maxima Stomachi portio pueri, cujus superficies interior, hic facta exterior, estque rubicundissimo colore ab arteriarum repletione, prædita.

Not. 1°. Rugæ naturales, quæ in superficie interiore exstant, non solum hic in conspectum veniunt, verum etiam millena ceraceæ materiæ granula, quæ per extremitates Arteriolarum, exitum sibi quærentia, superficiei internæ adhærent.

Præterea, post repletionem Arteriarum Stomachi, cavitas ejus repleta erat dictâ materiâ ceraceâ, quæ ex Arteriolarum ultimis extremitatibus in cavitatem Stomachi guttatim depluerat, & hoc circa Intestina locum quoque habere expertus sum. Hinc ego suspicor in statu vivo, modo sanitate perfectiore fruamur, Stomachum nostrum per Arteriolarum ultimas extremitates, continuò irrigari humore convenienti, quæ extremitates variis locis, fasciculatim dispositæ, Glandulæ dicuntur, quemadmodum in Intestinis, in quibus hoc luculentius demonstrare valeo, quam quidem in Stomacho. Vide de hisce plura in præcedentibus Thesauris.

Baar-moeder vond ik alleen maar wat voght.

N°. XXXIII. Het grooste gedeelte van de Maagh van een Jonghe, wiens binnenste oppervlakte van my buytenwaarts is gewent of gekeert, en is deze zeer rood wegens het opvullen der Slagaderen.

Aanmerkt ten eerste, hier komen ons niet alleen in 't gesighte de natuurlyke rimpels van de Maag, maar ook zelfs duysende van kleene Graantjens van 't roode wasch, dewelke in 't opvullen, door de uyteynden van de Slagaderkens als uytgeparst zynde, aan de inwendighe oppervlakte zyn blyven hangen, en was de Maagh ook zelfs hier van voor een groot gedeelte vervult geworden, 't welk ik ook dikwils bevonde hebbe in het Gedarmte. Hier uyt zoo vermoede ik, dat wy by levende lyve, zoo langh wy gezont zyn, onze Maagh en Darmen geduurigh bevogtigt werden, door een vogtigheyd, die uyt de uyteynden van de Slag-aderkens als uyt komt te zypelen, welke uyteynden der Slag-aderkens als bundels wys geconstitueert zynde, Kliertjens geheten worden, welke van my klaarder in de Darmen als wel in de Maagh getoont konnen werden, ziet hier over breder in de voorschrevene Cabinetten.

2°. Omentum parte maxima Stomacho cohærens, telæ aranearum instar tenue, nullisque foraminibus pertusum esse. Interim myriadibus arteriolarum rubicundissimarum superbit, visumque allicit.

3°. Lien Stomacho cohærens à naturali constitutione, figura, magnitudine, colore, nihil omnino recessit.

4°. Duodeni portio, Stomacho connexa, præ copia vasorum repletorum rubicunda apparet.

5°. Dicta Stomachi portio dependet à seta, quæ infixa est in Tunica Stomachi carnosa, quâ, nonnihil separatâ, Fibræ carnosæ hic luculenter videri possunt.

N°. XXXIV. Crus, Tibia & Pes infantis, tam nitide conservata, & colore vivido prædita, ut vitæ expertia non videantur.

Pes Jaculatricem, quæ serpentis species est, calcare videtur: Jaculatrix ceu calcata, os aperire videtur: hæc omnia vitæ speciem præ se ferunt.

N°. XXXV. Infantis brachium

Ten tweden, zoo ziet men hier dat het grootste gedeelte van 't Net aan de grond van de Maagh vast sittende, zoo dun is als een Spinnewebbe, en met geen gaatjes doorboort te zyn; ondertusschen is het zelve met duysende roode Slagh-aderkens als doorweven, 't welk aangenaam is te zien.

Ten derde, de Milt aan de Maagh nogh vast sittende, is gants niet verandert van zyne gestaltenisse, want deselve heeft haare groote, figuur en couleur, gelyk in 't leven.

Ten vierde, een stuk van de Twaalf-vingerige Darm, met de Maagh vereenigt zynde, is mede rood van couleur, wegens het opvullen der Slagh-aderkens.

Ten vyfde, het geseyde stuk van de Maagh hangt aan een Paardshayrtje, vast gehegt zynde, aan het vleesighe Vlies des Maaghs, 't welk zoodanigh is gescheyden, dat men de draden van het vleesighe Vlies duydelyk zien kan.

N°. XXXIV. De Dye, Been en Voet van een Jongh Kindje, alles zoo curieus geconserveert, dat men zoude zeggen, het leven daar nogh in te zyn.

Het Voetje schynt te trappen op een Slangetje, 't welk de naame draagt van Rotte-vangertje, of Schiet-slanghetje, en schynt het zelve hier over, als stervende te gapen, en is alles levendig van couleur.

N°. XXXV. De Arm en hand van

chium & Manus, cujus digiti hominis Auriculam continent, quæ Auricula nil de naturali constitutione amisit, ita ut videatur Auricula hominis viventis, quamvis à plurimis annis ita conservarim.

N°. XXXVI. Pueri Brachium, cujus Manus continet Cor hominis, idque in liquore.

Not. 1°. Dictum Cor superficie exteriore esse scabrum, imò ramosum, (si ita loqui liceat) qua scabritie sua connatum Pericardio, idque à prægressa inflammatione harum partium, unde æger intolerabili dolore fuit correptus circa pectoris anteriora, non sine febre continua.

2°. Brachium, Manus, & Digiti vitæ speciem repræsentant, ea propter visui non sunt ingrata.

van een kleen Kind, wiens Vingertjens het Oor van een Mensch vasthouden, en is alles zoo levendigh van couleur en gedaante, datter niets schynt aan te ontbreken, hoewel dese zaaken veele Jaaren zoo bewaart zyn geworden.

XXXVI. Den Arm van een Kindje, wiens Handje het Hart van een bedaaght Perzoon schynt vast te houden, en dat in een vogtigheyd.

Aanmerkt ten eerste. Dat dit Hart van buyten rouw, en als getakt is, (zoo het geoorlooft is aldus te spreeken) door welke rouwigheyd het vereenigt is met het Hartesakske, en dat wegens voorgaande ontsteking deser partye, waar door den lyder met onverdraagelyke pyn wierd aangedaan, en dat niet zonder geduurige Koortze;

Ten tweden. Terwyl het Armtje, Handje, en Vingertjens nogh schynen te leven, zoo is 't dat hier door alle afkeer weggenomen werd.

ASSER SECUNDUS

Continet varia, quæ ad hominis generationem conferunt.

N°. XXXVII. PHiala in liquore continens tria Ova muliebria, à capillis dependentia & ceracea mate-

Op de Tweede PLANK

Werden veel zaaken gevonden tot de voortteeling gedestineert.

N°. XXXVII. EEn droog vlesje waar in drie Eyertjes van een Vrouw, dewelke aan drie hayrtjens hangen met een

materia rubra referta. Vid. Tab. I. Fig. I. Thesaur. VI.

N°. XXXVIII. Phiala in liquore continens Ovum muliebre fœcundatum, Utero expulsum, & à me non apertum, ut demonstrare valeam, quo ritu Ovum fœcundatum, Utero rejectum, constitutum sit, cum ab aliquot diebus in Utero hæserit, & quod

Not. Quia illibatum & integrum est, ejus contentum videri non potest; externe autem videre licet Placentulæ rudimentum. Vide Tab. I. Fig. II. Thesaur. VI.

N°. XXXIX. Ovum muliebre fœcundatum Utero expulsum, eodem modo conservatum & à me apertum, in cujus cavitate, oculis non solum nudis, verum etiam armatis, nullum adhuc Embryonis rudimentum videri potest, quantumvis Ovum recens, & bene esset constitutum, an in nihilum sit redactum à mora, dicere nequeo.

N°. XL. Placentula ut & membranulæ Embryonis, in liquore conveniente conservatæ, & ab una parte apertæ, in quarum cavitate, nullum Embryonis

een roodwaſſige ſtoffe vervult. Ziet de I. Plaat. Fig. I. van 't VI. Cabinet.

N°. XXXVIII. Een Vlesje met vogt, waar in onthouden en bewaart werd een bevrugt Eytje van een Vrouw, 't welk uyt de Baarmoeder voortgekomen, en van my ongeschonden en geheel is gebleven, om te konnen toonen hoe een bevrugt en afgedreeve Eytje van gedaante zigh opdoet, als het zelve eenighe daghen in de Baarmoeder opgehouden is.

En nadien het geheel en ongeschonden is gebleven, zoo kan men niet zien, hoe het van binnen gestelt is, maar van buyten kan men het beginzel van de Na-geboorte beschouwen. Ziet de II. Fig. van de I. Tafel van 't VI. Cabinet.

N°. XXXIX. Een bevrugt Eytje van een Vrouw, 't welk uyt de Baarmoeder is te voorschyn gekomen; het zelve is ook als het voorgaande in een vogt bewaart, maar voor heen van my open gesneden, in wiens holte nogh gants geen beginzel van een Schepzelke is te zien, schoon het vers en wel gestelt zynde, daar toe ook selfs vergroot Glasen gebruykt werden, of nu het beginzel van 't Schepzelke daar in gesmolten en vergaan is, zulks kan ik niet zeggen.

N°. XL. Het Na-geboortentje en Vlieskens van het aller eerste beginzel van een Schepzelke, dewelke in een bequaame vogt bewaard, en van my aan een zyde geopent zyn, en heb in der zelve

nis rudimentum inveni, ficut hoc aliquoties obſervavi, cum mox à partu mihi non traderentur, ita ut exiſtimarem Embryonis rudimentum à reſolutione aut liquefactione in nihilum redactum eſſe, antequam mihi tradebantnr. Vide Tab. I. Fig. V. Theſaur. VI.

Not. Interim, circa dictum objectum, quod portio inferior non pertineat ad Placentulæ rudimentum, ſed illam nil eſſe, niſi cruorem coagulatum, quem vix ſine objecti læſione auferre potuiſſem.

Nº. XLI. Phiala in liquore conſervans Ovum muliebre fœcundatum & apertum, in quo nullum etiam Embryonis rudimentum inveni.

Nº. XLII. Phiala in liquore retinens Embryonis Placentulam, quæ poſt annihilationem Embryonis per aliquot dies in utero remanſit, unde non ſolum aliam induit formam, verum etiam durior facta, nil minus quam Placentulam repræſentat. Vide Tab. I. Fig. IV. Theſaur. VI.

Nº. XLIII. Phiala liquore conveniente referta, in qua videre licet Embryonis, ut & Placentulæ rudimentum, pediculi aut

holte niet met alle gevonden, gelyk my zulks meermalen voorgekomen is, wanneer men my zoodanighe voorwerpen niet aanſtonds ter hand wierden geſtelt, zoo dat ik geloof het beginzel van 't Schepzelke geſmolten of vernietigt was, voor dat het my ter hand geſtelt is geworden, ziet hier van de V. Fig. in de I. Plaat van dit VI. Cabinet.

Aanmerkt, ondertuſſchen, dat het onderſte gedeelte van dit voorwerp niet behoort tot het beginzel van 't Moer-koekje, want het is niet anders als geronne bloed, 't welk ik zonder het voorwerp te quetzen niet zoude hebben konnen removeren.

Nº. XLI. Een Vles met voght in zigh onthoudende een bevrugt Eytje van een Vrouw, 't welk van my opgeſneden is, waar in ook van my niets gevonden is.

Nº. XLII. Een Na-geboorte, dewelke na het vernietige van 't Schepzelke, eenige tyd in de Baar moeder van een Vrouw is blyven zitten, waar door het niet alleen een ander gedaante aangenomen heeft, maar ook ſelfs harder geworde zynde, niets minder als na een Na-geboorte gelykt. Ziet de IV. Fig. van de eerſte Plaat van 't VI. Cabinet.

Nº. XLIII. Een Vles met bequaame Vogt, waar in te zien is het eerſte beginzel van de Menſchwerdingh of Schepzelke, met het be-

aut seminis lactucæ magnitudine.

Not. 1°. Quod Funiculi umbilicalis rudimento adhuc cohæreat; quod rudimentum fili tenuissimi tenuitatem adæquat.

2°. Quod in illo tempore Embryones nobis occurrant instar rudis indigestæque molis, etiam Microscopiis Leeuwenhoekianis, quibus quoque utimur, hic cerni potest: Capitis enim, multò minus oculorum aut artuum, ne vestigium quidem videri potest; dicant, scribant, delineant itaque alii, Embryones paucorum, ut ajunt, dierum, manibus, pedibus oculisque instructos, nunquam autem ab illis fuisse visos, facile colligi potest, ex hoc & sequentibus objectis. Ne dicam de iis, qui sibi persuadent se posse videre Embryones, capite & artubus instructos, idque in ovis mulierum.

Demonstrent ejusmodi Scriptores talia objecta, ad quæ illorum figuræ sunt sculptæ, sicuti ego hic & alibi facio, & tunc calculum adjiciam illorum dictis factisque. Firmius & verius ratiocinatus est, Vir pius Jobus Cap. X. ubi Deum allo-

beginzel van de Na-geboorte, en is het Schepzelke niet grooter als een Luys, of Latuw zaadje.

Aanmerkt ten eerste, dat het Schepzelke nogh vast hangt door toedoen van 't Navel-strenghje aan het beginzel van de Nageboorte, welk Navel-strenghje niet dikker is als een fyn of dun draadje.

Ten tweden, dat ons in die tyd de Schepzelkens voorkomen als een rouw en ongeformeert wit Klompje, hoewel menſe beschouwt met vergroot Glaasen van de Heer Leeuwenhoek, dewelke wy ook in ons gebruyk hebben. In die tyd kan men nogh geen Hoofd, veel min oogen of ledematen zien; laat andere seggen, schryven en in Figuuren verbeelden Schepzelkens van wynig dagen met Handjens, Voetjens, Hoofdjens &c. men kan uyt dese myne voorwerpen wel haast zien, wat van haar zeggen, schryven en afbeeltzels aan te nemen of te verwerpen staat; ik laat staan, 't geen zommighe voorgeven, van datse in de Eyeren van de Vrouwen Schepzelkens met Armen, Beenen, en Hoofdjens konnen zien.

Laat ons zoodanighe Schryvers, 't geen zy zeggen te konnen toonen, ons eens voorhouwden, gelyk ik hier en elders doe, dan zoo zullen wy haar toestemmen; maar veel sekerder, en met meerder waarheyd spreekt den vroome Job hier van Cap: 10. alwaar hy tot den Almogende zeyt, *helt: ghy my*

alloquitur, dicens: *Nonne ſicuti Lac mulſiſti me, & ſicuti caſeum me coagulaſti?* Revera in illo tempore, cum embryones ſunt adeo exigui, comperio rudimenta noſtra maximam habere analogiam cum coagulo lactis, & illud congruere cum hoc noſtro objecto, videri hic poteſt.

3°. Mihi aliquoties tradita fuerunt ejuſmodi Embryonum rudimenta, quæ ſub manibus meis liquefiebant, & ſic in nihilum redigebantur; jam autem experior, quod ſi mox affundatur liquor meus, qui indurare objecta valet, illa ita poſſe conſervari. Vide Tab. II. Fig. I. Theſaur. VI.

N°. XLIV. Phiala liquore repleta, continens Embryonis rudimentum, quod ſine placentula, videndum hic exhibetur, (quia parentes placentulam auferri non tolerabant) aniſi ſeminis magnitudine. Dictum Embryonis rudimentum, dependet à capillo, affixo rudimento funiculi umbilicalis, quod rudimentum funiculi admodum eſt craſſum, pro proportione rudimenti embryonis.

Not.

my niet als Melk gegoten, en als Kaas doen runnen? En voorwaar in die tyd zyn wy als Kaas geronnen, en als een kleen ſtukske zaghte witte Kaas komt het my voor, gelyk hier tot mynen Huiſe te zien is.

Ten derde, Meermaals zyn my zoodanighe voorwerpen en 't beginzel van Schepzelkens voorgekomen, dewelke onder myn handen quamen te ſmelten, en alzoo vernietigt wierden, maar nu zoo heb ik een liqueur, waar in zodanighe zaaken aanſtonds gelegt zynde, komen te verharden, en zoo kan ikſe nu voor altoos bewaaren zonder eenighe veranderingh ja ook de bedervingh. Ziet de I. Fig: Plaat II. van 't VI. Cabinet.

N°. XLIV. Het beginzel van een Schepzelke van een Menſch, in groote met een Anys-zaad over een komende, 't welk ons hier voorkomt zonder het beginzel van het Moer-koekje, waar van ik het heb moeten afſnyden om de Ouders wille. Dit beginzel van het Schepzelke hangt aan een hayrtje des Hoofds, vaſt gemaakt aan deſſelfs Navel-ſtrengtje, en is het bovenſte van dit voorwerp waar aan het hayrtje vaſt gemaakt is, het begin van 't Navel-ſtrengtje 't welk na proportie van 't beginzel van 't Schepzelke zeer dik is, en het onderſte het begin van 't Schepzelke.

Men

Not. Me hoc, & præcedens objectum, in lucem edita, propriis & suspensis manibus tractasse, & secundinarum rudimenta aperuisse, ita ut nullum supersit dubium, quin fuerint constituta, quemadmodum hic nobis occurrunt; & sicuti de præcedenti objecto, ita etiam circa hoc innuo, sc:, quod nullam formam humanam repræsentent in illo tempore; imò nisi ipsemet membranulas aperuissem, vix credere potuissem Embryones in illo tempore talem habere formam, qualem invenio, & hic per figuras exhibeo; ut autem hæc omnia in statu naturali conservarem, liquori requisito indidi, & sic remansêre sine ulla mutatione, quemadmodum in ædibus demonstro, & per figuras hic exprimi curavi. Vid. Tab. II. Fig. I. Thes. VI.

Men moet hier aanmerken, dat ik dit voorwerp, als mede het voorgaande zoo dra zy ter Wereld quamen met eygen handen subtiellyk heb gehandelt en geopend, zoo dat buyten alle bedenken, dezelve zoo waren gestelt, gelyk dezelve ons hier in de Figuuren, en t'mynen Huyse in wesen voorkomen, en zoo ik deze voorwerpen zelfs niet had gehandelt, zoo zoude ik naulyks hebben konnen gelooven, dat de Schepselkens in die tyd zoodanigh van forme of gedaante waaren, gelyk dezelve zyn, en hier afgebeelt hebbe, geenzints de gedaante van een Mensch hebbende. Op dat ik nu dit alles in zyn natuurlyke gestalte zoude conserveeren, zoo heb ik dese voorwerpen aanstonds in een bequame voght geleght, waar in zy zyn gebleven zonder de minste verandering. Ziet de Fig. I. Taf. II. van dit VI. Cabinet.

No. XLV. Phiala liquore repleta, in qua continetur Embryo humanus hordei mundati magnitudine.

No. XLV. Een vlesje met voght, waar in te zien is een Schepzelke van een Mensch, in groote met een gepelt Garste Koorn over een komende.

Not. 1°. Funiculi umbilicalis rudimentum, in hoc objecto tenuissimum quidem, ast in eo occurrit hydatis, magnitudine capitis aciculæ, id quod pluries videre mihi contigit.

Aanmerkt ten eerste. Het begin van de Navel-strengh is in dit voorwerp wel zeer dun, maar heeft egter een Water-gewelletje in zigh, zoo groot als een spelde hoofd, 't welk ik voorheen meermaals heb gezien.

2°. Placentulæ rudimentum, quamvis prodigiosæ videatur magnitudinis, si ad molem embryonis conferatur, tamen considerandum totam illam molem, maxima parte cruorem esse coagulatum, tam firmiter dicto rudimento cohærentem, ut objectum prima fronte visum, facile nobis imponere posset.

Ten tweden. Hoewel het beginzel van 't Moer-koekje byster groot schynt te zyn, ten opsighte van 't Schepzelke, zoo staat hier te considereren, dat alles tot het Moer-koekje niet behoort, 't geen ons hier als Moer-koekje voorkomt, want voor het grooste gedeelte is 't niet anders als geronne bloet, 't welk zigh zoo vast vereenigt heeft met het Moerkoekje, dat men in de eerste opslagh van 't oogh, hier in ligt zoude konnen bedrogen werden.

3°. In illo Embryone, nondum Caput, Oculi neque Artus visibilia. Vid. Tab. II. Fig. III. Thes. VI.

Ten derde. In dit voorwerp kan men nogh Hoofd, Oogen nogh Ledematen zien. Ziet de II. Tafel. Fig. III. van dit VI. Cabinet.

No. XLVI. Phiala liquore referta, in qua cernere licet, Embryonis humani rudimentum paulo majus & crassius grano Hordei non mundati, cum annexa Placentula. Vide Tab. II. Fig. IV. Thes. VI.

No. XLVI. Een vlesje met voght waar in te zien is het beginzel van een Mensche Schepzelke, een wynig groter en dikker als een ongepelde Garste Koorn, waar aan het Na-geboortetje nog vast zit. Ziet de IV. Fig. Taf. II. van 't VI. Cabinet.

Not. 1°. In hoc objecto, grano Hordei non mundati magnitudine paulo majore & crassiore, rudimenta artuum in conspectum venire videntur, tanquam arenulæ majores, aut capitis aciculæ minimæ rotundæ.

Aanm. ten 1ste. Dat men in dit voorwerp, wat grooter en dikker zynde als een ongepeld Garstje, de beginzelen der Ledematen nu al begint te zien in de gedaante van groote Santjens of kleene ronde Spelde-Hoofdjens.

2°. In illo tempore Capitis discretio ab ulteriore corpore videri potest.

Ten tweden. Dat men in die tyd, gelyk hier blykt, het Hoofdje van 't Lighaamtje nu al kan onderscheyden.

3°. Oculi quoque jam sese vi-

Ten derde. Ook zoo kan men de

videndos exhibent, tanquam puncta nigricantia.

de Ooghjens nu al beginnen te zien, als kleene swarte stipjens.

4°. Funiculi umbilicalis rudimentum, unciæ fere magnitudine.

Ten vierde. Zoo bevint men het Navel-strenghtje ontrent een duym breed langh te zyn.

5°. Inter artuum inferiorum rudimenta genitalium, primordium propullulat; cujus autem sit sexus, discerni non poteſt, id quod nemini admirationi sit, quandoquidem in partu trimestri, nemo, nisi summa cum attentione sexum discernere possit & hinc ille dolus, sc: quod rarissime, si unquam, in maritorum, quamvis in rebus indagandis curiosorum, monumentis, reperies, Benevol. Lector. sc: quod uxores eorum enixæ fuerint fœtum trimestrem, imò & quadrimestrem masculinum, tantam enim habent analogiam partes pudendæ utriusque sexus in illo tempore, ut id discernere sit difficile illis, qui de hac re non sunt moniti; itaque consultum duxi illud hic admonere.

Ten vyfde. Tusschen de beginzels van de onderste Ledematen, beginnen haar de schaamte te ontdekken, en wat uyt te puylen, edogh zonder de onderscheyt van Sexe te konnen zien, 't welk geensints te verwonderen is, nademaal het in Schepzeltjens zelfs van drie Maanden beswaarelyk te onderscheyden is, ten zy men met groote opmerkingh daar op let. Hier van daan komt ook 't abuys, dat men noyt of zeer zelden in de aantekeningh der Ouders (hoewelse in de ondersoekinghe opmerkende zyn geweest) vinden zal, dat haare Huysvrouwen ontydigh van Schepzelkens van drie of vier Maanden verlost zynde, als Knegtjens te Boek staan, aangesien datter zoo groot een overeenkomst is in die tyd tusschen de Knegtjens en Meyskens, dat men het beswaarlyk kan zien, ten zy men daar van gewaarschout was. Hierom zoo heb ik dat hier willen vermanen.

N°. XLVII. Phiala, in cujus liquore innatat Embryo, manitudine dimidiæ unciæ, dependens à funiculo, tam crasso, ut Embryonis crassitiem fere ad-

N°. XLVII. Een vlesje met voght, en daar in een Schepzelke van een halve duym groot, 't welk aan een hayrtje hangt, vast gemaakt aan 't Navel-strenghtje, 't welk zoo dikis, dat het 't Schepzel-

adæquet; an à morboſa diſpoſitione? artuum ſuperiorum & inferiorum rudimenta ſunt capitis aciculæ vulgaris magnitudine, & formâ fere æquales, capitulum, reſpectu corporis, maximum. Oculi diſtincte jam ſenſus incurrunt. Placentulæ rudimentum naturaliter conſtitutum. Vid. Tab. II. Fig. V. Theſ. VI.

N°. XLVIII. Embryo, unciæ circiter magnitudine, in liquore conſervatus, & à funiculo umbilicali dependens; circa artus, conſiderandum, ſc: quod ſuperiores, inferioribus longe perfectiores ſint, digiti enim manus luculenter videri poſſunt in utroque latere, in pedibus autem nulli adhuc digiti videri poſſunt.

Præterea in Crure ſiniſtro necdum tibia neque pes extremus propullulant, ſed tantum conſpiciendum ibi ſeſe exhibet tuberculum, id quod pro femore habendum.

In ranis admodum fa liare, ſc: quod artus anteriores ortu ſint priores, imò tanquam caudati ad tempus vivunt, donec pedes poſteriores emergant.

Notandum quoque, quod dictus

zelke in dikte niet behoeft te wyken, of dit nu is door eenige ziekte of natuurlyker wyſe, kan ik niet zeggen De beginzels der opperſte en onderſte Ledematen zyn een gemeene ſpelde hoofd in groote en gedaante byna gelyk. Het hoofdje is na proportie van 't Lighaamtje zeer groot, nu kan men de Ooghjens diſtinct zien, en is ook het begin van 't Moerkoekje gaaf en wel geſtelt. Ziet de V Fig. Taf. II. van dit VI. Cabinet.

N°. XLVIII. Een Menſche Schepzelke, van ontrent een duym breed groot, 't welk aan een hayrtje in een vogtigheyd hangt, vaſt gemaakt zynde aan 't Navelſtrengtje, ontrent wiens Ledematen te conſidereeren ſtaat, dat de opperſte veel volmaakter geworden zyn als wel de onderſte, want men de Vingertjens nu al klaar kan zien, en dat aan beyde de Handen, maar aan de Voetjens, word men nogh geen Toontjens gewaar.

Ook ſelfs zoo vertoont zigh nogh geen Scheentje nogh Voetje aan de linker zyde, alwaar zigh maar alleen een heuveltje laat zien, 't welk voor het dytje is te houden.

Het is in de Kikvorſſchen zeer gemeen, dat de voorſte Pooten eer te voorſchyn komen, als wel de agterſte, en in plaats van de agterſte Pooten, zoo komen zy als met een ſtaartje te voorſchyn.

Ook moet men hier aanmerken,

ctus Embryo mihi occurrat, tanquam sexus fœminini, id quod plurimi non crederent, si ætatis provectioris Embryones haud viderint. Vid. Tab. III. Fig. II. Thes. VI.

No. XLIX. Phiala in liquore conservans Embryonem aliquanto provectiorem & majorem, in quo omnes artus luculenter videri possunt, ne digitis & pupillis quidem in oculis exceptis. Vide Tab. III. Fig. III. Thes. VI.

Dictum objectum existimarem esse duorum circiter mensium, dico circiter, quandoquidem impossibile est illud præcise determinare, sicut de hac re nonnihil fusius disseram in fig. horum omnium explicationibus Embryonum, ubi omnes, tanquam ad manus, erunt.

Interim considerandum, non solum hocce objectum, verum etiam præcedentia naturalem conservasse constitutionem, ne calore naturali quidem excepto, unde visui admodum sunt accepta; & quod in Embryonibus, unciæ magnitudine, reperiatur Epidermis, hic videre quoque licet.

ken, dat dit Schepzelke ons verbeelt van de Vroulyke sexe te zyn. Hoewel veele het contrarie zullen sustineeren, ten zy dat dezelve beter onderrigt zyn, door het zien van zoodanighe, die nogh wat ouder zyn geworden. Ziet III. Taf. II. Fig. van dit VI. Cabinet.

No. XLIX. Een Mensche Schepzelke, 't welk van gelyke op dezelve wyse aan een hayrtje is hangende in een vogt, eenigzins ouder en grooter zynde als het voorgaande, waar van alle de Ledematen tot de Vingers en Toonen inkluys, ja ook zelfs de Oogappeltjens haar vertonen. Ziet de III. Fig. Plaat III. Cab. VI.

Ik zoude vertrouwen dit Schepzelke ontrent van twee Maanden te zyn, ik zegge ontrent, aangezien 't niet wel mogelyk is sulks so perfect te determineeren gelyk van dese zaak wat meer zal gezegt werden in de explicatie van de Figuuren, alwaar se in Figuuren na den anderen volgende, by der hand zyn.

Staat ook aan te merken, dat niet alleen dit voorwerp, maar ook alle de andere haar natuurlyke gestalte geconserveert hebben, ja ook zelfs van couleur niet verandert zyn, 't welk zeer aangenaam voor 't gesight is, en dat ook zodanighe kleene Schepzelkens van een duym breed groot al voorzien zyn van een Oppervelleke, kan men alhier aanschouwen.

N°. L. Fœtus humanus duarum unciarum præter propter magnitudine, eodem modo conſervatus.

Not. cum mihi traderetur hoc objectum, abdomen inveni apertum, per quam aperturam exitum ſibi quæſivêre Inteſtinula, Omentum & Hepar, quæ nuda hic apparent.

N°. LI. Fœtus humanus digiti maximi magnitudine membranæ Amnio, tanquam linteo tenuiſſimo involutus; ſequioris eſſe ſexus, nemo facile concederet, niſi inſequentes fœtus, paulo majores, inſpexiſſet, idque propter Clytoridis propendentiam; quæ ea in ætate conſiderabilis eſt.

N°. LII. Fœtus humanus, in liquore, uti præcedens, conſervatus, ejuſdem fere magnitudinis, cujus repentina mors haud fuit deploranda, quia in lucem veniſſet, non ſolum labio ſuperiore, verum etiam palato fiſſo, & leporino.

Notandum interim, me neque hoc, neque alia objecta, quæ præter naturam ſunt conſtituta,

N°. L. Een Menſche Schepzelke van ontrent twee duym breed groot, op dezelve wyze geconſerveert.

Als men my dit Schepzelke braght, zoo vond ik het Buykje geborſten te zyn, zoo dat de Darmtjens, 't Levertje, en het Netje bloot gezien konnen werden.

N°. LI. Een Menſche Schepzelke ontrent zoo groot, als een onſer grooſte Vingeren, 't welk van 't Vliesje *Amnios* als van een zeer dun en doorſigtig Lywaatje is omvangen. Niemand zou dit Schepzelke houden voor Vroulyke Sexe, ten zy dat hy andere en grootere naukeurig bezien had, en dat wegens de byzondere lenghte van de *Clytoris*, dewelke in die tyd zeer langh uythangt.

N°. LII. Een Menſche Schepzelke, 't welk gelyk ook 't voorgaande in een voght bewaart werd, en is het zelve ook ten naaſten by van dezelve groote, over wiens ſchielyk overlyden, de Ouders niet behoefde eenige droefheyd te ſtellen, aangezien het zelve ter Wereld zoude gekomen zyn, niet alleen met een geſpouwen boven Lip, maar ook met een van een geweeke verhemelte en Haaſe-mond.

Staat ondertuſſchen aan te merken, dat ik dit en diergelyke voorwerpen, dewelke onnatuurlyk van ge-

ſtituta, ullis demonſtraturum, niſi hoc à me exigant, ne quis abhorreret à præparatis meis, quæ alias viſui ſunt gratiſſima: hoc enim majorem gratiam non conciliaret Theſauris meis, quam quidem inſpectio Theatrorum Anatomicorum variorum, in quibus horrenda viſui exponuntur, quæ potius ſepelienda, quam viſui exponenda.

gedaante zyn, niemand kom te vertoonen, ten zy men my zulks komt te vergen, ten eynde niemand met eenighe ſchrik of af keer myne zaaken zoude komen te beſchouwen, dewelke buyten dat byzonder aangenaam zyn voor 't Oogh, en geheel en al verſchillen van die toebereydzelen, dewelke ten toon geſteld werden, in verſcheyde Anatomiſche Schou-Plaatzen, welkers voorwerpen men liever ten graven moghte brengen, als datſe ten toon werden geſtelt.

Cum autem in ea ætate fœtus humani, tali affectu viſuntur correpti, conſiderandum, an in fœtu provectioris ætatis, cujus membra antea bene erant conſtituta, mutilari poſſint, dum in utero adhuc hærent, idque à terrore, aut aſpectu quodam horrendo? ad me quod attinet, lubenter hoc aliorum judicio relinquo, qui nil, niſi quod demonſtrare valeo in Theſauris meis, L. B. exhibere ſuſcepi, & hoc magis utile fore, exiſtimo.

Nadien men hier nu ziet, dat zoo kleene en teedere Schepzelkens bevonden werden, al bereyts met zoo groote ongemakken bevangen te zyn, zoo ſtaat hier aan te merken, en te overwegen of het apparent is, dat de Kinderen die van meerder groote zynde, haare Ledematen, die eerſt wel geſtelt waaren, in s'Moeders lichaam konnen komen te verminke, en vernietigt te werden door ſchrik, of aanzien van dit of dat ſpektakel? my aangaande, ik wil dit oordeel gaarn aan andere overgeven, nadien ik in dit myn doen niet anders voorgenomen heb, als dat te beſchryven, 't welk in myne Cabinetten gezien kan werden; en oordeele ik zulks profytelyker en meer dienſtigh te zullen zyn.

N°. LIII. Fœtus humanus ejuſdem fere magnitudinis, qui non minus feliciter fatis ceſſit in

N°. LIII. Een Menſche Schepzelke ontrent van de zelve groote, wiens overlyden niet minder ge-

in illa ætate; præcedente enim longe infelicius vitam transegiſſet, quia Pedes, brachia, manuſque incurvata, & contracta ſunt.

gelukkigh is geweeſt, als het voorgaande, aangezien deſſelfs Armen, Handen en Voeten zeer krom in een getrocken zyn, en by gevolgh een zeer elendigh leven zoude moeten hebben leyden.

N°. LIV. Phiala, ut antecedens, in liquore continens fœtum ſequioris ſexus, trium circiter menſium cum dimidio, membranæ Amnio incluſum; in quo obſervandum, Clitoridem tantæ eſſe longitudinis, ut Penem exilem inter pedes repræſentet.

N°. LIV. Een vlesje met voght, waar in onthouden werd een Meyske van ontrent drie en een halve Maand dragts, 't welk als omvangen is van 't Vliesje *Amnios*, in dit voorwerp kan men al weder zien dat de Schepzelkens in die tyd Knegtjens komen te verbeelden, om de voorverhaalde reden.

N°. LV. Fœtus humanus ſexus fœminini, ejuſdem cum præcedente circiter ætatis, eodemque modo in liquore nitidiſſime conſervatus.

N°. LV. Een Menſche Schepzelke, mede van de Vroulyke Sexe, byna van dezelve groote en ouderdom, 't welk van gelyke geſtalte zynde, in een voght zeer cierlyk bewaard werd.

N°. LVI. Phiala liquore repleta, in qua continetur fœtus humanus ætate nonnihil provectior, eſtque etiam ſequioris ſexus.

N°. LVI. Een vlesje met heldere voght, waar in geconſerveert werd een Meyske wat grooter als het voorgaande.

N°. LVII. Fœtus humanus maſculini ſexus quatuor circiter menſium, in liquore conſervatus, cujus caput tegitur membranula Amnio fœtus vitulini, per quam innumera vaſa ſanguinea viſuntur diſſeminata; & hoc viſui admodum gratum.

N°. LVII. Een Knegtje van ontrent vier Maanden dragts, wiens Hoofdje gedekt is met het Vlieske *Amnios* uyt een Kalfje, waar door heen zeer veel opgevulde bloetvaatjens loopen, 't welk zeer aangenaam is om te zien.

N°. LVIII. Fœtus humanus ſexus maſculini quinque circiter

N°. LVIII. Een Knegtje van ontrent ſes Maanden dragts, 't welk

ter menſium, qui capite prono decumbit.

N°. LIX. Fœtus humanus ſex circiter menſium, in quo Clitoridis prominentia ita eſt imminuta, ut ſexus facile dignoſci poſſit.

A latere Capitis in conſpectum venit Placenta Uterina, cui tanquam pulvinari innititur capite; ſiniſtrâ continet inteſtinula fœtus humani immaturi, quæ nitidiſſime ſunt repleta ceraceâ materiâ rubrâ.

Præterea Arteriolæ per Inteſtinula diſſeminatæ, diſtincte luſtrari poſſunt, præſertim illæ, quæ per tunicam communem reptatu longitudinali decurrunt.

N°. LX. Fœtus humanus, ſequioris ſexus, ſeptem fere menſium, qui dormientis ſitum belle repræſentat, hujus caput coronatur coronâ ex herbis confectâ. Hæc omnia in limpidiſſimo liquore conſervantur.

N°. LXI. Fœtus humanus, inter octo & novem circiter menſes geſtatus, cujus caput non ſolum ornatur corona ex herbis, fructibuſ-

welk met het Hoofdje om laagh, en met de Voetjens om hoogh gelegen is.

N°. LIX. Een Meyske van ontrent ſes Maanden dragts, wiens ſchaam-deeltjens nu al zoodanigh zyn verwaſſen en verandert, dat men deſſelfs ſexe light onderſcheyden kan.

Aanmerkt dat aan de zyde van 't Hoofdje, deſſelfs Moer-koekje werd gevonden, waar tegens aan het Hoofdje komt te leggen, als tegen een Oor-kuſſentje. In deſſelfs linker Handje hout 'et het gedarmte van een onvoldraage vrugtje van een Menſch, 't welk opgevult zynde ons zeer cierlyk voor komt.

Daarenboven zoo kan men de Slag-Aderkens, die door dit gedarmte loopen klaar en diſtinct zien, voornamentlyk die geene, dewelke door het buytenſte vliesje, na de lenghte komen te loopen.

N°. LX. Een Meyske van ontrent ſes Maanden dragts, 't welk een ſlapend Kindje zeer aardig komt te verbeelden, het Hoofdje is met een Kroontje van Kruyden en Bloemen verciert, en dit alles in een heldere vogt.

N°. LXI. Een Kindje van ontrent tuſſchen de agt en negen Maanden dragts, wiens Hoofdje niet alleen voorſien is met een Kroontje van Kruyden en Bloemen,

ſtibuſque, verum etiam tanquam Botanologus, undique obſeſſus eſt herbis, floribus, fructibuſque, præſertim Africanis, Aſiaticis, Americanis, ſc: ramulis arboris Theæ, Nucis Moſchatæ, Cardamomi minoris, Caryophyllorum, Cinnamomi, foliis ſeminalibus Opuntiæ Americanæ, nec non ramulis Piperis nigri cum fructibus racematim diſpoſitis, quos ramulos piperis mihi liberaliter dedit Nobil. Vir D. D. Petrus de Wit, Societatis Indiæ Orientalis præfectus.

Cum autem varia animalcula inter plantas ſeſe continere ſoleant, ſic etiam hic in eadem phiala, inter dictos ramulos, varia inſecta & animalcula continentur, ſc: Scorpiones, Serpentes, tam Aſiatici quam Americani, imò & Lacertæ, quarum una dicti fœtus collum corripere videtur, unde fœtus, quaſi perterritus, caput poſteriora verſus reflectere videtur.

men, maar als een kleen liefhebbertje der gewaſſen, zoo is 't zelve alzints, als met Kruyden, Bloemen en Vrughten bezet, en inzonderheyd met Africaanſche, Americaanſche en ook Aſiatiſche gewaſſen: Als daar zyn takjens van de Thee-boom, als mede Note-muſchaat boom, Kruytnagels takjens, ook van de Kaneel-boom, de eerſt op komende Bladeren van de kleene Americaanſche ſtekende Vyghen, ook takjens van de ſwarte en ronde Peper, dewelke de Edele Heer Pieter de Wit, Bewinthebber van de Ooſt-Indiſche Maatſchappye my mildelyk mede gedeelt heeft. Nadien veele diertjens haar gewoon zyn te onthouden onder de gewaſſen; alzoo mede is 't, dat onder alle deſe ook verſcheide gevonden werden, die uyt die zelve Lantſtreken tot ons over geſtuurt zyn, als Scorpioenen en Slangetjens, zoo uyt Africa als ook uyt America, Haagdiſſen, waar van datter een den hals van 't Kind ſchynt aan te grypen, waar door het Kind, als hier door verſchrikt, het Hoofd agterwaarts ſchynt te wenden of te ſlaan.

N°. LXII. Phiala exigua in liquore continens fruſtula varia calculi humani nigerrimi, & ſubſtantia admodum mollia, ut autem in mollitie ſua conſervarem, liquori indidi, & ſic ſemper

N°. LXII. Een kleen Vlesje met voght, waar in te zien zyn verſcheyde ſtukskens van een zeer ſwarte ſteen, en dat uyt een Menſch, dezelve zyn zeer broos, en omſe in haar ſagtigheyd te bewaaren, zoo heb ik deſelve in een hel-

per demonstrare valeo, nobis aliquoties occurrere Calculos molles; suntque ejusmodi Calculi pessimæ naturæ.

N°. LXIII. Uterus, qui revera prolapsus est; & ut detur occasio videndi, quo ritu hæc pars prolapsa constituta sit, liquori indidi, & sic conservavi. Vide Tab. IV. Fig. II.

Not. 1° Vitæ speciem præ se ferre dictum objectum.

2°. Faciem exteriorem hujus objecti prolapsi, proprie esse tunicam interiorem Vaginæ, quæ simul cum Utero, in hoc affectu exit. Uterus verò, totus quantus ita absconditur à dicta membrana simul prolapsa, ut immediate de Utero nil videri possit, quam solùm ipsius Os internum; Uterus autem non invertitur, sed solummodo descendit extra pudendum: Contra in Uteri procidentia, qui mox à partu, totus quantus aliquando ita procidit & invertitur, ut facies uteri interior, tunc fiat exterior. In hoc casu, si non statim reponatur uterus, mors ut plurimum instat. Vide ulterius hac de re Observ. meas Anat. Chir.

3°.

heldere voght geleyt, om altoos te konnen toonen, dat ons zoodanighe steenen zomtyts voor komen; en zyn dese soorte van een zeer quade natuur.

N°. LXIII. Een Lyf-moeder, dewelke waarlyk uyt gesonken of uyt het Lighaam gehangen, heeft, en om te toonen hoe het gestelt is met zoodanigh een quaal, zoo heb ik deselve in een vogt bewaart. Ziet de IV. Plaat Fig. II.

Aanmerkt ten eerste, dat dit deel ons zeer levendig voorkomt.

Ten tweden, dat de oppervlakte van dit uytgesonke voorwerp eygenlyk is het inwendige Vlies van de schee des Lyf-moeders; 't welk te gelyk met het wesen van de Lyf-moeder uyt komt te sinken: Maar de geheele Lyf-moeder werd zoodanig van 't geseyde Vlies verborgen, dat men niets inmiddels van de Baar-moeder zien kan, als alleen desselfs inwendighe mond, en in dit ongeval werd de Baar-Moeder niet omgekeert, maar de zelve komt alleen maar neder te sakken ten lyve uyt. Maar in 't uytsinken van de Baar-moeder na de verlossingh, zoo is 't dat de Baar-moeder zomtyts geheel en al om komt te keeren, en zoo ten lyve uyt komt te hangen, zoo dat desselfs inwendighe oppervlakte als dan uytwendigh ons voor komt. Indien men in dit ongeval de Baar-moeder niet aanstonts in komt te brengen, zoo staat de dood voor de deur. Ziet

hier

hier verders over na myn Anat: Chirurgicale obſervatien.

3o. Hujus Uteri os internum admodum eſt inæquale à ſulcis Cervicis internæ, qui à pondere & preſſione uteri nonnihil in conſpectum veniunt.

Ten derde. De inwendige mond des Lyf-moeders is zeer ongelyk wegens eenige kleene groefjens van de inwendige hals, dewelke door de ſwaarte en drukking van de Lyfmoeder eenigſints te voorſchyn komen.

No. LXIV. Phiala in liquore continens dentes fœtus humani jamjam nati, cum contento molli. In eodem liquore videri poteſt Vomer fœtus humani albiſſimus.

LXIV. Een vlesje met voght, waar in te zien zyn de tandjens van een jongh geboore Kindje met haar ſaghte inwendighe ſubſtantie, ook ziet men hier de Ploeg-yſer van een kleen Kindje, dewelke zeer wit is.

No. LXV. Portio Placentulæ uterinæ fœtus humani, ceraceâ materiâ ita repletæ, ut ultimæ extremitates, tomenti inſtar nobis occurrant, nullis intercedentibus corpuſculis, quæ Glandulæ dicuntur.

No. LXV. Een ſtuk van de Moer-koek van een jongh geboore Kindje, zoodanigh opgevult met een waſſighe ſtoffe, dat ons het uyterſte deſer vaten, als dons, zonder yets klierigs, voorkomt.

No. LXVI. Phiala ſicca, in qua conſervatur portio Membranæ, per quam Arteriolæ repletæ repunt, quarum ultimæ extremitates prima fronte viſæ, macularum inſtar viſui occurrunt, propter earum ſubtilitatem.

No. LXVI. Een droogh vlesje, waar in bewaart word een ſtukje van een Vliesje, waar door opgevulde Slag-Adertjens heen loopen, welkers uyteynden ons in de eerſte opſlag van de oogen voor komen, als kleene vlacken, wegens haar ſubtielheyd.

No. LXVII. Phiala in liquore continens Embryonis Placentulam craſſam duram & pyriformem.

No. LXVII. Een vlesje met voght, en daar in het Naa-geboortetje van een kleen Schepzelke, 't welk dik, harden, Peers-wys zigh komt te vertoonen.

Not. Ejuſmodi objecta pyri formam non adipiſci, quatenus ſint

Aanmerkt, dat zoodanighe voorwerpen haar peers-wyſe gedaante niet

ſint Placentulæ, ſed à ſanguine aut cruore coagulato, quâ undique obſeſſa ſunt; & ſic nil minus, quam Placentulæ formam retinent, & minus caute pro molis obtruduntur nobis ab imperitis.

niet krygen van 't Moer-koekje ſelfs, maar van 't geronne bloed, waar van datze alſints beſet werden, en aldus behouden ſy niets minder als de gedaante van een Moer-koekje, en werden deſe zaaken t'onregt ons als Zuygers voorgehouden van die, die hier in onkundigh zyn.

* N°. LXVIII. Phiala in liquore continens pudendum fœtus humani quatuor circiter menſium fœminini ſexus; illud autem prima fronte viſum, ſexus maſculini colem cum coleis ſuis, tam exacte mentitur, ut plurimis impoſuerit, & hoc in ea ætate nunquam aliter vidi.

N°. LXIX. Theſaurulus ex ligno Indico confectus, in quo continentur quinque ſceleta fœtuum humanorum, in hôc Theſauro VI. delineatorum; eſtque minimum adeò exile, ut difficillimum foret hôc minus conficere.

N°. LXIX. Een kleen Cabinetje van Indiaanſch Hout, waar in vyf geraamtjens, van zeer kleene Kinderkens, gevonden werden, dewelke in dit VI. Cabinet afgebeelt ſtaan, en is het kleenſte zoo kleen, dat men naulyks een kleender zoude konnen maken.

N°. LXX. Phiala in liquore conſervans portionem Inteſtini Coli & Ilei, è corpore puerili deſumptam.

Not. 1°. Valvulæ Inteſtini Coli, in hac præparatione nobis occurrunt, ceu circulus rotundus; ſc: cum Inteſtina non ſunt inflata aut ſtercoroſâ materiâ repleta, ſemper eo modo viſui ſeſe exhibent Valvulæ Coli; at cum à cibo aut flatu diſtenditur Colon adipiſcuntur formam duarum Valvularum (quem-

N°. LXX. Een vleſje met voght, waar in bewaard werd een ſtuk van de Colyk en boghtige Darm, uyt een kleen Kind.

Aanmerkt ten eerſte. Dat in deſe præparatie de Klap-vlieſen van den Kolijk-darm ons voor komen in de gedaante van een ronde Circul, en zoo komen ſy ons altoos te vooren, wanneer de Colyk-darm niet is opgeblaſen met wind, of opgevult met darms vuyligheyd; maar opgevult zynde, zoo doet zigh deſe Circul op in de gedaante van twee tegens de andere ſtaande Klap-vlieſen (gelyk

(quemadmodum Nob. Kerkringio demonstraveram, cum figuram illam publici juris faceret) ut regressum fœcum inhiberent.

2°. Vermis prominet supra Coli Valvulas.

3°. Phialâ inversâ, Processus vermiformis videndum sese exhibet, & hæc omnia videntur adeò recentia, & naturali colore prædita, ut jamjam videantur è corpore esse excisa.

N°. LXXI. Phiala eodem modo conservans dimidiam partem unius protuberantiæ uteri vaccæ gravidæ, cui una ex Placentulis variis locis, adhuc cohæret; variis autem locis particulas ejusdem Placentulæ extraxi, ut cavitates profundæ, quæ tempore graviditatis in uteri protuberantiis inveniuntur, in conspectum venirent.

Not. Quod rami vasorum Placentam constituentium, profunde sese insinuent in dictas cavitates, ut venarum ramuli succum nutritium absorbeant, qui post Placentularum separationem copiose effluit, secus ac in gravidis muleribus, in

lyk ik de Hr: Kerkringh toonde, wanneer hy een Figuur daar van zoude laten maken,) om de wederkeeringh van de vuyligheyd uyt het groote gedarmte te beletten, dat die niet weder quame tot het dunne gedarmte.

Ten tweden. Zoo ziet men hier een worm even boven de Klapvliesen of Circul uyt te steken.

Ten derde. Het glas omgekeert zynde, zoo doet zigh hier ook op het Worm-wyse uytsteekzel, en zyn dese zaaken zoo vers, fris en natuurlyk van couleur, dat men zoude zeggen, dezelve vers uyt het Lichaam gesneden te zyn.

N°. LXXI. Een vlesje met voght, waar in van gelyke bewaard werd de helft van een der uytpuylentheden des Lyf-moeders van een bevrugte Koe, waar aan op veele plaatzen nogh vast zit een van de Moer-koekxkens; op andere plaatzen in tegendeel is 't Moerkoekje daar van af getrokken, ten eynde men die bysondere diepe holletjens konde zien, die daar zitten in de geseyde uytpuylentheden van de Lyf-moeder, wanneer het beest beswangert is.

Staat hier aan te merken, dat de tackjens der bloet-vaatjens, die de gantsche Moer-koekjens maken haar komen te setten, in die diepe holletjens, op dat de Aderighe takjens 't voedzel daar uyt zoude komen te haalen, welk voedzel men in groote menighte ziet uytvloeyen, als men de Moerkoek-

in quibus tale quid non reperitur, & consequenter cum tali œconomia haud convenit. Vide de hac Thesaur. V. fol. 16. & 17.

N°. LXXII. Phiala in liquore continens unam ex protuberantiis uterinis vaccæ gravidæ, à Placentula liberatam, ut profundæ lacunæ, ramulos Placentulæ recipientes, visui distinctius occurrerent.

N°. LXXIII. Phiala in liquore conservans portionem substantiæ corticalis Cerebri, illamque mere vasculosam esse luculenter hic & in præcedentibus Thesauris cerni potest.

Nemo hactenus, qui me, cœlo sereno, convenit, de rei veritate dubitavit, sed uno omnes profitentur, se nunquam id fuisse credituros, nisi vidissent; visum quidem, non autem fidem illis dare possum, qui hanc rem in dubium vocare aut negare volunt, quia tale quid nunquam viderunt: accedant quicumque volunt, nullis denegatur inspectio aut visus, modo cœlo sereno accedant, & oculos armatos, imo etiam inermes admoveant, res enim satis clara.

Si

koekjens daar van afscheyt, geheel anders als in de bevrugte Vrouwen waar in men zulks niet ziet, maar hebben dese een geheel andere Huyshoudingh, ziet hier op na het V. Cabinet Folio 16 en 17.

N°. LXXII. Een Glaasje met voght, waar in te zien is een van de geseyde uytpuylentheden van de Lyf-Moeder van een bevrugte Koe, waar in de geseyde holletjens veel klaarder konnen werden gesien, tot welker eynde het Moer-koekje geheel en al daar van af gehaalt is.

N°. LXXIII. Een stukje van de schorssighe substantie van de Herssene van een Mensch, dewelke t'eenemaal uyt bloet-vaatjens is bestaande, 't welk zo wel in dit stuk te zien is, als in die van de voorgaande Cabinetten.

Niemand heeft my tot nogh toe besogt, die ik het zelve heb laten zien, wanneer het helder weer was, dewelke aan de waarheyd van myn zeggen en toonen getwyfelt heeft, maar alle hebben sy, niemand uytgesondert, 't zelve voor waarheyd aan genoomen, en veele hebben geseght, ik zoude zulks noyt hebben gelooft, indien ik het niet hadde gezien. Wil eghter ymand nogh daar aan twyfelen, om dat hy het niet heeft gezien, wel! het geloof kan ik hem niet geven, maar wel het gesigt daar van, laat een yder tot my komen, als het een helderen dag is, niemand word het beschouwen daar van geweygert.

Men

Si quis autem Thesauros in transitu percurrat, cœlo nubilo & pluvioso (quemadmodum quotidie magno numero ad me accedunt, quos inter multi obiter in hunc illumve Thesaurum oculos vertunt) impossibile foret talia indagare. Inter hos forte ille quoque fuit, qui incaute Clariss. Viro Schelhamero retulit, sese tale coagmentationem vasorum non potuisse deprehendere, cum illi corticalem substantiam demonstrarem.

Interim Clariss. Schelhameri, de re Anatomica longè meritissimi, Theses, ad meas venerunt manus, in quibus sequentia reperio. *Num verò corticalis substantia, ubi fit spirituum ex sanguine vel separatio, vel præparatio, ex meris arteriarum venarumque osculis* (ramusculis ego dixi, quorum extremitates molles & tomenti instar, tenues sunt,) *constet, ut nuper se conspexisse Cl. Ruyschius professus est, de eo judicium meritò suspendo. Neque enim capio, quomodo cinereus color ex vasorum congerie exsur-*

Men behoeft juyst geen vergroot glasen te gebruyken, die een goet gesight heeft kan het wel zien, zonder behulp van de zelve, als zynde een klaare zaak. Maar zoo ymand ter loop myne Cabinetten komt te zien, en dat by duyster en regenagtigh weer (gelyk veele dagelyks doen, en hier en daar wat, zonder opmerking, beschouwen) zoo is 't onmooglyk, zoodanige subtile zaaken grondigh te zien; onder zoodanighe is hy ook mogelyk geweest, dewelke een onvoorsigtigh en verkeert raport gedaan heeft aan de Hr. Professor. G.Chr. Schelhamer, hem seggende, dat hy myne zaaken ziende, zoodanigh een t'zamenstel van vaten niet heeft konnen zien, als ik hem de schorssige substantie der Herssene (soo hy seyt) vertoonde.

Ondertusschen zyn in myne handen gekomen de dispuyten van den met reght zeer beroemde Hr: Professor G.Chr. Schelhamer, waar in dat ik dese volgende zaken zie ter neder gestelt. *Maar of de schorssighe substantie der Herssene, waar in dat de animale geesten werden gescheyden of bereyt uyt loutere mondekens* (ik heb gesegt uyt de takjens, welkers uyteynden sagt week en donsig zyn) *bestaan, gelyk de Profess. Ruysch zeyt gezien te hebben, daar over houde ik myn oordeel suspens, want ik kan niet vatten, hoe dat een grauwe couleur uyt een t'samenstel van bloet-vaten zoude konnen voortkomen, dewyl in de Aderighe vleghtingh, daar uyt bestaande, zulks*

exsurgere possit, cum in Choroide plexu, qui ex hisce constat nil ejusmodi depræhendatur, nec Microscopiis mollibus & per madorem lubricis corporis partibus plenam habeo fidem. Quin potius existimo, rationi magis esse conveniens, corpuscula statuere intermedia, quibus, &c.

zulks niet gezien word, ook zoo heb ik geen volkome vertrouwen in de vergrootglasen, om saghte en glibberighe deelen des lighaams daar mede te beschouwen; weshalven ik van meeninghe ben, dat met meerder reden overeen komt te geloven, datter eenighe lighaamtjens tusschen beyde komen, waar door, &c.

Antequam Clar. Viro respondeam hoc unum præmittere mihi visum fuit, sc: quod mihi animus sit, cum nemine ullam inire disputationem, ne distrahar ab ulteriore corporis humani investigatione, existimans me plus profecturum investigando, quam disputando; omnes interim ad visum provoco, invito, & si quis oculis mentis majorem fidem habere velit, quam oculis corporeis, per me licebit. Hisce præmissis paucis respondebo.

Eer dat ik kome tot het antwoord op de stellingh van de Heer Professor Schelhamer, zoo heeft het my goet gedagt voor af te zeggen, dat ik van geen meeninge ben om met ymand over dese of geene zaaken in dispuyt te treden, op dat ik van myn voorneemen in 't verder ondersoeken van 't waare gestel onses lighaams niet zoude werden afgetrokken, aangesien ik vertrouw meer dienst aan 't gemeen te zullen toebrengen, met ondersoeken, als met disputeren. Ondertusschen werd een yder versogt om te komen zien, 't geen ik ter neder stelle, en zoo dan eghter nogh ymand zoude mogen gevonden werden, dewelke meer geloof geven wil aan zijn oogen des verstands, als wel aan sijn lighamelyke oogen. ik geef een yder sijn oordeel vry; dit voor af gegaan zynde, zoo zal ik kortelyk toetreden tot het geseyde.

1º. Clar. Vir. dicit, se judicium suum suspendere de mea assertione, nempe Corticalis Cerebri substantiam esse vascu-

Aangaande het eerste, namentlyk dat de geseyde Hr. Pr. Schelhamer gelieft te zeggen, dat hy sijn oordeel suspendeert ontrent myne stellingh van dat de schorssige sub-

losam. Resp. hoc mihi neutiquam esse admirationi, calculum ipsemet non adjicerem, nisi detexissem & luculenter vidissem. Incredibile olim mihi quoque fuisset, si tale quid audivissem.

Sciat interim velim Clariss. Vir, quod nunquam incidissem in hanc dilucidationem, nisi perscrutando, aliam instituissem methodum, & neutiquam usitatam; vulgari enim modo impossibile est dictæ partis constitutionem explorare, in corpore jamjam denato, (sine prægressa præparatione nostrâ) uti facere solent Anatomici, idque solo cultro Anatomico, vel inutili coctione Cerebri in Oleo Olivarum, Terebinth. Lini &c.

Culter ineptus est, propter Cerebri mollitiem; per decoctionem in oleis immutatur substantia cerebri; hinc sibi persuaserunt nonnulli corticem esse glandulosum, & hoc typis non solum mandarunt, verum etiam per figuras expresserunt ejusmodi chimæras, quibus rejectis, confugiendum ad aliam, magis securam, investigationis methodum, sc: per vasorum san-

stantie der herssene uyt vaatjens zoude zyn bestaande, daar op dient tot antwoord: dat ik my daar over mede heb verwondert, en ook zulks noyt zoude hebben gelooft, ten waar ik het gesien had: want het zoude my ook als een onmogelyke zaake voorgekomen zyn, als men my zulks hadde geseyt, zonder 't zelve te toonen.

Ondertusschen moet de geseyde Heer weeten, dat ik noyt zoude zyn gekomen tot dese uytvinding, ten waare ik in 't ondersoeken, een ander middel in 't werk gestelt hadde, welke voor my niemand by der hand genomen heeft: want het is niet doenlyk, het waare gestel deses deels te ondersoeken (zonder myne voorgegaane præparatien) in lighaamen die vers gestorven zyn, gelyk de Ontleders gewoon zyn te doen, of onnutte kokingh der Herssene in Terpentyn, Olyf of ook wel Lyn-olie, &c.

Het mes is onbequaam, om de zagtigheyt: door het kooken in de geseyde Olyen, zoo werd de Herssene als in een ander wesen verandert, en hier door is 't, dat zommighe haar verbeelt hebben te konnen zien, dat dese schorsighe stoffe klieragtigh was, en zulks hebben zy niet alleen met woorden en schriften ter neder gestelt, maar hebbender ook Figuren van laaten maken, dewelke tenemaal voor beuselingen te houden zyn, en verworpen zynde, moeten wy een ge-

ſanguineorum artificioſam repletionem ceraceâ materiâ rubrâ: quo facto, particula corticalis ſubſtantiæ auferenda, & à capillo ſuſpendenda in liquore conveniente, poſtea, capillus digitis arripiendus, & ſic ſurſum deorſumque movenda particula Corticalis Cerebri ſubſtantia, quæ à motu in liquore ſeſe explicat, in infinitos ramuſculos, tomenti inſtar tenues, attamen molles. Hanc methodum excogitavi non ſolum circa dictum corticem, verum etiam in plurimis particulis corporis, qua ſine, ut puto, impoſſibile eſt expiſcari, qualis ſint naturæ.

geheel andere wegh inſlaan, dewelke vry ſekerder zal werden bevonden; namentlijk door het konſtig vervullen der Slag-aderen met een roodwaſſighe ſtoffe, 't welk gedaan zynde, zoo moet men een ſtukje van de ſchorſſighe ſubſtantie der Herſſenen afnemen, en aan een hairtje des hoofds laaten hangen, in een bequame vogtigheyd, daar na het hayrtje tuſſen de vingeren genomen zynde, maaktmen eenighe beweginge van 't af hangend voorwerp, 't zelve opwaarts treckende, en dan weder latende zacken, het welk door deſe bewegingh zigh ontdoet, en in byſter fyne takskens komt te vertoonen; dewelke donſigh, zagt en zeer teder zyn. Deſe methode heb ik niet alleen ondernomen om de geſeyde ſchorſſe na te ſpeuren, maar is by my ook gebruykelyk, ontrent zeer veel andere deelen, ſonder dewelke, myns bedunkens, het niet mogelyk is, het waare geſtel der zelve te onderzoeken.

Quis unquam credidiſſet, tantam eſſe differentiam inter vaſorum ſanguineorum extremitates, quantam exhibui in præcedentibus Theſauris, niſi quis hoc domi meæ vidiſſet? Color ſubſtantiæ corticalis Cerebri in demortuis nobis occurrit cinereus, & ad hunc lapidem videtur ſeſe offendere Cl. Vir, ego autem non; utrum rubeſcat in

Wie zoude oyt gelooft hebben datter zo groot een onderſcheyt is, tuſſchen de uyteynden der bloedvaten, gelyk ik albereyts aangeweſen heb in de voorgaande Cabinetten, ten waare men zulks te myne huyſe had gezien? De ſchorſſighe ſubſtantie der Herſſene komt ons in de afgeſtorvene lighamen grauw voor, en 't ſchynt wel dat de Heer Profeſſor Schelhamer, zig daar aan komt te ſtooten, edogh ik niet alzoo: of nu deſelve in een levendig en

in ſtatu vivo, & ſano, an verò coloris ſit cinerei, haud diſputabo; quicquid ſit, hoc tantum regero, demonſtrari poſſe extremitates arteriolarum, abſque ullo intermedio, variis locis degenerare in vaſcula alterius naturæ; ſic Arteriolæ Renales in ductus Bellinos, Spermaticæ in vaſcula ſeminis rudimentum conficientia, Arteriolæ in Cerebri Ventriculis in Plexum Choroideum, ſic quoque Venæ lacteæ primi generis, in Venas lacteas ſecundi generis, id quod flatu, ſæpius expertus ſum, ſc: quod dictæ venæ ſint continuæ.

en geſond menſch rood, of asverwigh is? zulks laate ik daar, het zy zoo of anders, dit zeg ik alleen demonſtrabel of toonbaar te zyn, dat de uyteynden der Slag-aderkens zonder eenig middel op verſcheyde plaatzen komen te ontaarden, en als in andere vaatjens te veranderen: en alzoo kan men zien de uyterſte uyteynden der Slag-aderen van de Nieren in de pis-vaatjens te veranderen, of datſe in een loopen, de Zaad Slagh-aders in de Zaad-vaatjens, daar het Zaad zyn eerſte bereydzel in krygt, de Slagh-aderkens die in de Ventriculen van de Herſſene gevonden werden, in de aderighe vlegting: alzo mede de Melk-aderen van de eerſte ſoorte in die van de tweede, 't welk ik meenigmaal ondervonden heb door het opvullen der ſelver met wind, zoo datſe mede onderlingh, zonder eenig tuſſchen komen vereenight zyn.

Imò Arteriæ per Placentam diſſeminatæ, (vel potius quæ, ſimul cum Venis, Placentam conſtituunt) continuæ quidem ſunt cum ramis Iliacis fœtus, tamen in Placentæ conſtitutione, degenerant, & fiunt alterius naturæ, nam â Venis Placentæ, vix ac ne vix quidem diſcrepare videntur tenuitate, ita ut hic denuò vaſorum mutatio ſit conſideranda; jam autem exiſtimo ab mutatione extre-

Ja ook mede de Slagh-aders, die haar door de Moer-koek komen te verſpreyden, of liever die te gelyk met de aderen de Moerkoek maken, deſe komen ook wel voort uyt de heuptacken des kinds, edog in 't maken des Moerkoeks, zo is 't, datſe ook van een ander natuur worden, want men kanſe wegens hare dunte, in de Moerkoek naulyks onderſchyden van de aderen des Moer koeks: zo datmen alhier mede eenige verandering der Vaten te conſidereeren heeft; ja ik vertrouwe dat de

extremitatum Vasorum, eorumque diverso reptatu, & constitutione, dependere humoris, sanguinis, salivæ, lactis, seminis, &c. elaborationem, & segregationem, non autem in aliis particulis, aut diversa pororum constitutione nusquam visui expositis.

Prout jam contenti, sic etiam continentis color, variis locis, nobis occurrit; Bilis in Vesicula, ut & in Poro bilario, flavescens, eodem colore inficit Vesiculam, & Porum bilarium: Seminis rudimentum in vasis, testiculorum substantiam constituentibus, coloris est cinerei, unde vascula ipsa eodem colore sunt perfusa & imbuta, tamen dicta vascula continua sunt cum Arteriolis spermaticis, nullis intercedentibus Glandulis aut alia substantia visibili: ut brevis sim, existimo arteriarum extrema in corticali substantia esse conferenda cum floribus brassicæ floridæ; caulis ut & folia ad terram saturatiore viriditate sunt prædita, quam in parte superiore, caulis tandem in fastigio degenerat in flores niveos, flores continuant cum caule, sed non solum caule teneriores sunt,

de geheele toebereyding en scheydingh der humeuren en voghten, als speeksel, melk, het zaad, &c. alleen af hangt van de hoedanigheyt, veranderingh en verscheide cours der uyteynden van de Vaten, maar niet van andere deeltjens, nogh gesteltenisse der pooren, die men ons op die plaatzen niet kan toonen.

Hoedanigh dan op verscheyde plaatzen de couleuren der voghten ons voorkomen in haar vaten, alzo mede vertoonen haar vaten selfs gecouleurt te zyn. De Gal geel van couleur zynde, deeld deselve mede aan de Gal-blaas en aan de Gal-canaal; het Zaad zoo lang het in de Testiculen zyn verblyf neemt is graauagtigh, en zoo werden ook desselfs vaatjens bevonden te zyn, eghter zoo zyn sy continueel met de uyteynden der Zaad-slag-aderkens, zonder tusschen-koming van Kliertjens of andere sigtbaare stoffe: om kort te zyn, ik vertrouw, dat de uyteynden der Slag-aderen in de schorssige substantie der hersséne te considereeren zyn, en vergeleken konnen werden met de bloemen van de Bloem-kool, desselfs steel, als mede de bladeren zyn hoger groen digt aan de aarde, als aan 't bovenste van de plant, wegens haar sap, de steel verandert ten laatste aan haar opperste in witte bloemen, de bloemen zyn continueel met de steel, eghter zynse niet alleen teerder en saghter als de steel, maar werden ook

ſunt, verum etiam alterius naturæ & coloris, ſic etiam cortex, cerebri (qui revera nil, niſi Arteriolarum extremitates) conſiderandus eſt, tanquam flores dictorum Vaſculorum. Hinc, uti ſuperius innui, tanta etiam differentia aut diſcretio inter vaſorum extremitates hujus, & illius loci, quæ certe haud fruſtra, ſi enim Arteriæ ſolummodò inſervirent, ſanguini deferendo ad partes, uti hoc tempore creditum, & inconcuſſum fuit, quare tunc non eſſent uniformes & ejuſdem reptatus in ſuis extremitatibus?

Si Corticalis Cerebri ſubſtantia in ſtatu ſano & vivo, coloris ſit cinerei. quod non nego, tunc tali imbuitur colore à liquore contento; in furibundis, & in maxime iratis, in Phrenitide, & Cerebri inflammatione veroſimile eſt, corticem eſſe rubicundum, propterea quod ſanguis Arterioſus, maximo impetu, ultra terminum propellitur, ut loco contenti coloris cinerei. jam arteriolarum extrema contineant ſang: rubicundum & floridum; ſimili modo, ſi ceraceâ materiâ rubrâ Arterias Carotides repleo, inte-

van een ander natuur; alſoo mede is 't, datmen de ſchorſige ſubſtantie der herſſene, die niet anders is als tedere uiteynden der ſlagh-aderen, hier moet conſidereren als de bloemen deſer Vaten; deswegen ziet men ook zoo groot een onderſcheyd tuſſchen de uyteynden deſer en geener vaten, gelijk in de voorgaande Cabinetten aangeweſen heb, 't welk niet te vergeefs is, want indien der ſlag-aderen gebruyk alleen was bloed te brengen tot de partyen van ons lighaam, en dat der Aderen, om het overtolligh bloet weder te rug te brengen, gelijk men heden ten daghe vaſt ſtelt, waar toe dan zoo groot een onderſcheyt, en niet van een 't zelve maakzel en cours tot haar uyteynden toe?

Indien deſe ſchorſighe ſubſtantie in een levendigh en wel geſtelt menſch grauw van couleur is, 't welk ik niet wil tegenſpreeken, zo zalſe haar couleur dan hebben van die voght, die in haar onthouden werd; in de ontſtekingh der herſſene, wegens overgroote gramſchap, is 't zeer apparent, dat deſe ſchorſſe rood van couleur is, om dat het Slag-Aderlyke bloet door een byſter ſterke drift buyten zyne paalen verder werd gedreven, als het behoort, zoo dat deſe uyt eynden der Slag-Aderkens in plaats van een grauwe voght, ſchoon rood bloed in haar dan komen te onthouden, op deſelve wyſe, als wannneer ik de Slaap-ſlag-aderen kom

integer cortex colore rubicundiſſimo perfunditur, idque abſque ulla extravaſatione, quod certum eſt indicium, corticem conſtitutum eſſe ex extremis Arteriolis, ſuntque non ſolum oculis armatis, verum etiam inermibus viſibiles; hæ autem propter tenuitatem, & mollitiem diſcrepant, ab iis Arteriolarum extremis, quæ per muſculos, imo varias corporis partes, ſunt diſperſa.

Cum dico corticem ex Arteriolarum extremis conſtare, rogabit forſan aliquis, an non ſimul ibi reperiantur Venarum extrema, ut ſuperfluum regerant? Reſp. mihi hactenus impoſſibile fuiſſe, Venularum ultimas extremitates in Corticali ſubſtantia demonſtrare; in noſtra repletione Arterias arripio, eaſque lento gradu absque ulla vehementia, repleo, & ſic totus cortex ſumma rubedine afficitur, ſine viſibili Venularum repletione, veroſimile mihi videtur ſuperfluum regredi ad Venulas, antequam Arteriolarum ultimæ extremitates producuntur, corticemque conſtituunt.

kom te vervullen met een roodwaſſige ſtoffe, waar door deſchorſſe gants rood komt te worden, en dat zonder de allerminſte uytſtorting (*extravaſatione*) 't welk een zeker bewys is, dat deſe ſchorſſe haar beſtaan heeft uyt loutere Slagaderkens, die men niet alleen met vergroot Glaſen, maar zelfs ook zonder die zien kan: En zyn deſe om haar fynheid, en ſagtigheyd, veel verſchillende van die Slag-aderkens, die door de Spieren, en veele andere partyen lopen.

Als ik nu hier zegge, de ſchorſſige ſubſtantie der Herſſene te beſtaan uyt der Slag-aderen uyteynden, zoo zal my mogelyk ymand vragen, of daar dan ook geen uyteynden van Aderen gevonden werden, om het overtollighe weder te rugh te brengen? deſe zoude tot antwoord van my krygen, dat het my tot nogh toe onmogelyk is geweeſt eenige Aderkens aldaar te ontdekken: In myne manier van opvullen, zoo werd dit zeer langzaam, en zonder eenige force gedaan, en daar toe neem ik de Slag-aderen, en niet eenighe Aderen; en dewyl in dit doen de ſchorſſe gants rood word, zoo kan men geen ſeparatie en opgevulde Aderen zien, het ſchynt my toe, dat het overtolligh bloed, 't welk te rugh gaat, zulks al doet, eer dat het de ſchorſe komt te maken.

Dico Ik

Dico mihi hactenus impossibile fuisse venularum extremitates in cortice detegere, & verosimile esse regressum sanguinis superflui fieri antequam cortex constituatur. Verbum *verosimile* satis indicat me hoc nolle mordicus defendere, nam præcise determinari non potest ubinam hoc fiat, nam in repletione arteriarum, replentur ut plurimum quoque venæ, & vice versa, ita ut impossibile videatur præcise dicere quomodò res sese habent.

Ik zegge, dat het my niet mogelyk is eenige Aderen in de schorssige substantie te ontdekken, en dat het waarschynelyk is, het wederkeerend bloed al te rugh te keeren, eer dat het de schorsse genaamt werd. Nu het woord *waarschynelyk* geeft genoeg te kennen, dat ik daar op zoo vast niet wil staan, want men kan zoo precies niet zeggen waar ter plaatse, de weder-keer geschiet, want in 't opvullen der Slag-aderen, zoo werden meesten tyd ook te gelyk de Aderen opgevult, als mede in 't vervullen der Aderen, zoo lopen ook de Slag-aderen vol: Zoo dat men niet perfect zeggen kan, hoe het met dese zaak toegaat.

Hisce finem imponam, ne nimia prolixitate ab instituto distrahar, omnia enim mea curiosa Anatomica intra 40 Annos collecta, quæ in sexdecim Thesauris Anatomicis reperiuntur, forma Catalogi tantum describere mihi proposui iisque absolutis, me (volente Deo) libenter conferrem ad descriptionem meorum Thesaurorum Animalium, insectorum, Marinorumque &c. qui Thesauri magno quoque sunt numero.

Om nu niet al te wytloopigh te zyn, zoo zal ik hier van af scheyden, om niet afgetrokken te werden van mijn voornemen; want ik voornamentlyk voorgenomen heb alle myne curieuse Anatomische zaken in 40 Jaaren versamelt zynde, te beschryven, en dat op de wyse van een Cataloge, en zulks gedaan zynde, zoo is 't voornemen, zoo de Heere my belieft in 't leven te laten, over te gaan tot het beschryven der Cabinetten, welke met de Water en Land dieren, bloedeloose diertjens en andere zaken beset zijn, welke Kassen en Cabinetten ook veel in getale zyn.

N°. LXXIV. Phiala in liquore continens unam ex protuberantiis uterinis vaccæ gravidæ

N°. LXXIV. Een Vlesje met voght, waar in te zien is een van de uytpuylentheden van 't binnenste

vidæ, quam una ex Placentulis uterinis exceperat.

Not. 1°, In illa protuberantia innumeras & profundissimos semper reperiri sulcos in quos sese insinuant ramuli vasorum sang: placentam constituentium.

3°. In dictis sinibus colligi succum nutritium fœtus, qui ab extremis Venis recipitur, & ad fœtum deducitur, secus ac in homine; Uterus enim humanus ejusmodi sulcis destituitur, Vide Thesaur. V. ubi fusius de hac re agitur.

N°. LXXV. Phiala liquore referta, in qua alia portio Corticalis Cerebri substantiæ, in ea non minus videri potest, illam mere esse vasculosam.

N°. LXXVI. Phiala sicca, & in ea, Intestinula tenuia fœtus, nitidissime repleta, & præparata.

N°, LXXVII. Plexus Choroidei portio, in liquore conservata, quæ rubicundissima propter Arteriolarum cerebri repletionem.

ste vlies des Baar-moeders van een Koe," dewelke van een van de Moer-koekjens omvangen is geweest.

Aanmerkt ten eersten. Dat in de geseyde uytpuylentheyd altoos zeer veele en diepe groeven gevonden werden, waar in dat zigh komen te zetten de takjens van de bloet-vatjens, die de Moerkoek komen uyt te maken.

Ten tweden. Dat in de geseyde groeven versamelt werd het voedende sap des vrugts, 't welk van de tippen of uyterste eynden der Aderen opgenomen en na de vrugt gevoerd werd, 't welk geen plaats heeft in de Menschen: Want de Lyf-moeder van een Vrouw is versteken van zoodanige groeven. Ziet verders hier over na de beschryving van 't V. Cabinet, alwaar hier van breder is gehandelt.

N°. LXXV. Een stukje van de schorssige substantie der Herssene, hangende in een heldere voght, waar in niet minder klaar te zien is, dat deselve uyt loutere bloetvatjens is bestaande.

N°. LXXVI. Een droogh vlesje met het dunne gedarmte van een jongh geboore Schepseltje, 't welk zeer curieus gevult en toebereyt is.

N°. LXKVII. Een stuk van de Aderighe, liever Slag-aderlyke vlegtinghe, 't welk in een vogt bewaart werd, en is het zelve zeer rood wegens het opvullen van de Slagh-Aderen der hersse ne

No. LXXVIII. Infantis auricula viventis speciem referens.

No. LXXIX. Hominis Pia mater integra, in liquore conservata, cujus vasa ut & minutissima vascula Arteriosa sunt repleta materiâ ceraceâ rubrâ.

Not. 1o. Omnes fere Arterias, quibus superbit Pia mater, deorsum tendere, ut constituant corticem, hic videre licet, suntque earum ramusculi tam numerosi, ut nemo sine admiratione illud in hoc & præcedentibus objectis aspicere possit.

2o. Pia mater variis locis solito crassior hic occurrit, id quod in aliis membranis non raro quoque contingit.

No. LXXX. Phiala in liquore continens Vaginam uterinam ovis, in qua triplex vel quadruplex angustatio ceu ora.

No. LXXXI. Placentula uterina, è cujus medio à funiculo umbilicali dependet Embryo humanus, semiunciæ magnitudine.

Not. 1°. Capite destituitur, utpote abscisso, in apertione mem-

No. LXXVII. Het Oortje van een jong geboore Kindje, 't welk een levendig Oortje komt te verbeelden.

No. LXXIX. Het geheele dunne Herssen-vlies van een Mensch, wiens bloet-vaten, en ook derselver uyterste tackjens met een rood-wassige stoffe opgevult zyn.

Aanmerkt ten eerste, dat men hier zien kan, dat alle de Slag-aderen, waar mede het dunne Herssen-vlies versien is, haar cours na beneden zetten, ten eynde sy de schorssige substantie zoude maken, en zyn der selver uyterste tackjens zoo veelvuldigh, dat niemand dit voorwerp nogh ook de voorgaande zonder verwondering kan beschouwen.

Ten tweden. Zoo komt ons dit dunne Herssen-vlies op verscheyde plaatzen hier dikker voor, als men gewoon is te zien, en heeft zulks ook meermaale plaats in andere vliesen.

No. LXXX. Een vlesje met vogt, en daar in de schede van een Baar-moeder van een Schaap, waar in drie of vier verscheyde, en na den andere staande, enghtens, als monden, gevonden werden.

No. LXXXI. Een geopend Moer-koekje, aan wiens Navel-strenghtje af hangt, een Mensche Schepzeltje van een halve duym groot.

Aanmerkt ten eerste, dat desselfs Hoofdje ontbreekt, alzoo het zelve in 't openen van de vliesen van

membr: Placentulæ forcipis ope.

2°. Artus inferiores æmulantur capita minimæ aciculæ absque ulla discretione femoris, Tibiæ aut Pedis extremi.

3°. Funiculus umbilicalis pro proportione Embryonis admodum crassus.

4°. Quamvis Placentula, aut rudimentum Placentulæ, hic satis magna & crassa occurrat, considerandum denuò, ut supra innui, ejusmodi placentulas utplurimum multo sanguine grumoso & coagulato undique esse obsitas, illudque hic etiam locum habere, videri potest.

5°. Monendos hic esse existimo illos, qui Medicinæ studiis incumbunt, quod plurimi olim fuerint decepti, cum vocati ad puerperas, quæ à duobus mensibus uterum gesserant, & abortum passæ erant, postquam in partu ejusmodi rudimenta Placentularum expulerant, quæ magnæ molis videbantur, fœtus exspectabant, talibus Placentulis respondentes, ita ut medicamenta exhibuerint ad fœtus expellendos, idque in puerperarum detrimen-

van 't Moer-koekje door een schaartje by ongeluk afgesneden is.

Ten tweden, soo is 't considerabel dat desselfs opperste en onderste leedematen eenighe gelykenisse hebben met de hoofdjens van kleene speldekens, zonder dat men de dyen, Beenen, Handen of Voeten ordentelyk zien kan.

Ten derde. Zoo is de Navelstrengh na proportie van 't Schepzelke zeer dik.

Ten vierde. Hoewel ons hier de Naa-geboorte, of liever het beginzel van de Naa-geboorte vry groot en dik voor komt, zoo staat hier wederom te letten, dat, gelyk hier vooren gesegt is, zoodanighe Moer-koekjens meest altoos met zeer veel geronne bloet alsins beset zyn, en zulks heeft ook plaatze in dit voorwerp.

Ten vyfde, soo moet ik hier die geene, dewelke haar tot de studie der Medicynen begeven, vermanen, datter veele geweest zyn; die geroepen waren by Vrouwen, die na datse twee Maanden swanger geweest waren, quamen te vallen in een mis-kraam, en ziende datter een zoo groot nawerckje te voorschyn quam, zoo beelden sy haar in, datter noodzakelyk nogh een Kindje te verwagten stond, in groote na proportie met het Moer-koekje over een komende; zoo dat sy tot dien eynde afdryvende Medicamenten in gaven, tot groot nadeel der Kraam-vrou-

 wen;

mentum, cum interim placentulæ per se consideratæ, minutissimæ & multo cruore obsitæ essent; quarum Embryones in nihilum redacti sunt, aut in liquorem dissoluti.

wen: Als men ondertusschen het nawerkje ter deege examineerde, zoo bevont men het Moer-koekje zeer kleen, en meest geronnen bloet te zyn, waar van het beginzel van 't Schepzelke vernietigt, gesmolten, of afgeset was.

N°. LXXXII. Magna Venæ Portæ portio, in liquore conservata, post præparationem tam artificiosam, ut extremitates oculos allicere debeant; utpote adeo subtiles, & tamen repletæ, ut dicere ausim, me nunquam tale quid vidisse.

N°. LXXXII. Een groot gedeelte van de Poort-ader gelegen in een heldere voght, na dat deselve zoo konstigh was toebereyt, dat onse ooghen haar daar in komen te verlustighen, want de uyteynden zyn zeer subtiel, en egter zoo konstigh vervult, dat ik derf zeggen, diergelyke noyt gezien te hebben.

Not. 1°. Me in illa præparatione nil Glandulosi aut Parenchymatosi offendisse, suntque ultimæ extremitates fasciculosæ tenues & succosæ, & ceu in aliud esse mutatæ, tamen cum ramis Portæ continuæ, & ceraceâ materiâ repletæ, sine ulla extravasatione.

Aanmerkt ten eerste. Dat my in deses deels toebereyding of preparatie niets klierighs of eenighe byzondere geronne stoffe, *Parenchyma*, ontmoet is, maar zyn de uyterste, bundelwyse en sappige uyteynden seer fyn en als in een ander wesen verandert, egter continueel met de tackjens van de Poort-ader, en met wassighe stoffe vervult, zonder eenige de minste uytstortingh, *extravasatio*. Op deselve wyse draagt het zigh toe met de tackjens van de Hol-ader, door de Lever verspreyt zynde, 't welk in de voorgaande Cabinetten, als mede in de uytgegevene brieven getoont heb, en namaals nogh verder meene te vertoonen.

☞ Eodem modo res sese habet, circa ramusculos Venæ Cavæ per Hepar dispersos, id quod in præcedentibus Thesaur. ut & litteris responsoriis demonstravi, & in sequentibus ulterius demonstraturus sum.

Hi autem ramusculi Portæ & Cavæ circa eorum ultimas extremitates ita inter se combinati

Alle de takjens van de Poort en Hol-ader zyn ontrent haar uyteynden zoodanigh gedisponeert en

nati & dispositi, ut illud, quod Veteres dixerunt parenchyma, & neoterici Glandulas, istis extremitatibus fasciculosis competat.

en gestelt, dat, 't geen de ouden een bysondere geronne stoffe, of 't geen de Ontleeders van dese Eeuw kliertjens van de Lever geheeten hebben, wy niet anders noemen dan bundelwyse en sappighe uyteynden der bloed-vaatjens. Ik beken, dat ik voor deeze, met een vooroordeel ingenoomen zynde, ook langhe Jaaren in die zelve dwalingh geweest ben.

Fateor, quod olim, præjudicio captus, in dicto errore, diu quoque hæserim. Ab hinc annos quadraginta in usum Clar. viri D. van Horne, Præceptoris mei (dum viveret) venerandi, aliquoties Jecinora reddebamus excarnia (uti loquebamur) quomodo vero illud? omnes extremitates ultimæ unguibus, cultro obtuso, &c. instrumentis, auferebantur, sicuti hoc constat ex nonnullorum figuris, ut & ex præparatis meis, ante quadraginta annos confectis; jam verò nostra methodo, ne hilum quidem aufero, & sic extremitates fasciculosas & succosas, quas pro Glandulis habuerunt Neoterici, demonstro.

Het is over de 40 Jaaren geleden, dat wy ten dienste van de Hr. Johan van Horne, Professor in de Anatomie tot Leyden, myn waardige Promoteur, zomtyts levers quamen te excarneeren (zoo was men gewoon te spreeken) en wat wierd 'er gedaan? alle de uyterste uyteynden der vaten wierden met de nagelen, met een stomp mesje en andere instrumenten weg-genomen, gelyk zulks nogh blykt uyt de uytgegevene Figuuren van sommighe Autheuren, als mede met die 40 Jaarige preparatien, dewelke ik van die tyd af ter gedagtenisse tot nogh kome te bewaaren; maar nu, door dese myne nieuwe methode, word 'er niets weg genomen, en zoo toone ik, die bundel-wyse en sappighe uyteynden, die sy voor byzondere Lichaamtjens en Kliertjens hebben gehouden.

Clar: D. Schelhamerus oppugnare videtur systema nostrum, circa ultimas extremitates vasorum sanguineorum, *ubi dicit*, *Nec*

Den Hr. Professor Schelhamer, schynt onse stellingh, wegens de uyterste uyteynden der bloet-vaten, tegens te gaan, gelyk zulks blykt *Sect: XIII. Thes.* *Select*

Nec microſcopiis in mollibus & per madorem lubricis corporis partibus plenam habeo fidem.

Breviter regeram Cl. viro, Sc: quod ipſemet haud plenam habeam fidem, in indagandis partibus mollibus & per madorem lubricis, ſine prægreſſa præparatione; ſi quis Cerebrum, quæ pars admodum mollis, ad incudem revocat, abſque prægreſſa præparatione & modica induratione, vaſorumque artificiali repletione, difficillimum atque impoſſible illi erit, veram conſtitutionem expiſcari, ſaltem uti reor. Quicumque hæcce mea præparata viderunt oculis neutiquam armatis, unanimiter confeſſi ſunt, ſeſe luculenter vidiſſe, id quod ſtatuo, præſertim qui cælo ſereno me convenerunt.

Sciat itaque Velim, Cl: Vir, quotiescunque in meis ſcriptis dixerim me hac & alia luculenter microscopii ope Vidiſſe, id tantum attribuendum eſſe meæ ſenectuti, qui jam annum ſexageſimum ſeptimum agens, oculis meis non peperci: alii autem, quorum oculi magis lyncei ſunt,

Select. alwaar hy zeyt, geen volkomen geloof te geven, *aan de vergrootglaaſen, ontrent de ſaghte deelen, dewelke wegens haare voghtigheyd glibberigh zyn:* &c.

Ik zal zyn Edelh^t. kortelyk hier op antwoorden, namentlyk, dat ik ſelfs in 't onderſoeken geen volkome geloof geeven kan aan de deelen, zoo langh ſy nogh ſaght, ſlibbrigh en niet bequaam gemaakt zyn, door onſe preparatien. Zoo ymand de Herſſene, dewelke van een zeer ſagte ſelfſtandigheyd is, komt te onderſoeken, zonder voorgaande preparatie en matige verharding, als mede zonder die artificiele vervullingh der bloet-vaten; zoo zal 't hem zeer moeijelyk, ja onmogelyk zyn, om 't waare geſtel der Herſſene te onderſoeken, alle wie tot nu toe, zonder het gebruyk der vergroot-glaſen deſe myne preparatien gezien hebben, van haar heb ik geſamentlyk hooren zeggen, datſe klaar en diſtinct konnen zien, 't geen ik haar deswege voorhiel, voornamentlyk die geene, dewelke by helder weer my zyn komen beſoeken.

Tot nader verklaring, zal ook dit aan zyn Ed: dienen, dat zoo meenigmaal, als ik in myne ſchriften kom te ſeggen, dit en dat door toedoen van vergroot-glaſen te konnen zien en toonen, dat zulks alleen aan myn ouderdom toe te ſchryven is, als die nu in myn ſeven-en-ſeſtigſte Jaar getreden zynde, myne ooghen gants niet ge-

ſunt, illa luculenter videre poſſunt, abſque microſcopiis.

gespaart hebbe; maar andere welkers ooghen vry wat ſnelder konnen zien, die zien de dinghen klaar zonder het gebruyk van vergrootglaaſen, immers getuygen zy het alle te ſamen, niemand uytgeſondert.

N°. LXXXIII. Fœtus humani veſica urinaria, quam à parte Penis aperui, molliterque bombace replevi.

N°. LXXXIII. Een Pis-blaaske van een jongh geboore Kindje, 't welk van my digt aan de roede geopend zynde, ſaghtjens met Cattoen opgevult is.

Not. 1°. Utramque Arteriam umbilicalem à latere veſicæ conſitam, ceracea materia replevi.

Aanmerkt ten eerſte, dat ik beyde des Navels-ſlag-aders, lopende langs de zyde van de Blaas, met een rood-waſſige ſtoffe opgevult hebbe, en dat.

2°. Urachus inter dictas Arterias hic viſibilis, cæcus tamen in ſui extremo, & nulla apertura præditus, quamvis hoc aliqui ſuſtineant.

Ten tweden, het Pis-vat, *Urachus*, tuſſchen degeſeyde Slag-aders te zien is, zonder de minſte opening, die zommige, noghtans te onregt, ſuſtineeren in deſelve te zyn.

3°. Umbilici rudimentum, portio funiculi umbilicalis, nec non arteriarum reptatus per veſicam hic cerni poſſunt.

Ten derde, ſoo kan men hier ook zien het beginzel van de Navel, een gedeelte van de Navelſtreng als mede de cours der Slagaderen door de Blaas.

N°. LXXXIV. Uterque Ren fœtus humani.

N°. LXXXIV. Beyde de Nieren van een jongh geboore Kindje.

Not. 1°. Membrana adipoſa, qua involuti ſunt Renes, mentitur mere glanduloſa, & facile imponeret minus peritis.

Aanmerkt ten eerſte. Dat het vette of buytenſte vlies, daar de Nieren in beſloten leggen, ſigh meeſten tyd op doet, als waare het een t'ſamenſtel van een klierigh vliesje, 't welk een onervaare Ontleder zou konnen komen te mislyden.

2°. Arteriolæ ceraceâ materiâ flavâ repletæ, & inter cellulas

Ten tweden, zoo komen ons de Slag aders hier zeer aangenaam voor, gevult zynde met een Geel-waſ-

las adiposas repentes, visum alliciunt.

N°. LXXXV. Phiala in liquore continens Uterum muliebrem, cujus os internum adeò angustum, ut ne caput quidem aciculæ minoris admittere possit.

Not. 1°. Isthæc morbosa constitutio organica inter infœcunditatis causas quoque recensenda.

2°. Fimbriæ ductus Ovarii, seu Tubæ fallopianæ conspectiores in uno latere.

N°. LXXXVI. Phiala liquore repleta, in qua conservatur Uterus muliebris, cujus os internum naturaliter est constitutum.

N°. LXXXVII. Phiala in liquore continens Uterum muliebrem, secundum longitudinem apertum, ut Uteri cavitas, nec non cavitas Cervicis interni conspici possint.

Not. 1°. Expertissimus Anatomic. Regnerus, de Graaf, qui in conscribendis partibus generationi inservientibus, palmam aliis præripuit, in delineatione cavitatis Cervicis internæ,

wassighe stoffe, en zeer aardigh door het geseyde vliesje loopende.

N°. LXXXV. Een glaasje met voght, waar in te zien is, de Lyfmoeder van een Vrouw, wiens inwendige mond ons zoo vernaut voorkomt, dat men daar naulyks het hoofd van een speld in zoude konnen steeken; en is dese onnatuurlyke verengingh ook onder de oorzaken van onvrugtbaarheyd te stellen.

Verders zoo ziet men hier aan eene zyde, dat het alsoo genoemde Lof-werk van de Eyer-wegen of van de Trompetten van Fallopius, aan eene zyde veel duydelyker te zien is als wel aan de andere zyde.

N°. LXXXVI. Een vlesje met voght, waar in bewaard word de Lyf-moeder van een Vrouw, wiens inwendighe mond des Baarmoeders natuurlyker wyse is gestelt.

N°. LXXXVII. De Lyf-moeder van een Vrouw na de lenghte opgesnede, en in een heldere vogt gehegt, ten eynde men des Lyfmoeders holte, als mede de holligheyd van de inwendige hals konde zien.

Aanmerkt ten eerste, dat, hoewel de Hr. Regnerus de Graaf (die een zeer goed Ontleder is geweest, en in 't beschryven der Teel-delen van een Vrouw, alle andere Schryvers overtroffen heeft) voldoet my geensints in het uytgeven

termæ, mihi tamen haud satisfecit, quapropter illum nova delineatione dilucidare consultum duxi. Vide Tab. IV. Fig. III. Thes. VI.

2o. Quam crassum existat os uteri internum, videri hic potest, utpote secundum longitudinem dissectum, præterea oculos incurrunt juga seu stamina lata, in cervice interna sita.

N°. LXXXVIII. Maxima portio Venæ Portæ, ceracea materia repleta, cujus extremitates tam exquisite sunt conservatæ, ut ne quidem extremum succosum deficiat; in tali præparatione, præter sanguinem, nil est ablatum; nullis occurrentibus ita dictis Glandulis aut Parenchymate.

N°. LXXXIX. Phiala in liquore continens Portionem magnam Funiculi umbilicalis fœtus humani, cujus Arteriæ, ut & Venæ, repletæ sunt ceracea materia, ut horum vasorum situs & reptatus luculentissime cerni possint.

Not. Interim hoc objectum vitæ speciem repræsentat.

N°. XC. Embryonis Placentula, cujus superficies, Embry-

geven van syne figuur, rakende de holligheyd van de inwendighe hals, weshalven ik geraadsaam heb gevonden zulks te veranderen. Ziet de IV. Plaat. Fig. III. Cab. VI.

Ten tweden. Hoe zeer dik de mond van de Lyf-moeder is, zulks kan men hier zien, nadien deselve na de lenghte opgesneeden is: Ook komen ons hier in de holte van de inwendighe hals des Lyf-moeders voor die lat-wyse verhe-ventheden van de zelve.

N°. LXXXVIII. Het grootste gedeelte van de Poort-ader des Levers, opgevult met wassighe stoffe, wiens uyterste sappighe uyteynden selfs hier nog geconserveert zyn geworden. In dese præparatie isser niets weggenomen, ook gants geen bysondere kliertjens syn ons in deselve voorgekomen.

N°. LXXXIX. Een vlesje met vogt, en daar in een groot stuk van de Navel-streng van een pas geboore kind, wiens Ader en twee Arterien opgevult zyn, om alzoo te bequamer te konnen zien der selver plaatze en voortgangh.

Aanmerkt, ondertusschen, dat dit voorwerp een levendigh stuk des Navel-strengs komt te verbeelden.

N°. XC. De Naa-geboorte van een zeer kleen Schepzelke, wiens op

bryonem respiciens, globulis rotundis, referta est. Vid. Tab. III. Fig. VII.

oppervlakte, dewelke naast aan 't Kind staat, of na het Kind ziet, vervult is van ronde knobbels. Ziet de III. Plaat. Fig. VII. Cabin. VI.

Mirari satis nequeo, Placentam non solum, verum etiam funiculum umbilicalem tot degenerationibus esse obnoxia in statu morboso, sicuti in Thesauris præced: notavi, & in sequentibus notaturus sum, de quibus hactenus nil fere legi in Auctoribus.

Ik kan my niet genoeg verwondere, dat niet alleen de Nageboorte, maar ook desselfs strengh, zoo veel verandering onderworpen syn, in een onnatuurlyke staat, waar van ik in myne Cabinetten gewagh gemaaakt hebbe, en na heen nogh doen zal, van welke zaken ik byna niets gelesen hebbe by andere Auteuren.

N°. XCI. Os Uteri apertum, ut oris non solum, verum etiam Cervicis interni constitutio cerni possint, quæ cum objecto, N°. LXXXVII. prorsus conveniunt, ita ut dubitandum non sit de veritate circa ea, quæ eo loci dixi.

N°. XCI. Een opgesnede Mond en inwendighe Hals van de Baarmoeder, om te bequamer te konnen zien der selver inwendighe gestalte, t'enemaal over een komende met het voorwerp van N°. LXXXVII, en by gevolg aan de waarheyd aldaar voorgestelt, niet is te twyfelen.

N°. XCII. Phiala in liquore continens, fœtus humani Pulmonem, inter cujus lobos Cor, Pericardio involutum, situm, ut & constitutionem naturalem obtinet.

N°. XCII. Een vlesje met vogt en daar in de Longh van een jongh geboore Kindje, tusschen wiens Longh, het Hart, in 't Harte-sakxke nogh beslooten zynde, syn natuurlyke plaats en gestalte heeft behouden.

Not. 1°. Pulmonis divisionem ordinariam in lobum dextrum & sinistrum non solum, verum etiam lobi dextri subdivisionem in lobulos tres, sinistri in duos, & horum omnium in lobu-

Aanmerkt ten eerste, dat men hier bequamelyk zien kan, voor eerst de verdeelingh des Longhs in een rechter en linker gedeelte of lobbe, als mede de volgende smaldelingh, voor eerst van die van de regter Lobbe in drie deelen, en die van de linker, in twee

lobulos millenos, hic videre licet.

2°. Arteriæ, per Pericardium disseminatæ, hic sunt repletæ, ita ut distincte videri possint, imò pulmonem & Cor, vitæ speciem representant.

N°. XCIII. Phiala in cujus liquore videri potest, rudimentum Placentulæ Embryonis humani minutissimi, cui connectitur Funiculus umbilicalis, in cujus extremo Embryonis rudimentum quidem cohæret, sed maxima parte liquefactum & in nihilum redactum est, propterea quod nimis diu retinuerunt, antequam mihi traderent.

N°. XCIV. Magna portio Cerebri humani, lapidis instar à me, ante annos triginta indurata, absque decoctione.

Not. 1°. Hominibus admirationi est, Ligna & alia in hoc vel illo fluvio lapidis duritiem acquirere; magis autem illis admirationi sit, Cerebrum, substantiam admodum mollem, lapidis duritiem acquirere, idque liquoris nostri ope; neque solum talem acquisivit duritiem

twee deelen, en hoe alle deese te gelyk wederom gesmaldeelt werden in duysende van zeer kleene Lobbekens.

Ten tweden, zoo zyn hier de Slag-aderen van 't Harte-sakxke vervult, zoo dat men haar cours bequaam zien kan, als mede dat het Hart en Longh haar levendigh van couleur komen te vertoonen.

N°. XCIII. Een glas met vogt, waar in geconserveert werd het beginzel van de Naa-geboorte van een zeer kleen Schepzelke, waar aan het begin van een Navelstrengtje, nogh vast zit, en aan desselfs uyterste het beginzel van de Mensch-werdingh nogh kan gesien werden, maar het zelve is meerendeel gesmolten, om dat sy het my te laat ter hand hadden gesteld.

N°. XCIV. Een groot stuk van de Herssene van een Mensch, door my voor dartig jaaren steen hard gemaakt zynde.

Aanmerkt ten eerste. Dat het de menschen vreemt voorkomt, dat hout en andere zaaken in dese en geene rievier gesmeeten zynde, in steen komen te veranderen, maar zulks moet ons tot grooter verwonderingh strekken, dat de Herssene, die van een zeer zaghte stoffe zynde, steen hard konnen gemaakt werden, en dat door onse vogtigheyt: Ook heeft se niet alleen

tiem, verum etiam lapidis scintillantis instar fulget.

2°. Isthæc præparatio, ante triginta sex annos, à me facta, & qui post me venient hocce objectum per mille & plures, ut credo, annos conservare poterunt, sine ulla corruptione; tali enim modo præparata incorruptibilia sunt.

N°. XCV. Phiala in liquore continens Testiculum humanum, peculiari modo dissolutum.

N°. XVI. Phiala sicca, & in ea, portio spinæ dorsi alicujus animalis ex India mihi allata, cujus vertebræ inter se ita cohærent, absque ullis adminiculis ligamentosis aut ancylosi. Interim dicta portio Spinæ quaquaversus, mobilis est, tanquam in corpore vivo.

N°. XCVII. Facies cujusdam juvenis vitæ speciem repræsentans.

Not. Labia non solum, verum etiam Genæ rubent.

2°. Prolabia destituuntur epitheliâ, unde sericum villosum repræsentant.

N°. XCVIII. Phiala in liquore conservans Embryonis Pla-

leen de geseyde hardigheyd, maar glinstert als een glinsterende steen.

Ten tweden. Dat dit voorwerp ses-en-dartigh Jaaren geleden van my toeberyt zynde, onbederfelyk is, en dat sy, die na my komen zullen, het, zoo ik vertrouw, duysent en meer Jaaren zullen konnen houden zonder bedervingh, aangezien alles, wat zoo toebereyt is, geen bederffelykheyd onderworpen is.

N°. XCV. Een vlesje met voght, waar in te zien is een ontdaane, of op een byzondere wyse uytgerafelde Testicul van een manspersoon.

N°. XCVI. Een droogh glas waar in gezien word een gedeelte van de Rugge-graat uyt een onbekend Indiaansch dier, wiens Wervel-beenderen onderling aan een houden, zonder eenighe banden; egter zoo kan men dit voorwerp alsints buygen en bewegen gelyk als in een levendig dier.

N°. XCVII. Een vles met vogt, waar in vertoont werd het Aangesight van een Jonghe, zeer levendig van couleur, en zyn desselfs koonen niet alleen levendigh rood, maar ook de Voor-lippen: Ook zoo zyn de Voor-lippen van haar bekleetzel ontbloot, waar door ons die nu als Fluweel voorkomen.

N°. XCVIII. Een kleen ontaard Moerkoekje, hard, en als in een

Placentulam, tanquam in aliud esse mutatam, & oblongo-rotundam, duram, quales olim pro molis habuerunt.

N°. XCIX. Phiala, in qua conservatur embryo magnitudine grani hordei mundati, induratus, cum annexo Placentulæ rudimento, à quadraginta annis conservatus, quem mihi dono dedit D. Dr: Helvetius, medicus apud Hagienses celeberrimus.

N°. C. Phiala in liquore continens Placentulam fœtus humani trium circiter mensium, cujus magnitudo ab annexo sanguine coagulato valde aucta, id quod in illo tempore, uti supra innui, sæpe contingit, ideoque caute judicandum, cum ejusmodi Placentulæ nobis occurant, ne perversum feramus judicium de tempore, à quo imprægnata fuit mater.

N°. CI. Placentula fœtus hum: in liquore contenta, IV circiter mensium, quæ per aliquot tem-

een ander wezen verandert, 't geen eertyds voor een suyger aangezien en gehouden wierd.

N°. XCIX. Een droogh vlesje, waar in bewaard werd, een Kindje, niet grooter als een gepeld Gerste-koorntje, met desselfs Navel-strenghtje, 't welk van my hard gemaakt is, en staat hier te considereeren, dat my het zelve over 40 Jaaren gegeven is van de Wytberoemde Geneesh: Helvetius, woonagtigh in s'Gravenhage.

N°. C. De Naa-geboorte van een Kindje van ontrent drie Maanden dragts, werdende in een voght bewaart, en is het zelve veel grooter geworden, door dien het met geronne bloet beset is, gelyk ik meermaals aangewesen heb, in ande Moer-koeken, en dewyl zulks meermaalen komt voor te vallen, zoo moet men omsigtigh zyn, om geen abusief oordeel te vellen, wegens de tyd, hoe langh zoo een Vrouw swanger is geweest.

Daarenboven staat hier aan te merken, dat de uyteynden der bloet-vaten deses voorwerps schynen een begin aan te nemen van een veranderingh in blaaskens, 't welk in 't volgende voorwerp veel kalarder kan gesien werden.

N°. CI. Een Naa-geboorte van een Kindje van ontrent vier Maanden dragts, leggende in een voght, 't zel-

tempus in Utero fuit relicta, post Embryonis exclusionem aut annihilationem, unde ceu in globulum rotundum, nulla cavitate præditum, mutata est, & sic nil minus, quam Placentulæ constitutionem retinuit.

N°. CII. Placentula fœtus humani, trium fere mensium, in liquore conservata, quæ ab aliquo tempore in Utero hæsit, post fœtus exclusionem.

Not. 1° in hac Placentula, quod illi multum sanguinis coagulati quoque adhæreat.

2°. Extremitates vasorum sanguineorum variis locis rudimentum hydatidum repræsentant, & sic in extremitatibus videmus annexos varios globulos minutissimos ceu arenulas. Vid. Tab. V. Fig. III. & IV. Thes. VI.

N°. CIII. Phiala in liquore continens Placentulam humanam cum annexo sanguine coagulato, quæ degeneravit in majorem & magis luculentam mutationem, nempe in hydatides. Vid. Tab. V. Fig. V. Thesaur. VI.

N°. CIV. Phiala in qúa continetine-

't zelve is een tyd langh in 's Moeders lichaam gebleven, na dat het Schepzelke ter wereld is gekomen, of in 's Moeders lyve vergaan is geworden, waar door het in een rond wesen is verandert, sonder de minste holligheyt, so dat het niets minder als de gestalte van een Moerkoekje heeft behouden.

N°. CII. Een Naa-geboorte van een Schepzelke van een Mensch van ontrent drie Maanden dragts, 't welk in een vogt is geleegen, 't zelve is een tyd langh in 's Moeders lyve gebleven, na dat het vrughtje was afgegaan.

Aanmerkt ten eerste, datter in dese Naa-geboorte veel geronne bloets is aan komen te hegten.

Ten tweden, dat de uyteynden der bloet-vaatjens eenigher-maten eenighe verandering aangenomen hebben, en haar ook tot beginzels van waterblaaskens hebben komen te zetten: en alzo ziet men, dat aan haar uytersteeynden, zeer kleene ronde knobbeltjens zitten, als sandjes. Ziet de V. plaat Fig. III. en IV.

N°. CII. Een vles met voght, waar in te zien is, de Naa-geboorte van een Kindje van ontrent 4 maanden dragts, waar aan ook veel geronne bloet vast zit, en heeft dese Naa-geboorte ook aangenomen de geseyde verandering in water-blaaskens, maar zyn dese blaaskens wat grooter en sigtbaarder, als wel in de voorgaande. Ziet de V. Plaat, Fig. V. Cab. VI.

N°. CIV. Een vles met voght, in

tinetur portio Placentæ Uterinæ humanæ, quæ tota mutata est in hydatides.

in sigh onthoudende een stuk van de Naa-geboorte, die tenemaal in water-blaaskens is komen te veranderen.

Not. Quamvis fere incredibile sit integram Placentam, quæ nil nisi vasa sanguinea, posse degnerare in hydatides, Sc: vasa majora, minora, minima, tamen à veritate haud esse alienum edoctus sum, & à multis annis illud quoque publici juris feci, adjectis figuris. Vide obser: meas Anatomico-Chirurg. pag. 44. Fig. 34 & 35. eo tempore in nullo auctore de hac re legeram, multo minus figuras hujus rei videram, postea autem vidi figuras ab alio expressas, & secundum meas factas, non nihil tamen studio mutatas, sine ulla mei mentione, sed transeant illa cum cæteris erroribus, ab illo commissis; quo autem modo hæc vasa sanguinea in hydatides possint mutari, supra innui, sc: inter vasorum sanguineorum tunicas, reperitur & tunica cellulosa, cujus cellulæ in statu præternaturali si repleantur latice aquoso, cavitas vasorum ita premitur ut nihil cavi-

Aanmerkt. Dat hoewel het beswaarlyk is te gelooven, dat de Na-geboorte, die geheel en al niet als een t'samenstel van de bloetvaten is, kan komen te veranderen in waterblaaskens, namenlyk zoo wel de groote als de kleene vaten, ja ook de allerkleenste, egter heb ik ondervonden, dat zulks niet buyten de waarheyd is, ook heb ik zulks al over veele Jaaren bekent gemaakt, en door Figuuren doen verbeelden, ziet hier op na myne Anatom: en Chirurgice aanmerkinghen pag. 44. Fig. 34 en 35. Tot die tyd toe had ik in geen Auteur van zodanighe zaaken yets gelezen, veel min eenighe figuuren daar van afgebeelt gezien: Maar na heen heb ik gesien, dat een ander van dese zaake ook figuuren heeft uytgegeven, die men zien kan na de myne gemaakt te zyn, edogh met eenighe verandringh, om niet t'enemaal met de myne over een te komen, dit is gedaan, zonder eenighe mentie van my te maken, maar zulks moet men laaten passeeren met de andere abuysen van hem begaan zynde.

Op wat wyse de bloed-vaten in water-blaaskens konnen veranderen, zulks heb ik hier vooren aanaangewesen, en gesegt, datter tusschen

cavitatis supermaneat, & sic obliterantur non sólum minora, verum etiam majora vasa.

N°. CV. Phiala in liquore continens Os petrosum, ita præparatum, ut non solum tres canales ossei, verum etiam vestibuli cavitas videri possint, modo ad candelæ aut solis lucem objectum admoveatur, idque sine Canalium læsione.

Præterea Cochlea luculenter hic quoque sese videndam exhibet.

N°. CVI. Phiala liquore referta, & in ea Stomachus pueri, cujus Arteriæ sunt repletæ ceraceâ materiâ alba, in ejus medio occurrit repletio cujusdam ramuli arteriosi artificiosissima, rete mirabile repræsentans: Interim dubitandum non est, quin omnes ramuli arteriosi, ita sint constituti, quamvis hic non appareant, idque propter repletionem imperfectam.

No-

schen de vliesen of rocken der bloet-vaten ook een gevonden werd, die men bequamelyk kan noemen het *celluleuse vlies*, wiens cellekens door zekere quade gestelteniße, met een waterige stoffe vervult werdende, de holte der bloed-vaten zoodanigh werd geperst, datter gants geen holte meer te vinden of te zien is, en zoo werden dese bloed-vaten t'enemaal vernietigt, so wel de klene als de grote.

N°. CV. Een vles met voght, waar in te zien is, het Steen-been uyt een Mensch, 't zelve is zoodanigh toebereyt, dat men niet alleen de drie beenighe Canaalen, maar ook die holte zien kan, die men het Portaal noemt, als men het voorwerp maar komt te houden voor een brandende kaars, of voor het light van de Sonne, en is dit alles toebereyt zonder eenige quetsingh der canaalen. Ook doet hier sigh op het slacke huyske.

N°. CVI. De Maagh van een Jonghe, wiens Slag-aderen vervult zyn met een wit wassige stoffe, in desselfs midden komt ons voor een zeer konstig opgevult takje, het welk het alzo genaamde wonderbaarlyk Net, zeer wel komt te verbeelden.

Ondertusschen zoo isser niet aan te twyfelen of alle de tackjens door de gantsche Maagh zyn zodanig gestelt, hoewel sy haar hier zoodanig niet vertoonen, wegens de onvolmaaktheyd deser opvullingh.

Aan-

Notandum quoque reptatum harum Arteriolarum longe differre, ab eo, qui eſt in Arteriis Renalibus, Lienalibus, placentula, & hoc conſideratione dignum eſſe cenſeo.

Nº. CVII. Teſticulus humanus peculiari modo diſſolutus, & in liquore conſervatus.

Nº. CVIII. Hepar fœtus excarne, uti perverſè & abuſivè loquimur: in Hepate enim nil carnoſi, glanduloſi aut parenchymatoſi, ab extremitatibus vaſorum diverſi.

Not. Extremitates ultimæ Venæ Portæ, oppido quam bene hic ſunt conſervatæ, non autem Cavæ.

Nº. CIX. Phiala in liquore continens portionem Corticalis ſubſtantiæ Cerebri humani, à capillo dependentem, in qua vaſculorum conſtitutio videri poteſt.

Nº. CX. Brachium infantis, vitæ ſpeciem repræſentans, & inter digitos manus continens portionem Thoracis ſui, aut alterius infantis, hujus Muſculi, tam rubicundi, ut in corpore vivo rubicundiores non appareant.

Aanmerkt ook dat de loop deſer bloet-vaten byſter veel verſchilt van die der Nieren, des Milts, Moer-koeks en andere meer 't welk myns dunkens, aanmerkens waardigh is.

No. CVII. Een Teſticul van een Menſch op een zonderlinghe wyſe ontrafelt of ontdaan.

Nº. CVIII. Het Levertje van een onvoldraghe Schepzelke, 't welk ontvleeſt is, zoo men gemeenelyk, dogh t'onregt, zeyt, want in dit deel niets vleſighs, nogh yets klierighs of diergelyke ſtoffe, te vinden is, verſcheyde zynde van de uyteynden der bloedvaten.

Aanmerkt ondertuſſchen, dat de uyteynden des Poort-aders tackjens byzonder fray hier konnen werden geſien, alzoo ſy zeer wel bewaart zyn, maar die der hol-ader niet alzoo.

Nº. CIX. Een ſtuk van de ſchorffighe ſubſtantie der Herſſenė van een Menſch, hangende aan een hayrtje, waar in haar vatig geſtel gezien kan werden.

Nº. CX. Het Armtje van een jongh Kindje zeer levendigh van couleur, in wiens handje gehouden werd een ſtuk van deſſelfs Borſtje, of wel van een ander Kindje: De Spiertjens van 't Borſtje zyn zoo rood van couleur, datſe in een levendigh Kindje niet rooder zyn te ſien.

N°. CXI. Phiala ſicca, in qua Muris ſceleton nitidiſſimum, & tam ſubtiliter confectum, ut oſſicula auditus in oſſe petroſò videri poſſint.

Dictum ſceleton uni ex poſterioribus pedibus inſiſtens, abſque adminiculo æneo, aut ligneo, quaſi ſaltare videtur pede unico.

N°. CXII. Phiala in liquore continens portionem Tunicæ interioris Uteri bovini, quæ degeneravit in globulos rotundos, parvos, duriuſculos, idque, ut ego ſtatuo, à vaſculorum ſanguineorum obſtructione in ſuo extremo, uti antea in aliis objectis, & poſthac variis in Theſauris exhibiturus ſum.

N°. CXIII. Phiala continens Renem Caninum, cujus ſubſtantiâ interiore, (quæ nil niſi vaſa) plane conſumptâ, cavitas ejus Vermem continet longum.

N°. CXIV. Phiala in liquore conſervans portionem Teſticuli ovini diſſoluti, qui magnam habet analogiam cum Teſticulo humano diſſoluto.

N°. CXV. Os humanum, utrumque Labium, cum annexa portione Malæ.

Not. 1°. Anterior pars prolabii inferioris, Epithelia adhuc

N°. CXI. Een droogh glas, en daar in het geraamte van een muys zeer net, en zoo ſubtiel toebereyt, dat men de beentjens van 't gehoor in het Steenbeen zien kan.

Dit geraamte op een der agterſte pooten ſtaande, zonder eenig ſteunſel van hout, of koper draad, ſchynt te danſen.

N°. CXII. Een vles met voght, in ſigh onthoudende, het binnenſte vlies van de Lyf-moeder uyt een Koe, dewelke in ronde en harde bollekens is komen te veranderen, en dat, zoo ik meen, door verſtoppingh der uyterſte uyteynden van de bloed-vaten, gelyk ik zulks voorheen in zommighe voorwerpen getoont heb, en na heen ook in andere meen te vertoonen.

N°. CXIII. De Nier van een hond, wiens inwendighe ſelfſtandigheyd (die niet anders is als vaten) t'enemaal geconſumeert zynde, een worm in zigh onthoud, die vry groot is.

N°. CXIV. Een vles met voght, waar in te zien is een gedeelte van een ontdaane Teſticul van een Schaap, die een groote overeenkomſt heeft met die van een Menſch.

N°. CXV. De Mond of beyde de Lippen met een gedeelte van de Wangh van een Menſch.

Aanm. ten eerſte. Het buytenſte gedeelte van de onderſte Lip is

huc est obducta, posterior pars verò destituitur illâ, ita ut in objecti parte posteriore Papillæ nerveæ, sericum villosum repræsentantes, videri possint, secus ac in parte anteriore.

2°. Integumentum, quo genæ obducuntur interne, non est membrana vera, uti nonnulli autumant, sed cum prolabiis hoc commune habet, sc: quod dictum integumentum sit Epithelia, producta ex nervorum extremis, id quod in Epidermide locum quoque habere experior. Hinc fit, quod Epithelia Genarum læsa, nullum excitat dolorem, quemadmodum in Epidermide.

is nogh met syn bekleetzel omvangen, maar het binnenste isser van gedaan: Zoo dat men alleen in 't binnenste van dit voorwerp zien kan alle de Zenuwagtighe tepeltjens, verbeeldende eenigh Fluweel.

Ten tweden. Zoo staat te considereeren, dat het inwendighe bekleetzel van de Wanghe geen waaragtigh en gemeen vlies is, gelyk zommighe gewaant hebben, maar het heeft dat met de Voorlippen gemeen, dat het niet anders is, als een uytspanzel van de Zenuw-tepeltjens, 't geen ik bemerkt heb ook plaats te hebben in het oppervelleke van ons vel, hier van daan komt het ook, dat het geseyde uytspanzel gequest zynde, ons geen pyn aan doet, gelyk zulks ook plaats heeft in 't oppervelleke van ons vel.

N°. CXVI. Phiala in liquore continens portionem Linguæ vitulinæ, cujus Papillæ linguales rubicundissimæ, propter Arteriolarum repletionem, quibus Arteriolis scatent papillæ.

N°. CXVI. Een vles met voght, en daar in een stuk van de Tongh van een Kalf, wiens Tonghs-tepeltjens zeer rood van couleur zyn, en dat wegens het opvullen der Slag-aderkens, nadien dese Tepelkens van bloed-vatjens zeer wel voorzien zyn.

N°. CXVII. Portio Pulmonis humani in liquore conservata, cujus color rubicundus exactissime est conservatus.

N°. CXVII. Een stuk van een Mensche Longh, in een voght bewaart zynde, wiens roode couleur zeer wel is geconserveert.

Not. me variis locis, membranam amicientem separasse, partim ut constitutionem mem-

Hier ontrent staat verders aan te merken, dat ik het buytenste vlies hier en daar van afgescheyden heb-

membranæ, partim vaſorum ſanguineorum copiam, ut & curſum atque reptatum naturalem exhiberem: Eum in finem cellulæ intactæ ſunt relictæ, ut earum conſtitutio naturalis in exſpiratione videri poſſit.

heb, ten deele om de geſteltheyd van 't geſeyde vlies, als mede om de veelheyd der bloed-vaten, en ook haar natuurlyke cours voor ooghen te ſtellen: Hierom is 't dat ik des Longhs blaaskens ongeſchonden heb gelaaten om haare natuurlyke geſteltheyd te konnen toonen, zoo als die is in 't uytademen.

N°. CXVIII. Portio Meſenterii, quæ hic veſicularis apparet, propter Tunicæ ejus celluloſæ repletionem ab aëre, idque ab indiſpoſitione, quam contraxit objectum ante mortem.

N°. CXVIII. Een ſtuk van 't Darm ſcheyl, 't welk ons hier als blaaskens-wyſe voorkomt, wegens het opvullen van 't zelve met wind, en dat wegens eenige indiſpoſitie, waar mede dit voorwerp is aangedaan geweeſt in 't leven.

Not. 1°. Meſenterium duplici membrana conſtare, nemo ambigit, ego ſtatuo & demonſtro præterea tertiam membranulam, quam celluloſam denomino, ſitam inter Meſenterii duplicaturam, quæ conſtituitur ex millenis cellulis, quæ non apparent, niſi flatu, vel aqua repletæ, oculos incurrant; in ſtatu autem naturali non comparent, quamvis in obeſis pinguedine repleantur, & tunc membranula iſthæc cum membrana adipoſa, ſub cute ſita, plane convenit.

Aanmerkt ten eerſte: Dat het Darm-ſcheyl uyt twee vlieſen beſtaat zulks is kenbaar, maar hier heb ik een derde vlies by gevonden, 't welk ik meede het celluleuſe vlies van 't Darm-ſcheyl noeme, 't welk tuſſchen de verdubbelingh van 't ſcheyl zit; het zelve beſtaat uyt duyſende van kleene cellekens, dewelke wy niet komen te zien, ten ſy deſelve met wind of water vervult zyn geworden. In een wel geſtelt menſch zyn ſy voor 't oogh onſightbaar, hoewelſe in vette perſoonen met vet beſet zyn, en dit vlies als dan volkomen overeen koomt met ons ondervelligh vlies, of *membrana adipoſa*.

2°. In hoc objecto non ſolum apparent dictæ Cellulæ, verum etiam flatu à morboſa con-

Ten tweeden. Zoo is 't conſiderabel, dat de geſeyde Blaaskens ons hier niet alleen zeer duydelyk voor-

constitutione repletæ, & corpore exemptæ, rotunditatem sphœricam retinuerunt, idque propter liquorem, in quo natant, id autem fieri non posset, si eximerentur.

3°. Quam utile sit, objecta in liquore conservare, & in publicis demonstrationibus Anatomicis exhibere, hæc & alia satis superque indigitant, ita ut immeritò meum institutum improbaverint olim varii, cum hoc in usum revocarem.

N°. CXIX. Phiala in liquore continens unam atque alteram Vertebram Thoracis fœtus humani, quibus connectitur portio diaphragmatis, ut & uterque Ren: suntque hæc omnia tam nitide conservata, ut jamjam è corpore videantur exempta.

Not. 1°. Superficies utriusque Renis inæqualis, unde Renes ceu in varias particulas subdivisi videantur, & hoc in illa ætate semper contingit.

2°. Reni sinistro incumbit Ren succenturiatus, tanquam cupula glandi.

voorkomen, maar dat sy door een onnatuurlyke ongesteltheyd voort gebragt, en uyt het lighaam gesneden, zoodanig bewaart zyn geworden, dat sy haare natuurlyke bol-ronde Figuur volkomentlyk behouden hebben, en dat alleen, om dat sy in een bequaame voght bewaart zyn geworden, zonder het welk zulks onmogelyk zoude zyn geweest.

Ten 3. Door dit en diergelyke, wyse van doen, kanmen genoegzaam sien, hoe dienstigh het is, de toebereydzels in een vogt te bewaren, omse zo te konnen toonen, als men publyk komt te Anatomizeeren; zoo dat zommighe te onreght dit doen in my voorheen veragt hebben, als ik dit eerst in 't gebruyk quam te brengen.

N°. CXIX. Een vles met vogt, waar in te zien is een Werverbeen of twee van een jongh geboore Kindje, waar aan nogh een stuk van 't Middel-rift, als mede beyde de nieren vast zitten: en zyn dese saken zoo natuurlyk geconserveert, dat men zoude zeggen, dezelve vers uyt het lighaamtje genomen te zyn.

Aanmerkt ten eerste, dat de opper-vlakte der twee Nieren ongelyk is, waar door dezelve als in veel deelen schynen verdeelt te zyn, en zulks ziet men altoos in de kleine kinderen.

Ten tweden, op de linker Nier is de by-nier nogh gelegen, even al eens als een aker of Ekel op syn schaaltje.

3°. Renes ſuccenturiatos affigi, mediante membrana adipoſa, Diaphragmati, hic cerni poteſt.

4°. Quod ſubſtantia interior Spinalis Medullæ, corticalis ſit, & ex vaſis ſanguineis, præſertim arteriolis conſtet, in hoc, & aliis quoque objectis, à me conſervatis, videre licet.

N°. CXX. Phiala ſicca, & in ea Placentula, pro Embryonis magnitudine (uti olim putavi) prodigioſa, cui annectitur, ope Funiculi umbilicalis, Embryo ſemi unciæ magnitudine, qui natus eſt ſex horis poſt partum fœtus maturi novem menſium, ſuperfœtationis exemplum infallibile, de hoc partu legi poteſt in obſervationibus meis Anatomico-Chirurgicis A°. 1691 in lucem editis, ubi ſequentia ſimul cum figura, fol. 21 exſtant.

Uxor cujusdam Chirurgi Amſtælodamenſis Anno 1686 infantem robuſtum & viventem peperit; ſex horis poſt hunc partum, enixa quoque Embryonem, cujus formam & magnitudinem Vide bis. Fig, XV. in hoc Embryone notatu dignum fuit, quod Funiculus umbilicalis tot hydatidibus eſſet refertus, ut totus videre-

Ten derde, hier ziet men duydelyk, dat de By-nieren vereenigt zyn met het Middel-rift, *diaphragma*, door het tuſſchen komen van haar vette vlies.

Ten vierde, dat de inwendighe ſubſtantie van 't Rugghe-mergh ſchorſſigh is, en uyt bloed-vatjens is beſtaande, byzonderlyk uyt Slag-aderkens, zulks blykt in dit en meer andere, van my geconſerveerde, voorwerpen.

N°. CXX. Een drooghglas, waar in bewaart word de Naa-geboorte, welke na proportie van 't Schepzelke byſonder groot ſchynt te zyn, aan deſſelfs navel-ſtrengtje is gehegt een Schepzelke van ontrent een halve duym breeds grote, 't welk gebooren is ſes uuren na dat de Moeder van een voldrage vrught verloſt was geworden, zynde een zeeker bewys van een over bevrugting, *ſuperfœtatio*, ziet hier verders over na myne Anatom: en Chirurgiſche Obſervatien in 't Jaar 1691 uytgegeven, alwaar fol. 21. dit volgende nevens de Figuur gevonden werd.

De Huysvrouw van een zeker Chirurgyn tot Amſterdam verloſt van een voldrage Kind, in 't Iaar 1686, 't welk levendigh kloek en ſterk was, en ſes uuren daar na zoo verloſte ſy nogh van een Schepzelke, wiens forme en grootte geſien kan werden Fig: XV. In dit Schepzelke was het aanmerkens waardigh, dat de Navel ſtreng zoo vol was van water-blaaskens, dat het ſcheen dezelve niet anders te zyn, als t'ſamengeſtel-

deretur concatenatio Vesicularum, aqueo humore refertarum, unde hoc? &c.

Ex descriptione Placentæ, quam prodigiosæ magnitudinis esse statui, patet, me quoque fuisse deceptum, sc: quod eo tempore pro Placentula, simul sanguinem coagulatum habuerim, cum contra Placentulæ Embryonum in tali ætate admodum exiles sunt.

Notandum præterea huncce Embryonem siccum & intus repletum esse ceracea materia, sine qua, debitam & naturalem magnitudinem servare haud potuissem in exsiccatione.

N°. CXXI. Phiala in liquore continens lamellam Cerebelli humani, cujus cortex, repletus materiâ ceraceâ, rubedinem induit; medullaris vero substantia colorem album retinuit.

N°. CXXII. Phiala sicca, in qua cernere licet sceleton muris nitidissimum, quod uni posteriorum pedum insistit, & uno anteriorum continet setam, cui agglutinatus est dens Araneæ Americanæ magnitudinis prodigiosæ.

N°. CXXIII. Phiala sicca, & in ea, cutis Capitis hominis, cu-

gestelde blaaskens, vervult met een wateragtighe vogt, waar dit van veroorsaakt is, zulks is niet wel te zeggen.

Uyt de beschryving des Moerkoeks, die ik zeyde van byzondere groote te zyn, blykt het dat ik in die tyd geabuseert ben geworden, want dese zyne groote is vermeerdert door het geronne bloed, en dit heb ik doenmaals alleen voor de Moer-koek aangesien, daar de Moer-koekjens in die tyd zeer kleen zyn.

Aanmerkt ook, dat dit Schepzelke voor het droogen van my door een wassighe stoffe is vervult geworden, zonder't welke het fyne natuurlyke groote niet soude behouden hebben in 't drogen.

N°. CXXI. Een vles met voght waar in te zien is een doorgesnede stuk of moote van 't Aghter-breyn van een Mensch, wiens schorssighe substantie vervult is met een roodwassighe stoffe, waar door deselve ons rood voorkomt, het mergagtigh wesen is in tegendeel wit gebleven.

N°. CXXII. Een droogh glas, en daar in het geraamte van een Muys, 't welk zeer curieus toebereyt zynde, op een syner agterste poten staat: in een der voorste hout het een paarts-hayrtje, aan wiens uyterste een seer groote swarte tand van een Indiaansche Spinnecop vast gehegt is.

N°. CXXIII. Een droogh glas, waar in te zien is het Vel van 't op-

cujus Arteriæ ſunt repletæ ceraceâ materiâ rubrâ, idque tam artificioſè, ut ne minimus quidem ramulus videatur intactus, unde tota cutis, ceu inflammata nobis occurrit.

Interim conſideratione dignum cenſeo, dictam cutem retinuiſſe, in ſua exſiccatione, figuram ſcutellæ ſine rugis.

N°. CXXIV. Os temporum in duas partes diviſum, in quarum primâ & exteriore, quæ Os ſquamoſum dicitur, membrana Tympani ſeſe videndam exhibet, innumeris Arteriolis ſuperbiens, huic annectitur adhuc manubrium Malleoli, & Malleolo Incus.

Notandum quoque dictam membranulam in medio eſſe pertuſam, id quod contra naturæ leges.

N°. CXXV. Cor humanum balſamo noſtro induratum & ita præparatum, ut per æva conſervari poſſit.

Not. 1°. Omnia vaſa, & præſertim Arterias, ceraceâ materiâ rubrâ leviter ita eſſe repletas, ut ultimæ extremitates, tomenti inſtar tenues, ceraceæ materiæ tranſitum admiſerint per

opperſte van 't hoofd van een Menſch, wiens Slag-aderen opgevult zyn met een roodwaſſighe ſtoffe, en dat zoo konſtigh, dat niet het allerminſte tackje onaangeraakt ſchynt gebleven te zyn, zoo dat ons dit vel als ontſtoken voor komt.

Ondertuſſchen is het te verwonderen, dat dit gantſche vel in 't droogen behouden heeft de Figuur van 't bekkeneel, waar door het een ſchoteltje, zonder eenighe rimpels komt te verbeelden.

N°. CXXIV. Het Tyd-been in twee deelen geſcheyden, in wiens eerſte en buytenſte deel, 't welk eygentlyk 't Tyd-been geheten is, 't Trommel-vliesje te zien is, zynde vervult van Slag-aderkens, en is aan 't geſeyde vliesje nogh vaſt ſittende het hand-vatje van 't hamertje, en aan deſſelfs hoofdje het aanbeeltje.

Staat verders te letten, datter tegens de loop van de natuur in 't midden van 't Trommel-vliesje een kleen gaatje geſien werd.

N°. CXXV. Het Hart van een Menſch zoo hard gebalſemt, en zoodanig toebereyt, dat het eeuwen lang kan bewaard werden.

Aanmerkt ten eerſte, dat alle de vaten, en inſonderheyd de Slag-aderen ſaghtjens met een rood waſſige ſtoffe zoodanig opgevult zyn, dat de uyterſte uyteynden, als dons fyn zynde, de geſeyde uyt-

per Cordis ſubſtantiam muſculoſam, idque ſub forma nubeculæ, quod viſui pulchrum.

2°. In illa leni repletione ceraceâ materiâ nullo modo extravaſationem præternaturalem cauſata fuit; tunc enim non in forma nubeculæ, ſed in forma globulorum viſui ſeſe exhibuiſſet dicta materia.

3°. In ſtatu vivo & ſano, credibile ſanguinem quoque ex extremis Arteriolis exprimi, extra ſua vaſa arterioſa, in forma ſeri ſanguinis. Cum enim Arteriæ ſint deſtinatæ muſculis devehendo ſuccum alibilem, relinquere debet vaſcula dicta. Suntque hæ ultimæ extremitates aliter diſpoſitæ, quam quidem in Hepate, aut Liene, non ſolum ratione curſus, verum etiam ſubſtantiæ & diſpoſitione vid. Tab. V. fig. VI.

4°. Diſpoſitio Arteriolarum per tunicas Arteriæ Carotidis diſtributarum, videri hic nitide quoque poteſt, ut &

5°. Aortæ truncus, tres ramos ſurſum emittens, nec non cæteri trunci Venæ pulmonalis, Venæ cavæ, Coronariorum &c. in naturali ſitu.

6°. Auriculis Cordis eadem materia rubra repletis, naturalis

waſſighe ſtoffe haare uytgang hebben gegeven, door het ſpierigh weſen van 't Hart, en is zulkx zeer aangenaam voor 't geſight.

Ten tweden. In deſe ſaghte vervulling, zoo is 't, dat 'er gants geen onnatuurlyke uytſpatting veroorſaakt is geworden, want als dan zoude de geſeyde ſtoffe niet in een gedaante van een wolkje haar vertoonen, maar wel in de gedaante van ronde bollekens.

Ten derden. Zoo is 't te gelooven, dat in een levendigh en welgeſtelt menſch, het bloed door de geſeyde uyteynden geperſt werd uyt de vaten: want terwyl de ſlagaderen gedeſtineert zyn, om het voedſel tot de ſpieren te brengen, zoo moet het voedſel uyt de vaten komen; En zyn deſe uyterſte uyteynden anders geſtelt, als in de Lever of Milt, niet alleen ten opſighte van haare loop, maar ook wegens haare ſelfſtandigheyd en diſpoſitie. Ziet de vyfde Plaat, de ſeſde Figuur.

Ten vierden. Het verſpreyden der ſlag-raderen door de vlieſen of rocken van de groote ſlag-ader kan men ook hier zeer curieus zien, als mede

Ten vyfden. De ſtronk van de groote Slag-ader en hoe datſe drie tacken opwaarts ſend, ook de verdere ſtronken van des Longs-ader, Hol-ader, Kroon-aderen &c. en dit alles in haar natuurlyke plaats.

Ten ſesden. De Oorkens van 't Hart met deſelve roode ſtoffe opgevult

lis figura visui exhibetur. Vid. cætera B. Lector in Thesauro III. & præsertim in IV, ubi delineationes Cordium repræsentavi, ne Arteriolarum quidem extremis neglectis.

gevult zynde, zoo komt ons derselver natuurlyke figuur curieus te vooren. Ziet verders, W. Leser, over het Hart, het III, en insonderheyd het IV Cabinet, alwaar de figuuren der Harten afgebeelt staan, selfs met de uyterste uyteynden der Slag-aderen.

EXPLICATIO

Figurarum Thesauri Anatomici **VI.** *TAB. I.*

FIG. I. SCeleton Humanum repræsentat, magnitudine digiti minimi, cujus dextra continet Ovum muliebre non fœcundatum, & Litt. A. notatum. Sinistra autem tenet ope capillorum, tria ova muliebria diversæ magnitudinis.

FIG. II. Sceleton exhibet humanum, præcedente aliquanto majus, à cujus dextra dependet Ovum muliebre fœcundatum, utero exclusum, majusculum, & non apertum, ita ut ejus contentum haud viderim.

A. Ru-

VERKLARINGE

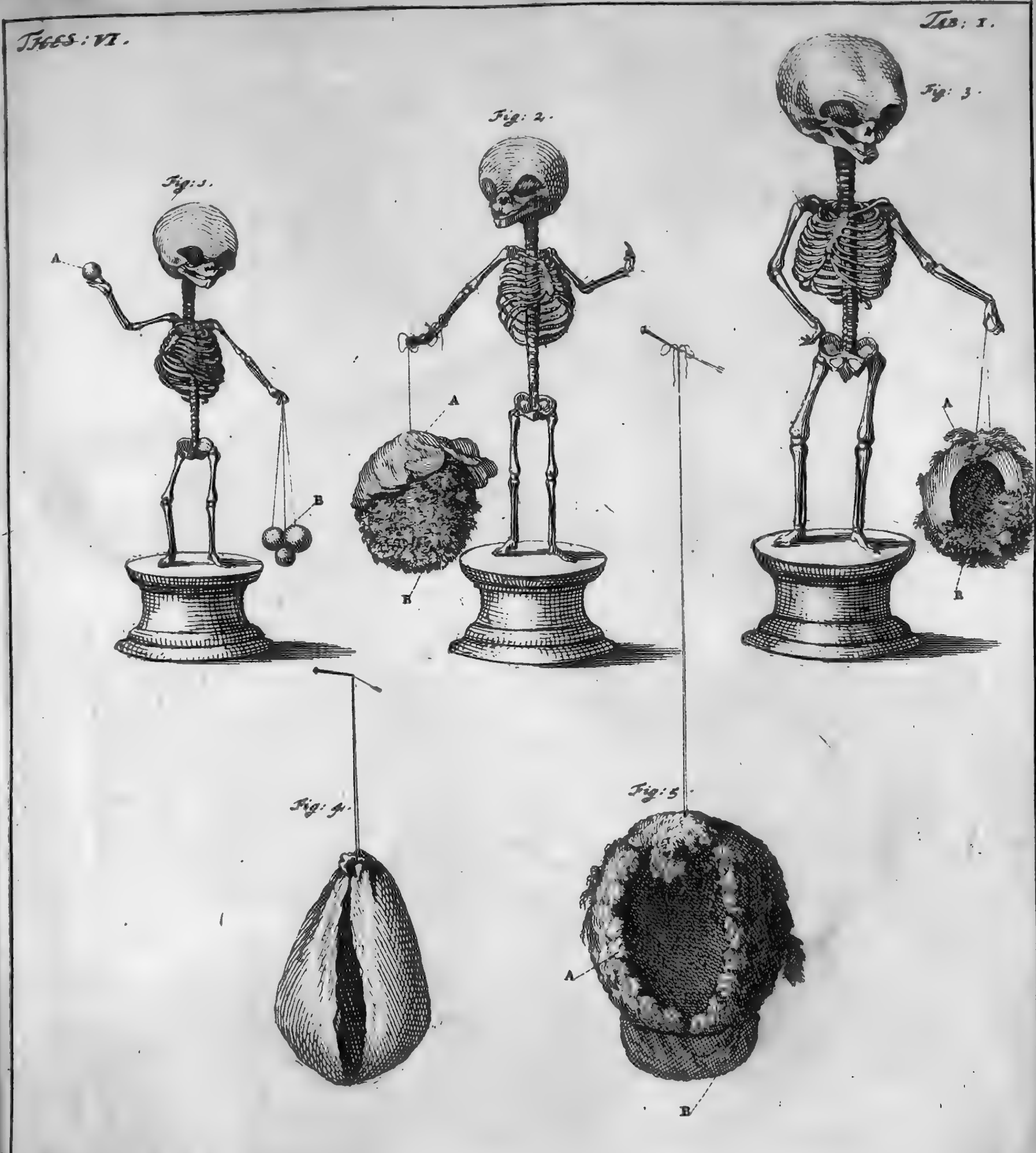
Der Figuren van de eerste Plaat, van't VI. Cabinet.

FIG. I. VErbeelt het geraamte van een mensche schepselken, de groote van een pinck, in wiens reghter handtje verbeelt word een eytje van een Vrouw, 't welk niet bevrught is, en wert het selve aangewesen met de letter A.

Des selfs linker handtje houd drie hayrtjens vast, waar van drie eyertjens af hangen, die ook niet bevrught zyn geworden, en zyn deze van verscheyde groote.

FIG. II. Vertoont het geraamte van een mensche schepseltje, 't welk een weynigh groter is, als het voorgaande, van des zelfs reghter hantje hanght af, aan een hayrtje een mensche eytje, 't welk bevrught geworden zynde, uyt de baarmoeder is gestoten of gelost, na dat het in die plaatse vry wat vergroot was geworden; 't Selve en is van my niet geopent, soo dat men het inwendige gestel niet en kan zien.

A. De

Thes: VI.
Tab: I.
Fig: 1.
Fig: 2.
Fig: 3.
Fig: 4.
Fig: 5
A
B
C Huijberts. ad vivum sculp:

A. Rudimentum membranarum.

B. Rudimentum vasorum sang: Placentæ primordia constituens.

FIG III. Sceleton humanum indicis magnitudine, à cujus sinistra, ope capilli dependet Ovum fœcundatum, ejusdem fere magnitudinis, illudque aperui, ast in ejus cavo nil solidi inveni.

A. Ovi exteriora Vasculosa.

B. Ovi cavitas.

FIG. IV. Placentulæ rudimentum, quod ab aliquo tempore in utero hæsit, post embryonis exclusionem, unde durius factum, & naturali constitutione destitutum.

FIG. V. Rudimentum Placentulæ embryonis humani minimi.

A. Vasculorum rudera.

B. Sanguis coagulatus, dicto rudimento firmiter cohærens.

A. De beginselen der vliesen.

B. De beginselen der bloetvaatjens, dewelke het Moerkoekje begonden te maken.

FIG. III. Het geraamte van een mensche schepselke, de groote van de voorste vinger van een mensche, van wiens reghter handtje af hanght aan een hayrtje, het eytje van een mensche, 't welk van gelyke groote, en ook bevrught is geworden; 't Selve is van my opgesneden, maar en hebbe niets sightbaars in 't selve gevonden.

A. Het buytenste van 't eytje, 't welk ons vasculeus, of als een t'samenstel van kleene bloetvatjens, voorkomt.

B. De holte van 't bevrughte eytje.

FIG. IV. Het beginsel van een Moerkoekje, 't welk eenigen tyd in des Lyfmoeders holte is gebleven, na dat het schepselke daar uyt gelost was geworden, waar door het verhard, en van sijn natuurlyke gestalte is verandert geworden.

FIG. V. Het beginsel van een Moerkoekje van een seer kleen mensche schepselke.

A. Het beginsel der bloetvatjens.

B. Geklontert bloet, 't welk aan het selve vast zit.

TAB. II. V. objecta repræsentat quorum I.

FIG. I. Sceleton humanum trium circiter mensium, à cujus manibus ope capillorum, dependent rudimenta duorum embryonum humanorum, quorum primum à dextra dependens, semen anisi magnitudine adæquat. A sinistra autem, capilli ope, dependens tenet rudimentum placentulæ humanæ, cui adhæret ope rudimenti funiculi umbilicalis, rudimentum embryonis humani pediculi aut seminis lactucæ magnitudine.

Fœtus hum: Rudimenti primi Explicatio.

A. Funiculi Umbilicalis rudimentum, crassitie rudimento embryonis vix cedens, id quod pluries mihi videre contigit.

B. Embryonis rudimentum, seminis anisi magnitudine.

Rudimenti secundi expositio.

C. Placentulæ rudimentum.

D. Embryonis rudimentum magnitudine pediculi aut seminis lactucæ.

FIG. II. Embryonem humanum, magnitudine grani hordei

De II. TAFEL verbeelt vyf voorwerpen, waar van de

I. FIG. Ons aanwyst het geraamte van een kintje van omtrent drie maanden draghts; van des zelfs handen hanghen af, aan twee hayrtjens, twee beginselen van mensche schepselkens, waar van het eerste van de reghter hand afhangende in groote met een anys-zaatje overeenkomt. Het tweede van het slinker hantje af hangende komt in groote over een met een luys, of latuw-zaatje, en hangt het selve nogh aan syn navel-strenghje en moerkoekje vast.

Verklaringhe van 't eerste beginzel van de Menschwerdinge.

A. Het beginsel van 't navel-strenghtje, 't welk immers al so dik is, als het beginsel van het schepseltje selfs, 't welk ik meermaalen ondervonden heb.

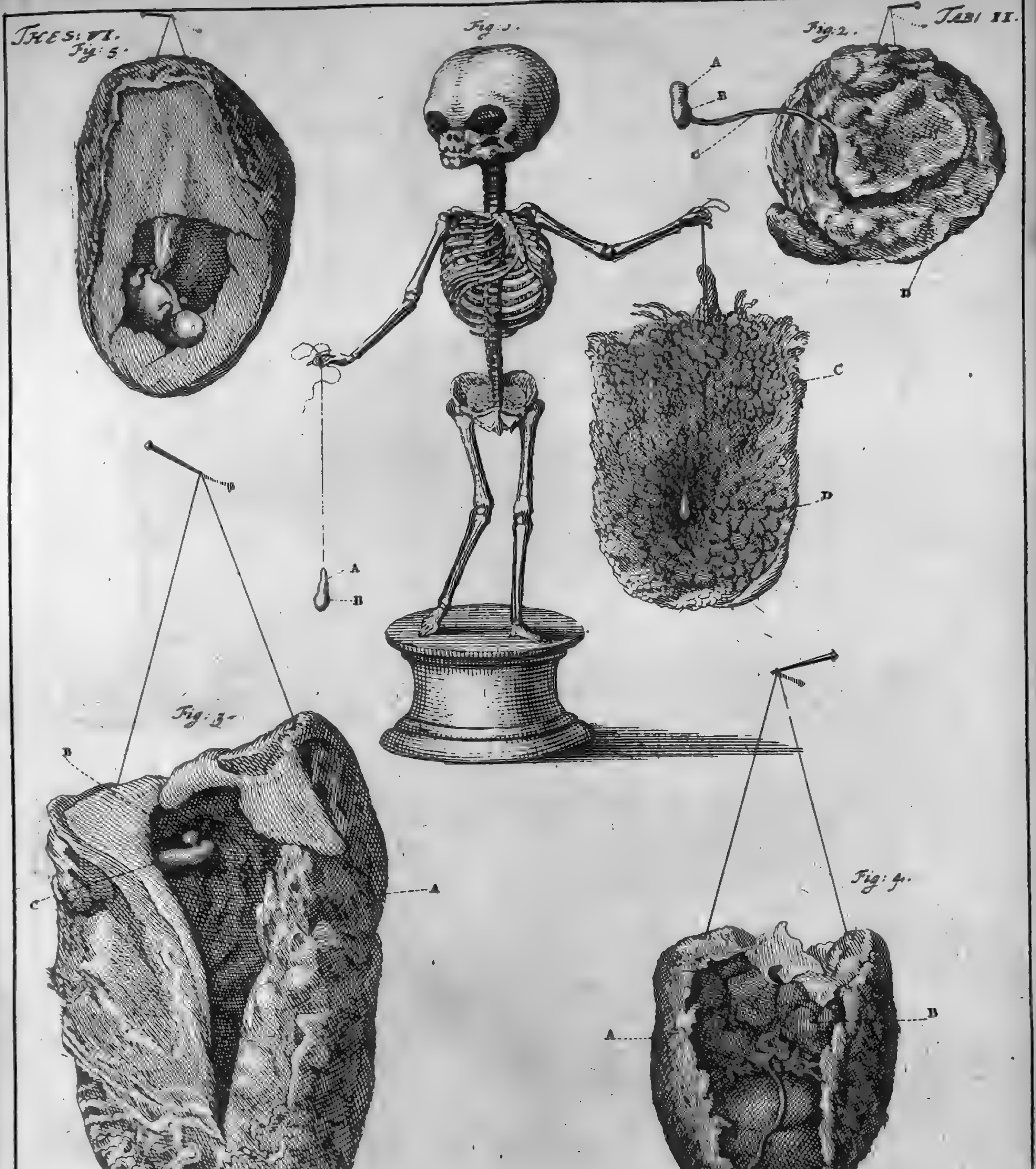
B. Het schepseltje selfs, in groote een anys-zaatje geensins overtreffende.

Verklaringhe van 't tweede beginzel.

C. Het beginsel van 't moerkoekje.

D. Het beginsel van 't schepseltje selfs, de groote van een latuw-zaatje of luys.

FIG. II. Toont ons aan een mensche schepselken, de groote van

THES: VI.
Fig: 5.
Fig: 1.
Fig: 2.
TAB. II.
A
B
C
D
Fig: 3.
Fig: 4.
C. Huijberts. ad vivum sculp:

dei mundati, ope funiculi umbilicalis, Placentulæ cohærentem, denotat.

A. Embryonis Caput.

B. Corpus artubus nondum instructum.

C. Funiculus umbilicalis.

D. Placentula.

FIG. III. Exhibet embryonem humanum, ejusdem fere magnitudinis.

A. Placentula embryonis, prodigiosæ, uti mentitur, magnitudinis, pro ratione embryonis, idque propter sanguinem coagulatum, veræ Placentulæ tam firmiter cohærentem; ut sine laceratione placentulæ separare haud potuerim.

B. Funiculi umbilicalis rudimentum, in hydatidem mutatum.

C. Embryo, cujus caput cum corpore adhuc confusum.

FIG. IV. Exhibet embryonem humanum, præcedente paulo majorem, cujus caput jam à corpore distinctum, artuumque rudera nonnihil in conspectum prodeunt, tuberculorum minimorum instar.

A. Placentulæ facies exterior.

B. Ejus-

van een gepelt gerste koorntje; 't selve is nog vast aan des selfs Navelstrengtje en Moerkoekje.

A. Verbeelt het hooftje.

B. 't Lighaamtje waar aan nogh gants geen beginsels van ledematen gesien kunnen werden.

C. Het Navelstrenghtje.

D. 't Moerkoekje.

FIG. III. Toont ons aan een mensche schepselken, ontrent van die selve groote.

A. Het nageboortetje, 't welk na proportie van 't schepselke, byster groot ons hier voorkomt, en dat van wegens het geronne bloet, 't welk soo vast is geseten en vereenigt met het moerkoekje, dat men het daar van niet afkonde halen, sonder het Moerkoekje te quetsen.

B. Het beginsel van 't Navelstrenghtje, 't welk in een waterblaasken is komen te ontaarden.

C. Het schepselke, wiens hooftje van 't lighaamtje nogh niet wel en is te onderscheyden.

FIG. IV. Wyst ons aan een mensche schepselken, een weynigh grooter als het voorgaande, wiens hooftje nu al onderscheyden word van 't lighaamtje: ook soo doen haar hier nu ook al op de allereerste beginselen der uyterste ledematen, en dat als kleene heuveltjens.

A. Het moerkoekjes buytenste oppervlakte.

B. Des

B. Ejusdem facies interior.

C. Embryonis caput.

D. Ejusdem corpus.

FIG. V. Exhibetur embryo, digiti transversi magnitudine, cujus caput à corpore non solum distingui potest, verum etiam artuum rudimenta, tuberculorum majorum instar, prominent; & quod notandum, Funiculi umbilicalis rudimentum, crassitie sua, embryonem ferè adæquat, illudque pluries, uti dixi, me vidisse memini. An à morbosa Funiculi constitutione?

TAB. III. Expositio, in qua VI reperiuntur figuræ, quarum

I. Demonstrat sceleton humanum, quatuor circiter mensium, à cujus dextra, ope capilli, dependet Embryo, præcedente paulo major, cujus artus magis sunt expansi, digiti verò nondum visui apparent. Notatur autem dictus embryo FIG. II, cujus funiculus umbilicalis, lit: A. notatus, admodum crassus existit. Qui verò à sinistra dependet embryo, FIG. III. notatus, fœtus est humanus, præcedente tantillo major. In hoc fœtu jam digiti

B. Des selfs inwendighe oppervlakte.

C. 't Hooftje.

D. 't Lighaamtje.

FIG. V. Verbeelt een mensche schepselke, omtrent een duym breet groot, wiens hooftje van 't lighaamtje nu niet alleen is 't onderscheyden, maar ook soo vertoonen haar de uyterste ledematen in de gedaante van groote heuveltjens; en dat wel aan te merken staat, des selfs navelstrenghtjes beginsel is byna soo dik in dit voorwerp, als het schepselken selfs, en dat zulkx meermalen voorvalt, heb ik door ondervindingh ondervonden, mogelyk door een quade gestelteniße.

De III. PLAAT vertoont ons VI figuren, waar van de

Eerste ons voor ogen stelt 't geraamte van een mensche schepselken, van omtrent vier maanden draghts, des selfs reghter handtje houd aan een hayrtje des hoofts, een mensche schepselke, wat groter als het laast verhaalde, wiens uyterste ledematen nu al wat meer komen uyt te botten; eghter soo en kan men der selver vingertjens nogh niet onderscheydelyk zien. Hier staat ons ook nogh te considereren, dat des selfs navelstrenghtje, waar aan het geseyde hayrtje vast geheght is, ook bysonder dik is; en werd FIG. II. dit schepselke aangeweesen. en het geene FIG. III. geteekent is. ook

THES: VI
TAB: III.
Fig: 1.
Fig: 7.
Fig: 4.
A
B
Fig: 3.
A
Fig: 2.
A
B
Fig: 6.
Fig: 5.
A
B
A
B
C. Huijberts. ad vivum sculp:

giti omnino Videri possunt, non solum manuum, verum etiam pedum, estque funiculus umbilicalis longe tenuior; ita ut hic denuò naturæ lusus considerandus sit.

ook aan een hayrtje van de linker hand afhangende, is een mensche schepselke, al weer een weynigh grooter als het aanstonts verhandelde. In dit schepselken kan men nu al zien de vingertjens soo van de handen, als voeten: en is des selfs navelstrenghtje vry wat dunder, soo dat men hier ook heeft te considereren de verscheyde werkinge des natuurs.

Notandum interim hunc ultimum me habere pro fœtu, propterea quod omnia membra jam sunt absoluta, ne digitis quidem exceptis, estque funiculus umbilicalis longè tenuior præcedente.

Verders staat te considereren dat ik de geseyde schepselkens, soo langhe sy nogh soo onvolmaakt zyn, dat men der nogh vingers nogh toonen aan en kan zien, dat ik die heb geheten en gestelt onder de Embryones, en de andere onder de benaminghe van Fœtus.

FIG. IV. Fœtus humanus, à capillo dependens, qui præcedente major, cujus funiculus umbilicalis, præcedentis fœtus, vix crassior.

FIG. IV. Een mensche schepselken, 't welk mede aan een hayrtje des hoofts af hangt, 't selve is al weder wat grooter, als 't voorverhaalde, en is des selfs navelstrenghtje by na van gelyke dikte met het laast verhandelde.

FIG. V. Atheroma pilosum inter cervicis bovinæ musculos repertum, & nidum aviculæ Ourussiæ, vulgò *Colubritje* dictæ, repræsentans.

FIG. V. Verbeelt ons een bovenatuurlyk geswel, 't welk in onse tale Pap-geswel is geheten, en dit magh men met reght een Hayr-pap-geswel noemen, wegens het hayr dat in 't geswel gevonden is; 't selve is gevonden tussen de spieren van den hals van een Os, en verbeelt seer aardigh een nestje van een zeker Indiaans Vogeltje, 't welk wy *Colubritje* noemen.

A. Pili in orbem dispositi.

A. De hayren kringhwys en rontom 't geswel lopende.

B. Pul-

B. Pap-

B. Pultacea materia in Atheromatis parte interiore reperta.

FIG. VI. Atheroma circa eundem locum repertum, ex cujus cavo pili emergunt recti, repræsentatque pilum igneum incensum.

A. Subſtantia dura & heterogenea.
B. Pili.

FIG. VII. Placentulam humanam demonſtrat, quæ poſt fœtus excluſionem aliquo tempore in utero remanſit; hujus autem ſuperficies interior tuberculis duris eſt obſita.
A. Placentula.
B. Tubercula.

TAB. IV. demonſtrantur III. figuræ, quarum prima

Uterus eſt mulieris, à paucis diebus gravidæ.
A. Uteri corpus.
B. Uteri craſſities.
C. Ejus cavitas.
D. Locus ubi ductus ovarii, ſ. Tubæ Fallopianæ in uteri cavum inſeruntur.
E. Ovarium apertum & biſectum.
F. Ligamenta tiretia, rotunda vulgò dicta. G. Tu-

B. Papaghtige ſtoffe, van binnen in 't geſwel zittende.

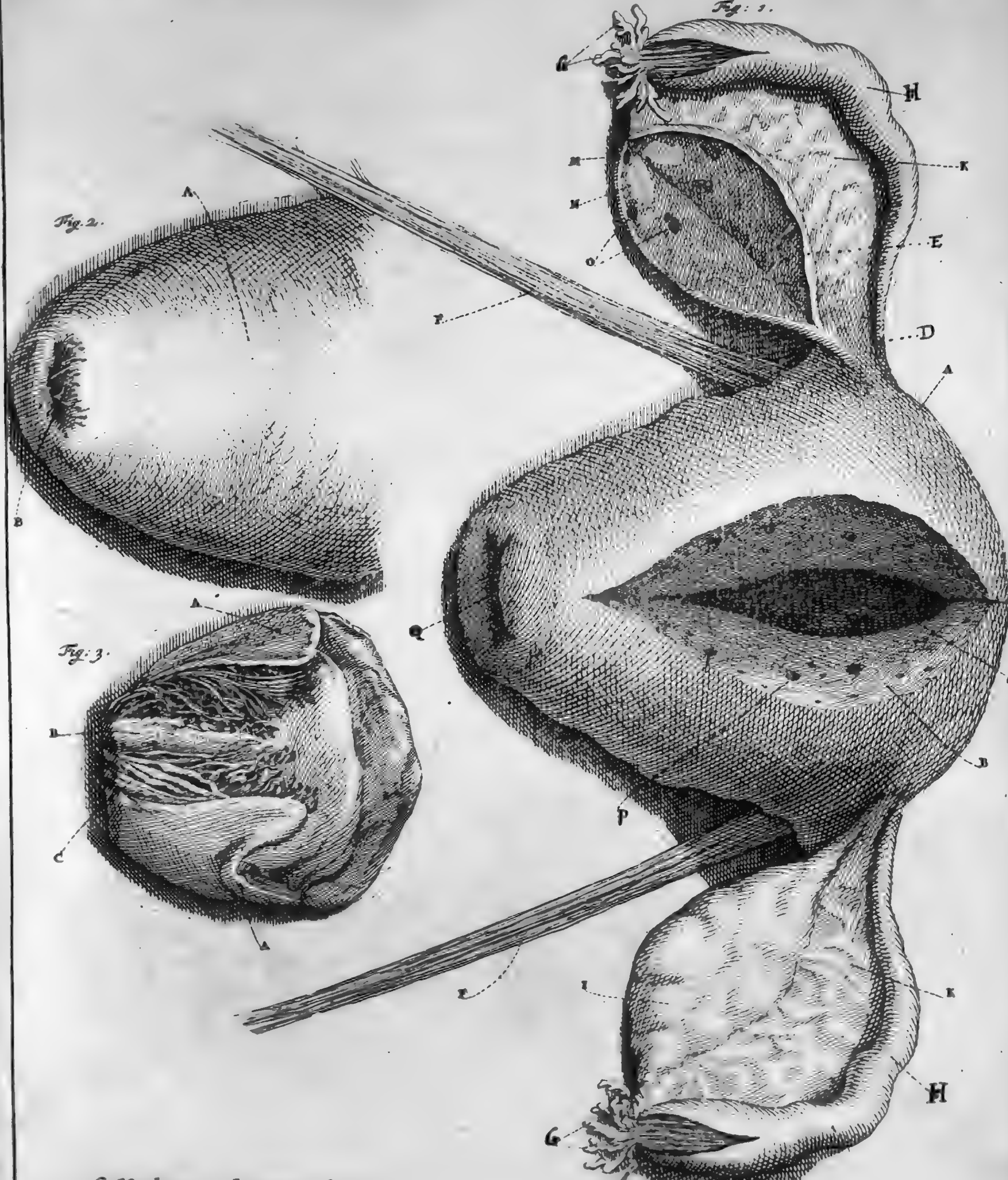
FIG. VI. Een twede Hayr-papgeſwel, nevens het voorgaande tuſſen de ſpieren van den hals gevonden: uyt des ſelfs inwendige ſtoffe komen reght op ſtaande hayren voort, 't welk een aangeſtoke watervuurbal komt te verbeelden.
A. Een vaſte, harde, en vreemde ſtoffe.
B. De hayren.

FIG. VII. De Nageboorte van een kleen menſche ſchepſelke, 't welke eenighen tyd, na het afgaan van 't kintje in de Lyfmoeder is gebleven, waar na de binnenſte oppervlakte met ronde en harde knobbeltjens is begroyt geworden.
A. 't Moerkoekje.
B. De Knobbeltjens.

Verklaringhe van de IV. PLAAT, waar op gevonden werden drie figuren, hier van is de eerſte

De Lyfmoeder van een Vrouw, dewelke weynig dagen voor haar dood, bevrught is geworden.
A. 't Lighaam van de Lyfmoeder.
B. Des ſelfs dikte.
C. Des Lyfmoeders holte.
D. De plaats, daar de Trompetten of Eyerwegen haar komen te zetten in de holte van de Lyfmoeder.
E. De geopende Eyerſtok.
F. De rond- en lange banden, voorheen de ronde banden geheten zynde. G. De

THES: VI. TAB: IIII.

C. Huijberts. ad vivum sculp:

G. Tubarum fimbriæ.
H. Tubæ Fallopianæ.
I. Ova, in Ovarii superficie prominentia.
K, Ligamenta Uteri lata.
L. Tubarum cavitas.
M. Ovarii aperti margo.

N. Ovum fœcundatum, & in majorem molem extensum, cujus contentum, ceu in coagulum mutatum, forsan à liquore meo, in quo objectum innatat.
O, O. Ovula non fœcundata, transversim scissa, quorum contentum non est coagulatum, quamvis in eodem liquore hæreat.
P. Vasa sang: transfissa.
Q. Os uteri internum.

Fig. II. Uterus est, qui prolpasus fuit è corpore cujusdam mulieris.
A. Uteri pars anterior, Vaginâ obducta, unde Uterus, quamvis prolapsus, immediate videri haud potest, id quod in omni uteri procidentia locum habet, sc. extra partum.
B. Os uteri internum, in quo varii conspiciuntur fulci exigui cervicis interioris, qui hic in conspectum veniunt à Thes. VI. pres-

G. Der selver zazelingen, by andere het lofwerk geheten.
H. De Trompetten of Eyerwegen.
I. De Eyerkens, buyten de Eyerstokken uytpuylende.
K. De brede banden des Lysm:
L. De holte der Eyerwegen.
M. De rand van de holte der Eyerwegen.
N. Het bevrughte Eytje, wiens inwendighe vogt verandert, en als geronnen is, mogelyk van de vogtigheyt, waar in ik het geleght hebbe: en is het selve door de bevrughtinghe vergroot geworden.
O. O. De Eyertjens, die niet en zyn bevrught geworden, dezelve zyn over dwers opgesneden, en haare inwendighe vogtigheyt geensins geronnen, hoewel het in deselve vogt gelegen is.
P. de overdwers opgesnede bloedv:
Q. De inwendige mond des Lysm:
De II. Fig. wyst ons aan een uytgesakte of uytgesonke Baarmoeder
A. Het voorste gedeelte des Baarmoeders, dewelke beset ofte omvangen is van de schede des Baarmoeders; soo dat men de Baarmoeder selfs niet immediatelyk zien kan, 't welk in alle Baarm. plaatse heeft, indien deselve komen uyt te sinken, namentlyk buyten de baringhe.
B. De inwendige mond des Baarm: waar in verscheyde seer kleene fleuven of groeven van den inwendighe hals des Baarm. gesien

 wor-

pressione, & conatibus, quibus afficiuntur mulieres, dicto affectu laborantes.

Fig. III. Os uteri internum, ut & cervix uteri interior, suntque secundum longitudinem aperta, ut interiora conspici possint.

A. A. Latera Oris uteri, per medium dissecti.

B. Cervicis cavitas.

C. Sulci.

TAB. V. VI. Figuras continet, quarum prima Fig. I. notata, mulieris Uterus, à paucis horis gravidæ, & in adulterio à marito repertæ, paucisque post horis occisæ, cujus cavitas non solum, verum etiam utraque Tuba Fallopiana semine Virili referta.

A. Corpus uteri.

B. Uteri cavitas.

C. Semen Virile, à liquore, in quo hæret, nonnihil induratum.

D. Os uteri internum, in quo paulum seminis adhuc reperitur.

E. Teretia ligamenta.

F. Tubæ Fallopianæ.

G, Ovaria, quæ olim Testiculi muliebres dicebantur.

Fig.

worden, en dat wegens de perssinghe, waar van de Vrouwen in dat voorval veeltyts seer geincommodeert worden.

De III. Fig. is een afbeeltsel van den inwendigen mond, en inwendighen hals des Baarmoeders, de welke hier na de lenghte geopend zynde, haar inwendige gesteltheyt bequamelyk gesien kan werden.

A. A. De zyden des Lyfmoeders mond, na de lenghte geopent zynde.

B. De holte van den inwendighen hals des Lyfmoeders.

C. De sleuven of groeven.

Verklaringhe van de V. PLAAT waar van de eerste FIG. aanwyst de Baarmoeder van een Vrouw, dewelke maar eenighe uuren, na datse van haar Man in overspel gevonden zynde, doodgestoken wierd, en is des selfs Baarmoeders holte niet alleen, maar ook beyde Trompetten of Eyerwegen bevonden met manlyk Zaad vervult te zyn.

A. 't Lighaam des Baarmoeders.

B. Des selfs holte.

C. 't Manlyk zaad, nu wat verhard, wegens de vogtigheyt, waar in 't voorwerp is gelegen.

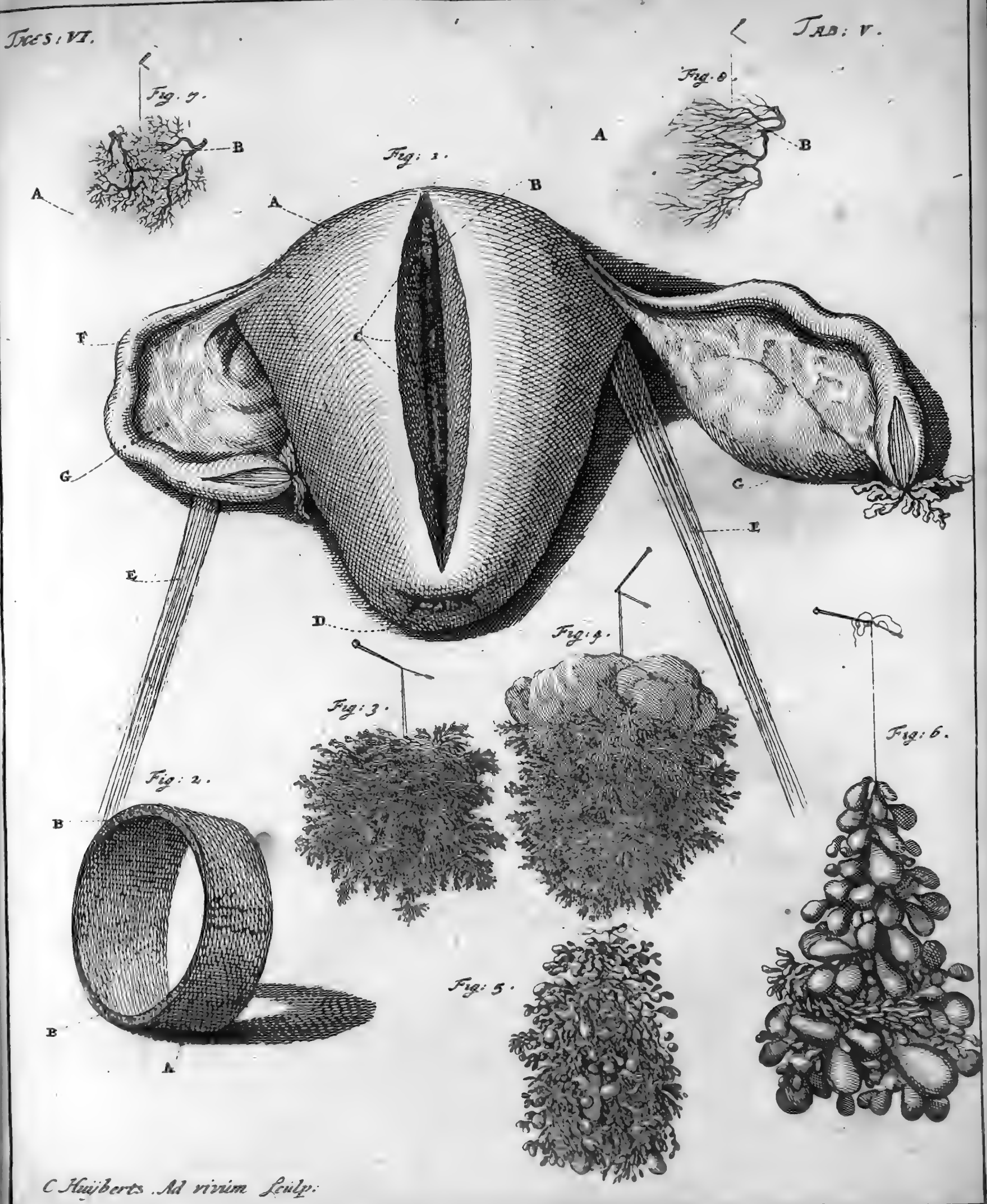
D. Den inwendigen mond, waar in nogh wat van 't zaat is blyven zitten.

E. De ronde en langhe banden.

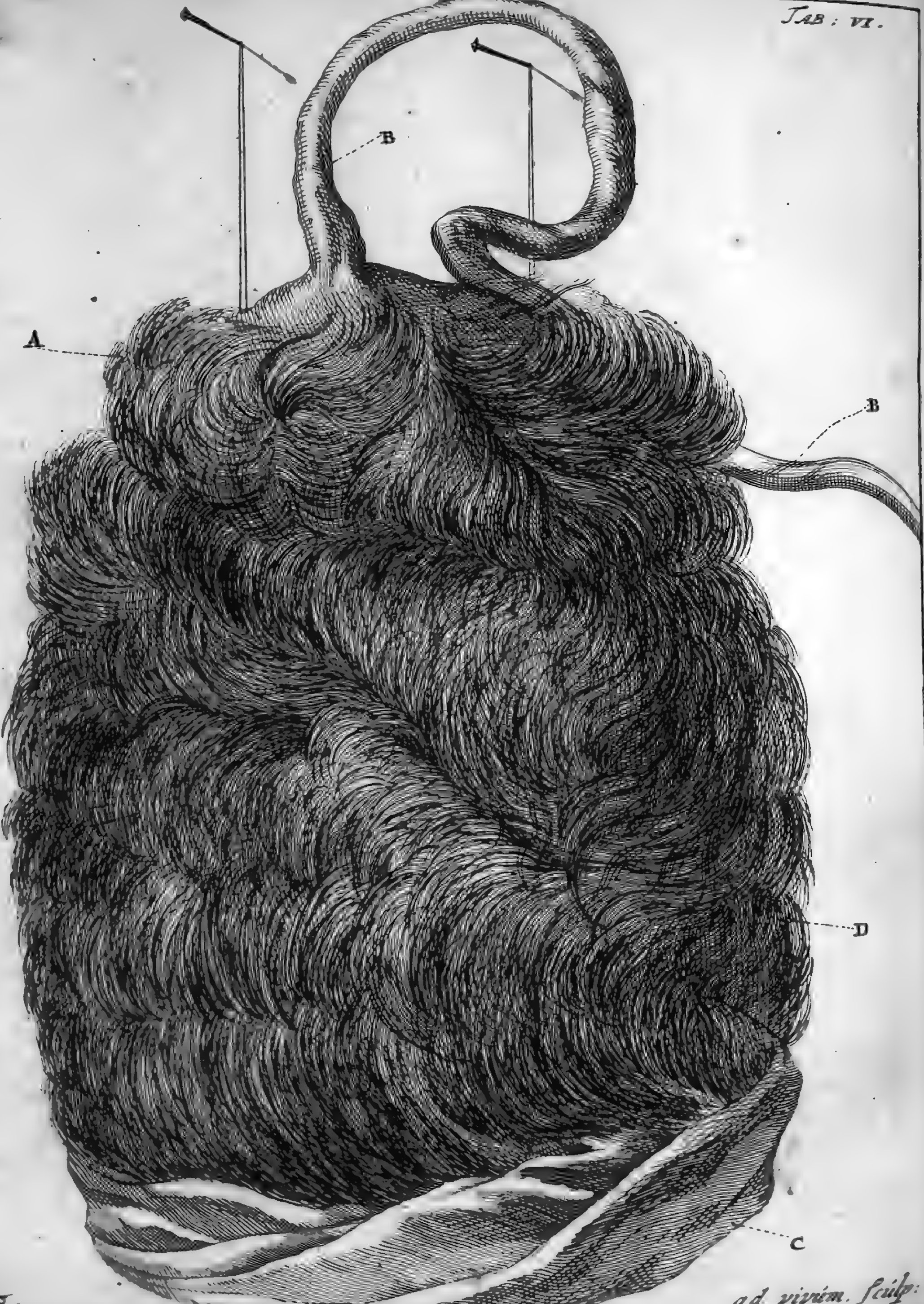
F. De Eyerwegen of Trompetten.

G. De Eyerstokken, die men voorheen der Vrouwen Testiculen heeft geheten.

Fig.

TAB: VI.
TAB: V.
Fig: 7.
Fig: 8.
Fig: 1.
Fig: 2.
Fig: 3.
Fig: 4.
Fig: 5.
Fig: 6.
A
B
C
D
E
F
G
C Huijberts Ad vivum Sculp:

Thes: VI. Tab: VI.

C Huiberts. ad vivum. sculp:

FIG. II. Hominis portio intestini Ilei, cujus tunica cellulosa inflata, exsiccata, & transversim secta.

A. Portio dicti intestini.

B. Tunica cellulosa.

FIG. III. & IV. Demonstrant portiones Placentæ uterinæ humanæ, quæ per aliquot dies remansêre in utero, post fœtus exclusionem; unde vasorum sang: extremitates, hydatidum naturam variis locis induere incipiunt.

FIG. V. Portio placentæ humanæ exhibetur, in qua supradictum luculentius videri potest, utpotè hydatidibus in majorem molem excretis.

FIG. VI. Indigitat portionem cujusdam placentæ uterinæ hum:, quæ tota quanta in hydatides mutata. Hæc omnia in museo meo ita conservantur, ac si jamjam è corpore essent excreta.

TAB. VI. Denotat corpus quoddam præternaturale, ex Utero Vaccino expulsum, & undique fere pilis brevibus, nigris, albis, stipatum, peduneuloque longissimo præditum.

A. Corpus pilosum.

B. Pedunculus.

C. Pars pilis destituta.

D. Pili.

Qui-

FIG. II. Een stuk van den bogtigen Darm van een Mensch, wiens celluleuse en sponcieuse Vlies opgeblasen, gedroogt, en over dwers doorgesneden is.

A. 't Geseyde stuk van den bogtigen Darm van een mensch.

B. Het celluleuse Vlies.

FIG. III. en IV. wysen ons aan, stukken van de Nageboorte van een mensche, waar van de geheele Moerkoek, een tyd langh in de Baarmoeder is blyven zitten, na dat het Kint ter werelt was gekomen, waar door d'uyteynden der bloetvaten de natuur van waterblaaskens, op verscheyde plaatsen, komen aan te nemen.

FIG. V. Een stuk van de Moerkoek, waar in 't geseyde veel duydelyker kan werden gesien, door dien de geseyde blaaskens nu vry grooter zyn geworden.

FIG. VI. Een stuk van de Nageboorte, dewelke nu geheel en al tot waterblaaskens was geworden, gelyk dit alles 't mynen huyse soo te zien is, als of het nu vers uyt het lighaam was gekomen.

De VI. PLAAT verteont ons een zonderlingh en tegensnatuurlyk voorwerp, 't welk een Koe afgegaan is, 't zelve is byna alsints beset met korte, swarte, ook witte hayren; ook isser een langhe steel aan vast.

A. Het hayrigh lighaam.

B. De steel.

C. Het hairloose gedeelte:

D. De hayren.

Wie

Quicunque jam examinaverit omnes Embryones, quos hic repræſentavi, calculum facile opponet aſſertioni meæ, ſc: quod arduum, atque difficile ſit determinare ex Embryonis magnitudine, ut ex relatione, à quo tempore conceperint mulieres- præſertim cum perpaucæ reperiantur, quæ juſtum temporis punctum graviditatis obſervare valent. Præterea vitalitatem. ſæpiſſime per aliquod tempus amiſerunt Embryones, & nihilominus in utero ad tempus remanent, ita ut exiſtimem impoſſibile fere eſſe juſtum tempus deſignare ex Embryonis magnitudine. Circa fœtum humanum trium, quatuor, quinqueve menſium paulo certius illud dijudicari poteſt, cum ſæpiſſime vitales in lucem prodeant, & majori quoque numero ad noſtras perveniant manus. Itaque cautius agere volui, quam alii, qui incaute affirmant ſeſe hoc poſſe videre ex illorum magnitudine.

FINIS.

Wie nu alle deſe onvolmaakte ſchepſelkens die ik hier heb doen afbeelden, met opmerkinge komt te beſchouwen, zal ligtelyk met my toeſtemmen, dat het ſeer beſwaarlyk zy te oordeelen, uyt der ſelver groote, van wat ouderdom deſelve zyn, ofte hoe lange datſe zyn gedragen; te meer nadien der wynighe Vrouwen gevonden werden, dewelke den precyſen punt des tyds van haar Bevrughtingh weten te obſerveren. Daar en boven ſoo verlieſen ſoodanige kleene en onvolmaakte Vrughtjens zeer dikwils 't leven in de Baarmoeder, en blyven eghter nogh voor eenigen tyd in deſelve; ſoo dat ik oordeele by na onmogelyk te zyn, te willen oordeelen van den preciſen tyd, en dat uyt de groote der ſelve: Soo dat ik met omſightigheyd hier heb willen nalaten, van met aſſurantie daar van te ſpreken, hoewel andere zulks gants abuſivelyk gedaan hebben. Ontrent volmaakte ſchepſelkens van 3, 4, 5 Maanden, kanmen met wat meerder zekerheyt van deſe zake ſpreken, om datſe veeltyds levendigh ter werelt komen; als mede in meerder quantiteyt ons toegebragt worden.

EYNDE.

FREDERICI RUYSCHII

Anatomiæ & Botanices Professoris, nec non Academiæ Cæsareæ Curiosorum Collegæ

THESAURUS ANATOMICUS SEPTIMUS.

Cum Figuris æneis.

HET SEVENDE ANATOMISCH CABINET

VAN

FREDERIC RUYSCH,

Professor van de Anatomie en Kruytkunde: als mede Lid van de Keyserlyke Academie der Natuur-Ontdekkeren.

Met Kopere Platen.

AMSTELÆDAMI,

Apud JOANNEM WOLTERS, 1707.

Op de Anatomifche Cabinetten,

Van den

Wytvermaarden en geleerden Heere,

FREDERIK RUYSCH,

Hoogleeraar der ontleed en kruydkunde

t'AMSTERDAM.

Supereminet Omnes.

UW Hand, beroemde Ruysch! ontdekt den gantfchen Menfch
Uw mes, zo fyn van Snede, ontleed hem, naar ons wenfch.
Gelyk een Adelaar met fterke en wakk're Vlerken
Al 't Pluimgediert verwint in 't vliegen naar omhoog,
Zoo ftreeft Gy door uw konft en wytvermaarde werken
d'Aloudheyt ver voorby, en vliegt haar uit het oog.
Wilt gy den Menfch, o Menfch! regt kennen in zyn deelen?
Treê in dit Cabinet, befchouw zyn Tafereelen.

H. S.

Op het overtreffelyck Balzemen

van

Doode Lighamen na 't Leeven

Door

d' EE: Hr. Professor F: RUYSCH.

WAnneer de trotze *Dood*, de Menschelyke Leeden
Met haare scharpe Zeys, geknot had, en gevelt:
Wist de overschrandre *Ruysch* syn kunst so te besteeden
Dat selfs *Natuur*, en *Dood* daar stonden voor verstelt.
Is dan myn Arm klaagt *Dood*, myn Zeys haar snee te toomen?
Ja sprack *Natuur*! syn vlyt en ongehoorde Kunst
Die hebben van ons twee de beste glans benomen,
Die niet t' herwinnen is, als van der goden gunst
Te bidden, dat 's Mans-geest niet nader mag genaken
Aan 't Godendom, of daar te blyven voor altyd.
So kan *Natuur* haar glans, den Arm aan kragt geraaken,
En wy de Menschen weer beheerschen op ons tyd.

C: B:

THESAURUS ANATOMICUS SEPTIMUS.

N°. I. IN cujus fundo reperitur Tumulus, ex variis Conchyliis Indicis purificatis, & ramulis marinis confectus.

In hujus fastigio conspicitur Concha exotica, margine in mucrones exeunte. *Fab. Columnæ de Purp. p.* 27. S. Pectunculus albus Guineensis major, costis elatis, striatis. *Pettiv. Mus. No.* 727. In sinu seu concavâ parte hujus Conchæ occurrit sceleton fœtus humani octodecim circiter hebdomadum; hujus dextrâ continetur Arteria Splenica, repleta ceraceâ materiâ rubrâ, Corallium rubrum repræsentans.

Dictus Tumulus in sese continet fœtum humanum bicipitem, tribus brachiis, duobusque pedibus præditum, quem, à plurimis annis, ab aliis balsamo conditum, & induratum, emi; talis autem balsamatio, cum mea neuti-

 quam

Het SEVENDE ANATOMISCH CABINET,

N°. I. OP wiens grond gevonden word een Graf-stede of Tombe, uyt verscheyde zo uyt Oost, als Westindische schoon gemaakte Hoorntjens, Schulpen, en Zeetakjens toebereyd.

In 't opperste van de zelve, zietmen ook die vreemde Schulp, wiens rand getopt en van Fab: Columna beschreven is, met de naam van *Concha exotica margine in mucrones exeunte*.

In de holte van deze Schulp staat het geraamte van een Kindje van ontrent agtien weeken dragts, wiens regter handje in sig onthoud een Milts slag-ader, dewelke gevult is met een rood-wassighe stoffe, verbeeldende alsoo een roode Coraal.

Dese geseyde Tombe onthoud in sigh een tweehoofdigh en voldrage Kind, voorsien met drie Armen en twee Beenen, 't selve heb ik al over veele Jaaren gekogt, zynde door andere gebalsemt en hard gemaakt, zo dat zodanigh een balsemeeringe met de myne geenzints over eenko-

 mende

quam convenit, quoniam neque constitutionem naturalem, neque colorem retinuit.

Not. Præterea, quod non solum ex orbitis Oculorum prodeant Lacertæ, ut & Serpentes, verum etiam per totum corpus decurrere & reptare videntur, id quod in aliquibus oris exoticis in defunctorum simulacris aut tumulis, non raro accidere, unicuique notum.

mende nogh natuurlyke couleur, nogh gesteltheyt behouden heeft.

Aanm: daar benevens, dat niet alleen uyt deses Kinds oogen-raden Haagdissen en Slanghen voortkomen, maar over het gansche lyf schynen deselve ook te kruypen, welke zaaken in de waare graven der afgestorvene menschen meermaals werd gesien, in vreemde en slang ryke landen, gelyk zulks kenbaar is.

Wanneer dese Tombe gesien wierd van den Eerwaardigen Heer, HERMANUS SCHYN, *Bedienaar des Goddelyken Woorts by de Mennoniten, en voornaam Geneesheer tot Amsterdam, behaagde hem dit Werk, met dese volgende vaersen te vereeren.*

Sic transit Gloria Mundi.

Deez' Tombe een Meesterstuk uit Hoorentjes en Schulpen,
  Daar 't Oost en Wester Strant der Indiën meê praalt,
  Door Zeegewas gehegt, en konstig opgehaalt,
Verstrekt de Lykbus om dit Monster te bestulpen.

  Een menschlyk Schepzel, maar helaas! te veel ontaart,
Als met twee Hoofden, met drie Armen, en twee Beenen
Voorzien; door Balsemkunst zo hart gemaakt als steenen.
  Dog door deez' grooten Man voor d'ondergang bewaart.

Voorwaar een Monster der Elenden en gebreken,
  Daar 't menschelyk geslagt te droevig onder zugt:
  Een bittre nasleep van die eerste Zondevrugt,
Doen 't Menschdom van den Boom des Levens wiert versteken.

  Helaas! wat ziet myn oog in deeze Tombe al reên
Om 't pronkstuk van Gods hand met tranen te beschreyen?
Wie weigert my dit Lyk ten duistre grave leyen
  Met droefheit? daar de Dood zelfs in het swart komt treên.

Ik

Ik zie twee Schepſeltjes, geplaaſt wat meer verheeven
Deez' Grafplaats, in 't Geraamt den grooten rouw bekleên:
Zy ſchynen 't ſilte nat te droogen van de leên,
En ſtrekken 't Sinnebeelt van ons elendig leven.

Deez' heeft in zyne hand een Breuk, en die een Borſt,
Wiens Ribbens zyn geknakt, en wederom genezen.
O Wyt Vermaarde Heer! uw konſtwerk doet my leezen
De brosheit van den Menſch die quaal by quaalen torſt.

Helaas! wat baart een zonde al rampen en elenden!
Wat ſleept een eenig quaad een bondel plagen meê!
Hoe ſtort zy 't pronkſtuk van Gods ving'ren in een Zeê
Van ſmerten zonder tal, en ziektens zonder enden!

Leer moedig Menſch, ay! leer u klein en nedrig dragen;
Uw leeme hut ſtaat los; en valt door onweers vlagen.

N°. II. Latere dextro hujus Tumuli adſtat ſceleton fœtus maturi, dextrâ (ne otioſum videatur) continens, & nobis demonſtrans portionem Ilei, cum notabili diverticulo, cujus diverticuli extremum prætern: caput caninum mentitur.

Hanc inteſtini portionem à plurimis annis conſervavi, imò in obſervationibus meis Anatom-Chirurgicis deſcripſi; nunc autem denuo iconem æri incidi, curavi. Vid. Tab. IV. Fig. II. Theſ. VII.

N°. II. Aan de regter zyde van deſe Graf-ſtede ſtaat het Geraamte van een voldrage menſche ſchepzel, in deſſelfs regterhand dragende en vertoonende (om alzoo eenighe werkzaamheit te verbeelden) een ſtuk van de bogtighe darm, waar in gevonden werd een byzondere en tegens natuurlyke vertrekplaats, wiens uyterſte de muyl van een hond is verbeelende. Dit ſtuk Darms heb ik zeer veele jaren bewaart, ook doen afbeelden in myne Anatomiſche en Chirurgicale Obſervatien, gelyk ik nu weder heb gedaan. Ziet de 4de Plaat Fig. II. in dit VIIde Cabinet.

N°. III. A ſiniſtris quoque in conſpectum venit ſceleton fœtus maturi, cujus utraque manus continet ramum Arterioſum magnum, ceraceâ materiâ, crocei coloris refertum.

N°. III. Aan de Linker zyde van dit graft ſtaat noch een tweede Menſche geraamte, ontrent van de zelfde ouderdom, hebbende in beyde de handen een grooten ſlag-ader met een Saffraan-couleurig-waſſighe ſtoffe vervult.

ASSER PRIMUS.

N°. IV. SUis pes extremus, è cujus latere sinistro ceu digiti humani emergere videntur.

N°. II. Muris sceleton nitidissimum, cujus pes osseus anterior, & sinister, continet frustum Hepatis balsamo induratum, cujus superficies ceu granulosa, glandulosi quid præ se fert; & hoc non solûm mihi, verùm etiam aliis Anatomicis Expertissimis olim imposuit, existimantibus; ILLUD GRANULOSUM, Glandulas esse, per se subsistentes, & propriâ membranâ amictas, ad quas, ut ajebant, Vasa sanguinea alluerent; cum contrà, dicta corpuscula rectius & non vulgari modo perlustrata, luculenter demonstrem illa, post dissolutionem, in liquore visa, nil esse, nisi vasorum sanguineorum extremitates succosas, penicillorum in modum constitutas, uti antea fusius de hac re egi.

Dextra præterea continet membranam, per quam myriades vasorum sanguineorum repletorum sunt disseminatæ, quo-

De Eerste PLANK.

N°. IV. DE Poot van een Varken, uyt wiens linker zyde als mensche Vingers schynen voort te komen.

N°. II. Een zeer curieus geraamte van een Muys, wiens voorste en linker pootje in sig onthoud een stuk van de Lever door balsamatie verhard, wiens oppervlakte als gecorrelt met ronde korreltjens, verbeeldende kleene Kliertjens. Zulks heeft my niet alleen, maar ook zeer vermaarde Ontleeders voor deze bedrogen, voor zeker houdende, dat dit gekorl, Kliertjens waren, dewelke als byzondere lighaamtjes op haar zelve schenen te bestaan, en yder met een byzonder vlieske omvangen te zyn, tot welke alzoo genoemde Kliertjens de bloetvatjens zoude na toe loopen: daar ik nu in tegendeel, dit gestel beter en op een gants nieuwe manier beschouwende, bevonde en getoont heb, dat deze lighaamtjes, na datze ontdaan, en in een heldere voght op syn gehangen, niet anders zyn als uyterste sappighe uyteynden van Bloetvatjens, dewelke penceels-wyze haar dan vertonen, gelyk ik hier van in't voorgaande breder heb gehandelt.

Daar en boven zo heeft dit geraamte in dessels regter pootje, een vlies, waar door heen duysende van bloetvaatjens lopen, welkers uyteynden, hoewel zoo fyn

quorum extremitates, tomenti inſtar quamvis tenues, tamen repletæ.

Nº. V. Talpæ ſceleton nitidiſſimum, in cujus præparatione, ne minima quidem Apophyſis, neque Epiphyſis amiſſa, id quod viſui gratiam conciliat.

Nº. VI. Portio inteſtini jejuni mulieris, in qua hoc conſideratione dignum eſſe cenſeo, nempè;

Cum aperirem cadaver, idque tempore æſtivo, omnia inteſtina ceu gelu erant obſeſſa, nitentia & ſcintillantia, cum aliquali duritie.

Quonam morbo correpta fuerit defuncta, me latet: hoc enim expiſcari non potui, nec ſonticas ob cauſas etiam auſus fui.

Nº. VII. Auricula infantis vivido colore prædita, cum annexis oſſibus Temporum & Petroſo, quæ à ſe invicem nonnihil ſunt ſeparata, ut Membrana Tympani, Oſſicula Auditus, ut & Chorda in conſpectum venirent.

Nº. VIII. Ren pueri, cui adhuc inſidet Ren ſuccenturiatus, ſicuti cupula glandi.

Not: Hic oppido quam bene

fyn als katoen of dons, eghter vervult zyn geworden.

Nº. V. Een zeer wit geraamte van een Mol, in wiens toebereydingh niet de allerminſte aan, nogh uyt-was zyn vermiſt, 't welk een aangenaam geſight geeft.

Nº. VI. Een ſtuk van de Nugteren darm van een Vroumenſch, waar in dit remerkabel is, namentlyk,

Wanneer als is ik het Lighaam, waar uyt dit ſtuk darms genomen is, opende, en dat in de Somer, zo vond ik al het gedarmte als bevrozen, en als met ysagtigheyt bezet te zyn, blinkende en eenigzints hardagtigh.

Door wat ziekte deze vrouw is komen te overlyden, is my niet bekend, dewyl ik het niet heb konnen of durven navorſſchen, en dat om ſekere redenen.

Nº. VII. Het Oor van een Kind levendig van couleur, waar aan nogh vaſt zitten het Steen en Slaap-been, dewelke eenigſints van den anderen zyn geſcheiden, op dat het Trommel vlies, de Beenderkens van 't Gehoor, als mede de Snaar, konnen geſien werden.

Nº. VIII. De Nier van een Kind, waar op de By-nier nogh zit, gelyk een akcr in zyn kelkje of dopje.

Aanmerkt, datmen hier zeer wel

ne videri poteſt Renes ſuccenturiatos vaſis ſanguineis non ſolum ditari ab Arteriis Renalibus, verùm etiam ab Arteriis Diaphragmaticis.

N°. IX. Utraque Palpebra humana, in qua Oſcula in margine ſita, ut & Puncta Lachrymalia luculenter videre licet; eſtque tunica intima rubicundiſſima; uti in inflammatione contingit, propter vaſculorum minutiſſimorum repletionem.

N°. X. Infantis caput viventis ſpeciem repræſentans.

Not. 1. Nervus Patheticus in latere dextro duplex, id quod rarum.

2. Nervus ſextæ conjugationis (ſecundum computationem *Williſii*) eodem in latere binis in locis Cranium perforat.

3. Piæ matris portio Nervos Olfactorios involvens, innumeris Arteriolis ſcatet.

4. Utroque Prolabio, ab Epithelia denudato, in conſpectum venit vera Prolabiorum ſubſtantia, quæ præter vaſa ſanguinea, nil niſi congeries Papillarum nervoſarum, ſericum

wel zien kan dat de By-nieren hare bloet-vaten, niet alleen krygen van de Nier-vaten, maar ook zelfs van die, dewelke het Middel-rift (*Diaphragma*) komen te voorſien.

N°. IX. Beyde de Oogſchellen van een Menſch, in welkers omtrek bequaam geſien konnen werden, alle die kleene mondekens, als mede de twee Traanſtippen: en is deſſelfs binnenſte vlies ſeer rood, gelykmen in een ontſteking dier deelen meermalen ziet, maar hier is zulks veroorzaakt, wegens het opvullen der bloetvaatjens.

N°. X. Het Hoofd van een Kindje, levendigh van couleur.

Aanmerkt ten 1 ſten. De regter Lydende Zenuw is hier dubbelt, 't welk raar is, en ſelden geſien werd.

Ten 2de. In de regter zyde vintmen ook de zenuw van 't ſesde paar (na de optellinghe van *Williſius*) op twee verſcheide plaatzen 't Beckeneel te door booren.

Ten 3den. Dat gedeelte van 't dunne Herſſen-vlies, 't welk de Reuk-Zenuwen komt te ontfangen, is hier van veele Slag-aderkens ook voorſien.

Ten 4den. Beyde de Voor-lippen van haar bekleetzel ontbloot zynde, komt ons zeer klaar voor derſelve ſubſtantie, dewelke benevens de bloet-vaatjens uyt geen andere ſtoffe beſtaan, als uyt een ſamenſtel van Zenuw-Tepeltjens, de-

cum villosum repræsentantium.

5. Dura mater nitida, & sericum album splendens repræsentans. Cum D: JOHANNES PLUIMER, Poëta egregius, hocce caput, nec non alia, & inter cætera quoque videret puerum, octo circiter annos natum, & a tredecim annis denatum, ornavit meam balsamationem hisce versiculis Belgicis.

dewelke eenig fluweel verbeelden.

Ten 5den. Het dicke of harde Harssen-vlies, zietmen hier zeer curieus bewaart te zyn, verbeelende blinkende witte zyde.

Wanneer de Heer Johannes Pluimer, seer vermaarde dighter, dit Hoofd, en andere zaaken, en voornamentlyk dat Jongske van ontrent 8 Jaaren out, en van my dertien Jaaren bewaart, en gebalsemt, zagh, zo geliefde het hem dese balsamatie te vereeren met dese Veersen.

Had dit lief Jongske, toen het stierf, omtrent acht jaaren?
Hoe kon men, naar zyn dood, hem dartien Jaar bewaaren?
RUYSCH heeft alleen die kracht, zyn kunst en wys beleid,
Geeft 's Lichhaams wezen, en zich zelfs de onsterflykheid.

N°. XI. Phiala in liquore continens splenem giganteæ Puellæ, in quo propter magnitudinem luculenter apparet nil glandulosi, cellulosi, aut fibrosi, inesse Lieni humano, id quod Anno 1696 demonstravi, publici juris feci, & per figuras tunc temporis illustravi in Res. Epist. Anat: problemat. IV.

Cum autem illud tam luculenter appareat in hoc Liene Giganteæ puellæ, propter ejus magnitudinem, denuo & secunda vice, figuram Lienis humani exhibere, consultum duxi. Vid. Tab. 1. Fig. 1. hujus Thesaur. VII.

N°. XI. Een vles met voght, waar in bewaard werd de milt van een dogter zynde een Reusinne, waar in, wegens desselfs groote, klaarlyk blykt, datter niets klirigs dradigs, of vliesighs van binnen in de Milt van een Mensch gevonden werd, gelyk ik zulks in 't Jaar 1696 niet alleen getoont, maar ook zelfs wereltkundig, en met Figuren afgebeelt hebbe. Ziet het antwoord op de vierde aan my voorgestelde Brief.

Nadien het geseyde zoo klaar gesien werd, in deze Reusinne haar Milt, wegens desselfs groote zo heeft het my goed gedagt voor de tweede reyse een Figuur daar van uyt te geven. Ziet de Iste Figuur van de 1ste Plaat, van dit VII. Cabinet.

Nº. XII. Phiala in liquore continens pueri caput dimidiatum, in quo ſequentia conſideranda.

1. Infundibulo, ut & Glandulâ pituitariâ, ſecundum longitudinem fiſſis, conſpicere licet infundibulum, præ copia Arteriolarum repletarum, rubicundiſſimum.

2. Sub Sellâ equinâ nullam reperiri cavitatem in infantibus, & præſertim nuper natis, uti recte admonuêre Anatomici, hic etiam videre eſt, ut &

3. Nervos Opticos, immediate eſſe amictos Piâ matre, per quam hic viſuntur plurimæ Arteriolæ repletæ.

4. Nervum Patheticum, ut & Quintæ conjugationis (ſecundum computationem *Williſii;*) hic quoque eſſe conſervatos, ſimul cum Piæ matris portione, quâ ſunt amicti Nervi quinti paris.

5. Nervi Auditorii uterque ramus, ſc: durus & mollis, hic in conſpectum veniunt, ſuntque à ſe invicem ſpinulæ ope, ſeparati.

6.

Nº. XII. Het halve hoofd van een Kind, na de lengte in twee deelen verdeeld, en in een heldere voght bewaart, in't ſelve zyn deſe navolgende zaken te conſidereren.

Ten 1ſten. De Trechter, en Fluym-klier na de lengte doorgeſneden zynde, ziet men de Treghter door de veelheyd van opgevulde ſlag-aderkens zeer rood te zyn.

Ten 2den. Ook kan men hier zien, datter in jonghe Kinderen, voornamentlyk in die geene, die pas geboren zyn, geen holte gevonden werd onder de Paardezadel, gelyk zulks de Ontleders ook hebben aangeweezen, als mede

Ten 3den. Dat de Geſight Zenuwen, inmiddels ook bekleet zyn van 't dunne Herſſen-vlies, waar door heen hier geſien worden ſeer veel Slag-aderkens te lopen.

Ten 4den. Ook vertoonen haar hier de lydende Zenuwe van eene zyde, als mede die van 't vyfde paar (na de optelling van de Hr. *Williſius*) en een gedeelte van't dunne Herſſen-vlies, waar mede het vyfde paar Zenuwen omvangen werd.

Ten 5den. Komt ons ook in 't geſigt beyde de tacken van de gehoor Zenuw, namentlyk de harde en ook de ſaghte tak, de welke ik door toedoen van een doorntje van den anderen heb geſepareert, als mede

Ten

6. In Medullâ oblongatâ, luculenter videmus Corticalem ſubſtantiam eſſe conſtitutam ex vaſculis ſanguineis, præſertim Arteriolis, tomenti ſeu goſſypii inſtar, tenuibus.

7. Phiala nonnihil inverſa, videri poteſt Lien humanus integer.

Nº. XIII. Pueri Pia mater tenuitate telæ Aranearum fere ſimilis, Arteriæ autem per eam diſtributæ, repletæ ſunt ceraceâ materiâ rubrâ, unde dicta Pia mater ruberrimo colore nobis occurrit.

Nº. XIV. Infantis Tibia, naturali colore prædita, ſub cujus pede extremo ſita portio Cranii, carie exeſi, cujusdam famoſiſſimæ meretricis, cui nomen erat Annæ van Hoorn, olim notiſſimæ apud omnes, qui artibus meretriciis erant addicti; quorum quidam adhuc ſuperſtites ſunt, uti mihi relatum.

Not: quare ſub pede poſita ſit dicta Cranii portio, quiſque facile divinare poterit, cum hoc malum calamitoſum non contraxerit dicta meretrix ſine nefandis operibus, quæ vituperanda, & veluti pede conculcanda; in tali enim tales

Ten 6den. Dat de ſchorſighe ſubſtantie van't beginzel des rugghe-merghs uyt loutere bloed-vaatjens, en inſonderheyd uyt ſlag-aderkens, die zoo fyn als dons of catoen, zyn, haar beſtaan heeft

Ten 7den. Het glas omdrayende, vindmen ook in 't zelve een gehele Milt van een Menſch.

Nº. XIII. Het dunne Herſſen vlies van een Jongelingh, in dunte byna overeenkomende met een Spinne-webbe; en zyn de ſlag-aderen daar door heen lopende, met een rood-waſſighe ſtoffe opgevult, weshalven dit Vlies ons ſeer rood voor komt.

Nº. XIV. Het Been van een Kind, natuurlyk van couleur, onder deſſelfs Voetje vindmen een ſtukje van 't gecarieert Bekkeneel van een ſeer vermaarde Hoer, genaamt Anna van Hoorne, eertyds ſeer wel bekend by alle die gene, dewelke het hoerewerk zeer toegedaan waren, onder dewelke datter nu nogh in 't leven zyn, zoo men my onderright heeft.

Waarom nu een ſtuk van 't Bekkeneel onder 't Voetje is geplaaſt, zulks kan men ligtelyk bevroeden, nadien deſe Ligtekooy deſe ellendighe quale niet is overgekomen, zonder haar verfoeijelyk bedryf, want in zodanigh water, vanghtmen zulke viſſchen; dit word alles in een hel-

les capiuntur flumine pisces; hæc in liquore conservantur.

Dictæ meretricis ossa pedis extremi quoque conservavi, quæ adeo sunt levia ab istis artibus meretriciis, ut aquæ imposita, plumæ instar supernatent.

N°. XV. Hominis portio Intestini Ilei, diverticulo magno præternaturali ditata, & liquori immersa.

Not. 1°. Diverticulum, quod cœcum, sacci instar dependet, cujus extremum caput canis repræsentat. Vid. Tab. IV. Fig. III.

2°. Ejusmodi diverticula pluries mihi in dissectionibus cadaverum occurrunt, imo A°, 1698 per figuram expressi unum ex illis. Vid. Observat. Anatom. Chir. meas, pag. 63. nunc autem denuo illud simul cum altero visui offero. Vid. Tab. IV. Fig. II. Thesaur. VII.

3°. Ejusmodi diverticula, ut plurimum, si non semper, in Ileo occurrunt, & cum Ileum maxima parte Hypogastrium occupat, contingere potest, in Bubonocele, tale diverticulum contineri in illo tumore hernioso, nullis sequen-

heldere voght bewaart.

Ook heb ik het gebeente van een haarer voeten bewaart, 't welke op 't water als een veder dryft.

N°. XV. Een vles met vogt, en daar in een stuk van de Boghtige Darm, hebbende een tegens natuurlyke vertrek plaats.

Aanm: ten 1sten. Dat dit vertrek sakswyse aan 't eynde blind is, of zonder opening, en dat desselfs uyterste, het hoofd van een Hond verbeeld. Ziet Tab. IV Fig. III.

Ten 2den. Meermalen zyn my zodanighe vertrekplaatzen voorgekomen, in 't openen der afgestorvene Menschen; ook heb in 't Jaar 1698 een derselve door Figuren laten afbeelden in myne Anatomische en Chirurgicale observatien Pag. 63. en heeft het my goet gedagt dezelve hier nogh eens nevens een twede te verbeelden, ziet de IV. Tafel Fig. II. van dit VII. Cabinet.

Ten 3den. Alle de zodanighe vertrekken komen meest voor te vallen in den Bogtigen darm, dewelke, nadiense meest in 't onderste des Buyk gelegen is, zo kan het wel komen te gebeuren, dat in een darm-breuk zodanig een vertrek plaats in de Darm-breuk zit, zonder die zware toevallen,

quentibus ſymptomatibus, quæ Herniam inguinalem concomitantur.

N°. XVI. Portio interioris tunicæ Uteri ovis gravidæ, in illa luculentiſſime apparent vaſcula vermicularia Uterina Anno 1702. à me exhibita & depicta in Theſ. II.

Not. 1°. Quin dicta vaſcula vermicularia continuent cum Arteriolarum extremis, ſicuti in Teſticulis humanis, ſarcinamque ſuam deponant in Uteri tubercula, & ex iis abſorbeatur humor nutritius ab extremitatibus Venoſis Placentularum, nullus dubito.

2°. Dicta vaſa Vermicularia facile in conſpectum veniunt, modo Chorii & Amnii tunicæ auferantur, Uterumque in aquâ ſimplici per aliquot horas maceretur; cum autem illa, ſine ullo artificio, tam facile in conſpectum veniunt, facile crediderim, alios in aliis regionibus dicta vaſa quoque inveniſſe: attamen mihi attribui dictam detectionem, quandoquidem ante meam detectionem, neminem offendi, qui illas deſcripſit, multo minus depingi curavit.

N°. XVII. Phiala in liquore

vallen, dewelke een Darm-breuk ordinaris verſellen, geſien werd.

N°. XVI. Een gedeelte van 't binnenſte vlies des Lyfmoeders van een bevrugt Schaap, in deſelve komen ons zeer klaar voor alle die worm-wyſe vatjens, dewelke ik heb laten verbeelden in 't Jaar 1702 en dat in 't II Cabinet.

Aanm: ten 1ſten. Dat deze worm-wyſe vaatjens continueel zyn met de uyteynden der Slagaderen, gelyk in de Teſticulen der Menſchen: ook haar onthoudende vogt overgegeven word aan de verhevene en bultighe deelen des Lyfmoeders, en ſoo vorders opgenomen werd van de uyt eynde der Aderen van de Moerkoek, daar aan twyfele ik niet.

Ten 2den. Deſe vaatjens komen ons ligtelyk te voorſchyn, wanneermen ſlegts de vlieſen Chorion en Amnios werende, de Lyfmoeder in gemeen water eenige uuren laat weeken, als wanneer ſy ons zonder eenighe konſte zo ligt voorkomen, dat ik my niet zoude verwonderen, datze door andere in andere landen ook waren uytgevonden: eghter ſo heb ik my deſe uitvinding toegeſchreven, nadien ik, voor myn uytvinding, niemand heb gevonden, die deſe vaten publyk gemaakt, of door Figuren afgebeelt heeft.

N°. XVII. Een vles met vogt en

re continens ramum magnum Venæ Cavæ Hepatis ad ultimas extremitates ſuccoſas uſque repletum, quæ perperam pro Glandulis habitæ ſunt; uti hic videre licet.

No. XVIII. Pueri brachium, in cujus manu continetur Piſciculus marinus, Perca marina Indica mihi dictus.

Not. Manus ut & digiti tam eleganter arripere videntur Piſciculum, ac ſi viverent, & hoc in liquore.

No. XIX. Portio Stomachi humani eodem modo conſervata; in qua luculenter cerni poſſunt vera conſtitutio rugarum, ut & Pori ſeu oſcula, quibus ſtipatur Tunica intima.

No. XX. Portio inteſtini humani, magnitudine manus, in qua duæ ſuſceptiones viſuntur; harum una vermem continet, qui ex parte quoque propendet.

No. XXI. Infantis brachium, cujus manus continet Buccinum ampullaceum, ê quo emergit Hirudo Indica maxima.

No.

en daar in een grote tak van de Hol-ader des Levers, welkers uyteynden te vergeefs voor kliertjens werden gehouden, gelyk hier geſien kan werden.

No. XVIII. Een Kinds Armtje, in wiens handje onthouden werd een kleen Zee visje, van my wegens de gelykeniſſe, Zeebaarsje geheten.

Aanm: Dat de hand en Vingertjens zo aardig het Viske ſchynen aan te grypen, als of het alles levendig was, en dat alles in een heldere voght.

No. XIX. Een ſtuk van een Menſche Maagh, op dezelve wyze bewaart, waar in te zien zyn het ware geſtel der rimpels, die in de Maagh gevonden werden, als mede alle die openingtjens, mondekens, of ſweetgaatkens, waar van het binnenſte vlies vervult is.

No. XX. Een ſtuk van een Menſche Darm, ontrent een hand breed langh, waar in op twee verſcheide plaatzen een inſchieting (*Susceptio*) geſien werd, en zit in een der ſelve een groote worm, die daar ook ten deelen uythangt.

No. XXI. Een Arm van een Kint, in wiens handje gevonden werd een buikighe hoorn, waar uit te voorſchyn komt een Indiaanſe bloetzuyger, die ſeer groot is.

No.

Nº. XXII. Giganteæ puellæ Plexus Choroideus tenerrimus, pro corporis proportione.

Nº. XXII. De aderlyke vlegtinge *Plexus Choroideus* uyt een Reusinne, zeer teder, na proportie van 't gehele Lighaam.

ASSER SECUNDUS.

De II PLANK.

Nº. XXIII. CApue fœtus Æthiopissæ, jamjam nati.

Not. Hoc caput, ut & integer fœtus, scatebant variolis, quantumvis puerpera tempore graviditatis nullis variolis fuerit infestata: cum autem dictum caput nigerrimum sit, ad arcendam aversationem vasa sanguinea alterius fœtus apposui.

Nº XXIII. HEt Hoofdje van een pas gebore Kindje van een Negerinne, waar in aan te merken staat,

Dat niet alleen dit Hoofje maar ook het geheele Kindje met Kindere pokjes beset waren, hoewel de Moeder ten tyde hares dragts van geen pokjens aangetast was geworden, en nadien het hoofdje swart en onaangesien was, zo heb ik het selve, om alle afschuwelykheyd te myden, rondom met opgevulde Slagaderen van een ander voorwerp, beset.

Nº. XXIV. Placentæ Uterinæ humanæ portio, in totum rubicunda, propter vasorum sanguineorum, ex quibus constituitur, repletionem: variis autem locis Membrana, succosa, à me dicta, qua obducitur facies Placentæ, quæ Uterum respicit, in conspectum venit.

Nº. XXIV. Een Moer-koek van een Mensch geheel en al rood, wegens de opvullingh der bloetvaten, daar de moerkoek uyt bestaad: en zietmen op verscheide plaatzen het alzo van my genoemde sapagtig vlies, 't welk de oppervlakte des Moer-koeks bekleet, dewelke tegens de Lyfmoeder aan geseten heeft.

Nº. XXV. Corticalis Cerebri substantia cujusdam hominis, in qua vera constitutio vasculosa cerni potest.

Nº. XXV. Een gedeelte van de schorsige substantie der Herssene van een Mensch, waar in het ware vatigh gestel van de selve te zien is.

N°. XXVI. Ita dicta Cauda equina humana, ſicut illa continetur in foraminibus propriis vertebrarum Lumborum.

N°. XXVI. De alzoo genoemde Paarde-ſtaart van een Menſch, zo als die geſeten is in de eyge gaten van de Lendene wervelen.

N°. XXVII. Hominis magna portio Inteſtini Coli, ut & Inteſtinum Cœcum, cum annexo proceſſu vermiformi.

N°. XXVII. Een groot ſtuk van de Colyk, en Blinde darm, met deſſelfs worm-wyſe aanhangſel uyt een Menſch.

Not. In illa egregie conſpiciuntur valvulæ Coli, ut & triplicia juga, Valvulæ conniventes aliis, dicta.

In deſe werden zeer klaar geſien de Klap-vlieſen vande Colyk darm, als mede deſſelfs drie voudighe Lat-wyſe uytſteekzels, Oog-luykende Klap-vlieſen by andere geheten.

N°. XXVIII. Phiala Cryſtallina ſicca, in qua conſervatur Cor humanum, propter vaſorum ſanguineorum repletionem, rubicundiſſimum, & poſt balſamationem noſtram, admodum induratum.

N°. XXVIII. Een fyn glas, waar in bewaart werd het Hart van een Menſch, zynde zeer rood wegens het opvullen der Bloetvaten, ook byſter verhard wegens onſe manier van balſemen.

Not. 1°. Mucro in duas partes eſt diviſus, quarum pars productior provenit à dextra Cordis parte.

Aanm: ten eerſten. Dat het uiterſte of punte van dit Hart in tween is geſpouwen, en is deſſelfs langhſte gedeelte voortkomende van de regter zyde des Harte.

2°. Vena Azygos, ex aſcendente trunco Venæ Cavæ emergens, & à latere Gulæ, cui ramum impertit, deſcendens, hic inconſpectum venit, ut & diviſio trunci Venæ

Ten tweeden. Kanmen hier ook zien, hoe en op wat plaats de Ader zonder weerga (*Vena Azygos*) voortkomt uyt de opgaande Stronk van de Hol-ader, aan wiens zyde hier ook kan worden getoont de Slok-darm, die een tak van de geſeide weergaloſe Ader ont-

næ Jugularis in ramum externum & internum.

N°. XXIX. Pueri ſex circiter annos nati, & à plurimis annis denati, Caput, tam nitide conſervatum, ut facies ejus vitæ ſpeciem præ ſe ferat; ſuntque Oculi clauſi, ita ut dormientis conſtitutionem repræſentet.

Not. 1°. Superiore parte Cranii ablatâ, Cerebroque exempto, Dura mater in conſpectum venit, ſerici albi inſtar nitens.

2°. Per remanentias Nervorum Olfactoriorum, viſuntur vaſorum ſanguineorum ramuſculi diſperſi.

3. Nervi è Cranio exeuntes, hic quoque ſeſe viſui exhibent.

4°. Facies, quæ ſine ulla ruga, plurimis locis, minutiſſimas ſcabioſas excoriationes paſſa fuit, dum viveret puer: unde ceracea materia, quâ oppleta ſunt vaſa, variis in locis maculas rubras produxit, cum replerem Arterias, per faciem diſſeminatas.

N°. XXX. Phiala ſicca, in qua conſervatur Inteſtinum Cœcum; cum magna Ilei & Coli

ontfangt, als mede de verdeling van de Keel of Hals-ader (*Vena Jugularis*) in een uyt, en in een Inwendige tak.

N°. XXIX. Het Hoofd van een Jonghe van ontrent ſes Jaren, 't welk zo fris is bewaart, dat het aangeſicht nu nogh ſchynt te leven, hoewel het over veele jaren is geſtorven: en ſyn deſſelfs ogen geſloten, verbeeldende alzo het Hoofd van een die ſlaapt.

Aanm: ten eerſten. Dat het bovenſte van de Herſſen-panne afgenomen, ende Herſſene uytgenomen zynde, doet ſig hier op het harde Herſſen-vlies, als ſchoon wit blinkende zyde.

Ten tweeden. Door het overblyfzel van de Reuk-zenuwen ziet men veel bloetvaten verſpreyt te zyn, als mede

Ten derden, De Zenuwen, zoo als die door de grond van de Herſſenpan uyt lopen.

Ten vierden. Door het Aangeſigt, 't welk zonder de minſte rimpel is bewaart, zietmen vele kleene ontvellinghtjens, waar van de lyder in ſyn leven aangedaan was.

Hier door komt het, datmen hier en daar eenige roode vlakken komt te zien, nadien de roodwaſſige ſtoffe aldaar een uytgang nam, in 't vervullen der vaten van 't Aangeſight.

N°. XXX. Een droog glas, waar in te ſien is, en bewaard word de Blinde-darm, en een groot

Coli portione, è puero quinque circiter annos nato.

Not. dicta Inteſtina, quamvis flatu ſint deſtituta, tamen ita extenſa conſervantur ac ſi flatu eſſent repleta, id quod nunquam ab aliis vidi præſtitum; ſuntque dicta Inteſtina ob Arteriarum repletionem intenſe rubra.

N°. XXXI. Pueri caput, ſine rugis in liquore ita conſervatum, ut vitam recuperaſſe videatur,

Not. Cranii parte ſuperiore ablatâ, Cerebrum exemi, Cerebellum autem inverſum denuo indidi, ut Arteriæ vertebrales, & ex iis prodiens Arteria Cervicalis, ſeſe conſpiciendas exhiberent.

N°. XXXII. Phiala ſicca, in qua conſervatur Veſica humana, tribus Ureteribus inſtructa, quorum duo in ſiniſtro latere ſiti, coëunt, antequam finem fecerunt, & ſic ſingulari foramine Veſicam intrant.

N°. XXXIII. Phiala Piæ matris portionem continens, cujus Arteriolæ, propter repletionem, rubicundiſſimæ, &

groot ſtuk van de Bogtighe, en ook Colyk-darm, en dat uyt een kind van ontrent vyf Jaren: en ſtaat te conſidereren, dat alhoewel de Darmen met geen wind opgevult zyn, zo is 't evenwel datſe haar ronde uytſpanningh hebben, 't geen ik noyt voorheen by andere geſien heb, en zyn dezelve zeer rood wegens der Slag-Aderen opvullingh.

N°. XXXI. Het Hoofd van een Kindje, 't welk zonder eenighe rimpels, in een vogt is gelegen, en 't Hoofd van een levendigh Kint komt te verbeelden.

Aanm: Dat het bovenſte van 't Bekkeneel afgenomen, de Herſſene geweert, het agterbreyn omgekeert zynde, weder in 't Hoofd gelegt is, ten eynde men de Slag-aderen der wervelen van de hals, en de daar uyt voortkomende Hals Slagader in 't geſichte zoude krygen.

N°. XXXII. Een droogh glas waar in te ſien is de Blaas van een Menſch, dewelke van drie Pis-leyders is voorzien, waar van datter twee in de Linker zyde geplaaſt zynde in een lopen, eer dat ſy in de Blaas zyn gekomen, en alzo doorboren zy deſelve met een eenvoudghe openingh.

N°. XXXIII. Een vles met voght waar in onthouden werd een groot deel van 't dunne Herſſen-vlies van een Menſch, wiens Slag-

& ſic eandem tincturam impertiverunt Piæ matris portioni ſupradictæ.

N°. XXXIV. Hominis Dura mater, in liquore conſervata.

Not: Sinu longitudinali aperto, in conſpectum veniunt Corpuſcula rotunda, & ſubrotunda, milii formia, (à Clariſſ. Viro Pacchiono detecta) hæc magnitudinem aciculæ vulgaris caput haud ſuperant, niſi per microſcopium introſpiciantur, aut ex duobus corpuſculis combinentur.

N°. XXXV. Hominis Dura mater, in cujus ſinu longitudinali aperto, vix ac ne vix quidem ullum ex dictis corpuſculis videri poteſt; verum extra dictum ſinum, à Duræ matris facie interiore, dependet portio membranoſa, ejuſmodi corpuſculis ſcatens: ex iis autem ne minimum quidem vaſculum Lymphaticum prodire, conſpicere potui.

XXXVI. Puellæ Giganteæ, à me diſſectæ, Dura mater, in cujus ſinu longitudinali nonnulla ejuſmodi corpuſcula inveni, verum illa admodum

Slagaderen opgevult zynde, zeer rood haar opdoen, en alzoo hebben zy deze couleur ook medegedeelt aan 't gezeyde dunne Herſſenvlies.

N°. XXXIV. Een deel van 't harde Herſſen-vlies van een Menſch, 't welk mede in een voght is gelegen.

Dezes deels alzoo genoemde lange Groeff (*Sinus Longitudinalis*) geopent zynde, kan men klaar zien, die kleene ronde Geerſtgelykende Lighaamtjens, dewelke ons den Hr. Pacchionus heeft ontdekt, en zyn dezelve niet grooter als het hoofdje van een gemeene ſpeld, ten waare men de zelve met vergrootglazen quam te zien, of dat 'er twee aan een zaten.

N°. XXXV. Nogh een deel van 't harde Harſſenvlies van een Menſch, in wiens langhe Groef niet het minſte der gezeyde ronde Lighaamtjens in gezien of gevonden werden; edogh buyten deze groef hangter een vliesje af van de binnenſte oppervlakte van 't harde Harſſen-vlies, 't welk van die kleene en ronde lighaamtjes vervult is, maar van de zelve heb ik niet konnen zien, dat 'er het minſte takje van een Watervaatjen uyt voort komt.

N°. XXXVI. Het harde Herſſenvlies van de Reuzinne, onlangs van my ontleed, in wiens langhaghtige groef eenige zoodanige lighaamtjen gezien worden,

exilia ſunt, habitâ ratione magnitudinis totius corporis, imò capitis aciculæ minoris magnitudinem haud ſuperant.

N°. XXXVII. Phiala in liquore continens portionem Peritonæi cujuſdam mulieris Hydropicæ; tot hydatidibus ſtipatam, ut peritonæum vix in conſpectum veniat. Vid. Tab II. Fig III. Theſ. VII.

Eodem modo Glandulæ Meſenterii refertæ erant dictis hydatidibus, ita ut remediis incaſſum adhibitis, ultimum diem obierit patiens; cum autem illud ſæpiſſime contingat in hydropicis, raro, ſi unquam, evadunt, Paracenteſi in abdomine inſtituta.

N. XXXVIII. Phiala liquore repleta, in qua continetur portio Thoracis pueri transverſim ſecta: cum autem Pulmo, ut & Cor, ceraceâ materiâ ſint repleta, egregie videri poteſt, non ſolum quomodo Cor & Pulmo in in- & exſpiratione, totam Thoracis cavitatem opplent, verum etiam Cordis & Pulmonis planam for-

maar dezelve zyn zeer kleen na proportie van haar lighaam, ja dezelve overtreffen al mede geensints het hoofd van een kleene speld.

N°. XXXVII. Een glas met voght, en daar in een ſtuk van het buykvlies van een waterzugtige Vrou, 't welk zoo vol zit van een lymig water, dat men het buykvlies naulyks zien kan. Ziet de 2 Plaat, de 3 Figuur, van dit 7 Cabinet.

Ook waren de Klieren van 't Darm-ſcheyl even zoo vervult met Water-blazen (*Hydatides*) zoo dat alle remedien vergeefs in 't werk geſtelt zynde, de lyderſſe het leven heeft moeten verlaten; en nadien men zulks zeer veel ziet voorvallen in waterzugtighe menſchen, zoo is 't datſe zelden of noyt genezen, wanneer men haar den buyk door deze of geene wyze opent, om 't water te ontlaſten.

N°. XXXVIII. Een glas met voght, waar in te zien is, een over dwers doorgeſnede ſtuk van de borſt van een Kind, en nadien het Hart, en de Longe met een waſſighe ſtoffe zyn vervult, zoo kan men zeer curieus en bequaam zien, niet alleen, hoe dat in het in-en uytademen de geheele borſt vervult, maar ook de platte form die het onderſte van de Longh, en ook het Hart krygen, wegens datſe

formam, quam obtinent, in ſpiratione ſupra Diaphragma.

Præterea, propter tranſverſam Thoracis ſectionem, in conſpectum quoque venit ſpinalis medullæ ſubſtantia tranſverſim quoque inciſa, & ſic ſubſtantia exterior & medullaris alba, interior vero, & corticalis, rubicunda apparet, propter vaſorum, præcipue Arteriolarum, ex quibus ſubſtantia corticalis in totum fere conſtat, repletionem, ceraceâ materiâ rubrâ.

N°. XXXIX. Phiala in liquore continens ramulum Fruticis Capenſis Portulacæ folio Hort. Amſt. part. 1.

Inferior pars dicti ramuli obſita eſt Pſeudo-membranula ex ſanguine, ſeu cruore meo (poſt Venæ ſectionem) à me confecta, idque ſola conquaſſatione ramuli per ſanguinem, donec frigus contraheret ſanguis: hoc facto aquæ puræ ramulum indidi, aquâ autem ſæpius renovatâ, ramulôque digitis aliquoties compreſſô, cruor ramulo cohærens, albedinem induit, repræſentans membranam veram, foliis firmiter cohærentem, & Pſeudo-fibris membranoſis

het middelſchot raken, en daar op leggen.

Daarenboven zoo komt ons hier in dit voorwerp nogh voor, wegens het dwers doorſnyden van de Borſt, het dwers doorgeſnede Rugghe-merg, wiens uytwendighe of merg-agtigh deel (*pars medullaris*) wit van couleur is, en het inwendighe of ſchorſighe gedeelte (*pars corticalis*) root, wegens het opvullen der Slagaderen, waar uyt de ſchorſige ſubſtantie meeſt is beſtaande.

N°. XXXIX. Een glas met voght, en daar in een takje van een Caapſe Heeſter, met porcelyne bladeren, 't welk beſchreven is, in 't eerſte Deel van de Amſterdamſe Tuyn.

Het onderſte gedeelte van dit geſeyde takſke is beſet met een gemaakt en onwaar vlies, 't welk uit myn eygen bloed, na een aderlating van my is toebereyd, en dat alleen door gedurig roeren van 't takje door het bloed, tot dat het koud wierd: dit gedaan zynde heb ik het takje met ſtyf geronne bloed bezet zynde, in ſchoon water gelegt, 't water dikwils ververſt, en 't geronne bloet eenighe reyzen tuſſchen de vingers geduwt, waar na het zyne roodigheyd verlatende, een witte couleur aan nam, verbeeldende alzoo een waaragtig vlies, 't welk zigh rondom de bladerkens zeer vaſt quam te zetten, waar door

heen

branosis ita pertextam, ut omnes sint putaturi veram esse membranam, è corpore desumptam. Notandum vero illud neutiquam successurum, nisi ilicò, post venæ apertionem, spiritibus nondum dissipatis, hoc fuerit institutum. Vid. Tab. III. Fig. VI, Thes. VII.

In Thesauro I°. similis fere habetur præparatio, ex cruore suillo; cum autem præparatio illa digitis sit facta, locô ramuli foliosi, conspiciendam sese exhibet substantia dicta instar polyposæ materiæ, per quam cernuntur dispersi globuli adiposi. Vide ulterius Thes. I. Tab. II.

N°. XL. Phiala, in qua cernere licet portionem Intestini Ilei humani inversam, eamque in liquore conservavi, ut perspicue & luculenter in conspectum veniret Tunica quinta seu villosa. Quid autem sit Tunica villosâ, an detur Tunica villosa, diu multumque inter sese litigarunt Anatomici; quos hic allegare, illorumque opiniones

heen menighte van waarschynlyke membraneuse draden (*Fibræ*) loopen; zo dat wie het ook ziet, 't zelve als een waaragtigh vlies, uyt een Mensch genomen, voorkomt, Ziet de III Plaat, Fig. 6. Van dit VII. Cabinet.

Staat ook te letten dat zulkx niet zal gelukken, wanneer men het bloed niet aanstonds komt te roeren, eer dat de geesten vervlogen zyn.

In 't eerste Cabinet vindmen by na dezelve præparatie, en dat uyt het bloed van een Varken; en dewyl zulkx geroerd was met de hand en vingeren, in plaats van met een gebladert takje, zoo doet dat zigh op in de gedaante van een polypeuse zelfstandigheit, waar door heen haar ook laten zien eenighe stukxkens vet. Ziet het 1. Cabinet Plaat. II.

N°. XL. Een vles, waar in te zien is een stuk van de bogtighe darm uyt een Mensch, leggende in een heldere voght, op dat men zeer klaar en distinct zoude konnen zien het vyfde of fluweele vlies, waar over zoo veel waters vuyl gemaakt is, namentlyk, wat voor een wezen dit bekleetzel zy, en of het ook wel voor een vlies te houden is, alle welke opinien hier op te halen,

nes recensêre, non ſolum tædioſum, verum etiam inutile fore exiſtimo: itaque curioſos ad viſum provoco, videant, judicent, & verum à falſo diſcernant. Prolabiorum veram conſtitutionem, Papillo-nervoſam deſcripſi & depingi curavi in Theſaur. III.

In hoc Theſ: VII. videmus Tunicam Papillo-nervoſam buccarum, quam cum indagarem, mihi in mentem quoque veniebat, non inutile fore, prius Tunicam villoſam ſtomachi & Inteſtinorum rite perſcrutari, & ad incudem revocare, quandoquidem illa ſint corpora continua.

Exiſtimavi in hac indagatione neceſſarium fore, Inteſtina ut & ſtomachum ita præparare, ac ſi vitam recuperaſſent, idque ſolâ Arteriarum repletione, & Inteſtinorum maceratione in liquore convenienti; cum hoc ex ſententia ſuccederet, reperi luculenter Tunicam villoſam Prolabiorum, Buccarum, Gulæ, Stomachi & Inteſtinorum ejus modi fere eſſe conſtitutionis, ſc: nil niſi corpus compoſitum ex Papillis nervoſis,

len, zoude niet alleen verdrietig maar ook onnut zyn. Ik wil liever de curieuſe Liefhebbers tot het zien nodigen, op dat zy moghen beſchouwen wat van de waarheyd is.

Het waare en Tepel-zenuagtigh geſtel der Voorlippen, heb ik beſchreven, en met een Figuur doen afbeelden in 't III Cabinet, in dit VII. zien wy het Tepel-Zenuwagtige inwendig bekleetſel der wangen: met het zelve te onderzoeken bezig zynde, quam my in de zin, dat het niet ondienſtig zoude weeſen, eerſt het fluweele vlies des Maaghs, en dat der Darmen te doorſnuffelen, nadien deze alle continueele Lighaamen zyn.

In dit onderzoek doght my beſt te zyn het gedarmte en Maag zoodanig eerſt te bereyden, datſe haar als in een levendigh Menſch quamen te vertoonen, en dat door het opvullen der vaten, en in een bequame vogt te weyken. Dit viel zoo wel uyt, dat ik zonneklaar bevond, het Fluweele vlies van de Maagh, Darmen, Wangh, en Voorlippen, by na van een en 't zelve geſtel te zyn, namentlyk een t'zamenſtel van Zenuw-tepeltjens, Bloetvatjens (die zoo fyn zyn als dons of cattoen) en een bekleetzel (*Epithelia*) voort-

vosis, Vasculis sanguineis tomenti aut gossypii instar tenuibus, & epitheliâ, ab illis Papillis producta

Not. 1. Papillare hoc corpus in Prolabiis longe esse tenuius , quam quidem in Stomacho & Intestinis.

2. Dictum corpus Papillo-nervosum in omni objecto humano non æque luculenter apparere , eapropter in illa inquisitione Intestina diversorum hominum sunt conspicienda.

3. In Prolabiis Papillæ haud in conspectum veniunt, nisi Epithelia prius sit ablata, in Intestinis vero, instar villorum serici villosi surrectorum visui apparent, sine integumenti aut Epitheliæ ablatione.

4. Considerandum quoque dictas Papillas ipsis ramulis nervosis, è quibus prodeunt, longe esse crassiores; id quod etiam locum habet in extremis Arteriolis viscerum, quæ ipsos ramulos, è quibus producuntur, crassitie longe superant.

5. Quod ad usum, existimo corpus illud Papillo-nervosum, esse sensus instrumentum, & hinc dolores adeo atroces,

komende uyt deuyteynden dezer Tepeltjens.

Aanm: ten eersten dat dit Tepelwyze lighaam in de Voorlippen dunder is, als in de Maagh of Darmen.

Ten 2den. Dat dit in alle lighamen niet even klaar te zien is, weshalven men in verschyde lighaamen zulkx moet na vorsschen.

Ten 3den. In de Voorlippen komen deze Tepeltjens niet klaar te voorschyn , ten zy dezelve van haar bekleetzel eerst werden ontdekt.

Ten 4den. Staat ook te letten, dat deze Tepeltjens veel dikker zyn, als de uyteynden der Zenuwkens selfs, waar uyt datse voorkomen 't geen men ook ziet in de uyteynden der Slag-aderkens, van de ingewanden, dewelke ook dikker zyn , als wel de Takxkens zelfs.

Ten 6den. Het gebruyk aangaande, ik vertrouw dit Tepel-Zenuw-agtigh Lighaam het werktuyg te zyn van 't gevoel, en hier van daan zoo komt het, dat de-

ces, ubi ab humoribus, medicamentis acrioribus, aut aliis rebus, Epithelia aufertur, & sic Papillæ afficiuntur, doloremque excitant intolerabilem.

dezelve Tepeltjens van haar bekleetzel (*Epithelia*) ontbloot zynde, 't zy door scherpe humeuren, vehemente medicamenten of andere zaken, de lyders zoo pynelyk zyn.

N°. XLI. Phiala in liquore continens hominis utrumque labium cum Prolabiis, ut & portionem Buccarum.

N°. XLI. Een vles met vogt, waar in onthouden werden beyde de Lippen en Voorlippen (*Prolabia*) als mede een deel van de Wangh, en dat uyt een Mensch.

Not: Quod Labia, ut & Buccæ, constent ex Epiderme, Cute, Pinguedine, substantiâ musculosâ, Glandulosâ, imò Papillo-nerveâ; quibus addi potest corpus reticulare Malpichii, (quamvis propter tenuitatem in homine oculos vix ac ne vix quidem incurrat) hic conspicitur.

Aanm: hier, dat de Lippen en Wanghen haar bestaan hebben uyt een oppervelleken (*Epidermis*) vel, vet, Musculeuse, Klierighe, en Tepel-Zenuwaghtighe substantie, als mede uit een inwendigh bekleetzel (*Epithelia*), waar by men zoude moghen voeghen het netwyze lighaam van Malpichius, hoewel het hier ter plaatse wegens desselfs dunte naulykx gezien kan werden in een Mensch.

In hoc præparato objecto videri possunt Prolabiorum Epitheliâ ablatâ, substantia Papillo-nervea, Glandulæ Labiorum, Cutis, & Pinguedo, cætera autem hic in conspectum non veniunt.

In dit gepræpareert voorwerp ziet men ook, na het scheyden van haar uytwendig bekleetzel (*Epithelia*) het Tepel-Zenuw-agtigh wezen, de Klieren der Lippen, het vel, het vet, de rest komt ons hier niet in 't gezigt.

N°. XLII. Auricula infantis vitæ speciem præ se ferens.

N°. XLII. Het Oor van een Kindje levendigh van couleur.

N°. XLIII. Intestinula fætus ovini, nitidissime præparata,

N°. XLIII. Het gedarmte van een jongh Schaapje, zeernet toe-

rata, & in forma ſicca conſervata.

N°. XLIV. Fætus humani quatuor circiter menſium ſceleton, nitidiſſimum, ſiniſtrâ tenens ſemen admirandum Palega Pajaneli Horti M. Part. 1. P. 77. dictum, (ſeu Arboris ſiliquoſæ Malabaricæ cordato folio, fructu maximo, oblongo, plano ſemine membranaceo D: Syen, in not. ad. Hort. mal.) ſolis figuram imitans.

XLV. Phiala in liquore conſervans manum infantis, quæ continet portionem Piæ matris humanæ, quæ rubicundiſſima, propter Arteriolarum, ad ultimas extremitates uſque, repletionem.

N°. XLVI. Phiala in liquore continens magnam Arteriæ pulmonalis portionem, ita præparatam, ut extremitates ſuccoſæ & molles in conſpectum veniant; eſtque illa præparatio inter cæteras ejus generis, eminentior.

N°. XLVII. Phiala ſicca, & in ea, duorum murium ſceleta, quorum alterum pedem figit ſuper Ovum gallinaceum exiguum, ex Ovo gallinaceo majore, inter ſorbendum, inventum & deſumptum.

Not.

toebereyt, en in een droghe vles bewaart.

N°. XLIV. Het gedarmte van een Kindje van ontrent vier maanden dragts, zeer wit; 't zelve houd in zyn handje het zeldzame zaad van de *Palega Pajaneli* H.Mal. hebbende de gedaante van een Zon.

N°. XLV. Een vles met vogt, waar in bewaart werd een hand van een Kindje, 't welk een ſtuk van 't dunne harſſen-vlies uyt een Menſch vaſt hout 't geen zeer rood van couleur is, wegens het opvullen der Slag-aderkens, tot het uyterſte uyteynden toe.

N₀. XLVI. Een groot ſtuk van des Longhs Slag-ader in voght opgehangen, dezelve is zoodanig toebereyt, dat men derzelver zaghte en Sappighe uyt eynden zien kan, en is deze præparatie onder alle de voorgaande, uytſtekend wel uytgevallen.

N°. XLVII. Een droghe vles met de geraamtens van twee muyzen, waar van de eene, met een der aghterſte pooten zigh ſtaande hout op een kleen Eytje van een Hoen, 't welk in een gemeen Hoender Ey in 't opſlurpen is gevonden, en uytgehaalt.

Aanm

Not. Hæc ſceleta, ſibi invicem inſidentia, nullorum adminiculorum ope, pedibus oſſeis inſiſtere, contrarium autem facere ſolent Anatomici.

Aanm: Dat deze twee geraamtens op den andere zittende, gants geen vreemd ſteunzel hebben tot haar vaſt making, hoewel andere ontleders het contrarie gewoon zyn te doen.

N°. XLVIII. Phiala in liquore conſervans fatuæ ovis, (ſi ita loqui liceat,) Plexum Choroideum, cujus vaſa ſanguinea in globulos rotundos ſunt mutata.

N°. XLVIII. Een vles met voght, waar in te zien is de Aderighe vleghtinghe van een ſinneloos Schaap, (zoo het geoorlooft is aldus te ſpreeken) wiens Bloetvaatjens als in kleene ronde bolletjens verandert zyn.

Not: Dicta Ovis, ceu fatua, modo arietabat in parietem, modo curſum ad foſſas dirigebat. Cum autem illius Cerebrum à latere ventriculi dextri nonnihil eſſet corruptum, dictum malum in totum attribui vix poteſt Plexui Choroideo; memini me tamen hominis, mente capti, cadaver aperuiſſe, cujus ſolus Plexus Choroideus male erat conſtitutus.

Aanm. Dat dit Schaap, als van ſinnen berooft, liep nu tegens de Muer, dan weder in 't Water, zonder eenighe beſeffinghe; edogh nadien ook ſelfs de Herſſene ontrent de zyde van de reghter holligheyd eenigſins bedurven was, zoo en kanmen dit quaad in 't geheel aan de Aderighe vleghtinghe niet toeſchryven: eghter heught het my, dat ik een ſinneloos Menſche heb geopend, wiens Aderighe vleghtinghe alleen quaalyk geſtelt was.

N°. XLIX. Jam jam dictæ ovis Cerebrum, vitali colore præditum.

N°. XLIX. De herſſene van dit geſeyde Schaap, levendigh van couleur.

N°. L. Phiala in liquore continens Embryonem humanum, ſemine lactucæ aliquanto majorem.

N°. L. Een vles met voght, en daar in een Menſche ſchepſelken, wat grooter als een latuw zaadje.

Not. In Thes. VI. Duo reperiuntur Embryones, ejusdem fere magnitudinis, hic verò tertius comparet. Ut autem citius in conspectum veniret, à latere spinulam affixi, Membranulis autem Embryonem ambientibus, annectitur hic portio magna sanguinis coagulati, ita ut placentæ rudimentum videri haud possit.

Aanm. Dat in het 6 Cabinet 2 Schepselkens gevonden werden, met dit in groote by na overeenkomende, en nu doet sigh hier het 3 op, 't welk om beter gesien te kunnen werden, zoo heb ik op zy een doorntje gestoken. Aan de vlieskens van dit Schepselden hanght een groot stuk geronne bloets: zoo dat men 't beginsel van het Moerkoekjen beswaarlyk zien kan.

N°. LI. Pueri sceleton septem octove menses nati, à cujus dextra dependet Hernia Intestinalis, à me præparata, circa quem affectum, sequentia hic in conspectum veniunt.

N°. LI. Het geraamte van een Kind van ontrent 7 of 8 Maanden out, van wiens reghter handje af hangd een van my gepræpareerde Darm-breuk, ontrent welk ongemak dese volgende zaken gezien werden.

A. Portio Peritonæi, Intestina tenuia pueri comprehendens.

A. Een stuk van 't Buykvlies, 't welk in sigh bevat het dunne gedarmte van een Kind.

B. Portio Peritonæi dilatata, & in scrotum usque prolapsa, propter ejus dilatationem; cutis autem hic est ablata, ita ut dilatatio Peritonæi hic nobis occurrat, ceu scrotum.

B. Een gedeelte van 't verwyderde Buyk-vlies, 't welk tot in 't sakxke is komen te versacken, wegens dessels uytsetting. Het vel selfs is hier wegh genomen, soo dat het verwyderde Buykvlies hier als een sakxke ons voorkomt.

C. Tunica Vaginalis aperta, in qua vasa spermatica videri possunt.

C. Het Schee-vlies, 't welk geopend is, waar in de zaatvaten worden gesien.

Hisce ita perspectis, nemo ampli-

Ymand dese zaken beziende

amplius judicaturus est, dicta vasa immediate esse sita, in dilatato Peritonæo, sed illa reperiri super superficie ejus exteriore, cui firmiter sunt annexa, & à cujus Peritonæi superficie exteriore videntur mutuari integumentum suum, Vagina dictum, non autem ab interiore superficie Peritonæi, uti perperam ab authoribus notatum. Cum autem hæc omnia videantur ceu in statu vivo esse constituta, considerandum, illa à me ita esse præparata, ut dictus affectus tanto exactius & perfectius à Medicinæ & Chirurgiæ studiosis conciperetur, nam plurimi perversam habuerunt de hoc affectu ideam.

Notandum quoque, quod maximam Herniæ partem oppleverim Gossypio, Intestina verò flatu; quod feci, ut naturalem rotunditatem & formam retinerent. Sinistrâ autem strophiolum, confectum ex membranula Myriadibus vasculorum sanguineorum superbiente, orbitæ Oculi admovere videtur dictum sceleton, quasi lachrymans.

No. LII. Puel-

de zal wel haast konnen oordeelen, dat de geseyde Vaten niet inmiddels zyn gelegen in 't verwyderde Buyk-vlies, maar wel datse van buyten tegens het selve aanleggen, en daar aan wel vast gehegt zynde, haar bekleetzel daar van ook schynen te hebben, en niet van de binnenste oppervlakte van 't Buyk-vlies, gelyk ons de Autheuren verkeerdelyk hebben aangewesen, welk bekleetsel Scheevlies is geheten, (*Tunica Vaginalis.*) En nadien alle dese zaken zoodanig van my zyn toebereyd datse ons als een levendigh Darmbreuk voorkomen, zoo moetmen considereeren, dat ik dit ongeval tot dien eynde alsoo heb toegesteld, op dat het haar zeer volmaakt zoude voorkomen, die in de Medicyne en Chirurgie haar komen te oeffenen, want veele hebben een verkeerde verbeeldingh van dit ongeval gehad. Op dat nu dit alles haar natuurlyke forme en rondigheyd zoude hebben, zoo heb ik dese breuke opgevult met Cattoen, en het gedarmte met wind.

Dit geseyde geraamte schynd een Neusdoekje te houden voor desselfs Ooghen-raden, gemaakt uyt een Vliesje, waar door heen duysende van opgevulde Bloetvaatjens loopen, verbeeldende alzoo een, die bitterlyk schreyd.

No. LII. Het

N°. LII. Puellæ ſceleton ejuſdem fere ætatis, à cujus dextra dependet Thorax oſſeus pueri quinque circiter menſium, circa quem conſideratione dignum eſſe cenſeo, ſc: 1°. quod plures Coſtæ, præſertim lateris dextri, plurimis in locis fuerint ruptæ, & denuo ferruminatæ, unde admodum adhuc contortæ.

Notandum præterea, dictas fracturas haud fuiſſe perfectas, tunc enim majore callo eſſent obſeſſæ, ſed propter mollitiem coſtarum fracturæ fuerunt imperfectæ, an à compreſſione, vel quod calcatus fuerit infans? quod valde probabile, quia in utroque latere malum hæret.

3. Variæ Coſtæ binis in locis, dicto modo fractæ fuerunt.

4. Omnes iſtæ coſtæ videntur quoque deſtitui durâ & nitente ſuperficie, quâ ditatæ

N°. LII. Het geraamte van een Meyske ontrent van deſelve ouderdom, van wiens reghter hand af hangt, het gebeente van de Borſt van een Kind ontrent vyf Maanden oud, waar ontrent ik oordele deſe volgende zaken aanmerkelyk te zyn, namentlyk.

Ten 1ſten. Dat zeer veel Ribbens van de reghter zyde op veele plaatzen gebroken, en weder geheelt zyn geworden, waar door datſe ook nogh ſeer krom ſtaan.

Ten 2den. Staat ook te letten dat de Breuken deſer Ribbens niet volſtrekt zyn geweeſt, want dan zoo zoudenſe met meer calleusheyd beſet zyn geworden; edogh wegens der ſelve ſagtigheyd, zoo zyn de Breuken onvolmaakt, en als gekraakt geworden, of dit nu is veroorſaakt door knellingh en compreſſie, of wel dat het Kind is getrapt geworden? weet ik niet, hoewel zulks waarſchynelyk is, nadien aan beyde de zyde de Ribbens zoo qualyk zyn geſtelt.

Ten 3den. Verſcheyde Ribbens zyn op twee plaatzen op de zelve wyſe gebroken geweeſt.

Ten 4den. Alle deſe Ribbens ſchynen ontbloot te zyn van haar harde en blinkende uyterlyke ſub-

tatæ ſunt, unde juſto quoque molliores.

ſubſtantie, waar van anderzints de welgeſtelde Ribbens voorſien zyn: Hier door is 't ook datſe veel te ſagt zyn.

A ſiniſtrâ dependet integrum Inteſtinum Cæcum cum annexa portione Ilei, è corpore ovino: quanta differentia ſit inter hoc Inteſtinum ovinum & humanum, videri hic poteſt.

Van deſſelfs linker handje hangt ook af de geheele blinde Darm van een Schaap, met een ſtuckje van de boghtige Darm, zoo dat men hier zien kan, hoe groot het onderſcheyd is tuſſchen die van een Menſch, en die van een Schaap.

N°. LIII. Portio cutis capitis humani ſuperior, ſcutellam repræſentans, per quam tot vaſa ſanguinea ſunt diſperſa, ut tota Cutis à repletione materiæ ceraceæ, ſit rubicundiſſima.

N°. LIII. Het vel van 't bovenſte deel des Hoofts van een Menſch, 't welk een ſchoteltje komt te verbeelden. Het ſelve is vol van opgevulde Bloetvaatjens, ſoo dat het geheel en al bloedrood ons voorkomt.

ASSER TERTIUS.

De Derde PLANK.

*N°. LIV. PHiala in liquore conſervans infantis Colem cum coliis ſuis, colore vivido.

N°. LV. Infantis Pes eodem modo conſervatus, & ita præparatus, ut ligamenta, præſertim Teres, in conſpectum veniant.

N°. LV. HEt voetje van een Kindje in heldere voght, 't welk zoodanig is toebereyt, dat de banden, inſonderheyd de rond-en langhe geſien konnen werden.

Not. 1. Ligamentum Teres viſui ſeſe non offert, niſi Patellâ, à Musculorum tendinibus præciſâ, dependeat. vide Tab. III. Fig. 1. Theſ. VII.

Aanm. ten 1ſten. Dat de ronden langhe band zigh niet op doet, voor al eer de Knie-ſchyf van de Peſen der ſpieren afgeſneden zynde, nederwaarts werd gebragt. Ziet de III Plaat. Fig. 1. van dit VII. Cabinet.

2. Variis Musculis ſeparatis,

Ten 2den. Verſcheyde Spieren

tis, Nervus per Tibiæ partem posteriorem decurrens, et denudatus, hic videri potest.

Nº. LVI. Pueri Ren uterque, quorum alter Rene succenturiato instructus, per dorsum in duas partes est divisus, ut nonnulla interiora appareant, sc: Papillæ renales, Ductus urinosi &c.

Nº. LVII. Infantis portio Thoracis, in qua, Musculis ablatis, in conspectum veniunt cavitates, corporibus Vertebrarum interpositæ, de quibus vide Thesaur V. Tab. III. Fig. 2.

Præterea hic videri possunt Arteriæ Intercostales externæ, à me detectæ, & delineatæ in Thesaur. 1º. Tab. III. Fig. 3.

Nº. LVIII. Fætus humani brachium, in cujus manu continetur Fungus, Placentulam uterinam, cum suo integumento crassiore, repræsentans.

Notandum interim, Fungum illum esse repertum super particulam corporis humani, quam in phiala, modico liquore repleta, invene-ram,

ren afgesneden zynde, zoo komt ons hier bloot in 't gesight die Zenuw, dewelke door het aghterste van 't Been loopt.

Nº. LVI. Beyde de Nieren van een Jonghe, waar van d'eene, nogh is voorsien van desselfs Bynier, en is een der selve Nieren na de lenghte opgesneden, om alzoo eenighe inwendighe zaaken te konnen zien, namentlyk de Nier-tepels, de Piscanaaltjens &c.

Nº. LVII. Een stuk van de Borst van een Kind, waar in, de spieren geweert zynde, die holligheden gesien werden, dewelke tusschen de Lighamen der Wervel-beenderen zitten, waar van verders kan werden nagesien het V Cabinet, de III Plaat en Fig. 2.

Ook kan men hier zien de uytwendighe tusschen-ribbighe Slag--aderen, van my eertyts ontdekt, en afgebeelt in 't I. Cabinet de 3 Tafel Fig. 3.

Nº. LVIII. De Arm van een Kind, in wiens handje gevonden werd een kleen Campernoelje (*fungus*), dewelke een Moerkoekje, met desselfs dicke vlies komt te verbeelden.

Aanm. ondertusschen, dat dese kleene Campernoeilje van my gevonden is op een gedeelte van een Mensch, 't welk ik had bewaart in een vles met een matelyke quantiteyt van voght, en hier

ram, ex qua particula propullulabat dictus Fungus, vid. Tab. II. Fig, 1. Thes. VII.

hier uyt is het selve komen te groejen, siet de 2 Taf. 1. Fig. van dit VII. Cabinet.

N°. LIX. Sceleton fœtus humani immaturi, sex circiter mensium, à cujus sinistra dependet portio membranæ Pulmonis rubicundissima, propter vasorum sanguineorum repletio nem, estque dictum sceleton albissimi coloris.

N°. LIX. Het geraamte van een Kind van ontrent ses Maanden dragts, van wiens reghter handje af hangt een stukje van 't Vlies van een Mensche Longh, 't welk bloet rood voor komt, wegens het opvullen der Bloetvaaten. Dit geseyde geraamte is byzonder wit van couleur.

*N°. LX. Partes generationis Puellæ, in liquore conservatæ; in iis membrana Hymen, Caput Clitoridis, cum ejus Præputio, Nymphæ, Meatus urinarii orificium &c. videri possunt.

N°. LXI. Gliris sceleton nitidum, quod uno pede, sine fulcro ligneo, ferreo, aut æneo, insistens, mira gesticulatione, quasi saltando, frustum Intestini Jejuni hominis continere videtur, cujus vasis sanguineis repletis, sanguineo colore est præditum.

N°. LXI. Het geraamte van een Rot, 't welk mede seer wit zynde, van geen vreemd toegebragt steunsel van hout of yserdraat voorsien is, 't selve verbeeld een danssend geraamte, in een vreemd postuur. Tusschen desselfs voorste pooten hout het vast een stuk van een Mensche nughtere Darm (*intestinum jejunum*) 't welk zeer rood is wegens het opvullen der Bloetvaten.

N°. LXII. Portio Intestini Jejuni balænæ majoris, in liquore conservata.

Not: 1. Maximam habere analogiam Intestina balænæ, cum Intestinis humanis, hic luculenter apparet: Rugæ autem interiores, Juga mihi dicta, haud præcise eundem

N°. LXII. Een Vles met voght, waar in een groot stuk van de Nughtere darm van een groote Walvis werd bewaard, waar ontrent te zien is, die groote overeenkomste, die de selve heeft met de Nughtere darm van een Mensch. Alleen ziet men dat de inwendighe superficie, die ik latwyse verhevent-

dem ordinem ſervant, ſicuti in homine, ſed confuſe decurrunt, et mentiuntur rugas interiores ſtomachi humani.

N°. LXIII. Portio Maxillæ ſuperioris ex vervece, in qua videre licet per integumentum, quo obducuntur Oſſa ſpongioſa inferiora Narium, Vaſa Arterio-mucoſa, denſiſſime conſtipata & recto ductu currentia, ad Naſi extremum uſque.

Cum viderem peculiarem in illis vaſis curſum, & obſervarem in illis nullas fere ramificationes laterales, & quod plus eſt, raró liquore ſanguineo impregnatas eſſe: quid de illis eſſet, dubitare cæpi; Itaque Arterias Carotides replevi ceraceâ materiâ rubrâ, quo facto, omnia ad unum uſque imprægnabantur. (Vid. Tab. III. Fig. 2. Theſ. VII.) id quod mihi indicio erat, dicta vaſa continuationes eſſe Arteriarum: jam porro obſervo ſc: integumentum comprimendo verſus Naſi extremum, ex iis effluere

ventheden heb genoemt, en by andere bekent ſtaan met de naame van oogh-luykende Klap-vlieſen, niet na de ronte des Darms, maar confuſelyk haar opdoen, als de inwendige rimpels der Menſchen maghen zonder eenighe ordre te houden.

N°. LXIII. Een ſtuk van de opperſte Kaak van een Schaap, waar in te zien zyn alle die Slagaderlyke ſnotterige vaten, dewelke verſpreyt zyn door het bekleetzel van de onderſte ſpongieuſe Beenderen van de Neus, dewelke zeer dight en met een reghte cours by een lopen tot het uyterſte der Neusgaten.

Wanneer ik in deſe vaten een byzondere cours ſagh, en datſe naulykx eenighe zy-tackjens van haar gaven, ook datſe ſelden met bloet vervult geſien wierden, zoo heb ik beginnen te twyfelen, en te onderſoeken wat van de ſelve mogt zyn.

Hier op zoo heb ik de Slaapſlag-aderen op myn manier vervult, waar door ſy alle te gelyk ook zyn vervult geworden, (gelyk de 2 Fig. van de III. Plaat, van dit VII. Cabinet aanwyſt) 't welk my tot een bewys was, deſelve continueel te zyn met de Slag-aderen. Nu zoo heb ik ook verders bevonden door het perſſen van dit bekleetzel na het uyteynde van de Neus, daar door een heldere en dunne ſnotterige voght

re liquorem limpidum Mucoserosum, præsertim post macerationem in aqua simplici, id quod satis superque indicat vasa illa esse habenda, pro vasis excretoriis.

Præterea hodie mihi videre videor aliquid peculiare circa illa vasa, quæ nondum satis perspecta, in aliud tempus reservare decrevi.

Considerandum ulterius, quod, quamvis illa vasa non tam distincte appareant, in corpore humano, quin tamen quoque adsint, vix sit dubitandum.

N°. LXIV. Sceleton fœtus quinque circiter mensium, cujus sinistrâ tenet portionem Intestini, cujus Arteriæ in totum sunt repletæ.

N°. LXV. Phiala liquore repleta, in qua continetur portio Asperæ Arteriæ, quam ceraceâ materiâ rubrâ replevi ad ultimas extremitates usque.

Quicunque inter Anatomicos dictam portionem adspexerit, facile judicaturus est, figuras, ab aliis in lucem editas, neutiquam cum hoc ramo neque cum naturali constitutione, convenire Vid. Tab. III. Fig. 3. hujus Thesaur. VII.

voght uytvloed, voornamentlyk, na dat dit voorwerp een dagh in 't water gelegen heeft, 't geen genoegsaam te kennen geeft, dat deze vaten te houden zyn voor uytvloeijende canaalen.

Daarenboven zo komt my nog yets zeldsaams voor in dese canaalen, 't welk nogh niet ten vollen ondersogt hebbe, weshalve zulks genootzaakt ben uyt te stellen tot op een ander tyd.

Verders staat te letten, dat hoewel dese vaten zoo distinct in een Mensch niet werden gezien; zoo is 't evenwel, dat ik naulyks twyfele, of zy werden mede in de neus van een mensch gevonden.

N°. LXIV. Een zeer wit geraamte van een kind van ontrent vyf maanden dragts, wiens linker handje een stuk van een mensche darmtje draagt, wiens bloetvaten curieus opgevult zyn.

N°. LXV. Een vles met voght, waar in onthouden werd een stuk of tack van de Longhepyp, dewelke ik tot de uyterste eynden toe opgevult heb met een roodwassighe stoffe.

Wat Ontleder die dit voorwerp komt te sien, zal wel haast konnen oordeelen, dat de Figuuren by andere uytgegeven, geensints overeenkomen met dit voorwerp. Ziet de 3de Fig: en 3de plaat van dit Cabinet.

N°. LXVI. Portio Intestini recti è puero, in cujus superficie interiore Pori seu oscula, tam dense sunt stipata, ut cribrum repræsentet. Vid. Tab. III. Fig. IV. hujus Thesaur.

N°. LXVII. Stomachi portio, per quam Arteriæ numerosissimæ, & repletæ, distributæ sunt; idque è corpore fœtus ovini immaturi.

N°. LXVIII. Embryonis humani Placentula nitidissima, cui cruor condensatus cohæret, qui Placentulæ molem augere quidem videtur, attamen ad Placentulam haud pertinet, sicuti in præcedente Thes. VI. quoque indicavi,

N°. LXIX. Muris sceleton, uno ex posterioribus pedibus, sine adminiculo, insistens, saltare quasi videtur, continetque dextro & anteriore pede frustum venæ inflatæ, exsiccatæ & apertæ, ut vera constitutio simplicis Valvulæ, ramis venosis præpositæ, cerni possit.

Sinistro & anteriore pede arripere videtur portionem Venæ jugularis humanæ, Valvulis

No. LXVI. Een stuk van de regte Darm uyt een jonghe, waar in de alsoo genoemde sweet gaatjens of mondekens, zoo digt by een staanals of het een seef ware. Ziet de 4 Fig. van de 3 de Plaat van dit Cabinet.

N°. LXVII. Een gedeelte van de Maag van een onvoldrage Schaapje, door 't selve loopen overvloedigh veel opgevulde bloetvatjens.

N°. LXVIII. Een zeer curieus moerkoekje van een kleen mensche schepselke, waar aan een groot stuk geronne bloed vast zit, 't welk de groote van 't Moer-koekje wel schynt te vermeerderen, eghter zoo behoort het daar niet toe, gelyk zulkx van my ook is aangewezen, in't voorgaande VI Cabinet.

N°. LXIX. Het geraamte van een muys, staande alleen op een der agterste pooten als danssende, en dat zonder eenig vreemt steunsel, het zelve houd in zyn regter en voorste poot een stuk van een opgeblase ader, dewelke opgesnede is, om alzo de eenvoudige Klapvliesen te zien, dewelke gemeenelyk geplaast zyn, voor de uytgang der takken van de Aders.

In desselfs linker poot hout het een stuk van een bloet-ader uyt de hals (*vena jugularis*) van een mensch, 't welk van twee tegen den

vulis bicompositis instructam.

Nº. LXX. Phiala in liquore conservans Mammam muliebrem, secundum longitudinem sectam, ut facies interior videri possit.

Notandum interim, neque in hac, neque aliis Mammis in statu naturali, ullas reperiri ita decantatas Glandulas, sicuti antea fusius declaravi.

ASSER QUARTUS.

Nº. LXXI. PHiala sicca & in ea portio Intestini jejuni, cujus tunica secunda seu cellulosa egregie videri potest.

Nº. LXXII. Portio Mesenterii, cujus Arteriis repletis, Glandulæ Mesenterii cernuntur rubicundissimæ, propter Arteriarum repletionem.

Nº. LXXIII. Cutis Elephantis portio.

Nº. LXXIV. Penis virilis in lamellas dissecti portio, in qua videri potest, corpus Nerveo-spongiosum minus, integrum Meatum urinarium ambire, id quod in omnibus non habere locum, demonstravi in præcedenti. No-

den ander staande Klap-vliezen voorzien is.

Nº. LXX. Een vles met vogt waarin te sien is de borst van een vrouw, dewelke na de lenghte opgesneden is, om desselfs inwendige gestalte te konnen sien; waar ontrent te considereren staat, dat noch in dese, nog ook in andere wel gestelde borsten geen zo zeer berugte kliertjens te vinden zyn.

De IV PLANK.

Nº. LXXI. EEn droog glas, waar in bewaart werd een stuk van de Nugteren darm uyt een Mensch, wiens twede of Celluleus vlies zeer perfect gesien kan werden.

Nº. LXXII. Een stuk van 't Darm-scheyl, wiens slag-aderen opgevult zynde, de Klieren van 't Darm-scheyl bloed rood haar vertoonen.

Nº. LXXIII. Een stuk van 't vel van een Oliphant.

Nº. LXXII. Een moot van een mensche roede waar in te sien is, dat het kleene spongieuse Zenuagtigh lighaem de gantsche watergang omringt, en dat dit niet alsints zoo gevonden werd, heb ik hier voorheen getoont.

 Merkt

Notandum Interim omnia corpora Nerveo-ſpongioſa, ceraceâ materiâ eſſe repleta.

No. LXXV. Fœtus humani, ſex circiter menſium Hepar, balſamo, lapidis inſtar, induratum & à plurimis annis in formâ ſiccâ conſervatum.

No. LXXVI. Teſtudinis caput oſſeum, coloris nivei demptâ maxillâ inferiore.

Merkt ondertuſſchen, dat in dit voorwerp alle de drie Spongieus-Zenuwagtighe Lighamen met een waſſighe ſtoffe zyn opgevult.

No. LXXV. De Lever van een Kind van ontrent ſes Maanden dragts, 't welk ſteen hard gebalſemt is, en van over ſeer veel Jaaren by my is bewaard geworden.

No. LXXVII. Een doodshoofd van een Schiltpadde, wit van couleur ſonder de onderſte kaak.

Fig. 1.
Fig. 2.
Fig. 3.
Fig. 4.
A
B
C
D
E
F
G
C. Huyberts.
ad vivum sculp:

FIGURARUM THESAURI VII. Explicatio.

TABULA. I.

FIG: I. denotat Lienem puellæ Giganteæ.

A. Vaſorum ſanguineorum extremitates in totum explicatæ tomenti ſeu goſſypii inſtar tenues; illæ autem ante explicationem Glandularum formâ occurrebant.

B. Dictorum extremitates ex parte tantum explicatæ.

C. Portio ſuperficiei Lienis non explicata.

D. Arteria ſplenica.

E. Vena ſplenica.

F. Foveæ majores, ab avulſione membranæ, Lienem ambientis, productæ.

G. Foveæ minores propter eandem cauſam productæ.

FIG. II. Supra dictæ Giganteæ puellæ Plexum Choroideum exhibet, qui longiſſimus quidem, aſt tenerrimus occurrit.

FIG.

Uytlegginghe Van de Plaaten van 't VII. CABINET.

De eerſte TAFEL.

FIG. I. Wyſt ons aan de Milt van een Jonge Reuſinne.

A. De uyterſte uyteynden der bloetvaten, dewelke ontdaan of van den andere geweken zyn, deſe zyn zo fyn als dons of Cattoen: edog voor datze ontdaan waren, verbeelden zy Kliertjens te zyn.

B. Deſſelfs uyteynden, die ten deele ontdaan zyn.

C. Een gedeelte van de ſuperficie deſes Milts, dewelke niet ontdaan is.

D. Des Milts ſlag-ader.

E. Des Milts Ader:

F. Grote kuyltjens, voortkomende door het afhalen van 't Vlies, dat de Milt bekleed.

G. Kleender kuyltjens, door deſelve oorzaak voortgebragt.

Door de IIde. Fig. werd verbeeld de aderlyke vlegtingh (*Plexus Choroideus*) uyt deſelve Reuſinne, dewelke wel zeer lang, maar ook zeer teder van wezen is.

De

Fig. III. Portionem Duræ matris ex homine demonstrat, facie exteriore visam.

A. Duræ matris portio.

B. Agmen corpusculorum Milii formâ, quæ minimæ aciculæ caput haud superant magnitudine.

C. Dicta corpuscula solitaria.

D. Foveæ, in sinu longitudinali exsculptæ.

E. Portio Duræ matris; à latere sinus longitudinalis.

F. Sinus longitudinalis apertus, & nonnihil reflexus, ut cavitas, & quicquid in ea continetur, cerni possint.

Fig. IV. Indigitat dicta corpuscula è sinu exempta, quorum non nulla parvis quasi pedibus prædita sunt.

De III.Fig: verbeelt een stuk van 't harde Harssenvlies uyt een Mensch, wiens oppervlackte hier gezien werd.

A. Een stuk van 't harde Harssen vlies.

B. Veel by een staande geerst-gelykende Lighaamtjes, dewelke het hoofd van een kleene speld niet komen te overtreffen.

C. Deselve Lighaamtjens haar eensaam vertonende.

D. Kuyltjens, dewelke, in de langwerpige groef, gevonden werden.

E. Een stuk van 't harde Harssen vlies bezyde de langwerpighe groef.

F. De langwerpighe groef opgesneden, en op de zyde wat omgeslagen om dessels holte en 't geen daar verders in is, te konnen zien.

De IV de Fig: vertoont ons de geseyde lighaamtjens, dewelke uyt de groef zyn genomen, en zyn eenighe der selve als met steeltjens voorzien.

TABULA II.

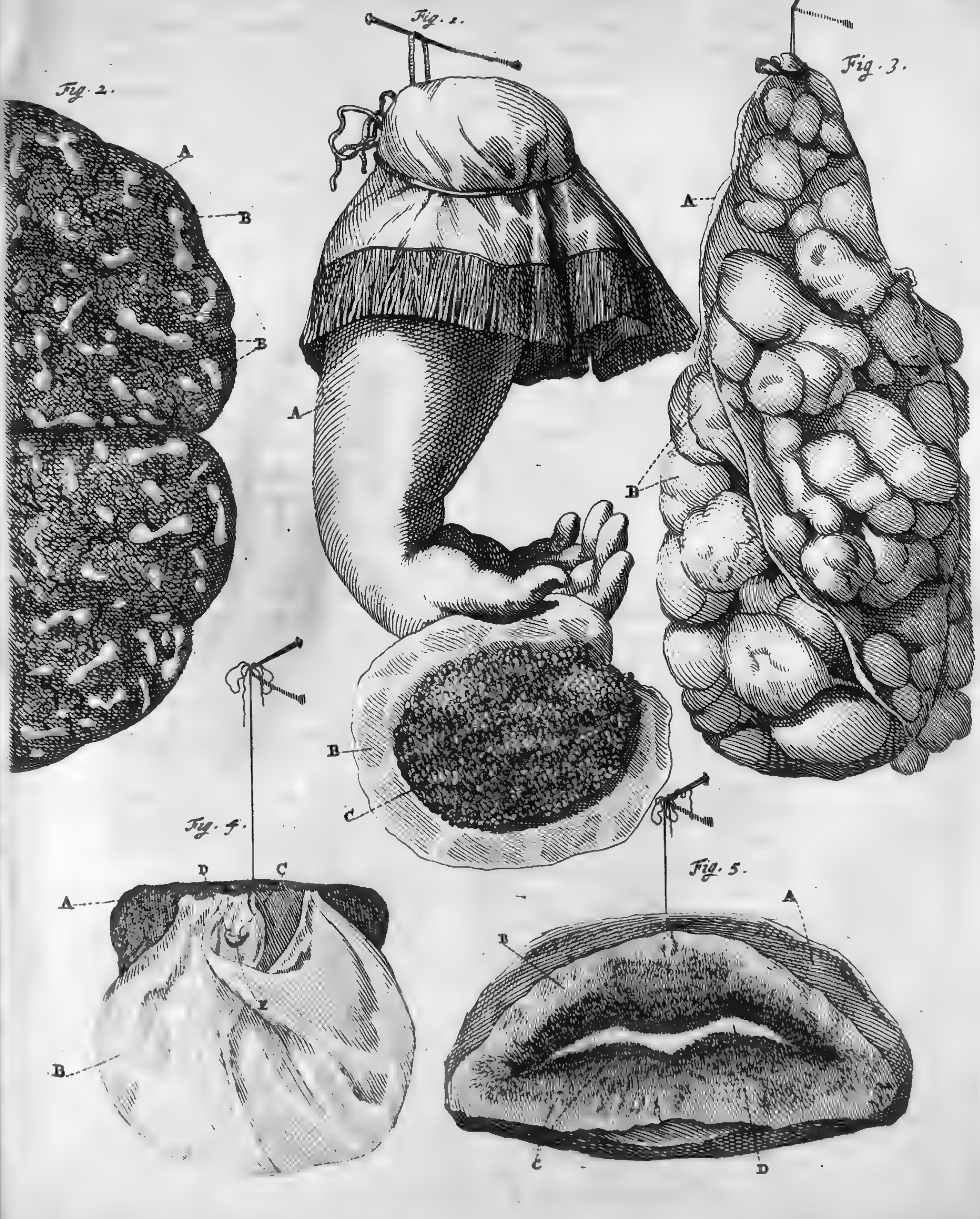
Quinque objecta repræsentat, quorum

1. Infantis Brachium demonstrat, Littera A notatum, in cujus manu con-

De II PLAAT,

Verbeelt ons 5 Figueren, waar van de

1. En arm van een Kind vertoont, in wiens hand ontbouden werd een campernoelje

C. Huybert. ad vivum Sculp.

continetur Fungus, à me repertus ſupra particulam carneam corporis humani ſecundinam mentiens parvulam.

B. Pelliculæ Analogum, Chorium mentiens.

C. Fungus, Placentulæ ſimilis.

FIG. II. Cerebri humani portionem demonſtrat, per cujus ſuperficiem, ſupra Piam matrem Veſiculæ diſſeminantur diverſæ formæ, Vaſa lymphatica repræſentantes, ſuntque nil niſi Tunicæ Arachnoïdeæ elevationes artificioſæ, à flatu per tubulum adactæ. Hoc autem Cerebrum in Theſauris ſervare mihi quidem animus erat, verum ènimverò cum impoſſibile mihi fuerit flatum in dictis vaſis retinere, non conſervavi. Vide ulterius hac de re Programma Anatomicum A°. 1706. diebus canicularibus typis mandatum, in quo dixi, me hactenus nulla offendiſſe vaſa Lymphatica vera in Cerebro humano, neque in ejus membranis, & multum me debiturum illi, qui vel minimum ramuſculum

je dewelke van my gevonden is op een ſtuk vlees van een Menſch, verbeeldende een klene Nageboorte.

A. Een vlies-gelykende uitſpanſel, 't welk het vlies Chorion niet qualyk gelykt.

B. Het Campernoelje gelykend Lighaamtje, een kleen Moerkoekje niet qualyk gelykende.

De IIde Fig: verbeeld een ſtuk van de Herſſene uyt een menſch, langhs wiens oppervlakte boven het dunne Harſſen-vlies veel blaasjens werden gezien van verſcheyde forme, verbeeldende niet onaardig eenige watervaten, en zyn deze egter niet anders, als afwykinghen en verheventheden van 't Spinne-web gelykende vlies, (*Tunica Arachnoidea*) welke verheventheden haar opdoen, als men behendigh komt te blazen met een blaaspypje tuſſchen het Spinne-web wyſe en dunne Harſſen-vlies. Myn voorneemen was wel deſe Harſſene te bewaare, maar nadien het my onmogelyk was, de wint te houden in deſe verheventheden of valſche vatiens, zoo heb ik deſelve niet bewaart, ziet verders hier over na myn Anatom: Programma, 't welk van de Somer in druk is uytgegaan, waar in ik geſegt hebbe, noyt eenighe opreghte Watervaten in

lum veri Lymphæ-ductus, Valvulis conjugatis inſtructum, mihi demonſtraverit.

A. Cerebri portio.
B. Pſeudo-vaſa Lymphatica.

Fig. III. Exhibetur portio Peritonæi cujusdam Hydropicæ, hydatidibus referta.

A. Peritonæi portio.
B. Hydatides.

Fig. IV. Explicatio.

A. Grumus ſanguinis ſeu cruoris.
B. Membranæ, Embryonem obducentes.
C. Rudimentum Funiculi umbilicalis, craſſitie Embryonem fere ſuperans.
D. Embryonis caput, in quo unius oculi rudimentum videri poteſt.
E. Dorſum embryonis.

Fig. V. Hominis Labium utrumque cum portione Malarum.

A. Cutis cum pinguedine.

B. Epi-

in harſſene, nog in deſſelfs vlieſen gevonden te hebben, en dat ik my ook zeer veel zal verpligten aan hem, die my 't minſte takje van een waar watervat (*Vas Lymphaticum*) voorzien met twee tegens den andere ſtaande Klapvliesjens, zal komen aan te wyzen.

A. Een gedeelte van de harſſene.
B. Zoo genoemde dog valſche Water-vaten.

De III. Fig. Wyſt ons aan een ſtuk van 't buykvlies van een waterzughtighe Vrouw, 't welk vervult is van waterblaasjens.

A. Een ſtuk van 't buykvlies.
B. Waterblaasjens.

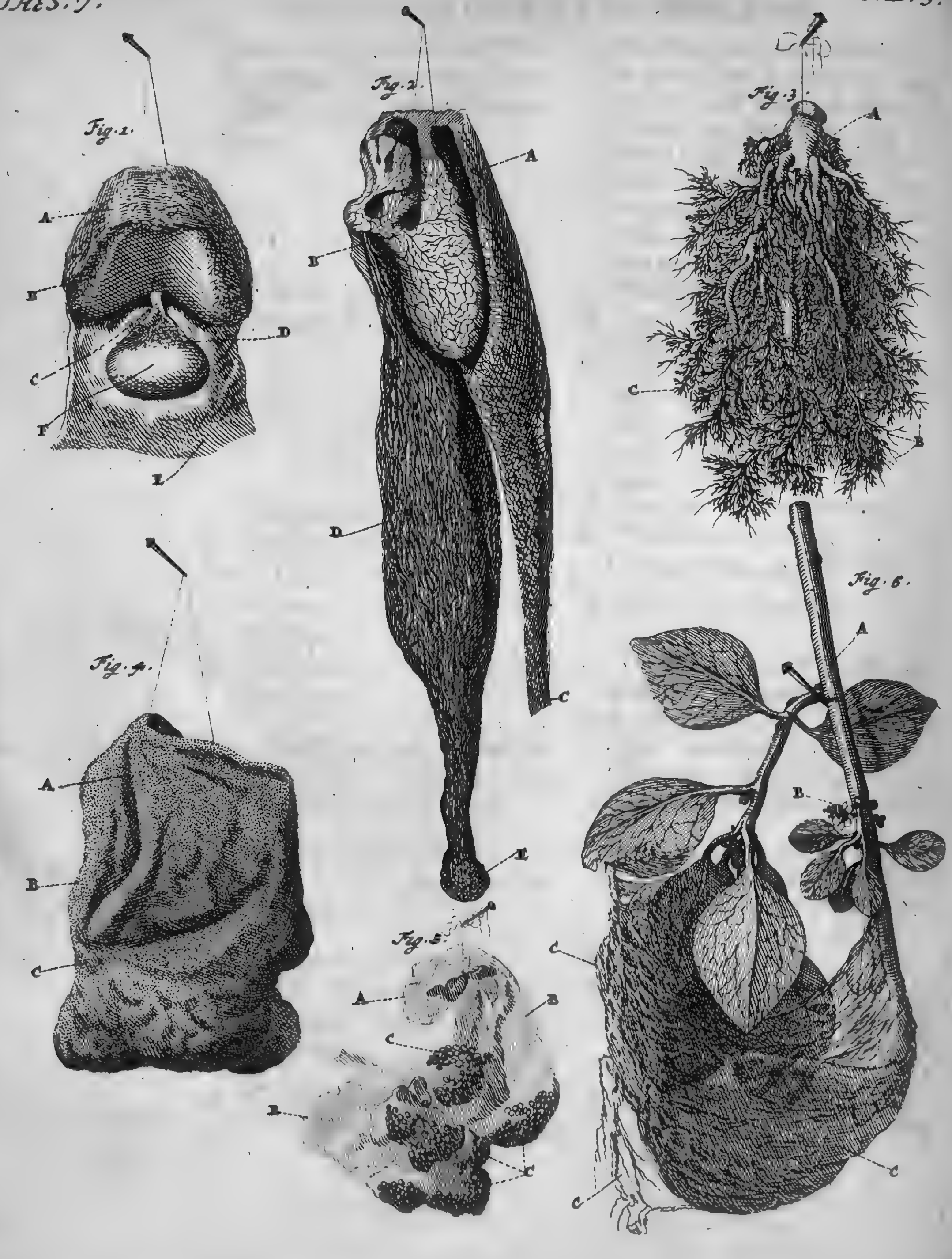
Uytleggingh van de IV Fig.

A. Een ſtuk geronne bloed.
B. De vlieſen, dewelke het beginſel van 't ſchepſelke komen te omvangen.
C. Het begin van 't Navelſtrengetje, 't welk het beginſel van 't ſchepſeltje in dikte by na overtreft.
D. Het Hoofdje van 't Schepſeltje, waar in men het begin van een der twee oogen zien kan.
E. Deſſelfs rugge.

De V. Fig. Wyſt aan beyde de Lippen van een Menſch met een kleen gedeelte van de wanghen.

A. Het vel met deſſelfs vet.

B. Het

C: Huijberts. ad vivum sculp:

B. Epithelia labiorum, ut & Malarum.

C. Papillæ nervosæ, ſerico villoſo ſimiles.

D. Oris apertura.

B. Het bekleetſel der Lippen, en dat der wanghen.

C. De Zenuwighe Tepeltjens, fluweel gelykende.

D. De openingh des monds.

TABULÆ III.

Explicatio.

FIG. I. Exhibetur Epiphyſis inferior oſſis Femoris, cum annexa Patella & Tereti ligamento.

A. Epiphyſis oſſis Femoris inferior.

B. Arteriolæ per latera Cartilaginis diſtributæ.

C. Ligamentum Teres, cujus ope, inter cætera, Patella quoque connectitur inferiori Epiphyſi oſſis Femoris.

D. Vaſa, & præſertim Arteriolæ, per ſubſtantiam cartilagineam Patellæ diſperſæ.

E. Reliquiæ Tendinum Muſculorum Tibiam extendentium, quibus firmiter connaſcitur Patella.

F. Patella dependens.

FIG. II. Oſſa ſpongioſa Narium ex ove exhibentur.

A. Portio ſepti narium, loco ſuo

Verklaring van de

III. PLAAT.

IN de 1ſte Fig. werd ons aangeweſen de onderſte aanwas van 't Dye-been, met deſſelfs Knieſchyf en rond en langhe band.

A. De onderſte aanwas van 't Dye-been.

B. De ſlag-aderkens lopende langs de zyde van 't kraakbeen.

C. De rond en langhe band, waar door de Knieſchyf, onder andere, ook vaſt gehegt werd aan de onderſte aanwas van 't Dye-been.

D. De vaten, en inſonderheyd de ſlag-aderkens, dewelke door het kraakbeen van de Knieſchyf lopen.

E. Het overblyſſel der Peſen van de ſpieren, dewelke het ſcheenbeen uytſteken, waar aan de Knie-ſchyf ook vaſt zit.

F. De afhangende Knie-ſchyf.

De II. Fig: wyſt ons aan de ſponcieuſe beenderen van de Neus uyt een Schaap.

A. Een gedeelte van 't tuſſchen-

suo nonnihil remota, ut ossa spongiosa Narium luculenter in conspectum venirent.

B. Unum ex ossibus spongiosis superioribus, per cujus involucrum vasa plurima sunt dispersa, reptatu diversa ab illis, quæ sunt distributa per involucrum ossis spongiosi inferioris.

C. Inferior portio septi Narium.

D. Os spongiosum inferius, per cujus involucrum plurima Arterio-pituitosa vasa, prorsus alio reptatu currentes, quam quidem arteriæ in superiori osse spongioso.

E. Inferior pars ossis spongiosi, in qua plurima oscula reperiuntur, per quæ latex serosus, aut si mavis seroso-pituitosus in vivis sponte, & in defunctis per expressionem, emanat.

FIG. III. Ramum Asperæ Arteriæ denotat, ad extremum usque repletum ceraceâ materiâ rubrâ.

In illo videri potest differentia inter hanc, & alias figuras, ab aliis in lucem editas.

FIG. IV. Pueri Intestini Recti

scheytzel van de Neus, 't welk wat uyt zyn plaats is geduwt, om alzoo de sponcieuse beenderen beter te konnen zien.

B. Een van de opperste sponcieuse beenderen, door wiens bekleetsel veele vaten loopen, en dat met een andere cours, als wel die, dewelke door het bekleetsel van de onderste sponcieuse beenderen haar verspreiden.

C. Het onderste gedeelte van 't tussenscheytsel van de Neus.

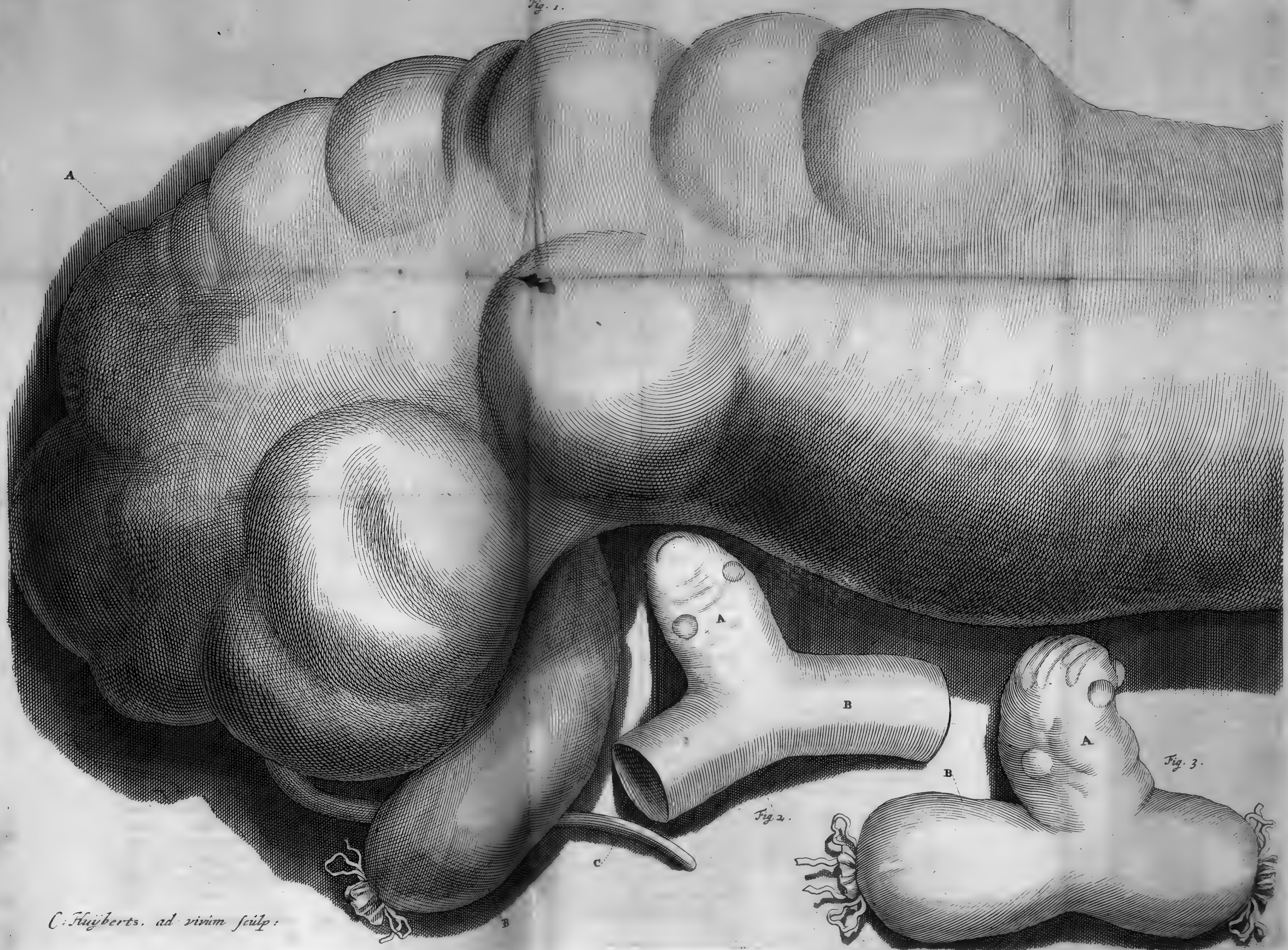
D. Een van de onderste sponcieuse beenderen, door wiens bekleetsel zeer veel slag-aderlyk-snotterighe (*Arterio-pituitosa*) vaten lopen, en dat op een geheel andere wyse, als wel de Slagaderkens van 't bekleetsel der opperste sponcieuse beenderen.

E. De mondekens, waar door de dunsnotterige voght, komt te lopen in de levendighe, en uytgeperst kan worden in de doode voorwerpen, en dat in 't onderste gedeelte van 't geseyde sponcieus been.

De III. Fig. Betekent een tak van de Longhe-pyp, dewelke tot het uyterste toe met een roodwassighe stoffe is vervult.

Hier kanmen nu zien het groot onderscheyd tusschen deze Figuren, en die, dewelke van andere in 't ligt gegeven zyn.

De IV. Fig. Wyst ons aan een stuk

Fig. 1.
A
A
B
Fig. 2.
A
B
Fig. 3.
C
B
C: Huijberts. ad vivum sculp:

ᶜti portio, facie interiore viſa, in qua innumerabiles aperturæ ceu oſcula viſuntur.

Fig. V. Plexus Choroïdeus è cerebro ovino in aliud mutatus.

A. Portio membranoſitatis nutans.

B. Portio explicata.

C. Arteriolæ, maxima parte plexum Choroïdeum conſtituentes, & in rotundos globulos, mutatæ.

Fig. VI.

A. Ramus Plantæ, quæ dicitur Planta Africana, Portulacæ folio. Hort. Amſt. part. I.

B. Floſculi exigui pentapetali, cum ſtylo florido.

C. Pſeudo-membrana à me confecta, ex ſanguine ſeu cruore meo poſt venæ-ſectionem, idque ſolâ conquaſſatione. Vide ſupra-citatam deſcriptionem.

ſtuk van de regte darm uyt een jonghelingh, waar aan men in de binnenſte oppervlakte beſchouwen kan de ontelbaare openingtjens of mondekens.

De V. Fig. Verbeelt een ontaarde ſlag-aderlyke vlegting uyt de Herſſene van een Schaap.

A. Het vlieſigh weſen, 't welk nederwaarts af hangt.

B. Deſſelfs uytgeſtrekt gedeelte.

C. Slag-aderkens voor het grootſte gedeelte de ſlag-aderlyke vlegtingh makende, in ronde bollekens verandert.

De VI. Fig.

A. Een tak van een Afrikaans gewas, 't welke genaamt werd Afrikaanſe plant met porceleyn bladeren in 't 1 deel van de Hort. Amſtelod. beſchreven.

B. De kleene vyf bladige bloemtiens, met haar bloeyend ſtyltje.

C. Een vals of onwaar vlies, van my toebereyt uyt myn eygen bloed na een aderlating, door het gints en weder ſlingeren des takx door het bloed. Ziet verders de beſchryving hier boven vermelt.

TABULA IV.

Fig. I. Portio Inteſtini Coli, cum annexo cæco, ut & Proceſſu vermiformi, nec non portione Ilei ex Gigantea puella.

A. Co-

De IV. TAFEL.

In de 1ſte Fig. werd verbeelt een ſtuk van de Colyk darm, met deſſelfs blinde darm, en worm-wyſe uytſteekſel, uyt een Reuſinne.

A. Een

A. Coli portio.

B. Ilei portio.

C. Proceſſus Vermiformis.

Fig. II. Inteſtini Ilei, ex homine deſumpti, portio, cum diverticulo præternaturali.

A. Diverticulum præternat:, quadrupedis caput repræſentans.

B. Ilei portio.

Fig. III. Idem fere demonſtrat ex alio homine.

A. Diverticulum præternat:

B. Ilei portio.

A. Een deel van de Colyk darm.

B. Een deel van de bogtighe Darm.

C. Het wormwyſe uytſteek.

De II. Fig. Een ſtuk van de bogtighe darm uyt een menſch, waar in gevonden werd een tegens natuurlyk vertrek.

A. Het onnatuurlyk vertrek, het hoofd van een viervoetigh gedierte verbeeldende.

B. Een deel van de boghtighe Darm.

De III. Fig. Verbeelt ons by na het zelve uyt een ander menſch.

A. Het onnatuurlyk vertrek.

B. Een deel van de bogtighe Darm.

FINIS.

FREDERICI RUYSCHII,

Anatomiæ & Botanices Profeſſoris, nec non Academiæ Cæſareæ Curioſorum Collegæ

THESAURUS ANATOMICUS OCTAVUS.

Cum Figuris æneis.

HET ACHTSTE ANATOMISCH CABINET

VAN

FREDERIC RUYSCH,

Profeſſor van de Anatomie en Kruytkunde, als mede Lid van de Keyſerlyke Academie der Natuur-Ontdekkeren.

Met Kopere Platen.

AMSTELÆDAMI,

Apud JOANNEM WOLTERS, 1709.

CELEBERRIMO VIRO

FREDERICO RUYSCHIO

Quum Theſaurum Anatomicum ederet.

Pyramidum moles, & Regum funera Memphis
Iactet in innumeros arte parata dies.
Tu facis, o RUYSCHI, ne ſit minor Amſtela Nilo;
Aut Ptolemaeeas Belga requirat opes.
Ars tua laeſuro non tantum ſubtrahit aevo
Corpora, & hac una ſe pietate probat;
Verum aliis artus hominum, venaſque latentes
Indicat, & coecum prima recludit iter.
Mille modis prodes. Sed inutilis accola Nili
Servat arenoſo corpora furva ſolo:
Corpora, quae durum retinent immota rigorem.
Tu facis in juſſos flectere membra modos.
Pyramides, damnum credam leve, deſtruat aetas;
Ingenii maneant dum monumenta tui

HADRIANUS RELANDUS.

OP DE VERZAAMLING VAN WONDEREN
OF
ANATOMISCHE CABINETTEN,
VAN DEN
SCHRANDEREN, HOOG-GELEERDEN, EN AL-OM VERMAARDEN HEER
FREDERIK RUYSCH,
HOOG-LEERAAR IN DE SNYKONST EN KRUYDKENNIS
TOT AMSTERDAM.

ELUCET UT RELIQUIS HESPERUS EX ASTRIS.

STa Leser die dees blaan beschouwt,
En siet de dooden als weer leven,
De kleyne Wereld heel ontvouwt,
Door RUYSCH, die uw dien schat komt geven.
Men stond verwondert, toen de mensch
Doorkroop zyn eygen ingewanden,
En zyn natuur na zynen wensch
Wist af te beelden met zyn handen;

En

En wroette ſpier en zenuw door,
En zocht ſlagaderen en aderen,
Om kloek op dat doorlugtig ſpoor,
Veel wetenſchappen op te gaderen.
Maar zint dat RUYSCH door *Balzemkunſt*,
Oneyndig meer quam aan te toonen,
Verdiend dit voorig naauw meer gunſt,
Maar deſe *Cabinetten* Kroonen.
Wie hier nog twyffelt, die beſoek
RUYSCH in ſyn huys, daar ſult gy vinden,
Dat gy nooyt zaagt in eenig Boek,
Of ymand ſig dorſt onderwinden.

Artibus ingenuis quæſita eſt gloria multis.

G. GORIS *M. D.*

OP HET GADELOOS
ANATOMISCH CABINET,
GESTOFFEERT DOOR DEN HEERE
FREDERIK RUYSCH,

Med: Doctor, Hoogleeraar der Ontleed- en Kruydkunde, Medelid van de Keizerlyke Maatschappy.

QUI TERRAS, REGITIS QUI MUNDI FRÆNA TENETIS, MEMENTOTE MORI.

TReed toe, beschouwers, siet, hoe de grote ontleder
De doorgeleerde RUYSCH, u, hier tot aandacht nood,
En wyst, konstlievenden; met tong, lancet, en veder,
Wat nut gestorvene verschaffen na hun dood,
Dit Cabinet, gepropt vol duysend seldsaamheden,
Verschaft d'aandachtigen een Zielsgedachtenis,
Hoe al 't geschapene gesloopt wort hier beneden,
Schoon, duursaam, welgemaakt, welvarend', vast, en fris,
Hier siet men stuk, voor stuk, de menschelyke delen,
Met al het ingewand, gebalsemd, en bewaard.
Long, lever, aderen, milt, nieren, bekkenelen,
Gedarmte, musculen, maag, blaas, zoo net vergaard,
Dit hert, dees tong, dit breyn, dees' zenuwen, dees' spieren,
Dees klier, dit hersenvlies, dees galblaas, dese huyt,
Vertonen Scheppers hand, in 't wonderlyk bestieren
Des *a* kleenen werelds, die, dit al, in sich besluyt.
Treed voort, leergierige, begeeft u verder binnen

Be-

a Microcosmus, de kleene Wereld, de Menschen alsoo genaamt.

Beſchouwd eerbiedelyk Gods wonderen, ſiet hier
Der menſchen, kleen, en groot, haar eerſte grond beginnen,
Siet hier een ſchepſelken niet groter als een *b* mier.
Aanmerk, hoovaardige, die aan u broſſe leden,
U halve levenstyd, met los getoy verſpilt,
Leer nutter, bid ik u, de dier'bre tyd beſteden,
Dit ſeggen u, dees doon, ſoo ghy ſlechs horen wildt.
Komt ook, verwatene, geſlagen ongodiſten,
Die alles aan 't geval, op loſſe ſchroeven ſteldt,
Hier, zal het koude Rif, u dwalingen betwiſten,
Vertwyfelde, o, ſiet, u vonnis hier geveldt.
En ghy Godvruchtige, hier kanmen u bewyſen,
Hoe eens, d'almachtigen dees' hier verſpreyde Leën,
Hoe kleen ook, elk by 't ſijn, in tyd, ſal doen verryſen,
In die geſtaltenis des lichaams, als voor heen,
Doch, dit is ſonneklaer, *c* in s'Heeren woord, beſchreven.
Gaat heen, nu kyckeren, verwonderd, en verſet,
Wat, ſtaat te maken zy, op 't menſchelycke leven,
Vertoondt Profeſſor RUYSCH u in ſyn Cabinet.

REGNERUS DE LOVER. *M. D.*

b *Een menſchelyke ſchepſel in dit Cabinet bewaard.*
c *Job: XIX: vers XXVI: XXVII.*

THE-

THESAURUS ANATOMICUS OCTAVUS,

In cujus fundo, seu primo Assere sequentia reperiuntur.

N°. I. CIstula ex ligno Cedrino confecta, in qua continetur Sceleton fœtus humani, recens sine Cerebro, nati.

Not 1°. Caput osseum prorsus destituitur cavitate, ita ut ne minimam quidem Cerebri portionem in se continuerit.

2°. Non solum omnes Colli Vertebræ, verum etiam aliquot ex superioribus Thoracis, posticâ parte bifidæ, nullâque spinali medullâ præditæ; Inferiores autem Thoracis, ut & Lumborum illæsæ; ita ut in inferioribus Vertebris Thoracis exiguam & sanam portionem spinalis Medullæ tantum invenerim; in cavitate Vertebrarum Lumborum, Nervi quoque bene constituti erant.

HET AGHSTE ANATOMISCH CABINET,

Op wiens grond, of eerste Plank, deze navolgende zaaken gevonden werden.

N°. I. EEn kleen kasje uit Cederen hout gemaakt, waar in bewaard werd, het Geraamte van een jong geboore Kindje, 't welk geen Herssene in desselfs hoofdje had, als het ter Wereld kwam.

Aanmerkt ten eersten, dat dit Doodshoofdje zonder eenige holligheid bevonden werd, zo dat het niet het allerminste gedeelte van Herssene in zig heeft konnen onthouden.

Ten tweede, alle de Wervelbeenderen van den Hals sijn niet alleen van achteren in tween gespouwen, en zonder rugmerch, maar ook zelfs eenige van de bovenste des Borsts; edog de onderste van de Borst, als mede die van de Lendene waren welgestelt en ongeschonden: zo dat ik in de onderste Wervel-beenderen van de Borst een weinigje welgestelde Rugmerg heb gevonden; in de holte der Lendene Wervel beenderen waaren de Zenuwen wel gestelt.

3°. Cætera oſſa, à naturali magnitudine & conſtitutione neutiquam recedunt.

4°. Quicumque hujus ſceleti figuram videre cupit, inſpiciat Nobiliſſimi Kerkringii *Spicilegium Anatom*: in quo reperitur iconiſmus, ad hoc Sceleton delineatus, hoc nomine: *Monſtrum cacodæmonis picturæ quam humanæ ſimilius.*

N°. II. Supra dictam ciſtam reperitur & alia ciſtula ex ligno Cedrino confecta, continens tres partes ſuperiores, ſeu ſcutellas Craniorum fœtuum humanorum, quas inter una, cujus Dura Mater à Cranio non ſeparata, & Arteriolis ceraceâ materiâ rubrâ artificioſe repletis, prædita.

Notand: Duræ matris ſinus longitudinalis, poſt artificialem repletionem Arteriolarum, ſimul hic quoque repletus obſervatur, id quod Williſius, ejuſque ſequaces exiſtimant immediate fieri ab Arteriis, ſed contrarium patet in hoc objecto, in quo luculenter videri poteſt, dictam repletionem ſinus longitudinalis immediate proveniſſe ex Venis, non autem ex Arteriis: Arteriis enim repletis, re-

Ten derde, alle de andere beenderen zyn van natuurlyke groote, en ook wel geconditioneert.

Ten vierde, al wie de Figuur van dit geraamte zien wil, die kan dezelve vinden in de (*Spicilegio*) of naleeſing van de Ed: Heer Kerkring, alwaar men dit geraamte na 't leven afgebeeld kan zien, doch kleender als 't leven, met deſe naam, *Een Monſter, 't welk beter een nicker als menſch gelyk is.*

N°. II. Boven dit kasje is nog een ander geplaaſt mede uit Cederen hout, waar in gevonden werden drie opperdelen van Herſſen-pannen, van pas geboore Kindertjens, waar onder een is aan 't welk nog vaſt-ſit het harde Harſſen vlies, waar door de opgevulde ſlagaderen zeer curieus loopen.

Aanmerkt hier, dat de langagtige groef van 't harde Harſſenvlies ook vervult is geworden, wegens de artificieele opvulling der ſlag-Aderen, het geen de Hr. Willis, en ook ſyne navolgers, ſuſtineren, immediatelyk te geſchieden door de Slag-Aderen, maar dat het contrarie daar van waar is, blykt hier klaar in dit voorwerp, waar in men kan zien, dat deſe opvullinge van de langagtige Groef onmiddelyk voortgekomen is uit de Aderen en niet uit de Slag-Aderen: want de Slag-Aderen vervult zynde, zo wier-

replebantur quoque ilicò variis locis Venulæ propter illarum Anastomoses, & sic tandem deducta est ceracea materia ex Arteriis in Venulas, & ex iis in sinum longitudinalem.

Hæc autem nostra repletio non fit (uti existimant nonnulli) vi quadam, sed leniter, & sic quoque hic cernitur ne vel minima ceraceæ materiæ extravasatio: Præterea hanc meam assertionem confirmabit ceracea hæc materia in sinu longitudinali hujus objecti, quæ inæqualis, & ceu interrupta cernitur, contra in Arteriolis, ubi æqualis existens, Corallium rubrum repræsentat, & hæc inæqualitas, sive interruptio ceraceæ materiæ, provenit solummodò à sanguine in sinum longitudinalem propulso, qui sese non æqualiter permiscuit cum ceracea materia.

In secunda & tertia scutella egregie apparet, quomodo striatim fiat Cranii accretio; id autem non fieri, ex membranis Pericranii aut duræ matris, existimo, sed ex substan-

wierden ook aanstonds de Aderkens op verscheide plaatzen vervult, wegens haare onderlinge mondelyke vereeningen, en zo is verders deze stoffe uit de geseide Slag-Aderen overgaan tot de Aderen, en uit deze Aderen, in de langwerpige Groef.

Nu dese onse opvulling geschiet niet met eenig gewelt, gelyk zommige voorgeven, maar sagtjens en met verdrag, hier om is 't ook, datmen niet de allerminste uitspatting in dit voorwerp zien kan; daarenboven zo is 't dat dese wassige stoffe, (die men hier ziet in de langwerpige groef,) myn gevoelen zal versterken, aangesien dezelve zeer ongelyk en als gebroken of van een gescheiden is, integendeel zietmense hier in de Slag-Aderen egaal, effen, en als rood coraal; en is deze ongelykheyd van wassige stoffe in de geseide groef voortgekomen wegens het bloet, 't welk tot in de groef voortgedreven zynde, zig niet egaal heeft konnen vermengen met de wassige stoffe.

In het 2de en 3de voorwerp van 't opperste deser Herssen-pannen, kanmen klaarlyk zien de manier en wyze, hoe het Beckeneel ontrent de naaden des Hoofds straalswys komt te groeyen, en zulks komt geensins voort uit het harde Harssenvlies, nog ook uyt het vlies, dat het Beckeneel van buy-

ſtantia limoſa inter utramque membranam ſita.

Præterea hic cernere licet, quanta ſit diſtantia oſſium Bregmatis, ut & oſſium Frontis, in jamjam natis, quæ distantia in partu admodum proficua: hanc autem diſtantiam, quæ in aliis major, in aliis minor exiſtit, in ſceletis ab auctoribus non ſatis bene per Figuras expreſſam video: propterea quod id fieri curarunt ad ſicca ſceleta fœtuum, in quibus illud poſt exſiccationem non apparet.

Quomodo etiam ſit conſtituta Fontanella in fœtu vivo, hic quoque optime videri poteſt.

N°. III. Ciſtula ex ligno indico confecta, in cujus repoſitoriis conſervantur varia inteſtinula fœtuum humanorum, vario modo præparata.

N°. IV. Supra dictam ciſtulam reperitur & alia, ex ligno Indico fabricata, inqua cernere licet portionem Thoracis pueri, balſamo induratam.

Not. 1°. parte interiore Mem-

buyten is bekledende, maar uyt een lymige ſtoffe, die tuſſen beide de geſeyde vliezen in ſit.

Daarenboven kan men hier ook zien, hoe groot een diſtantie datter is, tuſſchen de Opperhoofds en Voor-hoofds beenderen van een jong geboore kindje, welke diſtantie, in 't baaren zeer voordelig is; en is deze diſtantie, die in de eene grooter, in d'andere kleender is, van de autheuren in haare afbeeldingen, na ik zie, niet al te wel uitgedrukt, om datze die hebben laten afbeelden na drooge geraamtens van pas geboore Kinderkens, waar in ſig zulks niet vertoond.

Ook kan men hier zien, het waare geſtel van de Fontanelle of opening des Hoofds in pas gebore Kinderkens, en dat zo als 't in 't leven is.

N°. III. Een Kasje uyt Indiaanſch hout gemaakt; in wiens laatjens bewaard werden verſcheide darmkens van kleene Kinderkens, op verſcheide wyzen toebereyd.

N°. IV. Boven dit geſeyde Kasje vindmen een kisje, of vierkante doos uyt zodanig hout ook toebereid, waar in bewaard word een ſtuk van de Borſt van een Kind door het balſemen hart gemaakt.

Aanm: ten eerſte, van binnen is

Membranâ Pleurâ ex parte separatâ, in conspectum venit membrana Cellulosa, & sub eâ Periostium Costarum, ita ut tres reperiantur membranæ in interiore Thoracis facie.

2°. In hoc objecto balsamo indurato, videri quoque possunt vasa Intercostalia: repletis enim Arteriis intercostalibus, repletæ quoque sunt, ex eadem repletione, venæ Intercostales.

3°. Quomodo sint dispositæ fibræ Musculorum intercostalium interiorum & exteriorum hic cerni potest, ut & unio vasorum intercostalium cum vasis Mammariis internis.

N°. V. Sequens Ciborium ex eodem ligno confectum, continet Renem humanum prodigiosæ magnitudinis & formæ, lagenam repræsentantem, quam formam præter naturalem ut retineret, illum interne replevi Subere.

N°. VI. Cistula ex ligno cedrino concinnata, in cujus

1°. & inferiore repositorio reperiuntur ossicula Auditus, non solum adultorum, verum etiam jamjam natorum, & quidem maximo numero: hæc autem

is het Borst-vlies (*Pleura*) voor een gedeelte gescheyden van 't volgende Celluleuze-vlies, waar onder dan het Ribben vlies (*Periostium*) in 't gezicht komt, zoo dat'er drie vliezen in de binnenste oppervlakte van de Borst gevonden werden.

Ten tweede kan men in dit gebalsemde voorwerp ook zien de tusschen-ribbige vaten; want de slag-Aderen vervult zynde, zo is 't ook dat te gelyk, door die zelvige opvulling de Aderen vervult zyn geworden.

Ten derde, op wat wyze de draden van de in en uytwendige tusschen-ribbige spieren gestelt zyn, zulks kan men hier ook zien, als mede de vereeniging van de tusschen-ribbige vaten met die van de inwendige Mam-tacken.

N°. V. In het volgende kasje, uyt het zelve hout gemaakt, werd gevonden een monstreuze en zeer groote Nier uit een Mensch, de welke een vles is verbeelende, en om deze forme te houden in syn natuurlyk postuur, zo heb ikse met Kurk opgevult.

N°. VI. Een Kasje uyt cederen hout gemaakt in wiens

1. of onderste laadje gevonden werden de beenderkens van 't gehoor, en dat in een zeer groote quantiteit, deze zyn gehegt op de toppe van de doorne van de doornige kaarse uyt America met

 seer

autem spinulis *Cerei spinosi Americani spinis longissimis*, affixa sunt, & insident pedamentulis exiguis ex ligno Indico confectis.

Not: Nonnulla ita sunt præparata, ut omnia illa, ceu in capite vivo sint combinata, alia autem seorsim spinulis insident, & hæc omnia ita præparata, visui gratiam conciliant.

Inter illa ossicula, quæ numerosa sunt, reperitur quoque spinula, cui affixa sunt dicta ossicula; sed admodum confusa, extraque ordinem sibi invicem adhærentia, & hoc è fœtu humano.

Hæc ossiculorum confusio, dubio procul, surditatem in illo latere causasset, si fœtus superstes mansisset.

2. Repositorium continet pedamenta exigua, quibus insident ope dictarum spinularum aliorumque adminiculorum Auditus organa, sc: Semicirculares tres canales cum suo Vestibulo, Cochlea, ejusque interstitio osseo. &c.

Præterea hic conspicienda ex

zeer lange doorne, (*Cerei Amer: spinosi spinis longissimis*) en zyn deze van onder gehegt, of vastgemaakt, op kleene pedestalletjes van Indiaans hout.

Aanm. Zommige deser beenderkens van 't gehoor zyn zodanig vastgehegt aan de geseyde doorntjes, datze haar natuurlyke plaatze verbeelden, zo als die in 't hoofd of in de busse (*Capsa*) geplaast zyn; andere in tegendeel zyn apart op doorntjes vastgehegt, alle het welke zo toebereid zynde, geeft een aangenaamheyt aan de beschouder.

Onder alle deze voorwerpen, die veel in getal zyn, werd ook een doorntje gevonden, waar aan gehegt zyn de beenderkens van 't gehoor uit een pas geboore Kindje, dewelke onordentelyk aan een vast zyn, 't welk ongegetwyfelt een doofheid aan die zyde zoude veroorzaakt hebben, indien 't in het leven had gebleven.

De 2 Laade onthoud in zich kleene pedestallekens waar aan vastgemaakt zyn met de geseide doorntjes, en andere behoeftens, de werktuigen van 't gehoor, namentlyk de drie halfmanige Canaalen, met haar portaal (*Vestibulum*) Slackehuyske, en desselfs beening tussen scheytzel. enz.

Daarenboven kan men hier ook

exhibent ossa Temporum diversorum fœtuum humanorum, quorum unum adhucdum ossiculo Orbiculari, nec non duobus ex ossiculis Auditus, Sc: Incude & Malleo præditum; Mallei autem manubrium adhuc firmiter connexum Membranæ Tympani plurimis vasculis sanguineis ditatæ.

Not: præterea dictam Membranam Tympani in hujus ossis Orbicularis ambitu, nusquam esse læsam, neque interruptam, multo minus, in hoc objecto à natura foramine præditam; & quod nuper Capsam repleverim mercurio vivo, per ductum Eustachianum adacto, nil autem mercurii exitum sibi quæsivit, aut viam invenit ad auriculam.

Dari autem in statu naturali aperturam inter dictam membranam & os Orbiculare in homine, nonnulli affirmant, ego autem nunquam reperi.

In eodem repositorio, ut & sequentibus 3°. & 4°. varia adhuc reperiuntur auditus organa, quæ omnia hic recensere non

ook zien eenige der Tyd-beenderen van jong geboore Kinderkens, onder dewelke nog een gevonden word, waar aan nog zitten het ronde beentje (*os Orbiculare*) en ook twee gehoor beenderkens, namentlyk het Hamertje en het Aanbeeltje: Ook is 't Steeltje van't Hamertje nog vastzittende aan 't Trommelvliesje, 't welk met veel bloet-vaatjes verrykt is.

Men moet daarenboven aanmerken, dat het geseide Trommelvliesje in dit voorwerp nergens gekwest of afgescheide is van 't ronde beentje, veel minder van de natuur met eenige opening is voorsien of begaaft geworden: ook zo heb ik onlangs de holte daar de beenderkens van 't gehoor in zitten (*Capsa*) met quikfilver vervult door de Canaal van *Eustachius*, maar gants geen quikfilver konde zyn uitgang vinden naar buyten in 't uitwendige oor.

Datter egter in welgestelde Menschen, zo een opening gevonden werd, tusschen het Trommelvliesje, en 't Ronde beentje, zulks geven eenige voor, edog ik heb het tot nog toe niet konnen vinden.

De zelfde Laade, als mede de volgende 3 en 4 zyn ook voorzien met verscheide werktuygen van 't gehoor, dewelke al te zamen hier

non consultum videtur, propter copiam & temporis penuriam.

N°. VII. Supradictam cistulam posita est minor, continens Uterum mulieris in quartum circiter mensem gravidæ, in quo utero hucusque reperitur fœtus, simul cum utero balsamo induratus, & ab annis circiter quadraginta & quatuor conservatus, cum tali inscriptione:

In Eodem Formatus, Denatus et Sepultus,

Not: 1°. Uterum muliebrem globosam rotunditatem acquirere, tempore graviditatis, constat: illam autem formam retinuisse inter præparationem & balsamationem, arduum ac difficile fuit: quotquod enim ab aliis præparatos vidi, contractos & in aliam formam redactos, offendi.

2°. Eo tempore graviditatis Tubæ, seu Oviductus non solum, verum etiam ligamenta Teretia, Longa vulgo dicta, multum recedere ab uteri fundo, hic cernere licet.

3.

hier te verhaalen en aan te wyzen, vinde ik niet geraadsaam, ook soo en lyd zulks de tyd niet.

N°. VII. Boven dit Kasje is nog een kleender geplaast, in zig onthoudende de Lyf-Moeder van een vrou dewelke ontrent 4 Maanden swanger was geweest, in deze Lyf-moeder werd het Kind nog gevonden, 't welk van my te gelyk met de Lyf-moeder is gebalsemt, en steen hard gemaakt zynde, nu van my al over 44 jaren zyn geconserveert geworden, met dit opschrift.

In Deselve Geformeert, Gestorven, en Begraven.

Aanm. ten eerste dat het wel seker is, dat de Lyf- of Baar-moeder een ronde gedaante aanneemt, ten tyde datse bevrugt is geworden, maar dat zy die ronte gehouden heeft in't prepareren en balsemen, is van geen kleene consideratie, ja zeer moejelyk om te doen, immers zo veele als ik 'er voor deze van andere heb gezien, dezelve waaren in een gekrompen, en in een geheele andere gedaante verandert.

Ten tweede. In die tyd van swanger gaan, zo ist, dat de Eyer-wegen niet alleen, maar ook self de rond en lange banden, die gemeenelyk alleen lange banden geheten zyn, verre komen af te wyken van de Grond des Lyfmoeders, en zulke is hier klaar te zien.

Ten

3°. Quam arctè Uteri Vagina cum Intestino Recto & Vesica sit connexa, nulla fere re intercedente, hic videri potest; unde Vagina in difficili partu inflammata & gangræna infestata, Rectum Intestinum & Collum Vesicæ simul quoque non raro afficiuntur.

Ten derde, hoe nauw de Scheede des Lyf-moeders haar komt te vereenigen met de regten-Darm en Blase, byna zonder het tusschenkomen van iets anders, kan men hier zien; waar door de Scheede in een swaare baring ontstoken, en met versterving beset zynde, den regten-Darm, als mede de hals van de Blase niet zelden te gelyk ook met deselve quaale aangedaan werden.

4°. In hac præparatione Vesica naturalem quoque retinuit rotunditatem sine foveis, quantumvis sit inflata, balsamo indurata, aperta, & per quadraginta & quatuor annos conservata: quam difficile autem sit, sine foveis illam rotunditatem tamdiu conservare, norunt illi, qui sese huic operi applicant.

Ten vierde, in deze toebereiding heeft ook de Blaas zyne natuurlyke rondte behouden, en dat zonder deuken of putten, hoewelze opgeblazen, door 't balzemen verhart, geopent en 44 jaaren lang zoo is bewaart geworden, en hoe beswaarlyk het is zonder deuken deze rondte zoo lange jaaren te bewaaren, weten zy alleen, die zig tot dat doen begeven.

5°. A latere Uteri, dependet à filo sericeo, portio Vesicæ urinariæ alterius subjecti, in qua luculentissime videri potest obliqua insertio Uretherum in Vesicam, Valvulæ vicem præstans.

Ten vyfde, aan de zyde van dit voorwerp hangt aan een zyde draad een stuck van een Blaas van een ander persoon, waar in klaar te zien is de schuynsche inplanting der water-Peezen in de Blaas, 't welk het zelve doet, 't geen de Klapvliezen gewoon zyn te verrichten.

6°. In quantum elongetur Uteri vagina in gravidis, hic cernere licet, & isthæc elongatio etiam in exploratione, Indice facta, inter gravidita-

Ten zesde, in hoe verre de Scheede des Lyf-moeders haar komt te verlengen in de bevrugte Vrouwen, sulks kan men hier sien; want zoodanig een verlenging met de voorste vinger onderzogt zynde, geeft onder anderen te-

tis ſigna non ſine ratione habetur.

kenen, ook te kennen een Vrou bevrugt te zyn.

Nº. VIII. In fundo hujus Theſauri reperitur quoque Os Tibiæ cujuſdam hominis, in obſervationibus Anatom. Chirurgicis à me A_0. 1691. in lucem editis, deſcriptum atque depictum: cum autem eo tempore ſculptor dictum os non ſatis accurate expreſſerit, conſultum duxi denuo illud figuris illuſtrare, præſertim cum res adeo rara ſit, ut dubium movere potuerit alicui.

No. VIII. Op de grond van dit Cabinet werd ook een Scheenbeen van een Menſch gevonden, 't welk in myne Anatom. en Chirurg. Aanmerkingen in 't Jaar 1691. uytgegeven, beſchreven en afgebeelt ſtaat: en nadien de Plaatſnyder 't zelve niet al te wel verbeeld heeft, zoo ben ik te rade geworden, 't zelve op nieuws weder te doen verbeelden; te meer, alzoo het zoo een raare zaak is, dat ymand daar aan zoude konnen komen te twyfelen.

In hoc Oſſe notatu dignum, quod à longo tempore carie exeſo, tandem vi naturæ propullulaverit, ex inveterata iſtius cariei cavitate, fruſtum magnum, teres & cavum. Vid. Tab. III. Fig. 2, 3, & 4. hujus Theſauri.

Het is aanmerkenswaardig dat in dit Been, ('t welk lange tyd door de Bederving uitgegeten zynde,) ten laaſten door de kragt van de natuur, uit desſelfs holte is uitgeworpen een groot en hol ſtuk beens, rondagtig van gedaante. Ziet den III. Plaat, de 2, 3, en 4. Fig. van dit Cabinet.

Not. præterea Cranium humanum duas habere tabulas, & inter illas, locum obtinere Diplöen, vel lippis ac tonſoribus notum, aſt verò Os Tibiæ in totum non eſſe deſtitutum duabus tabulis & inter eas exigua portione Diplöes, non omnibus notum; fateor quidem

Conſidereert daarenboven dat de Herſſen-Panne van een Menſch twee op een leggende Schyven heeft, die men Tafelſs noemt, (*Tabulas*) en dat tusſchen dezelve een ſpongieus-beenige ſubſtantie ſit, 't welk *Diplöe* geheten is, en dit alles is ſoo gemeen, dat de minſte baartſcheerder daar van niet onkundig is; edog dat het Scheen-

dem illud in omnibus ossibus Tibiæ non posse demonstrari; attamen in aliquibus locum habere, & à me demonstrari posse, nemini admirationi sit; si quis enim hocce cernere vult, me accedat.

Scheen-been niet te eenemaal daar van ontblood is, ook in eenige Menschen twee Tafels, en een weinigske van het Diplöe daar in gevonden werd, zulks is aan een yder niet bekent, ik sta wel toe, dat men het in alle Scheen beenderen niet en kan toonen, egter zo heeft het in zommige plaats, gelyk men zulks te myne huyse kan zien.

Utramque tabulam Cranii humani in homine adulto non raro quoque confusam & unitam, invenimus, nulla relictâ Diplöe.

Wy hebben de Herssen-Panne in een bejaart Mensch meermalen bevonden zonder Deplöe, en de twee Tafels met den anderen vereenigt te zyn.

Illud subjectum, sc. Os Tibiæ, de quo jam sermo fit, procul dubio duplicem habuit tabulam, & inter illas, Diplöen, inter quas tabulas pus tandem penetravit, Diplöen consumpsit, & sic interior tabula, in formâ fistulari, à natura extrorsum fuit propulsa.

Dit Scheen-been, waar van wy nu handelen is buiten twyfel ook met twee Tafels, en tusschen deselve met Diplöe voorzien geweest, zo dat den etter ten laaste tussen de twee Tafels is gepenetreert, en het Diplöe geconsumeert zynde, zo is de binnenste Tafel van de buitenste komen te scheiden, en is zo verders van de natuur uitgeworpen in de gedaante van een ronde Fistul of Pype.

Clarissimus D. du Verne, Expertissimus Anatomiæ Professor, idem observavit, uti mihi relatum, ita ut non raro nobis obveniant talia, quibus, nisi vidissemus, calculum non apponeremus.

De zeer welgeoeffende Heer Professor, du Verne, heeft dit voorval, zo my berigt is, ook gehad; zo dat ons niet zelden zodanige voorwerpen voorkomen, daarwe ons zegel niet zouden willen aanhangen, ten waar wy zulks quamen te zien.

Quotidie fere me conveniunt,

Dagelyks komender te mynen huy-

niunt, qui postquam perlustrarunt meas præparationes, fatentur, se nunquam illa fuisse credituros, nisi tam luculenter vidissent. Vide ut dixi Tab. III. Fig. 2, 3, & 4. Thesaur. VIII.

huyse, die myne geprepareerde zaken ziende, volmondig zeggen, noit zoude ik het geloost hebben, zo ik dit zo klaarlyk niet had gesien. Ziet, gelyk boven is gesegt de III Plaat, de 2, 3, en 4. Fig.

ASSER SECUNDUS.

N°. IX. Phiala sicca, & in ea Intestinula tenuia pueri, quibus Mesenterium, vasis sanguineis repletis, ditatum, cohæret.

N°. X. Hominis portio Hepatis, Hydrope defuncti.

Not. Hepar totum quantum ex hydatidibus, aqueo-limosam materiam in se continentibus, constabat: Omnia enim vasa & majora & minora, Hepar constituentia, in hydatides erant mutata. Vid. Thesaur. præced. VII. ubi fusius de hac re disseruimus.

N°. XI. Phiala sicca, in qua videre licet portionem Thoracis infantis, balsamo induratam.

Not. 1°. Portio cutis, ab illo subjecto dependens, scatet

DE II. PLANCK.

N°. IX. EEen droog glas met het dunne gedarmte van een Kind, waar aan nog vast sit het Darm-scheyl met de opgevulde Bloed-vatiens.

N°. X. Een stuk van de Lever van een Watersugtig Mensch.

Aanm. Dat de gantsche Lever uit Blaasjens was bestaande, dewelke in haar onthielden een lymwaterige vogt: en alzo waaren alle de Bloedvaten zo groote als kleene, waar uit byna de gantsche Lever is bestaande, in zodanige Blaaskens verandert. Ziet hier over na het voorgaande VII. Cabinet, waar in verders over deze zaken gehandelt werd.

N°. XI. Een droog glas, en daar in een gedeelte van een Borst van een Kind, 't welk door het balsemen hard gemaakt is.

Aanm. ten eerste, dat het afhangende stukje Vels, zeer vol is van opge-

tet Arteriolis, tomenti aut gossypii instar tenuibus.

2°. Membrana Pleura, ex parte separata à sequentibus membranis, sc. Cellulosa & Periostio dependens, hic cernere licet.

N°. XII. Phiala sicca & in ea duo Ureteres humani, quorum unus naturalem demonstrat capacitatem; quæ stramen crassum haud superat, alter verò, propter calculorum transitum in tantam excrevit capacitatem, ut digitum annularem variis in locis recipere possit, & hoc habendum tanquam beneficium naturæ: Calculi enim transeuntes Ureteres (id quod non fit sine magno dolore) illos dilatant & expandunt, & post expansionem, eadem relinquitur capacitas: contrarium observamus in Vesica & Utero, post urinæ aut fœtus exclusionem, illa enim, sarcinâ depositâ aut expulsâ, in pristinum statum reducuntur.

N°. XIII. Cubitus & Manus infantis in liquore conservata, vitæque speciem referentia.

Not.

opgevulde slag-Aderkens, die zo fyn zyn als Dons of Catoen.

Ten tweede, dat het Borst-vlies (*membrana pleura*) voor een gedeelte hier van 't ondergelegene Celluleuse Vlies, ook van't Beenevlies is geseparеert, en afhangende is.

N°. XII. Een droog glas met twee Water-Peesen van Menschen, waar van de eene de natuurlyke gestalte en wyte, die een stroo-galm niet overtreft, komt aan te wyzen. d'Andere in tegendeel, is door de menigvuldige steentjes, die daar door zyn gepasseert, zo wyt geworden, dat men daar in, op sommige plaatsen, een pink steken kan, en is sulks te houden voor een beneficie van de natuur: want als de steentjes door de Pis-leiders passeren ('t welk niet sonder groote pyne toegaat) zo verwyden zy deselve, en zettense uit, en na der zelver uitzetting, so blyven zy alsо verwydert. Het contrarie blykt in de Blaas en Lyf-moeder na het uitdryven van 't Water of Kind, want als die haar ontlast hebben, zo krimpen zy weder in, en krygen haar voorgaande gestalte.

N°. XIII. De Elleboog en Handje van een Kind in een vles met vogt, zodanig toebereid, datze nog schynen te leven.

Aanm.

Not. 1°. Manus portionem Piæ matris alterius infantis continet, & à digitis, naturaliter recurvatis, dependet ejusdem portio, in qua cernere licet tenuitatem Arteriolarum, quæ tomenti aut gossypii instar nobis obveniunt, suntque illæ extremitates nil nisi portiones corticis Cerebri substantiæ; illud autem non tam exactè in conspectum veniret, nisi ceraceâ materiâ rubrâ essent repletæ dictæ extremitates.

2°. A latere indidi ramulum Rutæ, ut objectum melius in conspectum veniret, & locum fixum contineret in uno latere phialæ.

N°. XIV. Phiala in liquore continens, fœtus balænæ Lactes, quæ mirum in modum sunt constitutæ.

N°. XV. Mulieris, in septimum mensem (ni fallor) gravidæ, Placenta, balsamo indurata, supra pedamentum posita: In qua observ. Funiculum umbilicalem à latere & in confinio sese visui exponere, sc. pollicem latum à circumferentia, id quod admodum proficuum in Placentæ relaxatione: in hoc enim casu facillime sese ab

Aanm. ten eerste, dat het Handje een gedeelte van 't dunne Herssenvlies schynt gegrepen te hebben, en alzo hangt 'er een gedeelte van 't zelve van de Vingertjens, die aardig zyn gebogen, af, waar in men de byzondere fynte der Slagaderkens sien kan, dewelke mede als dons voorkomen, en sijn derselver donsige uiteynden niet anders als deeltjens van de schorsige substantie der Herssene, en soude sulks niet klaar konnen gesien werden, ten ware het in de vogt gelegen was, en dat de Slag-aderkens opgevult waren met een rood-wassige stoffe.

Ten tweede, aan de eene zyde heb ik een takje Wynruyt gestoken, op dat het voorwerp te beter in 't gesigt soude komen, sig nu aan eene zyde houdende.

N°. XIV. De Hom van een kleen Walvisje, 't welk in een vles met vogt gelegen, seer wonderlyk van maaksel is.

N°. XV. De Moerkoek van een Vrouw, die ontrent seven maanden had gedragen: dezelve is hard gebalsemt, staande op een pedestal: Ontrent de zelve staat te considereren, dat desselfs Navel-streng na de kant maar een duimbreed van de omtrek sig geset heeft, 't welk seer voordeelig is in 't krygen van de Koek, na dat het Kind ter wereld is gekomen, want in die gelegentheid, scheid sig de Koek ligt van de Baar-

ab Utero ſeparat, fœtu in lucem edito, ſecus vero, ſi magis à circumferentia recedat & verſus centrum viſui ſeſe offerat: quo in caſu obſtetrices ſæpiſſime manum in Uteri cavitatem immittere coguntur, digitoque Indice Placentam perforare & ab Utero ſeparare. Vide ulterius hac de re obſerv. Anatom. Chirurg.

Not. 1°. Hanc Placentam balſamo induratam, naturalem rotunditatem conſervaſſe, & hoc difficile admodum eſſe nemo negabit.

2°. Omnia vaſa Placentam conſtituentia ceraceâ materiâ ſunt infarcta & repleta, unde reptatus majorum vaſorum jucundo ſpectaculo videri poteſt.

N°. XVI. Phiala ſicca in qua conſervatur Cutis humanæ portio, per quam tot repunt vaſcula ſanguinea ceraceâ materiâ rubr. repleta, ut ſumma rubedine ſit perfuſa; imo microſcopii ope viſa, tomenti aut goſſypii inſtar ſunt tenuia.

N°. XVII. Phiala in liquore conſervans Teſticuli ovini portionem magnam reſolutam.

Not.

Baar-moeder af; in tegendeel wanneer zig de ſtreng ver van den omtrek, en na 't midden van den Koek komt te zetten, dan zyn de Vroetvrouwen genootzaakt haar hand in 't ligchaam te brengen, en met haar voorſte vinger de Koek te doorbooren, en zo verders van de Lyfmoer te ſcheiden, hier over kan men nazien myne Anat. Chirurg. aantekeningen.

Aanm. ten eerſte, dat de Moerkoek door het balſemen verhard zynde, haar natuurlyke ronte heeft behouden: dat nu zulks moeyelyk is te doen, zal niemand ligt tegen ſpreeken.

Ten tweede, zyn alle de groote bloet-vaten, waar uyt de Moerkoek is beſtaande, opgevult, zo dat men haare cours met plaiſier kan vervolgen.

N°. XVI. Een droog glas, waar in gevonden werd een ſtuk van 't Vel van een Menſch, waar door zo veel met rood was opgevulde bloet-vaatjens lopen, dat dit Vel byſter rood zig vertoont, en met vergroot glaazen gezien zynde, zo vind men derſelver uiteinden zo fyn als dons of catoen.

N°. XVII. Een glas met vogt in ſig onthoudende een groot ſtuk van de Teſticul van een ſchaap 't welk ik heb ontwonden.

Aanm.

Not. Hominis Testiculos ex meris vasculis constare nobis primò manifestavit Regnerus de Graaf, de re Anatomica optime meritus & mecum intima amicitia, dum viveret, conjunctus.

Aanm. Dat de Testiculen der mannen uit loutere vaten haar bestaan hebben, zulks heeft ons de voortreffelyke Ontleder Regnerus de Graaf ontdekt, met wie ik veele jaaren een vrindelyke ommegang heb gehad.

Illa vascula in hominum Testiculis dissolutis luculenter in conspectum venire omnibus quidem notum, sed hanc Testiculi portionem nemo sine admiratione Divinæ Potentiæ adspiciet, ab vasculorum copiam eorumque dissolutionem.

Datmen deze vaten in een Mensche Testicul zeer klaar zien kan, is een yder genoeg bekent; edog dit stuk van de Testicul kan niemand, als met de allergrooste verwondering van de Gods vermogentheyt aanschouwen, wegens de veelheid en subtielheid deser ontdaane vaatjens.

N°. XVIII. Non minori admiratione adspici potest hoc subjectum, in liquore conservatum, sc. hominis Pia mater, per quam myriades vasorum sanguineorum repletorum sunt disseminatæ.

N°. XVIII. Met geen minder verwondering kan men dit stuk van 't dunne Herssen-vlies beschouwen, waar door heen duizende, ja ontelbare bloedvaatjens passeeren.

Quicumque viderit hoc subjectum, facile illi erit dijudicare millesimam partem arteriolarum sufficere nutritioni & calefactioni hujus Membranulæ, Telæ Araneæ ferè instar tenuis; itaque alium in usum sunt destinatæ illarum extremitates ultimæ, sc. ut Corticalem Cerebri substantiam constituant: Hinc difficilis separatio Piæ matris à corticali sub-

Al wie dit voorwerp komt te zien, die heeft ligt konnen afnemen, dat het duisenste deel dezer slag-Aderens genoeg waren, om aan dit vlies 't voedzel en warmte toe te brengen, aangesien het byna zo dun is in dit voorwerp als het rag van een Spinne, derhalven zo zyn haar uiterste uiteynden tot een geheel ander gebruik gedestineert, namentlyk om de schorssige substantie van de Herssene te maken: Hier van komt het ook dat men dit

ſubſtantia in ſtatu ſano; de hiſce plura in præcedentibus Theſaur. & Epiſtolis noſtris.

dit vlies van de ſchorſſighe ſubſtantie der herſſene, zoo beſwaarlyk kan ſcheyden in een welgeſteltheyd van de zelve in een dood lighaam: hier van is verders gehandelt in de voorgaande Cabinetten, en brieven.

No. XIX. Omentum humanum integrum in liquore nitidiſſime conſervatum, in quo ne minimum quidem foraminulum videri poteſt.

No. XIX. Het Net van een menſch zeer nettjens bewaart in een vogt, in 't zelve kanmen niet het allerminſte gaatje zien.

No. XX. Portio Maxillæ ſuperioris fœtus vaccini, in qua videre licet per integumentum, quo obducuntur oſſa ſpongioſa inferiora narium, Vaſa Arterio-mucoſa, denſiſſime conſtipata, & recto ductu decurrentia ad Naſi extremum uſque; vide deſcriptionem ulteriorem in Theſ. VII. ubi pag. 42. videri poteſt delineatio hujus rei in vervece, in totum conveniens cum hoc ſubjecto.

No. XX. Een ſtuk van de Opperkaak uit een onvoldrage kalfje waar in men kan ſien de ſlagader ſnotterige vaten, dewelke door het bekleetzel loopen, waar mede de onderſte-ſponcieuſe beenderen van de neus bedekt zyn; deſe vaten loopen zeer dick en dight by een, en dat met een reghte cours, tot het tipje van de Neus, hier over kan men na zien het VII. Cabinet en deſſelfs Figuur pag. 42. en dat in een hamels opper-kaak, t'enemaal overeenkomende met dit voorwerp.

Not. 1°. In hoc ſubjecto Antrum, ab Highmoro Anatomico accuratiſſimo depictum, à me eſſe apertum, ut tenuiſſima membranula Antrum ſuccingens, in conſpectum veniret, & mirum viſu, quanto numero ſint diſperſæ Arteriolæ per dictam membranulam.

Aanm. ten 1. Dat in dit voorwerp de ſpelonk van den curieuſe Ontleder Higmorus afgebeelt, van my hier is open gemaakt; ten eynde men het zeer dun vlieske, den geſeyde Spelonke van binnen bekledende, van ons konde gezien werde, en het is verwonderinghs waardigh te zien, hoe zeer veel ſlag-aderkens, door dit geſeyde vlieſken komen te paſſeeren.

2°. In ductu Lachrymali stylus est immissus, ut ejus cursus & finis conspicerentur.

Ten tweede, in de Traan-wegh (*Ductus Lachrymalis*) heb ik een Stilet gestooken, om alzoo desselfs cours en eynde te konnen zien.

N°. XXI. Moles carnea ex utero vetulæ expulsa, quæ minus caute ab aliis pro Mola fuit habita.

N°. XXI. Een vlees-agtighe klomp, dewelke van een oude vrouw uyt haar baar-moeder is afgegaan, welke t'onregt van andere voor een *Mola* aangezien en gehouden wierd.

Quid autem sit de ita dicta Mola, fusius olim descripsi, & depingi curavi in observat. Anatom. Chirurg. meis. ut & præcedentbus Thesauris.

En wat men te houden heeft voor een zoo genaamde *Mola* kan men na zien in myne Anatom. en Chirurg. Observatien, ook in de voorgaande Cabinetten.

N°. XXII. Phiala in liquore continens Brachium infantis, vitæ speciem præ se ferens, cujus manus naturali gesticulatione & digitis complexis Lacertam Zurinamensem ab Incolis, *Sauvegarde* dictam, arripit.

N°. XXII. Een vles met voght, waar in gezien word den arm en hand van een kind, 't welk levendigh van couleur is, 't zelve heeft in syn handje een Surinaamse hagedis, van de Inwoondere *Sauvegarde* geheten, en zyn desselfs vingertjens van 't kinds handje zoodanigh geboogen tot het aangrypen, als of zy levendig waren.

N°. XXIII. Phiala sicca, & in ea portio Intestini Ilei & Coli cum annexo Cæco è cane.

N°. XXIII. Een droogh glas, en daar in een stuk van de boghtighe, en Colyk-darm, als mede de Blinden darm uyt een hond.

Not. consideratione dignum esse, quanta sit differentia inter Intestinum Cœcum canis & hominis, ut & inter Coli valvulas: sc: in illo Cæcum admodum longum & capax, in hoc valde breve & capax, in Colo canis valvula nulla proprie dicta, sed ejus loco Circulus, quemadmodum in homine ante

Hier staat aan te merken, hoe groot een onderscheyt, datter is tusschen de Blinde darm van een mensch en die van een hond, als mede tusschen de Klap-vliesen van de Colyk-darm deser beyde; in die der menschen is de Blinde-darm zeer kort en ruym, in honden heel langh en wyd. In den ingangh van de Colyk darm vindmen eygentlyk in de honden, geen twee tegens

te repletionem fæcum aut flatuum.

N°. XXIV. Phiala in liquore continens hominis Maxillam inferiorem, cui adhuc Lingua naturali colore perfusa, annexa eſt.

Not. Ex ſuperficie Linguæ omnes Papillæ nervoſæ egregiè propullulant, & à latere Frenuli oſcula Ductuum ſalivalium in conſpectum veniunt, in uno latere indidi ſpinulam Cerei ſpinoſi Americani.

N°. XXV. Pueri Cor, balſamo induratum lapidis inſtar, cum trunco Arteriæ magnæ; è quo exeunt parte ſuperiore tres rami ſurſum ſpectantes, quorum medius Carotis ſiniſtra, dextram autem Carotidem videmus oriri ex ſub-clavia dextra, quæ Carotidem quoque promit; ex latere ſiniſtro Arteria Subclavia oritur & ex illa Arteria Vertebralis ſiniſtra, Axillaris, Muſcula, nec non Mam-

gens den andere ſtaande Klapvlieſen, gelyk die in de menſchen haar op doen, na datdeſe darm is vervult met vuyligheyt of met wint, maar in deſſelfs plaats vinden wy een ronde circul, gelyk ook in de menſchen geſien werd als de Colyk-darm opgeblaſen, of met vuyligheden vervult.

N°. XXIV. Een vles waar in te zien is de onderſte Kaak van een menſch, waar aan de Tongh, natuurlyk van couleur, nogh vaſt ſit, en dat in de voght.

Aanmerkt, dat alle Zenuw-tepeltjens hier zeer aardigh, uyt de oppervlakte van de Tongh haar komen te vertoonen, alsmede aan de zyde van 't toomtje des Tonghs de mondekens van de kaaks quylvaten, in een der zelve heb ik een doorntje van de Americaanſche doornighe Kaarſſen (*Cerei Americani ſpinoſi*) geſtoken.

N°. XXV. Het Hart van een jong kintje met deſſelfs ſtronk van de groote ſlag-ader, door het balſemen ſteen-hard geworde zynde; uyt het bovenſte van de groote ſlag-ader komen drie kloeke tacken, dewelke na boven lopen, waar van de middelſte een der twee ſlaap-ſlag-aderen is, namentlyk de linker, de reghter in tegendeel zietmen hier uit de regter ſleutel-beenige ſlagader voort komen: uyt de ſlinker zyde doet ſigh op de Onder ſleutel-beenige, en uyt deſelve de linker wervel-beenige, Onder-oxelighe, de

Mammaria finistra, & quod notandum hæc omnia situm & cursum naturalem obtinent.

Musculen ook de inwendighe Slinker Mam-slaghader, en dat te considereren staat, alle deze zaaken hebben haare natuurlyke plaatze en cours.

Præterea Valvulæ Semi-lunares, aliis minus rectè Sigmoides dictæ, oppido quam bene hic conspiciuntur; dixi minus rectè, cum in totum cum semilunaribus Valvulis conveniant, & entia non sunt multiplicanda sine necessitate; itaque Valvulæ Venis præpositæ in Corde dicendæ sunt Tricuspides, quæ autem Arteriis præponuntur Semi-lunares.

Daarenboven kan men hier zeer bequamelyk zien de halfmaanighe Klapvliesen, te onreght by andere *Sigmoides* geheten, ik zegge te onreght, nadien sy in 't geheel met de halfmaanighe Klap-vliesen over een komen, en alzoo moetmen geen byzondere naam maken buyten noodzakelykheyd; de Klapvliesen van 't Hart, dewelke half-maaningh zyn, deze staan in 't uytkomen der slag-aderen uit het Hart, en die voor de Aderen des Harts staan zyn alle drie-puntigh.

In eodem subjecto non solum quoque Valvulæ Semi-lunares, Arteriæ magnæ præpositæ, verum etiam utraque Auricula in conspectum veniunt.

In het zelvighe voorwerp kanmen niet alleen de half-maanighe Klap-vliezen in 't uytkomen van een groote Slagh-ader zien, maar ook desselfs Ooren van 't Hart.

N°. XXVI. Phiala in liquore continens Piam matrem, cujus Arteriis eleganter repletis, luculenter variis locis annexa vasculosa Corticalis Cerebri substanria videri potest.

N°. XXVI. Een vles met vogt en daar in het dunne Herslen-vlies van een mensch, wiens Slag-aderkens zeer curius vervult zynde, men op zommighe plaatzen zeer bekwaam zien kan de schorsige substantie van de Herssene.

N°. XXVII. Phiala liquore repleta, in qua videri potest portio Thoracis foetus humani, in qua visibiles sunt variæ Arteriolæ Intercostales externæ, & à me ante hac detectæ, nec

N°. XXVII. Een vles met vogt, waar in gezien werd een stuk vande borst van een kleen kind, waar in sigh vertonen de uitwendighe Tusschen-ribbige slag-aderen, dewelke van my ontdekt,

nec non delineatæ in Thesauro 1°.

Not. Arteriolæ per Costarum Periostium disseminatæ, recto fere tramite sursum deorsumque reptant; ramuli autem ex iis oriundi & per fibras Musculorum Intercostalium decurrentes, obliquum cursum observant, & sic tractum fibrarum Musculorum dictorum observant, & hoc accuratius videri potest in objecto in Thesaur. 1°. posito.

dekt, en afgemaalt zyn in het eerste Cabinet.

Aanmerkt dat de slag-aderkens, dewelke door het beene-vlies der Ribbens loopen, haar cours by na reght op en nederwaarts houden, de takxkens daarentegen, dewelke uyt haar voortkomen, en den loop der fibren van de Tusschen-ribbighe spieren volgen, dezelve hebben een schuynse loop, en dat alles is nogh klaarder te zien in het eerste Cabinet.

N°. XXVIII. Muris sceleton nitidissime præparatum & conservatum, capiti osseo cornicis insidens: Illud autem caput osseum tam subtiliter est præparatum, ut ne minimum quidem ossiculum, neque foraminulum visum effugiat.

N°. XXVIII. Het geraamte van een muys, 't welk zeer net geprepareert en bewaart is; 't zelve zit op 't doods-hoofdje van een kray; 't welk so subtiel geprepareert is, datter niet het minste beentje, nogh eenighe natuurlyk gaatje in 't hoofdje is, het geen voor het gezigt verborgen is.

N°. XXIX. Phiala in liquore continens portionem Intestini jejuni hominis, qua inversa in conspectum veniunt ita dictæ Glandulæ, extra superficiem internam prominentes.

N°. XXIX. Een vles met voght, en daar in een stuk van de Nugteren darm uyt een mensch, 't welk het binnenste buyten waarts gekeert zynde, alle de alzoo genaamde Kliertjens, uytpuylender wyze haar laten zien.

N°. XXX. Phiala sicca, & in ea, Vesica ovina cum Pene, in quo meatus urinarius in totum deficit, circa Collum Vesicæ autem foramen, per quod urinam excrevit, in conspectum venit.

In homine sæpius observavi, Glandis partem extimam fuisse meatu urinario destitutam, foramine existente inter Præputii & Glandis partem inferiorem.

Homines hoc affectu laborantes raro imprægnant uxores, ut

pote ſemine non recto tramite in os Uteri proſiliente, de hac fuſius egi in Theſaur. VI.

N°. XXXI. Portio Jejuni inteſtini humani, in qua circulares protuberantiæ, Valvulæ conniventes Nobiliſſimo Kerckringio dictæ, conſpiciuntur.

In hunc autem finem, non conſervavi hoc ſubjectum, verum ut demonſtrarem quid ſit de ceraceæ materiæ extravaſatione globulorum inſtar; ſc: quando repletiones imperfectè peraguntur, & hoc in præparationibus meis alias nunquam ſeſe viſui offert.

N°. XXXII. Phiala continens duos Lienes ovinos ex uno corpore, quibus, ut à ſe invicem ſepararem, & accuratius videri poſſent, ramum Cichorei ſpinoſi interpoſui.

Multoties nobis occurrunt Lienes, in duas partes diviſi, quos nonnulli pro duobus Lienibus habent; eſt vero pro uno Liene ſunt habendi, quoniam unico tantum ramo ſplenico Arterioſo & Venoſo gaudent.

In his autem contra, quiſque enim

N°. XXXI. Een ſtuk van den Nughteren darm uyt een menſch, waar in de circulaare verheventheden, dewelke den Ed: Heer Kerkring Oog-luykende Klapvlieſen geheten heeft, gezien worden.

Edogh tot dien eynde word dit ſtuk darms niet bewaart, maar alleen om te toonen wat dat daar zy van de uytſpattingh der waſſighe ſtoffe, dewelke haar in 't uyt ſpatten opdoen als kleene bollekens, wanneer men het vervullen der vaten niet behoorlyk doet, en zulkx ziet men ſelden in myne preparatien.

N°. XXXII. Een vles met voght, waar in gezien werden twee ſchapen Milten uyt een lighaam, en op dat ik deſelve wat van den andere zoude ſcheiden, om beter te werden gezien, zoo heb ik tuſſchen haar beyde een tackje van de doornighe cichorey gelegt.

Ons komen dikwils, Milten voor, dewelke als in tween geſpleten of geſpouwen zyn, en voor twee Milten van sommige werden gehouden, maar de ſoodanige moet men voor eene Milt houden, naardien de zelve maar een Milt-ader en Slag-ader hebben.

In deze in tegendeel, heeft yder

enim gaudet propriis ſuis ramis; præterea longe quoque à ſe invicem in corpore erant poſiti.

N°. XXXIII. Phiala in liquore conſervans Lienem foetus humani, cum annexo Stomacho & duodeno.

Not. 1°. In Stomacho videri poteſt quomodo vaſa ſanguinea Coronaria, quam primum appropinquaverunt Stomachi fundum, ilico ſeſe abſcondunt, penitiores & interiores tunicas, præſertim nervoſam, adeuntes.

2°. Non minus in conſpectum venit in hoc ſubjecto Lienis & Stomachi connexio, ope membranæ, vaſis ſanguineis ditatæ, quæ Vaſa brevia dicuntur.

3°. In duodeno, à me aperto, luculenter videndam ſeſe exhibet apertura, Oſtium dicta, per quam Bilis, ut & ſuccus Pancreaticus in Inteſtini dicti cavum ſeſe exonerant: hanc aperturam ſitam eſſe in medio monticuli, inſtar Umbilici hic quoque apparet.

N°. XXXIV. Phiala continens

der ſyn eyge Ader en Slag ader; daar en boven laghen zy verre van een in 't lighaam.

N°. XXXIII. Een vles met voght, waar in te zien zyn de Milt, Maagh en 12 vingerighen darm van een jongh geboore kindje.

Aanm: ten eerſte, dat men in de Croon-bloed-vaten, zoo dra zy aan de grond van de Maagh gekomen zyn aanſtonts haar komen te verbergen, lopende alzoo na de binnenſte vlieſen van de Maagh, en inzonderheit na 't Zenuw-agtigh vlies.

Ten tweede, met een alzoo groote helderheyd kan men hier zien de t'zamenhegtingh des Maaghs met die van de Milt, en dat door een bloed-ryk vlieske, wiens bloed-vatjens korte vaten (*Vaſa brevia*) zyn geheten.

Ten derde, in de 12 vingerighe Darm van my opengemaakt zynde, kan men beſcheydentlyk en perfect zien de openingh of deurgangh, waar door de Gal en Maaghe kuſſens-ſap haar uytſtorten in de holte van de gèſeyde Darm; en dat ook deſe openingh geſtelt is, als in 't midden van een verheventheyd of berghsken, als waare het een naveltje, zulkx is hier ook niet duyſter te zien.

N°. XXXIV. Een vles met voght

nens in liquore portionem Placentæ Uterinæ, ceraceâ materiâ ad extremum usque repletam; in illa non minus ac in præcedentibus lustrari potest, nil Glandulosi in Placentis reperiri, & cum in tam notabili viscere nullæ reperiantur Glandulæ, neque in Testiculis, facile calculum apposuêre assertioni meæ spectatores curiosi, quibus cætera viscera à me præparata oculis corporeis, non autem mentis videre placuerit, & cæcutire noluerint; nihil interim obstat, quod nonnulli dixerunt, quæstionem tantum esse de nomine, illis autem reponendum, si alicui placeat Venam denominare Arteriam, & vice versa, per me licebit: præstat verò Glandularum definitionem retinere, quæ nobis ab antistitibus tradita est, sc: quod sunt corpora per se subsistentia, quæ involvuntur peculiari membrana, ad quam alluunt vasa sanguinea.

Non minus recedit à vero, ut voluere alii, sc: Glandulas esse circumvolutiones vasorum sanguineorum, illud quidem verum est in Renibus, & forsan quoque in Glandulis Mesenteriis sc: vasa sanguinea

voght in zigh onthoudende een stuk van de Moerkoek van een vrouw, tot het uyterste toe vervult met een wassighe stoffe: in de zelve kan men zo wel als in de voorgaande beschouwen, datter niets klierighs in de Moer-koeken gevonden werd, en zulkx niet zynde in zoo een groot en aanzienelyk deel, nogh ook in de Testiculen der mannen, zoo hebben meest alle, die myn werk met haar lighaamelyke oogen, en niet met de ooghen des verstands gesien hebben, (*oculis mentis*) toegestaan, dat myn stellingh, rakende de genaamde Kliertjens der ingewanden infallibel is: ondertusschen zo verhindert my geenzints het zeggen van zommighe, dat zulkx maar alleen een questie is wegens de benaminghe, deze antwoorde ik, zoo ymand een Ader wil noemen een Slag-ader, en een Slag-ader een Ader, ik magh zulkx wel lyden, edogh men behoorde zigh te houden aan de bepalingh die van outs gemaakt is, namentlyk dat het lighaamen zyn, die op haar zelve bestaan, en yder in een particulier vlies besloten is, tot welk lighaam de bloed-vaten loopen.

Ook zoo wykt niet minder van de waarheyd 't geen andere voorgeven, namentlyk, dat alle de Klieren niet anders zyn als omwindingen van bloed-vaten; dit is wel eenighsints waar ontrent de Nieren, welkers bloed-vaten uyteynden een ronde cours nemen, en

nea talem obtinere reptatum, ſed hoc neutiquam verum eſſe in cæteris viſceribus videri poteſt in omnibus meis Theſauris; nec obſtat quod alii in medium proferant, ſc: in præparatione & ita dicta excarnatione in nihilum à me redigi Glandulas: plurima oſtendam viſcera, quorum vaſorum extrema leniter repleta, ſine, ita dicta excarnatione, à me conſervantur, imo mirari ſatis nequeo eos, qui hoc ævo adhuc loquuntur de excarnatione; olim quidem in uſu fuit apud Anatomicos, enimvero viſcera hoc tempore à me præparantur ſine tali excarnatione, quia plane inepta eſt inveſtigationi, jam relinquo omnia ſicut a Summo Opifice facta ſunt, membranam ambientem ſolummodo auferendo, itaque ſi quis ulterius cæcutire velit per me ſinatur judicioſus.

is 't ook wel in de Klieren van 't Darm-ſcheyl, maar zulkx heeft geen plaats in andere Ingewanden, gelyk men zien kan in alle Cabinetten, ook is 't geen boon waardigh dat anderen voorgeven, namentlyk dat mogelyk in myne præparatien en alzoo genoemde ontvleſingh (*excarnatione*) de kliertjens vernietigt worden. Ik toone veele Ingewanden, welkers bloed-vaten uyteynden ſaghtjens vervult zyn, en zonder eenighe alzoo genoemde excarnatie bewaart worden: Ja ik kan my niet genoegh verwonderen dat men heden ten daghe het woort van excarnatie nogh komt te gebruyken; dat doen is in voorighe tyden van andere, en ook van ons in gebruyk geweeſt, edogh 't zelve is gants en gaar onnut ter onderſoekingh, nu late ik alles geheel, gelyk het den Schepper van 't geheel al gemaakt heeft, alleen het omleggende Vlies afnemende om de vaten te zien; en wil ymand verders blind zyn en blyven, ik zal my daar aan niet gelegen laten zyn.

N°. XXXV. Portio Cerebri in liquore conſervata, poſtquam methodo Vieuſſeniana per quinque horas in oleo fuit decocta, in qua luculentiſſimè patet, Corticis Cerebri ſubſtantiam decoctione in oleo

N°. XXXV. Een ſtuk van de Herſſene in een voght bewaard, na dat het zelve op de manier van de Hr. Vieuſſens, vyf uren in de oly gekookt was, waar in het zeer klaar blykt, dat door het kooken in oly de ſchorſige ſubſtantie van de Herſſene gebragt en

leo, talem in ſtatum eſſe redactam ac mutatam, ut neutiquam apta ſit demonſtrando, nempè Corticem eſſe conſtitutum ex vaſculis ſanguineis, (qua de re prolixius egi in Prodromo Theſaur. VI.) neque Clariſſ. Dom. Vieuſſenium, eſſe habendum auctorem hujus inventionis, ſc: quod Cortex Cerebri ſit vaſculoſus, ſed me, uti omnes hujus ævi Anatomiæ amatores autumant.

en verandert wert in een ſtaat, in welke het niet mogelyk is het geſtel van de ſchorſſe te vertoonen, dezelve uyt bloedvatjens te beſtaan, van deze zaak heb ik wydloopigh geſchreven in myn voorloper van 't VI Cabinet, zoo dat niet de Hr. Profeſſor Vieuſſens maar ik te houden ben voor den ontdecker van deze zaake, namentlyk dat de ſchorſſe der herſſene beſtaande is uyt bloed-vaatjens, gelyk ook een yder my daar voor is houdende.

N°. XXXVI. Æthiopiſſæ fœtus humanus abortivus quatuor, & quod excurrit, menſium, cujus caput tegitur membrana Amnios.

N°. XXXVI. Een vles met voght waar in bewaart werd een negrinnetje van ruym vier maanden draghts, wiens hoofdje bedekt is met het Water-vlies (*Amnios*).

N°. XXXVII. Hepar pueri integrum, balſamo induratum, & à plurimis annis conſervatum, pedamento innitens, in quo Arterica Hepatica ſolummodo eſt repleta, ut videri poſſet, quomodo producat Arteriam Cyſticam, præterea quicquid in Hepatis facie exteriore demonſtrari poteſt, hic etiam cernere licet.

N°. XXXVII. Een gehele Lever van een jonge, door het balſemen hard gemaakt, en van over veele jaaren bewaart, ſtaande op een Pedeſtal: deſſelfs Slag-ader is alleen opgevult, om bequamelyk te konnen zien, hoe deſſelfs Galblaas Slag-ader daar uyt voortgebragt werd. Hier en boven kanmen alles zien, wat zigh in de buytenſte oppervlackte van de Lever opdoet.

N°. XXXVIII. Phiala in liquore continens Arteriam Splenicam vitulinam, egregiè præparatam.

N°. XXXVIII. Een vles met voght, in zigh onthoudende de Slag-ader van de Milt uyt een kalf, dewelke zeer curieus is toebereyd.

N°. N°.

N°. XXXIX. Pueri Stomachus inflatus, exsiccatus, balsamoque conditus, & à plurimis annis conservatus, hic situ naturali supra pedamentum positus est, ut verus Stomachi situs possit videri, & hoc omnes auctores in suis delineationibus non observarunt

N°. XL. Portio Maxillæ inferioris Infantis in liquore conservata; in qua cernere licet, in junctura articulationis cum Maxilla superiore reperiri Cartilaginem mobilem & rotundam, articulationi interpositam, & valde motui necessariam.

N°. XLI. Placenta humana integra in liquore conservata cum suo Funiculo umbilicali. Considerandum interim hanc ita esse reservatam, ac si jamjam corpore esset expulsa, sc: cum suo involucro, Uterum spectante. De quo supra egi in Thesaur. v. vasis sanguineis solummodo leniter repletis.

ASSER IV.

N°. XLII. Infantis Caput in liquore conservatum, vitæ speciem referens.

Not.

N°. XXXIX. De Maagh van een jonghe, dewelke opgeblasen, gedroogt, gebalsemt, en zeer veele jaaren bewaart is: dese zit op een Pedestal in een postuer, gelyk de zelve haar in 't lighaam komt te vertonen, 't welk alle autheuren in haare figuuren niet hebben geobserveert.

N°. XL. Een vles met voght en daar in een gedeelte van de onderste Kaak van een kleen kind, waar in te sien is het ronde Kraakbeendje, 't welk tussen het gewrigt van de Opper en Onderste Kaak geplaast, en tot de beweegingh aldaar zeer noodzakelyk is.

N°. XLI. De geheele Moerkoek van een vrouw in een vles met voght bewaart, waar ontrent te considereeren staat, datze zodanigh is bewaart, als of die nu eerst was uytgedreven, en voor den dagh gekomen, namentlyk met dessels vliezen en bekleetzel, waar van voor heen in 't 5de Cabinet gehandelt is; alleen zyn de bloed-vaten van my sagtjens vervult geworden.

De IV PLANK.

N°. XLII. Het hoofd van een kind in een heldere voght, 't welk van een levendighe couleur is.

Aan-

Not. 1°. Prolabia esse Nerveo-papillosa, hic denuo constat, integumento, Epithelia dicto, ablato.

2°. Auriculæ præ cæteris vivum habent colorem & constitutionem.

3°. Nervi ex cerebro oriundi, quotquot sunt, hic sese videndos exhibent, ne Patheticis quidem exceptis.

4°. Dura mater, per Capitis fundum dispersum, sericum album propter nitorem, repræsentat.

N°. XLIII. Pone hoc Caput reperitur sceleton Aviculæ nitidissimum, in quo ne minimum quidem Ossiculum deficit, foraminibus naturalibus ubique apertis; & hoc nusquam in aliorum Thesauris inveni.

N°. XLIV. Phiala sicca, & in ea dimidia pars Renis pueri, colore rubicundo prædita propter vasorum repletionem.

Not. Arteriæ non solum, verum etiam hic apparent illarum continuitates, sc: in ductus urinosos, qui ductus urinosi simul quoque sunt repleti.

N°. XLV.

Aanm: ten eerste, dat het bekleetzel van de Voorlippen (*prolabia*) weggenomen zynde de Voorlippen Zenuw-teepeligh zyn.

Ten tweede, de Oorkens hebben een bysondere levendige couleur en gestelteniss.

Ten derde, de Zenuwen, die uyt de Herssene voorkomen kanmen hier allegader zien, de lydende of gemoed-bewegende zelfs niet uytgezondert zynde.

Ten vierde, het harde Herssen-vlies, door de grond van 't hoofd verspreyd, is zoo curieus bewaard dat het wel schynd witte zyde te zyn.

N°. XLIII. Aghter dit Hoofd doet zigh op het geraamte van een vogeltje, 't welk niet alleen zeer wit is, maar ook zoo ontbreekt geen eenigh beendje daar aan, en kanmen ook alle de natuurlyke gaaten daar in zien, zulkx is my tot nu toe by andere noyt voorgekomen.

N°. XLIV. Een droogh glas met de helft van een doorgesnede Nier, dewelke door opvullingh rood van couleur is.

Hier in zietmen niet alleen de Slag-aderen, maar ook derzelve continuatien of vervolgen tot in de Pis-canaaltjes, dewelke te gelyk vervult zyn geworden.

N°. XLV.

N°. XLV. Phiala ſicca, in qua conſervatur portio magna Inteſtinorum tenuium foetus immaturi, hanc replevi ceraceâ materiâ albiſſimâ, & hæc viſum allicit propter nitorem.

N°. XLV. Een drooge vles en daar in een groot gedeelte van de dunne darmtjens van een onvoldrage vrugt, deſe heb ik met een wit waſſige ſtoffe vervult, 't welk zeer aardig aan 't geſight voorkomt, wegens deſſelfs nettigheyd.

N°. XLVI. Pone hoc ſubjectum abſconditur, ne oculos omnium ſpectatorum incurrat, fœtus monſtroſus novem circiter menſium, vitæ ſpeciem referens, hujus dextra curva, tribus tantum digitis prædita; pes ejusdem lateris extremus haud pluribus gaudet digitis, Pollice longè à cæteris duobus diſſito: Crus ſiniſtri lateris plane deficit, relicto tantummodo monticulo, qui ex ſiniſtro inguine emergere videtur. E latere ſiniſtro Abdominis propullulat carnea quædam moles, cætera naturaliter ſunt conſtituta.

N°. XLVI. Achter het geſeyde voorwerp werd een monſtreus voldrage kindje verborgen, om niet van een yder geſien te werden, 't zelve heeft wel een levendighe couleur, edogh deſſelfs reghter handje ſtaat zeer krom gebogen, en 't zelve heeft niet meer dan drie vingeren, ook heeft het reghter voetje niet meer als drie toonen, en is deſſelfs groote toon van de andere ſtaande: Aan de linker zyde ontbreekt het geheele been, alleen vertoont zigh daar een kleen heuveltje ontrent de linker lies; als mede aan het weeke des buykx een vleſigh geſwel; alle de andere ledematen zyn wel geſtelt.

N°. XLVII. Phiala liquore repleta, continens portionem inverſam Gulæ teſtudinis, millenis Papillis nervoſis, admodum longis, Papillis nervoſis Buccarum vaccæ æmulantibus, præditam.

N°. XLVII. Een vles met voght, waar in te zien is een omgekeert ſtuk van de Slock-darm uyt een Schilpadde, 't welk van duyſende van Zenuw-tepels voorſien is, deze zyn zeer langh en dick, overeenkomende met die geene, dewelke gevonden werden in de Wangh van een kalf.

Not.

Hier

Not. Cum reperiantur Anatomici, qui negant dari Papillas nervoſas in interiore Tunica Gulæ humanæ, propter illarum exiguitatem, quæ uti fateor, in conſpectum non facile veniunt, ſine prægreſſa præparatione, tamen illas dari, & à me ſæpius fuiſſe demonſtratas, nemo poſthac amplius ambiget, qui ultimos Theſauros legerit, & hoc ſubjectum Teſtudinis viderit. vide Theſaur. VIII. fig. IV.

Hier ſtaat aan te merken, dat 'er wel zommighe Ontleders gevonden werden, dewelke van verſtand zyn, dat zoodanighe Zenuwtepeltjens in de Slok-darm van een menſch niet gevonden worden, en zulkx komt voort van wegen haare tederheyd en kleente: ik bekenne wel dat ſy naulyks konnen gezien werden in een menſch, zonder voorgaande præparatien, dat ſy daar eghter gevonden en van my getoont konnen werden is zeker, en daar aan zal niemand langer twyfelen, die myne laaſte Cabinetten zal hebben gezien en geleſen en voornamentlyk dit voorwerp van de Schil-pad. Ziet de IV Figuur van dit Cabinet.

N°. XLVIII. Supra fœtum monſtroſum, reperitur phiala cum ſceleto foetus humani immaturi ſex circiter menſium à cujus manu oſſea dependent Laryngis interiora, ruberrimo colore prædita, propter Arteriolarum repletionem.

N°. XLVIII. Boven het voorgaande monſter werd gevonden een glas, en daar in het geraamte van een onvoldrage kindje van ontrent 6 maanden, van wiens beenigh handje af hangt, de inwendighe geſteltenis van 't Strotten-hoofd, en dat zeer rood wegens opvulling der Slag-aderkens.

N°. XLIX. Phiala ſicca, in qua viſui ſeſe offerunt duo objecta ex gallina deſumpta: quorum unum oſſa ſunt Alæ, quæ per Ancyloſin contra natu-

N°. XLIX. Een droog glas, waar in te zien zyn twee voorwerpen uyt een Hen, waar van't eene beſtaat uyt twee beenderkens uyt de vleugel, dewelke tegens de natuur te zamen zyn gegroeyt

turæ leges ſunt conjuncta; alterum verò duo ſunt oſſa, quorum alterum fracturam paſſum, à natura ferruminatum, & hoc ſolummodo oſſea ſpongioſa ſubſtantia, Diploes inſtar, deficiente cruſta aut lamina exteriore & duriore, idque propter defectum materiæ, quæ in ſtatu ſano, illud producere ſolet.

groeyt door een beenighe vereninghe; het andere mede uyt twee beenderen uyt de vleugel, waar van het eene, voorheen gebrooken zynde, van de natuur weder aan een gegroeyt is, en dat alleen door een ſponcieus beenighe ſubſtantie, gelyk men tusſchen de twee tafels van 't beckeneel ziet, ontbreekende hier alleen de buytenſte en harde ſchorſſe van 't been, en komt zulkx voort wegens gebrek van die ſtoffe, dewelke in een geſonde ſtaat daar toe gevoert werd.

Hinc fit, quod oſſa eo modo imperfectè ſanata, minimam ob cauſam denuo franguntur; & hoc in homine quoque locum habere nullus dubito, cum reperiantur homines, qui poſt oſſium fractorum ferruminationem, faciliimo negotio, imo incedendo, in recidivam incidunt, & ſic Chirurgi, etſi inſontes, qui præfuere curationi, male audiunt.

Hier van daan komt het ook dat de beenderen op die wyze onvolmaakt genezen zynde, om de geringhſte oorzaken wederom komen te breken: dat dit ook in de menſchen plaats heeft, daar aan is niet te twyfelen, nadien datter menſchen gevonden werden, die na de geneſingh der been-breuken, zeer light, ja zelfs in 't gaan haar beenderen wederom komen te breken: en zoo komt het dat de Chirurgyns die over zoodanighe breuken gegaan hebben, hoewel onſchuldig, ja ſchoon ſy alles hebben gedaan, 't welk nodig was, t'onregt gelaſtert werden.

N°. L. Pedamentum, cui innituntur duo objecta, ſc: portiones Inteſtini Ilei, Coli, cum

N°. L. Een Pedeſtal, waar op twee voorwerpen geplaaſt zyn, namentlyk de gedeeltens van

cum annexo Cæco, ſuntque deſumpta ex foetu recens nato.

In illis objicitur oculis differentia, quæ exiſtit inter Cæcum hominis adulti, & jam jam nati; ſc: in foetu Colon circa ejus principium diameter magis magisque diminuitur, & ita in Proceſſum vermi-formem degenerat, ut dici nequeat hic aut illic eſt Inteſtinum Cæcum; in adulto vero Cæcum nil niſi protuberantia Coli, è cujus latere emergit Proceſſus Vermiformis.

van de Boghtighe, Colyk, met deſſelfs Blinde-darm, en dat uyt een pas geboore kindje.

In deſe kanmen zien het onderſcheid dat daar is tuſſen die van een bedaagt menſch, en van die dewelke pas geboore zyn: namentlyk in een jong geboore kindje word den Colyk-darm ontrent deſſelfs begin nauwer en nauwer, en alzoo verandert deſelve in 't Worm-wyſe uytſteekzel, zonder datmen zeggen kan, hier of daar is des Blindedarms begin: maar in een bedaagt menſch doet zigh de Blinde-Darm op in de gedaante van een vertrekplaats, met een verheventheyt, uyt wiens zyde dan het Wormwyſe uytſteekzel zigh opdoet.

N°. LI. Phiala ſicca, in qua continetur Hydatis ingens, quæ fuit reperta, à plurimis annis, dependere ab Hepate.

N°. LI. Een droogh glas waar in een conſiderable groote Water-blaas in onthouden werd, dewelke ik over zeer veele jaaren heb gevonden hangende onder aan de Lever van een menſch.

N°. LII. Pedamentum exiguum, cui inſidet Cordis auricula dextra bovis, abhinc circiter triginta annis à me balſamo indurata, & quod notandum, naturalem magnitudinem & formam retinuit, id quod difficillimum factu.

N°. LII. Een Pedeſtalletje waar op geſet is het regter Oor van't Hart van een os, ontrent voor 30 jaaren van my door het balſemen hard gemaakt, waar ontrent te conſidereeren ſtaat, dat het in 't toebereyden zyn natuurlyke groote en forme heeft behouden, 't welk zeer moeyelyk is te doen.

*N°. LIII. Phiala in liquore conſervans Pudenda Pſeudo-hermaphroditi ovini; dico Pſeudo-hermaphroditi, quandoquidem mihi veros hermaphroditos nunquam videre contigit, neque exiſtimo unquam tales ab aliis viſos fuiſſe, propterea quod illud longiſſime recederet ab inſtituto naturæ, & plurimos, ita dictos, hermaphroditos, mihi quidem demonſtrarunt homines, quos pro hermaphroditis habebant; re autem penitius perſpecta, reperi utrumque membrum nunquam ita fuiſſe perfectum, ut ſimul alias imprægnare, & ab aliis imprægnari potuerint; & quod magis eſt, membrum illud quod pro Pene habuerunt, nil erat aliud, quam Clytoridis corpus contra naturæ leges incraſſatum & longius extra Vulvam dependens, quemadmodum hic in ovis pudendo cernere licet.

Memini quoque me viſitaſſe hominem, viginti quatuor circiter annorum, qui prima fronte viſus, videbatur virilis ſexus, cum tamen poſt accuratiorem inſpectionem, ſequioris eſſet.

Membrum, quod dicebatur virile, ſatis longum, propendebat quidem, ſed vero meatus Urinarius deficiebat; quum vultum formoſarum muliercularum adſpiciebat, dicebat quidem hocce membrum ſeſe erigere, contra, ſi in ſexus virilis oculos incideret, an hoc verum fuerit, nec ne, ambigo, ſaltem non vidi.

Duo quoque Tubercula, ceu Teſtes, reperiebantur in utroque inguine, an veri Teſtes, hæreo, nam cum mihi hoc ſubjectum ovinum traderetur pro hermaphrodito, dicebat mihi lanionis famulus, hic tibi offero hermaphroditum ovinum Teſticulis præditum, verum cum ita dictos Teſticulos examinarem, nil erant, quam tumores adipoſi Teſticulos mentientes; itaque dico nunquam me verum offendiſſe hermaphroditum, quamvis plures, ita dictos, mihi videre licuerit.

In hoc ſubjecto ovino Vulva & meatus urinarius ſunt aperta, non autem ita dicta Glans penis, quæ revera Clytoridis Glans eſt, ea propter quoque imperforata, illa autem pars, quæ dicitur Penis muliebris, vel corpus Clytoridis, ut & Præputium Clytoridis ſatis quoque erant grandia, quemadmodum Fig. V. Theſaur. VIII. indigitat.

Nº. LIV. Phiala ſicca & in ea Linguæ Corpus Reticulare Malpichii, nitidiſſime præparatum & cribri inſtar perforatum.

Nº. LV. Phiala ſicca continens Membranæ portionem, cujus Arteriolæ tam artificioſe ſunt repletæ ceraceâ materiâ rubrâ, ut nil curioſius unquam viderim; ultimæ enim extremitates ſunt adeo tenues, ut nil tenuius excogitari poſſit, attamen repletæ.

Nº. LVI. Phiala ſicca, in qua reſervatur fundus Veſicæ urinariæ foetus vaccini, recens nati, cum Uracho ſuo.

Not. In foetu humano quidem ad digiti transverſi longitudinem, non autem ulterius apertus eſt, in vitulis verò cavitas (ſicuti hic apparet) procerior quidem, an autem in totum tali modo ſit apertus Urachus, ut urinam admittat, in ita dictam Alantoidem, ulterius inquirendum: ſaltem hoc veriſſimum eſt, in homine, tale quid non reperiri.

Nº. LVII. Pone dictas phialas reperitur ſepulchrum artificioſe confectum ex oſſibus albiſſimis maxima ex parte fœtuum humanorum, ſaxulis,

Nº. LIV. Een drooge vles waar in het Net-wyſe lighaam van Malpichius, 't welk zeer curieus is geprepareert, en als een zeef doorboort.

Nº. LV. Een droogh glas 't welk voorzien is met een vlies, wiens Slag-aderen zoo byzonder curieus zyn opgevult met een rood-waſſighe ſtoffe, dat ik noyt yets curieuſer heb geſien, want derſelver uyterſte uyteynden zyn zoo fyn, datmen niets fynders zoude konnen bedenken, en eghter opgevult.

Nº. LVI. De grond of opperſte van de Blaas van een pas geboore kalfje, met deſſelfs Pisvat (*Uracho.*)

Aanm: dat dit Pisvat, in de kinderkens die pas geboore zyn, wel ontrent een vinger breed open is, maar niet verder, edogh in kalveren heeft het een verdere openingh, gelyk het hier is blykende, maar of het ook in haar geheel en al doorgangh neemt, tot in het alzo genoemde Pisvlies (*Alontois*) mag men nogh wel verders onderzoeken: altoos, 't is zeker zulks geen plaats te hebben in de on-of pas geboore kinderkens.

Nº. LVII. Aghter deſe geſeyde glazen komt ons voor een grafſteede, 't welk konſtig is t'zamen geſteld van zeer witte beenderkens, en voor 't grooſte gedeelte, van die van kleene kin-

lis, membranis, vaſis ſanguineis, inſtar mæandri, repletis.

Not. 1°. Sepulchrum continet Cadaver fœtus humani ſex fere menſium, ab annis viginti circiter, balſamo in Mumiam converſum & lapidis inſtar induratum; hujus caput Corona, ex floribus & fructibus naturalibus confecta, ornatur, ſc: ex *Millefolio Africano fl. luteo*, *Stæchade citrina Hiſpanica*, *Conyza Africana graveolente fl. luteo*; *Meſembrianthemo Afric:* Breynii, *Limonio eleganti.* Rauwolf. *Tanaceto Afric. fl. decuplo minoribus.* Prof. & Collegæ Commelini *Centinodia fl. muſcoſis.* &c

2°. Funiculus umbilicalis quidem abſciſſus, duæ tamen Arteriæ, unaque vena umbilicalis ceu inflatæ luculenter apparent.

3°. Siniſtra continet faſciculum florum naturalium, qui flores colorem naturalem quoque retinuerunt, inter illos reperiuntur flores *Leonuri Cap. bonæ ſpei*, Breynii, Variæ *Gnaphaly* ſpecies: dictus faſciculus, naribus appoſitus, quaſi odorem attrahere vellet.

4°. Fo-

kinderkens, ſteentjens en vlieſen, zeer aardig met opgevulde Slag-aderkens als een borduurwerk doorweven.

Aanm: ten 1ſte, dat in deſe grafſtede is gelegen een ſteen hart gebalſemt kindje van ontrent ſes maanden dragts, 't welk van my in Mumiam verandert zynde, nu ontrent 20 jaaren lang, bewaart is: deſſelfs hoofdje is gekroont met een croontje van natuurlyke bloemen en vrugten, als daar zyn de *Africaanſe duyzend blad met geele bloemen*, *Arabiſche Stachas*, *ſterkriekende Afric: Conyza met geele bloemen*, *Afric. Meſembrianthemum* van Breynius, *Limonium* van Rauwolfius, *Afric. Rynvaar met tienmaal kleender bloemkens* van de Hr. Profeſſ: en Collega C. Commelin beſchreven, *Verkens gras met Moſachtighe bloemen.* &c.

Ten tweede, deſes kinds Navelſtrengh is wel afgeſneden, edog beyde de Navel-ſlag-aderen, en de eene Navel-ader kan men nogh zien, als wat opgeblaſen.

Ten derde, in deſſelfs Linker handje heeft het ook een bouquettje van zulke en diergelyke natuurlyke bloemen, waar onder de bloemen van de *Afric. Leonurus* van Breynius en verſcheyde ſoorten van *Gnaphalium* uytſteken, met haar natuurlyke coleur. Dit ruykertje, onder zyn neusje houdende, verbeelt het daar aan te willen rieken.

Ten

4°. Forum, aut operculum ejus, quod notandum, conflatum est

1°. Ex superiore parte Cranii humani fœtus, cujus Dura mater, ut & Falx, Cranio naturaliter connata & relicta, scatet Arteriolis repletis ceraceâ materiâ rubrâ, & hoc visum allicit.

2°. Ex lapillis marmoreis & ossiculis infantum, nec non membranis vasis sanguineis repletis.

3°. Inter hæc ossicula nonnulla adhuc sunt composita, inter quæ ossea manus, cujus digiti continent ramum Arteriosum crassum ceu scipionem, vel ramum arboris, foliis privatum: omnia ossa Vertebrarum Colli sibi invicem adhuc connexa &c.

Pone hoc monumentum posita sunt duo sceleta fœtuum abortivorum gemellorum septem circiter mensium, dictum cadaver ceu deflentia & exululantia, hunc in finem genibus advolutis strophiola ex membranulis, vasis sangui-

Ten vierde, de deur of ingang van 't graft, is toegestelt

Ten eerste, uyt het opperste van 't Bekkeneel van een jongh geboore kindje, wiens harde Harssen-vlies, en Seysse, natuurlyker wyze aan 't Beckeneel nogh vast sittende, zyn zeer wel vervult met roode opgevulde slag-aderkens, 't welk het gesighte veel voldoening geest.

Ten tweede, uyt marmere steentjens, en beenderkens van jongh geboore kinderkens, als mede vliesen met opgevulde bloed-vatjens doorweven.

Ten derde, zommighe deser beenderkens zyn nogh natuurlyk te zamen gevoeght, onder dewelke ook gevonden werden de beenderkens van de hand, die in haar onthouden een Slag-aderighe dikke tak van een opgevulde Slag-ader, verbeeldende een Stokxke, of wel een bladerloose tak van een boom: als mede de Wervelbeenderen van de hals, die onderlingh nogh vereenight zyn. &c.

Agter dese grafsteede zyn gesteld twee geraamtens van onvoldraage kinderkens, van ontrent 7 maanden, zynde tweelingen, welke het gebalsemde kindje als beschreyende met gebooge knietjens, de neusdoekjens in haare handjes aan haar oogh-raden houden, welke gemaakt zyn uyt zeer dunne

guineis repletis, ſuperbientia, orbitis occulorum appoſita ſunt.

Cum Reverend. Vir Dr. Herm: Schyn hocce ſepulchrum ita ornatum videret, donavit illud ſequenti epitaphio.

dunne vlieskens, waar door heen zeer veel curieuſe opgevulde ſlag-aderkens paſſeeren.

Wanneer den zeer waardige Hr. Dr. en Leeraar der Mennoniten Herm: Schyn dit graft en deſſelfs toeſtel ſag, vereerde hy 't zelve met dit grafſchrift.

OP 'T SIERLYK ROTSJE,

(Verbeeldende een Grafſtede,)

En het konſtig balſemen der Lyken, door den Vermaarden en Zeer-geleerden Heere

FREDERIK RUYSCH;

Hoogleeraar der Ontleed- en Kruytkunde &c.

Altior es Fato.

IS 't ſpook? of is het ernſt? zie ik de dooden ſchreyen,
En onder eenen vloed van tranen 't lyk geleyen
Huns makkers nae het graf? zie ik hun harten leet,
En beide wang en oog afdroogen met een kleet?
O neen! Hoogleeraar Ruyſch, door ed'le konſt gedreven,
Schenkt aan de dooden zelfs de ſchaduw van het leven;
En ſtreeft natuur voorby door wakkerheid van geeſt,
Die wel de Leeden ſchikt op een gepaſte leeſt,
En in haar nette form en ſchoonheit kan bootſeeren;
Maar haaren ondergang niet veiligen nog weeren,
Wanneer de felle dood den draad des levens ſnyt.
Zie hier ontzielde leen waar aan geen grafworm ryt.
Zie deze dooden eens de wreede dood braveren.
Ai! zie de Tombe: zie de Lyken: zy trotſeren
Verderf en ondergang. Hoe ſierlyk leit dat Lyk!
Een ander Mauſolee! niet opgebouwt uit ſlyk,
Tiras of Metſelwerk; maar Ribben, beenen, ſchonken,
Door Aderen gehegt, en tot een Rots geklonken,
Waar van het Bekkeneel den mond der grafplaats ſluyt.
Maar zagt. Ai! luyſter toe: daar komt een ſoet geluyt
Van onder deze Rots: my klinkt een ſtem in de ooren;
My dunkt, zy roept ons toe, en laat zig aldus hooren.

Beschouw Aanschouwers 't Konstig graf.
Beschouw 't gebalsemt Lyk ter deegen.
Beschouw de Rots vry allerwegen,
En pryst hem die 't dit weezen gaf.
Maar leer uit myne Lykbus sterven.
Geen balsem hout den ed'len geest,
Die leeft gelukkig of bedeest,
In God te zien, of dien te derven.
Wilt gy onsterflyk zyn nae 't Leven?
Gy moet den geest eerst Gode geven.

HERMANNUS SCHYN.

Op het zelve.

DEez' Rots verbeelt het graf van een gebalsemt kind,
Niet opgebouwt uit steen, maar Ribben, beenen, schonken,
Door Aderen gehegt, en tot een Rots geklonken,
Waar van het Bekkeneel den mond der Grafplaats bint.
Swygt oud Egypte van uw balsemen der Lyken,
Heer Ruysch verdient de Kroon, en gaat met Lauren stryken.

HERMANNUS SCHYN.

N°. LVIII. Pedamentum cui innititur portio Venæ Portæ variis locis in substantiam osseam redacta.

N°. LVIII. Een pedestalletje waar op geplaast is een stuk van de Poort-ader des Levers, 't welk op verscheide plaatze in een beenighe selfstandigheyd verandert is.

N°. LIX. Phiala in liquore continens portionem Cerebelli humani, cujus substantia corticalis in myriades particulas est subdivisa, Vid. hujus Figur: in Epist. Anatom. problem XII.

N°. LIX. Een vlessie met voght, waar in te zien is een stuk van 't Agter-breyn van een mensch, wiens schorssighe substantie in duyzende deeltjens verdeelt is, ziet hier op na de Fig: van de XII voorgestelde brief.

N°. LX. Phiala liquore reple-

N°. LX. Een vles met voght waar

pleta, & in ea portio Intestini Ilei infantis, cujus Tunica Carnea avulsa, in conspectum veniunt ejusdem Tunicæ Fibræ carnosæ circulares.

Præterea cernere licet, quam paucæ sint Arteriolæ per dictam Tunicam distributæ, & contra, quam copiosis Arteriolis gaudeat sequens Tunica, sc: Nervosa.

Cum autem hæc portio Intestini in sui extremo ligata sit, prominet extra ligaturam portio, cujus Tunica Villosa, (mihi Papillosa) conspicitur rubicundissima, præ copia vasculorum Arteriosorum nostra methodo repletorum & ita dictas Glandulas Intestinorum constituentium.

N°. LXI. Phiala in qua continetur venenatissimum animal, Incolis Ind: orient: Gecko dictum, quod in ore suo detinet & quasi devorare vellet, fœtum humanum trimestrem.

N°. LXII. Fœtus humanus quinque circiter mensium, sexus masculini, cujus caput ex parte Tunica Amnios, ceu casside aut pileo naturali, est coöpertum, propter defectum liquoris, cui inna-

waar in te zien is een stuk van de boghtighe Darm van een jongelinh, wiens vlesigh vlies weggenomen zynde, zoo doen haar hier op de circulaire of rondlopende draaden (*Fibræ circulares.*)

Daarenboven zoo kan men zien hoe weynigh Slag-aderkens door het geseyde vlies passeren, in tegendeel hoe seer het Zenuwagtigh vlies met Slag-aderkens verrykt is.

Nadien ook dit stuk darms aan 't eynde is gebonden, zoo steekter een gedeelte van 't fluweele vlies, (van my het Tepel-wyze vlies geheten,) buyten uyt, 't welk zeer rood is door de veelheyd der op myne manier opgevulde Slagaderkens, welke de alzoo genaamde klierkens voortbrengen.

N°. LXI. Een vles met voght, 't welk in zigh onthoud een zeer vergiftigh dier, by de Indianen Gecko geheten, 't welk in syn bek houd (als wilde het vernielen) een mensche schepzelke van ontrent 3 maanden draghts.

N°. LXII. Een kneghtje van ontrent 5 maanden draghts, wiens hoofdje ten deele als van een helmtje is bedekt door 't Watervlies, (*Amnios*) en dat van wegen het gebrek van voght, waar inde kinderen in 's moeders lighaam komen te leggen, en wortzo een kind ge-

natat fœtus, in Utero materno hærens, & hoc minus cautè vulgò dicitur, *het kind is met een helm geboore.* Hocce ſubjectum in liquore conſervatur.

gezegt met een helm geboore te zyn, 't welk gants redeloos te houden is: dit voorwerp word in een voght bewaart.

N°. LXIII. Phiala ſicca & in illa portio Inteſtini leporis, cujus Tunica Trochlearis oppido bene hic cerni poteſt.

N°. LXIII. Een droogh glas, waar in een ſtuk van 't gedarmte van een haas te zien is, wiens wentel-traps-wyze vlies ſeer wel hier kan geſien werden.

N°. LXIV. Duæ extremæ portiones Balenæ Penis, in liquore conſervatæ, quarum una à capillo dependens, viſui exhibet corporis nerveo-ſpongioſi majoris fibras, quæ arctius ſibi invicem appoſitæ ſunt, quam in corpore nerveo-ſpongioſo minore, & hoc contrarium in homine.

N°. LXIV. Twee ſtucken van de eynde van de Roede eenes walvis, dewelke in een voght gehouden werden, waar van 't eene aan een hayrtje hangende, ons doet zien dat de draaden van 't groote ſponcieus zenuwaghtigh lighaam, veel dighter by een zitten, als dat van 't kleene Sponcieus-zenuwaghtigh lighaam, en zulkx zietmen geheel contrarie in de menſchen.

Inferior & ſecunda portio in phialæ fundo, extremitas ſeu mucro Penis eſt, abſque ulla glande.

Het onderſte en tweede gedeelte op de grond leggende is het uytterſte van deſſelfs roede, waar aan geen hoofdje wert gevonden.

N°. LXV. Portio Ovarii teſtudinis, à qua dependent plurima Ova.

N°. LXV. Een gedeelte van de Eyer ſtok van een ſchil-padde, waar aan veel Eyeren nogh hangen.

N°. LXVI. Foetus humani Facies, quæ ita à me relicta, ſicuti mihi tradita eſt ſc: ſine reductione in ſtatum faciei viventis; hæc autem inſidet por-

N°. LXVI. Het Aangeſight van een jongh geboore kindje, 't welk ik zonder præparatie zoo heb gelaten, gelyk het my ter hand geſteld wierd, dat is, zonder het ſtellen in ſtaat van leven; 't

portioni Placentæ Uterinæ, nitidiſſime præparatæ: omnia enim vaſa ad extremum uſque ſunt repleta.

N°. LXVII. Phiala maxima ſicca, in qua continetur Cor humanum magnum, cujus vaſa ſanguinea, ad unum uſque repleta, unde colore rubicundiſſimo perfuſum.

Quomodo autem Arteria magna è Corde exeat, & quot rami ex illa emergant, & furſum aſcendant, hic luculentiſſime videri poteſt.

Præterea omnes trunci Vaſorum Cordis, ſc: Venæ Cavæ aſcendentis & deſcendentis, Venæ & Arteriæ Pulmonalis, Vaſa Coronaria nec non Auriculæ hic in conſpectum veniunt,

Cum autem in Cordis extremo, ſeu cono, ut plurimum multum pinguedinis reperiatur, unde Conus æqualis apparet; in hoc Corde pinguedine àme ablata, cuſpis ſeu conus Cordis in duas partes apparet diviſus,

Hic mihi in mentem venit hiſtoria cujuſdam hominis, qui cultro nuper fuit interemptus ab homine maligno, cujus vulnus extremum circa Papillam

't zelve is gelegen op een ſtuk van een Moer-koek, 't welk zeer curieus is toebereyd, alle de uyteynden der vaten opgevult zynde.

No. LXVII. Een zeer groot droog Glas, waar in te zien is een groot Hart van een menſch, wiens bloed-vaten tot een toe opgevult zyn, waar van het zeer rood van couleur is geworden.

Hoe de groote Slag-ader uyt het Hert voortkomt, als mede hoe veel takken dezelve voortbrengt, die na boven loopen, kan men hier zeer klaar zien.

Daarenboven zoo komen alle de Stronken der vaten van 't Hart ons in 't geſight, namentlyk, die van de Hol-ader, zoo op als nederwaarts gaande, des Longhs-aderen en ſlag-aderen, de Kroon-vaten, als mede des Harts-ooren.

En nadien meerendeels aan de punt van 't Hart, veel vets gevonden werd, waar door het effen en zonder ſcheyding zig vertoont, zo is't, dat ik van de punt deſes Harte alle het vet heb geſcheyden, waar door het uyterſte, of punt des Harte ſigh in tween komt te ſcheyden.

Hier komt my in de zin, dat ik onlangs bygewoont heb een man, die van ſijn leven met een mes beroofd wierd van een booswight, de uyterlyke wonde deede ſigh op ontrent de linker Te-

ſini- pel,

ſiniſtram inflictum, longitudinem unius unciæ non excedebat, Cor autem à Cono ad baſin fere uſque in duas partes erat diviſum, id quod nunquam me vidiſſe fateor, quantumvis violenta morte extinctorum viſitationi quadraginta & quod excedit annis præfuerim: poſt punctionem (dubio procul) Cor in retractione cultri quoque intercidit.

N°. LXVIII. Supra dictam phialam eſt repoſita phiala ſicca, continens ſubſtantiam oſſeam, poroſam productam in oſſibus Tarſi, quæ mutata ſunt poſt ſpinam ventoſam & cariem in ſubſtantiam oſſeam confuſam, coalitam & nil minus quam oſſa Tarſi repræſentans.

pel, en deſelve was niet breeder als een duym: eghter vonden wy het Hart van de punt af tot byna aan deszelfs grond (*baſis*) als in tween gekloofl, en zulks moet ik bekennen noyt meer geſien te hebben, hoe wel ik nu meer als 40 jaaren het ſchouwen der nedergeſlagene heb moeten bywoonen: buyten twyfel heeft hy na de ſteek, ook een ſneede gegeven in het Hart.

N°. LXVIII. Boven op 't voorgaande glas is mede geplaaſt, een droog glas, in ſigh onthoudende een beenighe ſubſtantie, 't welk voortgekomen is in de beenderen van de voor-voet, dewelke na een bederving in die kooten, (*ſpina ventoſa*) poreus geconfundeert, en als in een geſmolten ſynde, verandert zyn in een ſelfſtandigheyt die niet minder als koten van de voor-voet haar opdoen.

ASSER V.

N°. LXIX. Phiala in liquore continens portionem Piæ Matris, cui portio Corticalis Cerebri adhæret, quam ex meris Arteriolis conſtare, hic apparet.

N°. LXX. Phiala in liquore continens magnam Stomachi muliebris portionem, in cujus

De V. PLANK.

N°. LXIX. Een Vles met voght, en daar in een ſtuk van 't dunne Harſſen-vlies, waar aan nogh een gedeelte van de ſchorſſighe ſubſtantie der Herſſene vaſt ſittende, uyt loutere Slag-aderkens beſtaat.

N°. LXX. Een groot ſtuk van de Maagh van een Vrouws perſoon, wiens fluweele of liever

jus tunica Villosa, vel potius Papillosa, variis locis ulceribus affecta, Arsenicum album hæret, quod cum vitæ tæderet, sumpserat.

Hic patet illorum error, qui in tali casu solummodo sanguinem coagulari autumant; aliquoties enim ejusmodi exempla vidi, nunquam vero reperi sanguinem esse coagulatum, sed stomachum esse exulceratum; si autem brevius, post assumptionem Arsenici è medio tolluntur, antequam Arsenicum vires perfectè exseruerit, variis locis puncta sanguinea, per stomachum dispersa, inveni.

N°. LXXI. Phiala liquore repleta, in qua continetur ramus Arteriæ Pulmonalis, ceraceâ materiâ rubrâ artificiosissime repletus, & mirum visu, quot sint ramusculi ad ultimum usque repleti, & quam male depinxerint nonnulli Auctores Arteriam Pulmonalem: impossibile quoque foret illud tam perfecte, sine tali repletione, peragere: quicunque hoc subjectum viderit attento animo Opificis miranda opera, in stuporem illum adducent.

Hujus

ver Tepel-aghtigh vlies op veele plaatzen verswooren is, zynde beset met poeder van Rottekruyt, 't welk sy had ingenomen, om een eynde te maken van haar leven, wegens aangedane verdriet.

Hier blykt klaar, dat sy ongelyk hebben, die daar voorgeven, dat die geene, dewelke door ingenome Rotte-kruyt komen te sterven, alleen haar bloed zoude komen te stollen: ik heb verschyde zodanige voorvallen bygewoont, maar noyt heb ik bevonden dat het bloed gestremt of gestolt, maar wel dat de maag verswooren was: edogh indien zommige menschen haastig zyn komen te sterven, eer dat't venyn sijn kraghten ten volle heeft konnen uytwerken, zo heb ik altoos gevonden, datter door de Maagh veel rood-bloedighe stippen verspreyd waren.

N°. LXXI. Een Vles met voght waar in gezien word een tak van de Longhs-slag-ader, met een roodwassighe stoffe zeer konstigh opgevult: het is te verwonderen, hoe dat 'er zo seer veel kleene takskens zyn, die tot het uyterste opgevult zyn; als mede hoe verkeerdelyk en gebrekkig eenige Auteuren dezelve hebben laten af beelden: al wie dit voorwerp komt te zien, en dat met aandagt, zoo zal zulks over de wonderwerken Gods een yder als verstelt doen staan.

Aan

Hujus objecti parti inferiori quoque adhæret portiuncula Asperæ Arteriæ, cujus extremitates non minus numerosæ, nec tenues, tamen repletæ, visui occurrunt.

Aan het onderste van dit voorwerp hangt nogh een takje van de Lught-pyp, wiens uyterste uyteyndens niet minder syn in getal en fynte.

N°. LXXII. Phiala in liquore continens maximam Piæ Matris portionem, ex homine desumptam: hujus Arteriæ in totum artificiose sunt repletæ materiâ ceraceâ rubrâ, unde dicta membrana summam induit rubedinem: harum Arteriarum extremitates ultimæ tomenti aut gossypii in modum sunt tenuissimæ.

N°. LXXII. Een Vles met voght daar in een zeer groot gedeelte van 't dunne Harssen-vlies van een Mensch. Desselfs slagaderen zyn geheel en al konstig opgevult, en dat als boven met een roodwassighe stof, waar door sigh dit vlies zeer rood opdoet; desselfs uyterste uyteynden zyn zoo fyn als dons of catoen.

N°. LXXIII. Ren Infantis in duas partes divisus, cujus vasa sanguinea sunt repleta: cum autem secundum longitudinem per dorsum dissectus sit, Papillæ renales variis locis non solum in conspectum veniunt, verum etiam illarum Oscula, per quæ urina in Tubulos Pulvis stillat.

N°. LXXIII. De Nier van een Kind in tween opgespouwen, wiens vaten ook opgevult zyn, en nadien deselve langs de rug of ronde sye is open gesneden, zo komen ons de Nier tepeltjes niet alleen op verscheyde plaatzen in 't gesigt, maar ook zelfs de mondekens of openinghtjens, waar door de pis tot in de buyskens van 't becken komen te sypelen.

N°. LXXIV. Infantis brachium, in quo vasa sanguinea denudata in conspectum veniunt; in ejus manu continetur Chamæleon Africanum.

N°. LXXIV. De Arm van een kleen Kindje, wiens bloedvatjens ontbloot zynde in 't gesight komen; in desselfs handje houd het een Africaanse Chameleon.

N°. LXXV. Phiala, in qua, cernere licet Renem fœtus humani, cum suo Rene succentu

N°. LXXV. Een Nier van een Kind, op wiens opper gedeelte de By-nier nogh vast zit, en niet aan

turiato sibi imposito, & non à latere posito, uti variæ figuræ repræsentant in tabulis Auctorum.

aan de zyde van de Nier gevonden werd, gelyk sommige Auteuren hebben doen verbeelden in haare Platen.

N°. LXXVI. Testicul s humanus ex parte dissolutus, ut ejus constitutio vasculosa appareat,

N°. LXXVI. Een Testicul van een mensch ten deele uytgerafelt, om haare vaatighe of canaalighe gestalte te zien.

N°. LXXVII. Lumbricus latus, aliquot ulnas longus, & in liquore conservatus.

N°. LXXVII. Een breede of Lintworm eenige ellen lang, en in een voght bewaart.

* N°. LXXVIII. Penis virilis inflatus, balsamo præparatus, & in lamellas dissectus, ut ejus constitutio nerveo-spongiosa videri possit.

N°. LXXIX. Phiala in liquore continens Lienis humani portionem.

N°. LXXIX. Een Vles met voght, en daar in een stuk van de Milt van een Mensch

Not. Quod truncus Arteriosus ut & Venosus repleti sunt ceraceâ materiâ albâ, ramuli autem non sunt repleti, ut videri possit, quomodo horum vasorum extremitates sint constitutæ sine repletione, sc: sine glandulosa, cellulosa aut fibrosa substantia, Vide ulterius Epist Anat. Problem. IV.

Waar ontrent aan te merken staat, dat de Ader- en slag-aderlyke stronk, maar niet de uiterste takjens vervult zyn, met een witachtige stoffe, om alzoo te konnen zien, hoe het zigh opdoet sonder vervullingh, namentlyk, zonder klierighe, celluleuse of draadighe substantie, ziet hier over na den IV voorgestelde Anat. Brief.

N°. LXXX. Pedamentum cui innititur Cor vitulinum à viginti quinque annos præparatum & lapidis instar induratum; hujus Arteriæ mercurio vivo sunt repletæ.

N°. LXXX. Een Hart van een Kalf, staande op een pedestal, 't welk over de 25 Jaaren geleden van my is toebereyd en steen hart gebalsemt; desselfs Slag-aderen zyn met Quikzilver vervult.

N°. LXXXI. Phiala ſicca & in ea, membrana, cujus Arteriolæ minutiſſimæ nec non copioſiſſimæ mirum in modum ſunt repletæ.

N°. LXXXII. Phiala ſicca, in qua continetur ſceleton fœtus humani, quatuor circiter menſium, à cujus ſiniſtra dependent Inteſtinula ranæ inflatæ, & tam bene conſervatæ, ut ne minima quidem fovea in illis reperiatur.

N°. LXXXIII. Phiala liquore repleta, & in illa, Auricula fœtus recens nati, & vitæ ſpeciem referens.

N°. LXXXIV. Muris ſceleton nitidiſſimum, in cujus dextra detinetur oſſea cauda Anguillæ, in qua ne minima quidem particula deficit; foraminibus exitui nervorum & vaſorum ſanguineorum deſtinatis, ne quidem neglectis, & hoc difficile factu.

N°. LXXXV, Phiala ſicca continens duos digitos oſſeos humanos niveos & curioſe præparatos.

N°. LXXXVI. Pedamentum, cui innititur Ren humanus,

N°. LXXXI. Een Vlies in een droogh Glas, waar door heen ſeer fyne en menigvuldighe opgevulde ſlag-aderkens loopen.

N°. LXXXII. Een droog Glas waar in bewaart word een zeer wit geraamte van een onvoldrage menſche ſchepſeltje van omtrent vier maanden draghts, aan deſſelfs linkerhandje heeft het af hangen het gedarmte van een Kikvors, 't welk opgeblazen en zo wel bewaart is geworden, dat men in 't zelve niet het minſte deukje vind.

N°. LXXXIII. Een Vlesje met voght, en daar in het Oortje van een jongh Kindje, 't welk heel levendigh van couleur en gedaante is.

N°. XXXIV. Een zeer wit geraamte van een Muys, in wiens reghter pootje vaſt gehouden werd het geraamte van de ſtaart van een Aal, 't welk zoo curieus is toebereyd, datter niets aan komt te manqueeren, zelfs niet het minſte gaatje tot doorgang van de Zenuwen en bloed-vaten: en is zulks moejelyk te doen.

N°. LXXXV. Een droogh Glaasje, waar in de beenderkens van twee menſche vingeren werden bewaart, dewelke zeer wit zyn geprepareert.

N°. LXXXV. Een pedeſtal waar op geſet is een Nier van een Menſch

nus, ſuberis ope ita præparatus ut naturalem magnitudinem & formam recuperaverit.

Menſch, door toedoen van kork zoodanig toebereyd, dat ſy de natuurlyke geſtalte, groote en figuur, hier door weder heeft gekregen.

N°. LXXXVII. Inteſtinula fœtus vaccini immaturi, quæ inflata, balſamo indurata & exſiccata, naturalem retinuerunt conſtitutionem: horum Arteriæ eleganter quoque ſunt repletæ.

N°. LXXXVII. Het gedarmte van een onvoldrage Vrugtje van een Koe, 't welk opgeblaſen, door het balſemen verhard en gedroogd zynde, zyn natuurlyke geſtalte heeft behouden, deszelfs ſlag-aderen zyn ook curieus opgevult.

N°. LXXXVIII. Portio Spinæ dorſi fœtus humani, tranſverſim ſecta.

Not. Corticem Spinalis medullæ, qui ſitum internum occupat, ex meris Arteriolis eſſe conflatum, hic optime cerni poteſt, propter dictarum Arteriolarum repletionem.

N°. LXXXVIII. Een ſtuk van de Rugge-graat van een kleen kind, dwers doorgeſneden,

waar ontrent te conſidereren ſtaat, dat de ſchorſſighe ſelfſtandigheyt van 't Rugge-mergh, die ſijn zitplaats heeft in 't midden, of van binnen in 't Mergh, uyt loutere bloed-vaatjens, en wel inſonderheyt uyt Slag-aderkens is beſtaande: zulks kanmen hier klaar zien, wegens 't opvullen der Slag-aderen.

ASSER VI.

N°. LXXXIX. Phiala ſicca continens Hepar fœtus recens nati, balſamo induratum.

Not. Hoc Hepar naturalem conſtitutionem & magnitudinem ſervaſſe, propter vaſorum repletionem.

N°.

De VI. PLANK.

N°. LXXXIX. Een droogh Glas, en daar in de Lever van een jongh geboore kindje, 't welk door 't balſemen hard gemaakt is.

Aanmerkt dat deſe Lever de natuurlyke geſtalte, en groote behouden heeft, wegens het opvullen der bloed-vaten.

N°.

N°. XC. Portio Cutis humanæ rubicundissima propter artificialem vasorum repletionem, suntque vascula tam numerosa, ut Cutis ex meris vasculis videatur constituta.

N°. XCI. Phiala in liquore continens Venæ Cavæ ramulum, per Hepar disseminatum, & ceraceâ materiâ repletum.

N°. XCII. Portio Intestini Jejuni humani, cujus Tunica Villosa (mihi Papillosa) ut & Juga, seu Valvulæ conniventes, egregie visui sese offerunt.

N°. XCIII. Ovis Cor, in mumiam (veteri methodo à quadraginta annis) conversum & pedamento insistens.

N°. XCIV. Pedamentum, cui insidet portio Arteriæ magnæ fætus vitulini, cum portione Arteriæ Pulmonalis, quas inter videre licet Ductum Arteriosum, & hoc magis distincte, quam in fœtu humano, propter ejus molem.

N°. XCV. Vermes in bronchiis Pulmonum reperti, qui admodum tenues.

N°. XCVI. Ren pueri rubicundus propter Arteriæ Renalis repletionem.

Not.

N°. XC. Een stuk Vels van een Mensch, 't welk zeer rood is, wegens het konstigh opvullen der bloed-vaten: en zyn desselfs vaatjens zo veel, dat het Vel alleen uyt bloed-vaatjens schynd te bestaan.

N°. XCI. Een Vles met vogt, dewelke in zigh onthoud een takje van de Hol-ader des Levers, met een wasighe stoffe opgevult.

N°. XCII. Een stuk van de Nuchteren-darm uyt een Mensch, waar in het Fluweele (van my Tepelig) Vlies, als mede de verheventheden of oogluykende Klapvliesen zeer fraay gezien werden.

N°. XCIII. Het Hart van een Schaap over veertig jaaren tot een Mumie gemaakt op de oude wyze, 't zelve staat op een pedestalletje.

N°. XCIV. Een gedeelte van de groote Slag-ader met een stuk van des Longs Slag-ader, tussen dewelke de slag-aderlyke canaal (*ductus arteriosus*) uyt een pas gebore Kalfje, te sien is, en dat op een pedestal, en kan men dese geseyde canaal hier in dit voorwerp beter en duydelyker zien, als in een Mensch.

N°. XCV. Wormen uyt de Lugt-pyp van de Longh gehaalt, dewelke zeer dun zyn.

N°. XCVI. De Nier van een Kindje, welke zeer rood is, wegens 't opvullen van de Niers slagader.

Aan-

Not. in illa repletione non ſolum Arteriæ, Ductus urinoſi, Tubuli Pelvis, Pelvis tota, verum etiam Ureter, ad unum uſque ſimul fuerunt repleta, & hoc propter omnium illorum vaſorum continuationem.

Aanmerkt dat in 't opvullen niet alleen de ſlag-aderen, de Pis-canaaltjens, de Buyſkens of ſcheuten van 't Becken, en het geheele Becken, maar ook zelfs de Pisleider tot onderen toe vervult zyn geworden, en dat wegens de onderlinghe vereeniging en continuatie van alle deſe geſeyde canaalen.

N°. XCVII. Phiala in liquore continens duo objecta, quorum primum & ſupremum Epidermis humana.

N°. XCVII. Een vles met twee voorwerpen in een voght, waar van het eerſte en bovenſte is het Oppervelleken (*Epidermis*) van een menſch;

Infimum autem beſtiæ marinæ, Roris marini, dictæ.

Het onderſte is een ſtuk oppervels van de muyl van een Walrus.

Not. 1. Cum Epidermis humana ab inſequente Corpore reticulari & Cute excorticetur, tunc apparent ac propullulant protuberantiæ innumeræ & tenuiſſimæ, parte ſc: interiore, duabus lineis circiter longæ, quæ mihi nil niſi theculæ inverſæ pilorum, & Papillarum cutanearum, quibus radices illorum intra Cutem teguntur.

Aanm. ten eerſte. Wanneer het oppervelleke of bekleetſel van 't vel van een Menſch, en dat van 't onderleggende Netwyſe lighaam geſcheiden is, dan zo verſchynen en vertonen haar ontelbare en ſeer fyne verhevene deeltjens, of lighaamtjens, namentlyk uit de binnenſte oppervlakte van 't geſeide oppervelleke, ontrent twee linien lang, dewelke ik houde voor omgekeerde kokertjens vande hayrtjens als mede van Zenuw-tepeltjens, waar mede ſy in 't vel zittende, bedekt werden.

Cuticulâ & Papillis cutaneis jam excoriatis, inſequuntur quoque dictæ theculæ, & ſic inverſæ nobis occurrunt ceu monticuli minimi, & hoc luculentius apparet in Epiderme Roris marini.

Het Oppervelleke en Zenuwtepeltjens nu ontvelt of afgeſcheyde zynde van 't Vel, zoo volgen ook de kokertjens, en zo is 't, datſe ons dan omgekeert te vooren komen, als kleene dunne verheventheden, zulks komt ons klaarder voor in dit van een Walrusmuyl.

2°: Dictæ theculæ sunt productiones Epidermidis, Epidermis productio & continuatio extremitatum Papillarum cutanearum, quemadmodum quoque Pili & Capilli, qui mihi nil quoque sunt, quam productiones & efflorescentiæ dictarum Papillarum, sicuti etiam Ungues: & cum radices Pilorum profundius radicentur in extremis nervis, ubi exquisitissimo sensu præditæ sunt, ideo tantus dolor, in illorum evulsione, excitatur.

N°. XCVIII. Ossiculum anatis post fracturam obliquam, à natura firmiter ferruminatum.

N°. XCIX. Hepatis humani portio, in liquore conservata, in cujus superficie visuntur vascula sanguinea mirifice constituta.

N°. C. Phiala continens portionem Plexus Choroidei, in qua nil glandulosi apparet, in totum vero vasculosus, sicuti in Epist. Anat. Probl. XII. ulterius descripsi & depingi curavi.

N°. CI. Portio Cerebri humani, à quadraginta annis balsamo lapidis instar indurata, glaciei instar micans, in illa.

Ten tweede. Dese kokerkens zyn niet anders als continuatien en vervolgen van't Oppervelleke, en het Oppervelleke van de Zenuw-tepeltiens, gelyk ook mede de hayren en nagels, dewelke ik houde voor uytspruytzels van de uyteynden van de Zenuwen; en nadien de hayren dieper voortkomen uyt de uyteynden der Zenuwen, alwaar zy zeer gevoeligh zyn, daarom gevoelt men zoo groot een pyn in 't uyttrecken der hayren.

N°. XCVIII. Een beentje, uyt de vleugel van een endvogel, over dwars gebrooke, en van de natuur zeer vast weder aan een geheelt.

N°. XCIX. een stuk des Levers van een mensch op wiens oppervlakte, men de bloetvaatjens wonderlyk gestelt zynde, kan zien.

N°. C. Een stuk van de Netwyse vleghting, (*plexus choroideus*) waar in niets klierigs te zien is, maar de zelve bestaat alleen uyt vaten, gelyk ik in 't antwoord op de XII voorgestelde brief heb geschreven en in Fig. afgebeeld.

N°. CI. Een stuk van de Herssene van een mensch, ontrent 40 Jaaren geleden van my soo hard als steen gebalsemt, 't welk ys-agtigh

illa Testes, Nates & Glandula Pinealis in conspectum veniunt.

tigh glinstert, in de zelve kanmen de ballekens, en de alzoo genoemde billekens, ook het Pynkliertie bequamelyk zien.

Porro ab interiore facie januæ hujus Thesauri dependent sequentia.

Verders vintmen aan't binnenste van de deur deses Cabinets hangen.

N°. CII. Tumor prodigiosæ magnitudinis figuræ cucurbitinæ, lapidis instar induratus post balsamationem, circa os Uteri internum enatus.

Not. Mulier hæc erat vegeta & prosperæ valetudinis, habitans in foro butyraceo Amstelodami, ea in quartum mensem circiter gravida, incidit in fluxum Uterinum, & post aliquot dies in abortum; fluxu postea tamen ad tempus inordinate perseverante, tandem conqueri cæpit de incommodo circa os uteri internum, itaque Chirurgum vocari jussit, qui re explorata, existimabat, in hoc partu immaturo, Uterum esse inversum: remediis interim in casum adhibitis, me vocari jussit, dicens, fluxum supradictum non solum inordinate & per vices perseverare, verum etiam incommodum magis magisque augeri, itaque à

N°. CII. Een monstreus groot Gezwel, door het balsemen steen hard gemaakt, 't zelve is bezyde de mont van de Baar-moeder uytkomen te groeyen.

Aanmerkt. Dese Vrouw fris, gesond en omtrent 4 maanden swanger zynde, verviel in een sware vloet, en na eenige dagen in een mis-kraam, waar na de vloed eenigen tyd duurde, en dat zonder ordre, eindelyk begon sy te klagen van een ongemack ontrent de inwendighe mond van de Baar-moeder: weshalven zy een Chirurgyn ontbood, dewelke de zaak ondersoekende, verbeelde zigh dit ongemak te zyn een overstelpingh van de Baar-moeder, naa de geseyde mis-kraam: naderhand, de aangewende remedien niet helpende, ben ik ook by haar geroepen, my zeggende, dat benevens haar geseyde quaal, 't geen dagelyks quam te vermeerderen, de vloet noch al onordentelyk quam te conti-

 nu-

à me petiit ut expiſcari vellem, quid eſſet de hac re, id quod feci, & reperi tumorem carnoſum & molliculum circa uteri os internum emergentem, cum autem nulla daretur occaſio accretionem domandi, multo minus extirpandi, in tam profundo loco, ſuaſi ut ad tempus relinqueret, donec ulterius excreſceret.

Interim intra anni ſpatium major atque major factus, nec fluxu ceſſante, ex uteri vagina propullulare cœpit, & me denuo vocari juſſit; reperi vero tumorem ex pudendis propullulare, itaque ſuaſi, ut inſequente die quoque Cornelium Boekelmannum, Chirurgum Expertiſſimum arceſſerent; cum autem Boekelmannus ante meum adventum venerat, reperiebat ægram humi decumbentem, cum tam enormi hæmorrhagia ex dicto tumore proveniente, ut jamjam videretur moritura, & cum tumorem exploraret & adſtantes dicerent, tumorem fœtus maturi magnitudine haud cedentem, intra paucas horas excreviſſe, Chirurgus, ægram in tam deplorabili ſtatu videns, ſta-

nueren, weshalven wierd ik verſogt de zaak te willen onderſoeken, 't welk doende, bevond ik een vleeſigh en weekachtig geſwel ontrent de mond van de inwendige Baar-moeder; en nadien my dogt, datmen het vergrooten of toenemen niet konde beletten, veel minder het geſwel zoo diep zittende extirpeeren, heb ik haar geraaden, 't zelve zoo te laten betyen, tot dat het wat meer na buyten was gekomen uyt te groeyen.

Ondertuſſchen binnen een jaar groter en grooter geworden zynde, en die onordentelyke vloed nogh al niet ceſſerende, zo is 't geſwel buyten de ſcheede komen uyt te puylen, als wanneer men my weder verſogt by de Lyderſſe te willen komen, dit aldus bevindende, raade ik haar aan, datſe tegens de volgende dagh, nevens my ook zoude doen roepen den welgeoeffende Heelmr. Cornelis Boekelman, dewelke voor den geſette tyd daar komende, vond de vloed die uyt het geſwel voortquam, ſoo onmatig, datſe ſcheen aanſtonds te zullen ſterven, het gezwel ſoo de byſtaande Vrouwen zeyden, in wynig uuren zoodanich toegenomen zynde, dat het de groote van een pas geboore kindje, niet behoefde te wyken, en den geſeyde Heel Mr. haar in die ellendighe ſtaat vindende, nam een koorde en

ſtatim tumorem in Vulvæ orificio ligavit, & hoc facto in lectum deferri juſſit, poſt ligaturam vero, quod notandum, ilico ceſſavit fluxus uterinus.

Cum ego paulo poſt ægram convenirem relatum mihi fuit, quid actum eſſet, perculſus & attonitus fui illa relatione, verebar enim, ne Veſica, injectâ ligaturâ, quoque ligata eſſet, nam qualis eſſet tumor, an moles carnea præternaturalis, an ipſe Uterus inverſus poſt partum, an Uterus ſine inverſione & ſimul cum Veſica, nemo pro certo antea dicere potuerat.

Inde utraque manu arripiebam tumorem ita ligatum & cum nullum os uteri invenirem, ſedavi animum, præſertim cum audirem ægram urinam poſtligaturam reddidiſſe.

Interim poſt ligaturam de die in diem tumor diminuebatur, per poros enim multum laticis aquoſi rejiciebat; paucis poſt diebus Chirurgus extirpavit tumorem, qui adhuc tam magnus erat, ut urnam petierim cum pauca aqua, ut in ſtatu, quo erat, conſervare-

en bint het zelve zoo diep af, als 't hem mogelyk was, en doet haar op 't bed leggen, de vloed aanſtonds ophoudende.

Wanneer ik nu wat later by haar quam, zoo wierd my verhaald watter gepaſſeert was, ik ontſtelde my over het relaas, want ick vreeſde, dat in dit binden de Blaas ook mogt in't ſpel gekomen zyn, want men kon niet weten, wat het voor een gezwel was, eerſt doght het ons te konnen zyn een onnatuurlyk vleeſigh zagt gezwel, ook was 't niet buyten ſuſpicie, dat het de Baar-moeder zelfs was, 't ſy omgekeert of zonder omkering te gelyk met de blaas, enz.

Ik nam het gezwel zoo gebonden zynde in myne handen, en geen inwendighe mond des Baarmoeders vindende, zoo bedaarde ik weder, voornamentlyk, als men my zeyde dat de Lyderſſe na het binden haar water nogh had konnen maken.

Ondertuſſchen verminderde dit gezwel van dagh tot dagh, want het gaf veel waters van zigh door de ſweet gatiens; na wynig dagen wierd het afgeſneden, en was het doe nog ſo groot, dat ik een emmer eiſte met wat waters daar in, om 't in zyn weſen te laaten, want ik was van zins, om 't in die ſtaat te bewa-

re- ren,

retur ad tempus; animus enim mihi erat ulterius expiſcari, cujus eſſet indolis.

Hoc facto, mihi viſus fuit, prima fronte uterus, poſt partum inverſus, qui in tantam molem excreverat, ſubſtantiâ enim mentiebatur uterum; itaque mihi propoſui poſt aliquod temporis ſpatium, ægrâ ſanitati priſtinæ reſtitutâ, rem ulterius indagare, & hoc facto reperi os uteri & circumjacentes partes naturaliter eſſe conſtituta; ita ut dictus tumor nil ſit quam tumor carnoſus, ſeu ſarcoma, variis locis cellulis aquoſis repletus, & ex confinio oris Uteri emerſus; hunc tumorem balſamo præparavi & peculiari methodo induravi, ſine ullis foveis, propria quoque magnitudine, quantum fieri potuit, reſervata.

Dixi ſuperius, me fuiſſe attonitum, cum viderem prodigioſum illum tumorem eſſe ligatum, quia verebar ne Veſica quoque eſſet ligatura incluſa, cum nobis antea non conſtaret, an eſſet ipſe uterus, nec ne: ſi enim fuiſſet uterus, qui non raro poſt partum inverſus, in maximam molem excreſcit, & è corpore

ren, waar in ik het vond, tot nader onderſoekinge.

In 't onderſoeken quam my de ſubſtantie voor als waare het die van de Baar-moeder, weshalven ik voornam 't zelve na heen nauwer te onderſoeken, als de lyderſſe geheel herſtelt ſoude zyn, als wanneer ik bevond de mond van de Baar-moeder, als mede de omleggende deelen natuurlyk en wel geſtelt te zyn; zoo dat het gezwel niet anders is geweeſt, als een vleeſigh gezwel op verſcheyde plaatzen met water blaasjens vervult, 't welk uit de zyde van de Baar-moeder was komen te groejen: dit gezwel is van my gebalſemt en verhard, en dat op een byzondere wyze, want nergens werden daar eenige kuylen of putten ingevonden; ook heeft het ſyn natuurlyke groote, zoo veel doenelyk is geweeſt, behouden.

Ik heb hier vooren geſegt, dat ik verſtelt ſtond, wanneer ik dit monſtreus gezwel zag afgebonden te zyn, om dat ik vreesde de blaaſe in 't binden mede mogt begrepen zyn; nadien ons van te vooren niet was bekent geweeſt, off het niet de Baar moeder zelfs waare: want indien het de Baarmoeder zelfs geweeſt was, die ook meenighmaal na de baringh zigh om

re propendet, moriendum fuisset ægræ, uterus enim è corpore prolabens, sc: sine inversione, prolabitur simul quoque Vesica, propter cohæsionem naturalem circa utriusque os, idcirco incaute judicant nonnulli, sexum deteriorem posse supervivere, post uteri prolapsi extirpationem: ego autem censeo illud haud posse fieri sine vitæ dispendio.

omkeert, en in de gedaante van een vleesigh geswel, zich komt te vertoonen, als wanneer de Lydersse noodsakelyk zoude hebben moeten sterven: want de Baar-moeder uitsinkende, namentlyk zonder omkeeringh, zoo moet de blaas ook uitsinken, wegens die nauwe verbintenis en t'zamenhegting ontrent der beyde monden: hierom zoo oordeelen zommighe, te onreght, dat de vrouwen noch in 't leven konnen blyven, naa datmen haar een uithangende Baar-moeder afgebonden heeft; myn sustenue is, dat zulks niet mogelyk is zonder te gelyk de Lydersse het leven te benemen.

Ante annos quadraginta semel vidi hanc operationem institutam à quodam Chirurgo temerario, præsentibus variis Medicis & Chirurgis, in Nosocomio Amstelodamensi, quibus persuaserat sine vitæ periculo sese illud posse perficere, quid fit? acum satis longam & crassam, filo munitam, transigebat per tumoris fundum, inter labia uterina, inter quæ uterus propendebat, filumque fortiter circumvinciebat, sed, altero die vitam cum morte commutabat, & sic mihi dabatur occasio expiscandi, quæ esset causa mortis tam

Voor 40 Jaaren heb ik, verzogt zynde om deze operatie by te woonen, gezien, en dat in 't Gasthuys deser stede, door een temeraire Chirurgyn, nevens de Doctoren van 't Gasthuys, ende ordinare Chirurgyns van 't zelve huys, haar met groote persuasie versekerende, dat hy zulks konde doen, en wel zonder eenigh gevaar. Wat gebeurter? hy nam een dikke en lange naalde met een sterk dun toutje, waar mede hy het uithangende geswel tot aan de gront tusschen de lippen, waar uyt het geswel hingh, doorboorde en wel sterk toebond, edogh des andere daaghs most sy dese operatie met de dood bekoopen, en zoo wierd my gelegentheyd gege-

tam ſubitaneæ. Corpore aperto inveni non ſolum uterum totum quantum, è corpore eſſe prolapſum, verum etiam unum ex Ovariis hærere ſimul cum ſua Tuba in Vaginæ medio.

Itaque monendi ſunt Chirurgi, ut nunquam tam periculoſam, imo deteſtabilem ſuſcipiant operationem, ne mortem inevitabilem concitent; felix enim, quem faciunt aliena pericula cautum.

Cum autem hæc admonitio ſumme ſit neceſſaria, & ne quis dubitet de rei veritate, ſc: quod utero è corpore propendente, veſica quoque prolabatur & ſemper ſimul ligetur; in memoriam revocabo hiſtoriam in obſervationibus Anatom. Chirurg. meis Anno. 1691 in lucem editis, diſcriptam, quam de verbo ad verbum hic non ſolum, verum etiam figuram in hoc Theſaur. VIII. inſerere volui vide fig. 3. Tab. II.

Inter

geven om na te vorſſchen, wat de oorzake was van zo haaſtige dood. Het lighaam geopent ſynde, vond ik niet alleen de gantſche Baarmoeder uit het lighaam te hangen, maar ook zelfs een van de Eyerſtokken met deſſelfs Eyerwegh in 't midden van de ſchee te zitten.

Hierom acht ik zeer nodigh de Heelmeeſters te waarſchouwen, van zoo een onnutte en ſchadelyke, ja grouſaame operatie noyt te willen ondernemen, om alzo door dit doen niemand ter dood te brengen; want hy is een geluckig man, die door andere, haar gevaren kan komen te leeren.

Nadien dan deſe waarſchouwingh van my geſeyd word zoo zeer noodzakelyk te zyn, en dat niemand daar aan zoude twyfele, namentlyk dat de Lyf-moeder uit het Lighaam hangende, de blaas als dan mede in 't ſpel komt, en dan ook te gelyk uytkomt te ſincken, zo zal ik hier eens wederom, in de geheugeniſſe brengen en verhaalen de hiſtorie van my beſchreven en aangeteekent in myne Anat. en Chirurgicale obſerv. in 't Jaar 1691 uitgegeven, waar van men hier ook de fig. vint, ziet fig 3. tafel. II. Cabinet VIII.

Onder

INter omnes corporis affectus, qui hominem misere infestare solent haud infimum locum obtinet Calculus Vesicæ. Hoc malum quantumvis in Batavia nostra admodum frequens, rarissimo & inaudito tamen modo sese nobis nuper obtulit in octogenaria, præ dolore admodum emaciata, & à viginti annis propendentiam uteri perpessa, cum intolerabili mingendi difficultate & cruciatibus, ita ut ægra emori maluerit decies, quam hoc diutius perpeti, præsertim postremis duobus annis.

Tandem mense Majo Anni 1681 *me vocari jussit, de uteri propendentia & mingendi difficultate conquerens. Mirabar vetulæ querelas, quoniam nunquam à solo uteri prolapsu ita dolere solent mulieres, verendumque esse adjeci, aliquid mali, præter uteri prolapsum, hactenus in alta nocte latuisse. Hisce auditis, misera, visum & ulteriorem explorationem (sine quibus nil certi asseverari poterat de absconditi morbi essentia) non renuit, ostenditque mihi uteri, iustô paulò majoris, prolapsum, eâdem formâ & magnitudine, qua illum expressit sculptor.*

Palpitando hunc Uterum, *calcu-*

ONder alle ongemacken en qualen, dewelke den mensch ellendig maken, en heeft geenzints de minste plaats, de Steen, wanneer die zigh in de waterblaas onthoud. Dit ongemak, hoewel het zeer menigvuldig in Holland gevonden werd, zo is 't egter, dat zulkx ons zeer zeldzaam en noyt gehoort in 't Jaar 1681 *is voorgekomen, en dat in een vrou van* 80 *Jaaren, zeer vermagert, en met een uytsinking des Baar-moeders* 20 *Jaaren lang besogt, niet sonder een onlydelyke pyn in 't lossen van haar water, zoo datze liever tienmaal had willen sterven, als langer zoo te leven, insonderheid de twee laaste jaaren.*

Eyndelyk is sy te raden geworden my te versoeken by haar te komen, als wanneer sy my klaagde wegens ongemak in 't water maken, en uytsinking van haar Baar-moeder. Ick verwonderde my over het klagen, nadien ik noit gewoon was zoodanighe klagten te hooren van vrouwen, welkers Baar-moeder uything, en seyde dat het te vresen stond, datter eenig ander ongemak by most zyn, 't welk sigh daar onder verborgen hield. Dese ellendige patient zulkx hoorende, weigerde my niet de zaake naukeurelyk te onderzoeken, nadien ik anders met geen zekerheid daar van konde oordelen: aldus vernam ik, de Lyfmoeder wat grooter geworden zynde buyten haar Lighaam te hangen, van groote en forme gelyk hier afgebeelt staat in 't VIII. Cabinet Tafel. II. Fig. 3.

Wanneer ik dese Lyfmoeder betaste

culos sentire putabam, nec me fefellit! quamvis circa calculorum formam deceptus: videbantur enim tenuiores laminæ calculosæ (belgice Leyen) *qui post incisionem reperti sunt angulosi & crassi, sicuti figuræ denotant in dicto libro fol. 4. Non autem interim certe determinare poteram, utrum locum haberent dicti calculi in ipsa uteri cavitate, an vero inter ejus membranas, vel in aliqua vesicæ portione.*

Videbantur quidem Uteri locum occupare, qui totus quantus (ut figura demonstrat) è corpore propendebat, sine ulla vesicæ portione, (ut nobis videbatur) hisce visis & exploratis, calculorum sectionem proposui: accersuntur magistri, Petrus Adriani filius, & Andreas Boekelmannus, de re Chirurgica bene meriti, qui eandem quoque operationem commendabant, proximo die instituendam. Operationem in sequentem diem dilatam iri misera illa vetula audiens, lamentari cœpit, exclamans, O! me miseram, non reversuri estis, relinquetis me. &c. quibus permoti querelis, ilicò operationem instituimus, sola incisione, secundum uteri propendentis longitudinem, extraximusque momenti temporis spa-

taste, scheen het my toe, dat ik'er steenen in gewaar wierd, en zulkx bedroog my ook niet, hoewel ik my abuzeerde in de forme der steenen, want ik meende dunne en platte steenen te voelen, in gedaante van leyen, edogh na het openen, vondmen deselve hoekigh en dik gelyk de Fig. in 't voorseide boek fol. 4. aanwyst. Nu zo konde men nogh al niet zeker zeggen, of die steenen in de holte of in de vliesen van de Baar-moeder zaten, of ook wel in eenigh deel van de blaas.

Sy scheenen wel geplaatst te zyn in de holte van de Baar-moeder, dewelke geheel en al buyten het lighaam hing, (gelyk de figuur aanwyst) zonder in 't minsten te konnen zien eenig bewys van de blaas. Dit nu alzo onderzogt zynde, raade ik haar aan, dat men de steenen daar uit most zien te krygen, door het maken van een opening: hier op wierden geroepen Mr. Pieter Adriaansz. en Andries Boekelman, beide wel ervarene Chirurgyns, dewelke myn voorstel goetvonden, en de operatie tot den volgenden dag wilden uitstellen, maar als die arme oude vrou hoorde spreken van uitstel, begon zy te lamenteren en te roepen, o! my ellendige, gyl. zult niet wederkomen, ghy zult my verlaten. &c. waar over wy bewoogen zynde, hebben de operatie aanstonds in 't werk gesteld, alleen door het maken van een snee na de langte van de Baarmoeder, en hebben uit de wonde gehaalt 42 steenen, en dat in een ogenblik, ten deele door een tangetje, ten

ſpatio, calculos quadraginta duos, partim inſtrumentis, partim ſolis digitis, quorum magnitudo & Fig. videri poteſt in dicto Libro.

In hac operatione non admodum doluit ægra, eaque peracta, & hoc onere exonerata, atroces ilicò evanuere dolores, quos tot annis paſſa fuerat, & ſatis commode vivere cœpit. In ipſa ſectione præter guttulas ſanguinis, aliquid liquoris limpidi promanabat è vulnere, unde ſuſpicabamur, veſicam quoque eſſe in procinctu; nec falſo, nam ſequenti die hoc penitius inveſtigantes, & ſiphonis ope liquorem per meatum urinarium injicientes, eum vulnere exire reperimus: quod ut & lotium ſequentibus diebus per vulnus ſtillans, nobis manifeſtavit, calculos dictos veſicæ portioni ſimul cum uteri mole prolapſæ, inhæſiſſe.

Hoc urinæ ſtillicidium haud exiguo nobis fuit obſtaculo in vulneris curatione, quæ tamen (gratia Deo ter opt. max.) brevi peracta fuit, ſequenti methodo. Aliquot diebus poſt balſamo Arcæi illitum vulnus, labia ejus arctiſſime adducta ſunt emplaſtro diapalma, tantillum terebinthinæ, ut magis adhæreret, recipiente; quod

ten deele met vingeren, der ſelver Figuur en groote, kanmen zien in 't geſeide boek.

In deſe operatie had ſy niet veel pyn geleden, want die gedaan, en van de laſt verloſt zynde, was zy aanſtonds buyten pynen, dieze zo veel Jaren had geleden, en begon toe weder op te quicken in matelyke geſondheyd. In het doen van deſe operatie zaghmen, behalven eenighe druppelen bloets, ook wat heldere voght uit de wonde vloeyen, waar uit wy vermoeden, de blaas hier in 't ſpel gekomen te zyn, en zulkx quam ons ook te blyken naa dat wy den volgenden dag door een ſpuitje wat waters door de piscanaal in de blaas braghten, welk water door de wonde weder uytquam: hier door, als mede door de piſſe, die in 't vervolg uit de wonde voortquam, wierden wy gewaar, dat de ſteenen hadden geſeten in dat gedeelte van de blaas, het geene te gelyk met de Baarmoeder uyt het lighaam was komen te zacken,

't Welk ons geen kleen ongemak gaf in 't geneſen van de wonde 't welk nogtans kort daar na zeer wel gelukte, en dat op deſe volgende wyſe; na eenige dagen wierden de lippen van de wonde met den balſem van Arcæus beſtreken, en men bragt de lippen te ſamen met een hegtplaiſter of langwerpig reepje geſneede lywaat, beſtreken met wat diapalma, daar wat terpentyn in was geſmolten, om beter te kleven, en wat

quod emplastrum scissum fuit uti in Fig. 4 pag. 4. videre est, super impositis spleniis & ligatura convenienti.

Quum autem hic faciendi modus expectationi non satisfaceret propter urinæ stillicidium continuum, & emplastri relaxationem, loco emplastri excogitavit Magister And: Boekelmannus annulum è plumbo tenuiore, cujus extremitates recurvatæ attrahebantur filo, ut ex Fig. 4. pag. 4. liquet, unde labia vulneris tam arcte claudebantur; ut nihil urinæ amplius stillaret, & sic intra triduum, conglutinaretur vulnus.

In hoc affectu nonnulla consideranda, imo miranda occurrunt.

1°. *Uterum è corpore propendentem secum rapuisse tantam vesicæ portionem, quod rarissime (si unquam) ante hac visum est, quantumvis partes sint circa oscula vel colla continuæ.*

Crediderim hoc in illa vetula accidisse, propter difficultatem mingendi, à calculorum copia ortam, unde conatus urinam reddendi fuere continui, & quidem tanti, ut per cohæsionem dictam impediri non potuerit.

2. *Quod moles è corpore propendens, & nil præter uterum men-*

het zelve gesneden gelyk de 4 Fig. op het 4 blad van de geseyde observatie aanwyst.

Edog. na dien dit doen ons oogmerk niet konde voldoen, wegens het geduurig uytsypelen van de pis, bedagt Mr. Andries Boekelman een ring van dun geslage loot, wiens beyder uyteinden wat omgekromt zynde, t'zaamen wierden gehaald met een draad, gelyk de Fig. op 't vierde blad aldaar aanwyst waar door de lippen, zoo digt aan een wierden gehaalt, datter gants geen pis konde uytvloeyen, en alzoo sloot de wonde toe binnen drie daghen.

In dese genesingh komen ons verscheyde vreemdigheden, ja verwonderenswerdighe zaken voor.

Ten eerste, dat de uythangende Baarmoeder met zigh heeft genomen zoo groot een deel van de blaas, 't welk zoo het oyt voor dese gezien is, ten minsten zeer raar is, hoewel dese twee deelen met den andere vereenigt zijn, en dat ontrent de monden of halsen.

Myn vertrouwen is, dit geschied te zyn, wegens de veelheyd der steenen, waar door de persingen geduurig haar zoo zwaar opdeeden, dat zulkx niet heeft verbindert konnen werden.

Ten tweede, dat het uytgesonkene niet anders verbeelde, als alleen de Lyf-

mentiens, ob calculorum magnitudinem & numerum, nullam inæqualitatem, nec aliam formam ſit adepta, ſuperficies enim admodum erat æqualis & figura uteri naturalis.

Lyf-moeder, effen en ſonder eenige uytpuylentheden, hoewel dit voorwerp met ſteenen vervult was.

3. *Admirationi eſt, cālculos omnes eandem fere obtinere formam, & adeo æquales eſſe ſuperficie, ac ſi eſſent planati.*

Ten derde, dat alle de ſteenen by na een en deſelve forme hadden, en dat zoo glad als waren zy geſlepen op een ſteen.

4. *Vulnus ad conſolidationem perveniſſe, quamvis parti veſicæ membranoſæ inflictum, per quod urina aſſiduo ſtillabat.*

Ten vierde, dat deſe wonde zoo is komen te ſluyten, hoewel in 't vlieſighe deel van de blaas verrigt zynde, waar door de pis geſtadig quam uit te vloeyen.

5. *Conſiderandum eſt, non omnes calculos in illa veſicæ portione, quæ uterum inveſtiens ſimul è corpore propendebat, hæſiſſe: non enim ſatis ampla, ratione magnitudinis & numeri calculorum, ſed nonnullos in ipſa operatione ab altiori & profundiori veſicæ parte deſcendiſſe, dubitandum non eſt.*

Ten vyfde, dat alle deſe ſteenen niet hebben konnen zitten in dat deel van de blaas, 't welk de Baar-moeder omvangen had, en zoo te gelyk uithingh, want daar toe was geen plaatze geweeſt voor zoo veel ſteenen, maar deſelve zyn van het dieper gedeelte des blaas komen zacken in 't uythalen.

6. *Inauditam Lithotomiam, in muliere adeo annoſa cum tanto ſucceſſu, eſſe inſtitutam: in mulieribus calculi dilatatione urethræ quidem extrahuntur, aſt perquam rarum eſt, ſectione veſicæ idem perfici.*

Ten zesde, dat het ſnyden deſer ſteenen is geſchied in zoo een oude vrou, en dat met zoodanigh een geluk, want de vrouwen worden by na noyt van de ſteen geſneden, maar werden haar uyt de blaas gehaalt door inſtrumenten, na het verwyden van de pis-canaal.

N°. CIII. A latere dicti objecti dependet quoque os Femoris cujusdam anus, quæ an-

N°. CIII. Aan de zyde van 't geſeyde voorwerp, ziet men hier ook hangen het Dye-been van een oude

ante plurimos annos ceciderat ab alto , fracturamque passa fuerat in collo ossis Femoris ; circa illud infortunium considerandum.

1°. Hanc vetulam non solum claudicasse ad vitæ terminum , verum etiam in cadaveris apertione inventum fuisse dicti ossis collum in totum deficere , & in nihilum adeo fuisse redactum , ut ne hilum quidem remanserit , Gerardus Borst , Chirurgus Amstelodamensis ; satis expertus . qui cadaver aperuerat , præsentibus variis Medicis & Chirurgis , liberalitate sua museum meum illo objecto adornavit.

2°. Os Femoris raro solâ vi externâ ex acetabulo ossium Innominatorum exarticulari , propter Vastos Musculos & Ligamenta , articulum munientia : ab affluxu autem humorum id pluries contingere unicuique satis notum.

3°. Fracturam autem facile patitur in ejus collo , propter ejus teneritatem ; Collum enim maxima parte constat ex osseo-spongiosa substantia , instar-

oude vrouw welke over zeer veel jaaren was van boven neder gevallen , waar door sy haar Dybeen brak in den hals van 't geseyde been ; ontrent welk ongeluckig voorval te considereeren staat.

Ten eerste , dat die lyderesse niet alleen hier door mank gingh tot den eynde haares levens , maar dat na haar dood in 't openen van 't lighaam bevonden wierd , de gantsche hals van 't Dy-been te ontbreeken , en gants en gaar te niet geworden te zyn , zoo datter niet het minste van te vinden was , gelyk de wel geoeffende Heelmeester Gerrit Borst , aan veele Doctoren en Chirurgyns , die daar present waaren in 't openen van 't lighaam , toonde , en heeft hy Mr. Borst , my , dit been tot een teken van vrindschap gegeven , om in myne rariteyt kamers te bewaren.

Ten tweede , dat het Dy-been van een mensch zelden door uyterlyk geweld komt te uytleden uyt de panne van 't nameloose been , wegens die groote en sterke spieren en banden , die dit lid komen te omvangen en te versterken , edogh door toevloed van humeuren komt dit meermaalen te gebeuren , gelyk zulkx genoeg bekent is.

3°. Het Dy-been komt light te breken in desselfs hals , wegens haar tederheyd , want de hals van 't Dye-been bestaat voor het grooste gedeelte uyt een sponcieus-

ſtar Diploës Cranii, quæ ſubſtantia obducta quidem lamella oſſea dura, veruntamen illa eſt admodum tenuis; hinc facilius frangitur, quam ut articulus ſuo loco excidat. Vide Theſaur. V. Tab. II. Fig. 1, 2 & 3. & quid ulterius de hac re ibi ſcripſi.

4°. Dictus magiſter Borſt, qui in ſuo officio uberiorem habuit occaſionem anuum cadavera aperiendi, mihi retulit ſeſe octies aperuiſſe anuum claudicantium cadavera, & ſemper inveniſſe oſſa in collo fuiſſe fracta, & ne ullum quidem exarticulatum.

cieus-beenighe ſubſtantie, in gedaante als het diplöe van 't bekkeneel, en is deſe ſponcieus-beenighe ſubſtantie wel beſet met een vaſt beenighe korſt, edog dezelve is zeer dun: hier om iſt dat 't ligter komt te breken als te uytleden. Ziet het V Cabinet. II. Tafel de 1, 2 en 3 Fig. en wat ik verder daar over geſchreven heb.

Ten vierde, den bovengenoemde Mr. Borſt, dewelke in zyn beroep en bedieningh groote gelegentheyt gehad heeft om oude vrouwen, dewelke mank gingen, na haar dood te openen, heeft my geſegt, dat hem zoodanighe voorvallen agtmaal waaren voor gekomen, voornamentlyk van oude mankgaande vrouwen, en heeft altoos bevonden dat het Dy-been in den hals was gebrooken, en geen van de zelve uytleet.

TA- VER-

TABULÆ PRIMÆ

Explicatio.

A. TUmba, vel ſepulchrum continens fœtum humanum, ſex præterpropter menſium, à viginti circiter annis in mumiam converſum. Dicta Tumba confecta eſt ex oſſibus humanis, & præcipue infantum, Lapidibusque, membranis cohærentibus, per quas diſſeminantur arteriolæ innumeræ, Truncis, & ramis arterioſis, ramos arborum, aut potius corallia rubra circa ſepulchrum repræſentantibus.

B. Sepulchri Operculum, cujus baſis eſt ſuperior pars capitis oſſei Infantis, externe undique ſupradictis rebus obſita, hujus ſuperficies interior dura matre ad huc eſt ſuccincta.

C. Falx.

D. Dura mater, per quam plurimæ arteriæ repletæ, repunt.

E. Fœtus immutari caput.

F. Corona ex floribus naturali-

VERKLARINGE

Van de I. Plaat.

A. EEn Grafſtede, onthoudende in zigh een onvoldrage kintje van ontrent zes maanden draghts, 't welk tot een Mumie toebereyd is, ontrent twintigh jaren geleden. Deſe geſeyde Tombe is gemaakt uyt Menſchen beenderen, en wel voornamentlyk uyt die van kleene kinderkens, als mede uyt ſteentjens, aan een gehegt met vlieſen, waar door heen ontelbare Slag-aderkens loopen, ook uyt ſtronken en takken van ſlagaderen, verbeeldende alſoo eenigh geboomte, of liever rood coraal ontrent dit graft.

B. De mond of ingangh des grafts, wiens grond of voornaamſte deel is het bovenſte van 't Bekkeneel van een kint, 't welk van buyten alſints beſet en beleyd is met de boven gemelde zaken. Deſſelfs binnenſte oppervlakte in tegendeel is nogh beſet met 't harde harſſen-vlies.

C. De Zeyſſen.

D. Het harde harſſenvlies, waar door heen zeer veel opgevulde Slag-aderkens loopen.

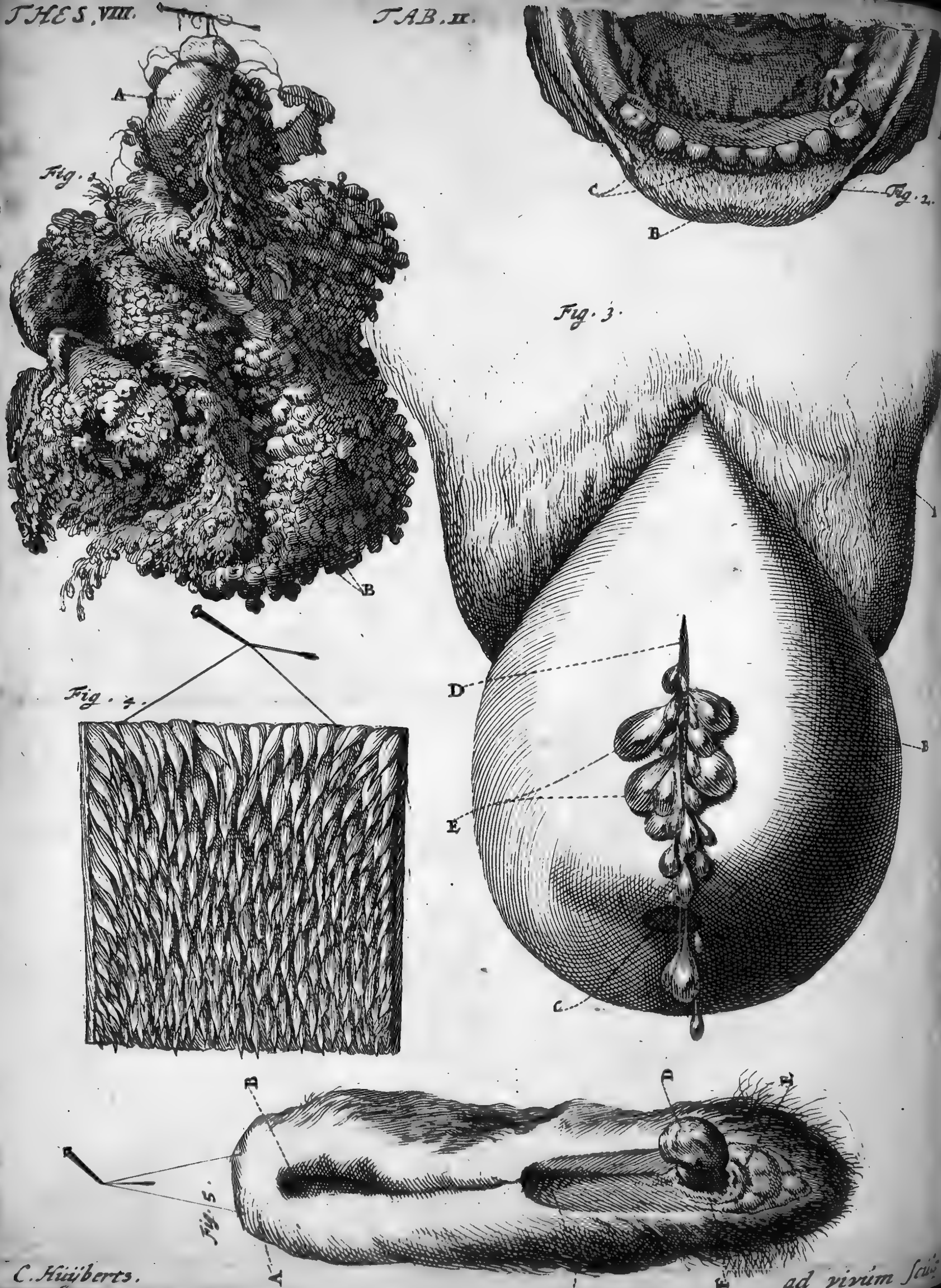
E. 't Hooft van 't geſeyde kint en daar op,

F. Een Kroon van natuurlyke bloe-

TAB. I.

C. Huyberts ad vivum sculpsit.

C. Huijberts. ad vivum sculp.

libus confecta, & capiti imposita, suntque flores Conyzæ, Africanæ fœtidæ, Ptermicæ, Gnaphalii albi, citrini, rubri, Mesembrianthemi Afric. ericæ fol. Breynii.

bloemen, als daar zyn, de Africaanse stinkende conyza, van witte, gele en rode Gnaphalium, &c.

G. H. Foetuum gemellorum immaturorum duo sceleta sex circiter mensium, pone sepulchrum, genubus inflexis, consita.

G. H. Twe geraamtens van twelinghen, van ontrent ses maanden draghts, leggende op hare knietjens aghter het graf.

I. I. Trunci arteriosi, arbusculas repræsentantes.

I. I. slaghaderlyke stronken, verbeeldende eenigh geboomte.

K. Ossa Cubiti & manus; manuum autem Ossicula ramum arteriosum arripere videntur.

K. Des elleboogs beenderen, en die van de hand, waar mede aangegrepen schynt te werden een slaghaderlyke tak.

L. L. Duo strophilia, confecta ex membranis, myriadibus arteriolarum tenuissimarum superbientibus; hæc autem strophilia, utriusque sceleti dextrâ, orbitis oculorum applicita sunt.

L. L. Twee neusdoekjens, uit een vliesjen toebereyd, waar door heen duyzende van fyne slagaderkens passeren, en werden dese met de reghterhantjens aan de oogh raden gehouden.

M. Caput sceleti fœtus immaturi quatuor circiter mensium.

M. Het doodtshooft van een onvoldrage kintje van ontrent 4 maanden draghts.

TABULA II

Quinque continet figuras, quarum prima

De II PLAAT

Is voorzien met vyf voorwerpen, waar van het eerste

A. Denotat uteri portionem, cujus superficies interior in Thesaur. VIII. mil-

A. Aanwyst een stuk des Lyfmoers, wiens binnenste oppervlak-

millena corpuſcula rotunda, glandulas mentientia, mutata eſt.

B. Dicta corpuſcula.

vlakte in duyſende van kleene ronde lighaamtjens verandert is, dewelke kliertjens verbeelden.

B. De geſeyde lighaamtjens.

FIG. II. *Explanatio.*

A. Pueri portio maxillæ inferioris.

B. Labium inferius, deorſum protruſum, & ab epithelia denudatum, ut papillæ nervoſæ in conſpectum venirent.

C. Papillæ gingivarum nervoſæ.

D. Papillæ nervoſæ prolabii.

De Verklaaring van de II. FIG.

A. Een ſtuk van de onderſte kaak.

B. De onderſte lip, nederwaarts geduwt, en van desſelfs bekleetſel onbloot, om de Zenuwtepeltjens bequaamlyk te kunnen ſien.

C. De Zenuwtepeltjens van het Tandt-vlees.

D. De Zenuwtepeltiens van de voorlip.

* FIG. III.

A. Pubes muliebris.

B. Uterus è corpore propendens, & veſicæ urinariæ maximâ parte obductus.

C. Os uteri internum.

D. Inciſio longitudinalis à chirurgo inflicta.

E. Guttulæ urinæ, promanentes ex Veſica, ab inciſione facta.

FIG. IV. *Expoſitio.*

Portionem Gulæ Teſtudinis marinæ cum ſuis papillis nervoſis indigitat.

De IV FIG.

Een ſtuk van de ſlok-darm van een waterſchildpad, met deſſelfs Zenuwtepeltjens.

* FIG. V.

Pſeudo-hermaphroditi Ovini pudendum denotat.

A. Cutis prope anum.

B. A.

THES. VIII. TAB. 3

C. Huiberts ad vivum f.

B. Anus.
C. Vulva.
D. Caput clytoridis, in magnam molem emersum.
E. Clytoridis Præputium.
F. Cervix clytoridis.

TABULÆ III

Explicatio.

FIG. I.

A. Superior pars ossis femoris humani.
B. Epiphysis superior.
C. Spatium cervicis, qui cervix hic deficit, ut pote, post casum in nihilum redactus.
D. Trochanter minor.

FIG. II.

A. Ossis Tibiæ, carie exesi, pars superior.
B. Epiphysis superior.
C. Caries.
D. Fistula ossea, quæ proprie Tabula interior, à puris acredine separata, à tabula exteriore, & à chirurgi manu extracta.

FIG. III.

Dicta Fistula integra.

FIG.

Des III TAFELS

Verklaringhe,

De I FIG.

A. Het bovenste hooft van 't dybeen van een Mensch.
B. De bovenste aanwas des Dybeens.
C. De spatie van den hals, alzoo den gehelen hals ontbreekt, als zynde na den val te niete geworden.
D. Den kleene Trochanter.

FIG. II.

A. Het bovenste deel van 't scheen-been, door bedervingh verteert.
B. De bovenste aanwas.
C. De bederving, of weg-etinge.
D. De beenighe pype, die eygentlyk de binnenste tafel is, door de scherpte des etters van de buytenste afgescheyden, en van de Heelmeester met de hand uitgehaalt.

FIG. III.

De geseyde Fistel of pype in syn geheel van het scheenbeen.

 FIG.

FIG. IV.

A. Ejusdem ossis Tibiæ pars inferior.

B. Caries altera, ex cujus cavo ossiculum excrevit C.

FIG. V.

Duo Ossicula ex Anatis ala.

A. Ossiculum cubiti.

B. Ossiculum ulna.

C. Ferruminatio fracturæ infirma, propter exterioris crustæ defectum.

FINIS.

FIG. IV.

A. Het benedenste gedeelte van het scheen-been.

B. De twede weghetinghe (*Caries*) uit wiens holte een beentje is komen te groeijen C.

FIG. V.

Toont ons aan 2 beenderkens uit de vleugel van een Entvogel.

A. De groote pyp.

B. De kleene pyp.

C. De onvolmaakte en swakke begroeyinge, wegens het defect van de buytenste harde korst.

EYNDE.

FREDERICI RUYSCHII,

Anat. & Botan. Profess. necnon Acad. Cesareæ curiosorum Collegæ,

THESAURUS ANATOMICUS NONUS,

in quo varia, circa corpus humanum notatu digna, occurrunt.

Cum Figuris æneis.

HET NEGENDE ANATOMISCH CABINET

VAN

FREDERIC RUYSCH,

Professor van de Anatomie en Kruytkunde: als mede Lid van de Keyzerlyke Academie der Natuur-Ontdekkeren:

Waar in verscheide merkwaardige zaken ontrent 's menschen lichaam gevonden werden.

Met Kopere Platen.

AMSTELÆDAMI,

Apud JOANNEM WOLTERS, 1714.

VIRO ILLUSTRISSIMO
AMPLISSIMO ATQUE EXPERIENTISSIMO
DOMINO
ANDREÆ GUNDELSHEIMERO,

SERENISSIMI AC POTENTISSIMI
BORUSSORUM
REGIS ARCHIATRO,
ET A CONSILIIS,
BOTANICO SUMMO, &c.

HUNC THESAURUM ANATOMICUM NONUM SACRUM ESSE VOLUIT, IN MONUMENTUM ET PIGNUS AMICITIÆ, NUNQUAM INTERMORITURÆ,

FREDERICUS RUYSCHIUS.

In Virum longe celeberrimum

FREDERICUM RUYSCHIUM.

SIt minor virtus, quam quærere, parta tueri:
Ars tua, Magne virûm, præstat utrumque simul,
Immortale tuae nomen virtutis & artis
ILLIVs DoCtae faMa sVperstes erIt.

In Thesauros Ruyschianos.

COrporis humani fabricae quicunque stupendae
Usurpare oculis interiora cupit,
Thesauros adeat, RUYSCHII *quos ingeniumque*
Dexteritasque manus non imitanda struunt.

HENR. CHRISTIANUS KRUGERUS
Lunenburgensis.

PRÆ-

PRÆFATIO

AD

Benevolum Lectorem.

VEtus verbum est: *bis dat, qui citò dat.* Illud autem mihi hac vice neutiquam competere, fateor, cum jam pridem hujus Thesauri IX editionem promissam, nunc demum ad finem perduxerim.

Nullus tamen dubito, quin me excusatum habiturus sis, consideratis meis occupationibus multifariis, tam publicis, quam privatis, inter quas haud minimum locum occupat praxis medica, satis superque vigens, ut & continuæ investigationes & perscrutationes cadaverum humanorum, quæ mihi multum negotii exhibuere, non solum nunc, verum etiam jam ultra quinquaginta annos, adeoque per maximum vitæ meæ cursum, cujus jam annum ago sextum & septuagesimum.

Considerandum etiam, nunquam mihi majorem datam fuisse occasionem cadavera perscrutandi, quam hoc tempore, & abhinc aliquot annis.

Oc-

VOORREDEN

AAN DE

Goed- willighe Lezer.

HEt is een out zeggen, *wie haastig geeft, die geeft tweemaal.* Ik bekenne, my voor dit maal zulkx niet toe te komen; dewyle ik al over lang belooft hadde, dit 9e. Cabinet uyt te zullen geven, 't welk nu eerst volbragt hebbe.

Egter en twyfele ik niet of gy zult my over zulkx ontschuldigen, considererende myne veelvoudige, soo private als publike bezigheden, onder dewelke geensints de minste plaatse heeft, het bezoeken der kranken, 't welk hart genoeg aangaat, als mede het gedurig onderzoeken der afgesturve menschen ligchamen, 't welk my veel werk gegeven heeft; en dat niet alleen nu, maar al over de 50 Jaren, en by gevolg de meeste tyd van myn leven, daar mede doorgebragt hebbe, gaande thans in myn 76 Jaar.

Staat ook aan te merken, dat ik noyt zoo groote gelegentheyd gehad hebbe om de Lyken der menschen te onderzoeken als op dese tyd, en eenige jaaren herwaarts.

Dat

Occasiones verò datas, me nunquam neglexisse, sciunt illi, qui me optime norunt; verum noctu, atque interdiu ægros invisere, ad primam autem auroram cadavera perscrutari, certe apud æquos rerum arbitros me excusabit, quod non celerius hunc Thesaurum IX typis mandaverim.

Quicunque vero hunc IX Thesaurum cum attentione pervolvere dignabitur, illi varia occurrent, quæ summa, ni fallor, admiratione videbuntur digna.

Quis enim mortalium credidisset, in Visceribus integris, membranâ ambiente ne ablatâ quidem, peculiari arte demonstrari posse, & quidem luculentissime, ultimas vasorum sanguineorum pulposas & succosas extremitates, idque in proprio situ & formâ naturali, oculis non solum armatis, verum etiam inermibus?

Fateor quidem, neminem facile calculum appositurum hisce rebus inauditis; attamen me non vana jactare, aut quidquam hic dicere à vero alienum, norunt omnes, qui ea domi meæ, quotidie fere cum stupore vident, neque du-

Dat ik de gegevene occasien niet en hebbe verzuymt, weten sy, die my grondig kennen; maar nagt en dag de zieken te bezoeken, en soo haast den morgenstond haar vertoont, de ligchaamen te doorsnuffelen, zal my by alle billyke middelaars tot verschoning moeten verstrekken, dat ik dit 9 Cabinet niet eer ter persse gebrogt hebbe.

Al wie nu dit 9e. Cabinet met aandaght wil doorzien zal bevinden, dat hem verscheyde zaaken zullen voor komen, die hem ten hoogsten zullen schynen verwonderings waardigh te zyn.

Want wie soude oyt hebben konnen gelooven, dat door een bysondere konste, de uyterste sappighe of mergagtighe uyteynden der bloed- vaten der ingewanden zeer klaar zouden konnen werden voor het oogh gebragt zonder quetsingh der ingewanden; zelfs zonder verbreking van hare overtreksel of vlies: daar en boven dat men se kan zien in haar natuurlyke plaaatse en forme, niet alleen door vergrootglasen, maar ook sonder de zelve.

Ik bekenne wel dat niemand aan dit myn ongehoord zeggen syn zegel light zal willen hangen; egter is het waar en waaragtigh, en die te mynen huyse zulkx dagelykx zien staan als versteld: ik twyfele ook niet, of sy, die haar werk maken van de deelen der lyken te doorzoeken, sullen hier over verwondert

zyn

dubito, illud mirum iri visum illis, qui in perscrutandis cadaveribus versati sunt; illi enim ipsi procul dubio sæpe experti sunt, quam difficile sit, vasorum sanguineorum extremitates ad extremum usque rimari; hinc enim adhuc latuit vera illorum constitutio; hinc etiam haud infimi subsellii Anatomici in perversam sententiam deducti sunt, existimantes viscera constare ex prætensis Glandulis, cum contra nil sint, nisi vasa cum suis pulposis extremitatibus, quæ pulposæ extremitates continuantur cum illarum truncis, quemadmodum in Brassica pompejana, seu Florida (belgice *Blom-Kool*) cujus caulis fastigiatur in flores, nulla re intercedente; cum contra glandula sit pars per se subsistens, & peculiari membrana obducta.

Inter cætera nil magis admiratione dignum censeo, quam corticem Cerebri, qui pultis crassioris mollitiem obtinet, ex meris pulposis extremitatibus Arteriolarum constare, non autem ex prætensis Glandulis.

Quis mortalium illud poterit credere, nisi propriis viderit oculis domi meæ? imo inter om-

zyn: want die hebben buiten twyfel wel bevonden hoe moeyelyk het is de uyterste uyteynden der vaten te navorsschen; en hier door is 't, dat de waare gestalte der zelve is verborgen gebleven; hier van is 't ook, dat geenzints van de geringhste Ontleders in een verkeerd verstand zyn geraakt, waanende, dat veele ingewanden uyt prætense Klieren bestaan, daar sy in tegendeel alleen uyt vaten met haar sappighe of mergaghtige uyteynden te zamen zyn gestelt, welke sappighe uyteynden continueel zyn met de stronken der vaten, gelyk 'er wyz als in de Bloem-Kool, wiens stronk uytgaat in bloemen zonder datter yets tusschen komt; daar een klier in tegendeel een lighaam is dat van sig zelfs bestaat en van een byzonder vlies omvangen is.

Onder alle is'er myns dunkens niet wonderlyker, als dat de schorsse van de Herssene, dewelke zoo week als dicke bry is, egter uyt loutre sappighe uyteynden der Slag-aderkens is bestaande, en niet uyt prætense Klieren.

Wie kan zulkx gelooven, ten zy hy het t'mynen huyse komt te zien? jaa onder alle 't geen ik in s'menschen lig-

omnia, quæ in corpore humano detexi, hoc inventum, puto, quod præfiscine dixerim, mihi esse palmarium.

Itaque indecorum esse, nemo negaverit, qui D_m. Martinum Listerum, Anglum, ac defensorem Glandularum Viscerum, in tractatu *de humoribus* legerit, in quo hic & illic me falsa proferre arguit, id quod potius retorquendum in illum ipsum, qui judicare voluit de rebus à se nunquam visis; certe ejusmodi obtrectatores vix ferendi sunt, qui judicant de rebus, quarum plane ignari sunt.

Insuper autem variis locis in dicto tractatu injuste me impetit, dicens me hoc & illud sentire & scripsisse, quod revera nunquam neque dixi, neque scripsi; sc. tradit me negasse dari glandulas in corpore humano; quod non animadverterim, Testiculos per se esse glandulas, quod voluerim, Glandulas Cerebri pinguedinem esse &c. quare non addidit, quo in loco aut libro illa scripserim? quicumque enim mea scripta perlegerit, contrarium animadvertet.

Interim defensori illi non insultabo, quod variis in lo-

lighaam uytgevonden heb, is dit, zoo ik 't zeggen durf, het allervoornaamste.

Weshalven zal yder moeten bekennen dat het onbetaamlyk is, dat de Hr. Martinus Lister, Engelsman, en voorstander van de Klieren der ingewanden, in syn tractaat *van de humeuren* my te onregt beschuldigt met te zeggen, dat ik hier en daar zulkx valschelyk voor geef, welk aanvryven beter op hem komt te passen, om dat hy wil oordelen van zaaken, die hy nooit heeft gezien: zulke tegenstrevende menschen zyn zeker qualyk te verdragen, want sy oordeelen van zaaken, daar sy geen kennis van hebben.

Daarenboven valt hy my onregtmatig op verscheyde plaatzen in 't zelfde Tractaat aan, zeggende, dat ik dit en dat gevoel, en ook geschreven zoude hebbe, 't geen ik noyt gedaght of door Schriften heb bekent gemaakt, en onder andere, dat ik zoude onkent hebbe, dat 'er Klieren in s'menschen lighaam gevonden worden: dat ik niet zoude bespeurt hebben de Testiculen op haar zelve Klieren te zyn, dat ik gewilt hebbe dat de Klieren van de herssene niet als een vette selfsstandigheyd zouden zyn, &c. maar waarom geen boek of plaats aangewezen waar ik dat geschreven heb? al wie myn schriften doorgelezen heeft, zal het in tegendeel bevinden.

Ondertusschen wil ik die beschermer met geen hevigheyd bestryden, op

locis à me diverſa ſentiat, atque etiam ſcripta mea infirmare conatus fuerit, & poſt meliora inventa adhuc glandibus veſci, & veteri ſententiæ mordicus adhærere voluerit, cum apparentias novas & vera præparata domi meæ, Illi haud contigerit videre.

Haud minore admiratione legi in tract: de Itinere Anglicano ac Batavo, conſcripto ab acutiſſimi ingenii Dº. Chriſtiano Henr: Erndl, ubi pag. 83 & 84 dicit.

Dn. Ruyſchium inviſi frequentius & neutiquam horas illas neglexi, quas explicationi Anatomes, ac demonſtrationibus Gazophylacii ſui Anatomici curioſi, in gratiam aliquot ſtudioſorum exterorum deſtinaverat.

Incredibilis copia præparatorum Anatomicorum & ſtupendus ille naturalium Theſaurus, quæ poſſidet in ædibus ſuis vir hic celeberrimus, attonitos facit curioſos ſpectatores, in quorum enumerationem velle deſcendere, in vaſtum pelagum eſſet ſeſe committere, quo de fidem facere poſ-

om dat hy op verſchyde plaatſen met myn gevoelen niet overeenkomt, als mede dat hy myn zaaken heeft willen beknibbelen en klynmaken, maar hy wil liever aan 't oude gevoelen 't welk van over eenighe eeuwen als onwrikbaar is gehouden, zich vaſt houden, aangezien het hem niet heeft mogen gebeuren alle die waare verſchyninghen en opreghte toebereydſelen, ten mynen huyſe te zien.

Met geen minder verwonderingh heb ik gelezen in een Tractaat, wegens een reyſe door Engeland en Holland gedaan en beſchreven van de Scherpzinnighe Heer Chriſtiaan Henr. Erndl, alwaar hy op 't 83, en 84 blad zegt.

Ik hebbe de Hr. Ruyſch menigmaal bezogt, ook geen uur verzuymt, wanneer hy ten dienſte der vreemdelinghen ſyn konſtkamer liet zien en 't geen daar in was uytquam te leggen.

De ongeloofelyke meenighte van gepræpareerde Anatomiſche en verbaasde ſchat van natuurlyke zaaken, die hy beſit verſtomt de curieuſe aanſchouders, 't getal der zelve te willen optellen, was niet anders als in een ruime zee zich te begeeven, waar van getuigeniſſe konnen geven de ſtaaltjens van de 7 doenmaals uitgegevene boekskens, onder de benamingh van ſchat-bewaarkaſſen, om nu noch niet te ſpreken van

** **

possunt specimina illa, quorum VII. tunc ediderat sub Thesaurorum nomine, ut Observationes taceam & Epistolas ejus Anatomicas, quæ seorsim prodierunt.

Non possum tamen quin memorem, quod inter ejus rarissima sit præcipuum illa Mumia pueri cujusdam octennis, cujus corpus liquore & arte sua balsamandi, ut perhibet, tam nitide conservavit, ut color juxta & consistentia cutis & Musculorum visui & tactui naturales & viventes sese sistant; partes omnes & membra hujus Mumiæ non indurata sunt nimis, sed molliuscula, quasi succo & sanguine adhuc turgerent & vigerent, constituta.

Admirandum hoc est artificium, quod in præparatione hujus Mumiæ præstitit Clariss. Vir, & plane inauditum, omnem fidem superans, nisi quis ipse viderit, & licet diversimode de ptæparatione hujus cadaveris judicetur ab ejus adversariis, nemo tamen est, qui analogum quid conficere aut demonstrare huc usque potuerit.

Dixit sæpius D. Rauw de prodigio hoc, cum sententiam ejus expeteremus, malæ fraudes sunt, ac præstigiæ cum isto puero; Cuticulam detraxit misero, ita

van zyn observatien en Anatomische brieven, dewelke apart zyn uytgekomen.

Ik kan echter niet nalaat en te spreken van 't geen onder 't zyne het allerraarste is, namentlyk de Mumie van een jonghe van 8 Jaaren, wiens lighaam hy met vogt en door konst, zo hy zeght, zoo cierlyk na dessels dood bewaert heeft, dat de couleur en consistentie van 't vel en Spieren zich, voor 't gezicht en aanraaken, als levendich opdoen: alle de deelen en ledematen van dese Mumie zyn niet al te hard gemaakt, maar vertoonen haar saghjens als warenze nogh met haar sappen en bloed vervult en vigoreus.

Het is een wonderbaare konste 't geen die vermaarde man in 't toebereiden van dese Mumie te wegen gebracht heeft, overtreffende alle geloofwaardigheid, ten zy men het zelve komt te zien, en hoewel verscheydentlyk van de preparatie van dit lyk geoordeeld werd door zyn wederstrevers, zoo is er nochtans niemand die tot noch toe iets diergelyks uyt kan werken en vertoonen.

De Heer Rauw heeft dikmaals gezegt, alsmen hem over dese wonderlyke zaak zyn gevoelen versoght te hooren, het zyn loutere bedriegeryen met die jonghe, hy heeft die ellendighe het oppervel-

ita ut Cutis cum Musculis suis sanguine adhuc turgidis, naturalem quodammodo corporis colorem referant; alii de vacuo autumabant, in quo corpusculum illud perpetuo, excepto demonstrationis tempore conservaret.

Sed omnes istæ hariolationes exigui sunt ponderis, monstra simile & in sententiam tuam lubentissime descendam.

Quomodo sodes potuit Cl. D. J. Jac. Rau illud dicere, cum non semel, sed aliquoties publice visui exposuerim, Illo ipso præsente, imo proxima (DEO annuente) à me publice instituenda Anatome, denuo visui exponere decrevi dictum cadaver, per 19 annos à me conservatum, & adhuc vitæ speciem repræsentans.

Illud autem traducere si quis voluerit pro malis fraudibus, quid foret, nisi calumnia & ærugo mera? quod vero ad cuticulam attinet, quam ego detraxerim, id quoque à veritate omnino est alienum: & si detraxissem an propterea malæ fraudis essem accusandus? aut an eapropter puer esset miser factus?

Sæpe numero illud facere cogor, quando animus mihi est Papil-

leke afgehaald, zoo dat het vel, met desselfs spieren noch vol bloed zittende verbeelde alzoo eenigsints de couleur van't natuurlyk lighaam; andre gisten op't verydelen, en uythalen vande lugt, waar in hy het lighaam zoude komen te bewaaren ter tyd en wyl hy't quam te vertonen.

Maar alle dese gissingen zyn van kleen gewighte: toont het, en dan zoo zal ik zeer gaarne tot u gevoelen overgaan.

Hoe ist mogelyk bid-ik, dat de Heer J. Jac. Rauw zulks konde zeggen, nadien ik publyk en in syn tegenwoordigheyd eenighe reyzen 't zelve ten toon gesteld heb, ja ik heb wederom voorgenomen in de eerste ontledingh (zoo het God den Heere belieft) die by my te verrigten staat, 't zelve lighaam, 't welk nu over de 19 Jaaren is gestorven, weder te laaten zien in een gestalte, als of het nog leefde.

Niemand zal zulks voor bedrogh konnen houden, ten sy door haat of nyd aangedaan zynde, zyn zinnen verhuyst waren? en wat het Oppervelleke betreft, namentlyk dat ik dat van 't lighaam afgeschilt zoude hebben, zulks is ook onwaar: en zoo ik zulkx gedaan hadde, zoude men dat voor bedrogh houden? zoude de jonghe daar door ellendigh geworden zyn?

Ik ben dikmaals genootzaakt het oppervelleke hier of daar af te

haa-

pillas cutaneas demonſtrare; & utrum muſculi adhuc ſint turgidi ſanguine, aliis judicandum relinquo, & hoc etiam conceſſo, nulla tamen fraus ſubeſſet.

Itaque, ſi Profeſſor Rau illud ſæpius dixerit, uti ait D. Erndl, perverſe de rebus meis judicavit, & tunc ad illa reſponderem, meliora doctus, meliora faceret.

Fraudes committere, nunquam non deteſtandum, & præſertim illud dedecet hominem tam provectæ ætatis, cui ſenilis anima in primis labris hæret, ſi D. Erndl illud typis non mandaſſet, ne gry quidem reſpondiſſem, ſed flocci feciſſem, at, quum hoc jam prælo ſit commiſſum, me defendere coactus fui.

Hiſce pro defenſione dictis, ad cætera me conferam, ſc. in eodem hoc IX Theſauro occurrit quoque animalculum quadrupes cani ſimile, IV pedicellis, capite, cauda, ore, lingua & funiculi umbilicalis analogo, inſtructum, ex ore rejectum, & in liquore meo conſervatum, ſimul

haalen, wanneer ik de Zenuw Tepeltjens wil vertoonen, en of de Spieren nogh vol bloed zitten, laat ik anderen oordeelen, en dat toegeſtaan zynde, ſoo en zoude het nogh geen bedriegeryen zyn.

Derhalven zoo den Profeſſor Rau zulks veelmaal heeft gezegt, gelyk de Heer Erndl verhaalt, zoo heeft hy verkeerdelyk van myne zaaken geſprooken, en dat zoo zynde, ſoude ik antwoorden, indien hy beter had geleert, zoude hy beter doen.

Bedrog aan te rechten is altoos verfoeyelyk, en zulks betaamt, inzonderheyd gants niet voor een out man, wiens dood voor zijne deure ſtaat, en indien de Heer Erndl zulks niet met den druk gemeen gemaakt had, zoo had ik dat light in de wind geſlagen en niets daar op geantwoord, maar nu zulkx ter perſe is gekomen, hebbe ik my moeten verdedigen.

Dit nu tot myn verdediging bygebragt zynde, zal ik verders toe treden tot het vervolg, 't geen nog te zeggen heb, namentlyk in dit negende Cabinet komt ons nog voor een uitgebraakt diertje, als waare het een kleen hondje, hebbende vier pootjens, een ſtaartje, Mondje, tonge, met iets 't geen na een navel-ſtrenghetje gelykt, het zel-

mul cum burſula, in qua, loco ſecundinarum, hæſit.

Hiſce Vale L. B. & vitia typographica, quæ irrepſêre, benigne corrigere velis, rogo.

zelve bewaar ik in een vogt te gelyk met het beurswyze ſakxke, waar in het, in plaats van een nageboorte heeft gelegen.

Hier mede beminde Lezer vaart wel; en de Drukfouten, die'er ingeſloopen zyn; verzoek ik, dat gy zult met een goed hart verbeeteren.

AAN DEN

HOOGGELEERDE ZEER BEROEMDE

HEERE DE HEER

FREDERICK RUYSCH,

Waardig Professor in de Anatomie. enz.

Op zyn E. geboortendag voor de

VYFENTSEVENSTIGSTE

Maal vernieuwt, op den XXIIIste van Lentemaant des Jaars 1713.

HOogwyze Arts, Beroemde Heer,
Des Amstels Pronk! ik hebbe d'Eer,
By 'T SEVEN TIENTAL uwer Jaren,
Met vyf vermeert; dat nu myn Pen
Gods schat in u gelegt erken:
Waar meed Hy ciert uw Zilv're haaren.

Met onvermoeide Neerstigheit
Hebt gy al vroeg u uytgeleyt
Om al uw kragten te besteeden:
Om 't geen tot nog verborgen lag
Te stellen in zyn vollen dag
Meest in 't doorzoeken, en Ontleeden.

Van 't Praal-stuk, dat Jehovah schiep
Doe hy dit gantsch heel al eens riep,
Door 't woord van zyn Almagtig spreken;
Het menslyk Lighaam; door Gods magt
Zo overkunstig uitgewragt
Dat die 't regt naspeurt, uyt doet breken.

Met

Met mont en hert gy goot my Heer
Als melk, uw hand heeft met een Teer
En vliezig vlees doen overkleeden,
Dees Beenderen; en die 't zaam gehegt
Als een Borduur; myn Ziele zegt
Dit zyn my wondre, wonderheeden!

U Lufte het Eerwaerde Heer
Dit alles, niet zo, als wel eer
Een Wysgeer deed: maar na te fpeuren
Al wat 'er fchoon in 't Schepfel is,
Terwyl men liep zyn Maker mis:
U vlyt is om ons op te beuren

Tot God; wiens doen vol Majefteit
Een glants op al zyn werken leyt,
Ook 't minfte kruitje uyt der aarde.
Zie zegt ge, zulken God hebt gy,
Verheerlyk uwen God met my
O Schepfel van zo groten waarde!

Die flegts een Leerzaam herte heeft
Ziet by u wat'er Leeft, en zweeft
Op 't netft ontleed. Ook wel of 't leefde.
Des die uw KABINETTEN ziet
Sloot hy maar 't oog en herte niet,
Aan God door 't Schepfel d'Eere geefde.

Is 't wonder, dat de wyze Raat
Heer FREDRIK gaf 't Profeffòraat
En plaatfte op de ftoel der Eeren;
Om haar die 't luft Gods werk te zien
En aan Verleegnen hulp te bien
Dit van zyn hand, en Mond te leeren.

God

God zelv' die u tot hier toebragt
Die zoo veel wysheit lust en kragt,
Uw hoge Jaren laat verzellen,
Vervul u met zyn geest nog meer
En doe u by zyn ligt, zyne eer
Nog veele Jaren ons vertellen.

Hy blyv' uw Raat, uw Hulp, uw Lot
Uw, en uws Zaats, en zaats zaats Godt,
Tot in de zaal'ge eeuwigheeden;
In 't vol genot der Heerlykheyt,
Dat God zyn Erf-volk heeft bereyt
Dit werd Heer RUYSCH u toegebeeden

Van uwe Dienstwaardige Vriend,

NICOLAAS VAN LEEUWAARDEN.

THESAURUS ANATOMICUS NONUS.

In cujus fundo ſequentia reperiuntur.

N°. I. Pyxis rotunda, in qua conſervatur uterus cujusdam ovis gravidæ, multis adhinc annis balſamo præparatus, induratus, & nitide conſervatus.

Not. I°. Cum ab aliquo tempore utero geſtiſſet, fœtusque in eo mortuus fuiſſet, circa uteri regionem abſceſſus fuit ortus, eoque ſponte aperto, ſimul cum pure, varia oſſicula foras fuerunt expulſa, id quod in mulieribus nonnunquam quoque contingit.

Poſt mortem uterum aperui, & in illo varia oſſicula inveni, quæ adhuc in uteri cavo continentur.

2°. Cornua uterina (quæ nil aliud ſunt, quam bifurcatio uteri, in duas partes) fruſtra

HET NEGENDE ANATOMISCH CABINET.

Op wiens grond deze volgende zaken gevonden werden.

N°. I. EEn ronde doos, waar in bewaard word de lyſmoeder van een bevrugt Schaap, welke van my over veele Jaren toebereyd, gebalſemt, en hart gemaakt zynde, cierlyk bewaard is.

Aanmerk ten eerſten, Wanneer dit Schaap eenigen tyd bevrugt was geweeſt, is 'er ontrent de plaatſe, daar de lyſmoeder is gelegen, een abſces of ſweringe gekomen, dewelke van zelfs opengebroken zynde, zyn'er met den etter verſcheide beentjens uitgedreven, 't welk ook wel ſomtyts komt voor te vallen in de Vrouwen.

Na dat het Schaap was komen te ſterven, heb ik deszelfs lyſmoeder geopent, en in hare holte veele beenderkens gevonden, dewelke daar nog in leggen.

Ten tweede. Des Lyſmoeders Hoornen, dewelke niet anders en zyn, als een geſpouwentheid des Lyſmoeders in twe delen, zoude

 men

frustra quis quæreret in sexu fœminino, quamvis Carolus Stephanus, & alii ea exstare in sexu sequiore affirmaverint.

men te vergeefs zoeken in de Vrouwen, hoewel Carolus Stephanus, en andere zulks vastgestelt hebben.

Hæc cornua Uterina oppidò quam bene præparata, conspiciuntur cum suis arteriis, ceraceâ materiâ rubrâ repletis.

Dese Lyfmoeders hoornen zyn zeer wel toebereyd, en werden deselve gesien met hare opgevulde slaghaderen met een rood-wassige stoffe.

N°. II. Capsula, & in ea, ossis Tibiæ portio superior bisecta, ex homine a multis annis humato.

N°. II. Een doos met een gespouwe stuk van 't bovenste van 't Scheenbeen, van een Mensch, die veele jaren in 't graf had gelegen.

Not: 1°. Cum dictum os siccum & exsuccum sit, osseo-spongiosa substantia distinctius videri potest.

Aanmerkt ten 1e. Nadien dit been droog en saploos is geworden, soo kanmen de sponcieus-benige selfstandigheyd beter zien.

2°. Ubi desinit osseo-spongiosa substantia in ossis cavo, conspiciendam sese exhibet medulla ossis, quæ indurata, nivea, & granulosa in sepulcro facta, adhuc superstes remansit; illud autem in hominibus a multis annis sepultis, & terræ siccæ commissis, semper ita reperi.

2e. Alwaar dese sponcieusbenige substantie komt te eindigen, daar laat zig het merg van 't been zien, in dessels holligheyd; en is het zelve in 't graf verhard, wit, en gekorrelt geworden, gelyk daar nogh in is overgebleven; en zulkx heb ik altoos soo gevonden, in de lyken, die over veele jaren ter aarde waren bestelt.

3°. Ex hac observatione patet, quanta sit analogia inter pinguedinem humanam, & ossium medullam: Pinguedinem enim in tumulis in terra sicca positis, post 25 annos reperi in corporibus obesis,

3e. Hier uyt kanmen bespeuren, hoe groot een overeenkomste dat 'er is, tussen het vet van een Mens, en het mergh der beenderen; want het vet datmen in de dood-kisten vind, na dat de menschen 25 Jaren zyn begraven geweest, heb ik bevonden in vette luyden, dat haar vet

ſis, mutatam, duram, & albam, extitiſſe, inſtar ſupradictæ medullæ oſſium.

Imò exiſtimo, medullam oſſa non nutrire, uti ab omni ævo fuit creditum, ſed medullam oſſa reddere firmiora, idque humectando. In illa opinione magis magiſque confirmabar, cum ad meas perveniſſet manus os Tibiæ cujuſdam hominis defuncti, in quo nullam reperi cavitatem; ita ut ex illo confici curaverim varia manubria, inter quæ aliqua chalybe munita, tanquam culter, & furca in muſeo meo conſervantur, & quidem in vagina, confecta ex corio Pueri, per quod myriades vaſculorum ſanguineorum, ceraceâ materiâ rubrâ repletorum, decurrunt, unde tota vagina eſt rubicunda.

N°. III. Capſa, in qua reperitur Funiculi Umbilicalis tumor durus, de quo nunquam legeram, aut videram; conſpiciendum tamen ſeſe dedit in cujusdam lanionis fœtu humano vivo, recens nato.

Cum a parentibus vocatus fuiſſem, ſimul cum Chirurgo expertiſſimo Petro Adriani Ver-

vet ook was verandert en verhard, wit, gelyk gezeght is hier vooren van het mergh der beenderen.

Ja ik vertrouwe dat het merg der beenderen niet en dient om 't been te voeden, gelykmen zulkx van alle oude eewen gelooft heeft, maar dat het zelve de beenderen vaſtigheid geeft, door deſſelfs bevogtinge. In dit gevoelen wierd ik meer en meer beveſtigt, na dat my ter hand wierd geſtelt het Scheen-been van een afgeſtorve mens, in 't welke ik gants geen holligheid en vond: ſoo dat ik hier van eenige handvaten heb laten maken, onder dewelke eenighe met ſtaal voorſien zynde, als meſſen en vorken, in myne Cabinetten bewaart worden; en dat nogh in ſcheden gemaakt uit het vel van een jonge, waar door heen by duyſende van bloetvaetjens lopen, dewelke met een rootwaſſige ſtoffe vervult zyn, waar door de ſcheden gants rood zyn.

N°. III. Een doos met een hart geſwel inde navelſtrengh, waar van ik noyt voor heen had geleſen, ook noit en had gezien: egter heeft zigh ſulkx opgedaan in een jong gebore kintje van een ſlager.

Wanneer ik en den wel ervarene Meeſter Pieter Adriaensz. Verduyn van de ouders wierden verſocht

Verduyn, hærebamus qualis esset affectus: Prima fronte visus & ad sensum tactus, herniosi quid præ se ferebat, proxime abdomini enim adstabat.

Tandem consultum duximus, cum obstetrix ante nostrum adventum funiculum umbilicalem extra tumorum versus placentam ligasset, & abscidisset, secundam ligaturam adhibere, & quidem ante tumorem versus abdomen, quo facto, paucis post diebus, emoriebatur tumor, eoque abscisso, reperi in illo nil nisi substantiam, partim carnosam, partim heterogeneam, pauco humore permixtam. Fœtus interim nil incommodi aut mali perpessus videbatur ex illo tumore, cum vegetus in lucem venerit.

Nº. IV. Capsula continens varia fragmenta Lapidis Bezoardici occidentalis rara, ut & plures integros, in bursula crassa membranacea contentos, in qua nati sunt, id quod consideratione dignum esse censeo.

Nº. V. Capsula, in qua conservatur Aneurisma, cujus-

socht, twyfelden wy over dit geswel, als we het eerst quamen te zien; want het ons als wat strekken de na een breukje, 't welk digt aan de buik zat, voorquam.

Endelingh vonden wy geraden, (terwyl de Vroed-vrouw voor onse komste de streng afgebonden en afgesneden had aghter het geswel, na de Moerkoek) een twede afbindinge in 't werk te stellen, en dat voor het geswel, na den buyk toe, dit gedaan zynde verstierf het geswel na weinighe dagen, en afgesneden zynde, heb ik bevonden 't selve ten deele van een vleesig, ten dele van een bysondere en vreemde stoffe te zyn, met weynighe voghtige humeuren. Ondertussen scheen het kind door dit geswel niets quaats geleden te hebben, terwyl het fris en gesont ter Werelt quam.

Nº. Een doos met veel verscheyde raare stukken van occidentaalsche Bezoar steenen: als mede veele heele steenen, zittende in een dikvliesige beurs, waar in datse gebooren zyn, 't welk ik oordeele aamerkings waardig te zyn.

Nº. V. Een doos met een hartaders uytspatting, en dat van een tussen

jusdam arteriæ intercostalis ex homine, magnitudine ovi gallinacei.

Not. 1°. Admiratione dignum est, arteriam tam exilem in tantam molem sese potuisse extendere, id quod mihi ter, quaterve videre contigit. Juvenis erat, cujus affectum hic recito, qui à longo tempore de præcordiorum anxietate questus fuerat, & tandem summis angoribus & lipothymiis correptus, tussi molesto subitò fatis cessit.

2°. Haud minus mirabar, imò obstupescebam, Aneurisma tam firmiter, costis, & adjacentibus vertebrarum corporibus, fuisse adnatum, ut non sine malleo & cuneo, ab illis separare potuerim.

N°. VI. Capsula quadrata ex ligno indico, & in illa auricula humana, balsamo præparata, in forma sicca, cujus Arteriolæ, ad unum omnes sunt repletæ, ceraceâ materiâ rubrâ, unde totum objectum summa rubedine perfusum.

In eadem Capsula quoque videre licet hominis Venam ca-

tussen ribbige slaghader uit een mensch, in groote met een hoender ey overeenkomende.

Aanmerkt ten eerste; Dat het verwonderingweerdig is, dat soo een kleen slagaderken sig soo heeft kunnen uitsetten 't welk ik drie of viermalen gezien hebbe. Het was een jongman, wiens ongemak ik hier voorstelle, dewelke van over langen tyd geklaagt had over benautheit wegens die deelen, die het herte na by zyn gelegen, ende ten laasten door seer sware benautheyd, en moeylyke hoest aangedaan zynde, schielyk gesturven is.

2°. Ik en was niet minder verwondert, ja ontstelt, dat dit geswel Aneurisma soo vast aan de ribbens, en aan de lighaamen der wervel-beenderen was aangegroyt, dat ik 't selve niet sonder hamer, en beytelwyse Instrumenten, daar van konde scheyden.

N°. VI. Een vierkante Doos uit Indiaans hout gemaakt, en daar in het oor van een Mensch, 't welk hard gebalsemt is, en wiens slag-aderkens tot een toe, vervult zyn met een rood-wassige stoffe, waar door het geheele voorwerp gants root is geworden.

In deselve Doos kanmen ook zien de Holader van een Mens, voor

cavam, quatenus tribus ſuis ramis per hepar diſpergitur, ademptis, vel abruptis extremitatibus.

Nº. VII. Capſula quadrata, ut ſupra, continens Pulmonem juvenis, cujus cellulæ ad unum omnes materiâ ceraceâ albâ repletæ ſunt; & ſic videri poteſt, quæ ſit pulmonis figura, in inſpiratione.

Nº. VIII. Capſula, ut ſupra, continens infantis brachium, cum annexis ſcapula & clavicula: ſuntque omnia balſamô indurata, & à plurimis annis conſervata.

Not. 1º. Claviculam fuiſſe fractam, & denuò (poſt malam repoſitionem) in formam ſemilunarem, ferruminatam.

2º. Cute brachii aperta, conſpiciendam ſeſe exhibet Arteria brachialis, præſertim eo loci, ubi pulſum quotidie exploramus.

3º. Vaſa ſanguinea ad extremum uſque repleta, ſummam rubedinem cuti afferunt.

4º. Ungues extra cutem quidem prominent, non quod excreverint poſt mortem, uti vulgo, & perperam olim

voor ſoo veel dezelve, met hare drie takken, door de lever is verſpreyd, derzelve uiteynden afgebroken zynde.

Nº. VII. Een Vierkante Doos als vooren, en daar in de long van een jongeling, wiens cellekens, tot een toe, vervult zyn met een witwaſſige ſtoffe, en ſoo kanmen zien de ware figure van de ſtaat des longs in het inhalen des adems.

Nº. VIII. Een Doos als vooren, waar in gevonden word een arm van een kleen kind, met deszelfs ſchouder-blad, en Sleutelbeen: en zyn die al door balſamatie verhard, en van over ſeer veele Jaren ſoo geconſerveert.

Aanmerkt ten eerſten. Dat het ſleutelbeen gebroken is geweeſt, en na een qualyke herſtellinge, geneſen is in een half-manige figure.

Ten 2e. Het vel des arms geopend zynde kanmen des arms nagader zien, inzonderheid op die plaats, daarmen de pols dagelyks voelt.

Ten 3e. De bloetvaten tot het uyterſte toe vervult zynde, brengen 't vel een ſeer roode couleur aan.

Ten 4e. De Nagels ſteken wel buyten uyt, hoewelſe na de dood niet en zyn gegroeyt, gelykmen ten onreghten eertyds geloofde, ja

olim creditum, & pro certo habitum fuit, ſed propter cutis contractionem, exſiccationem & objecti indurationem, ne dicam, quod non ſolemus, ungues reſecare quum ægrotamus, & lecto decumbimus.

ja als een onwrikbare waarheyd wiert gehouden; maar wegens het intrekken, verdrogen, en verharden deſes voorwerps, om nu nog niet te ſpreken, van datmen geen nagels gewoon is te korten, alſmen ziek te bedde leyt.

Cum cutis, Pili, ut & capilli, corporis noſtri partes ſint, quæ communi vita, pariter cum corpore, fruuntur, poſt mortem, cum cæteris quoque moriuntur; id enim expertus ſum, & exploratum habeo, nam eum in finem ſæpius intravi ſepulcra, & nunquam contrarium obſervavi.

Het vel, en de hayren, zyn delen des ligchaams, dewelke een gemeen leven hebben met het geheel, en derhalven ook met de reſt komen te ſterven, want dit heb ik ondervonden, door dien ik, tot dien eynde, dikwils de graven ben ingegaan, en noyt het contrarie bevonden heb.

N°. IX. Capſula, ut ſupra, in qua reperiuntur variæ partes corporis fœtuum humanorum, ſc.

N°. IX Een doos als vooren, waar in verſcheide deelen des ligchaams van jong geboore kinderen gevonden worden.

Lit. A. Notatur Brachium cujus cute apertâ, viſui ſeſe offerunt vaſa ſanguinea per brachium diſſeminata, & repleta, Nervus item ejus & muſculi.

A. Een Armtje, wiens vel geopent zynde, gezien werden de vervulde bloetvaten, die daar door verſpreyd zyn, ook deszelfs zenue en ſpieren.

B. Pes Infantis, eodem fere modo præparatus.

B. Het voetje van een Kintje, by na op dezelve wyſe toebereyt.

C. Pes fœtus humani, per cujus cutem apparent vaſa ſanguinea repleta.

C. Een Kinder voetje, door wiens vel haar vertoonen de opgevulde bloetvaten.

D. Portio Dorſi fœtus humani

D. Den rugh van een Kintje, met

mani cum ſcapulis, in mumiam à me redacta.

N°. X. Capſula, ut ſupra, in qua reperiuntur tres Renes humani biſecti, in quibus productiones Pelvis, ut & Papillæ renales comparent; cum autem Arteriæ ſint repletæ, ſumma rubedine perfuſi ſunt Renes.

In medio hujus Capſulæ viſui ſeſe exhibet Renis humani portio, cujus arteriolæ, ut & ductus urinarii papillam conſtituentes, in totum ſunt repleta.

A latere conſpicitur quoque Ren humanus extabefactus, cujus productiones Pelvis extra renis ſubſtantiam ita propullulant, ut pelvis ipſa videatur tripartita: ureter quoque ita dilatatus, ut digitum minorem fere admittat.

N°. XI. Capſula quadrata ut ſupra, in qua reperiuntur varia puerorum inteſtinula, & inter cætera videre licet portionem inteſtini cæci cum appendicula eius, idque e fœtu humano, ut diverſitas appareat inter hoc objectum, deſumptum ex fœtu, & illud quod deſumitur è corpore adulti.

N°.

met de ſchouderbladen, tot een mumie van my toebereyd.

N°. X. Een Doos, als voren, waar in gevonden worden drie Menſche Nieren, die door geſpouwe zyn, in dezelve vertonen haar de uitzetſels, of takken van 't bekke, en de Nier-tepels; nadien de ſlagaderen vervult zyn, zoo zyn deeze Nieren ſeer root van couleur.

In 't midde van deze Doos komt ons te voorſchyn een ſtukje van een menſche Nier, wiens hart-of ſlag-aderkens, en pis-canaaltjens, (die de tepelkens maken) geheel en al vervult zyn.

Aan de zyde van deze doos doet zig ook mede op een menſche Nier, dewelke uitgedroogt is, deszelfs uitzetſels (productiones) van 't bekke puylen ſoo buyten de Nier uyt, dat het bekke ſelfs drievoudig voorkomt: ook is de piſleyder ſoo ſeer verwydert, datmen 'er by na een pink in kan ſteken.

N°. XI. Een vierkante doos met verſcheide darmtjens van kleene Kinderen; onder alle meede een deel van den blindem darm, met deszelfs aanhangſel, en dat van een jong gebore Kintje, om alſoo het onderſcheyd te zien, die daar is tuſſen dit voorwerp in een jong gebore Kint, en dat van een bedaagt Menſch.

N°.

N°. XII. Capſula, ut ſupra, in qua comparet coli humani portio, cujus arteriæ mirum in modum ſunt repletæ ceracea materia rubra, ne appendiculis quidem pinguibus coli exceptis.

N°. XIII. Capſula ut ſupra, in qua duo objecta, quorum

1. Cranii humani Portio, cum dimidia parte oſſium faciei, in quibus videre eſt primò Antrum, vulgo Higmori dictum, quia ab illo primum delineatum.

2. Foramen, qua communionem habet antrum cum naſo in utroque latere.

3. Membranulam vel perioſtium, antrum interne ſuccingens, per quam membranulam diſſeminantur arteriolæ repletæ, unde rubedine imbuitur dicta membranula, quæ telæ aranearum inſtar tenuis.

4. Ductum lachrimalem oſſeum, cum ſua membranula (quâ interne, obducitur,) quæ valde quoque rubra eſt ob eandem ſupra dictam repletionem.

5. Utrumque os ſpongioſum narium unius lateris, ſc: ſuperius

N°. XII. Een doos als vooren, waar in ons voorkomt een ſtuk van den colyk-darm, wiens hartaderen wonderlyk vervult zyn, en dat met een rood-waſſige ſtoffe, zelfs die vette aanhanghſels van deſe darm niet uitgezondert zynde.

N°. XIII. Een vierkante Doos, als vooren, waar in bewaard werden twee voorwerpen, waar van het

1e. Is een ſtuk van 't beene of doodts-hoofts herſſen-Pan, met een gedeelte van dat van het aangezigt. Waar in men zien kan ten 1e. de ſpelonke van Higmorus, alſoo geheten, om dat Higmorus die eerſt afgebeelt heeft.

2e. Het gat, of opening, waar door deſe holligheit, met dat van de neus gemeenſchap heeft aan beyde zyden.

3. Het vlieſken, of beene vlieſken, 't welk de ſpelonke van binnen bekleet, waar door heen ſeer veele opgevulde ſlagaderkens paſſeren; waar door ook dit vlieſken root is geworden, en is het zelve ſoo fyn als ſpinnerag.

4e. De beenige trane-weg, met deszelfs vlieſken, waar mede deſe weg of canaal, bekleet is van binnen, mede ſeer rood van wegen het opvullen der bovengezeyde ſlaghaderkens.

5e. Beyde de ſponcieuſe beenderen van de neusgaten, van eene ſyde,

superius & inferius cum suis involucris, ob eandem causam rubedine imbutis.

6°. Ductum Eustachianum.

7°. Ossis frontis cavitatem, tenuissima membranula quoque obductam, quæ non minus rubicunda, quam in supra dictis.

8°. Communicationem hujus cavitatis ossis frontis cum naribus, id quod hic luculenter scilicet conspiciendum præbet.

9°. Alteram portionem cavitatis cellæ equinæ, cum sua membranula interna, per quam quoque repunt vascula sanguinea ut supra.

10°. Infundibulum in medio cellæ equinæ, cujus cavitas reservata, & adhuc aperta est, sicuti in vivo homine.

In altero objecto demonstratur nobis calami scriptorii latitudine, ante meatum auditorium osseum

1°. Condyloidei processus maxillæ inferioris locus, ubi sese applicat cum sua cartilagine mobili, scilicet supra basin ossis sigomatici, ubi adhuc ligamentorum reliquiæ superstites sunt.

N°.

de, namentlyk het bovenste en onderste, met derselve bekleetsel, om deselve reden ook rood van couleur.

6e. De Eustachiaansche Canaal.

7e. De holte van 't voorhoofts been, al mede bekleet van soo een fyn vliesken, 't welk niet min rood is, als de bovengemelde.

8e. De gemeenschap van dese voorhoofts beens holte met de neusgaten, is hier seer klaar te zien.

9e. De helft van de holte van de Paarde zadel met dessels inwendig vliesken, waar door heen ook de bloetvaetjens lopen.

10e. De treghter (in 't midden van de Peerde zadel) wiens holligheyd bewaart en nog open is, gelykse in een levendig mensch haar opdoet.

In het tweede voorwerp word ons getoont, een schryfs-pens breete, voor het benig deel van het gehoor gat.

1e. De plaatse, daar het kneukel-wyse uitsteeksel van de onderste kaak zig komt te zetten, met deszelfs beweeglyke kraakbeen; namentlyk boven de grond van het juk been, alwaar de overblyfzelen der banden nog overig zyn.

N°.

N°. XIV. Capsula ut supra, & in ea.

1°. Portio thoracis pueri, ita præparata, ut vasa intercostalia, eorumque reptatus, luculentur videri possint; præterea membranâ Pleurâ ex parte elevatâ, membrana cellulosa, & sub illa, periostium, sese videnda exhibent.

2°. Os Pectoris Infantis, cum annexis partibus cartilageneis costarum, ut & vasa intercostalia, nec non mammaria interna.

3°. Portio Thoracis cum adherente brachio & scapula, per quæ vasa sang: ubertim disseminantur.

N°. XIV. Een doos als voren, en daar in

1. Een stuk van de borst van een kint, soodanig toebereyd, datmen klaarlyk zien kan de tussen-ribbige vaten, met haren cours: Daar en boven sietmen ook (dit vlies wat opgelight zynde) het celluleuse vlies, en daar onder nog het benevlies.

2e. Het borstbeen van een kint, met de aangeheghte kraakbeenige deelen der ribbens ook de tussenribbige en inwendige mam-takken.

3e. Een stuk van de borst met den arm, en schouderblad, waar door heen overvloedige bloetvaten passeren.

ASSER PRIMUS.

N°. XV. Capsa, ut supra, continens uterum Puerperæ, a multis annis à me conservatum.

Not. 1°. Quantus sit Uterus post 14 dies à puerperio, hic videri potest, ut & mutatio situs ovi-ductuum, Ovariorum, & ligamentorum quæ tempore gestationis, (propter extensionem fundi uteri) longius à fundo distant.

De Eerste PLANK.

N°. XV. Een doos als vore, en daar in de Lyf-moeder van een Kraam-vrouw, van over veele Jaren, van my bewaart.

Aanmerkt ten eersten, Hoe groot de Lyfmoeder nog is in een Kraamvrouw van 14 dagen, als mede het veranderen van plaats der eyer-stokken, eyer-wegen, en banden, dewelke ten tyde des dragts (wegens het uitzetten van den bodem des Lyfmoeders,) verder van haar grond afstaan.

2°. Vesica Urinaria hic valde exigua comparet, utpote tempore mortis evacuata, & postea à me non inflata.

3°. Os uteri per quatuordecim dies, post partum, valde patulum remansit, sicuti adhuc apparet, & sæpius in puerperis contingit; ita ut male sibi prospiciant Puerperæ, quæ justó citius conclavia relinquunt, quo pacto uterô nondum clausô, aëri frigidiori uterum exponunt.

N°. XVI. Capsa, ut supra, in qua duo objecta, quorum

1°. Gallinæ Ovarium cum annexo utero.

Not. Inter ova (seu potius ovorum vitellos) qui ceraceâ materiâ flava sunt repleti, reperitur una atque altera membrana, infundibuli instar cava, è quibus unum atque alterum ovum maturum decidit in uteri cavitatem, dicuntur que membranæ superstites, Calices, ab excellentissimo, Anatomico Regnero de Graef, qui dum viveret, mihi fuit conjunctissimus ante annos 50 & quod excurrit.

N°. XVII. Capsa quadrata, ex ligno indico, ut supra confecta, in qua reperitur stomachus

Ten 2ᵉ. De pis-blaas is in dit voorwerp heel kleen, wegens het lossen des waters in 't sterven, en datse na heen van my niet en is opgeblasen.

Ten 3ᵉ. De mond van de baarmoeder is 14 dagen na de verlossinge seer wyt open-staande gebleven, gelykse nog is, 't geen ook dikwils in de Kraamvrouwen gebeurt; so dat sy haar niet wel en beraden, die al te vroeg haar kamers verlaten, waar doorse de mond des baarmoeders nog niet wel gesloten zynde, deselve aan de koude lugt bloot stellen.

N°. XVI. Een doos als voore, waar in twee voorwerpen gevonden werden, waar van het

1ᵉ. Is een Eyerstok, en Lyfmoeder van een Henne.

Aanmerkt. Onder de eyeren (of liever dooren van eyeren) die met geel was opgevult zyn, werd 'er een of twe holle vliesen gevonden, gelyk een tregter, waar uyt de doren zyn komen te vallen in de Baarmoeder, en werden dese nageblevene holle vliesen kelkjens genoemt, van den uitstekende Ontleder Regnerus de Graef, dewelke my als een boesem-vrind is geweest over 50 en meer Jaren.

N°. XVII. Een vierkante doos, van Indiaans hout gemaakt, als voore, waar in gevonden word de Maag van een Schaap, seer cierlyk toe-

chus ovinus, nitidiſſime præparatus; ſcilicet omnes arteriæ non ſolum ſunt repletæ, verum etiam IV ſtomachi partes, nempe venter primus, Reticulum, Omaſus, ut & Abomaſus videri poſſunt.

N°. XVIII. Capſula, ut ſupra, & in illa fœtus ſeptimeſtris Balſamo præparatus & induratus, & à plurimis annis conſervatus.

Not. 1°. Caput, ut & artus, detruncata ſunt.

2°. Arteriis omnibus repletis, & ſternô elevatô, in conſpectum veniunt Cor, Pulmo, ut & Thymus. Abdomine aperto, hepar, ſtomachus, inteſtina, ut & veſica, arteriæ umbilicales, ſcrotum, necnon Penis conſpici poſſunt, idque in proprio & naturali ſitu.

N°. XIX. Capſula, ut ſupra, in qua conſervantur Thoracis diverſæ partes, idque è corporibus fœtuum humanorum, inter illas, quæ Lit. A. notata, videre licet ſoboles arteriarum mammariarum internarum, decurrentes per ſpatia intercoſtalia, quæ tandem cum arteriis intercoſtalibus, ex arteriæ magnæ trunco oriundis, uniuntur & inoſculantur.

Lit.

toebereyd: namentlyk alle de ſlagaders en zyn niet alleen gevult, maar ook kanmen zien deſſelfs IV deelen als eerſte Maag, het Nett, den Omaſus, en Abomaſus.

N°. XVIII. Een doos als vooren, en daar in een gebalſemt, en hard gemaakt kintje van 7 maanden dragts, 't welk ſeer veele jaren van my is bewaart geworden.

Aanmerkt ten eerſten. Het hoofje en uiterſte ledematen zyn 'er afgenomen.

Ten 2e. Alle de ſlagaderen gevult, ende het borſtbeen opgelight zynde, komen ons in 't gezighte het Herte, de Longe, en Sweſerik. Den buyk geopent zynde kanmen zien de Lever, Maag, Darmen, en Blaas ook de navels ſlagadederen, het ſakxken, en roede, en dat alles in zyne natuurlyke en eyge plaats.

N°. XIX. Een doos als voorē, waar in bewaart worden verſcheyde ſtukken van de borſt, en dat van jonge gebore kinderen, onder dewelke men kan zien, (met de letter A getekent) de uitſpruytſelen vande inwendige mam-takken, lopende door de tuſſenribbige ſpatien, die haar ten laaſten komen te vereenigen met de tuſſen-ribbige ſlaghaderen, dewelke haren oorſpronk hebben uit de ſtronk vanden groote ſlagader.

Let.

Lit. B. indigitat portionem Thoracis, cujus membrana pleura ex parte à ſubjecta cellulosa & perioſtio coſtarum ſeparata eſt.

Lit. C. portio Thoracis, cum annexa portione Diaphragmatis, in quo duo occurrunt aperturæ, pro tranſitu æſophagi, & venæ cavæ. à latere dictorum foraminum in conſpectum quoque venit exigua portio Arteriæ magnæ.

N°. XX. Capſula, ut ſupra, continens varias portiones funiculi umbilicalis, cum & ſine nodis.

Inter omnes illas una N°.I. notata, quæ gaudet nodo prodigioſo: ſuntque nodi nil, niſi errabundi reptatus vaſorum umbilicalium, nodum, ob incraſſationem, repræſentantes & mentientes.

N°. II. Funiculi umbilicalis portio, ex fœtu vaccino, conſtans ex duabus arteriis, totidemque venis, ſecus ac in homine, in quo una tantum arteria, & duæ Venæ concomitantes reperiuntur. Huic objecto cohærent quoque duæ arteriæ umbilicales, ut & veſica.

N°. XXI. Capſa, ut ſupra, in qua inveniuntur placentæ Ge-

Let. B. Vertoont ons een gedeelte van de borſt, wiens borſtvlies (pleura) ten deele van 't ondergelege celluleus vlies, als mede van het ribbe vlies, afgeſcheyden is.

C. Een gedeelte van de borſt, waar aan nog vaſt zit, een ſtuk van 't middel-ſchot, met twee gaten doorboort, tot paſſage van de ſlok-darm en hol-ader: aan de zyde deſer twe gaten komen ons mede voor, een kleene gedeelte van de groote ſlagader.

N. XX. Een doos met verſcheyde gedeeltens van de navelſtreng, waar van ſommige met, andere ſonder knopen zyn.

Onder alle deſe is er een getekent met N°. I. Dewelke beſet is met een knoop van monſtreuſe groote: en zyn de knoopen niet anders als dwaal-kourſſen van de navelvaten, dewelke door haare verdikkinge, knoopen verbeelden.

N°. II. Een gedeelte van de Navel-ſtreng uit een Kalf, beſtaande uit twee aderen, en twee ſlagaderen, contrarie in die der menſen, waar in men maar eenen ader, en twee ſlagaderen ontmoet. Aan dit voorwerp zitten nog vaſt twee navel-ſlag-aderen, en ook de blaas

N°. XXI. Een doos als vore, met twe nageboortens van twelingen,

Gemellorum fœtuum humanorum, quorum membrana Amnios in duas partes à me est divisa, id quod nonnunquam à natura (fœtu vivo) factum, offendo. Hinc forsan suspicati sunt Anatomici, & quidem non infimi subsellii inter Chorion & amnium peculiarem vel tertiam in homine reperiri membranam, quam Alantoidem nuncuparunt.

gen, welkers water-vlies (amnios) van my in twe delen is gespouwen, 't welk somtyts ook wel van de natuer voortkomt, in een levendig kint. Hier van daan komt het mogelyk, dat veele ontleders gewaant hebben, en wel zelfs, van die van de eerste rang, dat 'er tussen de Chorion, en Amnium, nog een derde vlies geplaast was, 't geene sy het pis-vlies noemden.

Has duas placentas à se invicem separavi, id quod facile contingit, si quis inconsultò illas arripiat, præcipuam enim inter se habent unionem, membranarum dictarum, ut & vasculorum contiguitate, non autem vasorum, sang:, inosculatione; ita ut facile a se invicem recedant, quemadmodum duæ adstantes plantæ gramineæ, cum è terra eruantur.

Deze twee moerkoeken heb ik van den anderen gescheyden, 't geen gemaklyk geschied, wanneer ymand dezelve onvoorzigtig aangrypt, want de voornaamste vereeninge hebbense door de geseyde vliesen, en aanklevende bloetvaatjens, en niet door mondelinge vereeniging, soo datse ligt wyken, gelyk twee byeenstaande gras-planten, wanneer die uit de aarde gerukt werden.

N°. XXII. Rupes confecta, ex calculis alterius Rupis, coralliis albis, Arteriis, ceracea materia rubra repletis, & sic corallia rubra mentientibus circum tectis.

N°. XXII. Een rotse gemaakt uit stukken van andere rotsen, witte coralen, en rode opgevulde slagaderen, dewelke daar door heen gevlogten zynde, roode coralen komen te verbeelden.

Hæc Rupes, pedamento Cedrino imposita, in sui medio concavo continet Phialam magnam cryst: liquore repletam, continentem infantis hepar, per cujus superficiem occur-

Dese Rotse op een pedestal van Cederhout geplaatst zynde, onthoud in dessels holte een groot crystallyne vles met vogt, en daar in werd gevonden de lever van een Kint, door wiens opper-vlakte soo seer

currunt vaſcula repleta, & tanto quidem numero, ut totum hepar, ſumma rubedine ſuperbiat.

Supra operculum ſericeum dictæ Phialæ, reperitur alia exigua rupes, è qua emergunt vaſa ſang: repleta, ex hepate, & aliis partibus corporis deſumpta, corallia rubra erecta repræſentantia.

N°. XXIII. Pedamentum ex ligno Cedrino confectum, & ſupra illud Rupes, Vaſis ſanguifluis repletis abundans, in cujus medio concavo Cor hominis, cum ſuis truncis abſciſſis.

Not. 1°. Cor Balſamo eſſe induratum, & rubedine præditum, propter Vaſorum, ſang: repletionem.

2. Cor naturalem retinuiſſe formam, exceptô, quod utraque cavitas ſimul cum auriculis repleta eſt materia ſæpius dicta: id quod in ſtatu vivo non fit.

3°. Venas aliquot emergere ex auricula dextra, hic luculenter videri poteſt; ita ut non omnes ex coronaria producantur, ſicuti olim creditum fuit.

4°. Quomodò Arteria pulmo-

ſeer veel bloetvaten gezien worden, dat de geheele lever beſonder rood ſigh op doet.

Boven op het Dekſel van dit glas, met ſyde bekleet zynde, wert gevonden nog een tweede kleen rotsje, waar uit voortkomen opgevulde ſlaghaderen, ſo uit de lever als andere deelen, verbeeldende roode opſtaande korale takken.

N°. XXIII. Een Pedeſtal van Cederhout gemaakt, en daar op een rotsje met ſeer veel opgevulde bloetvaten, in wiens midden uitgeholt zynde, geplaaſt is 't hart van een menſch, met deſſelfs afgeſneden ſtronken.

Aanmerkt ten eerſten, dat dit hart door het balſemen hart gemaakt, en rood is geworden, door de opgevulde bloetvaten.

Ten 2. Dat het hart ſyne natuurlyke forme heeft behouden, uitgezondert dat beyde de oorkens te gelyk met de twee holligheden van 't hart te ſamen zyn vervult, 't geene in een levendig mens noyt geſchiet.

Ten 3. Kanmen hier ook klaar zien, dat 'er uit het reghter oorken eenige aderen ſpruyten; ſoo dat niet al de bloetvaten voortkomen uit de kroon ader, gelykmen voorheen gelooft heeft.

4. Op wat wyſe des longs-ſlagader, in de long komt, na deſſelfs ver-

monalis pulmonem ingrediatur post suas divaricationes, hic quoque apparet.

5. Arteriæ magnæ truncus, cum tribus suis ramis, sursum spectantibus, ut &

6. Portio æsophagi, & Asperæ arteriæ, dictis tribus ramis adstantes, oppidò quam bene oculos incurrunt.

7. Venæ cavæ Truncus ascendens & descendens, cum sint repleti, materia supradicta, velut in statu vivo, videri potest illarum continuatio, & quod auricula dextra propter ejus capacitatem maximum sit sanguinis receptaculum, & contra auricula sinistra.

8. Quo modo, & quo loco, vena Azygos ex trunco Venæ cavæ ascendente oriatur, hic quoque apperet.

9. Vera forma auricularum Cordis visui hic etiam occurrit.

N°. XXIV. Phiala in liquore continens funiculum umbilicalem, cum exigua portione placentæ uterinæ, cujus margini connectebatur crus fœtus humani. vid. Tab. 1. Fig. 2.

Nullus equidem dubito, mirum quibusdam visum iri, hunc ca-

verdeelinge, komt ons hier ook te voren.

5. De stronk vande grote slagader, met syne drie opwaarts gaande takken, als mede ten

6. Een gedeelte van den slokdarm, en longe-pyp, staande digt by de driegezeyde takken, die hier seer wel zyn te zien.

7. Den op- en neergaande stronk van de hol-ader, met meermaals gezeyde stoffe opgevult zynde, kanmen haare continuatie, als in staat van leven zien; als mede dat het reghter oor, wegens des zelfs ruymte, een groote ontfanger des bloets is, contrarie dat van 't linker oor, dat zeer kleen is.

8. Hoe en op wat plaatse, de weergalose ader (vena Azygos) uit de stronk vande opgaande holader voortkomt, zulkx kanmen hier ook zien, en van gelyken.

Ten 9: De ware forme der ooren van het herte.

N°. XXIV. Een vles met vogt, en daar in een navelstreng, met een kleen stukje vande nageboorte, aan wiens rand gehangen en vastgezeten heeft, een been van een kint, ziet Tab. 1. Fig. 2.

Ik en twyfele niet, of het zal zommige wonderlyk voor komen, die

casum legentibus : sc: mulier quædam in platea Harlemensi degens, cum anno præterito fœtum vivum, robustum, & bene formatum, in lucem edidisset, à latere placentæ seorsum adhærebat, crus foetus humani, sicuti sculptor hic expressit Tab. 1. Fig. 2.

Præterea ubi funiculus umbilicalis Placentam intrat, adhærebat, vel affixum erat Atheroma ingens, uti ex fig. annexa quoque liquet.

Not. quoque 2°. Hocce crus constare ex osse femoris, extremo pede, & tribus digitis copiosa pinguedine obsitis, absque ullis musculis.

3o. Ossa in totum osse cava, fistulosa, substantiâ admodum tenuia, absque osseo-spongiosa substantia interiore, in utroque extremo.

Memini me ante annos 50 dissecuisse cadaver cujusdam ovis, ex cujus Collo pes integer excreverat, in cujus pedis cavitate, nullis musculis etiam instructi, nil osseo-spongiosæ substantiæ invenisse, & loco musculorum totus pes pinguedine erat obsitus.

N°. XXV. Pueri stomachus gossypio repletus, & ita præparatus, ut vivi speciem, repræsentet. AS-

die dit geval komen te lesen Nam: een zekeren vrou op de Haerlemmerdyk wonende, verloste voorlede jaar van een sterk, gezont, en wel gemaakt kint, aan den rand van de moer-koek hing apart nog een kints been, gelyk den plaatsnyder hier ook afgebeelt heeft. ziet Plaat. 1. fig. 2.

Daar en boven, ter plaatse, daar de streng de moer koek raakt, of sig vastmaakt, daar had zig ook een geswel (atheroma) vastgeset, gelyk uit dese fig. blykt.

Aanm: ook ten 2e. dat dit been bestaat uyt een dybeen, voet, en drie toonen met seer veel vet beset, sonder eenige spieren.

3e. Dat de beenderen, geheel en al hol zyn, fistuleus, van wesen seer dun, en sonder enighe sponcieus-beenige substantie aan byde de uiteynden.

My heugt, dat ik over 50 jaren, een schaap geopent hebbe, uit wiens hals een geheel been uitgegroeyt was, in wiens beens holte ik mede gants geen sponcieus-benige substantie en hebbe gevonden, ook gants geen spieren, maar in dese hare plaatse, was het been beset met vet.

N°. XXV. De maag van een jonge, met catoen opgevult, en soo toebereyd, dat het 't leeven zelfs komt te verbeelden.

De

ASSER II.

Nº. XXVI. Sepulchrum, seu Tumba, confecta ex frustis rupis, ossiculis puerorum, & vasis sanguifluis, quæ corallia rubra mentiuntur, & ex rimis rupis emergere videntur.

Operculum, ceu janua hujus sepulchri est suprema pars cranii infantis, per cujus cranium plurimæ repunt arteriolæ repletæ.

Interior ejus superficies adhuc dura matre, ceu pericranio interno tecta, plurimis superbit arteriis repletis; & in cujus medio quoque occurrit Falx, idque in statu naturali, ne arteriolis quidem per illam decurrentibus, destituta.

Ex falce dicta emergit, contra naturæ leges, tenuis productio membranacea, nervi instar teres.

In illo objecto sinus falciformis remansit apertus. Hanc Tumbam occupat sceleton fœtus humani immaturi septem fere mensium nitidissimum; in ejus dextra continetur sceleton muris artificiose, & nitide præparatum, cujus pedes anteriores arripere videntur membranas quas-

De tweede PLANK.

Nº. XXVI. Een Grafstede, of Tombe, gemaakt uyt stukjens van Steenrotsen, witte beenderkens van kinderen, en bloetvaten, roode coralen verbeeldende, en als uit de scheuren van de Rots voortkomende.

De deur of ingang van 't Graft is het bovenste van de herssen panne van een kind, door wiens herssen panne vlies veele vervulde slagaderkens loopen.

Dessels inwendige oppervlakte is nog met het harde harssen vlies vereenigt, waar door heen ook veele opgevulde slagaderen loopen. En in dessels midden is de seyssen (*Falx*) in haar natuurlyke staat, dessels slagaderkens niet uitgezondert zynde, dewelke daar door heen lopen.

Uyt de geseyde zeyssen komt ook voort een tegen natuurlyke uitspat van een rond en lang vliesken, als ware het een Zenuw.

In dit voorwerp is de zeysengroef open gebleeven. In de grafstede leyt het geraamte van een onvoldrage kintje van ontrent 7 maanden dragts, en is het zelve seer net en curieus: in dessels regter handje heeft het 't geraamte van een muys, 't welk mede heel konstig en net toebereyd is, en schynt met dessels voorste pooten aan te grypen eenige vliesen, waar door heen een hoop op

quasdam, per quas repunt vasa sang: repleta, mirum in modum, & turmatim decurrentia. Idque a me factum puta, ne videantur otiari cujuscunque generis objecta, quæ apud me conservantur, & sic in spatio exiquo multa cumulantur.

opgevulde bloetvaten zelsaam komen te passeren; en is zulkx van my aldus toegestelt, op dat de voorwerpen, van wat geslagte die ook zouden mogen zyn, by my in bezighyd zoude gevonden werden. Als mede ten eynde ik in een kleen bestek veele zaken by een zouden hebben.

Supra Tumbam, cor Pueri, Balsamo præparatum, & induratum, situm est, cujus truncus arteriæ magnæ, tam ascendens, quam descendens, non solum superstites sunt, verum etiam trunci Arteriarum & pulmonalium, ut & venæ cavæ ascendentis, & descendentis, ne venæ azygos quidem trunco neglecto.

Boven op de Grafstede is geset een hart van een kint, 't welk gebalsemt en verhard is toebereyd, wiens stronk van de groote slagader, soo op, als nedergaande, niet alleen nog overig zyn, maar ook die van des longs ader, en slagader, ook van de op en nedergaande stronk van de holle ader, en die van de weergalose zelfs niet verwaarloost zynde.

Inter ramos trunci ascendentis innititur sinistro brachio sceleton immaturum quatuor circiter mensium, dextra continens Ramusculum Arteriæ Pulmonalis repletum, & tam arteficiose præparatum, ut ramusculi tenuissimi conspici possint. Caput autem cœlum versus conversum, admiranda Dei opera demonstrare videtur.

Tusschen de takken van de opgaande stronk, leunt het geraamte van een onvoldrage Kintje, van ontrent 4 maanden dragts, en dat op desselfs armtje, houdende in zyn rechter handje, een kleen takje van de longs slagader, 't welk opgevult, en soo konstig is bereyd, datmen de seer dunne takxkens daar van zien kan. Het hooft ten hemel opwaarts gewend zynde, verbeelt het Gods wondere werken te willen vertoonen.

No. XXVII. Phiala sicca, in qua visui sese offert superior portio cutis capitis, è fœtu humano,

No. XXVII. Een droog glas, met een gedeelte van 't vel, van 't opperste des hoofts, van een jong Kintje,

mano, quæ propter vaſorum ſang: repletionem rubicundiſſima : ita ut verum locum & reptatum præcipuorum & minutiſſimorum vaſorum, ut & illorum inoſculationes arteriarum cum arteriis in utroque latere conſpici poſſint.

Operculo hujus Phialæ impoſita eſt exigua rupes, interpoſitis vaſis ſang: corallia rubra repræſentantibus, & inter illa varia cutis humanæ fruſta, è capite deſumpta, quorum ſuperficies interior gaudet vaſculis ſang: minutiſſimis, muſci tenuiſſimi ſpeciem referentibus; ſuperficies verò interior pinguedine adhuc obſita, vaſculis gaudet millenis, diverſo & ſerpentino reptatu decurrentibus.

N°. XXVIII. Phiala cryſtallina ſicca & in ea Vituli ſplen, in quo luculenter videre licet, quid ſit de vena ſplenica vitulina, ſc: quomodo illa, quamprimum lienem intravit, ſtatim poroſum & foraminulentum fit, & paulò penitius, in fibras, tandemque in nihilum redigitur, ita ut loco ramorum venarum, nil niſi ſulci cavernoſi appareant.

Operculo quoque impoſita eſt

Kintje, het welke, wegens de opvullinge, ſeer rood voorkomt: ſoo datmen de ware plaats, en cours, van de voornaamſte en allerkleenſte takjens, als mede hare mondelinge vereeningen wederzyts zien kan, nam: ſlagaders met ſlagaders.

Op de mond van deſe vleſ: is geſet een kleen rotsken, doorvlogten met opgevulde bloetvaten, rode coraalen verbeeldende, en tuſſen deſe wederom, verſcheyde ſtukken van 't vel van 't hooft van een mens, welkers oppervlakte van ſeer veel hele klene bloetvaatjens voorſien is, die haar als ſeer fyne mos vertonen. De inwendige oppervlakte is nog met vet bezet, en door weven met duyſende van bloetvaatjens, die verſcheydentlyk, en ook ſlangswys lopen.

No. XXVIII. Een drooge criſtallyne vles met een milt van een Kalf, waar in men klaarblykelyk zien kan, wat van ſyne ader zy, nam: hoe dezelve, in de milt komende aanſtonds poreus, en doorgaat word, en een wynig verder geavanceert zynde in draden, en eyndeling gants vernietigt word: ſoo dat in plaats van aders takken, alleen hollen groeve haar opdoen.

Op deſſelfs mond is mede een rot-

eſt Rupes parva, in cujus cavo continetur fruſtum lienis vitulini, ut magis pateat, quid ſit de ſupra dictis, & quid de fibris lienalibus vitulinis, eum in finem tantum inſervientibus, ne lien vitulinus in majorem molem ſeſe extendere poſſit, ob concitatiorem & uberiorem ſanguinis arterioſi impulſum, id quod in homine locum non habet, quia lien humanus gaudet vena lienali, arteria comitante ad ultimum extremum, idque pari paſſu.

Itaque hallucinantur homines, qui lienem humanum ſimilem ſtatuunt vitulino, & fibras transverſas, in liene vitulino pro nervis habent. Non minus quoque errant, qui lieni attribuerunt glandulas, & cellulas; id autem luculentiſſime omnibus, qui me conveniunt, à vero alienum eſſe, demonſtro. Itaque, quicunque de liene ſermonem vult habere, ejuſque conſtitutionem veram exhibere, non debent vitulorum, ſed hominum lienem arripere.

Et quam perverſe quoque judicarint de ita dictis glandulis lienalibus, uberrime olim oſtendi, & poſthac novam delinea-

rotſe geſet, in wiens holte onthouwen word een ſtuk van een Calfsmilt, op dat het te klaarder zoude blyken, 't geen hier te voore gezegt is, als mede wat 'er te houden is van de milts draden der Calveren, dewelke alleen maar dienen, dat de milt door ſterke aandrang van 't ſlagaderlyke bloet haar niet en zoude boven maten uitzetten; het welke in den menſch geen plaats en heeft, om dat deſſelfs milt niet alleen een ſlag- maar ook een gemene ader heeft, dewelke den ſlagader byblyft, tot het uyterſte van de milt, en dat met gelyke treden.

Derhalven ſyn die menſchen geabuſeert, dewelke de milte der Calveren, met die der menſchen gelyk ſtellen, en de dwerſſe draden, voor zenuen houden. Niet minder dwalenze, dewelke de milt klieren toeſchryven, als mede huyskens of cellekens, want zulkx toone ik aen yder, die my komt bezoeken, gants onwaar te zyn. Soo dat, al wie van de milt eenige reden wil voeren, en deſſelfs ware geſteltheyd verhandelen, die en moet daar toe geenſints de milt van Calven, maar van menſchen gebruyken.

En hoe verkeert'lyk ſy ook oordelen, van de alzoo gezeyde milts klieren, heb ik overvloedig voor heen aangeweſen, en belove nog in toekomende, zoo het God belieft, van

lineationem harum rerum me exhibiturum (volente Deo) promitto, ſicuti in hoc Theſauro 9°. nunc feci circa hepar hum: ſc: ſine ulla hepatis læſione, ſine coctione, cum & ſine induratione, abſque maceratione, & ne ulla quidem vi adhibitâ.

Tunc nemo quoque poſthac me amplius accuſabit (ſaltem admodum abſurdum eſſet) ac ſi in prætenſa excarnatione glandulas annihilem.

N°. XXIX. Pedamentum ex ligno Indico, ſupra quod poſita eſt Rupes ex ligno Indico, coralliis albis, variis vaſis ſang: &c. in ejus medio concavo poſita Phiala cryſtall: continens in liquore fœtum human: 6 circiter menſium Hydrocephalo laborantem, cum autem in liquore limpido natet, nitide occurrit dictus affectus.

Fœtus autem, cum videatur à Serpente rariore Indiæ Occidentalis, arripi, dextrâ avellere conatur ſerpentem, idque ore aperto, tanquam conſternatus & perterritus.

Supra operculum hujus phialæ quoque poſita Rupes exigua, maximam partem confecta ex variis miſeriis, corpus

van deze zaken een nieuwe afbeeldinge te tonen, gelyk ik in dit 9ᵉ. Cabinet heb gedaen, ontrent de lever, nam: ſonder eenige quetſinge des levers, ſonder voorgaande kokinge, ſonder en ook met verhardinge, ſonder wekinge in water, zonder te laten verrotten, en ook verre van eenig gewelt daar op te doen.

Als dan zalmen my in 't toekomende niet meer accuſeeren (ten minſte 't zoude heel abſurd zyn) van dat Ruyſch de klieren door het pretenſe ontvleſen, (*excarnando*) vernietigt.

N°. XXIX Een Pedeſtal uit indiaans hout gemaakt, waar op geſet is een rots van witte coralen, veele bloetvaten, enz: In deſſelfs holte vintmen een vles en daar in een kintje van ontrent 6 maanden dragts, 't welk met een water hooft, of waterzugts hooft, geboren is. En dewyle het in een heldere vogt is gelegen, zoo komt dit gebrek ſeer netjes voor.

Terwyl dit Kintje hier ſchynt als van een Weſt-Indies raar Slangetje aangegrepen te worden: ſoo verbeelt het als met eenige ontſtelteniſſe, en open monde 't ſelve van zig te weren.

Boven op het dekſel van 't glas is mede geplaaſt een kleen rotsje, meerendeel gemaakt uyt ellendige zaken, die 't menſchen ligchaam ge-

pus humanum debellantibus ſc: calculis humanis, maxillæ portionibus carie exeſis, & corruptis: Oſſiculis vario modo corruptis, & à natura expulſis. Inter calculos occurrit primô unus magnæ molis, formâ mori fructum æmulans, alter ejuſdem fere mangnitudinis, variis Tuberculis, coloris fuſci, obſitus, tertius præcedentibus major, undique quidem æqualis ſuperficiei, ſed particulâ exterioris lamellæ ablatâ, occurrit lamella gibberoſa; quartus quantumvis præcedentibus minor, agmen tamen ducere videtur, utpote unus ex illis, quorum mentio facta, & figura admiranda delineatus reperitur in obſerv. Anat: Chir. meis Tab. prima.

gewoon zyn te beſtormen, als ſtenen, ſtukken van bedurven kaken, beenderkens, die op verſcheyde wyze bedurven, en van de natuur uitgeworpen en geſcheyden zyn. Onder deſe ſteenen komt ons eerſt een voor van zonderlinge groote, van gedaante een moerbeſie gelykende, en een ander, by na van deſelve grote met verſcheyde bulten bezet, van couleur bruyn, de derde nog grooter, en wel effen van oppervlakte, maar een ſtukje van de bovenſte ſchelle afgekrapt zynde, ſoo komt ons een twede ſchelle voor, dewelke vol van bultjens is voorzien, de 4e., hoewel kleender als alle de anderen, is egter de voornaamſte, nam: een van die, waar van gewag gemaakt is in myne Anatomiſche en Chirurgiſche obſervatien. Ziet daar van de eerſte plaat. van myn Obſerv: Anat: Chir.

Circa maxillam ſupradictam conſideratione dignum id, quod ſequitur, cenſeo, ſc: juvenculæ meretricis morbo venereo laborantis, poſt ſalivationem mercurialem à Chirurgo inſtitutam, maxilla inferior carie obſeſſa, à parte laterali vacillare incœpit, itaque me, filiumque meum, ſimul cum expertiſſimo Chirurgo Petro Verduyn, arceſſi juſſit: cum autem

Ontrent de bovengemelde kaak, is 't volgende aanmerkens waardig. Een jonge en ligtveerdige Dochter met Venus ziekte beſmet zynde, wierd door een Chirurgyn gebragt tot een quylinge, door toedoen van mercuriale middelen, en na dat doen, haar onderſte kaak bedurven zynde, begon aan eene zyde te wiggelen: weshalven zy my, myn Zoon, en Meeſter Pieter Verduyn by haar verſogt te komen: en als we bevonden een groot ſtuk van de onder-

autem magnam portionem dictæ maxillæ inferioris vacillare deprehenderemus, supradictus Chirurgus portionem illam vacillantem extraxit, sed quid fit? aliquot post diebus, altera & major Portio undique etiam facile moveri poterat: hisce visis, hanc quoque extraxit Chirurgus, quo facto, vidimus hanc superiorem portionem esse maxillæ inferioris, simul cum suo processu condyliformi: nihilominus post curationem, masticationem rite peragere, & tam articulate loqui poterat, sine ullo obstaculo, quasi nihil perpessa fuisset in istis partibus.

onder kaak, los zynde, te bewegen, soo trok den voorzeyde Heelmeester dat stuk uyt. Maar wat gebeurt 'er? eenige dagen daar na, konmen ook met lightigheyd nog een grooter stuk bewegen, 't welk ondervonden zynde, soo trok den Heelmeester 't selve mede uyt, en na zulks volbracht was, bevont-men dat het 't bovenste gedeelte van de onderste kaak was, te gelyk met het kneukelwyse uitsteek (*processus condyliformis*) des niet tegenstaande, konde de lyderste, na de genesinge seer wel kauwen, en duydelyk spreken, ja ook soo wel, als of sy ontrent die deelen noyt ongemak hadde gehat.

N°. XXX. Infantis caput Osseum, cujus cranium lapideâ substantiâ variis locis obsitum.

N°. XXX. Een dootshooft van een kint, wiens bekkeneel op verscheyde plaatsen met een stenige stoffe beset is.

Not. 1°. Caput infantis indideram liquori, ad illud conservandum, qui liquor compositus erat ex variis liquoribus sc: ex spiritu Vini, Frumenti, sacchari, nec non Arach; aliquot post mensibus, observabam dictum caput osseum variis locis substantiâ lapideâ esse obsitum, id quod mihi ansam dedit illud conservandi.

Aanmerkt ten eersten. Ik hadde het hooft gestoken in een vogt, om 't selve te bewaren; welke vogt te zamen vermengt was uit verscheyde vochten, namentlyk van geest van wyn, van koorn, suyker, en ook Arach; Na enige maanden bevond ik 't hooft op verscheyde plaatsen met een stenige stoffe bezet te zyn, en zulks gaf my aanleydinge om 't selve te bewaren.

2°. Operculum hujus Phialæ,

Het deksel van 't glas, waar in dit

læ, in qua illud objectum conservatur, variis rebus petrefactis, & Lithophitis marinis obductum eſt.

N°. XXXI. Phiala ſicca, continens caput quadrupedis Americani, ab Indigenis Belgis, *Quaſt* dicti, illud autem facie, agilitate, & aſtutia ſimiæ aliquam ſimilitudinem habere obſervavi, dum viveret in ædibus meis.

N°. XXXII. Fœtus Æthiopiſſæ ſeptimeſtris circiter, in liquore conſervatus.

N°. XXXIII. Phiala in liquore conſervans infantis brachium, in cujus manu continetur portio placentæ uterinæ nitide præparata.

N°. XXXIV. Ren pueri in liq: conſervatus, cujus ſuperficies, (uti vulgo apparet) inæqualis, ſecus ac in homine adulto: huic parti ſuperiori inſidet adhuc Ren ſuccenturiatus, tanquam glans in calyce, ſecus ac in figuris variorum auctorum videre eſt, qui ſuccenturiatos a latere renum depingi curarunt.

N°. XXXV. Cutis capitis infantis, pileolum repræſentans per quam diſſeminantur Arteria

dit voorwerp bewaart word, is bezet met verſcheyde zaken, die gepetreficeert zyn, als mede met ſteen bezette zeetakken.

N°. XXXI. Een droog glas, met het hooft van een Americaans viervoetig dier't welk van de Nederlantſche inwoonders, *Quaſt* geheten is: en is het zelve wegens zyn weſens geſtalte, veerdige beweginge, en ſnodigheit, met een aap eenigſints overeen komende, gelyk ik heb bevonden, wanneer het t'mynen huyſe leefde.

N°. XXXII. Een jong gebore kintje van een Moorinne van ontrent 7 maanden dragts in een vocht bewaart.

N°. XXXIII. Een glas met voght, en daar in een Kints arm, wiens handtje een ſtuk van de nageboorte aangrypt, en is dezelve cierlyk geprepareert.

N°. XXXIV. Een Kints nier in een vogt, deszelfs oppervlakte is oneffen, en gebult, gelykſe meeſt altoos voorkomen, contrarie in een volwaſſe menſch. Op deſſelfs opperſte is nog gezeten de by-nier op de wyſe van een Aker in deſſelfs doppe, en niet gelyk verſcheyde auteuren hebben doen afbeelden, nam: aan de zyde van de nieren.

N°. XXXV. 'T vel van 't Hooft eenes Kints, als een calotmutsje toebereyd, waar door heen on-

riarum ſoboles innumeroſæ, cum autem repletæ ſint materiâ ſæpius dictâ, cutis plane rubram ſeſe exhibet.

N°. XXXVI. Pia mater humana in liquore, quæ nitidiſſime præparata, & ſummâ rubedine prædita. Quam tenuis autem illa ſit, hic videri poteſt, nam absque Vaſorum repletione illius aſpectus impoſuit olim nobis: ſc: poſt mortem piæ matris vaſa utplurimum ſanguine destituuntur, & ſic illa vaſa, colore cum ipſa membrana convenientia, conferre videntur ad illius craſſitiem, cum interim tenuiſſimæ ſit ſubſtantiæ.

N°. XXXVII. Phiala, & in ea Plantæ pedis portio epidermidis hum:, per cujus ſuperficiem internam innumeræ occurrunt abruptæ papillarum cutanearum reliquiæ, ex dicta ſuperficie propullulantes, quæ per expanſionem (uti olim dixi) cuticulam conſtituunt.

N°. XXXVIII. Portio Placentæ uterinæ, tam nitide præparata, ut luculenter videre liceat, nil glanduloſi ineſſe Placentæ in ſtatu naturali, nec ultimas extremitates vaſorum illorum circumvolutiones vaſorum eſſe, ſed contra

ontelbaar veel ſlagaderen loopen, dewelke met de dikwils verhaalde ſtoffe vervult zynde, komt ons dat vel heel root voor.

N°. XXXVI. Het dunne herſſen-vlies van een menſch, in de voght bewaard, 't welke curieus toebebereyd, en ſeer root is. En kan men hier nu zien hoe dun het is, want zonder dat de bloetvaten opgevult waren, heeft het ons voorheen bedrogen, namentlyk, nadien de bloetvaten, na het affterven, meeſt altoos ledig zyn, zoo iſt, datſe van couleur met 't geſeyde vlies overeenkomende, tot des vlies dikte 't hare ſchenen toe te brengen; daar het in tegendeel van weſen ſeer fyn en dun is.

N°. XXXVII. Een ſtuk van het oppervelletje van de bal des voets van een menſch, in vogt bewaart, uyt wiens inwendige oppervlakte ontelbare nablyffels van de vel-tepeltjens uitpuylen, dewelke het oppervelletje voortbrengen, door haar uitbreydinge, gelyk ik voorheen ook hebbe vermelt.

N°. XXXVIII. Een ſtuk van de moerkoek, 't welk ſoo curieus toebereyd is, datmen klaarlyk zien kan, dat 'er niets klierigs in een welgeſtelde moerkoek en is te vinden, nog ook dat de uyterſte uiteynden deſer vaten voor omwindingen der vaten te houden zyn, maar ter contrarie, voor ſapige,

tra en

tra, pulposas & succosas extremitates, sicuti in liene, cortice cerebri & aliis partibus.

N°. XXXIX. Phiala sicca, in qua sceleton Psittaci minoris ex Africa allati.

N°. XL. Pedamentum ex ligno indico, cui imposita est Rupes, in cujus cavo in conspectum venit Ramus magnus Arteriæ Pulmonalis, in liquore conservatus; cum autem ceraceâ mat: repletus sit, oppidò quam bene cerni possunt illius extremitates.

Præterea dicto ramo annectitur portio pulmonis, in innumeros lobulos divisa, ne adversariis dubitandi ansam præbeam, an verus sit ramus arteriæ pulmonalis, nec ne.

N°. XLI. Ovum Gallinaceum in liquore conservatum; hujus figura serpentem reptantem repræsentat.

N°. XLII. Portio Piæ Matris in liquore, cujus superficies exterior obsita variis particulis prominentibus exiguis, quas pro glandulis habuerunt nonnulli, cum autem sint diversæ formæ, & colore pinguedinem repræsentent, pro pinguedine potius illas habeo, præsertim cum inter duplicaturam

en weeke uiteynden, gelyk als in de milt, schorsse der hersenen, en andere delen.

N°. XXXIX. Een droog glas, met het geraamt van een kleen Africaaans Parkitje.

N°. XL. Een Pedestal, uyt Indiaans hout, waar op geset is een Rots, in wiens holte gevonden word een groote tak van des longs-slag ader, werdende onthouden in een glas met vogt: en dewyl deselve opgevult is, kanmen derzelver uyteynden seer wel zien.

Daar en boven is 'er nog aan vast een gedeelte van de long, het welke in ontelbare lobbekens verdeelt is, ten eynde ik de partydige menschen benemen moghte het vermoeden, of het wel een ware tak van een longs slagader is.

N°. XLI. Het ey van een hoen, in de voght bewaart; wiens gedaante of figure een kruypende slange komt te verbeelden.

N°. XLII. Een gedeelte van het dunne herssen-vlies in een vogt, wiens oppervlakte beset is met verscheyde kleene deeltjens, dewelke eenige gehouden hebben voor kliertjens, maar dewylse van verscheyde forme of gedaante zyn, en haar als vet vertonen; zoo heb ik ze liever willen houden voor vette uitpuylentheeden: te meer om dat ik in de verdubbeling van het dunne

turam piæ matris aliquoties pinguedinem invenerim.

N°. XLIII. Testiculus humanus, studio ex parte tantum dissolutus, ut in illa parte dissoluta, vasculorum tenuitas, & in parte non dissoluta vasorum reptatus vermicularis, conspici possint.

ASSER III.

N°. XLIV. Portio superior Ossis femoris vetulæ claudicantis in liq. conservata.

Not. Cum Patiens à multis annis fracturam passa fuisset, & tandem supremum diem obiisset, cadaver ejus cultro Anatomico subjecimus, & observavimus, cervicem hujus ossis deficere, & caput rursus ferruminatum parti ossis femoris decliviori, quamobrem affectum in liq. conservare mihi animus fuit, ne quis de veritate anceps hæreret. Vide ulterius, quid in Thes: VIII. super hac re scripsi, & delineari curavi.

N°. XLV. Corculum fœtus humani in forma sicca præparatum, & supra frustum rupis po-

ne herssen-vlies eenige reyse vet gevonden hebbe.

N°. XLIII. Een Testicul van een mensch, met studie van my ten dele ontwerd, om de fynheyd dezer vaten te zien, en in 't geene niet ontwert is, kanmen nu ook zien de worm-wyse voortkruypende cours derzelver.

Op de derde PLANK.

N°. XLIV. Het bovenste deel van het dybeen van een hinkende Oude Vrouw, in de voght bewaard.

Na dat deze lyderse van over veele jaren haar dy-been had gebroken, en eyndeling was komen te sterven, soo hebben wy haar doode ligchaam geopend, en bevonden, dat den gehelen hals van 't gesyde been ontbrak, endat het hooft van 't been weder vast gegroyt was op een legere plaatse van 't zelve, waarom ik dit gebrek voornemens was in de voght te bewaren, ten eynde niemand en zoude twyfelen aan de waarheyd van dit geval, verders, ziet wat ik over diergelyke gevallen geschreven, en ook heb laten afbeelden in myne voorgaande VIII. Cabinet.

N°. XLV. Het herte van een jong gebore kintje, hart gemaakt, en geset op een stuk van een rotse, waar in de ware groote, en forme

van

positum, in quo utriusque auriculæ forma & naturalis magnitudo conspici possunt.

N°. XLVI. Phiala in liquore continens magnam portionem Piæ Matris Hum., cujus arteriolæ, in totum sunt repletæ, unde summam rubedinem induit.

N°. XLVII. Portio intestini jejuni ex homine, super pedamentum exiguum, in qua juga, valvulæ conniventes, vulgo dicta, non solum in conspectum veniunt, verum etiam arteriæ per illa juga dispersæ & repletæ, ut & dicti intestini & mesenterii cellulositas membranacea.

N°. XLVIII. Quæ hic sequitur historia, adeo rara, ut captum hominis fere superet, neque aliquis facile calculum addet, nisi ipsemet propriis viderit oculis, & testimonia sequentia legerit; imo cum cl: Professore Bartholino, in tractatu suo, de insolitis partus viis, dico, me vereri, ne putent historiarum medicarum ignari, me novas fabulas narrare, cum interim vera sint, quæ profero, sc:

Anus quædam, (in insula, de

van beyde des harts ooren kunnen werden gezien.

N°. XLVI. Een glas met vogt en daar in een groot gedeelte van het dunne herssenvlies van een mensch, wiens slagaderen geheel en al vervult zynde, 't selve ons seer root voorkomt.

N°. XLVII. Een stuk van den nugteren darm op een Pedestaltje geset, waar in niet alleen alle de latwyze verheventheden, of oogluykende klapvlicsen, maar ook zelfs haare slaghaderen vervult zynde, ons voor ogen komen: als mede het celluleusige gestel van den gezeyden darm, en desselfs scheyl.

N°. XLVIII. De Historie die hier volgt, is soo seer ongemeen, dat het 't verstant van een mensch by na overtreft: ook en zal niet ligt ymand zyn zegel daar aan willen hangen, ten ware hy het zelfs met zyne oogen gezien, of de volgende getuygenisse gelesen had: ja ik zegge, met den zeer beroemden Professor Bartholinus, in syn tractaat wegens de ongewone wegen van baringen, dat de onkundige der Medicynsche Historien, zullen menen, dat ik nieuwe beuselen hier kome te verhalen, daar het ondertussen waar is, 't geen ik hier ter neder stel.

Namentlyk, een zekre Oude Vrouw

de Wester-Schelling dicta) & adhuc (ni fallor superstes,) annum agens 78, Anno præterito, vomitu per os rejecit Animalculum, caniculo simile, in quo luculenter visui occurrunt, caput, os, lingua, oculi, Pedes, Cauda, & Funiculo Umbilicali simile quid.

Dictum animalculum gratis mihi oblatum, simul cum bursula crassa, ficum rotundam & planam referente, in qua, loco secundinæ, hæsit.

Post oblationem petii ab eo, qui mihi miserat hunc partum, ut me certiorem faceret de rei veritate, & ut expiscaretur ex iis, qui interfuerant, cum eructaret illum, dicta vetula, itaque sequentes ei quæstiones transmisi, ac rogavi, ut indicaret

1°. Nomen patientis.

2°. Ætatem eius.

3°. Locum, ubi contigerit.

4°. Rationem victus ejus.

5°. Quis præsens fuerit cum per os eructaret?

6°. Quænam incommoda, ante & post rejectionem, passa fuerit?

7°. Quo in liquore conservarint post rejectionem?

8°. An

Vrouw, wonende, op de Wester Schelling, en nu nog in 't leven (soo ik meen) heeft in haar 78^e^. Jaar, voorlede jaar, een kleen vier-voetig diertje ten monde uitgebraakt, 't welk na een hontje sweemt, of gelykt, in 't welke klaar te zien zyn, het hooft, de mont, tong, pooten, steert, en iets, 't geen na een Navel-strengetje gelykt.

Dit diertje is my geschonken, te gelyk met het beursje, 't welk dik is van substantie, rond, en plat, als een vyge, waar in het in plaatse van een nageboorte heeft gelegen.

Na dit geschenk, heb ik versogt van den gever, dat hy wilde onderzoeken wat van de waarheyd van dit geval was, en dat uit de gene, die daar ontrent waren geweest, als dese oude Vrouw 't zelve ten monde uitwierp. Hier op heb ik den zender dese ondervraginge overgesonden.

Ten eersten, De naam van de lydtster.

2^e^. Haar Ouderdom,

3^e^. De plaats, daar het voorgevallen was.

4. Haar manier van leeven.

5. Wie daar present was geweest, als het uitgebraakt wierd.

6. Wat ongemak sy voor, en na, dit uitbraken, geleden had.

7. In wat vogt sy het bewaart hadden.

8. Of

8o. An magnitudo ejus jam fuerit imminuta?

9°. Et ultimo, an integumentum, quod veram repræſentat Burſulam craſſam, apertum fuerit in rejectione, an verò ſtudio cultelli vel forcipe factum?

8. Of het nu in grote vermindert was.

9e. En ten laaſten, of dit bekleetſel, 't welk een waaragtig en dik beursken verbeelt, geopent is geworden, in 't uitbraken, dan of men het met een mes of ſchaar open gedaan heeft.

Sequitur reſponſio.

1°. Nomen ejus *Grietje Willems*, uxor *Adriani de Leeuw*, piſcium venditoris.

2o. Annos agens ſeptuageſimum octavum.

3°. Habitat in Pago, qui vocatur Weſter-Schelling.

4°. Ante rejectionem appetitus non nihil erat poſtratus, & in rejectione adeò anxia, ut jam jam videretur moritura, ita ut

5°. *Jacomina Alberts*, quæ filia eſt filiæ dictæ patientis, coacta fuerit materteram ſuam ilicò advocare, ut & alias vicinas mulieres.

6. Jactaverant primo in teſtam quandam, & ex ea denuò exemptum, indiderunt Phialæ, ſpiritu vini repletæ, & tandem addiderunt, in ejus conſervationem, (uti putabant) oleum olivarum, unde jam nonnihil imminutum eſt. At-

Volght het Antwoord.

1e. Haar naam is Grietje Willems, Huys-vrouw van Adriaan de Leeuw, Visverkoper.

2e. Out agt-en-ſeventig Jaaren.

3e. Woonaghtigh op de Weſter-Schelling.

4e. Eer ſe het quyt raakte, was haar etensluſt niet groot, en in het uitbraken ſoo benauwt, datſe aanſtonts meende te ſterven, ſoo dat

5e. Jacomyntje Alberts, haar dogters dogter, haar moy en andere buren voort moſt gaan roepen.

6. Zy hadden het in een Vuurteſt geſmeten; en daar weder uitgenomen zynde, in brandewyn geleyt en ten laaſten hebben ſy 'er olyf oly bygevoeght, om (ſoo ſy meenden) 't ſelve beter te bewaren, waar door het wat is komen te verkleenen.

At-

ATTESTATIO.

Nos subscripti testamur hæc omnia hausisse ex ore patientis, nec non ex ore ejusdem mariti & aliarum mulierum, quæ cum eructaret animalculum adfuere.

ADRIANUS BYMAN.
Verbi divini Minister.
ADRIANUS KLEYN..
Prætor Substitutus.

Si quis interim fidem huic rei deneget, adeat vetulam dictam, quæ adhuc (ut puto) superstes est: ego, de veritate hujus rei dubitare nequeo, propterea quod impostores, qui hominibus imponere conantur, id lucri gratia ut plurimum faciunt; hæc autem vetula ne hilum quidem inde lucrata fuit, gratis enim mihi oblatum est.

In hoc partu, aut rejectione per os, consideratione dignum censeo, sc:, quod dictum Animalculum membris perfectis instructum, non hæserit in membranis Chorio & Amnio, sed è contrario in bursa crassa & plana, cui annexum erat Funiculo umbilicali analogum quid. Vid. Tab. II. Fig. II. & III. Quam-

ATTESTATIE.

Wy ondergeschreven getuigen, dit alles verstaan te hebben uit de mond vande Lyderse, van haar man, en andere vrouwen, die daar by of entrent zyn geweest.

ADRIAAN BYMAN
Bedinaar des Goddelyke woords.
ADRIAAN KLEIN.
Substituyt Bailjuw.

Zoo nu ondertusschen ymand aan dese zaak geen geloof wilde geven, die kan by haar gaan, dewylse (soo ik meen) nogh in 't leven is; ik kan aan dese zaak niet twyfelen, nadien de bedriegers, die de menschen willen dupeeren, zulkx merendeels doen om daar door te profiteeren: maar dese oude vrouw heeft 'er niet met alle voor gehad, maar het is my vrywilligh geoffereerd.

Ontrent dit baaren of uytwerpen door de mond, aghte ik aanmerkens waardig te zyn, namentl: dat dit geseide diertje met volmaakte leden voorzien zynde, niet gelegen heeft in de vliesen Chorion en Amnios, maar in tegendeel, in een dick en plat beurssie, waar aan het vast had geseten met yets, 't geen na een Navel-strengetje geleek. Ziet de 2de plaat. Fig. II. en III.

Hoe-

Quamvis hic videar latum campum differendi aperuiſſe, L. B. mihi tamen animus non eſt, diu in eo morari, aſſumerem enim materiam viribus meis haud æquam, nec humeri eſſent ferendo, itaque potius illud Philoſophis relinquam, utpote in rebus tam abſtruſis perſcrutandis magis verſatis.

Præterea Theſauri limites excederem, cum mihi tantum propoſuerim illa deſcribere, quæ in hoc nono Theſauro reperiuntur, eâ ratione quoque brevitati ſtudére cogor, in citandis auctoribus, qui de prodigioſo partu per os & anum ſcripſerunt, vid. Ephimerid. An°. 1. obs. 108. nec non 109. & diſſert: inaugural. Dn. Joh: Jacobi Stangii. &c.

Itaque ad ulteriorem Theſauri deſcriptionem me conferam; unicum hoc tamen, tanquam Problema proponens, ſc: utrum impoſſibile habendum, dictam burſulam cum ſuo contento, Atheroma fuiſſe? cum in confeſſo ſit, varias corporis partes repertas eſſe in ejusmodi tumoribus, immò in Theſauris meis reperiuntur, quæ

Hoewel ik hier, U. L. een ruym veld ſchyn geopend te hebben, zoo is egter myn voornemen niet om my daar in lang optehouden, want ik zoude een laſt op de ſchouderen haalen, die ik onmagtigh was te dragen; derhalven wil ik dit liever overgeeven aan de Philoſophen, dewelke meer ervaaren zyn in 't doorzoeken van geheymen.

Daarenboven zoude ik ook buyten myn beſtek gaan, nadien ik maar voorgenoomen heb, die zaaken te beſchryven, dewelke in dit negende Cabinet gevonden werden; daarom moet ik beknopt zyn in 't aanhaalen van de auteuren dewelke geſchreeven hebben van de wonderlyke baring, die door de mond en fondament zyn voorgevallen. Ziet de Ephimer: van 't 1 ſte jaar Obſertie 108, en de diſſert. van de Heer Jacobus Stangius enz.

Ik zal derhalven in de verdere beſchryvinghe van dit Cabinet voortgaan; alleen maar dit voorſtel voorhoudende, namentlyk, of het voor onmoogelyk moet werden gehouden, dat dit geſeyde Beursje met 't geen het in zigh onthoud, een pap-geſwel (*Atheroma*) geweeſt zoude mogen zyn? om dat het bekent is, dat 'er in verſcheyde deelen van 's menſchen lighaam diergelyke geſwellen gevonden werden: ja in myn Cabinetten werden

quæ hic pro Atheromate certare videntur, sc. Racemus Dentium a me in Ovario muliebri repertus, Capilli, Pili, &c.

N°. XLIX. Pedamentum ex ligno indico, supra quod positum Hepatis frustulum è corpore humano, in quo luculentissime apparet apperentia nova, de qua paulò inferius.

N°. L. Pedamentum ex eodem ligno, in cujus medio comparet Brachium fœtus humani immaturi balsamo conditum & induratum, in cujus pugno continetur fasciculus Pilorum, variis locis substantia lapidea, Lithophyti instar, obsitorum.

Dictum fasciculum per vias urinarias rejecit Matrona quædam, simul cum purulenta materia; an ex Atheromate Vesicæ in Abscessum converso? Vid. Tab. II. Fig. 1.

Circa Cubiti flexuram reperitur fasciculus Pilorum humanorum in Atheromate Omenti cujusdam mulieris, post mortem à me inventus & descriptus in Observat. meis Anatomico-Chirurgic.

A lateribus hujus pedamenti com-

den ook verscheide zaaken gevonden, die daar voor opkomen, als een reye menschen tanden in ballekens of eyer stocken der vrouwen, hooft-hayren, ook gemeene hayren, en andere zaaken meer van my gevonden.

N°. XLIX. Een pedestal van indiaans hout, waar op geset is een kleen stuckje van de Lever van een mensch, waar in een nieuwe verschyningh te voore komt, waar van ik een weinig verder gekomen zynde, breeder zal verhandelen.

N°. L. Een pedestal van 't zelve hout, waar op geset is een Armtje van een onvoldrage vrught, gebalsemt en hard gemaakt, in wiens vuyst onthouden werd een bondelke mensche hayr, 't welke op verscheide plaatse met een steenstoffe omvangen werd, op die wyze als de versteende heesterkens.

Dit geseyde bundelke is van een bedaaghde Juffr. door de water-weghen gelost, te gelyk met een etterighe stoffe; zoude dit niet wel geweest zyn een pap-geswel, in een ulceratie verandert zynde? ziet Tab. 11. Fig. 1.

Ontrent het buygen van de Elleboogh werd mede gevonden een bundel menschen Hayr, 't welk ik gevonden heb, na het afsterven van een Vrouw in een pap-geswel; 't welk geseten was in 't Net, en is van my beschreven in myne Anatomische en Chirurgicale Observatien.

Aan de zyden van dit pedestal ver-

comparet Capillorum copia cujusdam Virginis sponte à Capite in gremium ipsius prolapsa, idque digitum transversum à Capite, & quod notatu dignum, prociderant à totius Capitis circumferentia, tanquam forcipe simul abscissi & quidem momenti temporis spatio, retulitque nobis illud sexta vice fuisse, quod sibi hoc defluvium contigerit.

vertoond zigh ook een hoope hayr van een jonghe Doghter; 't welk van zigh zelf in haar schoot quam af te vallen, een dwersse vingher breed van het hoofd, en dat is aanmerkings waardigh vande gantsche omtrek des hoofds, even als of men dezelve met een schaar in een ogenblick te gelyk hadde afgesneeden; sy verhaalde ons, dat zulkx haar nu voor de seste reys was overgekomen.

De veritate hujus rei dubitandum non est, quoniam, dum viveret admodum honestam & sinceram traduxit vitam, cujus parens quoque homo frugi, honestus, atque etiamnum superstes, praxin medicam Harlemi exercens, cui nomen Butlero.

Daar is aan de waarheid niet te twyfelen van dit geval, nadien de lydersse een vroom en eerlyk leven geleyd heeft, wiens Vader ook een eerlyk en deugtryk man is, en nu nogh in 't leven zynde, tot Haerlem practiseert als Med: Doctor, met naame Butler.

In illa Virgine, quæ jam ultimum obiit diem notatu quoque dignum existimo, sc: quod eodem tempore, quo supradicti pili, sexta vice prociderant in ejus gremium, laborabat alio quoque affectu insolito, sc: à latere Carpi dextri suborta fuerat protuberantia parva, cum dolore intolerabili ad quam debellandam, sese Amstælodamum contulit,

Ik aghte ook wonderlyk te zyn, dat in dese maagt, dewelke nu in den Here is ontslapen, zulks de sesde reyse 't hayr op de geseyde wyze in haar schoot vallende, ook nog was vervallen in een ander ongewoon ongemak, namentlyk aan de reghter zyde van de voorhand kreegse een ligt geswel met een onlydelyke pyn, 't welk haar noodzaakte tot Amsterdam te komen, om geholpen te werden, men deede my, nevens den Welervarene Meesters Chirurgyns Pieter Adriaansz. Verduyn en dessells Schoon-

ſit, & me vocari juſſit, ſimul cum verſatiſſimis Chirurgis Petro Adr. Verduyn, atque ejus genero Gomaro à Bortel.

Conſultum duximus (demulcentibus remediis nil proficientibus) apertionem inſtituere, eâque peractâ, invenimus tumorem repletum granuloſis, duris, rotundis, albis corpuſculis, capitis aciculæ minoris magnitudine, quæ tam firmiter Tendinibus Muſculorum erant affixa, ut vix potuerimus avellere; dolore porrò perſeverante, denuò fomenta demulcentia adhibita ſunt, verum etiam incaſſum; itaque ferro candente malum debellare conati fuimus, aſt quoque fruſtra, & ſine ullo levamine.

Poſt aliquot hebdomadas læva manus eodem malo afficiebatur, tandemque ſummis doloribus afflicta, animam Deo reddidit.

N°. LI. Brachium infantis in liquore, vitæ ſpeciem repræſentans, in cujus manu continetur Lamella Teſticuli, in Cartilaginem mutati, prodigioſæ magnitudinis.

Not: prolapſus ab alto patiens quidam, accepit contuſionem

Schoonzoon Gomarus van Bortel roepen.

Wy vonden geraadzaam, dewyl de pyn niets en luiſterde na verſagtende en pynſtillende Remedien, 't zelve te openen, 't welk gedaan zynde, vonden wy 't zelve vervult met ronde, korlige harde en witte lighaamtjens, in grote van kleene ſpeldeknoppen, dewelke ſoo vaſt gehegt waaren aan de Peezen der Spieren, datmen dezelve daar beſwaarlyk van konde aftrecken: de pyne verders niet wykende, zoo ſyn de verſagtende ſtovinge wederom aangewent, dog al mede te vergeefs, weshalven wy het quaal tegen gingen met een gloejend yſer, dogh al mede te vergeefs en zonder eenige verligting.

Naa eenige weeken wierd de linkerhand met dat ſelve quaad aangedaan, en ten laaſten met ſeer ſwaare pynen beladen zynde, is zy in den Heere ontſlapen.

No. LI. Een vles met vogt en daar in een arm van een jong kint, 't welk ons levendigh voorkomt; in deſſelfs handje heeft het een moot van een doorgeſnede Teſticul, van een Menſch, dewelke byſter groot, en in craakbeen verandert is.

Aanmerkt. Den lyder was van boven nedergevallen, en had daar door

nem gravem Testiculi dextri, unde remediis adhibitis, nilque proficientibus in tantam duram molem accrevit, ut tandem non solum pueri caput adæquaret, verum etiam patiens non sine magno incommodo & dolore incedere potuerit; itaque coactus fuit expertissimum Chirurgum à Bortel consulere, qui me quoque in consilium una vocavit: cum autem ad munia impos esset factus patiens, proposuimus Testiculi extirpationem, sicuti à supra dicto Chirurgo animose & dextre expeditum fuit, primis diebus mediocriter quidem sese habuit, postea verò febre ingruente in pejorem statum redactus, incidebat enim in spasmum Oris imperfectum id quod pluries contingit post extirpationem Testiculorum, qui in tantam molem excreverunt: attamen post varia adhibita remedia, convaluit æger, atque etiamnum pancratice vivit.

Not: Præterea, post extirpationem Testiculi, pondus erat trium librarum cum semisse, & quod notatu dignum, omnia vascula seminalia Testicu-

door gekregen een swaare kneusing aan syn reghter bal, waar door de aangewende remedien geen hulp toebrengende, het als een kinder hoofd groot en hard was geworden, en den lyder niet zonder groot ongemak en pyne de wegh konde betreden, derhalven hy gedwongen wierd om met de zeer wel Ervarene Heelmeester van Bortel daar over te consuleeren, dewelke my daar nevens heeft doen roepen, en dewyl de lyder onmagtig was geworden om zyn beroep waar te nemen, hebben wy hem geraden tot het wegnemen van de Testicul, 't welk ook kloekmoedig en wel uitgevoert is geworden door de gezeyde Heelmeester, de lyder had het in 't eerst redelyk wel, maar na heen in een Koorts vervallende, kreeg hy het seer quaad, en verviel in een onvolmaakte klem in de mond, 't geen meermalen gebeurt na 't wegnemen van de zodanige Testiculen: noghtans naar het gebruik van verscheide middelen, is den lyder ten laasten hersteld geworden, en leest nog in een goede gesondheyd.

Aanmerkt verders, dat dese Testicul, naar het wegnemen drie en een half pond woeg, en 't geen aanmerkens waardig is, alle de zaadvaatjens waar uit den Testicul by na geheel en al bestaat, waaren in een gevloeit en kraak-

ſticulum conſtituentia, conflu-
xerant, & cartilaginea erant
facta.

Totum hoc objectum in la-
mellas diſſecui, quarum ali-
quot reſervo, eratque diame-
ter, intimæ lamellæ VII. uncia-
rum ſeu pollicum. Vid. Tab. III.
Fig. 1.

A latere hujus lamellæ, quæ
hic continetur in phiala, ad-
jacet quoque portio Uteri mu-
lieris, cujus ſuperficies interior
corrupta, in aliud eſſe muta-
ta & plurimis tuberculis Pipe-
ris nigri magnitudine, obſita.

N°. LII. Portio Cerebelli
humani, in cujus facie exte-
riore & inferiore videndam
ſeſe exhibet, ſubdiviſio Cor-
ticalis ſubſtantiæ in innumeras
particulas, ſicuti antehac de-
pingi curavi in Epiſt: Anatom:
problem.

Præterea oculos quoque in-
currit, quo modo Cerebello in-
ciſo, ramuli arborum repræ-
ſentantur.

N°. LIII. Phiala ſicca, in qua
conſervantur Arteriæ per Ce-
rebrum & Piam matrem di-
ſperſæ, ceraceâ materiâ rubrâ
repletæ, quæ ſubſtantiâ adeo
ſunt teneræ, ac ſi vaſa eſſent
Lym-

craakbeenig geworden.

Dit geheel voorwerp heb ik tot
mooten geſneden, waar van ik 'er
eenighe bewaar, en was de binnen-
ſte moot van Diameter ſeven duy-
men. Ziet de 3de Plaat. Fig. 1.

Aan de zyde van deze moot, de-
welke hier in de vles onthouden wert
vindmen ook een ſtuk van de Lyf-
moeder van een Vrouw, wiens
inwendige oppervlakte bedorven, en
ineen ander wezen verandert zynde,
bezet is met veele heuveltjens, die
in groote met ſwarte Peper overeen-
komen.

N°. LII. Een ſtuk van 't aghter
Breyn van een menſch, aan wiens
oppervlackte van onderen haar ver-
toonen de mindere verdeelingen van
de Schorſſe in een ontelbaar getal
van kleene deeltjens, gelyk ik voor-
heen heb doen afbeelden in myne
antwoord op de brieven, die my voor
geſteld wierd.

Daarenboven, zietmen ook op
wat wyze, dat dit Agterbreyn door-
geſneden zynde zigh als tacken van
boomen komt te vertoonen.

N°. LIII. Een droog glas, waar
in bewaard werden de ſlag-aderen,
die door de Herſſene, en dunne herſ-
ſen vlies verſpreyd, en met een rood
waſſige ſtoffe vervult zyn, dewelke
van wezen zoo fyn zyn als ofze Wa-
tervaten waaren, 't welk mogelyk
en

Lymphatica, id quod forsan, & quidem facile aliis imposuit, statuentibus per Cerebrum ejusmodi Vasa esse dispersa, quæ tamen nunquam inveni, neque ab aliis vidi demonstrata, itaque illa inter exequias recenseo, cum ita dictis Glandulis Corticalis substantiæ Cerebri.

Interim ratio inquirenda esset hujus teneritatis, & quare Arteriæ per Cerebrum & Piam matrem decurrentes tam teneræ sint substantiæ, si enim tantummodo essent destinatæ ad sanguinem arteriosum ducendum versus Cerebrum, quorsum illa teneritas?

Ego (salvo aliorum judicio) censeo, totum illud, quod, confici existimarunt auctores in prætensis Glandulis Corticalis Cerebri substantiæ, illud fieri in Vasculorum Arteriosorum extremis; & cum spiritus animales sint corpuscula subtilissima instar spiritus vini toties cohobati, ut, si quis ab altiore loco guttatim illum vellet affundere, ne guttula quidem avolando, ad terram perveniret; sic quoque spir: animales, cum sint, uti puto, non minus subtiles, quam memoratus spiritus vini, toties cohobatus,

en ligtelyk andere bedroogen heeft, waanende dat zoodanige Vaten door de Herssene verspreyt waren, dewelke ik nogtans noyt heb gevonden, nog gezien, datze van andere getoont zyn geworden; weshalven ik de zelve onder den uytvaart der gewaande Kliertjens der schorssighe substantie van de Herssene, stelle.

Ondertussen moestmen de oorzaak van deze tederheyd onderzoeken, en waar om de slag-aderen die door de Herssene, en door het dunne Herssen-vlies loopen, zo dun van substantie zyn, want indien zy alleen strecken om het slag-aderlyke bloed naa de Herssene te voeren, waar toe dan die dunne tederheyd?

Ik meyne, (onder verbetering) dat al 't geene de Aucteuren gesustineert hebben, gemaakt te moeten werden in haar voorgewende Klieren van de schorssige substantie van de Herssene, 't zelve volbragt te werden in de uyteynde der slagaderkens: en nadien de animaale geesten seer subtiele lighaamtjes zyn; gelyk als brandewyn, die zoo dikmaals overgehaalt is, dat zoo ymand dezelve van een hooge plaats al druypende zoude willen uytgieten, zoo zouder geen een druppelke daar van op de aarde komen, maar onder wegh wegvliegen: zoo ook deze dierlyke geesten, dewylze niet minder subtiel zyn, als de geseyde dikwils overgehaalde geest van Brandewyn, hebben moogelyk ook zoodanig een werk

batus, indiget forsan quoque in conficiendis spiritibus animalibus machinâ, texturâ tam tenerâ, uti sunt dictæ Arteriolæ, quæ repletæ ne minimum quidem attactum perferre possunt, sine ruptione, id quod non putarem ullis in partibus corporis nostri locum habere.

werktuyg van nooden, 't welk zoo subtîel is, als wel zyn dese slagaderkens, dewelke opgevult naaulykx aangeraakt konnen werden zonder te breken, het welk in andere deelen onses lighaams geen plaats heeft.

Quicunque mecum domi meæ viderit quanta sit diversitas inter extremitates vasorum sanguineorum Viscerum, ratione structuræ, reptatus & substantiæ, facile mecum sentiet illud non frustra esse à natura (cujus Opifex Deus est) ita constitutum!

Al wie met my gezien heeft, het groote verschil, die 'er is, tusschen de bloedvaten der ingewanden, ten opsichte van haar substantie, cours en structuur, die zal ligtelyk met my van gevoelen zyn, zulks niet vrughteloos van de natuur (wiens werkmeester God is) alzoo zonder oorzaak geschikt te zyn!

Olim depingi curavi & publicavi figuram Renis humani, in qua repræsentavi cursum Arteriarum Renalium, enimverò, Venarum distributionem repræsentare non poteram, nam replendo Arterias, simul quoque replebantur venæ, & sic confundebantur inter se propter Anastomoses.

Eertyds heb ik de figuur van de Nier doen afbeelden, en uytgegeven, waar in ik vertoont heb, de cours des Niers-slag-aderen; maar die der Nier-aderen, konde ik niet doen verbeelden, want als ik de Slag-aderen opvulde, zoo liepen de Aderen ook vol, en wierden alzoo door een verwert wegens haare mondelinge vereeningen.

Jam verò aliam viam ingredi coactus, replevi illorum Venas, & tantò artificio, ut non minus ultimi Venularum ramusculi tomenti, vel telæ aranearum instar tenues, oculis armatis luculenter conspici pos-

Maar nu ben ik gedwongen een andere wegh in te slaan, en hebbe haar Aderen vervult, en dat zoo konstig, datmen niet min de alleruyterste takjes der Aderen kan zien met vergrootglasen, die zoo fyn zyn als dons, ja fijnder als het geweef van een spinne.

F Edog

poſſint: ſed quanta differentia inter reptatum Arteriolarum & Venularum Renalium! cum primâ vice illud adſpicerem, eram attonitus, & quibuscumque hoc demonſtravi, obſtupuerunt.

Si Deus T. O. M. longiorem mihi vitam concedere dignetur, per figuras publicare decrevi veram Renis ſtructuram, toto cœlo diverſam, quam ab aliis hactenus factum vidi.

N°. LIV. Phiala in liquore continens Cerebri humani portionem, in qua comparent Nervi Olfactorii, Trunci Arteriarum Carotidum, Pia Mater Arteriolis repleta, nec non Arteriæ Cervicales abſciſſæ, cum illarum unione cum Carotidibus, Nervi Optici, uti & Cerebellum integrum; ne autem hoc objectum ſuo recederet loco ramum Arboris Pomi Aurantiæ apposui.

Supra operculum phialæ reperitur rupes confecta ex Conchilis, ramis Arterioſis (loco Corallorum rubr.) intertextis.

N°. LV. Lien humanus grandinibus obſitus, quas olim pro Glandulis habuerunt auctores

Edogh wat een groot onderſcheyt wegens de cours der ſlaghaderen en gemeene aderen in de Nieren! als ik zulks voor de eerſte reyſe zagh, was ik als verſtelt, en al wie het van my ziet vertoonen, zyn daar over geconſterneert geweeſt.

Indien God Almagtigh my 't leven nogh wat zal believen te ſpaaren, zoo heb ik voorgenomen de waare geſtalte der Nieren wereldkundigh te maken, dewelke waarlyk geheel anders is, als ik van andere tot nogh toe heb zien verbeelden.

N°. LIV. Een vles met voght waar in onthouden werd een gedeelte van de Herſſene van een menſch, alwaar haar komen te vertoonen de Reuk-zenuwen, de ſtronken van de Slaap ſlag-aderen, het dunne Herſſen-vlies vervult van ſlag-aderkens, als mede de afgeſnedene Hals-ſlag-aderen en haar vereeninge met de Slaap-ſlag-aderen, en de Gezigt-zenuwen, en Achter-breyn. Op dat nu dit voorwerp van haare plaatſe niet zoude afwyken, zoo heb ik een tak van een Orangie-boom daar tegens aangeſet.

Boven op het dekzel van 't glas werd gevonden een kleen Rotsje uyt ſchulpen, en vervulde Bloedvaten gemaakt, in plaats van roode Coraal tacken.

N°. LV. Een Menſche Milt, met hagelwyze verheventheden bezet, dewelke de autheuren voorheen meenden, dat het Kliertjens wa-

tores, cum interim nil ſint, niſi tubercula, quæ Glandulas mentiuntur, & ab obſtructione extremitatum vaſorum oriunda.

waren, daar het ondertuſſchen niet anders zyn als heuveltjens, dewelke Kliertjens verbeelden, en voortkomen wegens verſtopping van de uiteynden der vaten.

Supra operculum conſpicitur quoque rupes parva, in cujus medio excavato poſita eſt phiala, in liquore continens portionem Lienis humani, cum autem ejus membrana ablata ſit, nil comparet, quam vaſa ſanguinea Lienem conſtituentia.

Boven op het dekzel, vind men ook een kleen Rotsje, in wiens midden hol zynde, gevonden werd een glas met voght, en daar in een ſtuk van de Milt van een Menſch, en nadien deſzelfs vlies afgenomen is, zoo doet zigh niet anders op, als Bloed-vaten, dewelke de Milt maken.

N°. LVI. Pedamentum ex ligno indico, ſupra quod poſita phiala liquore repleta, in qua videndum ſeſe exhibet caput infantis viventis ſpeciem repræſentans, cujus Prolabia, ut & cuſpis Linguæ rubicunda: cum autem Oculi clauſi ſint, dormientis caput repræſentat: nullas quoque rugas præternaturales aut foveas contraxit cutis, id quod gratiam conciliat aſpicientis oculis.

N°. LVI. Een pedeſtal uyt Indiaanſch hout, waar op geſet is een glas met voght, waar in gezien werd het Hoofd van een kind, 't welk een levendigh hoofdje komt te verbeelden, deszelfs voorlippen, als mede het uyterſte van de Tong, zyn rood van couleur, en het verbeeld, de ogen toegeſlooten zynde, het hoofdje van een ſlapend kind: en het vel nergens gerimpelt of met kuyltjens bezet zynde, geeft voor de oogen een aangenaam gezigt.

Scutellâ Cranii ademptâ in conſpectum veniunt Nervi Olfactorii, gaudentes adhuc Piâ matre, qua obducuntur, cum ſuis vaſculis ſanguineis repleta.

Het bovenſte van 't Bekkeneel afgenoomen zynde, kanmen de Reuk-zenuwen zien, met deſſelfs bekleetzel van 't dunne Herſſenvlies, en de opgevulde bloedvaatjens, die daar door heen loopen.

Plexus choroideus inter relictas Cerebri Arterias viſui quoque occurrit.

De Chorionſche ader-vlechtinghe komt hier ook in 't geſight onder de overgeblevene Slag-aderen van de Herſſene.

Du- Het

Dura mater, ſerici albi colore ſuperbit.

Pinguedo ſubcutanea naturalem quoque retinuit colorem.

Supra operculum hujus phialæ alia quoque phiala poſita eſt in exiguæ rupis cavo, repletis Arteriis undique ornata, & in illa phiala videre licet portionem Cerebri humani, cujus cortex ſummam rubedinem, propter vaſculorum repletionem ceraceæ materiæ rubræ, induit.

N°. LVII. Portio magna Placentæ Uterinæ humanæ, ex meris vaſis ſanguineis compoſita, ſuntque illa vaſa flava propter materiam flavam, qua uſus ſum.

Horum extremitates ſuccoſæ aut pulpoſæ hic oppido quam bene apparent.

N°. LVIII. Phiala ſicca & in ea ſceleton fœtus immaturi ſex circiter menſium, cujus manus oſſea elevata continet veſiculam Felleam humanam apertam, in cujus cavo cernuntur variæ cellulæ membranoſæ, calculos ſubnigricantes continentes, quos capite elevato adſpicere videtur.

N°.

Het harde Herſſen-vlies komt ons hier voor van couleur, als witte zyde.

Het ondervelligh vet heeft ook ſijne natuurlyke couleur behouden.

Op 't dekſel van 't glas, is nog een ander glas gezet, en dat in 't midden van een kleen Rotske, 't welk verciert is van alle kanten met opgevulde Slag-aderen: en in dit glas kan men zien een gedeelte van de Herſſene van een Menſch, wiens ſchorſſe zeer rood is, wegens het opvullen der Bloed-vaatjens met een roodwaſſighe ſtoffe.

N°. LVII. Een groot ſtuk van de Naa-geboorte van een menſch, t'ſamengeſteld alleen uyt Bloedvaten, dewelke haar geel vertoonen, wegens de ſtoffe die ik daar toe gebruykt heb.

Deſe haare ſappighe uyteynden kan men hier zeer duydelyk zien.

N°. LVIII. Een droogh glas, en daar in 't Geraamte van een onvoldraage Kindje, van omtrent ſes maanden draghts, in wiens opgeheve handje gehouden werd een opgeſnede Galblaas van een menſch, in wiens binnenſte gezien werden verſcheyde celluleuſe vlieſen, daar ſwartagtighe ſteentjens inleggen, dewelke hy, 't hooft opwaarts gewent zynde, ſchynt te willen beſien.

N°.

N°. LIX. Pueri Hepar, tam artificiose præparatum & repletum, ut omnes ultimæ ramusculorum vasorum extremitates in conspectum veniant.

Cum mihi à longo tempore innotuerit Hepar ex solis vasis sanguifluis & nullis Glandulis constare, sicuti descripsi & delineari curavi; id autem repræsentavi in Jecore dissoluto propriâ membranâ ambiente adempto, & in liquore conservato.

Cum autem in illa præparatione extremitates vasorum recedant à naturali reptatu & loco, aliam quoque viam incedere consultum duxi; itaque replevi vasa, totumque Hepar peculiari artificio balsamo induravi, quo facto, integrum illud viscus, ne membranâ ambiente quidem ablatâ, visui expono, & sic ultimæ extremitates pulposæ vel succosæ luculenter in conspectum veniunt formâ rotundâ & ceu stellatâ, nullâ peculiari membrana succinctæ; hæ extremitates à Malpichio vocantur *Acini hexagoni*, & totum hepar ab eodem appellatur *Glandula conglomerata*, cum interim nullis gaudeat particulis, per se subsistentibus, &

N°. De Lever van een Jonghe, dewelke zoo konstig toebereyd en gevult is, dat alle de uyterste uyteynden der Bloed-vaatjens ons in 't gesight komen.

Hoewel van over langhe tyd my bekend is geweest, de Lever, alleen uyt Bloed-vaten te bestaan, en niet uyt Klieren, gelyk beschreeven heb, en ook doen afbeelden; maar dit heb ik voorgehouden in een ontdaane of ontbondene Lever, wiens omvangend vlies afgenomen zynde, in een voght bewaard werd.

En nadien in dat toebereyden, de Bloed-vaten van haare natuurlyke cours en plaats afweken, zoo ben ik te raade geworden, een andere weg in te slaan, derhalven heb ik desselfs vaten vervult, en de geheele Lever, op een byzondere en konstige balsamatie hard gemaakt, en na dat doen, dit geheel voorwerp voorgehouden, 't omvangend vlies zelfs niet afgenomen zynde, en zoo komen ons de uyterste sappighe uyteynden, zeer klaar in 't gesight, in de gedaante van rondagtige sterwyse lighaamtjes, en met geen byzonder vlies omvangen: dese uyteynden werden van Malpichius *seskantige korreltjes*, geheten, en de gantsche Lever houd hy voor een *'t samengestelde Klier*; daar men in tegendeel bevind, dat het geen byzondere deeltjens zyn, die op haar zelve bestaan, en ook met geen

propriâ membranâ præditis, quo ſine nullam partem Glandulæ nomine inſigniri voluerunt Anatomicorum Principes.

Quatenus totum Hepar pars mollis eſt, quod per ſe ſubſiſtit, & propriâ membranâ ambiente amictum eſt, non malè dicitur Glandula; ſed dico, neutiquam conſtare ex Glandulis, & ſi quis contrarium ſuſtineat, demonſtret illud tam luculenter, uti ego exhibeo, quicquid dico.

Iſthæc res non male conferri poteſt cum pomis ac piris, horum pedicellus ex plurimis fibris tubuloſis conſtat, quæ, cum ulterius pervenerint, molliores atque molliores factæ, in pulpoſam ſubſtantiam degenerant, in qua ſuccus continetur, ſic quoque in Iecore humano non abſimili modo in Vaſorum ultimis extremitatibus pulpoſis Iecoris continetur quoque ſanguinis ſeroſitas, cujus rei analogum demonſtro in hac meâ præparatione; nam poſt repletionem omnium extremitatum vaſorum materia inſtar roris aut fumi exitum quæſivit ex ultimis pulpoſis, ex-

byzonder vlies begaaft zyn, zonder 't welk de voornaamſte Ontleders niet gewilt hebben, eenig deel met de naam van Klieren te betekenen, of te noemen.

Voor zoo veel de geheele Lever een ſaght deel is, 't welk op zigh zelfs beſtaat, en met een byzonder vlies omvangen is, zoo is 't niet ongerymt, dezelve de naam te geven van een Klier; maar ik zegge, dat dezelve niet uyt Klieren beſtaat, en zoo ymand het tegendeel wil ſtaande houden, hy toone zulks zoo klaar, gelyk ik doe, 't geen ik ſegge.

Deze zaak kanmen by appelen en peeren niet qualyk vergelyken, welkers ſteeltje uyt veele holle draaden beſtaat, dewelke verders gekomen zynde, zaghter en zaghter werden, en zoo in een merghaghtighe ſubſtantie veranderen, waar in het ſap gehuysveſt is, even zoo ook in een menſche Lever, alwaar het ſereuſe gedeelte van 't Bloed mede is geſeten in de ſappighe uyteynden van de Bloed-vaten, waar van ik yets overeenkomſtig vertoone, in deſe myne toebereydingh; want na het vervullen van alle de uyteynden der Vaten, kanmen zien, dat de waſſighe ſtoffe in de gedaante van een dauw of rock eenen uytgangh neemen uyt de alleruyterſte ſappighe uyteynden,

extremitatibus & hoc luculentissime videri potest in hoc objecto supra citato, præsertim si claræ luci objectum expositum, oculis armatis inspiciatur. Vid. Tab. I. Fig. I.

Quicumque illud domi meæ viderit, facillimè prætensarum Glandularum existentiam in interiore Hepate renuet, & pro certo mecum habebit, ita dictas Glandulas Hepatis, nil esse, nisi continuationes vasorum sanguineorum, quæ degenerarunt in ejusmodi fasciculos pulposos subrotundos & stellares.

Observamus quoque in Brassicâ Pompeianâ, seu floridâ (Belgice *Blom-kool*) sc: caules tandem fastigiari in flores, qui flores nil, nisi efflorescentiæ caulis, neutiquam per se subsistentes, sed caulis veræ continuationes.

Dixi superius ceraceam materiam rubram (sicuti sanguis in corpore vivo) ex extremis vasculis in mea repletione roris instar exitum quærere; noli autem L. B. illud pro vitiosa repletione & præternaturali evagatione habere; tunc enim non roris instar, sed globulorum in modum illa exiret.

Cum

den, en men kan zulks zeer klaar zien in dit bovengemelde voorwerp, voornamentlyk alsmen het komt voor te houden in een helder light, en dat door toedoen van vergrootglazen. Ziet de I. Plaat. I. Fig.

Al wie dit ten myne huyze hebben gezien, zullen zeer light de gepretendeerde wesentlykheyt der Klieren van binnen in de Lever verwerpen, en met my houden, dat zulks niet anders is, als een continuatie der bloed-vaten, dewelke komen te veranderen in sappighe rontaghtighe en als sterwyze bundelkens.

Wy bemerken ook in de Blomkool, dat de steelen ten laatsten uytgaan of eyndigen in bloemen, dewelke niet anders zyn als uytspruytzels van de steel, dewelke geenzints op haar zelve bestaan, of van de steel gescheyden, maar waarlyk continueel met de steel zyn.

Ik hebbe hier vooren gezeght, dat de roodwassighe stoffe (gelyk het bloed in een levend lighaam) uyt het uyterste der vaten, in dese myne opvullingh in gedaante van een dauw uytgaat, maar ziet dat niet aan W. L. als of zulks een gebreckelyke opvullingh was; want alsdan zoude die stoffe niet uytgaan in de gedaante van een dauw, maar in t'zamen geloopene ronde bollen.

Wan-

Cum prima vice hæc apparentia in oculos meos incurreret, tanquam attonitus, in illa verba erumpebam, Bone Deus quàm admiranda ſunt tua opera, quæ mihi hic revelas in rebus, ne minutiſſimis quidem exceptis! nam ut verum dicamus, res haud parvi eſt momenti, jam poſſe oculis exhibere, quæ tam diu hactenus recondita fuerunt & fugerunt ſenſus noſtros, ſc: Hepar humanum integrum, propriâ membranâ amictum, ſine decoctione, (uti facere aſſolent Anatomici, ut prætenſarum Glandularum exiſtentiam ſtabilirent) abſque excarnatione ſutuli, (uti ab aliis adhuc factum video) ſine ulla adhibita vi, in conſpectum poſſe producere ultimas extremitates vaſorum ſanguineorum hepatis in proprio ſitu & ſtatu naturali.

Iſthæc admiranda præparatio cauſam pro me dicet contra adverſarios, dicentes, Ruyſchium in ſua excarnatione annihilare & delere Glandulas Hepatis.

Operculum hujus Phialæ ſuperbit quoque alterâ phialâ, varia fruſtra Hepatis humani continente. Dictum

Wanneer my dit verſchynzel voor de eerſte reyze in 't geſighte quam, berſte ik als met ontſteltheyd uyt, Goede God, hoe wonderlyk is uw doen, 't geen gy my hier openbaar maakt, zelfs in 't allerkleenſte van uwe werken! en om de waarheyd te zeggen, 't en is geen kleene zaake nu te doen zien 't geene zoo langh voor onze ooghen verborgen is gebleven, namentlyk de gantſche Lever van een Menſch, omvangen met ſijn eygen vlies, zonder te kooken (gelyk de Ontleders plachten te doen, om de geprætendeerde weſentlykheyd der Klieren te beveſtigen) en zonder onnutte ontdoeningh (gelyk ik nog van andere zie doen (ook zonder eenigh geweld daar aan te doen, te laten zien, de uyterſte uyteynden van de Bloed-vaten van de Lever, in haare natuurlyke plaats en geſtalte.

Deſe wonderbaare toebereydinghe zal voor my inſtaan, tegens de tegensſtrevers, dewelke gezegt hebben, Ruyſch vernietight de Lever-kliren in het ontdoen des Levers.

Op dit glas doet zigh nogh een tweede vles op, voorſien met verſcheyde ſtukken van de Lever van een Menſch.

Deſe

Dictum Hepar ope balsami nostri in ligneam duritiem redactum, in frusta lamellatim secui cultello acutissimo, & quod notandum, in illis lamellis à latere conspectis, æque bene succosæ extremitates comparent, ac arbusculæ in lapidibus figuratis serrâ in lamellas divisis: non solum hoc experimentum feci in Hepate multoties, verum etiam ad incudem revocavi Lienem, & renes, in quibus non minus dictæ extremitates vasorum succosæ sese videndas exhibent: O quanta diversitas occurrit in istis apparentiis!

In dese geseyde Lever, die ik zoo hard, door 't balzemen, als hout gemaakt heb, en dezelve door een zeer scherp mesje in mooten of stukken gesnedenheb, staat aan temerken, dat dese mooten van ter zyde bezien zynde de sappighe uyteynden haar immers alzoo wel opdoen, als de boomtiens-wyse verbeeldzelen in sekere steenen, die met een saagh in platen verdeelt zyn: dit experiment heb ik niet alleen menigmaal in de lever gedaan, maar ook zelfs inde milt, en Nieren, in dewelke de gesyde sappige uyteynden haar niet duysterder opdoen: O, en wat voor onderscheyd komt ons niet te vooren in die verschynzelen!

Jam ut vela contraham, me ad sequentia conferam, quæ etiam artificiosissime sunt præparata, sc:

Om nu voort te gaan, zal ik 't zeyl intrekken, en my begeven tot de volgende voorwerpen, die mede zeer konstigh zyn toebereyd, namentl:

N°. LX. Duo Renes pueri, vitæ speciem referentes, horum alter suspenditur in phiala à capillo, idque in liquore, superiori parti Renis adhuc insidet Ren succenturiatus, quemadmodum Glans Querçina cupulæ, secus ab auctoribus factum in illarum figuris.

N°. LX. Twee nieren van een jonghe als in 't leven verbeeld; de eene aan een hayrtie af hangende in een vogt, endewelke op zyn bovenste gedeelte nogh heeft zitten de bynier (*Ren succenturiatus*) even als een aker in syn dopje, en hebben de Autheuren 't zelve geheel anders verbeeld.

N°. LXI. Phiala sicca, in qua vituli splen, cujus extremitates pulposæ in totum sunt ablatæ, id quod factum per Venam

N°. LXI. Een droogh glas, en daar in een kalver Milt, wiens sappighe uyteynden weg gedaan zyn, en dat door desselfs ader en groeven, welke groeven daar zyn in plaats

nam, ejusque sulcos, qui loco venæ sunt in vitulo, non autem in homine, & quod hic notatu dignum, membrana Lienem ambiens, nusquam læsa est.

Supra operculum phialæ, vituli Ren reperitur, eodem modo præparatus, nisi quod membrana ambiens sit ablata, ut fibræ transversales, seu stamina ligamentosa, luculenter videri possent.

Hæc stamina neutiquam habenda sunt pro Nervis, id quod perperam factum ab autoribus, etiam haud infimi subsellii.

N°. LXII. Pedamentum maximum ex ligno indico XVII phialis instructum, in quibus continentur ea, quæ ad stomachum & intestina pertinent, inter illas Lit. A. notata, continet stomachum Giganteæ fœminæ prodigiosæ magnitudinis: supra cujus operculum in conspectum venit Auris marina magna, in cujus cavo continetur stomachus fœtus humani recens nati, obsitus plurimis ramis arteriosis, repletis instar Coralliorum rubrorum.

Lit. B. Phiala instructa portione intestini coli ejusdem foe-

van ader-tacken, maar zulkx heeft geen plaats in de mensch, en 't geen hier aan te merken staat, het vlies dat de Milt omvanght, is nergens gequest.

Op 't dekzel van 't glas werd gevonden een andere Milt van een kalf, op dezelve wyze toebereyd, uytgezondert dat het vlies, 't welk de Milt omvangt, weg gedaan is, ten eynde men de dwers bandighe stutzels beter zoude konnen zien.

Dese dwers bandighe stutzels moet men voor geen Zenuwen aanzien, 't welk de auteuren, en wel die, dewelke niet zyn vande geringsten, gedaan hebben.

N°. LXII. Een zeer groote pedestal uyt indiaans hout, voorzien met 17 vlessen, waar in onthouden werden, 't geene tot de maagh en darmen behoord, onder deze is de 1°. let. A. getekend, waar in onthouden werd een zeer groote maagh van een Reusinne: op desselfs dekzel zietmen een groote Zee-oor, en daar in is gelegen de maagh van een jong geboore kind, dewelke omzet is met zeer veel slag-aderen die opgevuld zyn, en ons gelyk als roode coraal takken voorkomen.

Let. B. Een glas en daar in een stuk vande colyk-darm van dezelve Reusinne, 't welk zoo wyt is, dat men

fœminæ ſupradictæ, quæ tantæ capacitatis, ut fœtus humanus ſeptem menſium a geſtatione, in illâ abſcondi poſſit.

Supra ejus operculum, oculos quoque incurrit Auris marina magna, & in ea varia fruſta inteſtinorum, ſc: Inteſtini Jejuni cum ſuis Jugis, ſeu valvulis conniventibus *Kerchringii*, inteſtini ilei cum vaſis ſanguiferis repletis; ut & ilei cum portione annexâ Meſenterii, Hydatidibus copioſis repleta; nec non inteſtini canis, cujus vaſa peculiare quid in ſe continent, ratione vaſorum: hæc omnia in formâ ſicca conſervata ſunt.

Lit. C. Phiala, in qua continetur in liquore ſuſceptio inteſtini ilei ex homine.

Lit. D. Portio Stomachi, cujus ſtructura Tunicæ villoſæ admiranda videri poteſt, idque vaſis non repletis.

Lit. E. Portio inteſtini hominis, corpuſculis minoribus in agmen ſitis, quæ Glandulæ audiunt, obſita.

Lit. F. Os Stomachi fœtus humani apertum, ut rugæ longitudinales facie interiore conſpici queant, ſuntque rubicundæ, propter vaſorum repletionem.

men 'er een kind van ſeven maanden draghts in zoude konnen verbergen.

Op het dekzel ſtaat ook een groote Zee-oor, en daar in verſcheyde ſtucken van 't gedarmte, namentl: vande nughteren darm met deſſelfs latten, of oogluykende klapvlieſen van *Kerkring*, een ſtuk van de bogtige darm met deſſelfs vervulde bloedvaten, als mede een ſtuk vande bogtige darm, met een gedeelte van 't darmſcheyl, 't welk vol met waterblaasjes zit, ook een gedeelte van 't gedarmte van een hond, 't welk yets byzonders heeſt, ten opſigte van de bloet-vaten, alle deſe zaken worden droog geconſerveert.

Let. C. Een vles met voght, en daar in een inſchieting van de Bogtige darm van een menſch.

Let. D. Een ſtuk vande maagh wiens wonderbaare t'zamenſtel van 't ruyge vlies hier kan gezien werden, en zyn deſzelfs vaten niet vervuld.

Let. E. Een gedeelte van een menſche darm, 't welk bezet is met een hoope kleene lighaemtiens, die men klieren noemt.

Let. F. De mont vande maagh van een jongh kindje, dewelke geopent is, op dat de langdraadige rimpelen van binnen konden gezien werden, en zyn deſe rood wegens het opvullen der vaten.

Lit. G. Portio inteſtini jejuni, in qua Juga, ſeu valvulæ conniventes non ſolum, verum etiam Papillæ nerveæ conſpiciuntur.

Lit. H. Phiala ſicca, & in eâ portio inteſtini pueri, in quâ Tunica celluloſa ceraceâ materiâ rubrâ repleta eſt, præterea occurrunt Papillæ nerveæ, idque in objecto, ſicco.

Lit. I. Tunica villoſa inteſtini humani â Nervea ſeparata; ita ut non dubitandum ſit, quin ſit vera Tunica, non autem mucoſa ſubſtantia, uti voluere Anatomici, hæc etiam ob eandem rationem rubra.

Lit. K. Portio inteſtini coli circa Rectum abſciſſa, in quâ magna & varia ulcera, â prægreſſâ Dyſenteriâ producta.

Lit. L. Portio inteſtini ilei inverſi, in qua variæ, ita dictæ, Glandulæ ſolitariæ reperiuntur.

Lit. M. Phiala ſicca, in qua reperitur portio inteſtini canis, in qua occurrunt glanduloſa corpuſcula numeroſa.

Lit. N. Phiala in liquore continens portionem inteſtini Ilei è puero, per quam vaſa ſanguinea repleta maximo numero repunt.

Lit.

Let. G. Een ſtuk vande Nuggtere darm, waar in niet alleen de latten of oogluykende klap-vlieſen, maar ook zelfs de zenuw tepeltiens gezien werden.

Let. H. Een droog glas, en daar in een ſtuk van de darm eenes kinds, waar in het celluleuſe vlies met een rood waſſige ſtoffe opgevult is, daar en boven vertoonen haar ook in 't zelvige voorwerp de zenuw-tepeltiens en dat in een droog voorwerp.

Let. I. Het ruyge-vlies van een menſche darm, 't welk geſcheyden is van 't zenuw-agtige, zoo dat 'er niet aan te twyfelen is, dat het een waaragtigh vlies is, en geen ſlymerighe ſubſtantie, gelyk de ontleders gewilt hebben; deſe is om dezelve reden rood van couleur.

Let. K. Een ſtuk vande colyk darm, omtrent de reghten darm afgeſneden zynde, waar in verſcheyde verſweeringhen te zien zyn, dewelke voortgekomen zyn uyt een voorgaande roode-loop.

Let. L. Een omgekeert ſtuk vande bogtighe-darm, waar in verſcheyde alzoo genaamde eenſaam ſtaande klieren gevonden werden.

Let. M. Een droogh glas waar in gevonden werd een ſtuk van een honds darm, waar in haar een groot gedeelte van klierige lighaamtiens opdoen.

Let. N. Een vles met voght, en daar in een ſtuk vande Nughteren darm eenes kinds waar door henen een groot getal bloed-vaten paſſeren.

Let

Lit. O. Phiala sicca retinens portionem Mesenterii, per quam Glandulæ sunt dispersæ, quæ ex vasculis miro reptatu decurrentibus constitutæ sunt, & luculenter videri possunt.

Let. O. Een droog glas in zig onthoudende een stuk van 't darmscheyl, waar door veele klieren loopen, en zyn deze bestaande uyt vaten, dewelke een wonderbaare cours houdende, klaar gezien konnen werden.

Lit. P. Portio Stomachi humani, cujus vasis sanguineis repletis, in conspectum venit admiranda structura intimæ Tunicæ.

Let. P. Een stuk van een mensche Maagh, wiens vaten opgevult zynde, in 't gesight komt die wonderbaare gesteltheyd van 't binnenste vlies.

Lit. Q. Portio Coli è puero, per cujus superficiem interiorem variæ occurrunt foveæ, capitis aciculæ minoris magnitudine, quæ glandularum nomine nuncupantur ab auctoribus.

Let. Q. Een stuk vande colykdarm uyt een kind, langhs welker inwendig vlies veel kleene kuyltiens haar laten zien, dewelke een spelde hoofd groot zyn, dezelve werden van de auteuren klieren geheten.

Lit. R. Infantis intestinum Coecum, longe aliter dispositum, quam in corpore hominis adulti.

Let. R De Blinde-darm van een kind, geheel verschillende van die van een oud of bedaaght mensch.

No. LXIII. Pedamentum ex ligno indico, & supra illud rupes, in cujus medio reperitur cor humanum balsamo induratum, in quo nonnulla occurrunt, quæ notatu digna censeo.

No LXIII. Een pedestal uyt Oostindisch hout toebereyd, en daar op een rots, in wiens midden gevonden werd het Herte van een mensch, door het balsemen hard gemaakt, waar in eenighe zaaken voorkomen, die ik meene aanmerkens waardig te zyn.

1°. Ex Cordis substantia prodeunt variæ venulæ, quæ sese exonerant in Auriculam dextram, ita ut omnis sanguis è Corde redux, non derivetur ad venam coronariam, uti ab auctoribus traditum.

Ten 1°. Uyt de substantie van 't Hert komen verscheyde Adertjens te voorschyn, die haar in 't reghter oor ontlasten, zoo dat al het wederkerend bloed van 't Herte niet werd gevoerd na de Kroonader, gelyk de auteuren voorgeven.

2°. Oesophagus, qui circa hoc objectum ex parte remansit, non rectâ viâ & perpendiculariter descendit, sed tortuoso & incurvato tramite, idquod in homine vivo aliquando contingere potest à convulsione, & hinc cibi deglutitio læsa.

Ten 2e. De slok-darm of spys leyder, die ten deele gebleeven is aan dit voorwerp, die en loopt niet perpendiculaar nederwaarts, maar als gekromt, 't welk zomtyds in een levendigh mensch kan komen te gebeuren door stuypen, en hier door weder een benaude doorswellinge van de spyse.

3°. Exortum Arteriolæ Bronchialis in hoc objecto, supra Arteriarum Intercostalium exitum emergere, hic conspicuum.

Ten 3e. Dat de Longhe-pyps slag-ader (*Arter: Bronchialis*) in dit voorwerp voortkomt boven het uytkomen van de tusschen ribbighe slag-aderen, zulkx kanmen hier duydelyk zien.

4°. Cum omnia vasa in hoc Corde repleta sint, illorum cursus naturalis videri potest, & longe quidem distinctius, quam in objecto recenti.

Ten 4e. Nadien alle de Bloedvaten van dit Herte opgevult zyn, zoo kanmen haare natuurlyke cours veel duydelyker zien, als wel in een vers voorwerp.

5°. Utraque Auriculâ repleta, vera illarum figura, seu forma in conspectum venit, quæ longe differt â figuris ab auctoribus exhibitis.

Ten 5e. Beyde de Ooren opgevult zynde, zo kanmen haare waare figuur zien, dewelke veel verscheelt vande figuuren, die vande auteuren zyn voorgehouden.

ASSER IV.

De Vierde PLANK.

N°. LXIV. Phiala sicca, in qua Passeris sceleton nitidissimum.

N°. LXIV. Een drooghe vles, en daar in het geraamte van een Mos, 't welk zeer net en wit is.

N°. LXV. Truttæ piscis sceleton.

N°. LXV. Het geraamte van een Voorn.

N°. LXVI. Duæ Linguæ puerorum in liquore, quarum su-

N°. LXVI. Twee tonghen van kinderen in vogt, waarvande bovenste dat byzonder heeft, dat door des-

ſuperior hoc peculiare habet, quod per ejus medium decurrentem videamus Arteriam repletam : præterea in utraque viſuntur Papillæ Linguales per ſuperficiem diſperſæ.

defzelfs midden een opgevulde ſlagh-ader loopt: daarenboven werden in deſe beyde de Tongh-tepels gezien, dewelke door deſzelfs oppervlakte verſpreyd zyn.

N°. LXVII. Portio Venæ Jugularis ex Equo.

N°. LXVII, Een ſtuk vande Hals-ader uyt een paard.

N°. LXVIII. Portio Oſſis Frontis & naſi, in qua ſepti naſipars cartilaginea non ſolum obducta comparet integumento exteriore & craſſo, quod membrana pituitoſa vulgò audit, verum etiam Epichondrio ſuo ſub illo, quo, in homine vivo unguibus aut ab alia cauſa, abraſo, difficulter novo obducitur.

N°. LXVIII. Een gedeelte van het voorhoofds been en neuſe, waar in het kraakbeenighe tuſſchenſcheytzel van de neus niet alleen bedekt is met het dikke en uiterlyke bekleetzel, die men het ſnotterighe vlies noemt, maar ook met een dunder, en daar onder gelege vlies (*Epichondrion*) 't welk in de neus met de nagels of andere oorzaken afgeſchrapt zynde, beſwaarlyk met een nieuw bedekt komt te werden.

N°. LXIX. Portio Inteſtini Ilei, cujus Vaſa ſanguinea, ita ſunt repleta, ut objectum totum ſit rubicundiſſimum.

N°. LXIX. Een ſtuk vande bogtighe darm, wiens bloed-vaten zoo zeer zyn opvult, dat het geheele voorwerp zeer rood is.

N°. LXX. Pedamentum Pulmone & corde inſtructum ex infante.

N°. LXX. Een pedeſtal, en daar op het herte en longh van een kind.

Not. Cor naturalem retinuit locum, ut & magnitudinem, etiamſi balſamo præparatum & induratum.

Aanm: het Herte heeft ſyne natuurlyke plaatze behouden, als mede deſzelfs groote, hoewel het door het balſemen hard gemaakt is.

Auricula dextra, ceraceâ materia repleta, naturalemquoque reſervavit magnitudinem & formam, id quod etiam intelligendum de trunco ſuperiore & inferiore venæ cavæ.

Het reghter Oor met een rood waſſige ſtoffe opgevult zynde, heeft deſzelfs natuurlyke groote en forme behouden, 't welk ook te verſtaan is vande op-en nederwaarts gaande ſtronk van de Hol-ader.

Dat

Tres tantum ramos emergere ex trunco Arteriæ Aortæ sursum tendentes in statu naturali, hic etiam palam est.

Dat 'er ook in een natuurlyke staat maar drie stroncken uyt de groote flag-ader voortkomen, dewelke opwaarts gaan, blykt hier ook klaarlyk.

Cum Pulmo quoque repletus sit dicta materia, naturalem magnitudinem in illa ætate repræsentat, sc: quam in inspiratione obtinet.

Dewyl de Longhe met die zelve stoffe vervult is, zoo verbeeltze hier ook de natuurlyke groote, in die ouderdom en dat in het inhalen des adems.

Præterea dexter lobus in tres, sinister verò in duos dividitur lobos, id quod ut plurimum & fere semper reperi in hominis Pulmone.

Hier nevens verdeelt zigh de reghter zyde of Lobbe in drie, en de linker zyde in twee deelen, en zulx werd meest altoos zo bevonden in de Longh der menschen.

Supremum & eminens vas, Aspera Arteria est, quæ situm quoque retinuit in illa præparatione.

Het bovenste en uytstekend vat is de Longhe pyp, die ook syn plaatz behouden heeft in dic toebereydingh.

N°. LXXI. Placenta Uterina integra & expansa super suberem, hujus vasa sanguinea repleta sunt, sc: binæ Arteriæ umbilicales & art: Placentæ ceraceâ materiâ albâ, vena autem rubrâ.

N°. LXXI. Een geheele Moerkoek gespannen op een stuk kurk, deze haare vaaten zyn vervult, namentl: de twe slagaderen des strengs, en die van de Moerkoek met een witte, en van de Ader met een roode stoffe.

N°. LXXII. Pedamentum ut supra, cui imposita est phiala liquore repleta, & in ea portio spinæ Dorsi, in duas partes divisa, ut caudæ equinæ portio in una parte, & spinalis medullæ in altera sese conspiciendas exhiberent, & hæc omnia tanquam in statu vivo.

N°. LXXII. Een pedestal als boven, en daar op een vles met voght, waar in een gedeelte vande Rugghe-graat, in twee deelen gedeelt, om een gedeelte vande Paarde staart te konnen zien in het eene stuk, en het Rugghe-mergh in het andere en dit alles als in een levendighe staat.

N°. LXXIII. Cerebri ut & Ce-

N°. LXXIII. Het onderste ge-

Cerebelli transversim sectorum, pars inferior, balsamo, lapidis instar, indurata, cum Nervis Opticis, Olfactoriis, Infundibulo &c.

Quamvis autem hæc omnia naturalem magnitudinem fere reservarint, colorem tamen amiserunt post indurationem.

N°. LXXIV. Phiala in liquore conservans, Ossis Femoris portionem supremam cujusdam vetulæ, quæ ante plures annos fracturam Femoris passa fuerat.

Cum autem ultimum obiisset diem, non solum mihi data fuit occasio cadaver inspiciendi, verum etiam D°. Ger. Sermes, Collegii Medici Inspectori meritissimo, ut & Chirurgo versatissimo J. Borst. Reperimus non solum collum in totum deficere, verum etiam naturam, loco dicti colli, substituisse Ligamenta varia, dura, crassa, teretia, quorum ope caput Ossis Femoris connatum fuerat supremæ parti Ossis Femoris, & quod mirandum, non ex exteriore, sed interiore læsa parte utriusque Ossis, sicuti ex Fig. 1. Tab. 1. liquet.

Dicta Ligamenta, adeo sunt crassa

gedeelte van 't Voor en Aghter Breyn over dwers gesneden, en door het balsemen hard gemaakt, met de Gezight en Reuk-Zenuwen, als mede de Trechter &c.

Hoewel deze alle haar natuurlyke groote by na behouden hebben, zoo is 't eghter, datze haar natuurlyke couleur verlooren hebben.

N°. LXXIV. Een vles bewaarende in een voght, het opperste gedeelte van 't Dye-been van een oude vrouw, dewelke van over veele Jaaren was vervallen in een Dye-beens breuke.

En nadien my niet alleen na haar dood gelegentheyd is gegeven om 't lighaam te beschouwen, maar ook aan de Hr. Dr. Ger. Sermes zeer waarde opziender van 't Collegie der Doctoren, en aan de welgeoeffende Heelmeester Jacob Borst, hebben wy bevonden, niet alleen den hals geheel en al te ontbreeken, maar ook dat de natuur in plaatse van den hals, verscheyde harde, dicke, rond en lange banden gesubstitueert had, door welkers toedoen het hooft van 't Dye-been weder vast gegroyt was aan 't opperste van 't Dye-been, ondertusschen is het te verwonderen, dat de gezeyde banden voortkomen uyt beyde de inwendige gequeste deelen, maar niet uyt de uitwendighe oppervlaktens van de zelve. Ziet de 1e. Taf. 1. Fig.

Deze gezeyde banden zyn zoo dik

crassa & fortia, ut patiens per aliquot annos (quamvis claudicans) per plateas incedere potuerit.

dik en sterk, dat de lyderse eenighe Jaaren over de straat (hoewel mank) heeft konnen gaan.

Cum autem tale quid nunquam viderim, neque audiverim aut legerim, consultum duxi hunc affectum in liquore conservare, ne quis de veritate hujus rei dubitare possit.

En nadien ik zulkx voorheen nog gezien, gehoord, of gelezen heb, doght het my goed, dit ongemak in een voght te bewaaren, ten eynde niemand aan de waarheid van deeze zaak konde twyfelen.

N°. LXXV. Vitulorum duo Corda, ab Anatomico Excellentissimo Stenone, in meum usum & amicitiæ tesseram, præparata, in quibus fibræ motrices luculentissime in conspectum veniunt, & quod notandum, hæc duo objecta sunt ultima, quæ ante obitum præparavit, ita ut illa in ejus memoriam reservaturus sim.

N°. LXXV. Twee Kalfs harten, dewelke van de Hr. Steno, (die een zeer uytstekend Ontleder is geweest) tot een teken van vrindschap voor my zyn toebereyd; en zyn dessels beweegdraaden in deze zeer klaar te zien, en dat aanmerkelyk is, dit zyn de twee laaste voorwerpen, die Hy voor syn dood uytgevoert heeft, zoo dat ik die ook tot zyner gedachtenisse zal bewaaren.

ASSER V.

De Vyfde PLANK.

N°. LXXVI. Portio Intestini Jejuni hominis, in cujus superficie interna propullulant Papillæ nervosæ, de quibus in posterum plura dicere decrevi.

N°. LXXVI. Een stuk van de Nughteren darm van een mensch, uyt wiens binnenste oppervlakte de Zenuw tepeltjens uytpuylen, waar van in toekomende breeder te handelen myn voornemen is.

N°. LXXVII. Asperæ Arteriæ exsiccata portio, cujus ramuli sunt expansi, & horum uni-

N°. LXXVII. Een gedeelte van de Longhe-Pyp, dewelke gedroogt zynde, haar tackjens uitgespannen zyn, en aan een deser hangt nogh

unico adhæret lobulus unus inflatus & exficcatus.

Nº. LXXVIII. Phiala in liquore refervans portionem Ductus Hepatici, cujus Tunica intima calculofâ materiâ eft obfita, idque ex bove.

Nº. LXXIX. Phiala in liquore continens ramulum Arteriæ Pulmonalis, cujus extremitates oppidò quam bene in confpectum veniunt, propter repletionem.

Nº. LXXX. Phiala ficca, in quâ tres Calculi triangulares è Vefica fellea hominis, qui tam leves funt, ut aquæ innatent.

Nº. LXXXI. Phiala ficca continens portionem Inteftini Recti humani, in qua corpufcula rotunda (quæ Glandulæ nuncupantur, & mihi nil, nifi vafculorum fanguineorum extremitates funt) extra fuperficiem internam propullulant, & in forma fovearum antea comparebant; illa autem, poft præparationem & balfamationem, tuberculorum modo fefe exerunt.

Hinc patet, quam neceffarium fit, partes corporis rite & variis modis præparare, ut vera conftitutio oculos incurrat.

nogh een opgeblaafe en gedroogt lobbeke.

Nº. LXXVIII. Een vles met voght in zigh onthoudende een ftuk van de Gal voerder des Levers, wiens inwendigh Vlies bezet is met een fteenighe ftoffe, en dat uyt een Os.

Nº. LXXIX. Een vles met voght, en daar in een takje van de Longhs Slag-ader, wiens uyteynden zeer wel te zien zyn, wegens de opvullingh.

Nº. LXXX. Een droogh glas, en daar in drie fteenen uyt de Galblaas van een menfch, die zoo light zyn, datze op 't water komen te dryven, en defe zyn ook driehoekigh.

Nº. LXXXI. Een droogh glas met een ftuk van de reghte darm uyt een menfch, waar in ronde lighaamtjens (dewelke van andere Kliertjens, en van my uyteynden der Bloedvaatjens zyn geheten) buyten de inwendige oppervlakte uytpuylen, en haar als kuyltjens opdeden voor datfe gepræpareert en gebalfemt waren, en nu te voorfchyn komen als kleene heuveltjens.

Hier uyt blykt het, hoe noodigh het is, dat men de deelen des lighaams wel en op verfcheyde wyze moet toeberyden, om de waare gefteltheyd in 't gezight te brengen.

Per illarum Arteriolarum extremitates, ſeroſus latex exoneratur, in cavitatem Inteſtinorum, ad illorum lubrificationem: id quod palam fit per repletionem Arteriæ Meſentericæ, nam replendo ejus ramulos ceraceâ materiâ, per has dictas Glandulas, ubique excurrit in cavitatem Inteſtinorum; ſi autem eſſent particulæ per ſe ſubſiſtentes, & propriâ membranâ obductæ, talis materia vix ac ne vix quidem, tam facile tranſiret in cavitatem Inteſtinorum.

Præterea in hac portione Inteſtini, tanta copia Pororum ſenſum incurrit, ut ne cuſpis quidem acus inſeri poſſit absque illorum attactu; monendum interim, mihi oculum eſſe armandum, ut luculenter in conſpectum veniant, propter exilitatem, aſt, qui gaudent viſu acutiore, absque adminiculo illos videre poſſunt.

No. LXXXII. Pueri Genu ſupra fruſtum rupis poſitum, in quo ſenſui ſubjicitur vera diſtributio vaſorum ſanguineorum in Cute humanâ, quæ planè diſcrepat ab illâ, quæ viſcera, ſc: Hepar, Lienem, Renes, & alia conſtituunt.

Door de uyteynde dezer Slagaderkens werd de wey-achtige voght in de holte van het gedarmte ontlaſt, tot derzelver bevogtinge, het welk blykt in 't vervullen van de Slag-ader van 't Darmſchyl, want als men haar takjens vervult met een waſſige ſtoffe, zoo iſt, dat door deeſe zoo genaamde Kliertjens, de geſeyde ſtoffe alzints komt te loopen in de holte van 't gedarmte; en zoo het deeltjens waren, die op haar zelve beſtonden, en met een byzonder vlies omvangen waren, zoo zoude zodanighe ſtoffe naulykx zoo light in de holte van 't gedarmte overgaan.

Daar en boven komen ons in dit ſtuk van 't Gedarmte zo groot een getal van ſweet gaatjens in 't gezight dat men naulykx de punt van een naald daar tuſſchen zoude konnen zetten, zonder dezelve te raaken; en ſtaat ondertuſſchen te aanmerken, dat ik, om ſe klaar te zien, myn oogh met een vergroot glas moet wapenen en dat wegens haar kleente, maar die heldere ooghen hebben, die behoeven zulk een hulpmiddel niet, om ſe te zien.

N°. LXXXII. Een Knie van een kind op een ſtuk van een rotz, war in te zien is de waare verſpreyding van de bloed-vaten in 't Vel van een menſch, dewelke geheel verſchilt van die, dewelke de Lever, Milt, Nieren en andere deelen maken.

N°.

Nº. LXXXIII. Portio Hepatis hydropici, in totum in vesiculas crassas mutata, ita ut omnia vasa, eorumque extremitates hydatidum naturam induerint. Vid. aliam portionem delineatam. Thes. I.

Nº. LXXXIV. Portio Arteriæ Splenicæ vitulinæ repleta.

Nº. LXXXV. Testiculus humanus, cujus Tunica propria ablata, videre licet verum reptatum Vasculorum, seminis rudimentum conficientium.

Nº. LXXXVI. Phiala in liquore conservans, fœtus humani immaturi Pulmonem: cum autem hic in fundo phialæ reperiatur, infallibile signum est, fœtum in utero materno fuisse denatum.

Nº. LXXXVII. Phiala liquore repleta, & in illa portio Pulmonis humani, cujus vasa sanguinea innumera repleta sunt; cum autem Vesiculæ pulmonales non sint repletæ, vasorum cursus oppidò quam bene videri potest.

Nº. LXXXVIII. Phiala in liquore continens portionem Testiculi humani, non solum dis-

Nº. LXXXIII. Een stuk van de Lever van een watersugtigh mensch 't welk t'eenemaal in dikke blaaskens verandert is, zoo dat alle de vaten, en ook haar uyteynden de natuur van waterblaasen aangenomen hebben. Ziet een ander gedeelte daar van afgebeeld in 't eerste Cabinet

Nº. LXXXIV. Een stuk van de Slag-ader van een Kalfs Milt, en die opgevult.

Nº. LXXXV. Een Bal van een Mensch, wiens eigen vlies afgenomen zynde, men de waare cours der vaatjens zien kan, dewelke het begin van 't zaad maken.

Nº. LXXXVI. Een vles met vocht, en daar in de Longh van een onvoldraghe vrught van een mensch, en nadien de zelve op de grond van 't glas gevonden werd, is 't een zeker bewys het kind in s'moeders lighaam gestorven te zyn:

Nº. LXXXVII. Een volle vles met voght, en daar in een stuk van een mensche Longh, wiens bloedvaten ontelbaar en vervult zyn: en nadien de Blaaskens van de Longh niet zyn gevult, zo kan men de cours der vaten zeer wel zien.

Nº. LXXXVIII. Een glas met voght, en daar in een gedeelte van de Testicul van een Mensch, dewel-

dissoluti, verum etiam à contento seminis rudimento, arte evacuati, ut veram tenuitatem vasculorum seminis rudimentum conficientium videre liceret, quæ vascula adeo tenuia sunt, ut fere telam aranearum adæquent. Vid. Tab. III. Fig. III.

ke niet alleen uytgerafelt of ontwonden is, maar ook door konst ontledigt van dessels nogh onvolmaakte zaad, om daar door te konnen zien; die byzondere en waare dunte deser vaatjens, dewelke by na zoo dun en fyn zyn, als een Spinnewebbe. Ziet de 3e. Fig. de 3e. Plaat.

N°. LXXXIX. Ren pueri, in quo vasorum sanguineorum verus cursus comparet, non uti Domini Vieussenii figura repræsentat, cum multis arcubus, (id quod in homine locum non habet) sed sicuti revera reptant.

N°. LXXXIX. Een Nier van een jonghe, waar in te zien is de waare cours der bloedvaten, dewelke niet overeenkomt met de figuur van de Hr. Vieussens, namentlyk met alle die booghen ('t welk in een mensch geen plaats heeft) maar gelyk dezelve waarlyk haar loop hebben.

N°. XC. Phiala in liquore continens, portionem magnam Pulmonis humani, per quam numerus Arteriarum affatim repit, in proprio situ & cursu.

N°. XC Een vles met voght, en daar in een groot stuk van de Long van een mensch, waar door heen een gedeelte van de Slag-aderen loopt, en dat in haar natuurlyke plaats en cours.

N°. XCI. Portio Thoracis fœtus humani balsamo indurata.

N°. XCI. Een stuk van de Borst van een jongh geboore Kindje door het balsemen verhard.

N°. XCII. Capsula continens duos calculos ingentes, quos Gommarus à Bortel, Chirurgus & Lithotomus Amstelodamensis expertissimus, extraxit per incisionem (sicuti facere assolent in sexu virili) ex muliere LXVIII. Annos agente.

N°. XCII. Een doosje met twee groote steenen, dewelke den zeer welgeoeffende Amsterdamsche Heelmeester en Steensnyder Gommarus van Bortel, gehaald heeft uyt een Vrouw van 68 Jaaren, en dat door 't snyden, op de wyze gelyk zy gewoon zyn te doen in de mannelyke sexe.

Hanc operationem præstitit

Deze operatie heeft hy gedaan in

tit in mea, & præfectorum Collegii Chirurgici præsentia, & quidem tam dextre & citò, ut feliciorem calculi operationem, ne unquam quidem viderim factam; & quod notandum, ne ullum quidem symptoma hactenus patienti supervenit. Vid. Tab. v. F.I. & II.

in 't byzyn van my nevens de Overluyden van 't Chirurgyns Gilde, en dat zoo ras en vaardigh, dat ik noyt geluckiger operatie in 't steensnyden gezien hebbe: en dat aan te merken staat, tot nu toe heeft de lydersse geen de minste toeval gehad. Ziet de 5e. Tafel. 1. en 2. Fig.

Ejusmodi operationem ante aliquot hebdomadas quoque instituit dictus G. à Bortel, felicissimo cum successu in puella, cujus calculi figura III. notata in eadem Tab. repræsentatur.

Een zoodanighe operatie heeft hy voor eenighe weeken ook gedaan in een jonghe Doghter, en dat mede zeer geluckigh. ziet de Fig. deses steens op de zelfde plaat Fig. III.

In Gallia Lithotomi hoc tempore operationem quoque eodem modo efficiunt in sexu sequiore, sc: incisione, sicuti in sexu virili.

In Vrankryk voeren de steen-snyders heeden ten daghe deze operatie ook zoo uyt in de Vrouwlyke Sexe, namentl: door het snyden gelyk in de mannelyke Sexe.

Methodum operandi descripsit quoque Chir. expertissimus Dionis.

De wyze van dit doen heeft den welgeoeffende Mr. Chirurgyn Dionis ook beschreven.

Dictam operationem vidi olim factam ab alio, in illa arte minus versato, & quidem infelicissimo cum successu, factâ incisione in vulva ipsa,

Ik heb deze operatie voorheen zien doen, van eene, die in die konste zoo wel niet geverseert was, en dat met een zeer ongeluckig succes, hy deede zulkx door een sneede te geven in de Scheede des Lyfmoeders.

Interim satius fore existimo, hanc operationem perficere post dilatationem Urethræ, forcipibus adæquatis, cum calculi

Ondertusschen meen ik best te zyn, dat men dit werk verright door het verwyderen van de Water-canaal, en bequaame tanghen, wanneer de

culi ſint exiles; ſi majores verò, per inciſionem, ſicuti in viris, ut incontinentia urinæ evitetur.

de ſteenen kleen zyn, en groot zynde door het ſnyden, gelyk men doet in de mannen en dat om het lek gaan te vermyden.

N°. XCIII. Embryo piſcis Narwal, ſ. unicornu Groenlandici, in liquore. Vid. Tab. V. Fig. V.

N°. XCIII. Een onvoldraaghe Groenlandſche Zee Eenhoorn, in de voght. Ziet de 5e. Plaat, de 5e. Fig.

Quæ ſequuntur, interiori valvulæ Theſauri adhærent, nempe

De volgende zaaken, hanghen aan 't binnenſte van de deur van 't Cabinet, namentl.

N°. XCIV. Membrana quædam, cujus arteriæ mercurio vivo ſunt oppletæ.

N°. XCIV. Een zeker vlies, wiens ſlag-aderen met quikzilver zyn vervuld.

N°. XCV. Veſica fellea bovina, quæ videtur gemina propter bifurcationem; ſed cum unicus tantum ſit ductus Cyſticus, gemina dici non meretur.

N°. XCV. Een Gal-blaas van een Os, dewelke zigh verdubbeld vertoond, om dat ſy in twee'n is geſpouwen, dog maar een uytgang hebbende, zoo kan menſe voor geen dubbelde Gal-blaas houden.

N°. XCVI. Portio Inteſtini Coli, prodigioſæ magnitudinis aut capacitatis.

N°. XCVI. Een ſtuk van de Colykdarm van een zeer grote ruymte.

N°. XCVII. Portio Thoracis pueri, cujus Muſculis intercoſtalibus ſuperſtitibus, illorum tractus fibrarum cruciformis luculenter videri poteſt.

N°. XCVII. Een ſtuk van de borſt van een jonge, wiens tuſſchenribbighe ſpieren daar nogh aan gelaten zynde, derzelver ſpier-draaden klaar konnen gezien werden.

N°. XCVIII. Atheroma oſſeum in Pulmone bovino repertum.

N°. XCVIII. Een beenigh Papgeſwel uyt de Longh van een Os.

N°. XCIX. Portio Pulmonis humani in forma ſicca, in qua comparent veſiculæ Pulmonales naturali magnitudine & capacitate, ſc: in inſpiratione, ſuntque admodum exiles.

N°. XCIX. Een droogh ſtuk van de Longh van een menſch, waar in haar opdoen de Longhs-blaaskens zoo als die zyn in haare natuurlyke groote in 't inhalen des adems, en zyn dezelve zeer kleen.

N°

N°. C. Portio Pulmonis ovini, ita præparata, ut vesicularis substantia in conspectum veniat, suntque vesiculæ minores, respectu vesicularum humanarum.

No. C. Een stuk van de Long van een Schaap zoodanig toebereyd, dat de gestalte der Long blaaskens in 't gezicht komen, en zyn dezelve zeer kleen in opzicht van die der Menschen.

N°. CI. Duo Renes ovini, prodigiosæ magnitudinis propter illorum extensionem præter naturalem ab impedito urinæ stillicidio versus vesicam.

No. CI. Twee zeer groote Nieren van een Schaap, en dat wegens derzelve onnatuurlyke uytzetting veroorzaakt, door dien het water belet wierd tot in de blaas te komen.

Not. 1°. Ureteres versus Renes in tantam molem sunt extensi, ut Pastinacam crassam recipere possint, versus Vesicam angustiores facti, tandem singuli desinunt in Vesiculam rotundam nucis juglandis magnitudine. In hisce vesiculis, seu expansionibus, ubi cum vesica urinaria uniuntur, relictum est foraminulum, minutissimum, per quod urinæ locus quodammodo dabatur vesicam intrandi.

Aanmerkt ten eersten. Deze waterpeesen zyn zoo zeer verwyd en uytgezet, datze een dicke pinxternakel of peen in haar konnen onthouden, en haar cours na de waterblaas naauwer en naauwer geworden zynde, eyndigen sy in een rond blaaske, in groote met een ockernoot overeenkomende, in dese blaaskens, of uitspansels, (daarse haar met de pis-blaas vereenigen) is een seer kleen gaatje te vinden, waar door de pisse eenigsints gelegentheyd gelaten is, om in de blaas te komen.

2°. In utroque horum Renum extremo superstes remansit portio Renis ceu bene constituta, spatium autem intermedium est membranaceum, propter enormem expansionem.

Ten tweede. Aan beyde uiteinden deser Nieren is derzelve gedaante gebleven, als of die noch haar natuurlyke gestalte behouden hadde. maar in 't midden zynse vliesig, wegens die byzondere uitrekking.

N°. CII. Fœtus gemellorum coalitorum porci, qui ita coa-

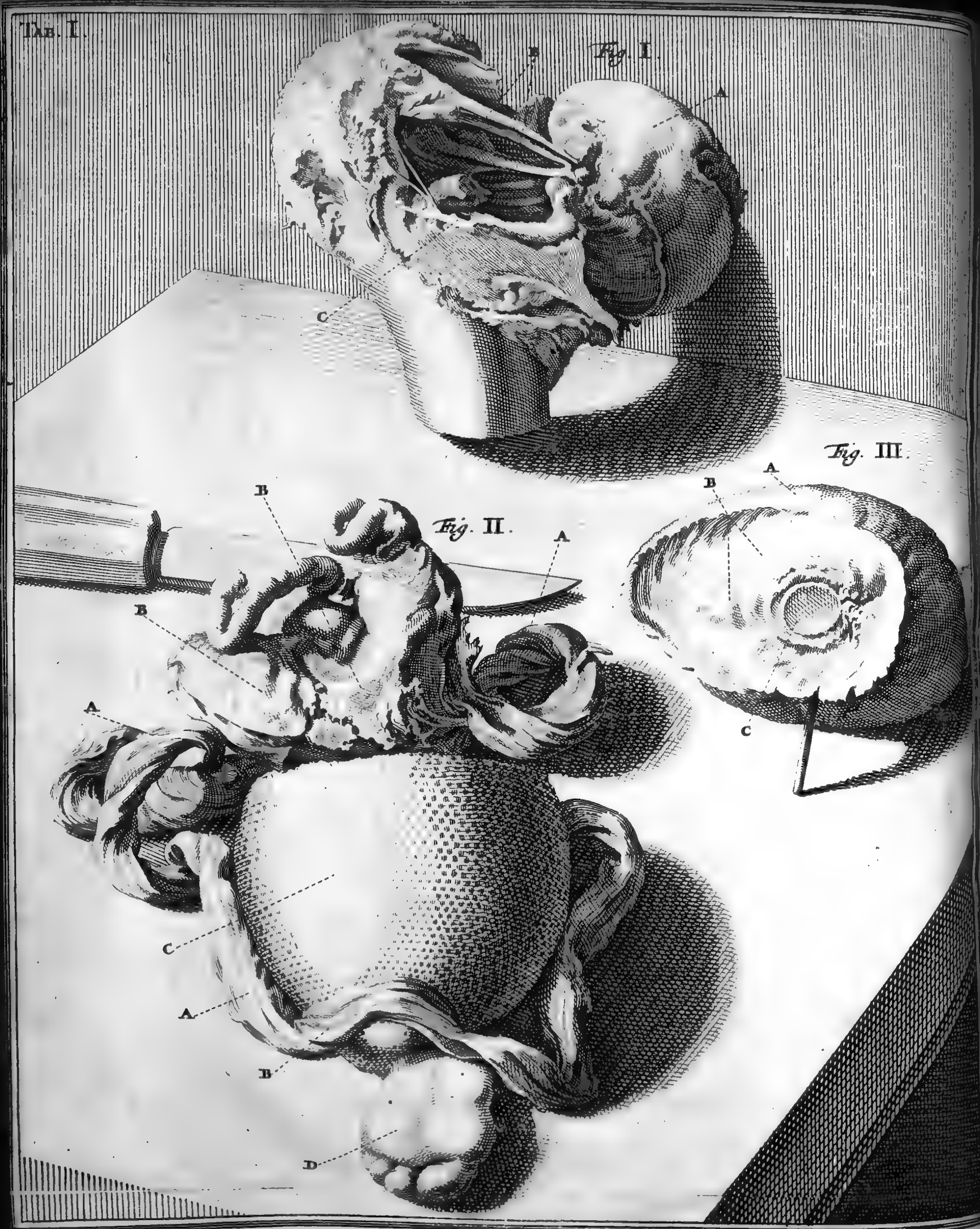
N°. CII. Twee jong gebore varkentjens, dewelke met den andere

coaluerunt, ut unico tantum gaudeant ventre.

No. CIII. Portio Inteſtini Coli ex caballi fœtu, cujus valvulæ coli ſunt unitæ, ita ut moriendum fuerit fœtui in lucem edito.

re zoodanig vereenight zyn, dat ſy maar een buyk hebben.

No. CIII. Een ſtuk van de Colyk-darm, van een jongh geboore Paardje, wiens Klap-vlieſen van de colykdarm vereenight zyn, zoo dat het na de geboorte niet konde in 't leven blyven.

Tab. I.
Fig. I.
A
B
C
Fig. II.
A
B
B
A
C
A
B
D
Fig. III.
A
B
C

EXPLICATIO TABULARUM THESAURI NONI.

TABULA I.

Fig. I. Indicat ossis Femoris partem superiorem seu caput. A. Dicti ossis Epiphysis.

B. Ligamenta crassa, dura, quæ loco cervicis Epiphysin, seu caput ossis cum Trochantere maiore conjungunt: hæc ligamenta non ex exteriore, sed interiore utriusque superficie emergunt.

C. Denotat defectum cervicis ossis Femoris, utpote in totum deficientis.

Fig. II. Denotat crus fœtus humani, ex Atheromate Placentæ uterinæ dependens.

A. A. Est Funiculus umbilicalis.

B. B. Atheroma, in medio placentæ subortum, quam Placentam vulcano tradiderunt, ob superstitionem veterem.

C.

VERKLARING DER FIGUREN Van 't IX. CABINET.

I. TAFEL.

De I^e. Figuur. Met de letter A getekent, vertoont ons het bovenste gedeelte of hoofd van 't Dye-been.

B. De dicke en harde banden dewelke in de plaatse van de afwezende hals zitten, en de Trochanter met het Hoofd vereenigen: deze banden komen niet voort uyt de buitenste, maar binnenste oppervlakte deser twee geseyde deelen.

C. Wyst ons aan de plaatze daar den hals van 't been voorheen gezeten heeft, en nu geheel en al ontbreekt.

De II. Figuur. Verbeeld een Dye been van een jong-geboore kind, hangende uyt een pap-geswel (*Atheroma*) vande naa-geboorte.

A. A. Is de Navelstreng.

B. B. Het Pap-geswel, dewelke voortkomt uyt het midden vande Moerkoek, welke Moerkoek men heeft moeten verbranden wegens oude superstitie.

C. De

C. Crus.

D. Pes extremus cum tribus digitis pedis.

Fig. III. Demonstrat segmentum Cruris.

A. Cutis.

B. B. Pinguedo, sub qua nil Musculosi apparet.

C. Os Femoris abscissum & rotundum.

C. De Dye.

D. De uyterste voet met drie toonen.

III. Fig. Verbeeld een dwers afgesnede moot, van de Dye.

A. Het vel.

B. B. Het Vet, waar onder niets Vleesighs is te vinden.

C. Een rond stuckje van 't Dyebeen.

TABULA II.

Fig. I. Demonstrat partem brachii fœtus humani, in cujus pugno, balsamo lapidis instar indurato, continetur fasciculus capillorum ceratholithophyti instar calculosa substantia obsitorum.

A. Brachii pars.

B. Capilli.

C. Capilli, in atheromate à me reperti.

D. Capilli, sponte à capite, tanquam forcipe, momento abscissi & decidui.

Fig. II. Phiala in liquore continens Animalculum quadrupes, Caniculo simile, vomitu rejectum.

A. Capillus, à quo dependet animalculum.

B. Funiculo umbilicali analogum quid.

C.

De II. TAFEL.

Fig. I. Wyst ons aan de arm van een onvoldrage Kind, 't welk door het balsemen steen hart gemaakt is, in dessels vuystje onthoud het een bundel hayr met een steenighe stoffe bezet, gelyk als in de hoornagtige Zee heesters.

A. Een gedeelte van de Arm.

B. Het Hayr.

C. Hayr, 't welk ik in een Pap-geswel heb gevonde.

D. Hayr, 't welk van 't Hoofd als in een ogenblik afgevallen is, als of het met een Schaar afgesneden was.

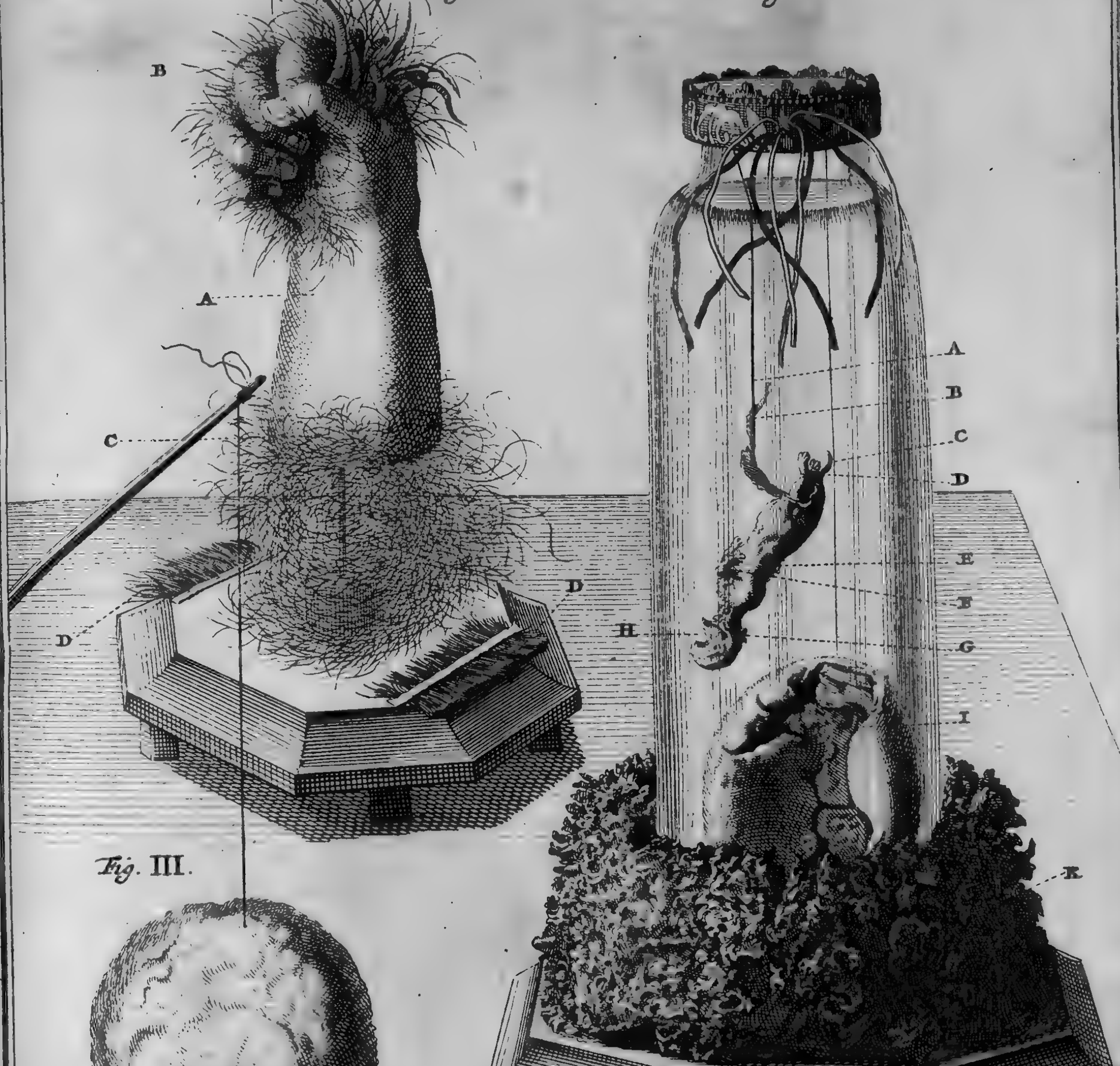
Fig. II. Een vles met vogt en daar in een viervoetig diertje, een hondje gelykende, 't welk door de mond uitgebraakt is.

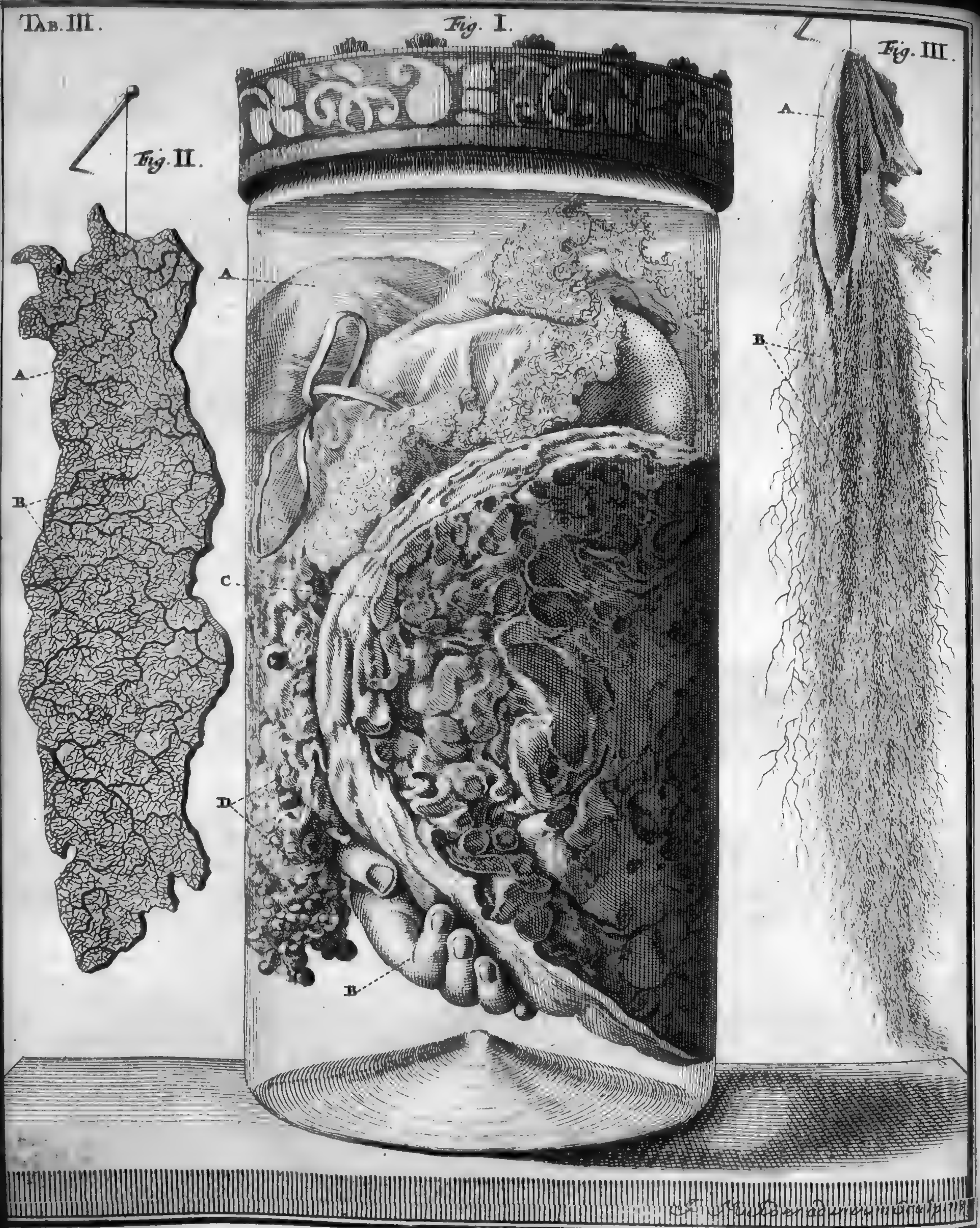
A. 't Hayrtje waar aan het hier ophangt.

B. Iets, 't geen na een Navelstrengetje gelykt.

C.

Tab. II.

Fig. I.
Fig. II.
Fig. III.
A
B
C
D
D
A
B
C
D
E
F
G
H
I
K
J. Mulder ad vivum Sculp 1713

TAB. III.
Fig. I.
Fig. II.
Fig. III.
A
B
C
D
A
B
A
B

C. Duo pedicelli posteriores.
D. Cauda.
E. Scapula ex parte denudata, propter continuum attactum hominum.
F. Pedicelli anteriores.
G. Caput.
H. Os apertum, in quo luculentissime videri potest lingua, id quod non satis bene hic repræsentatur.
I. Bursula, in qua hæsit animalculum ea superficie visa, ubi erupit.
K. Rupes, in cujus cavo phiala posita.

FIG. III. Exhibet figuram dictæ bursulæ facie posteriore visam.

TABULA III.

FIG. I. Indigitat phialam liquore repletam, in qua reservatur fœtus humani brachium, in cujus manu continetur lamella, seu segmentum humani testiculi prodigiosæ magnitudinis in cartilaginem mutati: cum autem totum testiculum in lamellas dissecuerim, repræsentavi hic unam ex minimis lamellis.

C. De twee agterste pootjens.
D. Het Staartie.
E. Het Schouder blaadje van een zyde ten deele ontblood, wegens het gedurig handelen van de Mensen.
F. De voorste pootjens.
G. Het Hoofd.
H. 't Opgesperde Mondje, waar in zeer klaar gezien word het tongetie, 't welk hier niet klaar genoeg vertoont werd.
I. Het Beursje waar in het gezeten heeft, 't welk hier gezien werd van die zyde of oppervlakte daar het diertje uitgeborsten is.
K. Het Rotsie in wiens holte het vlessie is gezeten.

FIG. III. Vertoont ons het beursje van aghteren.

De III. TAFEL.

FIG. I. Verbeeld ons in een vles met voght den arm van een Jong geboore Kindie, 't welk in zyn handie onthoud een moot van een monstreuse mensche Zaad-bal in kraakbeen verandert zynde; en nadien ik dezelve in mooten heb verdeelt zoo komt ons hier een van de kleenste te vooren.

A. Superior pars brachii linteo tecta & ligata.

B. Digiti manus.

C. Lamella Testiculi.

D. Portio Uteri fœminei, cujus facies interior maxima parte degeneravit in tubercula rotunda.

Fig. II. Exhibet portionem cutis plantæ pedis humani, cujus vasa sanguinea adeo sunt locupletata, ut ne cuspide quidem acus, sine læsione vasorum pungi possit, id autem à sculptore hic satis repræsentari non potuit.

A. Cutis.

B. Vasa, præsertim arteriosa, quorum reptatus plane diversus ab iis, quæ Lienem, Renes, Hepar, Placentam uterinam &c. conficiunt.

Fig. III. Exhibet Testiculum humanum dissolutum, cujus vascula, à contenta seminali materia arte sunt destituta; hoc enim facto, tomenti instar, tenuia sunt dicta vascula.

A. Tunica albuginea.

B. Vascula, seminis rudimentum conficientia.

A. Het bovenste des arms, met een doekie omvangen en gebonden.

B. De vingeren van 't handie.

C. De moot van de Zaad-bal.

D. Een gedeelte van de Lyf-moeder van een Vrouw, wiens inwendige oppervlakte voor 't grootste gedeelte verandert is in ronde heuveltiens of geswelletjens.

Fig. II. Verbeeld ons een stuk van 't Vel van de voet van een Mens, 't welk zoo zeer verrykt is van bloedvaten, datmen met de punt van een naald daar in niet zoude konnen steken zonder quetzingh der vaten, maar zulkx heeft de plaatsnyder niet volkomentlyk konnen afbeelden.

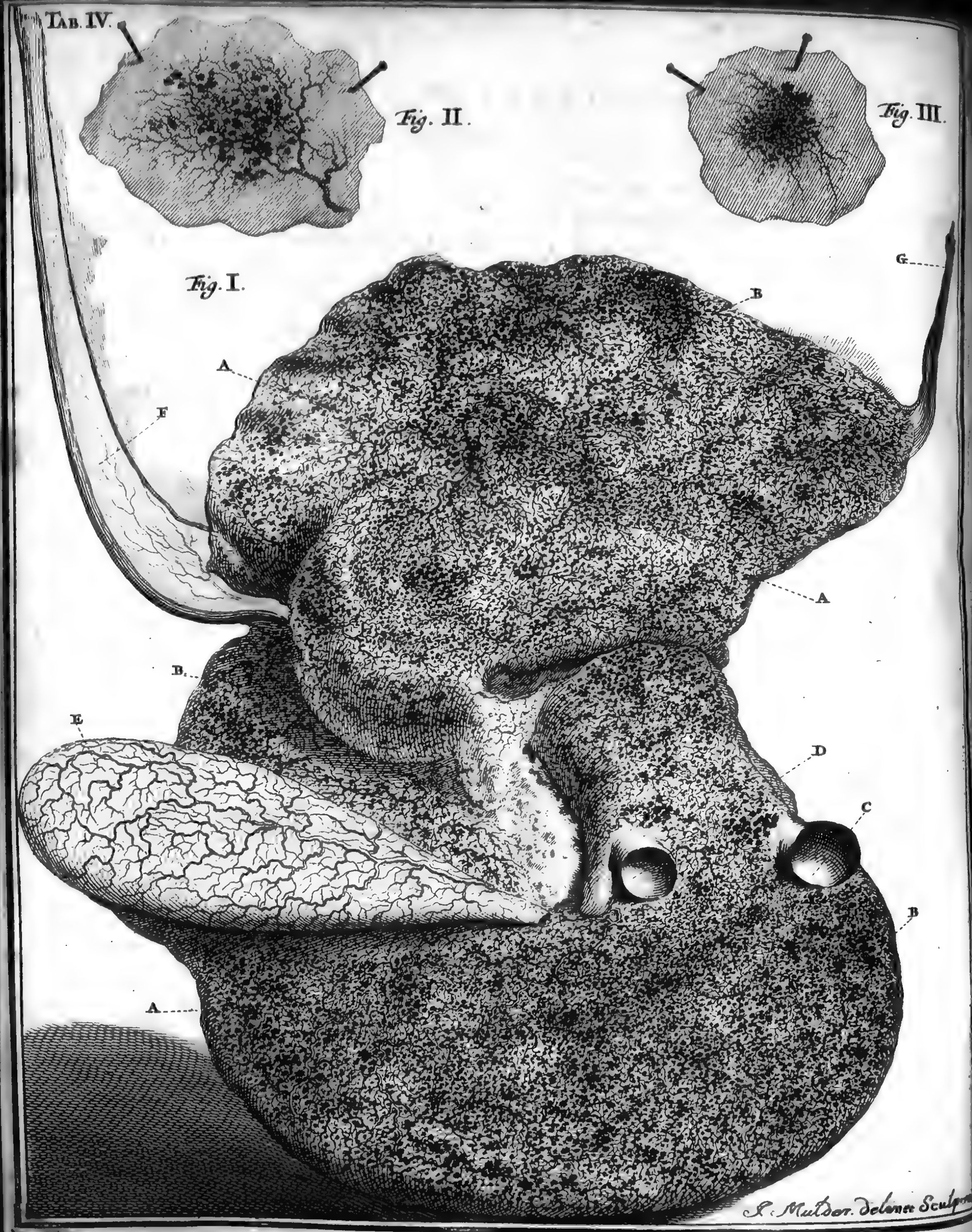
A. Het Vel.

B. De Vaten, voornamentlyk de Slag-aderen, welkers cours geheel en al verschilt van die geene, die de Milt, Nieren, Lever, Moerkoek, &c. komen te maken.

Fig. III. Vertoont ons een ontrafelde mensche Testicul, wiens zaad-vaatiens van haar zaadighe stoffe door konst ontleedigt zyn, en dat volbragt zynde, komen sy ons voor zoo fyn, als dons.

A. Het Witte of eigen vlies.

B. De Vaatjens, die 't zaad ten rouwe maken.

TAB. IV.
Fig. II.
Fig. III.
Fig. I.
A
B
F
G
E
D
C
J. Mulder. deliner. Sculp.

TABULA IV.

FIG. I. Juvenis Hepar denotat.

A. A. A. Subſtantia Hepatis, ne propriâ quidem membranâ ablatâ.

B. B. B. Pulpoſæ ſeu ſuccoſæ extremitates, quæ tanto ſunt numero, ut ſculptor vix potuerit omnes hic repræſentare, & ſi hoc feciſſet, integrum Hepar fuiſſet nigerrimum propter copiam.

C. Truncus Venæ cavæ abſciſſus.

D. Truncus Venæ portæ.

E. Veſicula fellea, tot vaſculis Sanguineis locupletata, ut ne cuſpis quidem aciculæ inſeri poſſit.

F. Ligamentum umbilicale cum ſuis arteriis repletis.

G. Ligamentum Hepatis tertium, quo, ſuo in loco, continetur Hepar.

FIG. II. Exhibet portiunculam membranæ Hepar ambientis, ſub qua in conſpectum veniunt ſuccoſæ & pulpoſæ extremitates microſcopio viſæ.

FIG. III. Portionem, ut ſupra, denotat tali lente viſam, quali

De IV. TAFEL.

FIG. I. Verbeeld de Lever van een Jongeling.

A. A. A. De Subſtantie des Levers, noch omvangen van zyn eygen vlies.

B. B. B. De merghige of ſappige uyteynden der vaten, dewelke zoo veel in getale zyn, dat de plaatſnyder dezelve qualyk alle heeft konnen verbeelden, en als hy dat al gedaan had, zoo zoude de gantſche Figuur zeer ſwart zyn geworden.

C. De afgeſnede ſtronk van de Holader.

D. Die van de Poort-ader.

E. De Galblaas, zoo zeer verrykt van vaten, datter geen naalde punt kan tuſſchen geſtooken werden.

F. De Navelband met deſſelfs Slagh-aderen opgvult.

G. De derde bant des Levers, waar door de Lever in zyn plaats gehouden wert.

FIG. II. Verbeeld een gedeelte van 't Vliesie dat de Lever omvangt, onder 't welke de ſappige uyteynden der bloedvaten haar opdoen, zoo als die door vergroot glazen te zien zyn.

FIG. III. Noch een gedeelte als geſegt is met ſoo een vergroot glas ge-

li pulposæ extremitates ad naturalem magnitudinem propius accedunt.

gezien, waar door de geseyde uyteynden wat nader komen aan haare natuurlyke groote.

TABULA V.

De V. TAFEL.

Fig. I. & II. Duo calculi è muliere LXVIII annorum per incisionem, sicuti in viris, extracti.

Fig. III. Calculi eodem modo ex virgine extracti, facies anterior,

Fig. IV. Ejusdem calculi facies posterior.

Fig. V. Embryo Piscis Narwal, seu Unicornu Groenlandici.

Fig. I. en II. Verbeelden ons twee steenen uyt een Vrouw van 68 Jaar gehaalt, en dat door het snyden als men in de mannen doet.

Fig. III. De voorste gedaante van een steen op die zelve wyse uytgehaalt van een Vryster.

Fig. IV. Desselfs gedaante van agteren.

Fig. V. Een onvoldrage Groenlantsch Zee-Eenhoorntje.

Tab. V.
Fig. III.
Fig. IV.
Fig. I.
Fig. II.
Fig. V.

FREDERICI RUYSCHII

Anatom: & Botanices Profeſſoris, nec non

Academiæ Cęſareæ curioſiorum Collegæ.

Theſaurus Magnus & Regius, qui eſt X

THESAURORUM ANATOMIC.

In quo præcipuæ corporis humani partes, ceu in ſtatu vivo, nitidiſſime præparatæ, reſervantur.

Cum Fig: Æneis.

Het groote en Konincklyke Cabinet

Zynde het Xde der

ANATOMISCHE CABINETTEN

VAN

FREDERIC RUYSCH,

Profeſſor van de Anatomie, en Kruid-kunde, als mede Lid van de Keizerlyke Academie der Natuur Ontdekkeren.

In 't welke de voornaamſte deelen des menſchen Lighaams ſeer cierlyk zyn geprepareert en geconſerveert.

Met Kopere Platen.

AMSTELÆDAMI, 1715.

Medicinæ, & Philoſophiæ

Cultoribus, ſalutem precatur

FREDERICUS RUYSCHIUS.

Poſtquam Andreas Veſalius orbi medico illuxerat, incomparabili de Fabricâ corporis humani conſcripto opere, cenſuere optimi in Arte judices, abſolutam jam haberi cognitionem Anatomes: neque verò majoris momenti ſupereſſe aliquid, quo ad inventa ejus addito, laudem pararent Poſteri: verum aliter longe ipſam ſe rem habere experti ſunt, ſimulac Accuratiſſimus Bartholomæus Euſtachius inventa ſua protulit, ſummuſque inter Anatomicos Gabriel Fallopius, ſua in Veſalianum opus obſervata propalavit.

Ipſe quippe Veſalius, anima profectò candidiſſima, aperte in ſuis ad Fallopianas notas reſponſis agnovit, plurima, eaque pulcherrima, deberi ſagaci induſtriæ

ſui pridem diſcipuli, & jam antagoniſtæ. Neque tamen vel ita ſpem elegantiſſima, & utilia, detegendi præreptam eſſe reliquis poſt Nobiles hoſce Auctores, ſucceſſu mox egregio nos docuit Julius Caſſerius, atque Caſparus Aſellius.

Quin et Guilielmus Harvæus evidenti deinde fuit exemplo, unum ſe, poſt tot præclara omnium inventa, diligentiâ indefatigabili reperire potuiſſe illa, quæ cuncti ignoraverant, quorumque interim major foret in medicina uſus, quam eorum omnium, quæ junctis alii omnes laboribus invenerant.

Splendidiſſimum autem hoc ſidus Brittanicum, ut ut multa lumina evaneſcere coëgerit, non impedivit tamen, quo minus Pecquetus, Bartholinus, Lowerus, Williſius, Graafius, Swammerdammius, Malpichius, Nuckius, & Du Verneyus, ſuo micare jubare. Quid verbis opus eſt? hac re impulſus ego credidi ſemper, eſſe mihi celebrandos ex Hippocraticâ lege labores alienos: ita verò, ut & meâ induſtriâ hos explorem, adjutem, & ſi datur corrigendo perficere utcumque auſim conari.

Quare ante quinquaginta elapſos abhinc annos, Bilſii eâ tempeſtate ante alios omnes Celebratiſſimi Anatomici, ſententiam examinare, rerumque experimentis refutare ſolus tum ſuſtinui. Veram Venularum Lymphaticarum, Lacteorum canalium, Bronchialis Arteriæ, formam depingere ſum auſus; meque jam tum reperiſſe artem, quâ minimos ultimorum vaſculorum reptatus

tus prosequi, detegere, spectandos exhibere, & verbis publice professus sum.

Ab eo deinceps tempore, tantæ ætatis decursu, noctes impendi atque dies, ut omni artis molimine notitiam mihi compararem fabricæ illius, quâ hanc nobis construxit machinam Deus.

Visumque fuit Creatori meo, improbum huncce laborem eo rerum successu coronare, ut tandem vicerim obstacula per varias artes omnia: ut acies oculorum meorum tandem se penetraverit in intima recessum naturæ penetralia: patuit denique post tot conatus, mutatosque toties labores, vera minimarum partium structura.

Statim vero ac ipse hanc addidici, primâ oportunitate natâ, elegantibus harum formarum spectatoribus ita exhibendam eandem curavi, ut & illi meo indicio conspicere potuerint: unde multi candidi rerum æstimatores priora super his animi sensu refellere, corrigere, & novam faciem agnoscere, non erubuerunt.

Nunc igitur, quum ingravescens ætas spem vitæ longam inchoare vetet, in animum induxi pulcherrima inventorum meorum specimina omnium colligere, eaque in unum corpus digerere, ut appellari mereatur MUSÆUM RUYSCHIANUM ANATOMICUM. In eo autem constituendo, nolui uti pervulgata solius scripturæ viâ; sed proposui ipsa illa per artem meam parta corporis organa, quorum contemplatio mihi ipsi paraverat scientiam. Igitur à Capillo supremo inceptum opus ad intima abditissimorum viscerum meditullia perduxi, neque ullam ex mediis inter hæc extrema partibus omisi.

 Pror-

Prorſus ut Fibræ, Membranæ, vaſis, Glandulæ, Viſceris, Cartilaginis, Offis, Unguis, Pili, uniuscujusque denique particulæ, denudata hic appareat ſpecies, & vera à vertice in calcem forma.

Quin etiam addam hic humanum cadaver culum arte mihi uni propriâ ſic paratum, ut nitor & gratia vitam non modo æquent, imo verò & ſuperent: color enim, toroſitas, habitus, certè & flexilitas ipſa artuum, quæ in cadavere pereunt, hic conſervantur ſimul, & aliquâ ratione ſic emendantur, ut ſpectantem demulceat & oblectet, utque niſi propriis oculis convictus nemo crediderit rem ita peragi poſſe: quodque opus hoc maxime commendat, à quinquaginta ab hinc annis ita parata non ſunt mutata.

Ne autem paucorum modo foret hoc annorum ſpectaculum, omnia hæc artificio balſamico mihi proprio ſic condivi; ut, licet ſeculum ferant, haud tamen corrumpantur. Quin etiam dedi hanc operam, ut teter laceri cadaveris partium adſpectus ita ornamentis emendaretur appoſitis, ut oculos neutiquam offenderet, atque nec terrorem incuteret, nec excitaret nauſeam. Denique partes ſingulæ numeris inſcriptæ, qui reſpondeant catalogo ſcripto ſuper his, in quo ad numeros hos, qui deſignant ſingula clara deprehenditur & curata enarratio. Poterit itaque unusquisque Muſæum hoc ſpeculans ex catalogo ediſcere Anatomen Ruyſchianam, omni faſtidioſo labore, tædio ſordidæ attrectationis, vel tetrâ mephiti, liber.

Quisquis itaque Theſaurum hunc poſſiderit, poterit

rit eo uti, vel ut ſe oblectet ſpeculatione veræ fabricæ corporis humani, eoque modo animum ſuum erudiat, vel ut in Academiâ, ubi Phiſoſophiam & Medicinam docetur juventus, demonſtrari queat genuina conſtructio partium, ſicque non verbis, nec conjecturâ, ſed ipſâ demonſtratione ob oculos poni poſſit.

Quare etiam Reges ipſi, Principes, Rerum publicarum, aut Academiarum Curatores, nacti hunc Theſaurum, eo Academias ſuas poſſent donare duraturo in ſeculum, ut ornamentum pariter & doctrinæ inſtrumentum ſit perennè atque utiliſſimum.

Ipſe ego, qui hoc perfeci, venale nunc offero, opus dum in vivis dego, ut ante fata ſuprema certus ſim extare monumentum inventorum meorum completum: neque enim me pluribus adſcripto facile id fieret. Patebit hic Theſaurus videndus in ædibus meis, illis tantum, qui certa habent indicia, quibus conſtet eos poſſe & velle totum hunc emere.

Ne autem metuat emtor, hæc peritura eſſe ubi ſibi comparavit, ſincerâ fide illi, poſtquam pretio conduxit, aperiam artem conſervandi, quâ utor, & quæ differt ab eâ, qua alii utuntur: meam enim differre docet comparatio eorum, quæ apud me conſervantur, cum iis, quæ illi oſtendunt. Indicabo itidem modum, quo liquor immerſa condiens in lagenis paravi, & datâ neceſſitate ſuperaffundi iterum debeat.

Et ne hoc fieri opus ſit, ita replebo vaſa, & claudam accuratè, ut pluribus annis nulla additione egeant. Tandem, quum expertus ſim, præparatas corporis hu-

mani partes diverſas, varios liquores ſibi requirere, in quibus ſerventur, aut aliter perdant nitorem, ipſum & hoc ſecretum Illi, ut alia, ſub fide ſilentii revelabo.

Si ergo Principes, Academiæ, Societates, vel privati, capiuntur horum dulcedine, poterunt ſibi comparare, quæ arte ſingulari, continuato fere per annos ſexaginta labore confecta, nuſquam in orbe terrarum videnda, neque ulli ſeculo viſa, ſunt.

VIRO

VIRO CELEBERRIMO

FREDERICO RUYSCH, Med. Doct.

Anatomiae & Botanices Professori experientissimo, ac membro Caesareae Academiae naturae curiosorum; cum sua ille mihi Cimeliarchia, omnibus interioris & reconditae naturae ostentis instructissima, in quibus declarandis summum Viri ingenium & dexteritas singularis juxta elucent, qua est humanitate, aperuisset comiter, ex itinere domum reversus, & voti damnatus, hoc grati memorisque animi testimonium

Persolvi L. M. Q.

Ipsis idibus Sept. a CIↃ IↃ CCXIV.

ARtis Appollineae decus, & par gloria clarae
Urbi, quam placidis Amstela lambit aquis!
Quo tuo commemorem, RUYSCHI, *miracula dextrae,*
Carmine, quae nuper cor rapuere meum?
Dulcia carpentem dum me procul otia Musis,
Excipit in laetos terra Batava sinus.
Vix animi compos relego vestigia rerum
Quas tua tunc oculis obtulit arca meis.
Scilicet admissus cultor tua tecta tueri,
Tecta Machaoniis conspicienda bonis;
Obstupui, longeque sacer comitatur euntem
Horror, & humana major imago ferit.
Nec mihi (quae suadent mysteria tanta sileri)
Si valeam, arcanas prodere fas sit opes.
Cum tamen humanus trahat immortalia corda
Vocis honor, trepido verbaque fusa sono;
Verba, deûm augustos caste venerantia vultus,
Quos licet infra omnis vis cadat eloquii:
Quid prohibet, reserata mihi Paeonia templa
Atque decus magni concelebrasse viri;

Qui

Qui clara insistens, amplo fulgore sacerdos,
Atria, Phoebigenae sacra vicesque subit?
Sancte senex! cui vasta patet natura minoris
Mundi, & Daedaleis flexibus apta strues:
Abdita qui longe rerum primordia lustrans,
Visa prius nulli, detegis arte sagax.
Tu quae sit caecis monstras natura cavernis;
Te duce, Phoebaeus qua chorus omnis eat.
Qui veneranda simul sermonibus ora recludis,
Et venit ad partes praesul Apollo tuas;
Protinus en gemini penetras spectacula mundi,
Et Proteus rerum quae nova cunque canis.
Unde Prometheae ductus tot mille figurae;
Quae sua vis cunctis, officiique modus;
Quaeve laboranti deceat succurrere parti,
Et medica tuto damna levare manu.
Quo me, Musa, rapis? cerno penetralia RUYSCHI
Mystica, principibus jam celebrata viris.
Unde aliquis, turba in media fere, numine plenus
Adstitit, & tales protulit ore sonos:
Chironomos jactet vicina Britannia dextros,
Herophilosque citet Gallia tersa suos.
Neve repertores sileat, quos laurea Phoebi
Aequavit stellis, Itala terra duces.
Invidit terris aliis, clementius astrum
Battaviae, tantum nomen habere viri.
RUYSCHIUS, *in medica bonus & mirabilis arte,*
Unus multorum gloria & instar erit.
Unus, cui ratio cum docto spirat amice
Usu, nec fallax semita trita placet.
Quem, nunc incano redimitum tempora serto,
Posteritas laetis frondibus usque colet.
Talibus ille modis. Applausit Musa precando
Nostra, pium meritis os resoluta viri:
Solamen miseris praesens, quem par decus arti
Integritas Clarium comprobat esse genus;
Vive diu, nomenque tuum celebretur in orbe,
Quo venit Batavi didita fama soli.

J. C. SCHRODERUS.

Aan den Wytvermaarden en Geleerden

HEERE

FREDERICUS RUYSCH,

Hoogleeraar der Ontleed en Kruydkunde

MITSGADERS

Medelid van de Keyſerlyke Academie

DER

Natuur ondekkeren

Wanneer zyn E. het tiende of Koninglyke Cabinet in 't licht gaf.

Zo zien wy 't tiende ſtuk van uwe Cabinetten,
  Het tiende wel in tal, maar 't Eerſte in waardigheit,
  Vol wond'ren der natuur, daar konſt met vinding pleit.
Om uw vermaarde Hooft den eerkrans op te zetten.
  d'Aloudheidt heeft haar roem : de later eeuw haar lof.
Galeen, Hippocrates, Veſlingius, Veſalen
Harve, Malpich en meer doorluchte zielen pralen,
  d'Onſterflykheidt gewydt, verheven uit het ſtof.
Maar magh de Naneef in een later Eeuw genieten
  Alleen een lyſt te zien van uwe wonderheen,
  Gy wort met recht van hem geëert, en aangebeen.
Als Hooft en Vorſt van hun die ooit ontleders hieten.
  Uw Zaal omvat een' ſchat wiens weergae niemant zag
Uw Huys een vollen oegſt van dooden die als leven;
Uw konſt, die 's Menſchen leen hun nette form kan geven,

 Brengt

Brengt geen verdigtſelen, maar waarheen aan den dagh
Vermaarde Heer, wy zien na veele jubelſtonden,
Zo ſlegts het groot Gebouw des Werreldts zo lang ſtaat,
Uw groote naam, de bitſe en bleeke nydt ten ſmaadt
Onſtervelyk geroemt door duizenden van monden.
Hy, wien geen blinde drift, nog ſlings vooroordeel quelt;
Die met een leerzaam oogh uw Cabinet doorwandelt,
En ſlegts onzydig ziet, hoe gy de ontleedkonſt handelt,
Roemt uwe vinding, die een reeks van wondren telt.
Hoe ſtaat myn geeſt verbaaſt, verwondert, opgetogen;
Hoe wort hy weggerukt, als hy aandachtig let
Op dat kleyn Schepzeltje, den menſch, dat g'ons zo net,
Zo cierlyk in zyn vocht en vlieſen hangt voor de oogen.
Dit heerlyk Pronkjuweel in 't Konings Cabinet,
Waar van de aloudheid, nog de later eeuwen wagen:
Dat hart en oogh verrukt van allen die 't ooit zagen:
Straalt als een Diamant in 't fynſte goudt gezet.
Wat is het wonderlyk te zien, dat teere vlieſen,
Zo fyn, zo dun als rach, of 't Webb der Spinnekop,
Zo zuiver zyn bewaard in uwen Balſem ſop,
Dats' hun natuurlyk vocht niet ſtorten, niet verlieſen.
Uw vinding waarde Heer, die ſlingſe ſtreeken haat,
Geeft ons de juiſte form der menſchelyke leeden,
Niet naa het ingewandt van Kalf of Schaap geſneden,
Waar mee de Printkonſt van ontleders ſwanger gaat.
Uw groote doelwit is de waarheit te beminnen,
En in 't beſpiegelen van 't Schepzel, Scheppers eer
Te zoeken, die zich in het kleinſte lidt hoe teer,
Doorluchtig openbaart aan 't oog van onze zinnen.
Zien wy een ſlagaer na, hoe keurlyk is zyn endt,
Hoe fyn als dons. Ay zie! waar blyven al die klieren
Die 'k meende daar te zien? zy zyn met al hun ſwieren
Gelyk een kluwe ontrolt, zo datze niemant kent.
ô Wonderlyk geſtel, en groot verſchot van vaten!

Ge-

Geſchikt naar ieders deel, uw dons verſchaft een douw,
Die de ingewanden ſtooft, op dat geen hitte of kouw
Hun zamenſtel verbreek, of drooge buiten mate.
Hoe groot, alwyze Godt, is uwer handen werk!
Hoe ſtraalt uw wysheit, hoe uw almacht daar door henen!
Zyn niet als Melk, als Kaas geronnen vleeſch en beenen,
Doen g' in die ruwe klomp graveerdde uw eerſte merk?
Beroemde Heer, magh maar myn wenſch en bee gelukken,
Gy deelt de Werreld mee uit uwe ryke ſchat
Van wondren der natuur, die gy alleen bevat
Geen tiental Cabinets, maar meer dan tienpaar ſtukken.
Dan zal het twintigſte met Keyſers groote naam,
Gelyk het tiende met den Koninglyken pronken:
En 't later nageſlacht, met uwe konſt doordronken,
U eeuwig dragen op de vleugels van de faam.

HERMANNUS SCHYN.

Op het
Voortreffelyk Anatomiſch Konſt Kabinet
Van den
Hooggeleerden en Beroemden
H E E R E
FREDERICUS RUYSCH.
Hoogleeraar der Ontleed- en Kruidkunde.
En
Vermaard Doctor in de Medicynen
Te
A M S T E L D A M.
Lid van de Keizerlyke Academie
der
Natuurontdekkeren.

DE Menſch reiſt meenigmaal met vlyt,
Om vreemde dingen te beſchouwen,
Of Landen, Steeden en Gebouwen,
Als wondren van den ouden tyd,
En zeldzaamheeden onbedwongen,
Of door een inzicht aangedrongen;

Een drang die alle vrees verbant
Van dreigend onheil en gevaaren
Der reis, langs bergen, boſſchen, baaren,
Naa 't afgeleege vreemde Land:
Om al de Waereld door te trekken,
En haare vreemdigheên te ontdekken.

Zo

Zo hy door de onvermydb're dood
Niet onverwacht wordt afgesneeden,
In 't midden van die zeldsaamheeden,
En keert hy, buiten ramp en nood,
Weêrom, hy houdt slechts nagedachten,
Van 't geen hy als een droom moet achten.

Maar hier, hier vindt men veilig stof
Om 's Heeren wysheid en vermoogen,
Uit zyne schepslen, voor onze oogen,
Te aanschouwen tot zyn eer en lof:
Hier zal Heer Ruysch, zo zeer ervaaren,
Godts wondren in den mensch verklaaren;

Daar hy ons toont, door zyne konst,
De kleene waereld met haar deelen,
Een wonder 't geen 't vernuft moet streelen
En noopen ons Godt voor zyn gonst
Te danken en ons heel te dragen
Naar zyne wet en welbehaagen.

Hier zie ik hoe dit krank gestel
Gevormt, gevoedt wordt tot het leeven,
Hoe 't aan de waereld wordt gegeeven
En weer vergaat, gelyk een bel,
Een waterbel, die schoon zal schynen,
En in een oogenblik verdwynen;

Zie daar het hart, zo net gewrogt,
Met al zyn grove en teedere ad'ren,
Die 't bloed ontfangen en vergad'ren:
Zie daar die takjes daar de tocht
Des bloeds door heen en weêr moet vloeijen,
Waar door het sterflyk deel moet groeijen.

De

De Long, waar door men adem haalt,
Met al haar kronkelende pypen,
Die lucht en togten t'zaam begrypen,
Met de oorzaak hoe die luchtpyp faalt,
Waar door de mensch haast raakt aan 't kwynen,
En 't leven eind'lyk aan 't verdwynen.

De Maag, die 't voedsel kookt en teert,
Met al haar wonderlyke wegen,
Zo boven als beneên geleegen,
En 't kwaade 't geen haar dikwils deert,
Door oorzaak van de gulzigheeden:
Vyanden van des menschen leeden.

De Leever en de blaauwe Milt,
Die door de hette haast ontsteeken
Des menschen rust daar door verbreeken,
Veeltyds door overdaad verspilt;
De Darmen door een Net omvangen,
Voor koude die haar scherp kan prangen.

De Nieren die gestadig 't nat
Ontfangen en by droppels loozen,
Door kleene pypjes, als by poozen,
Naar 's menschen Blaas, zyn Waatervat,
En hoe die gooten zich verdikken,
En stoppende het leeven stikken.

Een Roer van 't Schip verstrekt het Hoofd,
Met Hersl'nen als een bry geronnen,
En heldere Oogen als twee Zonnen
Nochtans zo schielyk uitgedooft,
En de Ooren met haar binnenvliesen
Gereed geen klanken te verliesen.

De

De Neus die lucht en adem trekt,
De Mond bekwaam den spys te ontfangen,
Daar al de leden naar verlangen,
Als die tot maatig voedsel strekt;
De Keel, schoon naauw, gereed te zwelgen,
En zich dien last het minst te belgen.

De Schouders, Hals, Borst, Armen, Buik,
De Beenen, Voeten, net doorweeven,
Met Spieren: Zenuwen gegeeven
Tot bindsels voor elks nut gebruik,
Om 't gansch gestel te doen beweegen,
Als raders in dit werk geleegen.

ô Tong, die ik hier 't laaste noem,
ô Spraaklid van zo veel vermoogen!
Myn ziel wordt hier geraakt, bewoogen,
Om uwes Scheppers eer en roem,
Met eerbied, luidkeels op te zingen,
En door de wolken heen te dringen.

Wat is de Mensch, ô groote Godt!
Door u, op vreesselyke wyze
Gantsch wonderlyk gewrogt, ten pryze
Van uwe Wysheid, die hem tot
Een kleene Waereld stelt, vol waarde,
Uit nietig stof, uit kley en aarde.

Gy hebt hem, door uw groote gonst,
Als kaas uit melk te zaam gewrongen,
Met vel omtoogen, digt gedrongen,
Een stuk uws Almachts, enkel konst,
Als een borduursel net gestrengelt,
Met konst en leeven t'zaam doormengelt.

Wie

Wie ſtaat hier niet met my verzet,
Verbaaſt, ja als voor 't hoofd geſlagen,
Die al die wondren onzer dagen
Beſchouwt in 't kunſtryk Kabinet!
Waar in den Menſch in al zyn deelen
Ontleedt, kan 't oog der zinnen ſtreelen.

Doorluchtige Arts, geleerde Heer,
Die zo veel wysheid hebt verkreegen,
Om alles wat 'er is geleegen
In 's Heeren Schepſlen, tot zyn eer
En lof daar toe geheel bewoogen,
In 't ligt te ſtellen voor onze oogen:

Het allerdierbaarſt 't geen Godt ſchiep,
En by geen menſchen is te ontleeden,
Veel min te zien of na te treeden,
Toen 's Heeren Almacht alles riep,
Als of 't daar was, is ziel en leeven,
Zo dierbaar, aan den Menſch gegeeven.

Een gift zo hoog by u geacht,
Gewydt aan die ze u heeft geſchonken,
Komt door uw konſt myn hart ontfonken,
Om nevens u des Hemels magt,
In al zyn Schepſlen regt te erkennen,
En naar zyn wetten my te wennen.

Terwyl ik u zeer hartlyk dank,
Die in dees wonderen te ontvouwen,
Godt in zyn Schepſlen leert beſchouwen;
Wenſch ik dat gy op aarde lank,
Moogt met uw werken triomfeeren,
En Godt hier booven eeuwig eeren.

DL. WILLINK.

Op

Op de

Anatomiſche Cabinetten

Van den vermaarden

HEERE

FREDERIK RUYSCH.

Hoog Leeraar der Ontleed-en kruydkunde.

T'AMSTERDAM

GY voerd ons, door uw kloek verſtand,
Uw vlugge geeſt, uw wak'kre hand
o! Schrand're RUYSCH! langs wysheids trappen
Ten top van Eed'le wetenſchappen;
Staâg vliegt uw werk de faam voorby,
En blyft uw naam, aan 't ſtroomende Y,
En de Amſtelſtad, in zegeningen
Geroemt; door wysheids lievelingen:
Hoog Leeraar, die, dus onvermoeyt,
Maakt dat uw konſt geduurig groeyt;
We ſtaan verrukt, wanneer onze oogen

In uw vernuft, zig weyden moogen:
Gy heldert (voor den ſterv'ling) op
Zyn Scheppers werk, ter hoger top;
Geen Myrteblaân, geen groen' Laurieren,
Kan naar den eys, uw ſchedel ſieren;
Myn ſwakke veder, wil nogtans
U groeten, met een letterkrans;
Iſt konſteloos? dit ſlegt bezoekje,
Ligt iſſer een verlooren hoekje,
Daar 't onder uw beroemde kunſt,
Een plaatsje vind, door uwe gunſt:
Uw waardigheid, eiſt beter toonen,
't Goe hart, doed geern 't gebrek verſchoonen,
Vermaarde man! gy brengt in 't ligt
't Geen eertyds duyſter voor 't gezigt
Verborgen lag; gy leert ons merken
Op 's Heeren magt, en wonder werken:
Die 't konſtig werkſtuk van zyn hand,
Dat pronkjuweel, den mens, in ſtand
Zo heerlik voortbragt, en formeerde;
Op dat het zynen Schepper eerde:
Maar wat bedryft dit moedig dier?

Waar

Waar toe zo grootſch, zo trots, zo fier?
Erkent hy wel zyn nietig weezen?
Schoon hy ten top ſchynt opgereezen,
En door zyn Scheppers eygen hand,
Zo net, zo keurlyk, in zyn ſtand
Is 't zaam geſtelt; tragt hy te leeren?
(Die wyshyds bron,) in alles te eeren;
De algoede Heer; van wien hy heeft,
Wat hy bezit; zelfs dat hy leeft:
Want als den Heemel niets wil geeven,
Uit is 't met hem; weg vlied zyn leven.
Bezeft men wel hoe ligt'lyk dat
Verbrooken word dit aarden vat?
Wen' maar den maker zegt keer weder
o! Menſchen kind! ſtraks legt men neder:
Hovaardig ſchepzel zyt gy iedts?
Te rek'nen by den Schepper: niedts.
Wel zyn we dan geen regte dwazen?
Die op een niet zyn opgeblazen?
Ja min dan niet, is onzen ſtaat,
Ter ſtraf gedoemt, door 't zond'lik quaat;
Hoe kan hy dan den voet verheffen?

 Die

Die waard is dat hem rampen treffen;
Die waard is, door 't bedreven quaat,
Van God, en elk te zyn versmaat
Ai! laat ons dan sig zelven kennen
En 't hart ter ned'righeid gewennen;
Welziende 's Hemels wond'ren aan:
Maar tevens ook, hoe swak we staan;
Op dat we hier ter klynheid dalen,
Hier naar verhoogt, weer zege pralen.

NEELTJE DIRKS BETHS,
Wed: H: TEN KATE.

E R R A T A.

P. 2. lin. 32. per. dele.
P. 2. l. 34. persæ. l. dispersæ.
P. 9. l. 3. teneræ. l. teneri
P. 46. l. 9. indurata. l. induratam.
P. 63. l. 11. amissim. l. amussim.
P. 72. l. 15. bat. l. bar.
P. 13. l. 26. aan. dele.
P. 51. l. 20. Coulur. l. Couleur.
P. 67. l. 4. behelpt l. behebt.
P. 70, l. 20, twyfelmoedige. l. twyfelingh

THE-

THESAURUS ANATOMICUS DECIMUS.

ASSER MAJOR Is.

Nº. 1. **P**edamentum ex ligno Indico, cui VI. exigua pedamenta rotunda sunt superstructa, quorum

Im. Lit. A. notatum, fasciculo gaudet Pilorum, longitudine sesquidigiti.

Hic fasciculus à me repertus est in Atheromate cujusdam mulieris Hydropicæ denatæ, & quidem in ejus Omento, hi Pili microscopio visi, plani sunt.

IIm. Lit. B. instructum est Capillis, qui sponte, nec non momento, à capite deciderunt, tanquam forcipe essent abscissi. Vide Historiam in Thesaur. IX. descriptam.

IIIm. Lit. C. continet Pilos ex labio superiore Rosmari, belgice *Walrus*, horum Pilorum radices cavas esse videri hic potest, quemadmodum avium plumæ sunt.

IVm. Lit. D. Fasciculum pilorum è corpore quadrupedis Ichneumonis, seu Muris Pharaönis, in desertis Ægyptiacis degen-

Het TIENDE ANATOMISCH CABINET.

De Ie. groote PLANK.

Nº. I. **E**En Pedestal van Oost-Indisch hout gemaakt, waar op zes kleendere Pedestalletjens staan, waar van het

1e. Met de Letter A. getekent, voorzien is, met een bondelke hayr, anderhalve vingher langh.

Dit bondelke is van my gevonden in een Pap-geswel (*Atheroma*) van een overledene Waterzugtighe Vrouw, en dat in 't Net: deze hayrtjens door een vergrootglas gezien zynde, werden bevonden plat te zyn.

Het IIe. Let. B. is voorzien met hayrtjens, die van zelfs, en in een ogenblik, van 't hoofd zyn afgevallen, als of zy met een schaar afgesneden waren. Ziet deze Historie in 't 9e. Cabinet beschreven.

IIIe. Let. C. Hayren uyt de bovenste lip van een Walrus: dat dese Wortels hol zyn, kan men hier zien, even eens als in de vederen der Vogels.

IVe. Let. D. Een bondelke hair van een viervoetig dier, met naame Ichneumon, of Pharaoos Muys, die zig in de wildernisse van Ægypte onthoud, waar van zeer veele zeld-

zaam-

gentis, de quo mira narrantur ab auctoribus. Vid. plura apud D. Jac. Wernerum.

Vm. Lit. E. Exiguam portionem Plicæ Polonicæ, cujus descriptio exstat in Sennerto & aliis auctoribus.

VIm. Lit. F. Supra quod, positus est Fasciculus setarum è dorso Porci Americani desumptus, suntque colore variegato.

Not: Dicti animalis Umbilicum, situm habere perhibent Incolæ Americ. in dorso; cum autem foetum recenter natum nondum viderim, nil certi de hac re affirmare possum: attamen semel cultro Anatomico subjeci dictum animal provectioris ætatis, in cujus abdomine nullum omnino vestigium Umbilici offendi, in dorso verò comparebat Tuberculum, an autem Umbilicus verus, an verò quid simile fuerit, non ausim affirmare?

Hoc tamen observavi, cum cutem aperuissem, oculos incurrebant plurimæ fibræ ab illo tuberculo prodeuntes, per pinguedinem & dorsi musculos persæ, an autem in foetu ejusmodi Fibræ, vasa fuerint, ad foetum alendum, comparata, quæ post partum arescunt, hæreo, nec tamen nego, propterea quod in Thes. 1°. Animalium,

zaamheden de Autheuren verhaalen. Ziet hier verders over na Jac. Wernerus.

Ve. Let. E. Een kleen gedeelte van een Poolsche Meervlecht (*Plica Polonica*) waar van Sennertus en andere geschreven hebben.

VIe. Let. F. Een bondelke bonte Borstels uyt de rug van een West-Indisch Varken.

Aanm: de Inwoonders van America verhaalen dat de Navel van dit beest op de rug geplaast is: maar nadien ik'er nog geen jong geworpen van gezien heb, kan ik daarom niet met zekerheyd daar van zeggen, edog eens heb ik een oude onder myn handen gehad, in wiens buyk geen de minste teken van een Navel gevonden wierd; maar in de rug quam een verheventheyd voor, of dit nu de waare Navel, of iets diergelyks was, durf ik niet zeggen?

Dit heb ik egter ondervonden, wanneer ik het vel had geopend, zo deden haar zeer veel fibren of draden op, dewelke van dat heuveltje voortkomende haar door 't vet, en spieren van den rug verspreyden of nu dese vaten zyn geweest, om de Vrugt te voeden, en naderhand verdroogen, twyfele ik, nogtans zulkx niet ontkennende, om dat ik in 't 1e. Cabinet der dieren be-

animal quadrupes delineari curaverim & descripserim, nomine Animal quadrupes, Bufoni simile, è cujus dorso fœtus emergunt, idque è rotundis exiguis cellulis, cum funiculis umbilicalibus, nullam communicationem cum abdominis cavo habentibus. Vid. Thesaurum supradictum.

beschreve en afgetekent hebbe een viervoetig dier, met de naam, van viervoetig dier, een Padde gelykende, uyt wiens rugh de jongetjens voortkomen, en dat uyt kleene celletjens, met haar Navelstrengetjens, geen gemeenschap met de holte van de buyk hebbende. Ziet het bovengeseyde Cabinet.

Præterea in Gasophylaceo meo reperitur quoque Cutis Porci Americani integri, in cujus dorso ejusmodi tuberculum quoque reperitur, absque ullo tuberculo in abdomine, & hoc causam cogitandi magis magisque auget, ejusmodi animalia funiculum umbilicalem in dorso gerere.

Daarenboven word 'er in myn Cabinet bewaard 't geheele vel van een Americaans Varken, op wiens rug ook een heuvel gevonden word, sonder de minste verheventheyt onder aan den buyk, en zulkx geeft my aanleyding om te geloven, dat die dieren haren Navel op den rug dragen.

N°. II. Pedamentum, ut supra, VII. exiguis pedamentis rotundis instructum.

N°. II. Een Pedestal, als 't voorgaande, met seven kleender ronde pedestalletjens voorzien.

Supra 1m. Lit. A. notatum, phiala posita est, in liquore continens portionem Cutis humanæ, qua dependet Epidermis, ut & Corpus reticulare Malpighii.

Op het 1e. Lett. A. getekent, is gestelt een vlesje met vogt, in zig onthoudende een gedeelte van de huyd van een mensch, waar van het oppervelleke en net wyze lighaam van Malpighius beschreven, afhangen.

Not: Facies exterior a cute dependens albissima, est Cuticula, facies autem interior subflava, Corpus reticulare dicitur: cum autem Corpus reticulare coloris sit subflavi, cutis verò rubicundissima, propter vasorum sanguineorum repletionem

Aanm: Het buytenste van 't vel afhangende, en witste gedeelte, is het Oppervelleke, maar het inwendige, dat ligt geel is, werd het Netwyze lighaam genaamt: maar nadien het Netwyze lighaam geelagtig is, en daar en tegen de huyd zeer rood, wegens de opvullinge der bloedvaten, zoo blykt het zekerlyk, dat door het Net-wyze lighaam geen bloed-

nem, certissime constat, per Corpus reticulare nulla dispersa esse Vasa sanguinea, quamvis illa depingi curaverit Professor quidam.

IIm. Lit. B. Phiala, eodem modo instructa, continens portionem Epidermis, seu Epidermidis, fœtus humani, ex cujus superficie interiore reliquiæ Papillarum cutanearum propullulant.

IIIm. Lit. C. Phiala, ut supra, & in ea, portio Epidermis cujusdam viri, laborantis furfuratione cuticulæ horrenda, quæ Lepra vulgò audit, in hujus superficie interiore comparent longe quidem luculentius reliquiæ Papillarum cutanearum.

IVm. Lit. D. Portio Cutis Capitis humani, quæ tam dense stipatur Vasis sanguineis, ut ne aciculæ quidem punctura possit fieri, sine Vasculorum læsione, suntque dicta Vascula repleta: horum Vasculorum Sanguineorum reptatus plane est diversus ab eo, qui nobis in Visceribus occurrit.

Vm. Lit. E. Portio cutis Plantæ pedis humani, cujus vasculorum Sanguineorum extremitates ultimæ tam affabre sunt repletæ, ut nemo illas sine summa admiratione operum Supremi Numinis adspicere possit.

VI.

bloedvaten loopen, alhoewel zeker Professor dezelve heeft laten afmaalen.

IIe. Let. B. Een vlesje, als het voorgaande toebereyd, in zich onthoudende een gedeelte van het Oppervelleke van een jongh geboore kindje, uyt wiens binnenste oppervlakte de overblyfzels van de huydtepeltjens puylen.

IIIe. Let. C. Een vlesje, als 't voorgaande, en daar in een gedeelte van de opperhuyd van een zeker Mansperzoon, die behebt was met een horribele Leproosheyd, in wiens oppervlakte veel beter konnen gezien werden de overblyfzels van de tepeltjens van de huyd.

IVe. Let. D. Een gedeelte van de huyd van een Mensche Hoofd, 't welk zoo vol van opgevulde bloedvaatjens voorzien is, dat men geen punt van een speld kan zetten zonder quetzing derzelven, en haar cours is zeer verschillende van die der ingewanden.

Ve. Let. E. Een gedeelte des huyds van de Bal van een Mensche Voet, wiens uyterste uyteynde der bloedvaten zoo net vervult zyn, dat niemand het zelve kan zien, als met de grootste verwondering der Werken des Allerhoogste.

VI.

VI^{m}. Lit. F. Epidermis Plantæ pedis, in qua lineæ parallelæ non ſolum, verum etiam oculis armatis in conſpectum veniunt Papillarum cutanearum abruptarum reliquiæ.

VIe. Let. F. Het oppervelleke van de Bal van de Voet, waar in niet alleenlyk de parallele linien,maar ook deszelfs afgebrookene nablyvzels van de Vel-tepeltjens gezien werden, en dat met vergroot glazen.

VII^{m}. Lit. G. Epidermis & corpus reticulare incraſſata, & in varias lamellas diviſa, è Planta pedis.

VIIe. Let. G. Een verdikt oppervelleke en Netwys-lighaam vande Bal van de Voet dat in verſcheyde mooten verdeelt is.

N°. III. Phiala in liquore continens Atheroma, inter Muſculos Colli bovini repertum.

N°. III. Een vles met vogt, en daar in een Pap-geſwel (*Atheroma*) het welk gevonden is tuſſchen de Spieren van de hals van een Os.

Conſiderandum 1°. Dictum Atheroma conſtare ex ſubſtantia peculiari, & à me nunquam viſa in Atheromate: ſc. eſt ea flava, molliuſcula, nitens, inſtar pinguedinis carnis bovinæ recenter coctæ, & adhuc calidæ, ſub qua vera pinguedo ſeſe quoque videndam exhibet.

Aanm. ten 1e. Dat dit gezeyde geſwel beſtaande is uyt een byzondere, en van my noyt voorgekomene zelfſtandigheyd, namentl. 't zelve is geel, week, blinkend, gelyk als 't vet van vers gekookt Oſſen-Vleeſch, dat nog warm is, waar onder zigh ook waaragtig vet laat zien.

2°. Cum in omnibus Atheromatibus piloſis, ſemper invenerim, pilos faſciculatim, & confuſe eſſe ſitos: hi contra radicitus emergunt ex dicta ſubſtantia flava & nitente, & quidem denſiſſime ſtipati.

Ten 2^{e}. Nadien ik in alle hayrighe Pap-geſwellen altoos heb gevonden, dat de hayren bondels wys, ende confuys door den anderen zaten: deze daar en tegen komen met haar wortels voort, uyt die gezeyde blinkende, en geele zelfſtandigheyd, en zyn dezelve zeer digt by elkander ſtaande.

An illa ſubſtantia flava conſideranda ſit, tanquam morboſæ & confluentes Papillæ nerveæ, ambigo? Pilos autem corporis noſtri, efflorescentias eſſe

Off nu deze geele zelfſtandighyd te conſidereeren is, als niet wel geſtelde en t'zamenvloeyende zenuwtepeltjens, ſtaa ik in beraad? maar dat de hayren onzes lighaams van de Zenuw- tepeltjens voortkomen, daar

esse Papillarum nervosarum, nullus dubito, & hine etiam illorum evulsio tam dolorifica.

N°. IV. Phiala, ut supra, & in ea portio Epidermidis, ex cujus superficie interiore propullulant reliquiæ Papillarum cutanearum.

Ut objectum hoc, quam proxime ad latera phialæ accederet, pone illud posui Cereum Americ: spinosum multangularem. Dictæ phialæ adstat alia, & minor phiala, asterisco notata, in qua Epidermis, ut & corpus reticulare, ex Æthiopis planta Pedis. In hisce distinctius, oculis occurrunt nudis, papillæ supradictæ. Vid. Tab. 3. Fig. I.

N°. V. Pedamentum, & supra illud phiala, continens in liquore particulam exiguam Piæ matris, cum cortice Cerebri, egregie dissoluto: objectum exiguum quidem, sed admodum affabre præparatum.

In fundo phialæ reperitur exigua portio dicti objecti, quæ tam tenera, ut fere captum hominis superet, & in ea quoque Divini Numinis potentia elucescit.

N°. VI. Pars superior Cranii fœtus humani, ceu scutella,

men, daar twyffel ik niet aan, en daar van is ook het uyttrecken der zelve zoo pynelyk.

N°. IV. Een glas als vooren, en daar in een gedeelte van 't Oppervelleke, uyt wiens binnenste oppervlackte de overblyvzels van de vel tepeltjens voortkomen en nog uytpuylen.

Op dat dit voorwerp dichter aan 't glas zoude komen, heb ik daar nevens gezet tacken van de Americ doornagtighe veelhoekige Cereus. Nevens dit glas, doet zig een anderen kleender glas op, 't welk met een starretje is getekent, waar in haar veel kleender het oppervelletje en netwyse ligchaam van de bal des voets uyt een Neger laten zien zonder vergroot glasen. Ziér de 3. Taf. Fig. I.

N°. V. Een pedestal, waar op gestelt is een vles in zigh onthoudende een kleen gedeelte van 't dunne Hersten-Vlies, met de ontwondene schorsse van de Herssene, 't welk heel kleen is, maar egter zeer fraay gepræpareert.

Op deszelfs grond werd ook nog gevonden een kleen gedeelte van 't gezeyde; 't welk zoo teder is, dat het by na een mensche begrip te boven gaat, en daar in mede de Almagtigheyd des Heeren uytblinkt.

N°. VI. Het opperste van 't Beckeneeltje van 't Doods-hoofdje van

la, in qua comparent.

1°. Falx, ceu in ſtatu vivo expanſa, & ſecundum longitudinem decurrens.

2°. Fontanella quoque expanſa.

3°. Superficies interior hujus Scutellæ Dura matre adhuc obducta, per quam Arteriæ repletæ ab utraque parte prodeuntes, ſibi invicem occurrunt.

4°. Sinus longitudinalis, ut in ſtatu vivo, apertus.

N°. VII. Cerebellum humanum, in liquore conſervatum, ne autem è ſuo excederet loco in oppoſita parte appoſui ramum Opuntiæ Amer. Spinoſæ majoris.

Dictum Cerebellum ab aliquot annis tam nitide à me eſt conſervatum, ut jam jam videatur è capite erutum.

Supra operculum alia phiala poſita

N°. VIII Liquore repleta, quæ continet portionem Cerebri hominis adulti; hujus cortex ſanguinei coloris, propter vaſculorum, corticem conſtituentium, repletionem; medulla verò alba remanſit.

Supra hanc phialam reperitur quoque pyxis exigua

N°. IX, In qua oſſicula Auditus nitidiſſima. Not.

van een jong gebore Kindje, waar in ons voorkomen

Ten 1e. De zeyſe uytgeſpannen als in 't leven, lopende na de lengte

2e. De Fontanel is ook uytgeſpanne.

3e. De binnenſte oppervlakte is nogh voorzien met het harde Herſſen-vlies, waar door de opgevulde ſlag- aderen aan wederzyde voortkomende, elkander ontmoeten.

4e. De langagtighe groef, als in een levend lighaam, openſtaande.

N°. VII. Het Agter- breyn van een Menſch in de vogt, en op dat het van zyne plaats niet zoude wyken, heb ik daar bygedaan een tack van de groote Americ. doornaghtighe Opuntia.

Dit geſeyde Agterbreyn is van my voor eenighe Jaaren zoo net toebereyd en bewaard, als of 't nu eerſt uyt het hoofd genomen was.

Boven op 't deckzel is nog een andere vles met vogt geſtelt

N°. VIII, Waar in een gedeelte van de Herſlene van een oud Menſch is te zien, wiens ſchorſſe rood is, wegens het opvullen der bloedvaatjens, die de ſchorsſige ſubſtantie uytmaken, daar en tegen is de Mergagtige zelfsſtandigheid wit gebleven.

En boven op dezelve vles is noch geſtelt een kleen doosje, waar in

N°. IX, De Beenderkens van het gehoor zeer net gevonden worden.

Aanm.

Not. præterea, primam phialam poſitam eſſe velut inter rupem, Vaſis ſanguineis, ceraceâ materiâ rubrâ repletis, loco Coralliorum rubrorum, circumſeptam, inter quæ rubicundiſſima vaſa, ramuli exſtant tomenti inſtar tenues.

Aanm: Daarenboven, dat de eerſt gezeyde vles als tuſſchen een Rots geſteld is, omvangen zynde van rode opgevulde bloedvaten, in plaats van roode Coral tacken, waar onder gevonden werden, die zoo dun zyn als dons.

Nº. X. Phiala in liquore continens Piam matrem humanam, cum annexis particulis Corticis Cerebri diſſoluti.

Hæc autem Pia mater ab una parte, contra naturæ leges, incraſſata occurrit, & vaſa ſanguinea ſunt repleta ceraceâ materiâ, aſt dilutiore rubedine.

Nº. X. Een vles met vogt, waar in onthouden word, het Dunne Herſſenvlies, daar nogh eenige ont-bondene deeltjens van de Schorſſe der Herſſene aan vaſt zyn.

Dezelve is tegens de loop van de natuur aan de eene zyde verdikt, en de bloedvaten zyn vervult met een ligt roode waſſighe ſtoffe.

Nº. XI, Portio Cutis Roſmari, in qua luculenter apparent Papillæ cutaneæ, ut & earum abruptiones, Corpori reticulari adhærentes, id quod in homine, ac in aliis objectis oculos quoque incurrit, & quod notandum, in cute humana, Cuticula à Cute revulſa, comparent papillæ minores & minus acuminatæ.

Nº. XI. Een gedeelte van de huyd van een Walrus, waar in zeer fraay te zien zyn de Tepeltjens van de huyd, en derzelver afbrekingen, die aan 't Net-wyze lighaam vaſt zitten, 't geen ook in de Menſch en andere voorwerpen gezien kan worden, en 't geen te conſidereren ſtaat, is, dat zy kleender en min ſpitzig haar opdoen, in een menſche wanneer het Oppervelleke van 't ondergelegene Vel afgehaalt is.

Nº. XII. Pedamentum ſupra quod locavi ramulos Arteriarum, per Cerebrum diſperſos, quos inter ramuſculi minutiſſimi tomenti fere inſtar tenues, & tamen repleti, & non nihil expanſi, idque in forma ſicca.

Nº. XII. Een Pedeſtal waar op ik gezet heb de tacken van de ſlagaderen, dewelke haar komen door de Herſſene te verſpreyden, waar onder eenige zeer dun, en byna donſigh haar vertoonende, noghtans vervuld zyn, en eenigzints verſpryd en dat in een drooge gedaante.

Dicti

Deze

Dicti ramuli adeò ſunt teneri & tenues ſubſtantia, ac ſi eſſent Vaſa Lymphatica, & per conſequens facillime attactu franguntur. Vide de hiſce plura in Theſ. Anat. IX.

N°. XIII. Phiala liquore repleta, in qua continetur Piæ matris portio incraſſata, cui variis in locis cohærent Arteriolæ in corticem mutatæ.

N°. XIV. Lingua humana, in liquore conſervata, in qua videre licet tria genera Papillarum lingualium, ut & Epiglottidem cum vaſculis ſuis ſanguineis repletis.

N°. XV. Cerebellum humanum in liquore conſervatum, & ita præparatum, ut principium Spinalis medullæ videri poſſit, ſimul cum Arteria cervicali & ramis Vertebralibus.

In medio Cerebelli cerni quoque poſſunt Pons Varolii, ut & Corpus globoſum: ſupra hæc omnia Arteriæ innumeræ rubicundiſſimæ ſunt diſperſæ, id quod viſui gratiam conciliat.

Supra operculum hujus phialæ, alia phiala,

(N°. XVI.) Poſita, in liquore continens utramque hominis Palpebram, quarum ſuperficies

Deze gezeyde takxkens zyn zoo teder en dun van wezen, als of het Lymphatike vaten waaren, en by gevolgh werden ſy door het handelen ligt gebrooken. Ziet hier over verders na, het 9e Anat. Cabinet.

No. XIII. Een vles met voght vervuld, en daar in een gedeelte van het dunne Herſſen-vlies, 't welk verdikt is geworden, en hangen aan 't zelve op verſcheyde plaatzen nog Slag-aderkens die in de ſchorsſighe ſubſtantie verandert zyn.

N°. XIV. De Tongh van een menſch in een vles met voght bewaart, indezelve zyn te zien driederhande Tongh-tepeltjens, als mede Klep van het Strotte-hoofd met deſſelfs opgevulde bloedvaten.

N°. XV. Het Aghterbreyn van een menſch 't welk in een voght bewaart, en zoo toebereyd is, datmen het beginzel van 't Rugghemergh zien kan, en te gelyk met des Nekx, en Wervel-beenderen Slagaderen.

In 't midden van dit Aghterbreyn, kanmen ook zien de Brugh van Varolius, en 't bol rond-wyze lighaam: over alle deeze zaaken paſſeeren byſter veel zeer roode Slagaderen, 't welk aangenaam is om te zien.

Op het dekzel van dit glas, is nogh een ander glas

N°. XVI. geſtelt, 't welk in een voght onthoud beyde de Ooghſchellen van een menſch, welkers

ficies intima rubicunda est facta, tanquam inflammata, propter vasorum sanguineorum repletionem: præterea luculentissime videnda sese exhibent oscula in utriusque Palpebræ limbo sita, quibus excernitur liquor, de quo postea plura dicam, propria inventione observata.

N°. XVII. Phiala in liquore conservans totam fere hominis Piam matrem, quæ telæ aranearum fere instar tenuis est: cum autem Arteriæ sint repletæ, veram tenuitatem videre licet, non autem in cadavere humano, tanta teneritas comparet, nisi post Arteriarum repletionem, qua sine, omnia Vasa sanguinea, ut plurimum maxima parte destituuntur sanguine, & sic ipsa vasa, quæ sunt innumera, ad ejus crassitiem conferre videntur, cum interim telæ aranearum fere tenuis sit dicta membrana in statu sano itaque Pia mater, propter tenuitatem mihi præsertim videtur inservire, ut omnia illa vasa, ejus ope, contineantur, ne excedant suo loco: variis quoque locis occurrunt extremitates harum Arteriarum in corticem Cerebri mutatæ.

N°. XVIII. Phiala in liquore

binnenste oppervlakte rood van couleur is geworden, door het opvullen der Bloed-vaten, waar door sy als ontstoken voorkomen: daarenboven vertonen haar zeer klaar de mondekens dewelke in de rand van beyde de Ooghschellen zitten, waar door zigh een zeker voght ontlast, en waar van hier na breeder zal gesproken werde, volgens eygen ondervindingh, ontdekt.

N°. XVII. Een glas met voght, en daar in byna het geheele Dunne Herssenvlies van een mensch, 't welk byna zoo dun is als een spinne webbe; en nadien de Slag-aderen vervuld zyn, zoo kan men haar dunheyd des te bequamer zien, maar in een afgestorve mensch schynt dit vlies zoo dun niet te zyn, tensy na het gezeyde opvullen, want zonder dat, zyn sy meest na de dood ydel of leedig en zonder bloed, waar door sy dan ontelbaar zynde in menighte, eenighe meerdere dikte schynen toe te brengen tot het gezeyde vlies, hoewel het in een natuerlyke staat by na zoo dun is als een spinnewebbe, weshalven my dit dunne Herssenvlies toeschynt voornamentlyk te dienen om alle desselfs bloedvaten door haar toedoen by een te houden, op dat sy niet zouden komen te verplaatzen: ook komen ons hier op verscheyde plaatzen de uyteynden dezer Slag-aderen voor in schorsse verandert zynde.

N°. XVIII. Een vles met voght en

re retinens Linguam humanam, repræſentantem viventis ſpeciem.

In hoc objecto viſui occurrunt Papillæ Linguales, Uvula, Epiglottis, Æſophagus abſciſſus, ut & Aſpera Arteria abſciſſa.

Circa Linguæ cuſpidem Epithelia quidem ablata eſt: Corpus autem reticulare ibi detegere haud potui: in Lingua autem bovina facile, ſeparando, viſui occurrit.

Supra operculum alia phiala

N°. XIX. ſicca poſita, in qua occurrit portio Linguæ fœtus humani, per quam myriades Arteriarum currunt.

N°. XX. Lingua humana præcedente nitidius præparata, & in liquore conſervata, cum Epiglottide & illius Glandulis mucoſis.

Supra operculum

N°. XXI. Phiala ſicca, in qua viſui exhibetur portio Linguæ pueri, cujus Vaſcula ſanguinea tam nitide præparata ſunt, ut totum objectum ſumma rubedine ſit perfuſum.

N°. XXII. Phiala magna in liquore continens Caput infantis, viventis, & Oculis clauſis dormientis, caput repræſentans, cujus Prolabia rubra, Genæ-

en daar in de Tongh van een menſch, verbeelende de Tongh van een levendig menſch.

In dit voorwerp komen ons in 't gezight des Tonghs tepeltjens, de Lel, de Klep van 't Strottenhoofd, de afgeſnede Slok-darm, als mede de afgeſnede Longhe-pyp.

Ontrent het uyterſte van de Tong is deſzelfs bekleetzel wel weggenomen, edog het Netwyſe lighaam heb ik daar niet konnen ontdecken, maar in de Tong van een os kanmen het door 't ſepareren light in het gezighte krygen.

Op het dekzel ſtaat een ander droogh glas

(N°. XIX.) voozien met een gedeelte van de Tongh van een jongh geboore kindje, waar door heen duyzende van Slag-aderkens loopen.

N°. XX. Een menſche Tongh netter als de voorgaande toebereyd, en in een voght gelegen en bewaart, met deſſelfs Strotten-hoofds kleppje, en ſyn ſnotterige kliertjens.

Op 't dekzel ſtaat

(N°. XXI.) een droogh glas, waar in ons voorkomt een gedeelte van de Tongh van een jonghe, wiens Bloedvatjens zoo cierlyk zyn toebereyd, dat het geheele voorwerp zeer rood te voorſchyn komt.

N°. XXII Een groot glas met voght, en daar in het Hoofd van een kind, wiens ooghen toegeſloten zynde, een levendig en ſlapend kinds hoofdje verbeeld, deſzelfs wangetjens zyn rond uitgeſet zonder rim-

Genæque rotundæ ſunt ſine rugis, ita ut nitidiſſime ſit præparatum & ab aliquot annis conſervatum.

Not: Superior pars Capitis ablata eſt, Cerebrumque exemptum, ut ſic, ſub cute pinguedinis nitor naturalis, Nervorum è Capite exortus, Infundibulum &c. in conſpectum veniant.

Nº. XXIII. Oculus humanus cum Palpebris, in iis Palpebris conſiderandum eſt, quod facie interiore, innumeræ Papillæ nerveæ luculenter conſpiciantur: & hinc tanta ſenſibilitas, præſertim in inflammatione hujus partis.

Nº. XXIV. Plexus choroideus, qui continuatio eſt Arteriæ, neutiquam conſtans ex Glandulis, uti voluere auctores nonnulli, ſed ex Arteriolis, quæ aliam naturam induerunt. Vide quid ſcripſerim & delineari curaverim de hac materia, in reſponſione ad Epiſt. Anat: Problem. XII.

Nº. XXV. Phiala in liquore reſervans portionem Piæ matris, cum exigua portione corticis Cerebri annexa: Arteriolæ autem ſunt repletæ materiâ ceraceâ, coloris carnei, unde tantum levi rubedine perfuſus eſt dictus cortex.

In medio hujus objecti viden-

rimpels, de Voorlippen rood, en zeer net toebereyd en eenighe jaaren van my bewaart.

Aanm: des bovenſte gedeelte is afgenomen, en de Herſſene daar uit genomen zynde; kan men onder het Vel de natuurlyke geſteltheyd van 't Vet, de uytgang der Zenuwen uyt het Hoofd, de Treghter &c. zien.

Nº. XXIII. Het Oogh van een menſch met deſzelfs twee oogſchellen, waar ontrent te conſidereeren ſtaat, dat uyt de binnenſte oppervlackte van de Oogh-ſchellen ontelbaare Zenuw-tepeltjens voorkomen en gezien werden, waar van dat cenſibele gevoelen, inzonderheyd wanneer ſy ontſtoken zyn.

Nº. XXIV. De Aderighe vlegtingh zynde een vervolgh vande Slagaderen, dezelve beſtaat niet uyt klieren gelyk zommighe willen, maar uit Slag-aderen, dewelke als in een ander wezen verandert zyn. Ziet wat ik over deze materie geſchreven heb en doen afbeelden in het antwoord op de XII. Epiſt. Anat. Problem.

Nº. XXV. Een glas met vogt, waar in bewaart werd een gedeelte van 't dunne Herſſenvlies, waar aan nog vaſt zit een kleen gedeelte vande ſchorſſe der Herſſene: deſzelfs Slagtaderkens zyn vervult met een vleesagtige roode waſſighe ſtoffe, waar door de ſchorſſe ook maar light rood gecouleurt is geworden.

In 't midden van dit voorwerp doet

dendum sese quoque exhibet Plexus choroideus, qui non, ut dixi, ex Glandulis, verùm ex Arteriolarum extremis constitutus, mirumque in modum contortis, & in peculiarem substantiam mutatis, cum Arteriolis tamen continuis & cavis.

N°. XXVI. Portio Cerebelli humani cum portione Medullæ oblongatæ, ut & Glandula pinealis, ad quam tendunt Arteriolæ repletæ.

Ut autem Glandula pinealis prima fronte in conspectum veniret, spinulam Echinomelocacti sub dicta Glandula, infixi.

Considerandum præterea, quod pone hoc subjectum reperiatur ramus Fruticis Afric: cum fructibus, ne movendo phialam suo excederet loco.

Quomodo Arteriæ decurrant supra Cerebellum perbelle hic quoque videre licet.

N°. XXVII. Pueri Facies dextra in liquore, vitæ speciem repræsentans, in qua videre licet

1°. Portionem Linguæ cum suis Papillis Lingualibus.

2°. Quamvis Prolabia rubicunda ab Epithelia in totum non

doet zigh ook de aderighe vlegtingh op, dewelke geenzints, gelyk gezegt is, uit klieren, maar alleen uyt de uyteynden der Slag-aderkens bestaande is, dewelke wonderlyk gedraayt en in een byzonder wezen verandert zynde, nochtans hol zyn, en met de Slag-aderkens continueel.

N°. XXVI. Een gedeelte van 't Aghterbreyn van een mensch, met een gedeelte van 't lang-agtige merg, als mede het Pyn appelswyze Kliertje, werwaarts haar voegen de opgevulde Slag-aderkens.

Op dat nu het Pyn-appels wyze Kliertje gereder te voorschyn zoude komen, zoo heb onder 't zelve een doorntje van een Meloen distel gestooken.

Hier nevens staat te considereeren, dat ik aghter dit voorwerp geplaast heb een tak van een Africaansch gewas met deszelfs vrughten, ten eynde het voorwerp niet van syne plaatze zoude wyken, als men de vles komt aan te bewegen.

Men kan hier ook klaar zien, hoedanig de Slag-aderen over het Achterbreyn loopen.

N°. XXVII. De reghter zyde van 't Aangesight van een jonghe in een voght, 't welk als levendigh voorkomt,

Hier in is voor eerst te zien een gedeelte des Tonghs, met deszelfs Zenuw-tepeltjens.

Ten 2e. Hoewel de roode Voorlippen niet geheel en al van haar bekleet-

non ſint denudata, attamen Papillæ nerveæ in totum viſum haud effugiunt.

3°. Per dentes molares, ſerræ ope in duas partes diviſos, vaſa ſanguinea eſſe diſperſa, quemadmodum in aliis oſſibus ſerra diviſis, hic luculenter apparet, id quod non demonſtrari poteſt, niſi tam bene vaſa ſint repleta.

4°. Dari quoque cavitatem in Dentium medio, quæ gaudet Nervis & Vaſis ſanguiferis, præſertim in ætate juvenili, in confeſſo eſt; ſed dicta vaſa quoque diſſeminari per Dentium ſubſtantiam duriſſimam jam demum obſervavi in hoc ſubjecto.

N°. XXVIII. Portio Cerebri humani, cujus Arteriæ in totum non ſunt repletæ, ita ut cortex nulla rubedine ſit perfuſus.

Cum autem Cerebrum illud, caſei non admodum duri, conſiſtentiam acquiſiverit, infruſta illud divulſi, unde jam plurimæ apparent ſtriæ, quaſi tractus ſubſtantiæ medullaris eſſent, id quod facile imponeret aliis, exiſtimantibus veros eſſe tractus medullares naturales.

In hoc objecto apparet quoque, quam profunde Pia mater

kleetzel zyn ontdaan; zoo en verbergen eghter de Zenuw-tepeltjens haar niet in het geheel.

Ten 3e. Zoo komen ons ook klaar voor de Bloed-vaten, dewelke door de Kieſen loopen, nadien dezelve met een zaag doorgezaagt zyn, 't welk ook in andere doorgezaagde beenderen plaatze heeft, maar dit kan niet werden getoont, ten zy de Bloed-vaten opgevult zyn.

Ten 4e. Dat 'er ook in 't midden, of binnenſte der Tanden een holte is voor de Zenuwen en Bloedvaten, voornamentlyk in de jonkheyd, zulks is meer als wel bekend, maar dat door die zeer harde ſubſtantie de gezeyde Bloedvaten ook heen lopen, bemerke ik nu eerſt in dit voorwerp.

N°. XXVII. Een gedeelte van de Herſſene van een menſch, wiens Slag-aderen in 't geheel niet zyn vervult, zoo dat de ſchorſighe ſubſtantie geen roodigheyd aangenomen heeft.

En nadien deſe Herſſene de conſiſtentie heeft gekregen van kaas, die nogh niet zeer hard is geworden, zoo heb ik dezelve in ſtucken geſcheurt, waar door haar nu hier zeer veel ſtraalen opdoen dewelke merghighe treckingen of draaden verbeelden, zulkx zoude iemand konnen bedriegen, wanende dat het natuurlyke merghige treckingen of draden waren.

In dit voorwerp blykt het ook, hoe zeer diep het dunne Herſſenvlies

ter ſeſe variis locis inſinuet inter ſulcos Cerebri, & ſic quoque cortex per conſequens, non ſolum in Cerebri ſuperficie ſuperiore, verum etiam inter ſulcos conficitur ab illis Arteriolis, per Piam matrem diſſeminatis.

N°. XXIX. Phiala liquore repleta, in qua Embryo humanus magnitudine unciæ, ſeu pollicis, conſervatur, qui à capillo dependens, umbilicali funiculo affixus eſt.

Circa hoc objectum obſervandum eſt

1°. Quod ſit coloris nivei, absque ulla fovea, aut rugis, ſed undique æquali & naturali ſuperficiei.

2°. Quomodo membra, temporis ſucceſſu, emergere debeant è corpore, hic videre licet, quæ in hoc objecto ſunt trium circiter linearum magnitudine Vid. Tab. 3. Fig. 3.

3°. Funiculus umbilicalis à capillo dependens, in ambitu pellucidus eſt, interne verò (forſan à rudimento vaſculorum ſanguineorum) opacus.

4°. Cujus ſit ſexus nondum diſcernere poſſum.

5°. Extremis pedibus & manibus nondum apparentibus, occur-

vlies op verſcheyde plaatzen zigh komt te inſinueeren tuſſchen de groeven van de Herſſene, en zoo iſt dan ook, dat die ſchorſſe niet alleen gemaakt werd in de bovenſte oppervlakte van de Herſſene, maar ook zelfs in de ſleuven, en dat van de uyteynden der Slag-aderen, dewelke daar door het dunne Herſſenvlies ook verſpreyd werden.

No. XXIX. Een vles met voght, en daar in een onvoldrage, en nog onvolmaakt menſche vrugtje ontrent een duym groot; 't welke door een hayrtje aan het Navelſtrenghtje vaſtgemaakt is.

Ontrent dit voorwerp is aan te merken

Ten 1e. Datter geen deukjens of putjens aan gevonden werden, maar glad en van een natuurlyke effenheyd, als mede dat het ſneeuw wit is.

Ten 2e. Hoedanigh de ledemaaten door de tyd mede moeten voortkomen uyt het lighaam zelfs, kanmen hier zien, dewelke in dit voorwerp ontrent drie linien groot zyn. Ziet de 3. Taf. 3. Fig.

Ten 3e. Het Navelſtrenghtje, waar aan het kindje geheght is door het toedoen van een hayrtje, is in ſyn omtrek doorzightigh, maar van binnen duyſter, mogelyk wegens het begin van 't voorkomen der bloedvaten.

Ten 4e. Van wat ſexe het is, en kan ik nogh niet zien.

Ten 5e. De uyterſte voetjens en handjens tot nu toe nog ontbrekende,

occurrunt nobis rudimenta membrorum, quasi essent detruncata membra: extremos pedes & manus postea ex iis emergere comperio.

6°. Vere dicere possum, me nunquam habuisse, neque vidisse hujus generis objectum pulchrius aut nitidius.

N°. XXX. Phiala in liquore continens principium spinalis Medullæ hominis, cum corpore globoso, ut & corpora Pyramidalia, non solum superiora à D°. Vieussens descripta, & per figuras illustrata, verùm etiam inferiora, à me descripta, & delineata in Thesaur. Anatom. I°.

In hoc objecto quoque comparet Rima, quæ hic principium spinalis medullæ in dextram & sinistram partem dirimit; ut & aditus ad quartum Ventriculum.

Supra operculum alia phiala

(N°. XXXI.) Posita, in qua portio Corticis Cerebri, quæ prima fronte & obiter visa, facile imponeret hominibus, existimantibus sese videre Glandulas, cum contra, re bene perspecta, luculentissime appareat, illas nil esse nisi Corticis Cerebri particulas non disso-

kende, zoo is 't dat 't geen uyt het lighaamtje uytpuylt als afgehouwen ledemaatjens haar vertoonen, en hier uyt heb ik bevonden dat de voetjens en handjens na heen voortkomen.

Ten 6e. Ik kan met waarheyd zeggen, dat ik noyt een schoonder en cierlyker voorwerp van dat slagh gehad of gezien heb.

N°. XXX. Een vles met voght, en daar in het beginzel van 't Rugghe-mergh van een mensch, met het bol-ronde lighaam, als mede niet alleen de bovenste piramids wyze lighaamen, die vande Hr. Vieussens beschreven en afgebeelt zyn, maar ook de onderste, waar van ik de afbeeldingh heb doen maken, en die van my in 't 1e. Anat. Cabinet beschreven zyn.

In dit voorwerp komt ons ook voor die spleet, die hier het beginzel van 't Rugghe-mergh in een regter en lincker zyde verdeelt: als mede de toegangh tot de vierde Breyns holligheyd.

Op 't dekzel is nogh een andere vles

N°. XXXI. Gesteld, en daar in een gedeelte van de Schorsighe selfsstandigheyt van de Herssene, 't welk met de eerste opslagh en haastelyk gezien zynde, ymand zoude konnen bedriegen, oordelende dat sy Klieren zagen, daar in tegendeel 't zelve naukeurelyk bezien zynde, het klaarlyk blykt, dat het niet anders is als schorssige deeltjens, die nogh niet ontdaan zyn; en blykt

dissolutas: hoc autem distinctius apparet, si ambitus objecti inspiciatur, ubi ejusmodi corpuscula in totum sunt dissoluta, imò visui occurrunt tomenti instar tenuia, & tamen ceraceâ materiâ repleta, quæ materia dilutiore rubedine est imbuta.

N°. XXXII. Pedamentum, supra quod posita est phiala, in qua conservatur portio Cerebri in liquore, quam decoxi in oleo Olivarum per V. horas, sicuti facere assolet Ds. Vieussens. ea autem plane inutilis & perversa est præparatio, nam ne hilum quidem vasculosi visui occurrit post decoctionem in dicto oleo, id quod unusquisque tentare potest: ita ut inventor neutiquam habendus sit Ds. Vieussens, sc: quod Cerebri cortex nil sit, nisi extremitates vasorum sanguineorum: in eo autem, nemo hactenus (quod sciam) me imitari potuit, aut analogum quid fecit.

Supra operculum alia phiala occurrit

N°. XXXIII, Liquore repleta, & in ea videre licet particulam Piæ Matris, telæ aranearum instar tenuem, per quam rubicundissimæ arteriolæ sunt dispersæ, quarum extremi-

blykt zulkx te klaarder als men het voorwerp in den omtrek beschouwt, alwaar diergelyke lighaamtjens zyn ontdaan, ja ons zoo dun als dons voorkomen, en eghter vervult zyn, met een ligt roode wassighe stoffe.

N°. XXXII. Een pedestal, waar op gezet is een vles met vogt in zigh bewaarende een stuk vande Herssene door my vyf uuren langh in oly van olyven gekookt, gelyk de Hr. Vieussens gewoon is te doen: Maar zulkx is een verkeerde en onnutte manier van præpareren, want na het kooken inde oly, en doet zig niet het minste op, dat yets lykt na bloed-vaten, 't welk een yder kan probeeren: zoo dat de Hr. Vieussens geenzints te houden is voor den inventeur, van dat de Schorsse der Herssene alleen zouden bestaan uyt bloed-vaatjens: want niemand heeft tot nogh toe (myn wetens) zulx my konnen nadoen, of yets datter na geleek te wege gebracht.

Op het dekzel zit een andere vles met vogt

N°. XXXIII. Waar in te zien is een gedeelte van 't dunne Hersenvlies, 't welk by na zoo dun is als een spinne-webbe, waar door eghter zeer roode opgevulde Slagaderkens loopen, welkers uyterste uyteynden inde schorsse

der

mitates ultimæ ultimæ in corticem Cerebri ſunt mutatæ, & à me ita diſſolutæ, ut evidenter videri poſſit, Corticem ex meris vaſis ſanguineis, non autem ex prætenſis Glandulis conſtare, ut dixi.

N°. XXXIV. Papilla Mammæ mulieris cum Areola.

Not. 1°. Cum Areola, quæ in mulieribus utplurimum ſubnigra comparet, in totum hic involucro ſuo privata ſit, cutis alba occurrit.

2°. Papilla ab involucro extimo quoque denudata, comparent Papillæ nerveæ obtuſæ, analogiam habentes, cum Papillis nerveis Glandis Penis. Vide Theſaur. Anat. 1m. in quo figuræ Papillæ Papillarum Uberis Balenæ reperiuntur, at cum ſculptor non ſatis perfecte delineaverit Papillam muliebrem, emendavimus illud in hoc Theſ. X. Vide Tab. III. Fig. II.

N°. XXXV. Cor humanum, cujus Vaſa, ut & utraque Auricula, ſunt repleta, ita ut vera conſtitutio, & figura conſpici poſſint; cum autem hic ſint expanſa, conſiderandum, in ſtatu vivo hæc omnia ſimul non eſſe diſtenta: nam repletis Ventriculis, exinanitæ ſunt Auriculæ, & vice verſa. Dic-

der Herſſene zyn verandert, en van my zoodanig ontdaan, datmen zeer klaar zien kan, dat de Schorſſe uyt bloedvaten ſyn beſtaan heeft, gelyk gezeght hebbe.

N°. XXXIV. De Tepel van een vrouwe borſt, met deſſelfs ronde kringh.

Aanm. Ten 1e. Dat deze kring gemeenlyk in de vrouwen bruynagtigh is, maar in dit voorwerp, van ſyn bekleetzel ontblood zynde, komt het vel ons daar onder wit voor.

Ten 2e. Nadien de Tepel mede van ſyn uyterlyk dekzel ontblood is, zoo komen ons aldaar te vooren de Zenuwtepels, eenige overeenkomſt hebbende met de Zenuw-tepels van 't hoofdje vande Roede. Ziet het 1e. Anat. Cabinet. Waar in ook de figuuren gevonden werden vande Tepeltjens vande tepel des Borſts van een Walvis, maar nadien de plaatſnyder dezelve aldaar in de Tepel van een vrouw niet al te klaar had afgebeelt, hebben wy nu dezelve in dit X Cabinet verbetert. Tab. III. Fig. II.

N°. XXXV. Een menſche Hart, wiens bloedvaten nevens alle beyde deszelfs Ooren zyn vervuld, zoo dat men de waare geſteltheyd en figuure zien kan: en nadien ſy opgevuld zyn, moetmen eghter niet aanmerken dat ſy in 't leven alle beyde te gelyk uytgeſpannen zyn, want als de Ooren vervult zyn, zoo zyn de holligheden van 't Hart leedigh, en ter contrarie als de Ooren leedig zyn, dan zoo zyn de holligheeden vervuld. Deſe

Dicta vasa, tam perfecte sunt repleta ceraceâ materiâ rubrâ, ut totum Cor perfusum sit colore rubicundissimo.

Imo videri hic quoque potest, quomodo dicta materia, ex ultimis Arteriolis, instar roris, exitum sibi quæsiverit, inter Cordis fibras carnosas, id quod in corpore vivo existimo fieri, à sanguinis sero nutritivo: Præterea in hoc Corde conspici possunt omnes trunci vasorum sanguineorum, sc: Venæ Cavæ ascendentis & descendentis, nec non Venæ sine pari, Aortæ, ut & tres trunci ramorum, ex illa prodeuntes, & sursum decurrentes, sic quoque IV trunci Venæ & Arteriæ pulmonalis, Vena & Arteria Coronaria, hic quoque repleta, in conspectum veniunt, cum suis ramificationibus.

N°. XXXVI. Pueri Glandula Thymus, tam nitide præparatus, ut jam modo videatur è corpore desumptus.

N°. XXXVII Uvula humana, in qua videri possunt Glandulosa corpùscula, mucum producentia: cum autem hæc corpuscula visum fugiant, nisi propius parieti phialæ accedant, posui ramum Tithymali

Dese gezeyde vaten zyn zoo volmaakt opgevuld met een rood wassighe stoffe, dat het geheele Hart ons zeer rood voorkomt.

Ja men kan hier ook zien, hoe dat die gezeyde stoffe uyt de allervuyterste uyteynden der Slag-aderen in de gedaante van een dauw, haar uytgangh hebben gezoght, tusschen de vleesighe fibren van 't Harte, 't geen ik geloof in 't leven te geschieden door de voedende wey van 't bloed: daarenboven kan men in dit Hart zien alle deszelfs stroncken, nament: de op en neederwaarts gaande stronk van de Hol-ader, de Ader zonder weergaa, de Hart-ader met deszelfs drie daar uyt opwaarts loopende stroncken; als mede de vier Longs aderen, en Slagaderen; ook de Kroon ader en Slagader, dewelke hier ook opgevult in 't gezigte komen.

N°. XXXVI. De Sweserik van een kind, zoo netjens toebereyd, als of sy nu eerst uyt het lighaam genomen was.

N°. XXXVII. De Lel des keels van een mensch, waar in men zien kan Klieragtige lighaamtjens, welke de Snotterighe stoffe voorbrengen: maar om dat sy te beter in 't gezicht zoude komen, heb ik een tackje van Tithymalus Cyparissias daar nevens gesteld, door wiens

li Cypariſſiæ, cujus ope objeẞum comprimitur verſus phialæ parietem.

N°. XXXVIII. Phiala ſicca, & in ea, Juvenis Cor balſamo induratum, in quo egregie occurrunt ſequentia, ſc:

1°. Uterque truncus Venæ Cavæ, cum Auricula dextra, quæ auricula hic apparet, ceu dictorum truncorum diverticulum.

2°. Truncus uterque Arteriæ magnæ, cum tribus ramis ſurſum ſpectantibus abſciſſis.

3°. Vena Coronaria.

4°. Quatuor trunci Venæ pulmonalis.

5°. Arteria Pulmonalis è ſinu ſiniſtro emergens.

Supra operculum hujus phialæ invenitur

N°. XXXIX. Pedamentum, Valvulis Cordis triangularibus, ſinus ſiniſtri, inſtructum.

N°. XL. Phiala ſicca, & in ea hominis Auricula Cordis ſiniſtra, ita præparata, ut vera conſtitutio viſui occurrat.

N°. XLI. Pedamentum, ſupra quod poſita Auricula Cordis humani dextra, ita etiam præparata, ut ejus vera figura videri poſſit.

N°. XLII. Phiala ſicca, in qua continentur Pulmo, & Cor

doen, ſy beter na de wand van 't glas gedrongen werden.

N°. XXXVIII. Een Jonghmans Hart door het balſemen verhard, waar in ons zeer fraay voorkomen, deze navolgende zaken, namentl:

Ten 1e. Alle beyden de Stronken vande Hol-ader met derzelver reghter Oor, welke ons hier voorkomen als uyt een vertrek plaats.

Ten 2e. Beyde de ſtroncken van de Groote Slag-ader, met de drie opwaarts gaande afgeſnedene takken.

Ten 3e. De Kroon-ader.

Ten 4e. De vier tacken vande Longh-ader.

Ten 5e. De Longhs-Slag-ader uyt de linker holligheyd ſpruytende.

Boven op 't dekzel van dit glas werd gevonden

N°. XXXIX. Een Pedeſtal, voorzien met de drie kantighe Klapvlieſen vande linker holligheyd van 't Hart.

N°. XL. Een droogh glas, en daar in het linker Oor van een menſche Hart, zoodanig toebereyd, datmen de waare geſtalte daar in zien kan.

N°. XLI. Een pedeſtal, waar op een reghter Oor van 't Hart van een menſch geſet is, mede zoodanig toebereyd, om deſſelfs waare figure te zien.

N. XLII. Een droogh glas, waar in onthouden werden de Longh,

Corpueri, balſamo indurata.

In hoc objecto videri licet

1°. Quomodo Aorta ſita ſit à latere Arteriæ Pulmonalis, & ubi utraque è Corde emergat, ut &

2°. Pulmonis diviſio dextra in tres lobos, ſiniſtra vero in duos, id quod utplurimum obſervo.

N°. XLIII. Vituli Arteriæ Pulmonalis ramus, ceraceâ flavâ materiâ repletus, & ita præparatus, ut extremitates in conſpectum veniant: ſuntque longe diverſæ ab iis, quas auctores quidam exhibuerunt, & delineari curarunt ex vitulis loco humanis.

N°. XLIV. Pedamentum rotundum, ſupra quod poſita, portio Pulmonis humani, poſt balſamationem, indurata; hujus lobulorum diviſionem & formam, non convenire cum forma lobulorum Pulmonis vitulini, jam experior: præterea quoque liquet, quod multi auctores, in perſcrutandis Pulmonibus & figuris eorum faciendis, ſæpius adhibuerint Pulmones Vitulorum, aliorumque animalium, id quod mihi nunc ſatis ſuperque conſtare videtur, ex illorum figuris.

A la-

Longh, en Hart van een jonghe, hard gebalzemt.

In dit voorwerp, kan men zien,

Ten 1e. hoe de Groote-Slag-ader geplaaſt is, aande zyde van des Longhs Slag-ader, alwaar ſy alle beyde uyt het Hart voortkomen, als mede

Ten 2e. De verdeelingh vande reghter zyde vande Longh in drie lobbens, de linker daar en tegen in twee, 't geen ik gemeenlyk alzoo ondervinde.

N°. XLIII. Een gedeelte van een kalfs Longhs-Slag-ader, met een geel waſſighe ſtoffe opgevuld, en zoo toebereyd, dat de uyteynden in 't gezight komen, dewelke zeer veel verſcheelen van die, dewelke zommighe Aucteuren hebben doen afbeelden na kalveren longen, in plaats van die van menſchen.

N°. XLIV. Een ronde pedeſtal, waar op gezet is een gedeelte van een menſche Longh, die na de Balſamatie hard gemaakt is: dat deſe verdeelinghe en forme der lobben van de Longh van een menſch niet overeen komt met die der Kalveren, word ik nu gewaar: daarenboven blykt het ook, dat veele Aucteuren in 't onderzoeken en maken der figuuren vande Longhe dikmaals gebruykt hebben die der kalveren, en van andere dieren, 't welk my nu genoegzaam blykt uyt haare figuuren.

A latere hujus objecti quoque collocata

N. XLV. Exigua portio Pulmonis vitulini, in qua visui occurrit distributio vasorum sanguineorum in singulis lobulis, quæ etiam discrepat ab objectis humanis.

N°. XLVI. Portio Asperæ Arteriæ fœtus vitulini, cum annexis lobulis, ceraceâ materiâ flavâ repletis, & ita à se invicem separatis, ut vera forma videri possit, quæ non convenit, cum forma lobulorum humanorum.

Aan de zyde van dit voorwerp is ook gesteld

No. XLV. Een kleen gedeelte van een Kalfs Longh, waar in ons voor ooghen komt de verdeelingh vande bloed-vaten in yder lobbetje, 't welk ook verscheeld van die der menschen.

N°. XLVI. Een gedeelte vande Longhe pyp van een jongh geboore kalfje, met de lobbetjens vande Longh, die opgevuld zyn met een geel wassige stoffe, en die zoodanig van elkander gescheyden zyn, dat men de waare gestalte zien kan, die niet overeenkomt met die van een mensch.

ASSER Major II.

N°. XLVII. Phiala, in qua circumvolutio Intestini Ilei, infantis, nitidissime præparata, & rubedine perfusa, propter Arteriolarum repletionem, suntque hæc Intestinula conservata in forma sicca, sine foveis aut rugis.

Supra operculum reperitur, phiala,

N°. XLVIII. Et in ea, segmentum Intestini Coli, in quo videri potest Tunica secunda, seu cellulosa.

N°. XLIX. Phiala in liquore continens, circumvoluta Intestinula fœtus humani, quorum

De 2e. groote PLANK.

No. XLVII. Een glas en daar in een omwindingh van de bogtighe darm van een kindje, dat zeer net en rood is, door het vervullen van de Slag-aderen, en zyn deze Darmtjens droogh bewaart, noghtans zonder deuken ofte rimpels.

Boven op 't dekzel werd gevonden een glas

N°. XLVIII, En daar in een stuk van de Colyk-darm, waar in het tweede of celluleuse-vlies te zien is.

N°. XLIX. Een vles met voght en daar in een omwindzel van Darmtjens van een jongh geboore kindje,

rum vaſa ſanguinea repleta ſunt.

Supra operculum pedamentum rotundum

Nº. L. Contin: portionem Inteſtini Ilei & Coli, cum ſuo proceſſu Vermiformi, ſuntque ſumma rubedine perfuſa, propter vaſorum repletionem.

Nº. LI. Portio Inteſtini Jejuni inverſi, in liquore conſervata: cum autem ſuperficies interior, facta ſit exterior, nitidiſſime comparent Glandulosa corpuſcula Inteſtinorum ſolitaria, levi rubedine perfuſa, propter ceraceam materiam.

Nº. LII. Phiala ſicca, in qua continetur magna portio Inteſtini jejuni, pueri, propter eandem rationem ſumma rubedine prædita: in eo Inteſtino quoque occurrunt Glanduloſa corpuſcula, ſumma rubedine perfuſa.

Supra operculum

Nº. LIII, Portio Inteſtini Ilei, cum annexa portione Meſenterii: horum vaſcula ſanguinea ſunt repleta & nitide præparata.

Nº. LIV. Phiala ſicca, in cujus fundo occurrit, infantis portio Inteſtini Ilei, ut & Coli, cum ſuo proceſſu vermiformi: cum autem in Colo, aper-

kindje, welker bloedvaten vervuld zyn.

Op het dekzel ſtaat een rond pedeſtal, waar op geſteld is,

Nº. L. Een gedeelte vande boghtige en Colyk darm, met deszelfs Worm-wyze uytſteekzel, zynde door de opvullingh zeer rood.

Nº. LI. Een ſtuk van een omgekeerde Nughtere-darm inde voght: en nadien de inwendighe oppervlackte, nu de uytwendighe gemaakt is, kan men zeer netjes de eenzaame Klieragtighe lighaamtjens vande darmen, die light rood door de vervullingh zyn, zien.

Nº. LII. Een droogh glas in zigh onthoudende een groot gedeelte van de Nughtere-darm van een kind, om dezelve oorzaak zeer rood, in dezelve Darm komen ons ook de Klieraghtighe lighaamtjens zeer rood voor.

Op het dekzel is geſteld

No. LIII. Een gedeelte vande Bogtige-darm, waar aan vaſt is een gedeelte van 't Darm-ſcheyl, deszelfs bloed-vatjens zyn mede opgevuld en net gepræpareert.

No. LIV. Een droogh glas, daar ons op de grond voorkomt een gedeelte van de Bogtighe en Colyk-darm, met deſzelfs Wormwyze uytſteekzel: en nadien inde Colyk-darm een openingh van myn gemaakt

apertura à me facta ſit, in conſpectum veniunt valvulæ Coli hiantes.

Supra operculum alia phiala

Nº. LV. in liquore continens, portionem inteſtini Ilei inverſi, in ejus facie, quæ hic facta exterior, luſtrari poteſt agmen corpuſculorum Glandiformium, è ſuperficie interiore emergentium.

Nº. LVI. Phiala, & in ea Placenta Uterina humana, ita præparata & in liquore conſervata, ut luculentiſſime conſpici poſſit, Placentam, in ſeſe continere in ſtatu ſano, nil Glanduloſi, & multo minus Glandulis eſſe præditam: omnia enim Vaſa & Vaſculorum extrema, ad ultimum uſque ſunt repleta, nulla vi, aut prætenſa, ita dicta excarnatione futili, adhibita.

Supra operculum phiala ſicca

Nº. LVII. Et in illa portio Omenti, telæ aranearum inſtar tenuis, & ſericum tenuiſſimum repræſentans.

Nº. LVIII. Phiala liquore repleta, & in ea portio Placentæ Uterinæ ceraceâ materiâ repleta, quæ non minus demonſtrat Placentam conſtare ex meris Vaſis, nullis intercedentibus Glandulis. Su-

maakt is, komen ons in 't gezight de gapende Klap-vlieſen vande zelve.

Op het dekxel is een andere vles geſtelt met voght

Nº. LV. Met een gedeelte van de Bogtighe Darm die omgekeert is, zoo dat nu de binnenſte zyde de buytenſte is, alwaar gezien werd een bondelke van Klieragtighe ligbaamtjens, uyt de binnenſte oppervlackte voortkomende.

Nº. LVI. Een menſche Moerkoek inde voght, zoo toebereyd, datmen zeer klaarzien kan datze niets klierighs beſit, veel min uyt Klieren beſtaat in een geſonde ſtaat: want alle de vaten en haar uyteynden zyn tot het uyterſte toe opgevult, zonder geweld of gepretendeerde en zoo genaamde ontvleeſingh daar aangedaan te hebben.

Op het dekzel is een droogh glas geſtelt

Nº. LVII. Waar in een gedeelte van 't Net zoo dun als een ſpinneweb, en zoo fyn als of het zyde was.

Nº. LVIII. Een gedeelte van een opgevulde Moerkoek inde voght, die niet minder vertoond te beſtaan als uyt loutere bloed-vaten, zonder tuſſchen komen van eenige Klieren.

Op

Supra operculum reperitur phiala ſicca,

Op deszelfs dekzel werd gevonden een droogh glas

Nº. LIX. in qua reſervatur portio Funiculi umbilicalis, cujus Vaſa, flatu repleta, fuere.

Nº. LIX, Waar in bewaart werd een gedeelte van de Navelſtrengh, wiens vaten met wind vervult zyn geweeſt.

Nº. LX. Placentæ Uterinæ humanæ portio, in liquore conſervata, in qua ſeſe videndum exhibet Integumentum, quo obducitur Placenta Uterina, ea facie, quæ Uterum reſpicit, quod integumentum mihi ſuccoſum, ſeu villoſum dicitur in Theſaur. Anat. V.

Nº. LX. Een gedeelte van een menſche Moerkoek in de voght, daar in gezien werd het bekleetſel, waar mede de Moerkoek bezet is op die plaatze, die na de Lyfmoeder ziet, welk bekleetſel van my zapagtigh of vlokagtig genoemd werd in 't 5e. Anat. Cabinet.

Illud autem nil niſi productio Chorii, & ſic Chorion, Placentæ utramque ſuperficiem obducens, Vaſa ſanguinea Uterina cum Placentæ Vaſis per Anaſtomoſes immediate conjungi non poſſunt; imò illud quoque veroſimile non eſt, cum Placenta non matris, ſed fœtus pars ſit.

Het zelve is niet anders als een voortkoming van 't Ader-vlies, 't welk beyde de oppervlaktens van de Moerkoek is bekledende, zoo dat de bloedvaten van de Lyfmoeder met de vaten van de Moerkoek onmogelyk met elkanderen konnen vereenighen, en dat is ook waarſchynelyk om dat de Moerkoek niet een gedeelte van de Moeder, maar van het Kind is.

Nº. LXI. Portio Meſenterii humani, cum Glandulis Meſenterii: dictæ Glandulæ ſumma rubedine ſuperbiunt, propter Vaſorum ſanguineorum repletionem, & hoc facto apparet dictas Glandulas Vaſorum ſanguineorum compoſitionem eſſe: mollities autem ſubſtantiæ oritur, ex Vaſorum ſanguineorum extremitatibus ſuccoſis; illudque habuerunt veteres pro Parenchymate.

Nº. LXI. Een gedeelte van een Menſche Darmſcheyl, met deſſelfs Klieren. Deze gezeyde Klieren zijn zeer rood wegens haar vervulling, waar door het ſchynt dat ſy een t'ſamen geſtel van bloed-vaten zyn: want de ſagtheyd daar van komt voort uyt de uyterſte ſappighe uyteynden van de bloedvaten: 't welk de oude (*Parenchyma*) of t'ſamen runninge geheten hebben.

Præterea hic quoque videre licet, qualem habeant cursum dicta Vascula, quæ non, instar glomeris, uti voluere nonnulli, sed sursum & deorsum decurrere, hic luculenter apparet.

Daar en boven kan men hier ook zien hoedaanige loop de gezeyde bloed-vaatjens hebben, die niet als in een gedaante van een klouwe, gelyk zommige gewilt hebben, maar dat dezelve in tegendeel op en nederwaarts lopende zyn, blykt hier klaar.

N°. LXII. Phiala in liquore conservans, portionem Intestini Ilei, in quo Intestino videre licet, dicti Intestini susceptionem.

No. LXII. Een gedeelte van de boghtige darm in de voght, waar in te zien is desselfs inschieting.

Not: Dictus affectus adeò familiaris, ut non solum quatuor quinqueve locis in uno eodemque cadavere cum filio repererim; verum etiam in plurimis cadaveribus offenderim, cum mihi data sit occasio plurima cadavera aperiendi, imo tria memini nos successive cultro anatomico subjecisse cadavera, in quibus hunc invenimus affectum: ita ut pluries hoc contingere mihi persuadeam, quam quidem hactenus creditum fuit.

Aanm. dit gezeyde ongemak is zoo gemeen, dat ik, nevens myn zoon dit niet alleenlyk in een en 't zelve Lighaam op vier of vyf plaatzen heb gevonden, maar ook in veele anderen, die ik geopend heb, om dat my de occasie voorkomt om veele lyken te openen; ja my geheugt dat wy 'er drie agter elkander alzoo geopend hebben, waar in ons zulks voorquam; zoo dat ik geloof dat diergelyks meermalen geschied, als men wel voor heen heeft geloofdt.

Suspicandum ergo semper est, cum homines queruntur de intolerabili dolore abdominis, cum vomitu, & adstricta alvo, sine dolore in mingendo, quod illi in hunc morbum inciderunt, itaque nil satius fore existimo, quam, loco anodinorum, statim post injecta enemata, haustum purgantem validum per epicrasin exhibere,

Waarom men altoos bedaght moet zyn, als ymand klaagt van onlydelyke pyne in de buyk met braakinghe en een besloote lighaam, zonder pyne in 't water te maken, dat die in dit ongemak vervallen zyn, daarom oordeele ik het beste te zyn, in plaats van pynstillende en wind breekende medicamenten aanstonds, na ge sette clysteren, bypose van boven een sterke purgatie in te geven, en om de braaking wy-

re, & ad vomitum ſedandum ſeu arcendum, moneo, ut in ore detineant aliquantulum ſpiritus vini, poſt purgationis exhibitionem: alii verò mercurium vivum ad Libr. ſemis, alii globum ſclopeti argenteum, ſeu aureum, exhibent, quæ remedia non ſunt vituperanda.

wyders voor te komen, dat de lyders een wynig Brandewyn na de ingeving in haar mond houden: maar andere geven die patienten tot een half pond quikſilver in, andere een kogel van zilver of goud, welke middelen mede niet te veragten zyn.

N°. LXIII. Pedamentum tribus phialis inſtructum, quarum.

N°. LXIII. Een Pedeſtal voorzien met drie glazen, waar van het

1ª. Continet portionem Placentæ Uterinæ, cujus vaſa ſanguinea, è quibus Placenta conſtat, in hydatides mutari incipiunt; quem affectum olim, pro falſa conceptione, habuerunt medici.

1. In zigh onthoud, een gedeelte van de Moerkoek, wiens bloedvaten (waar uyt ſy beſtaat) beginnen in Water-blaasjens te veranderen, welk ongemak voorheen gehoude wierd voor een valſche bevrugtingh.

2ª. N°. LXIV. Phiala, & in ea, proceſſus iſtius affectus.

Het 2ᵉ. N°. LXIV en daar in de voortgang van 't zelfde ongemak.

3ª. & maxima N°. LXV. Phiala continet Placentam, quæ tota quanta in hydatides degeneravit, id quod mirum viſu, quis enim, niſi experientia edoctus, potuiſſet credere, ipſa vaſa ſanguinea poſſe mutari in hydatides? videram quidem olim illas veſiculas ex Utero expulſas, verum non poteram expiſcari, è quo fonte ortum duxiſſent: poſtea occurrebat mihi Placenta uterina, partim ſana, partim in hydatides mutata, & ſic aliorum perverſam opinionem & errorem, detexi ante

Het 3ᵉ. en Grooſte N°. LXV. waar in een geheele Moerkoek zoo groot als hy is, in Waterblaasjens verandert is, 't welk raar om te zien is, wie zoude konnen gelooven, indien niet door ondervindingh geleert was, dat de bloedvaten zoude konnen veranderen in Waterblaasjens? ik heb voor deze wel diergelyke uytgeworpene blaasjens des lyfmoers gezien, maar konde niet navorſen wat zulks beduyden: maar naderhand quam my een Moerkoek te vooren, dewelke ten deele in Waterblaasjens verandert was, en zoo heb ik ontrent twintig jaaren geleden, die verkeerde mening en dwaling ontdekt.

ante annos circiter viginti.

Supra operculum hujus phialæ reperitur alia phiala ſicca

Nº. LXVI. et in ea, exigua portio Placentæ Uterinæ, cujus extremitates vaſorum peculiari artificio ſubtiliſſime ſunt expanſæ, id quod difficillimum eſſe cenſeo, propter ſubſtantiæ mollitiem.

Nº. LXVII. Fœtus humanus VI. circiter menſium, ab aliquot annis conſervatus, hic ſumma, albedine & tanto nitore conſervatus, ac ſi jam modo in lucem eſſet editus: & ne otioſus videretur, in dextra continet, portiunculam, Placentæ Uterinæ, rubicundam, diſſolutam; & ſic apparet nil glanduloſi ineſſe Placentæ Uterinæ.

Supra operculum poſita eſt phiala ſicca,

Nº. LXVIII. et in illa, Fœtus humani Os Temporum ſeu Squamoſum, cum Oſſiculis Auditus, ſuntque albiſſima hæc omnia, & nitide præparata.

Nº. LXIX. Omenti portio nulla pinguedine obſita, & in forma ſicca conſervata, quæ ſericum ſubtiliſſimum repræſentat.

Nº. LXX. Omenti humani portio nitidiſſima, in quo apparet, quod in aliquibus tam tenuis ſit ſubſtantiæ in ſtatu ſa-

Een ander droogh glas is geſteld op 't dekxel, van dit glas

Nº. LXVI. en daar in een kleen gedeelte van de Moerkoek, wiens uyteynden der bloedvaten, door een byzondere konſt, zeer ſubtiel zijn uytgeſpannen, 't welk ik zeer moeyelyk oordeel te zyn, om de weekheyd van haar zelfſtandigheid.

Nº. LXVII. Een zeer wit en zoo net, en van veele jaaren bewaard kindje van onrrent 6 maanden draghts, even als of het nu eerſt ter Wereld was gekomen; en om dat het niet zoude ſchynen ledigh te zijn, zoo heeft het in zijn rechter handje een gedeelte van een rood ontbondene Moerkoekje, waar in mede blykt datter niets klierighs in is.

Boven op het bekleetzel ſtaat nog een andere drooge vles,

Nº. LXVIII. en daar in het Slaap- of Schub-wyze been, en ook de beenderkens van 't gehoor van een jongh kindje, alle zeer wit en net toebereyd.

Nº. LXIX. Een droogh gedeelte van 't Net, zonder vet, 't welk zeer fyne zyde verbeeld.

Nº. LXX. Een zeer cierlyk gedeelte van een menſche Net, waar in ons voorkomt, dat het zelve in zommighe zoo dun, in ſtaat van gezond-

ſano, ut telæ aranearum ſit ſimilis, exceptis locis, qui pinguedine ſunt obſiti, unde craſſitiem aliquando acquirit, ut triginta librarum repertum fuerit pondere, ſicuti legitur in Clariſſ. Bartholino.

zondheyd is, als een ſpinneweb, behalven op die plaatzen, die met Vet beſet zyn, waar door het zomtyds zo dik word, dat het 30 ponden zwaar bevonden is geworden, gelyk men lezen kan by de Hr. Bartholinus.

Quamvis in hoc objecto, vaſa ſanguinea non ſint repleta, tamen ſuperbit tot vaſis ſanguifluis, ut nemo ſine admiratione illud adſpicere poſſit, ſicuti in aliis objectis meis videri poteſt.

Alhoewel in dit voorwerp de bloed-vaten niet vervuld zyn, nogtans is 't hier zoo vol van bloedvaten, dat niemant het zelve zonder verwondering kan aanſchouwen, gelyk in meer andere voorwerpen kan gezien werden.

Præterea detegitur hic dolus, ab aliis commiſſus, ſc: quod Omentum in ſtatu naturali retis inſtar, ſit foraminulentum, id quod à rudioribus manibus facile acquirit.

Daar en boven werd hier ontdekt het bedrog van andere begaan, namentlyk dat het Net in een gezonde ſtaat, als een vis-net met gaatjens zoude doorboort zyn, 't welk het ligtelyk door rouwe handen verkrygt.

N°. LXXI. Phiala, in liquore conſervans pueri Brachium, inter cujus digitos continetur ramulus floris Paſſionis vulgaris.

N°. LXXI. Het Armtje van een kind in de voght, tuſſchen wiens vingertjens gehouden werd een takje van de ordinarie paſſiebloem.

In Cute volæ manus, Epidermide & Corpore reticulari Malpichii ablatis, vaſorum ſanguineorum extremitates oppido quam bene conſpiciuntur, ut & Papillarum cutanearum abruptiones.

In de huyd van de bal van de hand, alwaar het oppervelleke en Netwyze Lighaam van Malpichius weggenomen zyn, kan men zeer klaar zien de uyteynden der bloedvaten, als mede de afgebrookene Vel-tepeltjens.

N°. LXXII. Phiala, in qua continetur Pueri Tibia, cum xtremo pede in liquore.

N°. LXXII. Een vles met voght en daar in het Scheenbeen en voet van een jonghe.

e Quicumque hoc objectum viderit, confitebitur, illud oculos

Al wie dit voorwerp voorkomt zal belyden het zelve zeer aangenaam

culos allicere, propter nitidum colorem, vitali ſimilem, præſertim, cum nullas rugas aut foveas præternaturales contraxerit objectum.

Latere externo dicti pedis viſui occurrit, portio Placentæ Uterinæ, ne objectum recedat ſuo loco, & illa portio quoque artificioſiſſime eſt præparata.

Dictus pes ſupplantat Inteſtini Coli portionem, in qua, quamvis non inverſa (quod notandum) Glanduloſa corpuſcula ſeſe videnda exhibent: Illud Inteſtinum deſumpſi è corpore cujusdam filiæ, viro maturæ, quæ gravida facta, & ab amaſio relicta, arſenicum aſſumpſerat, & ſic è vita deceſſerat: cum autem illud ſit facinus deteſtandum, pede calcatur ejus Inteſtinum, ut ne pes quidem, in Theſauris meis otioſus videatur, id quod vitare ſtudeo, quantum poſſum, in omnibus Theſauris meis, nam quæcumque apud Ruyſchium degere volunt, otioſa eſſe non debent.

Supra operculum alia phiala poſita,

N°. LXXIII. et in ea, portio Cerebri humani, lapidis inſtar, indurata & nitens inſtar ſpermatis Cæti, quod ſperma Cæ-

naam, de ooghen voor te komen wegens deſſelfs couleur dewelke als levendigh zigh opdoet, te meer nadien 'er gants geen deuken nogh rimpels in werden gevonden.

Aan de buytenſte zyde van de gezeyde voet komt ons in het gezight een gedeelte van de Moerkoek, op dat het voorwerp niet van ſyne plaatze zoude wyken, en is dit gedeelte ook zeer net toebereyd.

Deze gezeyde Voet trapt op een gedeelte van de Colyk-darm, waar in, hoewel niet omgekeert, (dat men wel moet aanmerken) vertoond werden Klieragtighe Lighaamtjens: deze darm heb ik genoomen van een zekere afgeſtorvene huwbaare Dogter, dewelke bevrugt zynde, van haar vryer wierd verlaten, en door het inneemen van Rottekruyd, haar van 't leven had beroofd; en nadien dit een verfoeyelyke zaak is, word deſzelfs gedarmte als met de voet getrapt, op dat zelfs geen voet in myne Cabinetten zoude ſchynen ledigh te zyn, 't geen ik in alle myne Cabinetten (zoo veel het mogelyk is) zoek te myden, want al wat by my woonen wil, moet niet leedigh, maar werkzaam zyn.

Op het dekzel is een ander glas

N°. LXXIII. geſtelt, waar in een gedeelte van de Herſſene van een Menſch, by na zoo hard als ſteen, en blinkent als Wal-ſchot, welk Wal-

ſchot

Cæti etiam non habendum pro ſpermate Cæti, ſed pro Cerebro Cæti minoris, cui nomen caſtinjot.

Nº. LXXIV. Pedamentum ſupra quod poſita phiala cum liquore, continens fœtum humanum immaturum ſex circiter hebdomadum, qui arripitur ab exiguo ſerpente Orientali bicolore & nitidiſſimo.

Nº. LXXV. Infantis caput vitæ ſpeciem præ ſe ferens, cujus ſuperiore Cranii parte, & Cerebro ablatis, in conſpectum venit Cerebellum cum Vaſis ſanguifluis repletis, nec non dura mater, quæ ſericum album & nitens repræſentat.

Nº. LXXVI. Phiala in liquore reſervans Felis fœtum, gemellos imperfectos repræſentantem ſc: octo pedibus, duabus caudis, uno capite, nullisque oculis donatos.

Nº. LXXVII. Pedamentum inſtructum Hepate infantis in forma ſicca, & propter Vaſorum repletionem rubedine perfuſo, in eo luculentiſſime demonſtratur, (quamvis hepar non inmerito poſſit Glandula nuncupari) nullo modo ex Glandulis conſtare.

Not: Hoc objectum eſſe integrum, ne Membrana quidem ambiente ablatâ, ita ut nemini hactenus relicta ſit ſuſpicio, præten-

ſchot ook geenzints te houden is voor 't zaad van een Walvis, maar wel voor de Herſſene van een kleender zoorte van Wal- Viſſchen, die genaamt werd Caſtinjot.

Nº. LXXIV. Een Pedeſtal waar op een vles geſtelt is met vocht, in zig onthoudende een onvoldrage Menſche vrughtje van ontrent 6 weken dragens, dat aangegrepen werd van een kleen heel mooy twee-couleurigh Ooſt-Indiſch ſlangetje.

Nº. LXXV. Het Hoofd van een Kindje, als levendigh zigh vertoonende, wiens opperſte gedeelte van het Beckeneel afgenomen en het Voorbreyn uitgenomen, zynde, het Achter-breyn met deſzelfs bloed-vaten, als mede het harde Harſſen vlies in 't gezight komen, en is dit vlies blinkend en wit als zyde.

Nº. LXXVI. Een onvoldrage blind gebore Katje, onvolmaakte twelingen verbelende, voorzien met aght pootjens; twee ſtaarten, en een hoofd.

Nº. LXXVII. Een Pedeſtal en daar op een gedroogt Levertje van een Kind, wegens de opvullingh der bloedvaten zeer rood, waar in zeer klaar vertoond werd, 't zelve uit geen klieren te beſtaan, (hoewel de Lever in 't geheel, niet zonder reden voor een klier kan werde gehouden.)

Aanm: Dat dit voorwerp ongeſchonde en geheel, ja zelfs, het omvangende Vlies niet is afgenomen, zo datter van niemand gezeght kan wer-

tenſas illas Glandulas eſſe deſtructas, in ita dicta excarnatione, cum hic integrum offeratur Hepar, & quanta ſit differentia inter extremitates horum vaſorum & Renum atque Lienis, in hoc Theſauro quoque luſtrari poteſt: itaque illud, quod putaverunt auctores confici in prætenſis Glandulis, peragitur in extremis Vaſculis, tomenti inſtar tenuibus, & diverſimode ab aliis Viſceribus conſtitutis.

Hæ autem extremitates quidem occurrunt tanquam Glandulæ, verùm ſi quis peculiari encheyreſi repleverit vaſa, reperiet illas, nil eſſe, præter vaſcula nullâ peculiari membranâ obſita, ad quas prætenſas Glandulas non alluunt Vaſa ſanguinea, uti in definitione aſſerunt auctores: ſed ſunt Vaſa ipſa, uti ſæpius dixi, non autem particulares particulæ, Glandularum nomine appellandæ.

Veſicula Fellea quoque ſcatet Vaſculis ſanguineis repletis.

N°. LXXVIII, Phiala ſicca, & in ea Veſicula Humana fellea, quæ quamvis ſolùm inflata, & exſiccata, attamen nitidiſſime absque foveis conſervata, quas foveas vulgo con-

werden, dat die geſupponeerde klieren, in de alzo genoemde ontvleſing zijn verbroken, nadien hier een geheele Lever vertoond werd, en wat een onderſcheid datter is, tuſſchen de uiteynden van deze vaten, en van die der Nieren, als mede van die van de Milt, kan men ook in dit Cabinet zien: zo dat 't geen 't welk de Auteuren gemeent hebben toebereyd te te werden, in die gewaande klieren, het zelve volbragt werd in de uiterſte uiteynden der vaten, die zo fyn zyn als dons, en verſcheidentlyk van geſteltheid van die, der andere ingewanden.

Deze uiteynden komen ons wel voor als Klieren, maar zo imand met een byzondere handelingh deze vaten gevuld heeſt, zal hy bevinden dat het niet anders zyn als bloed-vaten met geen byzonder vlies omvangen, tot welke pretenſe Klieren geen bloedvaten loopen, na de bepaalingh der Autheuren: maar het zijn de bloed-vaten zelfs, gelyk ik veelmaal gezeght heb, en geen particuliere deeltjens, die men de naam behoord te geven van Kliertjens.

De Galblaas is ook zeer ryk van haar opgevulde ſlag-aderen voorzien.

N.LXXVIII. Een droog glas met een menſche Gal blaas, dewelke alhoewel maar opgeblaſen ende gedroogt zynde, nogtans zeer netjes zonder kuyltjens bewaart is, welke zy anders na lange tyd daar in komen te krygen, 't welk ik door de konſt ver-

contrahere solent aliquanto temporis spatio, id quod arte averti, & sic naturalem retinuit formam.

Præterea ductus Cysticus hic in conspectum venit cum sua tortuositate, qua destituuntur Vesiculæ felleæ quadrupedum; hanc autem tortuositatem primò nobis demonstravit & per figuras illustravit Expertissimus Vir Dr. Mauritius ab Reverhorst, Anat: & Chirurg. Professor Hagæ-comitis: et quod notandum, tortuositas hujus ductus producit variis locis in sua cavitate prominentias, Valvulas repræsentantes, quæ obstaculo sunt, ne Vesicula fellea involuntarie sese exoneraret, absque Vesiculæ stimulo.

Supra operculum huius phialæ occurrit & alia phiala

N°. LXXIX notata, Vesiculam felleam fœtus humani continens, hæc quoque inflata, & exsiccata, naturalem retinuit formam, absque ulla fovea, & sic repræsentare videtur unionem: vascula sanguinea, quæ per illam disseminantur, sunt repleta, & tanto quidem numero, ut tota Vesicula ex vasculis constare videatur.

No. LXXX. Ramus magnus Venæ Portæ Hepatis repletus,

verhoed heb, en zoo heeft sy haar natuurlyke forme behouden.

Daar en boven komt hier ons ook in 't gezigt de Gal-voerder met haar kromme cours, die inde viervoetige beesten niet te vinden is, welke kromheyd ons eerst vertoond en afgebeeld heeft den zeer ervaarene Heer Mauritius van Reverhorst, Professor vande Heel en Sny-konst in s'Gravenhage: en 't geen verders staat aan te merken, is, dat de kromheyd van deze canaal, op verscheyde plaatzen in deszelfs holligheyd eenige verheventheden te wegen brengt, gelyk kleene klap-vlieskens belettende de uytgang vande Gal, buyten natuurlyke stimulatie of prikkeling vande Gal-blaas.

Op het dekxel van dit glas is nogh een ander droogh glas gesteld,

N°.LXXIX. getekend, waar in een Gal-blaasje van een jong geboore kindje is; dit is ook opgeblasen en gedroogd, behouden hebbende syn natuurlyke forme, zonder eenighe deuken, en zoo schynt het te verbeelden een groote hang-paarl: de bloed-vaten die daar door heen loopen zyn vervuld, en dat zoo menigvuldig, dat het schynt als of de geheele Gal-blaas alleen uyt bloedvaten bestond.

N. LXXX. Een groote opgevuld, en in de voght af hangende

 tak

pletus, & pendens in liquore, quo ab ambiente membrana & ultimis ſuccoſis extremitatibus ſeparato, ramuſculorum numerus tantus, & extremitates tam ſubtiles ſunt, ut fere ineffabile ſit: illud objectum oculos omnium eorum, qui luſtrarunt, allexit, propter nitorem, & ſtructuram mirandam.

tak vande Poort-ader van de Lever, dewelke van 't omhangende vlies, en uyterſte ſappighe uyteynden ontblood zynde, het getal van de takjens en uyterſte uyteynden zoo ſubtiel zyn, dat het byna onzeggelyk is: die dit voorwerp gezien hebben*, zyn wegens deſzelfs nettigheyd en wonderbaarlyke ſtructuur, als verlokt geworden.

No. LXXXI. Pedamentum, ſupra quod Pueri Pes poſitus eſt, vitæ ſpeciem repræſentans, cujus extremi pedis dorſum aperui, & cutem ex parte ademi, ut Nervi & Vaſcula ſanguinea in conſpectum venirent.

No. LXXXI. Een pedeſtal, waar op gezet is de Voet van een kind, zigh als levendig vertoonende, de rug van deſzelfs voetje heb ik geopend, en het vel voor een gedeelte weggenomen, op dat de Zenuwen en Bloed-vaten in 't gezigt zouden komen.

* No. XXXII. Fœtus humanus trimeſtris in liquore conſervatus, cujus Clitoridis caput inter labia Vulvæ ita prominet, ut fœtus videatur eſſe ſexus maſculini, cum contra ſequioris ſit, & hoc in individuo ſemper reperio, circa ætatem trium, uſque ad quartum menſem, ita ut raro, ſi unquam id à parentibus recte annotatum eſſe exiſtimem, in illorum libellis. Nuper mulier quædam peperit abortum trium quatuorve circiter menſium, eratque ſexus non maſculini, ſed ſequioris; omnes adſtantes mulieres habebant illum partum pro maſculino ante meum adventum, popter analogiam, nam eo tempore Clitoridis caput ſemper ita prominet, ut mentiatur membrum virile; temporis autem ſucceſſu labia magis magiſque augentur, & ita prominent, ut tandem caput clitoridis viſum fere fugiat.

ASSER III^s. & Major.

N°. LXXXIII. Renis humani dimidia pars, in qua Papillæ integræ & illibatæ conſpiciuntur, idque in liquore.

N°. LXXXIV. Phiala, in liquore continens Renem Juvenis, cujus Ren ſuccenturiatus tanquam Glans cupulæ, ſuperiori parti Renis inſidet.

Not: Hoc & præcedens objectum nitidiſſime præparata, ſuperbiunt vaſis arterioſis, & quod conſideratione dignum eſt, Renes ſuccenturiati rariſſime, ſi unquam, figuram certam in corpore humano reſervant,

N°. LXXXV. Semi Ren humanus in phiala ſicca reſervatus, hujus Arteria, ſimul & Vena repletæ ſunt, & corpuſcula rotunda, quæ ante repletionem, & diſſolutionem, ceu Glandulæ apparebant, in hoc objecto diſſolutæ ſunt, id quod indicio eſt, dicta corpuſcula nil eſſe, niſi circumvolutiones Arteriolarum, vel Vaſorum ſanguineorum extremitates.

Supra operculum

N°. LXXXVI. Portio Renis humani, cujus Venam re-

De IIIe. groote PLANK.

N°. LXXXIII. De helft van een menſche Nier, waar in de ongeſchondene en geheele Tepeltjens gezien konnen werden, en dat in een voght.

N°. LXXXIV. Een Nier van een Jonghe in de voght, alwaar de Bynier op de bovenſte zyde vande Nier geſeten is, als een aker in ſyn kelk of dop.

Aanm. Dat dit en 't voorgaande voorwerp, zeer net toebereyd zyn, met haar opgevulde Slag-aderen, en 't geen aanmerkens waardig is, deze By-nieren zyn zelde, of noyt van een en de zelve figuure in de menſchen.

N°. LXXXV. Een halve Nier van een menſch in een drooghe vles, wiens Slag-ader, en te gelyk de Ader vervult zyn, en zyn de ronde lighaamtjens, dewelke voor het opvullen, en ook voor de disſolutie, haar als kleene kliertjens vertoonden, zyn nu in dit voorwerp ontdaan, 't welk een bewys is, dat die gezeyde lighaamtjens niet anders zyn, als een omwinding der Slag-aderkens of van bloedvaatjens uyteynden.

Boven op 't dekzel,

N°. LXXXVI. Is geplaaſt een gedeelte van een menſche Nier, wiens

replevi, ut differentia appareret inter Venæ & Arteriæ ultimas extremitates, suntque dictæ Venæ extremitates tam mirifice constructæ, ut nequeam illud verbis exprimere, Clariss. Malpichius, & Bellinus, post se venturis, ne spicilegium quidem reliquisse videbantur, circa illud, sed multa adhuc neglexerunt, quæ tanquam in Democriti puteo abscondita manserunt, neque id mirum, cum Renes tam admirandæ sint structuræ, ut vix ac ne vix quidem sculptores, etiam peritissimi, suo cælo veram structuram illam perfectissime possint exhibere.

In præcedentibus Thesauris Anatomicis reperiuntur varia in Renibus notatu digna, quorum objecta, in liquore conservata sunt: nunc verò insatiabili desiderio & labore indefesso, ulterius progressus, hæc & alia in Renibus, balsamo induratis, demonstro, quæ spectatores attonitos faciunt; & quamvis millena possideam Anatomica, quibus Atheismum debellare queamus, illud unicum sufficeret.

Notandum ulterius quoque sc:

wiens Ader ik gevuld hebbe, op dat men het onderscheyd der aderen en slagaderen eynden soude konnen sien, zynde de uiteynden der Aderen zoo wonderlyk van toestel, dat ik onmagtig ben zulx met. woorden te uyten: de zeer wydberoemde Heeren Malpichius en Bellinus, schenen geen nalesing daar ontrent naargelaten te hebben, maar sy hebben nog al veel over het hoofd gezien, 't welk als inde put van Democritus nogh is verborgen gebleven, en wat wonder, nadien de Nieren zoo wonderbaarlyk van structuur zyn, dat de allerbequaamste plaatsnyders nauwlykx de waare gestalte daar van zoude konnen verbeelden.

In de voorgaande Anatomische Cabinetten komen ons veele zaaken inde Nieren voor, die in een voght bewaart zyn; maar nu door een onverzadelyke luste en begeerte, en niet zonder onvermoeyden arbeyd verder en verder voortgaande, toone ik deze, en geene dinghen inde Nieren, die door een balsamatie verhard zyn geworden, waar van de beschouwers versteld staan: en hoewel ik duysende Anatomische zaaken besit, waar mede men het verzaken vande Godheyd tegen gaan kan, zoo zoude dit alleen genoeg zyn.

Aanm. verders, datter ook een zeer groot

ſc: ſummam eſſe differentiam inter extremitates Venarum & Arteriarum aliorum viſcerum, quod admiratione dignum eſſe cenſeo, cum illud hactenus à nemine, (quod ſciam) ſit divulgatum.

groot onderſcheyd ontſtaat, tuſſchen de uyteynden der Aderen en Slag-aderen van de andere ingewanden, 't welk ik oordeele verwonderinge waardig te zyn, nadien zulkx (myns wetens) van niemand tot nogh toe bekent gemaakt is.

Præterea Venularum renum tantus eſt numerus, taliſque ſubtilitas, ut oculos effugerent, etiam lynceos, ſi non armati, admoverentur.

Daarenboven zyn de Aderen der nieren zo groot in getal; en van zo een ſubtielheyd, datſe haar voor onſe oogen zoude verbergen, ten waare men daar toe 't gebruyk der vergroot glaſen tot hulp quam te nemen.

Illud autem eſt, quod in ſuperioribus Theſauris ſcripſeram, ſc: mihi novas apparentias in Renibus occurriſſe, quas ulterius me indagaturum promiſeram.

Dit is 't geen ik inde voorgaande Cabinetten geſchreven had, namentl: dat my eenige nieuwe verſchynzelen in de Nieren voorquamen, dewelke ik beloofde nader te zullen uytvorſſen.

In hoc Theſauro X quoque inveniuntur objecta Renalia ex homine deſumpta, in quibus non ſolum luculenter apparet, quid judicandum ſit de prætenſis Glandulis Renalibus, verum etiam quid inveſtigatoribus Renum impoſuerit, ſc: in Renibus indagandis ſæpiſſime occurrunt corpuſcula rotunda Glandulas mentientia, quæ revera nil ſunt, niſi Arteriolarum ultimæ extremitates contortæ; cum autem exactiſſime repleantur Arteriæ Renales, diſſolvuntur vel expanduntur, quemadmodum fili glomer, ita ut nil minus ſint, ſicuti dixi, quam par-

In dit X Cabinet werden ook voorwerpen van menſche Nieren gevonden, waar in duydelyk blykt, niet alleen wat daar ſy te houden van de prætenſe Klieren der Nieren, maar ook wat de onderſoekers van de zelve verleyd heeft, namentl. in het doorzoeken der Nieren komen ons dikwils ronde lighaamejens te vooren, dewelke gelyk ik gezegt heb, waarlyk niet anders zyn; als een omwinding der uyterſte uyteynden der ſlagaderen vande Nieren; maar als men de Slag-aderkens tot het uiterſte komt te vervullen zoo ontdoen haar de zelve gelyk een klouwe gaare, zoo dat ſy niet minder zyn, als deelen, die op haar zelfs beſtaan, en met een vlieske overtrokken zyn, zon-

 der

partes per ſe ſubſiſtentes, & peculiari membranula obductæ, ſine quo immerito dicuntur Glandulæ. Interim conſiderandum ejuſmodi contorſiones vaſorum ſang:nuſquam in cæteris viſceribus reperiri.

der het welk zy te onregt Kliertjens geheten zyn; en ſtaat ondertuſſchen aan te merken, dat ſoodanige omwindingen der bloetvaten in geen der andere ingewanden gevonden worden.

N°. LXXXVII. Phiala ſicca, & in ea, Renis humani ſemiſſis, hujus membrana propria ex parte ablata, perſpicue videre licet Vaſorum Arterioſorum et Venoſorum extremitates per ſuperficiem reptantes.

Huic objecto cohæret adhuc portio Ureteris, ſuis Arteriolis replæta.

Supra hujus phialæ operculum collocata eſt

N°. LXXXVIII. Dimidiata pars Renis juvenis, in cujus ſuperficie interiore plurimæ occurrunt Glandiformes particulæ rotundæ, quæ Glandulas mentiuntur, illa autem, ut ſupra dixi, nil ſunt, niſi Arteriolæ cortortæ, quarum nonnullæ hic diſſolutæ, in ductus Bellinos degenerant; facie exteriore eadem fere apparentia in conſpectum venit.

N°. LXXXVII. Een droogh glas, en daar in een halve menſche Nier, wiens eygen vlies ten deelen afgenomen zynde, men zeer klaar zien kan, hoe de uyteynden vande Slag-aderen, en Aderen over de oppervlakte loopen.

Aan dit voorwerp is nog vaſt een gedeelte vande Pis-leyder met haar opgevulde Slag-aderen.

Boven op 't dekxel is geplaaſt

N°. LXXXVIII Een halve Nier van een jonghe, in wiens inwendighe oppervlakte ons zeer veel ronde en als klierwyſe lighaamtjens te vooren komen, die Klieren ſchynen te zyn, dewelke, gelyk ik voorheen heb geſegt, niet anders te zyn, als in een gekronkelde bloed-vatjens, waar van eenighe hier ontdaan zyn, eyndelyk veranderen die in de waterkanalen van Bellinus: aande buytenſte zyde komt ons by na het zelve verſchynzel te voore.

N°. LXXXIX. Phiala in liquore continens Lienem humana-

N°. LXXXIX. Een vles met yoght en daar in de Milt van een menſch,

manum, cujus Arteria ex parte repleta: in eo luculenter videri poteſt, nullas fibras tranſverſales in Liene Humano reperiri, ſicuti in Liene vitulino: decepti enim fuerunt, qui exiſtimarunt humanum in eo, cum vitulino, convenire.

menſch, wiens Slag-ader ten deele opgevult is, daar in kan men zeer klaar zien, datter geen overdwerſſe fibren of draaden inde Milt van een menſch gevonden werden, als wel in de Milt van een kalf: want ſy zyn alle te gelyk bedrogen geweeſt, die gemeent hebben, dat de Milt van een kalf daar in overeen quam met die van een menſch.

Præterea hactenus nemo luculenter demonſtravit in Liene ſive humano, ſive vitulino, aut Glandulas aut Cellulas, reperiri, & hæc in præcedentibus Theſauris ſatis ſuperque demonſtravi.

Daarenboven heeft niemand tot nog toe aangetoond, dat 'er inde Lever 't ſy van een menſch of kalf, eenige Klieren, nog ook byzondere vertrekjes gevonden werden, dit heb ik inde voorgaande Cabinetten overvloedig genoeg getoond.

N°. XC. Magna portio Lienis humani, in liquore conſervata, hujus Arteria, ut & Vena, ita ſunt repletæ, ut tota quanta ſumma rubedine ſint perfuſæ.

N°. XC. Een groot gedeelte van een menſche Milt inde voght, deſzelfs Ader en Slag-ader zyn zoo vervult, dat ſe geheel en al zeer rood is.

In hoc objecto vaſorum extremitates ſuccoſæ ſeu pulpoſæ variis in locis ſuperſtites ſunt adhuc, eaſque pro Glandulis habuerunt autores, cum contra tantum continuationes ſint vaſorum, nulla peculiari membranula præditæ.

In dit voorwerp zyn nog op verſcheyde plaatzen de ſappige of merg-agtige uyteynden aan vaſt, dewelke de auteuren gehouden hebben voor Klieren, maar in tegendeel, zyn 't niet anders als het vervolg vande bloedvaten met geen byzonder vlies onvangen.

N°. XCI. Pedamentum rotundum, ſupra quod poſitus Lien vitulinus, cujus Arteria ex parte repleta.

N°. XCI. Een rond pedeſtal waar op een kalfs Milt, wiens Slag-ader ten deele vervult is.

Not: 1°. Quod rami Arteriæ ſplenicæ vitulinæ, comites ſint Sulcorum, qui loco Venæ in

Aanm. Ten 1e. dat de takken van deſe Slag-ader inde kalveren de groeven vergeſelſchappen, die in plaats

in hoc viſcere vitulino repeˇriuntur.

2°. Videri hic poteſt, quomodo Vena ſplenica in Liene vitulino, quam primum Lienem intraverit, ſtatim poroſa fiat, & in progreſſu magis magiſque diſpareat, tandemque evaneſcat, Arteriam relinquens.

3°. Conſtat Lienem vitulinum valde fibroſum eſſe, fibraſque maxima ex parte eſſe tranſverſales, id quod in ſequenti objecto luculenter apparet.

N°. XCII. Segmentum dicti Lienis vitulini, ita præparatum, ut tranſverſales fibræ luculentiſſime in conſpectum veniant.

N°. XCIII. Pedamentum rotundum, cui impoſitus Lien fœtus humani, ambiente membrana non ablata: hujus Arteria repleta, extremitates ultimæ ultimæ ſub membrana ſeſe videndas exhibent.

A latere conſpicitur quoque Pancreas, ob ſæpius dictam rationem, rubicundiſſimum.

N°. XCIV. Segmentum magnum Lienis humani, membranâ ambiente non deſtitutum: in hoc objecto luculentiſſime patet, hoc viſcus nil minus,

plaats vande Ader in dit voorwerp werden gevonden.

Ten 2^e. kan men hier ook zien, hoe dat de Milts Ader in een kalf, zoo dra ſy inde Milt gekomen is, aanſtonts poreus word, en meer en meer voorlopende, en verminderende, werd ſy als vernietigt, de Slagader verlatende.

Ten 3^e. blykt het dat de Milt van een kalf zeer fibreus is, welke fibren voor een groot gedeelte overdwers lopen, 't welk in 't navolgende voorwerp zeer duydelyk voorkomt.

N°. XCII. Een ſtuk vande geſeyde kalfs Milt, zoo toebereyd, dat de overdwerſſe fibren ons zeer klaar in 't geſight komen.

N°. XCIII. Een ronde pedeſtal, en daar op een geheele Milt van een jong geboore kind, waar van het vlies daar het mede bekleet is, niet is afgedaan: deſzelfs ſlag-ader vervuld zynde, vertoonen haar de uyterſte uyteynde onder het vlies.

Aan de zyde kan men ook het Maaghe kuſſen zien, dat mede zeer rood is, om de reden, voor heen dikmaals vermelt.

N°. XCIV. Een groot ſtuk van een menſche Milt, dat nogh omvangen is van ſyn vlies: waar in zeer klaarlyk blykt, dat dit ingewand niet minder als uyt klieren beſtaande is, want de vaten daar van

zyn

minus, quam ex Glandulis esse constitutum, Vasa autem longe differre circa illorum extremitates, ab iis, quæ Renes & Hepar constituunt, ita ut illorum officium non consistat in Pororum, nunquam visui exhibitorum, differentia, sed in vasculorum extremorum, diversa substantia, configuratione, & reptatu: cum autem nunc illa omnia clare demonstrem, sc: substantiam dictorum viscerum, (sine excarnatione futili) constare, non ex prætensis Glandulis, quas nemo hactenus mihi demonstrare potuit; jure merito (quod olim ignominiose factum) nemo in posterum me habebit pro Glandularum viscerum destructore.

zyn geheel anders gestelt, als die, welke de Nieren en Lever te samenstellen, zoo dat het onderscheyd harer werking niet bestaande is in de verscheydentheyd der sweetgaatjens, die nooyt van ymand zyn voor oogen gestelt, maar inde verscheydentheyt van loop, figure en substantie van 't uyterste der vaten: en nadien ik nu de gezeyde Ingewanden zeer klaar kome te vertonen (zonder onnutte of ydele excarnatie) dat dezelve niet bestaan uyt zoo genaamde Klieren, welke my niemand tot nogh toe heeft konnen vertoonen, soo en sal my niemant met recht kunnen beschuldigen van te syn een destrueerder der klieren, gelyk voor desen versmadelyk gedaan wierd.

* No. XCV. Phiala sicca, in qua suspensa, Colis cum Coliis suis, ex infante.

Scrotum nitidissime præparatum, naturalem retinuit formam, colore rubicundissimo, propter vasorum sanguineorum repletionem.

Cum autem Scrotum inflatum sit, tubulo inter Cutem & Membranam Darton (mihi Cellulosam) introducto, Penis quoque flatu sese erexit; & cum scroti membrana Cellulosa continua sit, per totum corpus, ratio est, quare homines tempore æstivo, (magnâ strage factâ in bello) occisi, & supra dorsum decumbentes, intra viginti quatuor horas sæpissime Penem habeant erectum, idque propter humorum fermentationem in dicta Tunica Cellulosa, cujus ope totum corpus, ne Capite quidem excepto, mirum in modum extenditur.

Cum olim interrogarer à quodam Dno. qui in castris versatus erat, quæ causa esset ejus erectionis in demortuis, rationem ve-

ram dare non potui, jam verò illud vidi in cadavere cujusdam viri, violenta morte cultrô occisi, cujus cadavere ad putredinem & fermentationem redacto, membrum virile erectum invenimus.

Supra operculum reperitur alia phiala

N°. XCVI. In liquore continens fœtus humani Anum, vitæ speciem repræsentantem, cum suis rugis, & parte inferiore lineam prominentem, estque hæc præparatio nitidissima.

Boven op 't dekxel is gestelt een ander glas met voght

N°. XCVI en daar in den Aars van een jong Kindje, als of het levendigh was, met deszelfs ployen en onderste uitpuylende streep, en is dit voor werp zeer net gepræpareert.

* N°. XCVII. Segmentum Penis in liquore, cujus tria Corpora Nerveo-spongiosa, ceraceâ materiâ rubrâ repleta; in hoc objecto quoque visui occurrunt vasa sanguinea repleta, quæ per Penis dorsum & à latere decurrunt.

* N°. XCVIII. Phiala in liquore conservans, Penis virilis portionem anteriorem.

Not. Sicuti Penis pone Glandis coronam abscissus, ita quoque ante coronam portio est ablata, castitatis causa.

In hac portione glandis, si faciem intuearis posteriorem, occurrunt versus Glandem duo Corpora Nerveo-spongiosa majora, ut & Corpus Nerveo-spongiosum minus, quod Urethram ambit: Cum contra, si facies anterior perlustretur in conspectum venit quartum Corpus Nerveo-spongiosum, id autem nil est, nisi continuatio Corporis Nerveo-spongiosi minoris, Glandem ambientis. Vide quid super hac re scripserim, & delineari curaverim in observationibus meis Anatom. Chirurgic.

In superiore hujus objecti parte comparent quoque Papillæ nervosæ, quas delineari curavi in Thesaur. Anatom. & quas Vir Sagasissimus Morgagnus pro Glandulis descripsit & delineari curavit.

Supra Corpus Nerveo- spongiosum minus, duo visui occurrunt vasa sanguinea abscissa.

Cum

Cum autem hæc omnia ceraceâ materiâ rubrâ ſint repleta, oppido quam bene illa videri poſſunt.

* No. XCIX. Pedamentum & ſupra illud rupes ex fruſtis alterius rupis concinnata, in cujus cavo phiala magna, in qua Teſticulus humanus magnus diſſolutus continetur: quam tenuia ſint illa vaſcula Teſticulos maximâ partê conſtituentia, cum ſeminali materia ſint deſtituta, videri hic poteſt; tomenti enim inſtar tenuia ſunt, in quibus tamen ſeminis rudimentum conficitur, nullis intercedentibus prætenſis Glandulis, & quid obſtaret? quo minus cætera viſcera, quæ fere ex ſolis vaſis conſtant, abſque Glandulis, liquores requiſitos conficere valerent.

* No. C. Teſticulus humanus aliô modô, ſc: ſeminali materiâ expreſſâ, præparatus, ita ut Vaſcula Teſticulum conſtituentia, adeo tenuia ſint, ut telæ aranearum ſpeciem referre videantur, attamen illa eſſe cava hactenus inconcuſſum eſt.

* No. CI. Hominis Veſiculæ ſeminales, ſemine adhuc turgidæ, cum ſuis Vaſis Ejaculatoriis, Proſtatis, & Capite Gallinaginis, (ſeu Caruncula,) cum roſtro Gallinaginis Grafii.

No. CII. Infantis Sternum cum abſciſſis Cartilaginibus Coſtarum; hæc autem tam bene præparata ſunt, ut cartilagines ceu pellucidæ ſint.

Præterea vaſa Arterioſa optimè ſunt repleta, non ſolum ea, ſupra ſternum & coſtarum Cartilagines ſita, verum etiam illa, quæ repunt ſub ſterno, & Mammariæ internæ audiunt.

No. CII. Het Borſtbeen van een jongh Kind met de afgeſnedene Kraakbeenderen der Ribbens: dit is zoo wel toebereyd, dat de Kraakbeenderen als doorſchynende zyn.

Daarenboven zyn niet alleen de ſlag-aderen, die over het Borſtbeen en Kraakbeenderen der Ribbens loopen, maar ook die, dewelke onder het borſt-been paſſeeren, die men de inwendige Mams ſlagaderen noemt, zeer mooy vervuld.

* CIII. Glans Penis humani integra, cum portione Penis. Quamvis corpora Nerveo-ſpongioſa ceraceâ materiâ rubrâ repleverim, Glans integra candida remanſit, idque propter inflationem membranæ celluloſæ ſub Glandis Epithelia ſitæ.

* Nº. CIV. Pedamentum & ſuper illud duo ſegmenta Penis virilis; cum autem Penis fuerat inflatus, balſamo præparatus, & induratus, oppido quam bene conſpectui prodeunt tria corpora Nerveo-ſpongioſa cum Urethra & Septo.

* Nº. CV. Phiala ſicca, & in illa pueri Penis, cum annexo Scroto, vitæ ſpeciem repræſentans.

Not: Horum objectorum Tunica cellulosa inflata, & ſic Penis quidem rigidus factus, enimverò illud ſola inflatio dictæ Tunicæ excitavit, corporibus nerveo-ſpongioſis contractis, & non expanſis. Scroti & Penis cutis, variis locis abſciſſa, ut Tunica celluloſa, ut & Scroti Septum viſui occurrant; & quod conſiderandum, Septum cum Tunica celluloſa continuans, æque bene inflatum & celluloſum eſſe, ac Tunica celluloſa Scroti, quæ Dartos vulgo nuncupatur, luſtrari hic poteſt.

* Nº. CVI. Uterus humanus ſcirrhoſus factus, & in majorem molem extenſus, id quod in vetulis aliquoties obſervavi; præterea ex ſuperficie ſuperiore alter, & exiguus ſcirrhus, emergit, ut & Ovaria, Ovorum ductus, (Tubæ Fallopianæ dicti) ſatis bene diſpoſita; & hæc omnia in liquore.

* Nº. CVII. Phiala in liquore continens, Uterum humanum cum annexis, (absque pudendis); unum ex Ovariis corruptum, & à me apertum, nil niſi materiam hæterogeneam continebat, id quod ſpinulâ intruſâ indigitatur.

* Nº. CVIII. Partes generationis puellæ (pudendis abſciſſis) hiſce quoque annectuntur portio Inteſtini recti, ut & Veſica integra. Cum autem Uterus inter Inteſtinum rectum & Veſicam ſemper poſitus ſit, denotat homines inter ſtercus & urinam naſci: hæc omnia colore carneo ſuperbientia, vitæ ſpeciem repræſentant.

* Nº. CIX. Phiala in liquore continens Uterum humanum cum annexis Ovariis, Tubis Fallopianis, Fimbriis, Ligamentis, & portione Vaginæ: cum autem omnes hi tres Uteri cum annexis, liquore innatent, & per conſequens locum naturalem non obſervent, in uno ex duobus diverticulis inferioribus hujus Theſauri reſervatur Uterus humanns cum annexis in forma ſicca, cum appenſis litteris A. B. C. &c. in elucidationem præcedentium Uterorum in liquore conſervatorum, ratione ſitus illarum partium.

Nº. CX.

N°. CX. Fœtus humanus quatuor circiter menſium & dimidii, portioni Placentæ Uterinæ inſidens, in cujus ſiniſtra continetur ramus Acaciæ Spinoſæ.

N°. CXI. Ovum gallinaceum caudatum.

N°. CXII. Phiala liquore repleta, in qua infima portio ſpinalis Medullæ Humanæ, cum annexa Cauda equina, quæ cauda, nil, niſi faſciculus Nervorum artubus inferioribus ſpiritus animales proſpicientium.

Objectis ſupra tribus Aſſeribus latioribus jam abſolutis, me nunc confero ad tres Aſſeres anguſtiores, continentes objecta varia rara ſc:

No. CX. Een Kindje van omtrent vier maanden en een half dragts, zittende op een gedeelte van een Moerkoek, in wiens handje onthouden werd een tackje van de Acacia Spinoſa.

No. CXI. Een henne Ey met een ſtaart.

N°. CXII. Een vles met voght en daar in het onderſte van 't Rugge-mergh van een menſch met deſſelfs paarde ſtaart, 't welk niet anders is, als een bondel van Zenuwen, die na de onderſte leden lopende, haar voorraat verſchaffen van geeſten.

Nadien nu de drie groote en breede planken beſchreven zyn, zal ik nu overgaan tot de drie ſmaldere plancken, waar op mede verſcheyde raare voorwerpen gevonden werden,

ASSER MINOR Is.

N°. CXIII. Phiala ſicca, & in illa portio Cutis fœtus humani immaturi, per quam diſſeminantur vaſcula ſanguinea tenuiſſima & rubicundiſſima.

N°. CXIV. Phiala in liquore continens portionem Spinæ dorſi, in qua occurrit portio Spinalis medullæ, cujus cortex in medio medullæ ſitus, ex

De Ie. kleene PLANK.

No. CXIII. Een gedeelte van 't Vel van een onvoldraage Kindje, waar door heen zeer veel roode en fyne bloed-vaatjens loopen.

No. CXIV. Een glas met voght in zigh onthoudende een gedeelte van de Rugge-graat, waar in ons voorkomt een gedeelte van 't Rugghe-mergh, wiens ſchorſſige ſubſtantie in 't midden van de merg- agh-

ex meris Arteriolis hic repletis conſtans, rubicundiſſimus ſeſe videndum exhibet cortex.

aghtige geplaaſt zynde, ziet men te beſtaan alleenlyk uyt bloed-vaatjens, waar door die ſchorſighe ſubſtantie zigh hier zeer rood komt te vertoonen wegens het opvullen.

No. CXV. Capſula quadrata ex ligno juglandino confecta, in ſe continens Tibiam cum extremo pede infantis, balſami ope induratam.

Not. Cutis vaſcula ſanguinea repleta tam numeroſa, ut delectatione ſatiari haud potuerint ſpectatores.

No. CXV. Een vierkante Nootebooms Doosje, en daar in een Scheenbeentje met de uyterſte voet van een Kindje door het balſemen hard gemaakt.

Aanm: De opgevulde bloed-vaatjens van 't Vel zyn zoo menigvuldigh, dat de aanſchouwers haar niet genoeg konnen verſadigen in het aanſchouwen.

No. CXVI. Portio Diaphragmatis, de qua idem dicere auſim, quod de pede dicto, ratione multitudinis & ſubtilitatis vaſculorum, omnia enim ſunt ad extremum uſque repleta.

No. CXVI. Een gedeelte van het Middel-rift, waar van ik 't zelve zoude durven zeggen, als van de voet, wegens de menighte en ſubtielheyd der Bloedvaten, want alle zynſe tot het uyterſte toe vervult.

No. CXVII. Portio Omenti in forma ſicca, quod quamvis tenue ſit inſtar telæ aranearum, ſæpius tamen incraſſatur, & tam ponderoſum occurrit, ut Veſalius invenerit Omentum V. librarum pondere.

No. CXVII. Een droogh gedeelte van 't Net, 't welk zigh hier zoo fyn opdoet, als een ſpinnewebbe, eghter kan het dikmaals zoo verdicken en verſwaaren, gelyk Veſalius voorgekomen is, dat het vyf ponden konde haalen.

No. CXVIII. Sternum cum annexis cartilaginibus Coſtarum fœtus ſeptem à geſtatione menſium.

No. CXVIII. Het Borſt-been met de Kraak-beenderen van de Ribbens van een Kindje van ſeven maanden draghts.

Not: Facie anteriore indigitatur Cutis cum ſuis vaſculis ad extremum uſque repletis; facie poſteriore ſubjicitur oculis Mem-

Aanm: de voorſte zyde vertoonen zigh de bloed-vaten, van 't vel die tot het uyterſte toe opgevuld zyn: aan de agterſte of binnenſte zyde komt ons voor een gedeelte van 't Borſt-vlies, wiens

Membranæ Pleuræ portio, per quam myriades Vasculorum tomenti instar tenuium repunt, quæ tamen ad unum usque repleta sunt.

wiens bloedvaatjens zoo fyn zyn, als dons, eghter zyn sy tot een toe, geheel opgevuld.

N°. CXIX. Portio Splenis vitulini, in qua occurrit Venæ Splenicæ vitulinæ porositas, id quod in homine locum non habere supra monui.

No. CXIX. Een gedeelte van een kalfs Milt, waar in men de poreusheyd van de Milt-ader kan zien, 't welk in de mensch geen plaats heeft, zoo als ik te vooren gezeght heb.

N°. CXX. Gabata lignea curiosa, in qua cirma Intestinorum tenuium ex juvene, suntque Intestina nitidissimè præparata & summa rubedine perfusa, propter vasorum repletionem.

N°. CXX. Een houte curieuse Komme vervuld met alle de dunne Darmen van een jonghe, zeer net gepræpareerd en zeer rood, wegens de opgevulde Bloed-vaten.

No. CXXI. Tibia infantis dempto Pede extremo, ut & Femore, per cujus Cutem vasorum sanguineorum extremitates, ita repletæ, superbiunt, ut illorum reptatus & constitutio accuratè possit videri.

No. CXXI. Het scheen-been van een kind, zonder de uyterste Voet en Dye, door wiens Vel, de uyteynden der Bloed-vaten gevuld zynde, zoodanig lopen, dat men de waare cours en gesteldheyd daar van zien kan.

No. CXXII. Phiala liquore repleta, aliam phialam liquore repletam continens, supra cujus superficiem expansa est portio Omenti fœtus humani nitidissima, in qua videre licet, quo modo in principio aggregetur Pinguedo in cellulis suis.

N°. CXXII. Een vles met voght in zigh een andere vles met voght behoudende, over wiens oppervlakte uytgestrekt is een gedeelte van 't Net van een jong geboore kindje, 't welk zeer cierlyk zynde, ons aantoond de manier en wyze hoe het Vet zigh komt te vergaderen in haar cellekens.

N°. CXXIII. Pedamentum, cui imposita est portio Pulmonis fœtus humani, cujus Arteriæ ad ultimum usque sunt re-

N°. CXXIII. Een pedestal, waar op gezet is een stuk van de Longh van een jongh geboore kindje, wiens Slag-aderen tot het uyterste toe opgevuld zyn, waar door de geheele portie

repletæ, unde integra portio rubicundiſſima viſui occurrit.

Spinulæ Opuntiæ Americanæ majoris, indigitant admirandum reptatum & numerum Arteriolarum hujus viſceris.

No. CXXIV. Hominis Utraque Palpebra, quarum ſuperficies interna plurimis gaudet Papillis nerveis, unde Palpebræ intrinſecus adeò ſunt ſenſibiles, ut vix poſſint perpeti ullum attactum, vel aliquid arenoſi, aut quid heterogenei alterius naturæ.

In dicto objecto comparent, non ſolum puncta Lachrymalia, verum etiam oſcula ductuum Excretoriorum in Palpebrarum limbo ſitorum, à Clariſſ. Profeſſoribus Meybomio & Morgagno, in ſcriptis ſuis depictorum.

Circa hæc oſcula in limbo ſita, obſervavi, illa nil eſſe, niſi oſcula Canaliculorum ſerpentino reptatu reptantium: hi autem canaliculi continuant cum Arteriolarum extremis, ſicuti extremitates Arteriolarum Renum cum ductibus urinoſis, à Clariſſ. Bellino, & poſtea à me & aliis depictis.

Noli interim credere L. B. hoſce canaliculos ortum habere ex prætenſis Glandulis, nam in

portie ons zeer rood voorkomt.

De doorntjens van de groote gedoornde Weſtindiſche Vygen, wyzen ons aan die wonderbaare cours, en 't groote getal der uyterſte eynden der Slag-aderken van dit ingewand.

No. CXXIV. Beyde de Ooghſchellen van een menſch, welkers inwendighe oppervlakte met zeer veel Zenuw-tepeltjens voorzien zyn, waar door de Ooghſchellen van binnen zoo gevoeligh zyn, datze naulyks eenig aanraken, ook geen zand of yets vreemds verdragen konnen.

In dit voorwerp doen haar niet alleen op de Traan-ſtippen, maar ook die mondekens van de uytgevende canaaltjens, dewelke in de rand der Oogh-ſchellen zitten, dewelke van de Heeren Profeſſoren Meyboom, en Morgagnus afgebeeld zyn in haar ſchriften.

Ontrent deze gezeyde mondekens heb ik geobſerveert, dezelve niet anders te zyn, als openingjens van kleene ſlangs-wyze lopende canaaltjens, dewelke continueel en vereenigt zyn, met de uyteynden der Slagaderkens, gelyk de uyteynden der Slag-aderkens van de Nieren met die der Piscanaaltjens, dewelke van de Prof: Bellinus, en na heen van my, en ook van andere afgebeeld zyn geworden.

Wilt ondertuſſchen W. L. voor geen waarheyd aannemen, dat deze gezeyde canaaltjens haar oorſpronk zoude hebben uyt gepretendeerde en

infarciendo Arterias in confinio ſitas, illi Canaliculi quoque replentur, ita ut continua ſint corpuſcula.

en ingebeelde Kliertjens, want ik heb meermalen bevonden, wanneer ik de dight byſittende ſlagaderkens vervulde, dat alle deſe Canaaltjens ook vol liepen, zoo dat zy continueele lighaamtjens zyn.

Nº. CXXV. Phiala in liquore conſervans Oculum humanum, eoque forcipe aperto, in conſpectum veniunt ſequentia.

Nº. CXXV. Een vles met voght, waar in bewaard werd het Oogh van een menſch, 't welk met een ſchaartje geopend zynde, haar deze navolgende zaken opdoen.

1°. Portio Scleroticæ & Corneæ tunicæ, ut & Tunica Ruyſchiana, & Choroidea; & quanta differentia ſit inter choroideam & Ruyſchianam videri hic poteſt.

Ten Iᵉ. Een gedeelte van 't Witte, en ook het Hoorn-vlies, daar nevens het Ruyſchen en Aderlyke vlies, en wat een onderſcheyd datter is tuſſchen deze twee kan men hier zien.

2°. Tunica aranea è medio emergens.

2ᵉ. Het Spinne-webs wyze vliés, komt hier uyt het midden te voorſchyn.

3°. Ligamentum ciliare ejuſque

3ᵉ. De Hayr-band, en deszelfs

4°. Proceſſus, ut &

4ᵉ. Voortgang, als mede

5°. Iris, nec non

5ᵉ. De Regen-boogh, ook

6°. Circulus in ambitu Pupillæ, qui conſtat ex fibris motricibus Pupillam conſtringentibus.

6ᵉ. Die circul in de omtrek van de Ooghappel, dewelke beſtaat uyt bewegende draaden, dewelke den Oogh-appel toetrekken.

Conſiderandum ulterius, ſc: quod

Staat verders te conſidereeren, namentlyk,

7°. Oculi ſuperficies externa hic facta ſit interna, ut ſupra dicta melius in conſpectum venirent.

7ᵉ. Dat de buytenſte oppervlakte van 't Oogh hier voorkomende, de binnenſte is, ten eynde het boven vermelde te bequamer konde gezien werden.

Nº. CXXVI. Fundus Veſicæ humanæ, in forma ſicca, ſupra pedamentum: per hanc Veſicæ humanæ portionem repunt

Nº. CXXVI. De grond van een gedroogde menſche Water-blaas, ſtaande op een pedeſtal, door dezelve loopen ontelbaare cierlyk opgevulde bloed-vaten, welkers cours geen

punt Vasa sanguinea innumera egregie repleta, horum reptatus minime convenit, cum iis, quæ disseminantur per Cutem, Renes, Lienem, Hepar, & alias partes.

N°. CXXVII. Frustum magnum substantiæ Osseo-spongiosæ: supra frustum Rupis positum, illud autem fregi à frusto ejusdem substantiæ tam prodigiosæ magnitudinis, & ponderositatis, ut vix è terra elevare potuerim; cum autem partim ad amussim respondeat interiori substantiæ Osseo-spongiosæ, quæ reperitur in Epiphysibus ossium humanorum, partim quoque in ossibus spongiosis Narium vitulorum, excogitare nequeo, e quo animali prodierit, si non ex Balæna; illud pro certo tamen scio, quod repertum sit in oris nostris maritimis, & hactenus in domo mea reservatum sit frustum illud magnum.

N°. CXXVIII. Phiala sicca in qua continetur Vesica Urinaria foetus recens nati, cum annexo Uracho & duabus Arteriis Umbilicalibus: suntque hæc omnia rubedine summâ, propter Arteriolarum repletionem, perfusa, ita ut ne cuspis quidem acus immitti possit in Vesicam, sine vasculorum sanguineorum læsione. N°.

geensints over een komt, met die geene, dewelke door het Vel, Nieren, Milt, Lever, en andere deelen loopen.

No. CXXVII. Een groot stuk van een sponcieus-beenige substantie, op een stuk van een rots geplaast: 't zelve heb ik gebrooke van een prodigeus, en byster groot stuk van de zelve substantie, 't welk van zoo groot een swaarte was, dat ik 't zelve te naauwer nood van de vloer konde optillen: En nadien het ten deele zeer nauw overeen komt, met de sponcieus-beenige substantie, de welke gevonden werd in de aanhangzelen der beenderen der menschen, en ten deelen met de sponcieuse beenderen van de Neus der Kalveren, zoo kan ik niet bedenken uyt wat dier 't zelve voortgekomen is, ten waare uyt een Walvisch, dit alleen kan ik met waarheyd zeggen, dat het op onse zeestranden gevonden is, en tot nu toe t'mynen huyse dit groote stuk bewaard werd.

N°. CXXVIII. Een droog glas, waar in onthouden werd, de Water-blaas van een jongh geboore kindje, met deszelfs Pis-vat, en twee Navels Slag-aderen, en zyn deze alle zeer rood van couleur, wegens het opvullen der Slag-aderen, zoo datmen met geen punct van een naald in de Water-blaas zoude konnen steken, zonder quetzing der Bloed-vaten.

N°.

N°. CXXIX. Membrana quædam, cujus Arteriolæ ſunt repletæ ceraceâ materiâ flavâ, & tanto quidem artificio, ut ad ultimas uſque extremitates in oculos incurrant, imo mæandrorum in modum affabre divagentur.

Quicumque hoc in ædibus meis viderunt, ſatis mirari non potuerunt, vaſa ſanguinea, me eo uſque potuiſſe perſequi, nam tomenti inſtar ſunt tenuia, & tamen repleta.

N°. CXXIX. Een zeeker Vlies wiens ſlag-aderkens met een geel waſſige ſtoffe zyn vervult, en wel zoo konſtig, dat de uyterſte uyteynden gezien werden, en loopen dezelve zeer aardig gevlogten door den andere.

Die geene die 't ook tot mynent gezien hebben, die hebben haar niet genoeg konnen verwonderen, dat ik de bloedvaten zoo verre heb weten te vervolgen, tot dat ſy dons of catoens fynte gekregen hebben, en eghter opgevult zyn geworden.

ASSER MINOR IIs.

De IIe. kleene PLANK.

N°. CXXX. Portio Cutis Plantæ pedis pueri, propter repletionem ſæpius memoratam rubicundiſſima.

Cum circa hujus objecti Arteriolas extremas mihi videor aliquid peculiare & ceu novam apparentiam videre; illud autem in poſterum penitius perſcrutari, mihi animus eſt.

Sæpius nobis videre contingit millena corpuſcula rotunda extra cutem prominentia, non ſolum in corpore humano vivo, & mortuo, verum etiam in avibus, è quibus plumæ prodeunt, ſicuti pili in nobis ex Nervorum extremis; ſi illæ particulæ rotundæ dicendæ ſint Glan-

N°. CXXX. Een ſtuk van 't Vel van de bal van de voet van een jonge, wegens meermaals verhaalde opvulling zeer rood van coulur.

Ontrent de uyterſte eynden der ſlag-aderen, dunkt my dat ik iets byzonders kom te obſerveeren, en is myn voornemen 't zelve in 't toekomende nader te onderſoeken.

Het gebeurt menighmaal, dat ons duyſende van kleene ronde ligghaamtjens buyten op 't vel voorkomen, en daar wat uytſteken niet alleen in levendige en doode menſchen, maar ook zelfs in de vogelen, waar uyt dat de vederen voortkomen, gelyk onſe hayren uyt de uyteynden der Zenuwen: indien men die ronde lighaamtjens voor Vel-klieren wil debiteeren, zoo en zullender geen Vel-

Glandulæ cutaneæ, Papillæ cutaneæ deficerent, & vice versa. Quod ad me attinet, existimo corpuscula illa, quæ in aliquibus extra Cutem propullulant, nil esse, nisi extremitates Nervorum, Papillæ Nerveæ dictæ, eò magis, cum Papillæ nerveæ multifariæ & diversæ formæ sint, secuti in Lingua, Papilla Mammarum, Partibus Genitalibus, Prolabiis à me in Thesaur. Anat. III. delineatis, Palpebris &c. partibus.

Itaque operæ prætium esse existimo, ulterius expiscari, quid statuendum sit de sudoris fonte, an ex prætensis & ita dictis Glandulis cutaneis, sicuti Malpichius statuit, aut ex extremis Arteriolis roris instar, uti ego sustineo.

Nº. CXXXI. Portio Cutis capitis humani, non minus ac præcedens rubicundissima, cujus Arteriolæ ultimæ à præcedente reptatu differunt, ut videre est in dictis objectis.

Nº. CXXXII. Portio exigua Hepatis pueri, cum annexa Vesicula fellea, ut & portio membranæ Hepar ambientis.

Not: Vesica fellea extensa sine

Vel-tepeltjens te vinden zyn, en in tegendeel zomense voor Vel-tepeltjens wil houden, dan zullender de Vel-klieren ontbreken. Ik vertrouwe, dat die ronde lighaamtjens, die by zommige buyten het vel uytpuylen niets anders te zyn, als uyteynden der Zenuwen, en voor Zenuw-tepeltjens moeten geboekt werden: te meer, om dat de Zenuw-tepeltjens veelerhande zyn en verscheyde van maakzel, gelyk als in de Tongh, Tepel van de borsten, Schaamdeelen, Voorlippen van my in 't 3ᵉ. Anat. Cabinet afgebeeld, Oogschellen en andere partyen.

Weshalven ik oordeele dat het wel de moeyte waardig is verders te ondersoeken, wat daar sy van de oorspronk van 't sweet, of dat de geprætendeerde en alzoo genaamde Vel-kliertjens zyn, gelyk Malpichius sustineert of de uyterste uyteynden der slag-aderen, waar uyt het sweet als een dauw voorkomt, gelyk ik sustineere.

No. CXXXI. Een stuk van 't Vel van een mensche hoofd, immers zoo rood, als het voorgaande, wiens uyterste slag-aderkens ten opzigte van haar loop ook van de voorgaande verschillen, gelyk het in de geseyde voorwerpen te zien is.

Nº. CXXXII. Een kleen stuk van de Lever van een jonge, met deszelfs Gal-blaas, en een gedeelte van 't vlies dat de Lever omvangt.

Aanm. Dat de Galblaas uytgespan-

ſine ulla fovea, & per illam reptant tanta quantitate Arteriæ, ut nullum ſpatium relictum, quin Arteriolæ in conſpectum veniant.

ſpannen en zonder deuken ons voor komt, en loopen door de zelve zoo veel ſlag-aderkens, datter geen ſpatie overig is, daarſe niet in ons geſight komen.

Membrana ſupra dicta gaudet quoque Vaſculis Arterioſis tanta quantitate, & tali fere reptatu, ſicuti in foliis arborum Nervuli, ſuntque ultimæ extremitates tomenti aut Goſſipii inſtar tenues.

Dit bovengemelde vlies is mede zeer ryk van Slag-aderkens, en lopen dezelve by na op de zelve wyze, als de Zenuwen in de bladeren der boomen, en zyn derzelve uyterſte uyteynden als dons of katoen.

Conſiderandum ulterius in repletione, me tantum infarciviſſe Arteriam Hepaticam, ita ut rami Venæ, Portæ neque Cavæ potuerint gaudere ex illa repletione, unde hæc portio Hepatis nigra nobis occurrit.

Staat ook verders aan te merken dat ik in 't vervullen alleen maar de Slag-ader genomen heb, zoo dat nog de tacken van de Poort- nog Hol-ader daar van medegedeelt zyn geworden, waar door dit gedeelte van de Lever ons ſwart voorkomt.

Jucundo ſpectaculo videndam ſeſe quoque exhibet Arteria Cyſtica, quæ poſtquam Veſiculæ felleæ ſatis proſpexerit, maximo ramulorum numero (ut ſupra dictum) diſtribuunturque ulterius ſoboles per Hepatis ſubſtantiam copioſiſſime; has ſoboles delinearunt auctores (perperam tamen) pro radicibus Veſiculæ felleæ.

De Slag-ader van de Gal-blaas komt ons ook hier playſierig voor, en als ſy het Gal-blaasje wel voorzien heeft, zoo loopen deſzelfs takjens verders door de ſubſtantie des Levers, en dat in zeer groot getal, en hebben de auteuren deze tackjens t'onregt aangezien voor wortels van de Gal-blaas.

N°. CXXXIII. Fœtus humani dimidia pars faciei.

N°. CXXXIII. Het halve aangezigt van een jong geboore Kindje.

In illo objecto ſpectandam ſeſe offert.

In dit voorwerp kan men zien.

1°. Villoſa prominentia Labii

Ten 1e. De ruyghe verheventhe-

bii ſuperioris, poſt Epitheliæ ablationem. Vid. Theſaur. Anat. III.

2o. Videndos ſeſe exhibent Pori cutanei, eo ſcilicet loco, ubi Epidermis ablata eſt.

3o. Color faciei mentitur colorem viventis, ita ut nulla averſatio hic locum habeat.

No. CXXXIV. Portio Inteſtini Ilei pueri, viventis ſpeciem repræſentans, in qua viſui occurrit Suſceptio Inteſtini, ut & Glandulæ Meſenterii factæ ſcirrhoſæ.

No. CXXXV. Phiala ſicca in qua à ſerico rubro dependet calculus marmoreus, in Veſicula fellea à me repertus, qui à latere viſus, ululæ caput repræſentat.

No. CXXXVI. Phiala in liquore continens portionem Malæ, ſeu Buccæ hominis cum annexa portione Maxillæ inferioris.

In hoc objecto luculentiſſime conſpicimus (Integumento interno, ſeu Epithelia ablato) Papillas plurimas & quanta differentia ſit inter eas, quæ locum ſuperiorem & inferiorem occupant, cernere hic licet.

Pa-

heden van de bovenſte Lip, na het wegnemen van't buitenſte bekleetſel. Ziet het 3e. Anat. Cabinet.

Ten 2e. Zoo komen ons ook hier voor de Sweet-gaaten van de huyd namentl. daar het oppervelleke weg genomen is.

Ten 3e. De couleur van 't Aangeſigt verbeeld die ven een levendigh Kind, zoo dat hier geen afſchurwelykheid te zien is.

No. CXXXIV. Een gedeelte van de Bogtige, of Weeke-Darm van een Jonghe zynde van een levendige couleur, waar in ons voorkomt een Inſchieting van 't gedarmte, als mede de Klieren van 't Darmſcheyl die verhard of ſcirrheus zyn geworden.

No. CXXXV. Een droog glas, waar in, aan een roode ſyde draad opgehangen is een ſteen als Marmorſteen, die ik in een Galblaas van een menſch gevonde heb, dezelve van ter zyde gezien zynde, verbeelt de kop van een Uyl.

No. CXXXVI. Een vles met Voght, en daar in een gedeelte van de Wang van een menſch met een gedeelte van de onderſte-kaak.

In dit voorwerp zien wy zeer klaar (na het wegnemen van 't inwendigh bekleetzel, *Epithelia*) zeer veel Zenuw-tepeltjens, en hoe groot een onderſcheid daar is tuſſchen die geene, dewelke de bovenſte, en die, dewelke de onderſte plaatzen bekleeden, kan men hier zien.

En

Papillæ autem maxima parte videntur tanquam ex duabus papillis conſtare.

En ſchynen deze Tepeltjens meerendeels van twee t'ſamengeſteld te zyn.

Præterea in conſpectum veniunt Papillæ Gingivarum, unde ita dolent Gingivæ, cum ab Epithelia ſunt deſtitutæ. Vid. Tab. I. Fig. II.

Daarenboven komen ons in 't gezight de Tepeltjens van 't Tandvleeſch, waar door het Tand-vleeſch zoo pynelyk is, als het van ſyn inwendig bekleetzel ontblood is. Ziet de 1e. Tafel. 2e. Fig.

N°. CXXXVII. Phiala ſicca, & in ea portio Diaphragmatis carnea, cujusdam juvenis, per quam diſſeminantur innumeræ repletæ Arteriæ, reptatu plane diverſæ ab iis, quæ per membranoſam partem diſtribuuntur.

No. CXXXVII. Een droogh glas, en daar in een gedeelte van 't vleeſighe deel des Middel-rifs van een Jonghe, waar door ontelbaare opgevulde Slag-aderen loopen, welkers kours zeer verſchillende is van die, die door het vleeſighe deel paſſeeren.

N°. CXXXVIII. Tumba, ſive Sepulchrum & in eo, Sceleton fœtus humani immaturi viginti duorum circiter hebdomadum.

N°. CXXXVIII. Een Tombe of Grafſtede, daar in het geraamte van een Kindje van ontrent twee-en-twintigh weeken draghts.

Illud autem eſt nitidiſſimum, neque vulgari methodo præparatum, caput cinctum coronâ, perquam exiguorum floſculorum naturalium, præſertim Xeranthemorum &c. colorem naturalem reſervantium: Siniſtra manus oſſea continet ramum Arteriæ repletæ, Corallium rubrum repræſentantem.

Het zelve is zeer net, maar niet op de gemeene maniere toebereyd, het hoofdje is verciert met een kroontje van zeer kleene natuurlyke bloemkens, en voornamentlyk van de zoorten van Xeranthemum, die haar couleur behouden; in zyn linker handje houd het een tack van een opgevulde Slag-ader, een rode Coraal tak verbeeldende.

No. CXXXIX. Pedamentum, ſupra quod rupes parva poſita, in cujus cavo continetur Ovulum Gallinaceum, ex Ovo Gallinaceo deſumptum.

No. CXXXIX, Een Pedeſtal waar op een kleen Steen-rotzje geplaatſt is, in wiens holte gevonden werd een Eytje van een Hen, 't geen uyt een ander hoender Ey gehaalt is.

Il- Het

Illud autem æque obſitum putamine duro, ac ovum è quo deſumptum eſt. Vid. Tab. III. Fig. III.

N°. CXL. Portio Pulmonis fœtus humani, ſupra pedamentum ſita, cujus Arteria propter repletionem rubedinem in totum induit, locus autem ubi ſpinula Echinomelocacti majoris infixa eſt, ibi ultimæ extremitates mirum in modum oculos incurrunt.

N°. CXLI. Phiala in liquore continens portionem Stomachi humani, quæ rubicundiſſima propter ſæpius memoratam repletionem.

In hujus objecti ſuperficie interiore (quæ hic facta exterior) conſpiciendos ſeſe exhibent Pori innumeri, an emittentes, an admittentes, dicere nequeo: præterea rugæ naturales hic viſui occurrunt facie interiore hujus objecti.

N°. CXLII. Portio Stomachi humani, ex alio homine deſumpta, cujus rugæ in varias particulas diviſæ, Glandulas mentiuntur, quæ nil, niſi ſubdiviſæ rugæ ſunt.

Suprema hujus objecti pars, portio eſt Inteſtini Duodeni, in cujus ſuperficie interiore nova quædam apparentia viſui occurrit, de qua in poſterum.

N°.

Het zelve is mede met een harde ſchaal bezet, even eens als 't Ey daar het uytgehaalt is. Siet Taf. III. Fig. III.

N°. CXL. Een gedeelte van de Longh van een onvoldrage Kindje op een Pedeſtalletje geſet, wiens Slag-ader vervult is, waer door het geheel rood is, en daar het doorntje van de groote Meloen-diſtel geplaaſt is, aldaar komen ons de uyterſte uyteynden op een wonderlyke manier in 't gezight.

N°. CXLI. Een vles met voght in zigh onthoudende een gedeelte van de Maagh van een menſch, dat zeer rood is wegens meergemelde opvulling der bloedvaten.

Door de inwendighe oppervlakte, (die zigh nu hier op doet als de uytwendighe) komen ons ontelbare Sweetgaatjens te voren, of deze uytgevende of ontfangende zyn, zulkx kan ik niet zeggen? daarenboven vertoonen ook haar in de inwendighe oppervlakte in dit voorwerp de natuurlyke rimpels.

N°. CXLII. Een geedeelte van de Maagh van een ander menſch, wiens rimpelen in verſcheyde deelen verdeelt zyn, Kliertjens gelykende, maar dezelve zyn niet anders als verdeelde rimpels.

Het bovenſte van dit voorwerp is een gedeelte van de twaalf-vingerige Darm, in wiens binnenſte oppervlakte iets nieuws in 't gezight komt, waar van hier na breder.

N°.

N°. CXLIII. Stomachus fœtus recens nati, in cujus ſuperficie interiore videnda ſeſe exhibent novitates quædam, de quibus Vid. Theſ. Anat. II. Tab. V. Fig. 3. & 4. ubi hujus rei conſtitutionem delineari curavi uno tantum loco, in hoc autem objecto per univerſam ſuperficiem interiorem illud conſpici poteſt.

N°. CXLIV. Pedamentum inſtructum Stomacho fœtus humani recens nati, balſamo condito & inflato.

N°. CXLV. Portio Inteſtini Jejuni juvenis, cujus Arteriolæ ſunt repletæ, & Juga, Valvulæ conniventes dicta, vix propullulant, id quod pluries obſervavi.

N°. CXLVI. Phiala liquore repleta, in qua conſervatur Oculus humanus, ita præparatus, ut luculenter in conſpectum veniant Tunica Choroidea, ut & Ruyſchiana.

Iſtæ Tunicæ gaudent Arteriolis repletis, diverſum reptatum inter ſe obſervantibus, unde liquet geminas eſſe Membranas, ſeu tunicas.

N°. CXLVII. Oculus vitulinus eodem modo præparatus, in quo videre licet easdem Tunicas, & Ligamentum ciliare, nec non ejus Proceſſum.

N°. CXLIII. De Maagh van een jong geboore Kindje, uyt wiens binnenſte oppervlakte eenige nieuwigheden in 't gezight komen, ziet hier van het 2^{e}. Anat. Cabinet de 3^{e}. en 4^{e}. Fig. alwaar ik de geſteltheid van die zaak alleen maar op eene plaats heb laten afbeelden, maar in dit voorwerp is't te zien door de geheele inwendige oppervlakte.

N°. CXLIV. Een pedeſtal voorzien met een gebalſemde en opgeblaaſe Maagh van een jongh geboore Kindje.

N°. CXLV. Een gedeelte van de Nughteren-darm van een jonghe, wiens bloed-vaten zyn opgevuld, en de Latten, of oogluykende klapvlieſen komen naulyks voor den dagh, 't geen ik meermalen bevonde heb.

N°. CXLVI. Een vles met vogt waar in een menſche Oogh bewaart werd, 't welk zoo toebereyd is, datmen klaarlyk zien kan het Aderighe, als mede het Ruyſche vlies.

Deze vlieſen zyn voorzien van opgevulde Slag-Aderkens, dewelke een verſcheyde cours hebben ontrent haar looping, waar uyt blykt dat het twee vlieſen zyn.

N°. CXLVII. Het Oog van een Kalf op dezelve wyze toebereyd, waar in mede dezelve Vlieſen te zien zyn, als mede de Hayrige band (*Ligamentum ciliare*) met deſſelfs aanhangzel.

N°. CXLVIII. Brachium fœtus, cum annexa Scapula, balſamo indurata.

Hujus Cutis rubicundiſſima eſt facta, propter repletionem extremitatum vaſculorum, id quod in hoc objecto mirum viſu, occurrit.

N°. CXLIX. Ren fœtus humani biſectus, & artificioſiſſime repletus, in quo nil occurrit, quod Glandulæ ſit ſimile, quia

Corpuſcula rotunda, & glandiformia, de quibus antea ſermonem habui, in totum ſunt diſſoluta, & extricata.

Ductus, qui dicuntur Bellini, in totum quoque repleti ſunt propter repletionem Arteriolarum.

N°. CXLVIII. Een droog gebalſemt Armtje met deſſelfs Schouder-blad van een Kindje.

Het Vel is zeer rood door het opvullen der bloedvaten tot het uyterſte toe, 't geen in dit voorwerp verwonderings waardig is om te zien.

N°. CXLIX. Een doorgeſnedene en zeer konſtige opgevulde Nier van een Kindje, waar in niets, dat na een Klier gelykt, voorkomt, om dat

De ronde Klierwyze Lighaamtjens, waar van ik voor deze geſproken heb, zyn in 't geheel ontbonden.

De wegen van Bellinus zyn mede in 't geheel vervult door het opvullen der Slag-aderkens.

ASSER MINOR III^s.

N°. CL. Pedamentum, & ſupra illud phiala, in liquore continens fœtum humanum majoris articuli digiti (præter propter) magnitudine, cujus membra externa, ſeu artus adſunt perfecta. Vid. Tab. I. Fig. I.

Circa hunc fœtum conſiderandum ſc.

1°. Quod adhuc hæreat in proprio liquore, in quo hæſit in corpore materno, idque in mem-

De IIIe kleene PLANK.

N°. CL. Een Pedeſtal, waar op geſet is een vles met voght, in zigh onthoudende een Schepſeltje van een menſch, de groote hebbende van ontrent een groot lid van een vingher, wiens uyterlyke leeden volmaakt zyn, ziet de 1^e. Plaat. de 1^e. Fig.

Ontrent dit ſchepzeltje is aan te merken

Ten 1^e. Dat het zelve nogh in ſyn water beſlooten is, zoo als 't in 's moeders Lighaam gelegen heeft, en

membrana Amnio, quæ telæ aranearum inſtar tenuis.

2°. Quod liquor pellucidus remanſerit, ita ut fœtus luculenter ab omni parte luſtrari poſſit.

3°. Quod ſimul cum ſupra dicto liquore materno, jam conſervetur in liquore balſamico meo, ita ut naturali albedine præditus, & vitæ ſpeciem repræſentans, ita remanſerit, ac ſi adhuc hæreret in Utero materno: cum autem hæc omnia captum hominis fere ſuperent, haud adeo mirum eſt, neque ægre fero, quod quidam ex iis, qui mea rodere ſolet, dixerit, illud fieri non poſſe, & quod liquore primo effuſo, alterum affuderim, nam ipſemet crediḍiſſem illud non poſſe ita præparari, ſed qui objectum, ſine præjudicio perluſtraverit, videbit, propter membranæ dictæ tenuitatem priorem liquorem effundi, & alterum affundi, non potuiſſe: præterea cum illud fieri non poſſit, ſine nexu, vel nodatione ſupradicti capilli, à quo dependet, hic nullum videbimus nodum; ſumpſi tantum acum ſubtilem, capillo munitam, quam ſuſpenſa manu per Membranulam & Funiculum Umbili-

en dat in het witte vlies (*Membrana amnios*) 't geen zoo dun is als een Spinneweb.

Ten 2e. Dat deze voght mede zoo helder gebleven is, dat men het Schepzeltje van alle kanten zeer fraay zien kan.

Ten 3e. Als mede, dat het in 't boven-geſeyde water van de moeder, nu ook bewaart werd in myn balſamike voght; zoo dat het nogh behouden heeft de natuurlyke en levendighe witheyd, en zoo ook nogh geſteld is als of het nog in 's moeders Lighaam was; en nadien alle deſe zaaken by na des menſche verſtand te boven gaan, ſoo is 't niet te verwonderen, ook neeme ik het niet qualyk, dat eene van die geene, die myne ſchriften gewoon is te beknibbelen, gezegt heeft, dat zulks onmogelyk is, maar dat deſe voght daar uytgenomen, en andere daar weder in gedaan is, want ik zoude zelfs qualyk gelooft hebben, dat zulks zoo zoude konnen gepræpareert werden, maar die 't voorwerp, zonder vooroordeel beziet, zal bevinden, dat zulks onmogelyk is geweeſt, om te doen, wegens de tederhyd van dit vlies, de eerſte voght af te gieten, en daar andere wederom in te doen: daarenboven zoude zulks niet konnen geſchieden zonder knooping van 't bovengezeyde hayrtje, waar aan het hangt; maar men ziet hier de minſte knoop niet in, ik heb alleenlyk maar een fyn naaldje met een hayrtje voorzien, genomen, 't welk ik met een ſaghte hand door het vliesje en Navelſtrengetje heb geſtooken, en zoo in het vleſſie gedaan, en zulks kan men

bilicalem transegi, & sic phialæ indidi, & hoc luculentissime videri potest, ita ut nemo dubitaturus sit, qui illud perlustraverit objectum, quemadmodum nemo jam amplius dubitat, quin detur in Oculo Tunica Ruyschiana, atque etiam quod Cortrex Cerebri, nil sit, nisi Arteriolarum pulposarum extremitates, sed quod adhuc inveniantur, qui perverse judicant de vera Hepatis, Renum, & Lienis substantia, satis mirari nequeo, quandoquidem illud sole meridiano clarius (si ita loqui liceat) demonstro in Visceribus integris, & quicumque contrariæ opinioni adhærere velit, demonstret illud non mentis, sed corporeis oculis, id quod ego facio in meis exhibitis.

N°. CLI. Pedamentum concinnatum ex frustis rupis, & loco Coralliorum rubrorum, ramos Vasorum sanguineorum ceraceâ materiâ rubrâ repletos sumpsi: Supra illud Pileolus rotundus è Cute Capitis pueri confectus, qui tantâ copiâ Vasorum sanguineorum repletorum præditus est, ut summâ rubedine superbiat: Superficies exterior Capillis cinereis crispis undique obsita.

N°. CLII. Phiala liquore repleta

hier zeer klaar zien; zoo dat niemand kan twyfelen, die dit voorwerp ziet, gelyk mede niemand nu meer twyfeld, datter in 't Oogh een Ruysche-vlies is, dat ook de schorsighe substantie van de Herssene niet anders is, als pulpeuse uyteynden van de Slag-aderen, maar dat'er nogh gevonden werden, die qualyk oordeelen van 't gestel van de Lever, Nieren, en Milt, kan ik my niet genoeg verwonderen, naademaal ik zulks zonne klaar vertoon, en dat in geheele Ingewanden, en die nog aan het verkeerde oordeel wil blyven hangen, laaten zy het tegendeel toonen, niet met de ooghen van gedaghten, maar met die des Lighaams, 't geen ik doe in myne uytgegevene zaaken.

N°. CLI. Een Pedestal gemaakt uyt brocken van een rots, en in plaats van roode Corall-tacken heb ik genoomen tacken van roode opgevulde Bloed-vaten, waar op geplaast is een rond mutsje of bonnetje, en dat van 't Vel van 't hoofd van een Kind, dat zeer rood is, wegens de menigvuldige opgevulde Bloed-vaten: de buytenste oppervlakte is overal bezet met blonte gekrulde hayren.

N°. CLII. Een vles met voght, waar

pleta, in qua visui occurrit fœtus humani Ren, cujus Capsula atrabilaria, (Ren succenturiatus dicta,) Reni imposita, tantæ magnitudinis est, ut Renem ipsum fere adæquet.

Huic objecto, portio Diaphragmatis parte superiore adhuc connectitur, Vasculis sanguineis plurimis repleta.

Not. Quoque dictam Capsulam esse ceu bifurcatam.

N°. CLIII. Phiala, eodem modo præparata, & in ea portio Cerebri humani, in qua satis superque videre est, Corticem constare ex Vasculis sanguineis repletis.

N°. CLIV. Auricula humana in liquore conservata, quæ naturalem colorem rubicundum in præparatione acquisivit.

N°. CLV. Portio Membranæ Chorii, in duas lamellas, seu membranulas, divisa, id quod aliquando in corpore vivo fit, nempe cum humor in Amnio contentus ex parte stillaverit, aut viam sibi quæsiverit inter dictam duplicaturam, & tunc bini liquores in partu erumpunt, id quod forsan erroris causam dedit illis, qui, Tertiam & Allantoideam mem-

waar in ons voorkomt de Nier van een jongh geboore Kindje, wiens swarte Gal-klier of By-nier nog op de Nier is leggende, en is dezelve van zoodanige groote, dat zy bykants in groote met de waare Nier over een komt.

Aan 't bovenste gedeelte van dit voorwerp is nog vast een gedeelte van 't Middel-rift, voorzien zynde met opgevulde Bloed-vaten, en dat in groot getal.

Aanmerkt ook dat de geseyde swarte Gal-klier, als in tween is verdeelt.

N°. CLIII. Een vles op de zelve wyze toebereyd, en daar in een gedeelte van de Herssene van een mensch, waar in zeer klaar te zien is, dat de Schorsighe substantie bestaande is, uyt opgevulde Bloedvaatjens.

N°. CLIV. Een mensche Oor in de voght, dewelke haar natuurlyke roode couleur in 't præpareren weder gekregen heeft.

N°. CLV. Een gedeelte van 't Ader-vlies (*Chorion*) in twee vliesen verdeelt, 't geen in een levendig mensch zomtyts ook wel geschied, namentlyk dan, wanneer de vogt, die in 't witte vlies (*Amnios*) onthouden werd, ten deele komt te syperen tusschen de verdubbeling in; en als dan komt 'er in 't baaren wel eens tweemaal een vlies te breken met uytpersing van water, en heeft zulks mogelyk oorzaak gegeven aan die geene, dewelke een derde vlies in 't mensche Lighaam er-

membranam ſtatuerunt in corpore humano, quam fruſtra tamen aliquis quæreret in ſtatu perfectiore.

N°. CLVI. Pedamentum, & ſuper illud, Segmentum Inteſtini Jejuni è corpore humano, ita præparatum, ut Vallulæ conniventes, (mihi Juga) non ſolum, verum etiam Jugorum Vaſcula ſanguinea repleta conſpici poſſint.

N°. CLVII. Auricula infantis balſamo præparata in forma ſicca, per quam millena repunt Vaſcula ſanguinea repleta.

N°. CLVIII. Portio Vermis lati, in liquore conſervata.

N°. CLIX. Portio Inteſtini jejuni infantis rubicundiſſima, propter Vaſorum repletionem, hujus Juga magis prominent in ſuperficie interiore, quam in juvene ſupra citato, & per illa innumera Vaſcula diſſeminantur, id quod ante hac nunquam tam nitide me vidiſſe, fateor.

N°. CLX. Portio Meſenterii infantis, per quam diſperſæ ſunt Glandulæ aliquot, quarum conſtitutio vaſculoſa, microſcopio viſa, profectò admiranda eſt.

Illa autem non glomeris inſtar in orbem diſpoſita, ſed inor-

erkent hebben, van haar (*Allantoides Membrana*) Pis-vlies geheten zynde; 't geen men egter te vergeefs zoude zoeken in een geſonde en welgeſtelde ſtaat.

N°. CLVI. Een Pedeſtal, waar op geſtelt is een gedeelte van de Nuchteren-darm uyt een menſch zoodanig toebereyd, dat men de Oogh-luykende Klap-vlieſen, (van my Latten genaamt) niet alleen in 't geſigt komen, maar zelf de opgevulde bloedvaten van de gezeyde Latten.

N°. CLVII. Een droog gebalſemt Oortje van een Kind, waar door duyſende van opgevulde bloedvaatjens loopen.

N°. CLVII. Een gedeelte van de breede Worm, (*Vermis latus*) en dat in de voght.

N°. CLIX. Een gedeelte van de Nugteren-darm van een Kind, 't welk zeer rood is, wegens het opvullen der bloedvaten, deſzelfs Latten puylen meer uyt in de binnenſte oppervlakte, als wel in de voorgaande, en daar door loopen ook zeer veel ja ontelbaare Bloed-vaten heen, 't geen ik beken van te vooren zoo net niet gezien te hebben.

N°. CLX. Een gedeelte van het Darm-ſcheyl van een Kind, waar door eenige Klieren heen loopen, welkers vatig geſtel, door het vergroot-glas gezien zynde, zeer wonderbaarlyk is.

Deze zyn niet als in een klouwe rondom lop[illegible], [illegible] dez[illegible] hebben

inordinatè, & vagabundo ductu decurrentia, & tantâquidem copiâ, ut nil, nisi vascula diceres, quarum extremitates ultimæ succosæ aut pulposæ aliter dispositæ sunt, quam in Liene & aliis partibus.

ben een onordentelyke en wild door elkander loopende cours, en dat in zoo groot een getal, dat gy niet anders zoude zeggen, of 't waren niet als vaatjens, welker uyterste pulpeuse gesteldheid van een andere hoedanigheyd is als in de Milt, en andere deelen.

N°. CLXI. Phiala in liquore reservans Brachium infantis, ita præparatum, ut ad amussim respondeat Brachio infantis Febre purpurea laborantis: Inter digitos manus continet integumento lato & crasso analogum quid,

Illud autem, nil est, nisi serum sanguinis inflammatorii post Venæsectionem in superficie supernatantis: hunc autem abstuli, & liquori meo indidi, unde tantam duritiem & tenacitatem acquisivit, ut mentiatur Integumentum validum & crassum.

N°. CLXI. Een vles met voght waar in bewaard werd een Armtje van een Kind, zoodanig toebereyd, dat het zeer wel overeenkomt met een Arm van een, die de Purper koortz heeft: tusschen de vinghers houd het yets 't geen na een dik en breed bekleetzel gelykt, dog

Het zelve is egter niet anders als verdikte huy of wey van ontstoke bloed, 't welk na het aderlaten op de oppervlakte van 't bloed gevonden werd: Dit van my afgenomen zynde, heb ik in myne voght gedaan, waar door het zoo een hard- en tayheyd bekomen heeft, dat het een vast en dik bekleetzel komt te verbeelden.

N°. CLXII. Phiala, & in ea, portio Intestini Jejuni hominis, è cujus superficie interiore propullulant Glandiformia corpuscula, seu Glandulæ solitariæ.

N°. CLXII. Een vles, en daar in een gedeelte van de Nughteredarm van een mensch, uyt wiens inwendighe oppervlackte uytpuylen Klieragtighe Lighaamtjens, of eenzame Kliertjens.

* N°. CLXIII. Pedamentum instructum Vesiculis seminalibus humanis, ceraceâ materiâ albâ repletis, & balsamo induratis; hisce annectitur Prostata, (vel ut alii volunt in numero plurali Prostatæ,) ut & Vasa Ejaculatoria, quæ antequam sese in Vesiculas inserunt, Vesicularum naturam induunt: præterea

Ca-

Caput Gallinaginis, ut & duo Oſcula Veſicularum dictarum in conſpectum veniunt, nec non Oſcula Proſtatæ, vel Proſtatarum.

N°. CLXIV. Phiala liquore repleta, & in illa Nervi optici, qui ex plurimis fibris Nerveis compoſiti, Arundinem indicam æmulantur.

N°. CLXV. Pedamentum, & ſuper illud lobus Pulmonis humani, cujus Vaſa ſanguinea ita ſunt repleta, materiâ cereâ flavâ, ut totum objectum videatur conſtare, non niſi, è vaſculis ſanguineis.

N°. CLXVI. Portio Pulmonis humani ſuper pedamentum, hujus lobulorum ſubdiviſio melius, quam in præcedente objecto, oculis ſpectanda ſubjicitur.

N°. CLXVII. Portio magna Pulmonis vitulini rubicundiſſima, propter Arteriarum repletionem: hujus lobos aliter eſſe conſtitutos, ac in homine, ſatis ſuperque hic liquet: imò hoc objecto in conſpectum producto, facile eſt judicare plurimorum auctorum figuras eſſe factas ad objecta vitulina, non autem ad humana.

N°. CLXVIII. Portio Pulmonis humani, balſamô in forma ſicca præparata, & quod notandum, quamvis Vaſa Arte

N°. CLXIV. Een vles met vogh[t] waar in de Gezight-Zenuwen zyn geplaatſt, dewelke uyt zeer veele Zenuw Fibren zyn t'ſamen geſteld, verbeelende Indiaanſch riet.

N°. CLXV. Een Pedeſtal, waar op geſteld is een Lobbe van een menſche Longh, wiens Bloedvaten zoodanig zyn vervuld met een geelwaſſige ſtoffe, dat het geheele voorwerp niet anders ſchynt te beſtaan als uyt enkele bloedvaten.

N°. CLXVI. Een gedeelte van een menſche Long op een Pedeſtal, wiens verdeelingh der lobben hier beter te zien is, als in 't voorgaande voorwerp.

N°. CLXVII. Een groot, en wegens het opvullen zeer rood, gedeelte van de Long van een Kalf, wiens lobbens geheel van een ander geſtel zyn, als in een menſch, 't welk hier klaar genoeg te zien is: Ja dit voorwerp wel bezien zynde is het ligt af te nemen, dat veele Auteuren de Figuuren der Longhen hebben doen afbeelden na de Longhen der Kalveren, en niet na die der menſchen.

N°. CLXVIII. Een gedeelte van een menſche Longh, droogh gebalſemt, en 't geen aan te merken ſtaat, al hoewel de ſlagaderen opgevult zyn, eghter de blaasjens van de

teriosa sint repleta, attamen Vesiculæ Pulmonales remanserunt apertæ, ita ut illarum copia, forma, & magnitudo superstites remanserint.

de longh open gebleven, zoo datse haar menighte, form en groote behouden hebben.

N°. CLXIX. Lobus Pulmonis fœtus humani, in quo Lobuli, ubi spinulis notati sunt, eodem modo visui occurrunt, quasi ibi loci portiunculæ illæ ex solis succosis extremitatibus Arteriolarum constarent.

N°. CLXIX. Een Lobbe van de Long van een jong Geboore Kindje, waar in Lobbekens werden gevonden met doorntjens getekent, op welke plaatzen, die deeltjens ons voorkomen, als of die alleen uyt sappige uyteynden der slag-aderen bestonden.

In hujus Thesauri parte inferiore, duæ continentur thecæ, quarum.

In 't onderste van dit Cabinet zyn twee laaden, waar van de 1e.

1a. Continet. N°. CLXX. Partes generationis muliebres, balsamo induratas, à quadraginta circiter annis conservatas, & supra asserem expansas: harum partium vasa sanguinea Arteriosa, ceraceâ materiâ rubrâ, sunt referta.

In zigh onthoud, N°. CLXX. de Teeldeelen van een vrouw; dewelke door het balsemen, ontrent 40 jaaren geleden, zyn verhard, en op een plank uytgespreyd: dese haare Slag-aderen zyn met een roodwassige stoffe opgevuld.

Litt. A. Denotat Truncum Arteriæ magnæ descendentis.

Door de Let. A. werd ons de Nedergaande stronk van de groote Slag-ader aangewesen.

B. B. Duas Arterias Emulgentes, potius Renales,

B. B. De twee Nier Slag-aderen.

C. C. Illarum divisiones.

C. C. Der zelver verdeelingh.

D. Demonstrat ulteriorem distributionem Arteriarum Renalium in latere dextro, quæ præparatio nitidissima est.

D. Vertoont ons de verdere verspreyding van de Nier-slag-aderen, en dat aan de reghter zyde, welke preparatie zeer cierlyk is.

E. E. Renes succenturiatos Subere repletos: horum sinister triangularis, dexter verò figu-

E. E. De By-nieren met kork opgevuld, waar van die van de linker zyde driehoekig is, en de regh-

ter

figuram Linguæ pueri repræſentat.

F. F. Arterias Renum Succenturiatorum ex Arteriis Renalibus oriundas.

G. Renem ſiniſtrum, ſubere repletum, ut figuram veram repræſentaret, quam obtinebat ante repletionem, gaudetque duabus Arteriis Renalibus, id quod rarò accidit.

H. H. Arteriam geminam ſpermaticam, ſub Arteriis Renalibus oriundam, ex Arteriæ magnæ trunco.

I. Arteriam Gaſtricam.

K. Arteriam Meſentericam ſuperiorem.

L. L. Arterias Lumbares.

M. M. Arterias Iliacas.

N. N. Illarum divaricationes.

O. O. Ramos, ex dictis divaricationibus, oriundos, è quibus prodeunt Rami, per Vaginam & Uterum, diſſeminati.

P. Uterum Subere præparatum, ut naturalem repræſentaret formam & magnitudinem.

Q. Veſicam Urinariam inflatam, ceu naturaliter conſtitutam, absque rugis, aut foveis.

R. Vaginam Uterinam, admo-

ter verbeeld de tong van een jongelingh.

F. F. De Slag-aderen van de By-nieren, uyt der Nieren Slag-aderen voortkomende.

G. De linker Nier met kork vervuld, op dat ſy de reghte figuur zoude verbeelden, die ſy had voor de opvullingh, en deſe is voorſien met twee Niers-Slag-aderen, 't welk zelden gezien werd.

H. H. De twee Zaad-Slag-aderen, voortkomende uyt de nederdalende ſtronk van de groote Slag-ader, en dat onder der Nieren-Slag-aderen.

I. Des Maaghs-Slag-ader.

K. De bovenſte Darm-ſcheyls Slag-ader.

L. L. Der Lendenen Slag-aders.

M. M. De Slag-aders van 't weeke der Lendenen.

N. N. Derzelver verſpreydingh.

O. O. De Tacken dewelke uyt die verſpreydingh voort komen, en komen uyt de zelve ook voort die takken, dewelke door de Lyf-moeder, en deſzelfs ſcheede loopen.

P. De Lyfmoeder met kork toebereyd, op dat ſy meede haare natuurlyke groote en figuur zoude verbeelden, behouden te hebben.

Q. De Water-blaas, dewelke door het opblaaſen, ons als natuurlyk voorkomt, zonder deuken of rimpels.

R. Des Lyf-moeders ſcheede dewelke

modum largam & capacem, forſan propter Uteri prolapſum, quem videtur fuiſſe paſſam, dum viveret.

S. Ductum Urinarium, cum ejus hiante orificio.

T. T. Duo Ligamenta teretia uteri.

V. V. Duos Ureteres,

Ligamenta duo lata Uteri, Ovaria, ut & Tubæ Fallopianæ deficiunt in hoc ſubjecto, quæ tamen in ſequenti objecto comparent.

N°. CLXXI. Capſula continens fruſtum Dentis Elephantis, in quo adhuc hæret globus æneus, qui ſclopeti exploſione Dentem penetravit, & quod notandum, foramen, per quod intravit globus, tam anguſtum eſt, ut ne quidem eximi poſſit globus, ſine dicti fruſti Dentis læſione. Vid. Tab. II. Fig. 8.

N°. CLXXII. Capſula reſervans fruſtum magnum Dentis Elephantis, innumeris exodontoſibus præditum, forſan propter ſclopeti exploſionem, ut ſupra dictum, ſuntque exodontoſes, tam raræ, ut rupem repræſentare videantur. Vid. Tab. II. Fig. 7.

N°. CLXXIII. Capſula quadrata ex ligno Indico confecta, in qua continetur ſceleton Muris

welke zeer ruym en wyd is, mogelyk wegens het uytſincken des Lyfmoeders, waar mede ſy behelpt ſchynd geweeſt te zyn in haar leven.

S. De Water-canaal, met desſelfs openſtaande mond.

T. T. De twee rond en lange banden van de Lyf-moeder.

V. V. De twee Pis-leyders.

Des Lyf-moeders twee brede banden, de Eyer-ſtocken, en Trompetten van Fallopius, mankeeren in dit voorwerp, dewelke aan 't volgende voorwerp haar laten zien.

N°. CLXXI. Een doos, en daar in een ſtuk van een Oliphands tand, waar in een kopere kogel gevonden werd, dewelke daar in geſchooten is, en in het gat, waar door de zelve gezien werd, is zoo naau, dat men de kogel daar uyt geenzints zoude konnen uythalen zonder quetzing of breeking van dat ſtuk des tands. Ziet de IIe. fig. 8.

N°. CLXXII. Een doos, en daar in een groot ſtuk van een Oliphands tand met ontallyke beenighe uytſpattingen, mogelyk door het ſchieten, gelyk als boven vermeld is, en zyn deſe beenighe uytſpattinghen des Tands zoo raar, dat ſy als een kleene rots ſchynen te verbeelden. Ziet de IIe. plaat. Fig. 7.

N°. CLXXIII. Een vierkant dooſie van Indiaanſch hout, waar in gevonden werd het geraamte van

ris nitidissimum, inter pedes anteriores osseos continens Vasa Arteriosa repleta, eaque desumpta ex Pia Matre fœtus recens nati.

N°. CLXXIV. Os Tibiæ à carie crassius, & deforme factum, ita ut extrinsecus undique exesum sit.

Intrinsecus contra, maxima parte solidissimum factum & occæcatum. Vid. Tab. II. Fig. 2. & 3.

een muys, 't welk zeer net en curieus is, tusschen deszelfs voorste beenighe pootjens houd het vast, de slag-aderen van 't dunne harssenvlies, die genomen zyn uyt een jongh geboore kindje.

N°. CLXXIV. Het scheenbeen, 't welk door de weg-eeting (*Caries*) een quaade conformatie gekregen heeft, in zoo verre, dat het van buyten uytgegeten is geworden.

Inwendingh in tegendeel is de holten voor het grootste gedeelte met een zeer vast en hard been vervuld geworden. Ziet de IIe. Taf. Fig. 2 en 3.

THECA II. Continet.

N°. CLXXV. Partes generationis mulieris in forma sicca balsamatas, & supra asserem explanatas; harum Vasa Venosa replevi quoque ceraceâ materiâ rubrâ, abhinc quadraginta annos.

Litt. A. Uterus subere repletus & præparatus, ut naturalem magnitudinem & formam repræsentaret.

B. Ovarium sinistrum.

C. Ovarium dextrum.

D. D. Tubæ Fallopianæ, seu Ovi ductus.

E. E. Illorum Fimbriæ.

F. F. Ligamenta lata seu Alæ

De IIe. LADE onthoud in zigh

N°. CLXXV. De Teel-deelen van een vrouw door het balsemen verhard, en op een plank uytgebreyd, deze haare Aderen zyn mede met een rood wassighe stoffe van my vervuld, ontrent 40 jaaren geleden.

Let. A. De Baar-moeder met kork toebereyt en opgevuld, om alzoo haar natuurlyke groote en forme te verbeelden.

B. De linker Eyer-stok.

C. De regter Eyer-stok.

D. D. De Eyer-weghen of Trompetten van Fallopius.

E. E. Deszelfs Lof-werk of Saselingen.

F. F. De breede banden of vleermuys

Alæ Vespertilionum, per quæ disseminantur vasa sanguinea Venosa, repleta.

G. G. Ligamenta teretia.

H. H. Venæ spermaticæ, quarum dextra, ortum ducit ex Venæ Cavæ descendentis trunco, sinistra verò ex Vena Renali, seu Emulgente.

I. Vesica Urinaria.

K. K. Ureteres.

L. Truncus Venæ Cavæ descendentis.

M. M. Venæ Renales, seu Emulgentes, cum suis divaricationibus.

N. N. Glandulæ Renales, seu Capsulæ Atrabilariæ.

O. Intestinum rectum.

P. Vagina, in qua Osculum ductus Urinarii videre licet.

N°. CLXXVI. Hominis os Cubiti, carie exesum & deforme factum, in cujus cavo continetur Fistula ossea, in totum separata ab Ossis Cubiti exteriore substantia, ita ut undique mobilis sit, & hoc factum existimo à pure acriore: hujus rei exemplum olim repræsentavi in Thesaur. Anatomicis circa Os Tibiæ.

Illud autem posse fieri nemo ambiget, qui domi meæ viderit Os Humeri, in quo Osseo-spongiosa substantia, tanquam Di-

muys vlerken, door de welke vervulde aderen verspreyd zyn.

G. G. De rond en lange banden.

H. H. De zaad-aders, waar van de reghter haar oorspronk neemt uyt de Nederdalende stronk van de Hol-ader, en de linker uyt des linker Niers-ader.

I. De Water-blaas.

K. K. De Pisleyders.

L. De nederdalende stronk van de hol-ader.

M. M. De uytmelkende of Niers aders, met haar verdeelingen.

N. N. De By-nieren, Niers-klieren, of swarte gals buskens.

O. Den reghten darm.

P. De scheede waar in ons voorkomt het mondeke of openingh van de water-weg.

N°. CLXXVI. De Ellepyp van een mensch, door uyteringh (*Caries*) gants ont-aard, gedeformeert, en wel zoodanig, dat in deszelfs holligheid een ronde en lange beene-pyp (*Fistula*) gezien werd dewelke gantz en gaar van 't buytenste van de Ellepyp geseparëert is geworden, 't welk ik geloove veroorsaakt te zyn, door de scherpigheyd van de etter: in de Anatom. Cabinetten heb ik eertyds by na het zelve verbeelt in een scheen-been.

Niemant zal konnen twyfelen zulks te konnen geschieden, die te mynen huyse gezien heeft een schouder-been waar in zigh opdoet een spongieus-beenige substantie, gelyk het

Diploe Cranii reperitur, inter duas lamellas, & hoc in nonnullis contingere comperi, & quid obstaret, quo minus pus acre in tali casu possit erodere substantiam illam Osseo-spongiosam, & hoc facto, facies horum ossium exterior separatur in totum, à facie interiore.

Considerandum quoque, dictum Os Cubiti ita esse constitutum, ut nemo possit dictam Fistulam interiorem eximere & denuo indere, sicut patet ex annexa Fig I. Tab. III.

Ita ut dubitandi ne quidem causa supersit, & si quis esset, qui hoc negare vellet, videat illa propriis oculis domi meæ, aut adeat Expertissim. Virum Dm. Clopton Havers, qui existimat omnia Ossa constare ex lamellis, & hoc dato, facilius illud posse fieri, quis dictis calculum apponere denegabit?

N°. CLXXVII. Segmentum Ossis Tibiæ, serrâ, secundum longitudinem in duas partes divisum, & topho osseo obsitum, unde superficies exterior quoque, eadem regione erosa & exostosi obsita est. Vid. Tab. II. Fig. 9 & 10.

N°. CLXXVIII. Segmentum Ossis Tibiæ, in duas quo-

het diploe van de Herssen-panne, namentlyk tusschen twee tafels, en dat het meer gevonden werd, weet ik door ondervinding, en wat zouden dan konnen verhinderen, dat de etter dese spongieus-beenighe substantie niet zoude konnen weg-eeten door zodanig een bederving, en als het geschied, zoo komt de buytenste gedaante des beens, van de binnenst geheel en al af te scheyden.

Men moet ook considereeren dat dit Elleboogs-been zoodanig gesteld is, dat niemand dese gezeyde inwendige pyp kan uythaalen, en wederom inbrengen, gelyk zulks blykt uyt de 1. Fig. van de 3^e^. Taf.

Zoo dat hier door alle twyfelmoedighe komt te verdwynen, zoo 'er eghter ymand nogh niet moght voldaan zyn, en wilde twyfelen aan de waarheyd, die komen het zien te mynen huyse, of hy kan by Clopton Havers gaan, die een Heer van ervarentheyd is, dewelke sustineert, dat de beenders uyt tafels (*lamellæ*) bestaan, en dat zoo zynde, wie zoude dan weygeren toe te stemmen, 't geen gezegd is?

N°. CLXXVII. Een stuk van 't scheen-been, na de lenghte door gezaagd, en is het zelve met een hard-beenighe uytsetting uytgeset, het buytenste gecarieert, en de binnenste superficie is in die zelvige hooghte, mede uytgegeten en met een spongieus-benighe uytspatting beset. Ziet de 2^e^. Taf. Fig. 9 en 10.

N°. CLXXVIII. Een stuk van 't scheen-been, in twee deelen doorge-

quoque partes ſerrâ diviſum, hujus ſuperficies exterior valde incraſſata, dura, & in tophum converſa, in interiore ſuperficie contra exoſtoſis cavernoſa. Vid. Tab. II. Fig. 4 & 5.

Et quod notandum, ſegmentum ſerrâ diviſum, eſt è medio Oſſis Tibiæ, ubi cutis, horrendo aſpectu, variis tuberculis obſita eſt. Vid. Tab. II. Fig. 6.

No. CLXXIX. Humani portio Stomachi magna, balſamo indurata, in illa rugæ non ſolum, verùm etiam Vaſa Sanguinea, mirum in modum ad ultimum uſque ſunt repleta.

No. CLXXX. Phiala in liquore conſervans portionem Epidermidis Æthiopis, in qua luculentiſſime apparent Papillarum Nervearum extremitates: Huic Epidermidi adhæret quoque Cutis portio, facie ſc. interiore.

No. CLXXXI. Capſula quadrata ex ligno Juglandino, & in illa magma portio Membranæ, quæ Hepar ambit; per eam diſſeminantur Arteriæ repletæ, & tanto quidem numero, ut ſatis mirari haud potuerim: circa illarum ultimas ultimas extremitates peculiare quid reperio, id quod ſculptor, cælo ſuo, repræſentare vix

geſaagd, wiens binnenſte oppervlakte zeer verdikt, verhard en tophеus geworden is, de inwendige oppervlakte daar en tegen is beſet met een caverneuſe caries. ziet de 2e. Taf. de Fig. 4 en 5.

En ſtaat aan te merken, dat dit ſtuk gezaagd is uyt het midden van 't Scheen-been, alwaar de huyd ſchrickelyk om aan te zien en met verſcheyde verheventheden bezet was. Ziet de 2e. Taf. de 6. Fig.

No. CLXXIX. Een groot ſtuk van de Maagh van een menſch, door het balſemen verhard geworden, in dezelve doen haar des Maags rimpelen niet alleen op, maar ook de bloedvaten, dewelke wonderlyk tot het uyterſte toe vervult zyn.

No. CLXXX. Een vlesje met voght, waar in bewaart werd een gedeelte van 't Opper-vel van een ſwart, waar in haar zeer ooghſchynelyk opdoen de uyteynden van de Zenuwtepeltjens, hier aan zit nogh vaſt een gedeelte van 't vel, namentlyk aan deſzelfs binnenſte zyde.

No. CLXXXI. Een vierkand Noote-boome doos, en daar in een groot gedeelte van 't vlies, dat de Lever bekleed van een menſch, door het zelve verſpreyden haar zoo zeer veel Slag-aderen, dat ik my daar over niet genoeg kan verwonderen: ontrent derzelver alderuiterſte uyterſte uyteynden verneeme ik ook iets byſonders, 't welk de plaatſnyder met ſyn graveer-yſer niet wel heeft konnen verbeelden.

vix ac ne vix quidem potuit.

Illud autem in conſpectum non venit, niſi ſubjectum à latere perluſtretur & quidem cælo ſereno exiſtente, aut in radiis ſolaribus.

En komt zulks ons ook niet in het gezight, ten ſy men 't voorwerp van ter zyde komt te beſchouwen, en dat by een heldere dagh, of in de ſtraalen van de zon.

Olim, dictam Membranam, in Epiſt. Anat. Probl. delineari curavi, cum ſuis Arteriolis, enim verò quanta differentia eſt inter illam, & hanc exhibitam figuram. Vid. Tab. III. F. V.

Eertyds heb ik dit vlies af doen beelden in myn Epiſt. Anat. Probl. met haare Slag-aderkens, maar wat iſſer een groot onderſcheyd tuſſchen die, en deeſe Figuur! Ziet Taf. III. Fig. 5.

Illo tempore gaudio afficiebar, cum artificio peculiari detegerem dictas Arteriolas quas nunquam videram ab aliis mihi eſſe demonſtratas, multò minus per figuras exhibitas, nunc verò in hoc Theſaur. X. non ſolum illas, demonſtro tanto numero, verum etiam peculiari extremitatum tenuitate.

In die tyd wierd ik verblyd, dat ik door een behendig behandelen quam te ontdekken deze gezeyde ſlag-aderkens, dewelke my niemand oyt had vertoont, en veel minder door figuuren van ymand had afgebeeld gezien, maar nu in dit 10e. Cabinet vertoon ik niet alleen dezelve met zoo groot een getal, maar ook met byzondere uyteynden fynte.

N°. CLXXXII. Capſula continens portionem oſſis femoris, ex infante, ſerra diviſam, in cujus cavo non ſolum viſui occurrit Membranula, inſtar telæ araneæ tenuis, quæ medullam ambit, verum etiam Arteriolæ, per illam diſperſæ. Vid. Tab. III. Fig. IV.

N°. CLXXXII. Een doos met een ſtuk van een opgeſaagd Dyebeen van een jongh kind, in wiens holligheyt niet alleen te voorſchyn komt, 't vliesje, 't welk zoo fyn is als een ſpinne webbe, bekleedende het merg, maar ook de ſlag-aderkens, die daar door heen loopen, ziet de III. Taf. Fig. IV.

Quando illa membranula ab acrioribus humoribus afficitur, dolores excitantur intolerabiles præſertim in lue venerea.

Waneer dit vliesje door ſcherpe humeuren aangetaſt word, zoo verwekt het onlydelyke pyn voornamentlyk in veneriſche qualen.

Circa Epiphyſin ſuperiorem, quæ in illis infantulis plane car-

Ontrent de bovenſte aanwas dewelke in die jonge kinderkens, die nog

cartilaginea eſt, obſervo illam cartilaginem abruptam, conſtare ex variis particulis, quæ temporis ſucceſſu combinantur, & in unum corpus rediguntur.

N°. CLXXXIII. Phiala in liquore continens, portionem Epidermidis, plantæ pedis, ex Æthiope, in qua luculentiſſime conſpiciuntur Papillarum Nervearum extremitates, tanquam agminatim diſpoſitæ.

Not: Parti interiori hujus Epidermidis, cutis adhæret, & ſic omnis dubitandi anſa aufertur. Illud autem rarum eſſe cenſeo, ſc: poſt mortem, Papillarum cutanearum extremitates poſſe demonſtrari. Vid. Tab. III. Fig. 3.

N°. CLXXXIV. Portio frontis, in qua viſui occurrit, Arteriarum curſus & diſtributio, per palpebrarum ſuperiorum cutem. Hæ autem ortum ducunt è canto oculi majore. Vid. Tab. III. Fig. 6.

nog niet en kunnen ſpreken, geheel kraakbeenig is, zoo bemerk ik, dat deſe aanwas uyt verſcheyde deeltjens is beſtaande, dewelke metter tyd tot een Lighaam werden.

N°. CLXXXIII. Een vleſje met voght in zigh onthoudende een ſtuk van den opperhuyd van 't onderſte vande voet van een Swart, waar in zeer klaar te zien zyn de uyteynden der Zenuw-tepelkens, zynde troeps gewyſe geplaaſt.

Aanm: dat aande binnenſte oppervlakte het vel nog aan vaſt zit, om alzoo alle twyfelagtigheyt weg te nemen; en zulks agte ik raar te zyn. namentl: dat men na de dood de uyteynden der Veltepeltjens kan tonen. Ziet Taf. III. Fig. 3.

N°. CLXXXIV. Een gedeelte van 't voorhoofd van een kleen kindje, waar in men zien kan de cours en verſpreyding der Slagaderen van de opperſte oogſchellen, en komen deſe voort uyt de groote hoeken der ooghen. Ziet Taf. III. Fig. 6.

Figurarum explicatio.

TAB. I.

Fig. I. Indigitat phialam, in qua conſervatur portio Maxillæ inferioris, cum portione Malæ humanæ.

A. Integumenta Malæ exteteriora.

B. Epithelia Malæ.

C. Papillæ nerveæ Epitheliâ ſuâ obductæ, quæ admodum exiles ſunt, ita ut ſculptor illas non ſatis bene delineare potuerit.

D. Ornamentum ſericeum cæruleum, ſub phiala poſitum.

E, Dentes molares.

Fig. II. Indigitat portionem Ephitheliæ papilloſæ Buccæ microſcopio viſam, cujus lens magnitudine convenit, cum humore cryſtallino aſelli minoris.

Fig. III. Exhibetur fætus humanus qui adhuc continetur in membrana Amnio, & ejus proprio liquore, in quo hoſpitabatur in corpore materno, dum viveret.

A. Membrana Amnios, telæ araneæ inſtar tenuis, cum liquore proprio.

B. Pu-

De uytlegging der Figuren.

De Eerſte TAFEL.

De Ie. figure vande Ie. plaat wyſt ons aan een glas, en daar in een gedeelte vande wang en onderſte kaak van een menſch.

A. De buytenſte bekleetſelen des wangs.

B. Het binnenſte bekleetſel.

C. De zenu-tepeltjens met haar bekleetſel omvangen, en zyn deſe ſeer kleen, weshal ven dezelve niet al te wel afgebeelt zyn geworden.

D. Het blauw zyde verſierſel onder het glas.

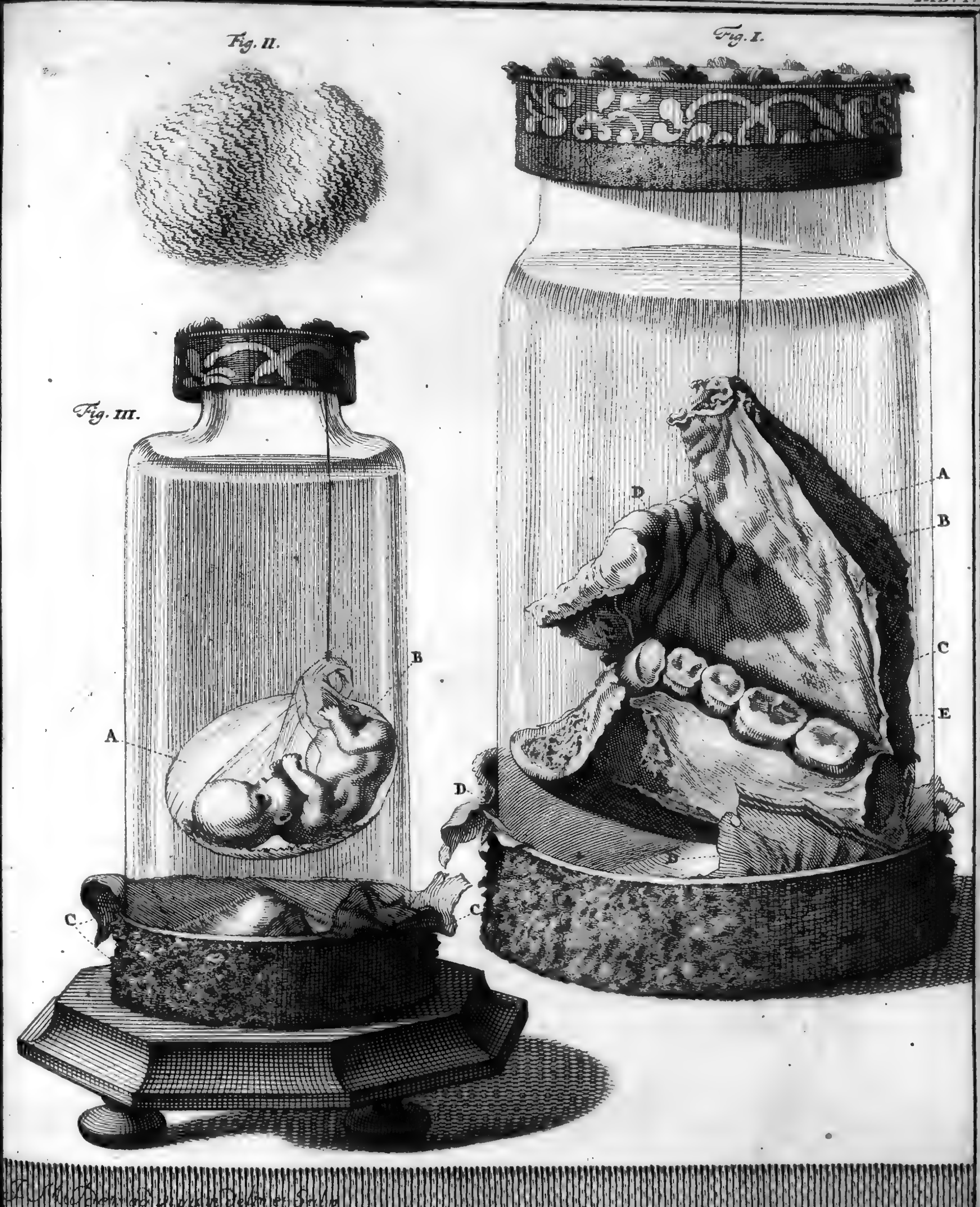
E. De bak-tanden.

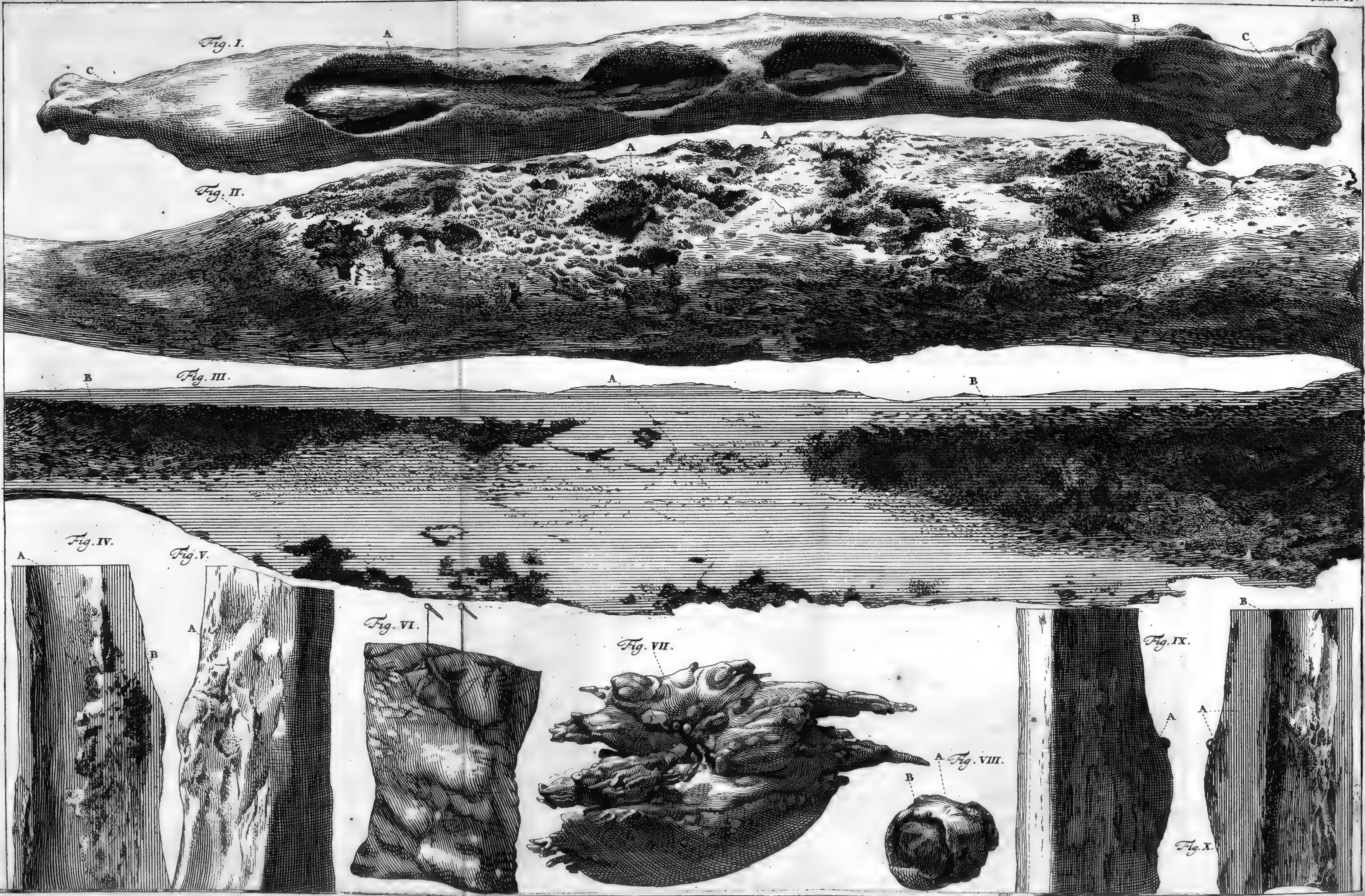
De II. Fig. Wyſt ons aan een gedeelte van het tepelig bekleetzel van de wang, door een vergrootglas gezien zynde, wiens groote overeen komt met de cryſtaline vogt van een ſchelvis ooge.

De III. Fig. verbeelt een kleen menſche ſchepſelken, 't welk nog in zyn vlies Amnios, en ook in de eyge vogt onthouden word, waar in het geleegen heeft in 's moeders ligchaam terwyl het leefde.

A. Het Vlies Amnios by na zoo dun als een ſpinnewebbe met haar eygen vogt.

B. Het

Fig. II.
Fig. I.
Fig. III.
A
B
C
D
E

Fig. I.
A
B
C
C
Fig. II.
A
A
Fig. III.
B
A
B
Fig. IV.
A
B
Fig. V.
A
Fig. VI.
Fig. VII.
Fig. VIII.
A
B
Fig. IX.
A
B
A
Fig. X.

B. Pusio, seu Fœtus.
C. Capsula, ut& ornamentum sericeum cæruleum, in quibus posita est phiala crystallina.

B. Het Schepseltje.
C. Het doosie als mede het blauwe syde vercierzel daar de crystalline vles in staat.

T A B. II.

Fig. I[a]. Exhibet os cubiti deforme factum, ab humoribus acrioribus.
A. Fistula ossea interna, quæ undique separata est à substantia ossea externa.
B. Sinus.
C. Olecranum deforme factum.
Fig. II[a]. Ossis Tibiæ deformis, & serræ ope in duas partes divisi, facies exterior.
A. A. Sinus cavernosi.
Fig. III[a]. Ejusdem ossis facies interior.
A. Portio ossis solidissima facta, & à pristina cavitate destituta.
B. B. Substantia osseo-spongiosa.
Fig. IV[a]. Ossis Tibiæ portio, Topho osseo obsita, & serrâ in duas partes secta.
A. Facies interna.
B. Exotosis osseo-spongiosa non admodum dura.

Fig.

De Tweede TAFEL.

De I[e]. Fig. Verbeeld een elleboogs been 't geen door scharpe humeuren, misմaakt is geworden.
A. De inwendige beenige pyp, dewelke overal gescheyden is van de buytenste beenige substantie.
B. Een groeve.
C. Het bovenste vande pyp (olecranum) geheeten.
De II[e]. Fig. De buytenste gedaante van een mismaakt scheen been, en door de saagh in twee deelen verdeelt.
A. A. De holle groeven.
De III. Fig. De inwendige gedaante van 't zelvige been.
A. Een gedeelte van 't been dat zeer hard geworden is, en van de voorgaande holligheden ontbloot.
B. B. De Spongieus-beenige selfstandigheyt.
De IV. Fig. Een gedeelte van 't scheenbeen, met een beenige tophus beset, en met de zaag in tween verdeelt.
A. De inwendige gedaante
A. De spongieus-beenige, en weeke uitspattinge.

Fig

Fig. Vª. Ejuſdem Oſſis facies exterior.

A. Tophus cavernoſus, & admodum durus.

Fig. VIª. Cutis horrendo adſpectu, & inæqualis, oſſis præcedentis Fig:

Fig. VIIª. Portio dentis Elephantis variis exodontoſibus obſita, à ſclopeti exploſione forſan ortis.

Fig. VIIIª. Exigua portio Dentis Elephantis, in qua globus æneus reperitur, qui ſclopeti ope intravit.

A. Portio Dentis.

B. Globus æneus.

Fig. IXª. Portio oſſis Tibiæ topho obſita, & ſecundum longitudinem diviſa.

A. Facies externa propter tophum gibboſa.

Fig. Xª. Ejuſdem oſſis facies interior.

A. Subſtantia oſſea admodum craſſa & dura.

B. Exoſtoſis cavernoſa.

De V. Fig. Deſzelfs beens uyterlyke gedaante.

A. Een zeer holle en harde tophus

De VI. Fig. De huyd van 't voorgaande been, 't geen zeer oneffen en afſchuwelyk is om aan te zien.

De VII. Fig. Een gedeelte van een tand van een Oliphant, met verſcheyde beenige uytſpattingen, door het ſchieten van een kogel, mogelyk veroorzaakt.

De VIII. Fig. Een kleen gedeelte van de tand van een Oliphant, waar in gevonden werd een kopere kogel, die door het ſchieten met een roer daar in geraakt is.

A. Het gedeelte vande Tand.

B. De kopere kogel.

De IX. Fig. Een gedeelte van 't ſcheenbeen, met een tophus beſet, en na de lengte in twee verdeelt.

A. De buytenſte gedaante is bultig door de Tophus.

De X. Fig. De binnenſte gedaante van 't zelve been.

A. De zeer harde en dicke beenagtige ſubſtantie.

B. de uytſpatting, die met veele holletjens vervult is.

Fig. I.

Fig. II.

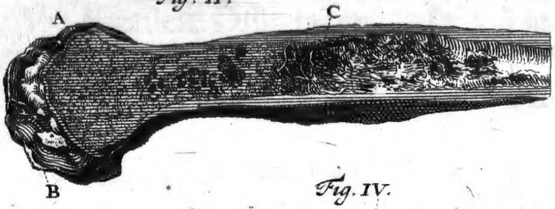

Fig. III

Fig. IV.

Fig. V.

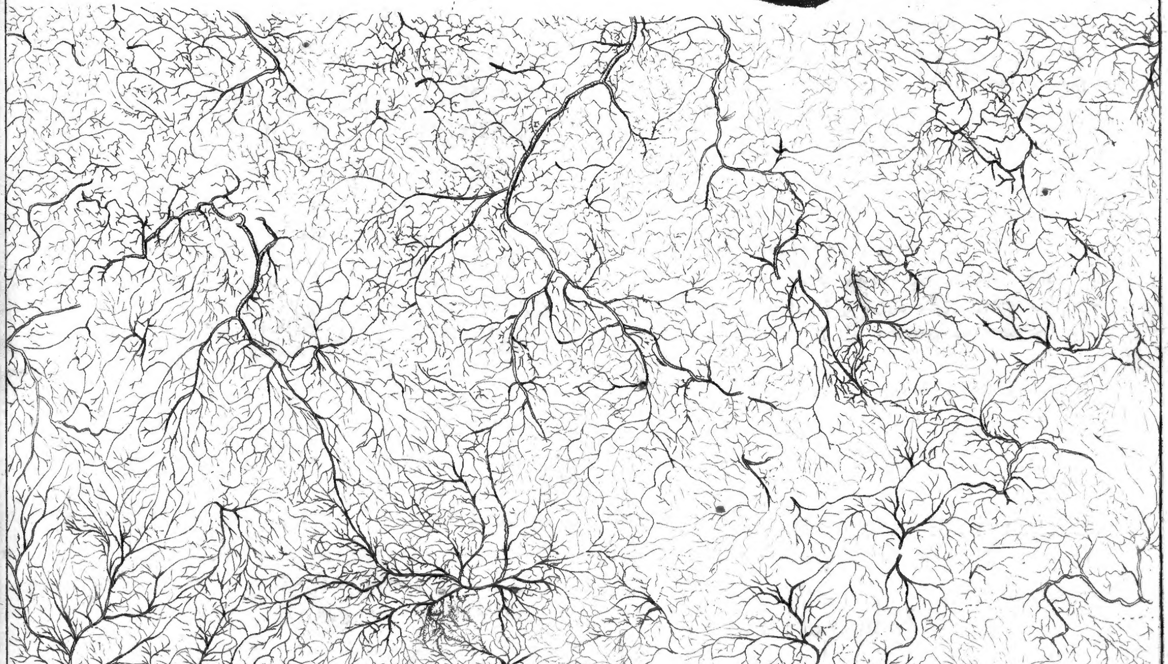

Fig. VI.

TAB. III.

Fig. I^a. Embrio ab umbilicali funiculo dependens.

Fig. II^a. Portio Offis humeri è puerulo.

A. Epiphyfis fuperior, partim cartilaginea, partim ex offiiculis conftans.

B. Particulæ offeæ.

C. Subftantia interior, quæ offeo-fpongiofa, medullofo liquore imbuta, & membranula adeo tenui obfita, ut telam araneæ adæquet. Hæc autem fuperbit arteriolis repletis, & exinde rubedine prædita.

Fig. III^a. Portio Epidermidis ex Æthiope.

A. Epidermis admodum craffa.

B. Papillarum agmen.

Fig. IV^a. Portio offis Femoris ex puerulo, in cujus Epiphyfi fuperiore cartilaginea varia quoque officula apparent.

Fig. V. Membrana Hepar humanum ambiens, per quam Arteriolæ reptant innumeræ.

De III. TAFEL.

De I. Fig. Vertoont een fchepfeltje aan fyn navelftrengetje afhangende.

De II. Fig. Een gedeelte van het fchouderbeen van een jongske.

A. De bovenfte Epiphyfis, of aanwas ten deele kraakbeenig, ten deele kleene uyt beentjens beftaand..

B. De beenighe deeltjens.

C. De inwendige fubftantie, wiens fpongieus beenige zelfftandigheit, met een mergagtighe voghtigheyd vervult, en befet is met zoo fyn een vlieske, dat het met een fpinwebbe overeenkomt. Dit is voorzien met opgevulde Slagaderkens, waar door het rood is.

De III. Fig. Een gedeelte van 't Oppervelleke van een Moriaen.

A. Het opper-velleke 't welk zeer dik is.

B. Een hoop van tepeltjens.

De IV. Fig. Een gedeelte van 't Dybeen, van een jongske, in wiens bovenfte kraakbeenige Epiphyfis ook verfcheyde beentjens gezien werden.

De V. Fig. Het vlies, van de Lever van een Menfch waar door veel en onteldaare bloedvatjens lopen.

Fig. VI^a. Portio Frontis ex puero, per cujus Palpebram ſuperiorem diſſeminantur Arteriolæ, ex angulis majoribus, prodeuntes.

De VI. Fig. Een gedeelte van 't voorhoofd van een jonge, door wiens opperſte oogſchellen de ſlagaderkens verſpreyd werden, dewelke voortkomen uyt de groote hoeken der oogen.

ERRATA B. L. Sic corrigat.

P. 1. l. 4. adhinc l. abhinc
4. l. 9. tumorum l. tumorem
5. l. 15. molesto l. molesta
9. l. 18. membranulam l. membranula
—— l. 26. & 27. ductum lachrimalem offeum l. ductus lachrimalis osseus
10. l. 3. imbuta l. imbutum
—— l. 4. ductum Eustachianum l. ductus ductus Eustachianus.
—— l. 5. cavitatem l. cavitas
—— l. 7. obductam l. obducta
—— l. 10, communicationem, l. communicatio
—— l. 15. alteram portionem. l. altera portio
11. l, 6. luculentur l. luculenter

P. 11. l. 30. circumtectis l. circumtecta
16. l. 26. est l. sit
17. l. 24. apperet l. apparet
18. l. 7. seorsum l. seorsim
—— l. 20. osse l. esse
20. l. 8. exiquo l. exiguo
—— l. 26. arteficiose l. artificiose
21, l. 29. porosum &c. l. porosa & foraminulenta fiat
—— l. 31. redigitur. l. redigatur
24. l. 35. arcessi l. accessi
36. l. 28. laborabat l. laboraverit
40. l. 30. affundere l. effundere
44. l. 18. compopofita l. composita
48. l. 20. futuli l. futili
—— l. 34, frustra l. frusta
36. l. 23 Art. l. Ven.